

**Ploum
Lodder
Princen**

AANGETEKEND

het college van Dijkgraaf en Heemraden van het
waterschap Zuiderzeeland en
de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en
Voedselkwaliteit
p/a Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Windpark Zeewolde fase 2
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN

Vooraf digitaal ingediend

Rotterdam, 11 januari 2018

Referentie : 538.16.065 GO Zeewolde / Windpark Zeewolde
Uw referentie : Watervergunning:
OLO-nummer 3122687 en zaaknummer 511036
: Ontheffing Wet natuurbescherming:
FF/75C/2016/0616.toek.js en aanvraagnummer 5190018568933
Van : advocaat en senior jurist
Telefoon :
Fax :
E-mail :

Zienswijze Ontwerpbesluiten Windpark Zeewolde fase 2

Excellenties,

Namens cliënten Gebiedsontwikkeling Zeewolde Beheer B.V., AM Grondbedrijf B.V.,
Heljmans Vastgoed B.V. en Stichting de Alliantie (hierna tezamen genoemd: 'partijen'),
domicilie kiezende aan de Blaak 28 te (3011 TA) Rotterdam, ten kantore van Ploum
Lodder Princen Advocaten en Notarissen, van welk kantoor I.
en tot (advocaat-)gemachtigden worden gesteld, zulks met het recht van
plaatsvervangend, dienen wij hierbij zienswijzen in tegen de volgende ontwerpbesluiten
ten behoeve van de realisatie van het Windpark Zeewolde:

- Watervergunning (waterlozing) (**bijlage 1**)
- Ontheffing Wet natuurbescherming (**bijlage 2**)

Deze ontwerpbesluiten liggen vanaf 1 december 2017 tot en met 11 januari 2018 ter inzage en derhalve worden deze zienswijzen hierbij tijdig ingediend.

Partijen hebben onder andere beroep aangetekend tegen het op 14 augustus 2017 vastgestelde Rijksinpassingsplan ('RIP') ten behoeve van het windpark Zeewolde (bijlage 3).

In het beroepschrift hebben partijen uitgebreid betoogd dat het RIP niet, althans niet op deze wijze en met deze inhoud, had mogen worden vastgesteld en dat van daarop betrekking hebbende overige besluitvorming moet worden afgezien, nu de insteek van het beroep is dat tot vernietiging van het RIP wordt overgegaan. Derhalve dient ook de vaststelling de ontwerpbesluiten (bijlage 1 en 2) te worden opgeschort tot ná de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

In de zienswijze op de ontwerpen van het RIP c.a. en het beroep tegen de nadien toch vastgestelde vergunningen, hebben partijen uiteengezet waarom die besluiten ten onrechte zijn vastgesteld. Diezelfde argumenten gelden ook voor de ontwerpbesluiten die thans ter inzage zijn gelegd. Ook om die reden behoort van vaststelling van de besluiten te worden afgezien, althans dient de vaststelling te worden opgeschort tot ná de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Voor de ontwerp ontheffing heeft, in aanvulling op het bijgaande beroepschrift nog te gelden dat – voor zover wordt geleund op de MER – besluitvorming niet rechtmatig kan zijn, nu aan de MER gebreken kleven, zoals in beroep toegelicht.

Daarnaast gaat de ontwerp ontheffing uit van een verplichting tot het opstellen van een saneringsplan waarbij geen dan wel onvoldoende afstemming met de saneringsvoorschriften uit het RIP heeft plaatsgevonden, wat mede gelet op de uitvoerbaarheid van het plan geboden was. Daarmee is onvoldoende geborgd of die mate van sanering die op grond van de ontheffing noodzakelijk zal blijken ook gerealiseerd kan worden.

Gelet op het voorgaande dient van vaststelling van de ontwerpbesluiten te worden afgezien en dient onder alle omstandigheden verdere besluitvorming te worden afgewacht tot nadat de Afdeling bestuursrechtspraak op de beroepen tegen het RIP uitspraak heeft gedaan.

Hoogachtend,

Bijlage 1

Ontwerpbeschikking op grond van de Waterwet

Windpark Zeewolde BV

Adres van de Inrichting

Vogelweg 49
Zeewolde

Waterschap Zuiderzeeland
Team Waterprocedures
Postbus 229
8200 AE LELYSTAD
telefoon: (0320) 274 911
fax: (0320) 247 919
www.zuiderzeeland.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	Lozingssituatie	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Bedrijfssituatie en bedrijfsactiviteiten	3
1.3	Handelingen waarvoor vergunning wordt verleend	3
1.4	Toetsingskader lozingen	4
2.	Waterwet	6
2.1	Aanhef	6
2.2	Besluit	6
2.3	Voorschriften	7
2.4	Overwegingen en beoordeling	9
2.5	Tijdelijkheid van de beschikking	11
2.6	Procedure	11
2.7	Stotoverweging	11
2.8	Ondertekening	12
3.	Mededelingen	13
3.1	Zienswijzen	13
3.2	Voorkomen van schade	13
3.3	Afschriften	13

1. LOZINGSSITUATIE

1.1 ALGEMEEN

Het college van Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Zuiderzeeland heeft op 8 augustus 2017 een aanvraag ontvangen van Windpark Zeewolde BV om een vergunning als bedoeld in artikel 6.2, eerste lid, onderdeel a van de Waterwet (Wtw).

De aanvraag is geregistreerd onder OLO-nummer 3122687 en zaaknummer 511036.

De aanvraag heeft betrekking op het lozen van afvalwater, afkomstig van de inrichting van Windpark Zeewolde BV gelegen aan de Vogelweg 49 te Zeewolde, in een oppervlaktewaterlichaam dat in beheer is bij Waterschap Zuiderzeeland.

1.2 BEDRIJFSITUATIE EN BEDRIJFSACTIVITEITEN

De aanvraag heeft betrekking op een nieuwe inrichting, namelijk een transformatorstation (onderstation). Het transformatorstation maakt onderdeel uit van Windpark Zeewolde, een windmolenpark met 93 windturbines. Het transformatorstation betreft een open station met een 150 kV-schakelinstallatie, waar middels twee transformatoren de opgewekte elektriciteit van de windturbines (33 kV) getransformeerd wordt naar een hoger spanningsniveau (150 kV). Daarnaast zijn op de locatie een onbemand bedieningsgebouw, een reactor en een aantal kleine elektrische werken aanwezig.

Het onderstation heeft twee transformatoren. Beide transformatoren hebben een opvangvoorziening (hierna: bodembeschermende voorziening) voor olie om in geval van lekkage, emissies naar het milieu te voorkomen en die met elkaar zijn verbonden. Aangezien dit een open opstelling betreft, komt hemelwater in deze bodembeschermende voorziening terecht, dat geloosd wordt op een nabijgelegen watergang (kavelsloot) die afwatert op de Roerdomptocht.

De pomp voor het wegpompen van het hemelwater uit de bodembeschermende voorziening is verbonden met een drijvende oliesensor. Wanneer deze elektrode een andere vloeistof dan water detecteert, zal de pomp niet in werking treden.

1.3 HANDELINGEN WAARVOOR VERGUNNING WORDT VERLEEND

De aanvraag heeft betrekking de lozing van hemelwater afkomstig van een bodembeschermende voorziening. Deze afvalwaterlozing is niet geregeld in het Activiteitenbesluit en derhalve vergunningplichtig op grond van artikel 6.2, lid 1, onderdeel a van de Waterwet.

1.4 TOETSINGSKADER LOZINGEN

1.4.1. De Waterwet

De Waterwet omschrijft in artikel 2.1 het toetsingskader voor de beslissing op de aanvraag. In dit artikel zijn de algemene doelstellingen aangegeven die richtinggevend zijn bij de uitvoering van het waterbeheer:

- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste; in samenhang met
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Deze doelstellingen vormen in onderlinge samenhang het toetsingskader bij vergunningverlening. Een vergunning wordt geweigerd indien de doelstellingen van het waterbeheer zich tegen vergunningverlening verzetten en het niet mogelijk is om de belangen van het waterbeheer door het verbinden van voorschriften of beperkingen voldoende te beschermen.

De doelstellingen zijn geconcretiseerd via normen en beleid ten aanzien van veiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit en maatschappelijke functievervulling door watersystemen. De uitwerking hiervan vindt plaats in de Waterwet, in aanvullende regelgeving, in water- en beheerplannen op grond van hoofdstuk 4 van de Waterwet en in beleidsregels. De vastgestelde normen en het beleid zijn richtinggevend bij de toetsing of een aangevraagde handeling verenigbaar is met de doelstellingen voor het waterbeheer. Hieronder volgt een beschrijving van het beleid waarmee bij het beoordelen van de vergunningaanvraag rekening is gehouden.

1.4.2. Regelgeving en beleid

Landelijk beleid ten aanzien van emissies

Het Nationaal Waterplan houdt vast aan de leidende beginselen van het emissiebeleid, zoals dat in de tweede helft van de vorige eeuw is ingezet: vermindering van de verontreiniging en het stand-still-beginsel. Voor het kwaliteitsbeheer in rijkswateren heeft daarnaast de Kaderrichtlijn Water (KRW) een grote sturende betekenis. De KRW vereist dat alle Europese lidstaten streven naar een goede kwaliteit van alle waterlichamen. Deze algemene doelstelling krijgt een nadere uitwerking in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009.

Het eerste hoofduitgangspunt van beleid 'vermindering van de verontreiniging' houdt in dat verontreiniging - ongeacht de stofsoort - zoveel mogelijk wordt beperkt (voorzorgprincipe). De invulling van dit beleidsuitgangspunt bestaat onder meer uit: meer aandacht voor de ketenbenadering (waaronder kringloopsluiting), implementatie van Esbjerg/OSPAR-afspraken (stofspectifieke aanpak emissies), meer aandacht voor een integrale milieuafweging en meer aandacht voor prioritering. Invulling van het voorzorgsprincipe is ook dat een bedrijf/lozer ten minste 'de best beschikbare technieken' (BBT) toepast.

Kaderrichtlijn Water

Op 22 december 2000 is de Kaderrichtlijn Water (KRW) in werking getreden. De Kaderrichtlijn Water gaat ervan uit dat water een erfgoed is, dat moet worden beschermd en verdedigd. De richtlijn geeft het kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwater en grondwater. De KRW stelt als doel het behalen van een 'goede toestand' van het oppervlaktewater in 2015, met een mogelijkheid van uitstel tot 2027.

Deze doelstelling geldt per waterlichaam. Een waterlichaam is een min of meer samenhangende waterenheid, die als zodanig is gedefinieerd in de rapportages vanuit Nederland aan de Europese Commissie. De toestand van een waterlichaam bestaat uit twee aspecten: de chemische toestand en de ecologische toestand.

Voor de chemische toestand zijn slechts die stoffen relevant, waarvoor op grond van bestaande Europese regelgeving milieukwaliteitsnormen zijn vastgesteld.

Alle andere stoffen zijn alleen relevant voor de ecologische toestand.

Beleid gevaarlijke stoffen

De richtlijn 2006/11/EG (voorheen 76/464/EEG) heeft betrekking op de verontreiniging door bepaalde gevaarlijke stoffen die in het oppervlaktewater en aquatisch milieu van de Europese Unie geloosd worden. De stoffenlijsten van richtlijn 2006/11/EG zijn vervangen door de aparte stoffenbijlage bij de Richtlijn prioritair stoffen (richtlijn 2013/39/EU). In deze bijlage worden 45 stoffen aangemerkt als prioritair dan wel prioritair gevaarlijk. De richtlijnen beogen een einde te maken, dan wel beperkingen op te leggen, aan de waterverontreiniging door deze gevaarlijke stoffen.

De lidstaten dienen alle passende maatregelen te nemen ter beëindiging van de verontreiniging door de gevaarlijke stoffen genoemd in lijst I van de bijlage van de richtlijn. Voor de stoffen genoemd in lijst II geldt dat de lozing van deze stoffen verminderd moet worden. Het Nederlandse beleid is erop gericht om ook voor stoffen op lijst II de lijst I aanpak te volgen.

Algemene maatregelen van bestuur (AMvB's)

In AMvB's, waaronder het Activiteitenbesluit milieubeheer, worden voor bepaalde activiteiten direct werkende regels gesteld. Deze regels mogen niet in de vergunning worden opgenomen. Dit betekent dat in deze vergunning geen voorschriften zijn opgenomen in geval regels uit een AMvB van toepassing zijn.

1.4.3. Richtlijn Industriële Emissies

De Richtlijn Industriële Emissie (hierna: RIE) is vanaf 1 januari 2013 geïmplementeerd in de Nederlandse milieuwetgeving (richtlijn 2010/75/EU, PbEU L334). De RIE betreft een integratie van de IPPC-richtlijn met zes andere richtlijnen. De RIE geeft milieueisen voor de installaties die genoemd staan in de bij de richtlijn behorende bijlage I. Wanneer een installatie daar is genoemd, spreken we van een IPPC-installatie.

De RIE richt zich op een geïntegreerde aanpak om industriële verontreinigingen te voorkomen en te bestrijden, door toepassing van "best available techniques (BAT)". De RIE verplicht de lidstaten tot informatie-uitwisseling tussen lidstaten en industrie om te komen tot een nadere invulling van BAT voor iedere afzonderlijke industriële sector. Als resultaat hiervan brengt de Europese Commissie zogenaamde BAT reference documents (BREF's) uit, waarin per sector een overzicht wordt gegeven van technieken die als BAT kunnen worden beschouwd.

Gezien de aard en de omvang van de activiteiten kan de inrichting niet beschouwd worden als een inrichting vallend onder de categorieën zoals genoemd in bijlage I van de RIE. Derhalve zal toetsing van de lozingsituatie aan het vigerende Nederlandse waterkwaliteitsbeleid plaatsvinden.

1.4.4. Activiteitenbesluit milieubeheer

Het Activiteitenbesluit milieubeheer is een Algemene maatregel van bestuur gebaseerd op de Wet milieubeheer en de Waterwet. Met het in werking treden van het Activiteitenbesluit milieubeheer is de regulering van afvalwaterlozingen samengebracht met de regulering van andere milieuaspecten. Het Activiteitenbesluit milieubeheer bestaat uit voorschriften per activiteit. Inrichtingen die onder het Activiteitenbesluit milieubeheer vallen zijn onderverdeeld in drie typen, te weten: type A, B en C inrichtingen.

Lozingen binnen het Activiteitenbesluit milieubeheer

In tegenstelling tot de Wet milieubeheer is de type-indeling van het Activiteitenbesluit milieubeheer niet bepalend voor de vergunningplicht in het kader van de Waterwet. In artikel 1.6 van het Activiteitenbesluit milieubeheer is aangegeven wanneer de algemene regels vanuit het Activiteitenbesluit milieubeheer van toepassing zijn en zodoende de vergunningplicht voor een bepaalde lozing van afvalwater vanuit de Waterwet komt te vervallen. De vrijstelling van de vergunningplicht inzake de Waterwet voor lozingen vanuit type A en B inrichtingen staan genoemd in artikel 1.6, eerste lid, onderdeel a. De vrijstelling van de vergunningplicht voor type C inrichtingen staat genoemd in artikel 1.6, eerste lid, onderdeel b.

Indien een bepaalde lozing niet in dit artikel is genoemd, dan blijft de vergunningplicht vanuit de Waterwet van toepassing.

Type inrichting Windpark Zeewolde BV

Windpark Zeewolde BV aan de Vogelweg 49 te Zeewolde wordt op grond van onderdeel C van bijlage 1 van het Besluit omgevingsrecht door het bevoegd gezag inzake de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht aangemerkt als een type C inrichting (categorie 20.1 onderdeel a, 1°).

Geen lozingen van Windpark Zeewolde BV die vallen onder het Activiteitenbesluit milieubeheer

In het kader van de lozing van afvalwater in een oppervlaktewaterlichaam dat in beheer is bij Waterschap Zuiderzeeland, worden vanuit de Inrichting van Windpark Zeewolde BV, Vogelweg 49 te Zeewolde, geen afvalwaterstromen geloosd die vallen onder het regiem van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

1.4.5. Waterwetvergunning

Door Windpark Zeewolde BV wordt een vergunning aangevraagd voor de lozing van hemelwater, dat afkomstig is van een bodembeschermende voorziening (bodembeschermende voorziening onder de transformatoren). Het betreft opvangen hemelwater dat middels een pomp wordt geloosd in het oppervlaktewater. Deze activiteit wordt niet genoemd in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de lozing van hemelwater afkomstig van een bodembeschermende voorziening valt derhalve onder de vergunningplicht vanuit de Waterwet. De lozing vindt plaats in de kavelsloot die afwatert op de Roerdomptocht.

2. LOZINGSSITUATIE

ZZL/PPAWP-L/2017/515970

ONTWERPBESCHIKKING

OP BASIS VAN DE WATERWET VAN HET COLLEGE VAN DIJKGRAAF EN HEEMRADEN VAN WATERSCHAP ZUIDERZEELAND NAAR AANLEIDING VAN DE AANVRAAG VAN WINDPARK ZEEWOLDE BV VOOR DE LOZING VAN AFVALWATER AFKOMSTIG VAN DE INRICHTING AAN DE VOGELWEG 49 TE ZEEWOLDE

2.1. AANHEF

Het college van Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Zuiderzeeland heeft op 8 augustus 2017 via het Omgevingsloket online (OLO) een aanvraag ontvangen van Windpark Zeewolde BV om een vergunning als bedoeld in de Waterwet (Wtw) voor het brengen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam.

De aanvraag is geregistreerd onder OLO-nummer 3122687 en zaaknummer 511036.

De aanvraag betreft:

- het lozen van hemelwater afkomstig uit een bodembeschermende voorziening, afkomstig van Windpark Zeewolde BV gelegen aan de Vogelweg 49 te Zeewolde, op oppervlaktewater.

2.2. ONTWERPBESLUIT

Gelet op de bepalingen van de Waterwet, het Waterbesluit, de Algemene wet bestuursrecht en de hieronder vermelde overwegingen, heeft het bestuur als volgt besloten:

- I.** aan Windpark Zeewolde BV te Zeewolde een vergunning als bedoeld in artikel 6.2, eerste lid 1, onderdeel a van de Waterwet te verlenen voor het brengen van afvalwater afkomstig uit een bodembeschermende voorziening van het transformatorstation, gelegen aan de Vogelweg 49 te Zeewolde, in een oppervlaktewaterlichaam, de kavelstoot die afwatert op de Roerdomptocht;
- II.** De aanvraag deel uit te laten maken van de vergunning;
- III.** Aan de vergunning de voorschriften uit paragraaf 2.3 te verbinden.

Voor een toelichting op de in deze vergunning vermelde begrippen wordt verwezen naar bijlage I van deze vergunning.

2.3. VOORSCHRIFTEN

Voorschrift 1

(aanwijzen contactpersonen vergunning)

1. De vergunninghoud(st)er dient één of meerdere personen aan te wijzen die in het bijzonder belast is (zijn) met het toezicht op de naleving van het bij dit besluit bepaalde en waarmee namens vergunninghoud(st)er door of namens de teammanager Watertoezicht overleg kan worden gevoerd. Vergunninghoud(st)er deelt binnen één maand na het van kracht worden van de beschikking de teammanager Watertoezicht schriftelijk mee de naam, het adres, het telefoonnummer en het emailadres van degene(n) die door of vanwege vergunninghoud(st)er is (zijn) aangewezen.

Voorschrift 2

(lozingseisen)

1. De navolgende stoffen mogen niet in een hogere concentratie in het afvalwater voorkomen dan in de daarachter vermelde maximale concentraties, zonder toevoeging van verdunningswater, bepaald volgens de in bijlage II vermelde analysevoorschrift in enig steekmonster, alvorens lozing in het oppervlaktewater plaatsvindt.

Stoffen	max. concentratie in enig steekmonster
opgeloste bestanddelen	100 mg/l
minerale olie	20 mg/l

2. Indien niet wordt voldaan aan de lozingseisen, zoals genoemd in het eerste lid, dienen aanvullende maatregelen te worden genomen, zodat wordt voldaan aan de genoemde kwaliteitseisen.
3. De datum waarop de lozing plaatsvindt wordt uiterlijk 10 werkdagen voor iedere lozing per email doorgegeven de teammanager Watertoezicht via het e-mailadres: watertoezicht@zuidoostzeeland.nl.

Voorschrift 3

(controlevoorziening)

1. Het afvalwater dient via een afzonderlijke controlevoorziening te worden geleid, die geschikt is voor het nemen van een representatief steekmonster (zie voor een schematische opzet bijlage III).
2. De in lid 1 bedoelde controlevoorziening dient zodanig te worden geplaatst dat geen vermenging met andere afvalwaterstromen plaatsvindt en dat deze goed bereikbaar en toegankelijk is. De controlevoorziening heeft de goedkeuring van de teammanager Watertoezicht.
3. De in lid 1 bedoelde controlevoorziening moet doelmatig functioneren, in goede staat van onderhoud verkeren en met deskundigheid en zorg worden bediend en onderhouden. Aanwijzingen hieromtrent van of vanwege de teammanager Watertoezicht moeten worden opgevolgd.
4. De in de controlevoorziening achtergehouden bestanddelen mogen niet worden geloosd op het oppervlaktewater, maar dienen ter verwerking te worden afgevoerd. De datum van de afvoer van de in de controlevoorziening achtergebleven bestanddelen dient te worden vastgelegd in een logboek.

Voorschrift 4

(beheer en onderhoud)

1. Het controlesysteem en de drijvende oliesensor moeten doelmatig functioneren, in goede staat van onderhoud verkeren en worden zo vaak als voor de goede werking daarvan nodig is onderhouden. Aanwijzingen hieromtrent van of vanwege de teammanager Watertoezicht moeten worden opgevolgd. De datum van onderhoud van de drijvende oliesensor dient te worden vastgelegd in een logboek.
2. De bij beheer en onderhoud vrijkomende bestanddelen mogen niet worden geloosd op het oppervlaktewater, maar dienen ter verwerking te worden afgevoerd. De datum van de afvoer van de bij beheer en onderhoud vrijkomende bestanddelen dient te worden vastgelegd in een logboek.

Voorschrift 5

(logboek)

Een logboek dient maandelijks te worden bijgehouden waarin ten minste de navolgende gegevens dienen te worden geregistreerd:

- de datum waarop de visuele inspectie van de bodembeschermende voorziening heeft plaatsgevonden;
- de datum waarop de bodembeschermende voorziening is leeggepompt;
- de datum waarop verwijdering van de in de controlevoorziening achtergebleven bestanddelen heeft plaatsgevonden (voortkomend uit voorschrift 3);
- de datum van onderhoud aan de drijvende oliesensor (voortkomend uit voorschrift 4);
- de datum waarop de afvoer van de bij beheer en onderhoud vrijkomende bestanddelen heeft plaatsgevonden (voortkomend uit voorschrift 4);
- de datum en een beschrijving van onvoorziene situaties/storingen waardoor de kwaliteit van het effluent zuiveringstechnische voorziening mogelijksterwjs afwijkt van de kwaliteit onder normale omstandigheden en de getroffen maatregelen om herhaling van onvoorziene situaties/storingen te voorkomen.

Deze gegevens dienen ten minste vijf jaar te worden bewaard en direct ter inzage te kunnen worden overgelegd.

Voorschrift 6

(revisietekening)

1. Na realisatie van het onderstation dienen de kavelsloot, het lozingspunt in oppervlaktewater, de oliesensor, de pomp die het afvalwater uit de bodembeschermende voorziening pompt en de controleput te worden vastgelegd op een revisietekening.
2. De revisietekening genoemd in lid 1 dient binnen 2 maanden na aanleg te worden overlegd aan de teammanager Watertoezicht.

Voorschrift 7

(ongewone voorvallen)

1. Indien als gevolg van calamiteiten of bijzondere omstandigheden niet aan de gestelde voorschriften wordt voldaan of naar verwachting niet kan worden voldaan, dient de vergunninghoud(st)er terstond maatregelen te nemen teneinde een nadelige beïnvloeding van het ontvangende oppervlaktewater, voor zover deze niet kunnen worden voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De teammanager Watertoezicht dient van één en ander zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 24 uur op de hoogte te worden gesteld. De door of vanwege de teammanager Watertoezicht ter zake gegeven aanwijzingen dienen strikt te worden opgevolgd.
2. Indien de teammanager Watertoezicht dit gewenst acht, zal de vergunninghoud(st)er betreffende het voorval schriftelijk rapport uitbrengen met vermelding van de oorzaak, datum en tijd van aanvang en beëindiging van het voorgevallene en de gevolgen ervan voor de kwaliteit van de afvalwaterstroom, alsmede van de voorgenomen maatregelen ter voorkoming van herhaling.

3. Indien de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater als gevolg van calamiteiten of andere uitzonderlijke omstandigheden het noodzakelijk maakt, ter voorkoming van ernstige verontreiniging van dit oppervlaktewater, maatregelen van tijdelijke aard te treffen, dient vergunninghoud(st)er daartoe op aanschrijven van of vanwege de teammanager Watertoezicht onverwijld over te gaan. De tijdelijke maatregelen kunnen slechts bestaan uit het opleggen van niet in de vergunning opgenomen voorzieningen betreffende de hiervoor omschreven lozing en/of het beperken of staken van de lozing van de afvalwaterstroom, zoals deze volgens de vergunning is toegestaan.
4. Een maatregel als bedoeld in lid 3 zal maximaal voor een periode van 48 uur, telkens met maximaal evenzoveel uren te verlengen, worden opgelegd en zal in geen geval tot gevolg hebben dat het lozen van de afvalwaterstroom volgens de vergunning na het vervallen van de tijdelijk opgelegde verplichtingen geheel of gedeeltelijk niet meer mogelijk is.

Voorschrift 8

(kennisgeving overdracht)

Van overdracht door de vergunninghoud(st)er aan een rechtsopvolger onder algemene of bijzondere titel dient door laatstgenoemde, binnen 14 dagen na overdracht, mededeling aan de teammanager Watertoezicht te worden gedaan.

Voorschrift 9

(contactpersoon calamiteiten)

De vergunninghoud(st)er dient één of meerdere personen aan te wijzen waarmee door of namens de teammanager Watertoezicht in spoedgevallen overleg kan worden gevoerd en dient de namen van deze personen aan de teammanager Watertoezicht bekend te maken.

2.4 OVERWEGINGEN EN BEOORDELING

2.4.1. Algemene beoordelingsmethodiek 2016

Voor het bepalen van de waterbezwaarlijkheid van stoffen en preparaten is de Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM) ontwikkeld. De herziene ABM is per 1 juli 2016 aangewezen als BBT-document in de Mor (Ministeriële regeling omgevingsrecht). Op basis van de waterbezwaarlijkheid van stoffen worden stoffen ingedeeld in vier categorieën die de mate van inspanning aangeven, die wordt verlangd om de emissies naar water te saneren. Aan elke categorie is een gewenste saneringsinspanning (Z, A, B of C) gekoppeld (BBT, BUT of waterkwaliteitsaanpak). De ABM gebruikt voor het beoordelen van de waterbezwaarlijkheid van stoffen en mengsels de informatie over de eigenschappen van stoffen. Bedrijven moeten de informatie over stofgegevens die door REACH beschikbaar komt, gebruiken bij de toepassing van de ABM.

Dit geldt ook voor de informatie over een eventuele nieuwe indeling van de stoffen op basis van de EU-GHS verordening waarin de regelgeving voor de indeling en etikettering voor levering en gebruik van chemische mengsels en stoffen is vastgelegd. Een zwaardere of lichtere classificatie kan van invloed zijn op de aanvullende eisen voor emissiebeperkende maatregelen die in een vergunning zijn opgenomen.

Aan de afvalwaterlozing worden geen stoffen of mengsels toegevoegd. De ABM is derhalve niet van toepassing.

2.4.2. Beoordeling van de lozingsituatie

Afvalwater

Voor deze lozing is de emissie-aanpak van toepassing en dit houdt in dat onafhankelijk van de te bereiken waterkwaliteitsdoelstellingen in het oppervlaktewater een inspanning moet worden geleverd om de verontreiniging aan de bron te beperken. Voor de lozing van het hemelwater afkomstig van een bodembeschermende voorziening geldt dat de emissie wordt beperkt door toepassing van de best uitvoerbare techniek (BUT).

Het hemelwater afkomstig uit de bodembeschermende voorziening onder de transformatoren, kan verontreinigd raken met minerale olie en onoplosbare bestanddelen als gevolg van

lekkages of calamiteiten met de transformatoren. De bodembeschermende voorziening heeft een omvang waarmee circa drie maanden aan hemelwater én de eventuele olie van de transformatoren kan worden opgevangen. Het opgevangen hemelwater wordt middels een pomp geloosd op een oppervlaktewaterlichaam, de kavelsloot die afwatert op de Roerdomptocht.

De pomp wordt slechts aanzet nadat een visuele controle van de bodembeschermende voorziening heeft plaatsgevonden. Daarnaast is in de bodembeschermende voorziening een drijvende oliesensor aanwezig. Indien deze drijvende oliesensor een andere vloeistof dan water detecteert, treedt de pomp niet in werking en vindt geen lozing plaats.

Indien de bodembeschermende voorziening eerder dan drie maanden het maximale vloeistofniveau heeft bereikt, wordt dat automatisch aan het controlesysteem doorgegeven en zal de bodembeschermende voorziening, na visuele inspectie, worden leeggemipt. Daarnaast wordt het olieniveau van de transformatoren continu gemonitord via het controlesysteem.

Conclusie

Door het nemen van zodanige maatregelen (controlesysteem, drijvende oliesensor en visuele controle) dat geen lozing van verontreinigd hemelwater kan plaatsvinden voldoet Windpark Zeewolde BV aan de juiste invulling van BUT en zal naar verwachting geen sprake zijn van onacceptabele effecten op de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater.

Kwaliteit en behandeling (afval)water

De provincie Flevoland stelt de strategische beleidsdoelen voor het regionale watersysteem in het Omgevingsplan, waar Waterschap Zuiderzeeland de operationele doelen van afleidt. In overeenstemming met de partiële herziening Omgevingsplan Flevoland Water 2015 wordt het watersysteem waartoe de Roerdomptocht behoort (en dat zich mede uitstrekt tot de afwaterende (kavel)sloten op het betreffende watersysteem), aangemerkt als agrarisch water (niet-kwetsbaar water).

Het te lozen afvalwater zal, gezien de getroffen voorzieningen en maatregelen, in principe niet verontreinigd zijn. Binnen de inrichting zijn derhalve geen zuiveringstechnische voorzieningen aanwezig.

2.4.3. Toelichting op de voorschriften

Lozingseisen

Ter controle op de goede werking van de genoemde maatregelen alsmede een goed onderhoud van het controlesysteem en de drijvende oliesensor zal een nader voorschrift worden gesteld aan de maximale concentraties aan minerale olie en onopgeloste bestanddelen in het te lozen afvalwater. De lozing betreft geen continue lozing, derhalve is om controle mogelijk te maken, een voorschrift opgenomen om iedere lozing ten minste 10 werkdagen van de te voren te melden bij de teammanager Watertoezicht.

Controlevoorziening

Uit oogpunt van de controle op de lozingseisen is het noodzakelijk dat het afvalwater bemonsterd kan worden, alvorens lozing in oppervlaktewater plaatsvindt. Gelet hierop dient een nader voorschrift te worden gesteld aan het realiseren, de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van de controlevoorziening.

Beheer en onderhoud

Het afvalwater wordt alleen verpompt naar de kavelsloot indien de oliesensor geen andere vloeistof detecteert dan water. Het is derhalve van cruciaal belang dat de oliesensor in goede staat van onderhoud verkeert. Mede gelet hierop is een voorschrift gesteld aan het beheer en onderhoud van het detectiesysteem en de drijvende oliesensor.

Logboek

Het is wenselijk om alle milieurelevante informatie op schrift vast te leggen. Gelet hierop is een nader voorschrift gesteld om een logboek bij te houden.

Revisietekening

Na het bouwen van het onderstation, de aanleg van de kavelsloot en de realisatie van de lozingsvoorziening op deze kavelsloot dient de actuele situatie te worden vastgelegd op

tekening. Ook toekomstige aanpassingen dienen te worden vastgelegd op een revisietekening. Nadere voorschriften worden gesteld aan het overleggen van een revisietekening.

2.5. GEEN TIJDELIJKHEID VAN DE BESCHIKKING

De voorschriften worden gesteld aan de lozing van opgevangen hemelwater afkomstig uit een bodembeschermende voorziening binnen de inrichting van Windpark Zeewolde BV aan de Vogelweg 49 te Zeewolde in oppervlaktewater. In het opgevangen hemelwater komen geen stoffen voor die vallen onder de stoffenbijlage van de Richtlijn prioritair stoffen (richtlijn 2013/39/EU). De richtlijn 2013/39/EU heeft betrekking op de verontreiniging van bepaalde gevaarlijke stoffen die in het aquatisch milieu van de Europese Unie geloosd worden. In een aparte stoffenbijlage bij deze richtlijn worden 45 stoffen aangemerkt als gevaarlijk dan wel prioritair gevaarlijk. De richtlijn beoogt een einde te maken, dan wel beperkingen op te leggen, aan de waterverontreiniging door deze gevaarlijke stoffen.

Gelet op het bovenstaande en de opgenomen voorschriften zal het verbinden van een termijn aan de beschikking niet worden toegepast. De beschikking zal tussentijds ambtshalve worden aangepast indien de beschikking met het oog op de van toepassing zijnde lozings-eisen voor de gevaarlijke stoffen niet meer toereikend is, gezien de technische mogelijkheden tot bescherming van het milieu en/of de ontwikkelingen met betrekking tot de kwaliteit van het milieu. Deze beschikking wordt voor onbepaalde tijd afgegeven.

2.6. PROCEDURE

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatiereregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor Windpark Zeewolde fase 2 gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken (EZ). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor Windpark Zeewolde fase 2. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatiereregeling van toepassing.

De minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windpark Zeewolde fase 2 bevorderd. Onderhavig besluit is samen met een ander besluit als volgt voorbereid:

- op [datum] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op [datum] is door de minister van EZ een ontwerp van het besluit aan Windvereniging Zeewolde gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [datum] tot en met [datum] ter inzage gelegen bij [locatie].

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZ bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZ daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

2.7. SLOTOVERWEGING

Gelet op het belang van Windpark Zeewolde BV aan de Vogelweg 49 te Zeewolde om afvalwater afkomstig uit de bodembeschermende voorziening te kunnen lozen, wordt het onder voorschriften aanvaardbaar geacht om het opgevangen hemelwater in een oppervlaktewaterlichaam te lozen en bestaan er geen overwegende bezwaren tegen het verlenen van deze vergunning.

2.8. ONDERTEKENING

Lelystad, 9 oktober 2017,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de teammanager Waterprocedures,

Bijlagen

- Bijlage I: Begripsbepalingen
- Bijlage II: Analysevoorschriften
- Bijlage III: Controlevoorziening

3. Mededelingen

3.1 ZIENSWIJZEN

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen belanghebbenden gedurende een periode van zes weken vanaf de dag waarop de ontwerpbeslissing ter inzage is gelegd, schriftelijk of mondeling hun zienswijze over de ontwerpbeslissing naar voren brengen.

Zienswijzen over het ontwerp van het besluit kunnen worden ingediend bij:

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Windpark Zeewolde fase 2
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Vergunninghoud(st)er moet er rekening mee houden dat er naast de onderhavige beschikking tevens andere vergunningen en/of meldingen vereist kunnen zijn.

3.2 VOORKOMEN VAN SCHADE

Het hebben van deze beschikking ontslaat de vergunninghoud(st)er niet van de verplichting om de redelijkerwijs mogelijke maatregelen te treffen, teneinde te voorkomen dat derden of de Staat ten gevolge van het gebruikmaken van de beschikking schade lijden.

3.3 AFSCRIFTEN

Een afschrift van deze beschikking is verzonden aan:

- Gemeente Zeewolde, Postbus 1, 3890 AA Zeewolde;
- Pondera Consult, Postbus 579, 7550 AN Hengelo (OV).

BIJLAGE I Begripsbepalingen

(Behoort bij ontwerpbesluit ZZL/PPAWP-L/2017/515970 op aanvraag d.d. 8 augustus 2017 van Windpark Zeewolde BV ten behoeve van de inrichting aan de Vogelweg 49 te Zeewolde.)

Lelystad, 9 oktober 2017.

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de teammanager Waterprocedures,

Begripsbepalingen:

In deze beschikking wordt verstaan onder:		
a.	vergunninghoud(st)er:	diegene die krachtens deze beschikking handelingen verricht, zoals deze in artikel 6.2 tot en met 6.5 van de Waterwet zijn opgenomen en in staat is naleving van het gestelde in deze vergunning te borgen; Windpark Zeewolde BV, Vogelweg 49 te Zeewolde
b.	waterschap:	bestuursorgaan dat overeenkomstig artikel 1.1 van de Waterwet bevoegd is een vergunning te verlenen; In deze vergunning wordt daarmee bedoeld: Waterschap Zuiderzeeland, Lindelaan 20 te Lelystad
c.	de teammanager Waterprocedures:	de teammanager van het team Waterprocedures van de afdeling Plannen, Procedures en Advies van het waterschap;
d.	de teammanager Watertoezicht:	de teammanager van het team Watertoezicht van de afdeling Waterbeheer van het waterschap;
e.	waterhuishouding:	het kwantitatieve en kwalitatieve beheer van oppervlaktewater binnen het beheergebied van het waterschap;
f.	afvalwater:	Afvalwater bestaande uit opgevangen hemelwater in de bodembeschermende voorziening van het transformatorstation.
g.	oppervlaktewaterlichaam:	samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de daarbij behorende waterbodem, oevers en voor zover uitdrukkelijk aangewezen krachtens de Wet, drogere oevergebieden, alsmede flora en fauna;
h.	Activiteitenbesluit milieubeheer:	Besluit van 19 oktober 2007, houdende algemene regels voor inrichtingen;
i.	niet kwetsbaar water:	niet kwetsbaar water is agrarisch water op provinciale kaart. (figuur 1 Functie Doelen en Water van de partiële herziening Omgevingsplan Flevoland Water 2015)
j.	gevaarlijke stoffen:	stoffen die behoren tot de families en groepen van stoffen, genoemd in de aparte stofenbijlage bij de EG-richtlijn 2008/105/EG (Richtlijn prioritaire stoffen).

k.	bodembeschermende voorziening	een voorziening die zich onder de transformatoren bevindt en in staat is de bij normale bedrijfsvoering gemorste of wegsplattende vloeistoffen op te vangen.
l.	controlesysteem	systeem waarbij op afstand het oliegehalte in de transformatoren kan worden gemonitord.

BIJLAGE II ANALYSEVOORSCHRIFTEN

(Behoort bij ontwerpbesluit ZZL/PPAWP-L/2017/515970 op aanvraag d.d. 8 mei 2017 van Windpark Zeewolde BV ten behoeve van de Inrichting aan de Vogelweg 49 te Zeewolde.)

Leijstade, 9 oktober 2017,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de teammanager Waterprocedures.

De in deze vergunning genoemde stoffen en/of parameters dienen te worden bepaald volgens de voorschriften vermeld in de "methoden voor de analyse voor afvalwater" van het Nederlands Normalisatie Instituut (NNI):

Stoffen:	Analysevoorschrift:	Voorschrift:
minerale olie	NEN-EN-ISO 9377-2	2
onopgeloste bestanddelen	NEN-EN 872	2

1 Analyse volgens genoemd analysevoorschrift dan wel een gelijkwaardige analysetechniek. Hiertoe kan een voorstel voor het toepassen een gelijkwaardige analysetechniek worden ingediend bij het waterschap. Het voorstel behoeft de goedkeuring van de teammanager Watertoezicht.

Een wijziging van een normblad of voorschrift wordt automatisch van kracht 30 dagen nadat de wijziging door de teammanager watertoezicht ter kennis van de vergunninghoud(st)er is gebracht, tenzij binnen die termijn bij de teammanager Watertoezicht schriftelijk bezwaar is aangetekend.

BIJLAGE III CONTROLEVOORZIENING

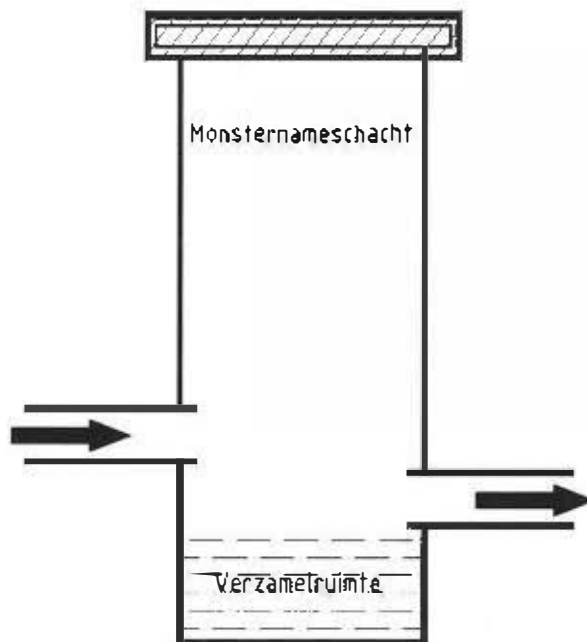
(Behoort bij ontwerpbesluit ZZL/PPAWP-L/2017/515970 op aanvraag d.d. 8 augustus 2017 van Windpark Zeewolde BV ten behoeve van de inrichting aan de Vogelweg 49 te Zeewolde.)

Lelystad, 9 oktober 2017,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de teammanager, Waterprocedures,

In de monsternameschacht dient, om een goed afvalwatermonster te kunnen nemen, de afvalwaterstroom te worden onderbroken. Een goede methode hiervoor is een schacht te kiezen waarvan de inlaat zoveel hoger is aangebracht dan de uitlaat, dat het binnenkomende afvalwater een dusdanige val maakt, dat met een monsternameschacht het vallende water kan worden opgevangen. Onder de uitlaat in de monsternameschacht dient te allen tijde een verzamelruimte aanwezig te zijn waar ten minste 20 cm water kan blijven staan.

Schets controlevoorziening (monsternameschacht)**Afmetingen:**

- de controlevoorziening dient minimaal 30 x 30 cm vierkant of rond met een diameter van ten minste 30 cm te zijn;
- in de controlevoorziening dient minimaal 20 cm water te blijven staan;
- bij verval dient de onderkant buis van de instroomzijde van de controlevoorziening 10 cm hoger te liggen dan de onderkant buis van de uitstroomzijde.
- de buis van de instroomzijde dient 10 cm uit te steken in de controlevoorziening.

Bijlage 2

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Windpark Zeewolde B.V.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
F 070 378 61 39
wob@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

Bijlagen
1

ONTWERP-BESLUIT

Datum

Betreft Beslissing op uw aanvraag

Geachte

Op 2 december 2016 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 13 juli 2017 en 16 november 2017 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

De Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Het overgangsrecht in deze wet bepaalt dat aanvragen die onder de Flora- en faunawet zijn ingediend en waarop nog geen besluit is genomen, worden beoordeeld volgens de Wet natuurbescherming. Dit kan van invloed zijn op dit besluit, omdat vanaf 1 januari 2017 een aantal soorten niet meer bij wet zijn beschermd of dat juist wel zijn geworden. Het kan ook zo zijn dat in uw projectgebied soorten voorkomen die beschermd zijn, maar waar u nu nog geen ontheffing voor heeft. In dat geval dient u mogelijk een aanvullende ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag.

Procedure

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatierегeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor Windpark Zeewolde fase 2 gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor Windpark Zeewolde fase 2. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatierегeling van toepassing.

ONTWERP BESLUIT

De minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windpark Zeewolde fase 2 bevorderd. Onderhavig besluit is en samen met een ander besluit als volgt voorbereid:

- op [datum] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op [datum] is door de minister van EZK een ontwerp van het besluit aan Windvereniging Zeewolde gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [datum] tot en met [datum] ter inzage gelegen bij [locatie];

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZK bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZK daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers, grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de exploitatie van het project 'Windpark Zeewolde', gelegen in de gemeenten Almere en Zeewolde. Het project betreft de exploitatie van 91 windturbines. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 1 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de aalscholver (*Phalacrocorax carbo*), blauwe reiger (*Ardea cinerea*), boerenzwaluw (*Hirundo rustica*), bonte vliegenvanger (*Ficedula hypoleuca*), bonte strandloper (*Calidris alpestris*), boompieper (*Anthus trivialis*), bosrletzanger (*Acrocephalus palustris*), bruine kiekendief (*Circus aeruginosus*), buizerd (*Buteo buteo*), fitis (*Phylloscopus trochilus*), gaai (*Garrulus glandarius*), gekraagde roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*), gele kwikstaart (*Motacilla flava*), gierzwaluw (*Apus apus*), goudhaan (*Regulus regulus*), goudplevier (*Pluvialis apricaria*), grasmus (*Sylvia communis*), graspleper (*Anthus pratensis*), grauwe gans (*Anser anser*), grauwe vliegenvanger (*Muscicapa striata*), groenling (*Carduelis chloris*), grote IJster (*Turdus viscivorus*), heggemus (*Prunella modularis*), holenduif (*Columba oenas*), houtduif (*Columba palumbus*), houtsnip (*Scolopax rusticola*), huiszwaluw (*Delichon urbica*), kauw (*Corvus monedula*), keep (*Fringilla montifringilla*), Kievit (*Vanellus vanellus*), kleine karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*), kleine mantelmeeuw (*Larus fuscus*), kleine plevier (*Charadrius dubius*), kneu (*Carduelis cannabina*), knobbelzwaan (*Cygnus olor*), kokmeeuw (*Larus ridibundus*), kolgans (*Anser albifrons*), koolmees (*Parus major*), koperwiek (*Turdus iliacus*), kraakeend (*Anas strepera*), kramsvogel (*Turdus pilaris*), kuifeend (*Aythya fuligula*), meerkoet (*Fulica atra*), merel (*Turdus merula*), nachtegaal (*Luscinia megarhynchos*), oeverloper (*Actitis hypoleucos*), oeverzwaluw (*Riparia riparia*), pimpelmees (*Parus caeruleus*), putter (*Carduelis carduelis*), rietgors (*Emberiza schoeniclus*), rietzanger (*Acrocephalus schoenobaenus*), ringmus (*Passer montanus*), roodborst (*Erithacus rubecula*), roodborsttapuit (*Saxicola torquata*), scholekster (*Haematopus ostralegus*), sijs (*Carduelis spinus*), smient (*Anas penelope*), sperwer (*Accipiter nisus*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*), sprinkhaanrietzanger (*Locustella naevia*), stormmeeuw (*Larus*

Rijksoverheid voor
Ondernemend Nederland
Datum

Omzetreferentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75G/2016/0616.toek.js

ONTWERP BESLUIT

canus), tafeleend (*Aythya ferina*), tapuit (*Oenanthe oenanthe*), tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*), toendrarietgans (*Anser serrirostris*), torenvalk (*Falco tinnunculus*), tuinfluiter (*Sylvia borin*), tureluur (*Tringa totanus*), leeuwerik (*Alauda arvensis*), vink (*Fringilla coelebs*), visdief (*Sterna hirundo*), waterhoen (*Gallinula chloropus*), waterral (*Rallus aquaticus*), watersnip (*Gallinago gallinago*), wilde eend (*Anas platyrhynchos*), wintertaling (*Anas crecca*), witte kwikstaart (*Motacilla alba*), wulp (*Numenius arquata*), zanglijster (*Turdus philomelos*), zilvermeeuw (*Larus argentatus*), zwarte kraai (*Corvus corone*), zwartkop (*Sylvia atricapilla*) en de zwarte roodstaart (*Phoenicurus ochruros*); alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathussi*) en de tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 25 jaar nadat de eerste turbine van het nieuw op te richten windpark in bedrijf is genomen ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 1 voor zover dit betreft het opzettelijk doden van de aalscholver, blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, bonte strandloper, boompieper, bosrietzanger, bruine kiekendief, buizerd, fitis, gaai, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, gierzwaluw, goudhaan, goudplevier, grasmus, graspieper, grauwe gans, grauwe vliegenvanger, groenling, grote lijster, heggenmus, holenduif, houtduif, houtsnip, huiszwaluw, kauw, keep, kievit, kleine karekiet, kleine mantelmeeuw, kleine plevier, kneu, knobbelzwaan, kokmeeuw, kolgans, koolmees, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, meerkoet, merel, nachtegaal, oeverloper, oeverzwaluw, pimpelmees, putter, rietgors, rietzanger, ringmus, roodborst, roodborsttapuit, scholekster, sijs, smient, sperwer, spreeuw, sprinkhaanrietzanger, stormmeeuw, tafeleend, tapuit, tjiftjaf, toendrarietgans, torenvalk, tuinfluiter, tureluur, leeuwerik, vink, visdief, waterhoen, waterral, watersnip, wilde eend, wintertaling, witte kwikstaart, wulp, zanglijster, zilvermeeuw, zwarte kraai, zwartkop en de zwarte roodstaart; alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1 voor zover dit betreft het doden van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de tweekleurige vleermuis. Mijn overwegingen voor dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

ONTWERP BESLUIT

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die volgens de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing ziet toe op de exploitatie van de 91 nieuw te plaatsen windturbines. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Windpark Zeewolde', gelegen in de gemeenten Almere en Zeewolde. Het plangebied wordt begrensd door de A6 in het noorden en de Hoge Vaart in het zuiden. Aan de westzijde wordt het gebied begrensd door de A27 en aan de oostzijde door Lepelaarstocht en de Schollevaartweg, één en ander zoals is weergegeven in bijlage 3 bij de aanvraag.
- d. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de soorten waarvoor ontheffing is verleend worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift c noodzakelijk zijn.
- e. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- f. Een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief dient gedurende de ontheffingsperiode op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- g. U dient ten minste 1 week voorafgaand aan de ingebruikname van de eerste windturbine hiervan melding te doen bij het bevoegd gezag.

Specifieke voorschriften

- h. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de paragrafen 4.1.2 en 4.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Bijlage 1 aanvraag ontheffing flora en faunawet' van 1 december 2016. De aanvraag en de daarbij behorende stukken maken integraal onderdeel uit van dit besluit.
- i. De verdeling van windturbines is als volgt:
 - 22 van de 91 windturbines een maximale hoogte van 220 meter en een rotordiameter van 142 meter;
 - 37 van de 91 windturbines een maximale hoogte van 160 meter en een maximale rotordiameter van 132 meter;
 - 9 van de 91 windturbines een maximale hoogte van 160 meter en een maximale rotordiameter van 110 meter;
 - 23 van de 91 windturbines een maximale hoogte van 150 meter en een maximale diameter van 120 meter.

Rijkdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
RF/75C/2016/0616.toek.js

ONTWERP BESLUIT

- j. U dient maatregelen te treffen om slachtoffers onder voornoemde (trek)vogels zo veel mogelijk te voorkomen waarbij aandacht besteed wordt aan de volgende twee maatregelen:
1. U dient een saneringsplan op te stellen, zoals voorgesteld in de aanvraag, waarin is opgenomen welke windturbines wanneer gesaneerd worden. U dient dit plan ecologische te onderbouwen. Daarbij dient u als uitgangspunt te nemen dat de windturbines die het hoogste aantal slachtoffers maken als eerste gesaneerd worden. Om te kunnen bepalen welke windturbines de meeste slachtoffers maken dient u het natuuronderzoek windparken Zeewolde, Gebiedsgebruik en vliegbewegingen van watervogels, kiekendieven & vleermuizen (Gymese et al, 2016, rapportnummer 16-046, Bureau Waardenburg, Culemborg) aan te vullen met de gegevens van de door u aangevraagde (trek)vogelsoorten (voor zover deze niet verwerkt zijn in voornoemd rapport). U kunt hierbij gebruik maken van actuele veldgegevens die u verzamelt met een radar of de gegevens van de dagelijkse trekvoorspellingen van de Koninklijke Luchtmacht over het jaar 2016. Voornoemde sanering dient uiterlijk op 31 december 2026 afgerond te zijn.
 2. Monitoring wordt uitgevoerd binnen een representatieve selectie van de bestaande windturbines in het windpark Zeewolde om het volgende nader te bepalen:
 - hoe de verdeling is van aanvaringslachtoffers onder de verleende soorten trekvogels op basis van de hierboven genoemde representatieve selectie windturbines;
 - in welke aantallen aanvaringslachtoffers onder de verleende soorten trekvogels onder welke omstandigheden optreden;
 - onder welke omstandigheden de hoogste reductie van aanvaringslachtoffers onder de verleende soorten trekvogels optreedt.

Deze informatie dient mede voor de ontwikkeling van een trekvoorspellingsmodel dat uitgevoerd wordt door de Universiteit van Amsterdam (UvA) met als doel een stilstand voorziening voor windparken in en rond Zeewolde op een efficiënte wijze mogelijk te maken. U dient uiterlijk op 31 mei 2018 een nader uitgewerkt monitoringsplan ter goedkeuring aan het bevoegde gezag te overleggen. U dient er bij het opstellen van dat plan vanuit te gaan dat de monitoring in het najaar van 2018 dient aan te vangen en een aaneengesloten doorlooptijd van drie jaar heeft. Op basis van de algehele resultaten van de monitoring en het UvA model dient een totaalplan voor de stilstand voorziening te worden gepresenteerd dat na goedkeuring door het bevoegde gezag dient te worden geëffectueerd voor de rest van de tijd dat de windturbines operationeel zijn. Dit plan dient uiterlijk voor de voorjaartrek 2022 gereed te zijn.

Rijksdienst Voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF75C/2016/0616.taek.js

ONTWERP BESLUIT

- k. De stilstandvoorziening ten aanzien van vleermuizen bestaat eruit de draaisnelheid van de rotoren voor de gehele operationele periode van het windpark te beperken tot < 1rpm onder de volgende specifieke omstandigheden:
- Uitsluitend in de periode tussen 1 augustus en 1 oktober;
 - Én tussen zonsondergang en zonsopkomst;
 - Én temperatuur hoger dan 12 graden Celsius;
 - Én windsnelheid lager dan of gelijk aan 5 m/s op ashoogte;
 - Én bij de afwezigheid van neerslag.
- l. In aanvulling op het voorgaande geldt dat u een concreet mitigatieplan en monitoringsvoorstel dient uit te werken. Dit voorstel dient u uiterlijk 31 mei 2018 ter goedkeuring aan het bevoegd gezag aan te bieden.
- m. Indien de resultaten uit de monitoring aanleiding geven tot het nemen van aanvullende mitigerende maatregelen of versoepeling van de stilstandvoorziening voor vogels of vleermuizen, dan dient u een aanvullend mitigatieplan op te stellen en deze ter goedkeuring aan het bevoegd gezag aan te bieden.

Overige voorschriften

- n. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- o. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- p. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen bij het bevoegd gezag. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190012568933

Kenmerk
RF/75C/2016/0616.toet.:js

ONTWERP BESLUIT**Behandeling zienswijzen**

Zienswijzen over het ontwerp van het besluit kunnen worden ingediend bij:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Windpark Zeewolde
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Met vriendelijke groet,

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit,
namens deze:

Teammanager Vergunningen
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Osborn

Deze referentie
aankomstnummer
5190019568933

Kenmerk
FF/79C/2016/0616.wak.js

ONTWERP BESLUIT**Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming****Onderzoek***Vogels*

Uit de stukken blijkt dat de appelvink, blauwborst, braamsluiper, fuut, goudvink, grote Canadese gans, grote gele kwikstaart, kleine zwaan, koekoek, kruisbek, kwartel, noordse kwikstaart, paapje, slobbeend, spotvogel, wilde zwaan, winterkoning, witgat en de zwarte mees in het plangebied verwacht worden, waarbij incidentele slachtoffers kunnen vallen. Mogelijk is er dan ook sprake van voorzienbare slachtoffers onder soorten waar u thans geen ontheffing voor aanvraagt. Ik adviseer u hier kennis van te nemen en, indien aan de orde, ontheffing aan te vragen.

Deze conclusie heeft echter geen invloed op mijn besluit. De algemene Wet Bestuursrecht dwingt mij om een besluit kenbaar te maken op uw aanvraag. Hierna volgt de beoordeling van de soorten waar u wel een ontheffingsaanvraag voor ingediend heeft.

Instandhouding van de soorten*Artikel 3.1, lid 1 Wet natuurbescherming: Vogels*

Bij het onderzoek naar het aantal slachtoffers is uitgegaan van de maximale sterfte per jaar in het gehele windpark, zowel de huidige als de toekomstige windturbines zijn in de berekening naar het aantal slachtoffers meegenomen. Van de merel, koperwiek, kramsvogel, wilde eend, spreeuw en de zanglijster worden per soort maximaal 160 slachtoffers per jaar verwacht. Van de gierzwaluw, houtduif, Kievit, kleine mantelmeeuw, kokmeeuw, kolgans, stormmeeuw, veldleeuwerik en de zilvermeeuw worden per soort maximaal 110 slachtoffers per jaar verwacht. Van de boerenzwaluw, goudhaan, goudplevier, graspieper, holenduif, koolmees, kuifeend, krakeend, meerkoet, pimpelmees, roodborst, smient, waterhoen, watersnip, wulp en de vink worden per soort maximaal 62 slachtoffers verwacht. Van de buizerd, grauwe gans, grote lijster, houtsnip, kauw, scholekster, toendrarietgans en de zwarte kraai worden per soort maximaal 22 slachtoffers per jaar verwacht. Van de aalscholver, blauwe reiger, bonte vliegenvanger, boompieper, bosrietzanger, gaai, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, grasmus, grauwe vliegenvanger, groenling, heggenmus, huiszwaluw, keep, kleine karekiet, kleine plevier, kneu, knobbelzwaan, nachtegaal, oeverloper, oeverzwaluw, putter, rietgors, rietzanger, ringmus, roodborsttapuit, sijs, sperwer, sprinkhaanzanger, tafeleend, tapuit, fitis, tjiftjaf, torenvalk, tuinfluiter, tureluur, waterral, wintertaling, witte kwikstaart, zwarte roodstaart en de zwartkop worden per soort maximaal twaalf slachtoffers per jaar verwacht. Van de bonte strandloper, bruine kiekendief en de visdief worden per soort maximaal vier slachtoffers per jaar in windpark Zeewolde verwacht.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

ONTWERP BESLUIT

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 4.1.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Bijlage 1 aanvraag ontheffing flora en faunawet' van 1 december 2016 en de aanvulling van 18 juli 2017. De mitigerende maatregelen betreffen de overweging van voorkeursalternatieven en het saneren van 221 bestaande windturbines in het gebied.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Oatum

Onze referentie:
aanvraagnummer:
S190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

Het voorkeursalternatief van 91 windturbines bevat minder turbines dan het voorstel uit de MER met 98 windturbines. Het aantal windturbines in bos en halfopen landschap is beperkt gehouden en wordt het plaatsen van windturbines langs de Ibisweg voorkomen.

Beoordelingskader vogels

In artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is de bescherming van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn vastgelegd. Ze ziet daarmee op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het EG Verdrag van toepassing is. Voor een groot deel betreft het hier trekvogels. Trekvogels vormen een "gemeenschappelijk erfgoed en de doeltreffende bescherming van de vogels is een typisch grensoverschrijdend milieuvraagstuk dat een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid impliceert" (derde overweging van de considerans bij de Vogelrichtlijn). Deze overweging verdient met name aandacht in de context van aan windenergie gerelateerde voorzieningen. Zowel op zee als op het land worden vogels in het kader van de energietransitie geconfronteerd met steeds meer energie gerelateerde obstakels op hun 'flyway'. Dit is door de Europese Commissie erkend in die zin dat speciaal voor de oprichting van windparken een gidsdocument tot stand is gekomen, waarin aandacht wordt gevraagd voor de nauwkeurige beoordeling van effecten op strikt beschermde soorten, waaronder vogels¹.

In de Wet natuurbescherming (artikel 1) wordt de staat van instandhouding voor soorten als volgt gedefinieerd: "*Staat van instandhouding van een soort: het effect van de som van de invloeden die op de betrokken soort inwerken en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de verspreiding en de grootte van de populaties van die soort op het in artikel 2 van de Habitatrichtlijn*".

Op grond van artikel 2 van de Vogelrichtlijn geldt de verplichting dat de lidstaten "*alle nodige maatregelen moeten nemen om de populaties van in het wild levende vogelsoorten op een niveau te houden of te brengen dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele vereisten*". Vervolgens zegt het artikel dat de lidstaten daarbij tevens "*rekening moeten houden*" met economische en recreatieve eisen. De ecologische belangen worden evenwel voorop gesteld.

¹ EU Guidance on wind energy development in accordance with the EU nature legislation, Europese Unie, 2011. ISBN 978-92-79-18647-9.

ONTWERP BESLUIT

Het effect op de staat van instandhouding en de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand moet worden beperkt, worden hieronder behandeld.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Beoordeling

Uit uw aanvraag blijkt dat u van mening bent dat het treffen van mitigerende maatregelen niet noodzakelijk is, omdat het aantal aanvaringsslachtoffers in het nieuw te realiseren deel van het windpark Zeewolde in cumulatie met het reeds bestaande deel van windpark Zeewolde lager is dan 1% van de natuurlijke mortaliteit (Bijlage 1 aanvraag ontheffing flora en faunawet, 2016, p52). Ontheffing van het verbod genoemd in artikel 3.1, lid 1, van de Wnb kan uitsluitend worden verleend mits voldaan is aan elk van de voorwaarden genoemd in artikel 3.3, lid 4, van de Wnb.

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

Voor de verlening van een ontheffing voor vogels moet voldaan worden aan de volgende voorwaarden:

- a. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. Zij is nodig:
 - 1° In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2° In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3° Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4° Ter bescherming van flora of fauna;
 - 5° Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6° om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. De maatregelen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort."

In deze paragraaf wordt getoetst aan "andere bevredigende oplossingen" en "de maatregelen leiden niet tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort". Het beoordelen van de belangen, de tweede voorwaarde waaraan het project moet voldoen, gebeurt elders in dit besluit.

Er mogen geen andere bevredigende oplossingen bestaan. De aanvraag gaat uit van een zogenaamd "worst-case scenario", waarbij aangenomen wordt dat één type turbine gebruikt wordt met een grote rotor en een lage as. Uit afbeelding 1.1 van de aanvraag blijkt echter dat dit in de praktijk niet het geval zal zijn; hier wordt immers gesproken over 4 tiphoogten binnen het windpark, nader uitgewerkt in tabel 2.1. Een wijziging in de tiphoogte zou kunnen leiden tot het toepassen van een ander type turbine. Uit de term "worst case scenario" wordt daarnaast afgeleid dat er op voorhand niet uitgesloten kan worden dat er ook scenario's of alternatieven bestaan die gunstiger uit kunnen pakken, dat wil zeggen een lager slachtoffer aantal kennen. Deze alternatieven zijn mogelijk gunstiger voor de staat van instandhouding. Een beoordeling van deze mogelijk gunstigere alternatieven laat u in uw aanvraag achterwege. Het bestaan van andere bevredigende oplossingen, waarbij minder slachtoffers vallen kan op voorhand dan ook niet uitgesloten worden. Hierbij valt te denken aan de overige scenario's waarover u

ONTWERP BESLUIT

kennelijk beschikt maar ook het treffen van mitigerende maatregelen, mits deze proportioneel zijn en derhalve gezien kunnen worden als een andere *bevredigende* oplossing.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Bij het bepalen of een andere oplossing bevredigend genoemd kan worden, worden in de praktijk twee toetsingscriteria gehanteerd:

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

- een ecologisch betere oplossing voor het project;
- deze ecologisch betere oplossing moet proportioneel zijn ten opzichte van het project.

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

Deze oplossing dient een ecologisch betere oplossing te zijn waarbij het doel waartoe het project wordt uitgevoerd nog wel mogelijk moet zijn. De mogelijke beperkingen die uit de ecologische maatregelen kunnen volgen moeten proportioneel zijn. In het geval van een windpark betekent dit dat de ecologische maatregelen het rendement van het windpark niet teveel mogen beïnvloeden. Het doel van het windpark is immers het winnen van energie uit wind.

De exploitatie van het windpark mag niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten, waarbij het doden van individuen niet zonder meer leidt tot het niet behouden van de staat van instandhouding.

Het feit dat er slachtoffers vallen brengt met zich mee dat een (lokale) populatie kleiner wordt, doordat er minder exemplaren zijn. Dit hoeft niet noodzakelijkerwijs het niet behouden van de staat van instandhouding met zich mee te brengen. In de uitvoeringspraktijk wordt het ORNIS criterium gebruikt als indicator om te bepalen of er een kans bestaat dat de staat van instandhouding (SVI) in gevaar komt. Dit criterium is zowel door het Hof van Justitie als de Afdeling bestuursrechtspraak geaccepteerd als indicatie voor de eventuele gevolgen voor de staat van instandhouding. Hierbij geldt in de uitvoeringspraktijk dat de SVI zeker niet in het geding komt indien de mortaliteit vanwege het project kleiner is dan 1% van de jaarlijks sterfte van de soort blijft en dat een nadere beoordeling vereist is zodra de 1% grens gepasseerd wordt.

De link die u legt tussen de norm en de noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen is dan ook niet juist zoals eveneens blijkt uit de uitspraak met kenmerk ECLI:NL:RBMNE:2017:1060. Uit deze uitspraak volgt: "(...) die afweging is met name gedaan tegen de achtergrond dat door de ontheffing de gunstige staat van instandhouding niet in geding is. Die voorwaarde is echter, zoals de rechtbank hiervoor reeds heeft overwogen, niet van invloed op de bevoegdheid van de Minister om aanvullende maatregelen in de vorm van voorschriften aan de ontheffing te verbinden". Daarnaast geldt op grond van artikel 2 van de Vogelrichtlijn de verplichting dat de lidstaten "alle nodige maatregelen moeten nemen om de populaties van in het wild levende vogelsoorten op een niveau te houden of te brengen dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele vereisten".

ONTWERP BESLUIT

Op basis van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak d.d. 16 augustus 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:2206) concludeer ik dat dat ik bevoegd ben om voorschriften op te leggen, ongeacht of de gunstige staat van instandhouding in het geding is. Wellicht ten overvloede merk ik op dat het voortbestaan van prioritair soorten van communautair belang een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van alle Lid-staten. Onafhankelijk van de door Nederland te behalen energie doelstellingen zal Nederland ook invulling dienen te geven aan de Vogel- en Habitatrichtlijn. Gezien deze bevoegdheid verbind ik aan de ontheffing de verplichting tot het saneren van de 221 bestaande windturbines en het instellen van een stilstandvoorziening, hetgeen hierna nog nader wordt toegelicht.

Het winstoogmerk dat u als ondernemer nastreeft onderschrijf ik, maar dit acht ik van ondergeschikt belang bij het behalen van zowel de energie als de ecologie doelstellingen. Het is mogelijk om tegen een zeer beperkt verlies in energie productie (ca 1,25%²) een ecologische winst te halen doordat er ongeveer 75% minder slachtoffers vallen onder vogels en ongeveer 85% minder slachtoffers onder vleermuizen.

Nu uit uw aanvraag blijkt dat er sprake is van een aantasting van de staat van instandhouding ligt het treffen van mitigerende maatregelen voor de hand. Uit uw aanvraag blijkt dat hier een aantal opties voor bestaan.

Ten eerste: andere scenario's die minder slachtoffers met zich meebrengen. Uw aanvraag is gebaseerd op het "worst case" scenario. Deze aanpak impliceert dat het bestaan van andere scenario's die, ecologisch gezien, minder ingrijpend zijn op voorhand niet uitgesloten kan worden. In dat geval ligt het voor de hand om te kiezen voor een scenario dat de minste aantasting van de staat van instandhouding met zich meebrengt.

Uit de door u aangeleverde alternatieven afweging blijkt dat u zich realiseert dat er sprake kan zijn van een variatie in aanwezigheid van soorten per locatie en dat dit van invloed kan zijn op de kans dat er slachtoffers vallen (Bijlage 1 aanvraag ontheffing flora en faunawet, 2016, p50). Hoe u dit gegeven vervolgens uitgewerkt heeft in het gekozen scenario is voor mij niet navolgbaar. Deze mitigerende maatregel lijkt dan ook minder geschikt. Natuur is immers niet de enige factor waar in de totstandkoming van het project rekening gehouden is. De beoordeling van alternatieven en varianten heeft langs een scala aan maatstaven plaats gevonden waarbij de thans gekozen opzet het best past over de gehele breedte. Welke rol de ecologie gespeeld heeft in uw afwegingen is niet bekend.

Ten tweede: U stelt voor om een voorschrift op te nemen dat: "mitigatie plaatsvindt conform een voorafgaand aan start van de bouw van de windturbines aan te leveren Stilstand- en saneringsplan ten bate van vleermuizen Windpark Zeewolde" (Bijlage 1 aanvraag ontheffing flora en faunawet, 2016, p52). Nu

² (<http://www.ee-eemsdelta.nl/nieuws/nieuws/vogels:erfte-door-windturbines-omlaag-met-weinig-rendementsverlies>, geraadpleegd op 12 oktober 2017)

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190010560933

Kenmerk
FF/YS/2016/0616.toek.js

ONTWERP BESLUIT

vastgesteld moet worden dat er ook onder vogels slachtoffers te verwachten zijn ligt het voor de hand vogels ook te betrekken in het saneringsplan.

Uit de aanvraag blijkt dat er zich in het plangebied al een groot aantal windturbines bevinden, waarvan 221 turbines gesaneerd zullen worden. U heeft ter indicatie een saneringsplan aan uw aanvraag toegevoegd. U geeft echter aan in paragraaf 2.4 van uw aanvraag dat dit een concept plan betreft, omdat de volgorde van de sanering kan wijzigen; het saneringsplan is dan ook niet bedoeld als vast gegeven. Het is de bedoeling dat gedurende een periode van 5 jaar zowel de 221 bestaande turbines als de 91 nieuwe turbines in bedrijf zullen zijn. Gedurende die periode zullen de 221 turbines worden verwijderd; een tijdsplanning wordt hierbij echter niet gegeven. Nu vastgesteld moet worden dat de sanering geen vast gegeven is in het kader van deze aanvraag kan deze op dit moment niet beoordeeld worden in het kader van de Wet natuurbescherming.

Uit onderzoek in de Eemshaven³ blijkt dat als gevolg van het aantal vliegbewegingen van vogels door het plangebied er grote variatie bestaat tussen turbines en aantallen slachtoffers per jaar. In de Eemshaven blijken 5 turbines goed te zijn voor 25% van het aantal slachtoffers waarbij per turbine meer dan 100 slachtoffers per jaar vielen. Een kwart van de turbines waren samen goed voor 50% van de slachtoffers en minder dan de helft van de turbines waren samen goed voor 75% van alle slachtoffers. De variatie in het aantal slachtoffers per turbine blijkt te liggen in de range tussen 1 - 213 slachtoffers per turbine per jaar (Krijgsveld, K.L., J.C. Kleyheeg-Hartman, E. Klop & A. Brenninkmeijer, 2016, p21).

Het ligt voor de hand de nieuwste inzichten, opgedaan in het onderzoek in de Eemshaven, te betrekken bij de uitwerking van uw saneringsplan. Het is op voorhand niet ondenkbaar dat één of enkele turbines in het bestaande windpark zorgen voor een groot deel van de slachtoffers. Door juist deze turbines bij voorrang te saneren wordt de gunstige staat van instandhouding ondersteund.

Op deze manier wordt binnen het project op een slimme manier omgegaan met het begrip saldering waarbij mogelijk het aantal slachtoffers wat valt substantieel gereduceerd wordt waardoor verslechtering van de staat van instandhouding als gevolg van het bestaande en nieuwe windpark voorkomen of in ieder geval verkleind wordt.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

³ Krijgsveld, K.L., J.C. Kleyheeg-Hartman, E. Klop & A. Brenninkmeijer, 2016. Stijandsvoorziening windturbines Eemshaven. Mogelijkheden en consequenties. Bureau Waardenburg-rapportnr 16-100. Altenburg & Wymenga, Veenwouden en Bureau Waardenburg, Culemborg.

ONTWERP BESLUIT

Ten derde bestaat er de mogelijkheid het aantal slachtoffers terug te dringen door turbines stil te zetten. Bij deze vorm van mitigatie speelt proportionaliteit een grote rol. Op grond van de wettekst moeten wij bij beoordeling van het effect van ontheffingverlening op de staat van instandhouding van soorten rekening houden met 'het effect van de som van invloeden' die op de betrokken soorten inwerken. De provincie Groningen heeft daarom onderzoek laten doen naar de mogelijkheden om het risico voor behoud van de vogelstand nader te beperken bij de oprichting van nieuwe turbines in deze windrijke regio. Dit onderzoek heeft geresulteerd in het rapport "*Stilstandsvoorziening windturbines Eemshaven. Mogelijkheden en consequenties*" (Krijgsveld, K.L., J.C. Kleyheeg-Hartman, E. Klop & A. Brenninkmeijer, 2016) en is, voor zover bekend, het eerste en voorlopig enige Nederlandse onderzoek wat inzicht biedt in effectiviteit en het mogelijke resultaat van een proactieve stilstandvoorziening. Dit rapport is op dit moment dan ook toonaangevend voor wat betreft het bepalen van de balans tussen ecologie en het winnen van energie uit wind in relatie tot een proactieve stilstandvoorziening.

In het rapport wordt geconcludeerd dat een relatief beperkte periode van stilstand van turbines, gedurende periodes van gestuwde trek, kan leiden tot een forse beperking van het aantal aanvaringsslachtoffers.

Op grond van artikel 2 van de Vogelrichtlijn geldt de verplichting dat de lidstaten "alle nodige maatregelen moeten nemen om de populaties van in het wild levende vogelsoorten op een niveau te houden of te brengen dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele vereisten". Vervolgens zegt het artikel dat de lidstaten daarbij tevens "rekening moeten houden" met economische en recreatieve eisen. De ecologische belangen worden evenwel voorop gesteld.

Ondanks het feit dat het oprichten en in werking hebben van de 91 turbines waarop dit besluit toeziet, slechts een marginaal effect zal hebben op de staat van instandhouding van diverse trekvogels, is het een feit dat voor sommige soorten geldt dat de staat van instandhouding onder druk staat. Het is verregaand onzeker hoe de trekvogelpopulaties zich in de komende decennia zullen ontwikkelen. Hierbij is van belang dat aanwijzingen bestaan dat thans grootschalige veranderingen optreden in ecosystemen die van belang zijn voor trekvogels.

Daarnaast merk ik op dat de windturbines gedurende ten minste 25 jaar operationeel blijven en gedurende deze periode aanvaringsslachtoffers zullen blijven veroorzaken. Verder is de verwachting dat het aantal windparken op de trekroutes in de toekomst sterk zal toenemen. Deze combinatie van factoren leidt ertoe dat ik het vanuit het voorzorgbeginsel noodzakelijk acht om maatregelen te nemen om in windpark Zeewolde sterfte onder trekvogels te reduceren.

Uit voornoemd rapport blijkt dat het stilzetten van windturbines tijdens de vogeltrek kan leiden tot een aanzienlijke beperking van de sterfte onder trekvogels. Deze slachtoffers vallen 's nachts tijdens de voorjaarstrek en de najaarstrek in de maanden maart, april, mei, september, oktober en november.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/YS/2016/0616.toek.js

ONTWERP BESLUIT

Uit het rapport blijkt tevens dat de efficiëntste stilstandsvoorziening, waarbij veel sterfte wordt voorkomen (75%) kan worden gerealiseerd in relatief weinig nachten, namelijk 25 nachten stilstand per jaar.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Voor de toekomstig geplande 91 windturbines in windpark Zeewolde komt stilstand op 25 nachten neer op een reductie in sterfte van bijna 2717 zangvogels, op een totaal van circa 3622 slachtoffers onder zangvogels. Deze stilstand voorziening kan, aldus het stilstand rapport, worden gerealiseerd met vertical radar met een SCADA-warningsysteem ofwel door gebruik te maken van metingen met de luchtmachtradar bij Leeuwarden in combinatie met het trekvoorspellingsmodel Flysafe.

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.taek.js

Een dergelijke stilstandsvoorziening (=op nachten met veel seizoenstrek) resulteert, aldus het rapport, niet in een sterftereductie van lokaal verblijvende vogels of van vogels die overdag trekken.

Recent is gebleken dat real time stilstand op basis van een radarsysteem vanwege te hoge onbalanskosten geen reële optie is. Een alternatief is het aanwenden van een trekvoorspellingsmodel dat thans wordt ontwikkeld door de Universiteit van Amsterdam. Met dit voorspellingsmodel kan ruim van tevoren worden bepaald wanneer intensieve vogeltrek op turbinehoogte plaats zal vinden en kan overgegaan worden tot stilzetten van de turbines zonder onbalanskosten. Het is thans nog niet duidelijk tot hoeveel uren stilstand dit voorspellingsmodel zal leiden. De verwachting is dat dit belangrijk minder is dan de 25 nachten per jaar waarvan in de stilstand rapportage werd uitgegaan, omdat het UvA model veel nauwkeuriger zal zijn dan het trekvoorspellingsmodel Flysafe.

Om te bepalen of de gunstige staat van instandhouding in het geding komt is de, door het Europese Hof van Justitie aangedragen en door het ORNIS-comité geformuleerde, 1% mortaliteitsnorm gehanteerd. De 1% mortaliteitsnorm gaat uit van 1% additionele sterfte als gevolg van het project, bovenop de natuurlijke sterfte. Als de 1% mortaliteitsnorm wordt overschreden, kan dit invloed hebben op de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Bij de effectenbepaling dient echter ook rekening gehouden te worden met cumulatieve effecten. Omdat de effecten van het project zijn getoetst aan de landelijke- en Flyway populaties dient er ook rekening gehouden te worden met andere projecten in de omgeving waarbij negatieve effecten op de aangevraagde soorten zijn te voorzien. Dergelijke projecten kunnen in cumulatie mogelijk afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de aangevraagde soorten. Zeker bij een risicosoort waarbij de landelijke norm erg laag ligt zal de norm in cumulatie met andere projecten al snel overschreden worden en kan mogelijk de gunstige staat van instandhouding in het geding komen, dit is echter vooralsnog onbekend. Het is verregaand onzeker hoe de trekvogelpopulaties zich in de komende decennia zullen ontwikkelen. Hierbij is van belang dat aanwijzingen bestaan dat thans grootschalige veranderingen optreden in ecosystemen die van belang zijn voor trekvogels. Het is de verwachting dat het aantal windparken op de trekroutes in de toekomst sterk zal toenemen. Deze combinatie van factoren leidt ertoe dat ik het vanuit het voorzorgbeginsel noodzakelijk acht om maatregelen te nemen om sterfte onder trekvogels te reduceren.

ONTWERP BESLUIT

Daarnaast is er geen rekening gehouden met de toenemende hoogte en rotor oppervlakte van de nieuwe windturbines. De huidige windturbines hebben een maximale rotorhoogte van 70 meter met een maximale rotor diameter van 54 meter. De nieuwe windmolens krijgen een gemiddelde hoogte van 185 meter en een gemiddelde rotor diameter van 131 meter. De maximale hoogte van de turbines zal ook toenemen, van 96 meter naar 220 meter. Omdat de totale rotoroppervlakte zal toenemen doet dit vermoeden dat het aantal slachtoffers onder vogels zal toenemen in plaats van zal afnemen. Gezien de effecten van de toenemende hoogte en rotoroppervlak door u niet zijn onderzocht is het niet op voorhand uit te sluiten dat de sterfte onder vogels tijdelijk zal toenemen.

Conclusie ecologische afweging vogels

Ten aanzien van de aalscholver, blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, bonte strandloper, boompieper, bosrietzanger, bruine kiekendief, buizerd, fitis, gaai, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, gierzwaluw, goudhaan, goudplevier, grasmus, graspieper, grauwe gans, grauwe vliegenvanger, groenling, grote lijster, heggenmus, holenduif, houtduif, houtsnip, huiszwaluw, kauw, keep, Kievit, kleine karekiet, kleine mantelmeeuw, kleine plevier, kneu, knobbelzwaan, kokmeeuw, kolgans, koolmees, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, meerkoet, merel, nachtegaal, oeverloper, oeverzwaluw, pimpelmees, putter, rietgors, rietzanger, ringmus, roodborst, roodborsttapuit, scholekster, sijs, smient, sperwer, spreeuw, sprinkhaanrietzanger, stormmeeuw, tafeleend, tapuit, tjiftjaf, toendrarietzanger, torenvalk, tuinfluiter, tureluur, leeuwerik, vink, visdief, waterhoen, waterral, watersnip, wilde eend, wintertaling, witte kwikstaart, wulp, zanglijster, zilvermeeuw, zwarte kraai, zwartkop en de zwarte roodstaart komt uit de beoordeling dat de verwachte sterfte als gevolg van enkel windpark Zeewolde de 1% mortaliteitsnorm niet wordt overschreden. Een effect op de gunstige staat van instandhouding van bovengenoemde soorten is op termijn dan ook niet te verwachten. Echter, vanwege de aanwezigheid van andere windparken in de directe omgeving, de toenemende hoogte van de windturbines en de grootte van de rotoroppervlakte van de windturbines kan dit op voorhand ook niet uitgesloten worden. Ik meen dat met het voorschrijven van een uitgestelde stilstandsvoorziening op basis van het UvA voorspellingsmodel gedurende de periodes van gestuwde vogeltrek, een optimum wordt gevonden tussen de belangen van het behoud van de vogelstand en het realiseren van windenergie vanwege belangen van volksgezondheid, openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang. Verder meen ik dat het risico voor het behoud van de vogelstand op deze wijze voldoende adequaat wordt beperkt. Ik heb daartoe een voorschrift verbonden aan dit besluit.

De gunstige staat van instandhouding van de aalscholver, blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, bonte strandloper, boompieper, bosrietzanger, bruine kiekendief, buizerd, fitis, gaai, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, gierzwaluw, goudhaan, goudplevier, grasmus, graspieper, grauwe gans, grauwe vliegenvanger, groenling, grote lijster, heggenmus, holenduif, houtduif, houtsnip, huiszwaluw, kauw, keep, Kievit, kleine karekiet, kleine mantelmeeuw, kleine plevier, kneu, knobbelzwaan, kokmeeuw, kolgans, koolmees, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, meerkoet, merel, nachtegaal, oeverloper, oeverzwaluw, pimpelmees, putter, rietgors, rietzanger, ringmus, roodborst, roodborsttapuit, scholekster, sijs, smient, sperwer, spreeuw, sprinkhaanrietzanger, stormmeeuw, tafeleend, tapuit, tjiftjaf, toendrarietzanger,

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.is

ONTWERP BESLUIT

torenvalk, tuinfluiter, tureluur, leeuwerik, vink, visdief, waterhoen, waterral, watersnip, wilde eend, wintertaling, witte kwikstaart, wulp, zanglijster, zilvermeeuw, zwarte kraal, zwartkop en de zwarte roodstaart komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
519001856033

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.trek.js

Artikel 3.5, lid 1 Wet natuurbescherming: Habitatrichtlijnsoorten

De gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de tweekleurige vleermuis zijn in het plangebied aangetroffen. Tijdens het vleermuisonderzoek is de gewone dwergvleermuis het meest waargenomen. De ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en de laatvlieger waren tijdens het onderzoek ook vrij regelmatig waargenomen. De meervleermuis, tweekleurige vleermuis, watervleermuis en de gewone grootoorvleermuis zijn minder frequent vastgesteld. Door de ingebruikname van windpark Zeewolde kunnen de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige vleermuis en de tweekleurige vleermuis worden gedood en verwond. Binnen windpark Zeewolde worden per jaar maximaal 49 slachtoffers van de gewone dwergvleermuis, 55 slachtoffers van de ruige dwergvleermuis, 21 slachtoffers van de rosse vleermuis, 12 slachtoffers van de laatvlieger en 3 tot 6 slachtoffers van de tweekleurige vleermuis verwacht.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in de paragrafen 4.1.2 en 4.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Bijlage 1 aanvraag ontheffing flora en faunawet' van 1 december 2016 en de aanvulling van 13 juli 2017. De mitigerende maatregelen betreffen de overweging van voorkeursalternatieven. Het voorkeursalternatief van 91 windturbines bevat minder turbines dan het voorstel uit de MER met 98 windturbines. Het aantal windturbines in bos en halfopen landschap is beperkt gehouden, locaties waar de aanvaringskans met vleermuizen hoog zijn worden vermeden en tijdens de herstructureringsperiode zal een stilstand voorziening worden toegepast om het aantal slachtoffers tijdens de periode van gelijktijdig draaien te beperken. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende.

Om te bepalen of de gunstige staat van instandhouding in het geding komt is de, door het Europese Hof van Justitie aangedragen en door het ORNIS-comité geformuleerde, 1% mortaliteitsnorm gehanteerd. De 1% mortaliteitsnorm gaat uit van 1% additionele sterfte als gevolg van het project, bovenop de natuurlijke sterfte. Als de 1% mortaliteitsnorm wordt overschreden, kan dit invloed hebben op de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

DONTWERP BESLUIT

Tijdens de beoordeling zijn alleen de effecten op het aantal slachtoffers van de 91 nieuwe windturbines berekend. De effecten van de huidige windmolens zijn door u niet inzichtelijk gemaakt. Daarnaast is er geen rekening gehouden met de toenemende hoogte en rotor oppervlakte van de nieuwe windmolens. De huidige windturbines hebben een maximale rotorhoogte van 70 meter met een maximale rotor diameter van 54 meter. De nieuwe windturbines krijgen een gemiddelde hoogte van 185 meter en een gemiddelde rotor diameter van 131 meter. De maximale hoogte van de turbines zal ook toenemen, van 96 meter naar 220 meter. Omdat het totale rotoroppervlak zal toenemen doet dit vermoeden dat het aantal slachtoffers onder vleermuizen zal toenemen in plaats van zal afnemen. Gezien de effecten van de toenemende hoogte en de grote van het rotoroppervlak niet zijn onderzocht is het niet op voorhand uit te sluiten dat de sterfte onder vleermuizen zal toenemen.

Bij de effectenbepaling dient ook rekening gehouden te worden met cumulatieve effecten. Er wordt door u verondersteld dat het onnodig is om rekening te houden met cumulatieve effecten omdat een sterfte van 1% van de natuurlijke sterfte verwaarloosbaar is. Echter, uit de resultaten van het BMU model blijkt dat de sterfte voor alle aangevraagde soorten hoger zal zijn dan de 1% mortaliteitsnorm. Gezien het sterfte aantal door een toenemende grootte van de windmolens mogelijk nog hoger komt te liggen is het wel degelijk van belang om rekening te houden met cumulatieve effecten. Er dient dan ook rekening gehouden te worden met andere projecten in de omgeving binnen een straal van 30 kilometer rondom het windpark, waarbij negatieve effecten op de aangevraagde soorten zijn te voorzien. Gezien de beperkte populatieomvang van de tweekleurige vleermuis in Nederland (100 tot 250 exemplaren) zal de sterfte van een enkel individu al de 1% mortaliteitsnorm doen overschrijden.

U heeft niet voldoende inzichtelijk gemaakt hoeveel slachtoffers er in cumulatie met andere projecten verwacht kunnen worden en daarmee is het dus onbekend of de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruijge dwergvleermuis, rosse vleermuis en de tweekleurige vleermuis al dan niet in het geding komt. Uit uw aanvraag blijkt echter wel dat de gehanteerde norm ten aanzien van de tweekleurige vleermuis door de aanwezigheid van windpark Zeewolde al overschreden wordt.

U geeft aan dat er in het de dubbeldraaiperiode, zijnde de periode waarin de bestaande windturbines in gebruik zijn tegelijk met de nieuwe windturbines waarvoor ik thans ontheffing verleen, gebruik zal worden gemaakt van een vaste stilstandvoorziening, ingericht op variabelen die bepalend zijn voor vleermuisactiviteit (periode, tijdstip van de dag, temperatuur en windsnelheid). Hiermee gaat u voorbij aan het feit dat u jaarlijks, dus zowel binnen de dubbeldraaiperiode als daarbuiten, de gehanteerde 1% mortaliteitsnorm ten aanzien van de tweekleurige vleermuis zult overschrijden. De door u voorgestelde stilstandvoorziening dient dan ook gedurende de gehele operationele fase van het windpark geëffectueerd te worden. Ik ben er bij de beoordeling vanuit gegaan dat deze voorziening in alle 91 windturbines wordt toegepast en zal dit ook als zodanig voorschrijven.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018562933

Kenmerk
FF/75Q/2016/0616.tock.js

ONTWERP BESLUIT

Om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en de tweekleurige vleermuis zoveel mogelijk te beperken dient de door u voorgestelde stilstandvoorziening nog nader te worden uitgewerkt. Ter aanscherping zijn er in dit besluit dan ook aanvullende maatregelen opgenomen.

Voor vleermuizen kan het aantal slachtoffers eenvoudig gereduceerd worden met 80-90%. Door onder specifieke omstandigheden de turbines (bijna) stil te laten staan. Aanvaringen vinden alleen plaats bij kalm en warm weer in het najaar. (Krijgsveld, K.L., J.C. Kleyheeg-Hartman, E. Klop & A. Brenninkmeijer, 2016, p66). Het in de ontheffing opgenomen voorschrift is overgenomen uit het onderzoek (Krijgsveld, K.L., J.C. Kleyheeg-Hartman, E. Klop & A. Brenninkmeijer, 2016, p68).

Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en de tweekleurige vleermuis komt uit de beoordeling dat de verwachte sterfte als gevolg van windpark Zeewolde (uitgerust met een stilstandvoorziening) de 1% mortaliteitsnorm niet overschrijdt. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en de tweekleurige vleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Naders motivering monitoring

Aan dit besluit zijn een aantal voorschriften verbonden die de productie van energie uit wind kunnen beperken. Zoals eerder betoogd blijkt uit onderzoek van Bureau Waardenburg dat deze beperking 1,25% betreft. Het is dan ook in het belang van de doelstelling van het project om, indien gekozen wordt voor een beperkende maatregel, te monitoren of de duur van de stilstand beperkt kan worden zodat meer energie geproduceerd kan worden.

Recent is gebleken dat real time stilstand op basis van een radarsysteem vanwege hoge onbalanskosten geen reële optie is. Een alternatief is het aanwenden van een trekvoorspellingsmodel dat thans wordt ontwikkeld door de Universiteit van Amsterdam.

Met dit voorspellingsmodel kan ruim van tevoren worden bepaald wanneer intensieve vogeltrek op turbinehoogte plaats zal vinden en kan overgegaan worden tot stilzetten van de turbines zonder onbalanskosten. Het is thans nog niet duidelijk tot hoeveel uren stilstand dit voorspellingsmodel zal leiden. De verwachting is dat dit belangrijk minder is dan de 25 nachten per jaar waarvan in de stilstand rapportage werd uitgegaan, omdat het UvA model veel nauwkeuriger zal zijn dan het trekvoorspellingsmodel Ffysafe.

Rijkdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

ONTWERP BESLUIT

Ik meen dat met het voorschrijven van een uitgestelde stilstandsvoorziening op basis van het UvA voorspellingsmodel gedurende de periodes van gestuwde vogeltrek, een optimum wordt gevonden tussen de belangen van het behoud van de vogelstand en het realiseren van windenergie vanwege belangen van volksgezondheid, openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang. Verder meen ik dat het risico voor het behoud van de vogelstand op deze wijze voldoende adequaat wordt beperkt.

Om gebruik te kunnen maken van het UvA voorspellingsmodel zal dit model ontwikkeld en gekalibreerd moeten worden. Dat betekent dat monitoring moet worden uitgevoerd binnen een representatieve selectie van de bestaande windturbines in het Zeewolde om het volgende nader te bepalen:

- hoe de verdeling is van aanvaringslachtoffers onder trekvogels binnen de bestaande windturbines in en rond Zeewolde;
- in welke aantallen aanvaringslachtoffers onder trekvogels onder welke omstandigheden optreden;
- onder welke omstandigheden de hoogste reductie van aanvaringslachtoffers optreedt.

Deze informatie dient mede voor de ontwikkeling van een trekvoorspellingsmodel door de Universiteit van Amsterdam met als doel een stilstandvoorziening voor windparken in en rond Zeewolde op een efficiënte wijze mogelijk te maken. Monitoring is in dit geval noodzakelijk om de benodigde mitigerende maatregelen vorm te geven en moet als zodanig ook gezien worden; het is onlosmakelijk verbonden met het inregelen van de noodzakelijke maatregelen om het optimum te vinden tussen het realiseren van windenergie en het behoud van de vogelstand.

Op basis van de algehele resultaten van de monitoring en het UvA model dient een totaalplan voor de stilstandvoorziening te worden gepresenteerd dat na goedkeuring door het bevoegde gezag dient te worden geëffectueerd voor de rest van de tijd dat de windturbines operationeel zijn. Dit plan dient uiterlijk voor de voorjaartrek 2022 gereed te zijn.

Andere bevredigende oplossing

Rijk en provincies zorgen voor het ruimtelijk mogelijk maken van de doorgroei van windenergie op land tot minimaal 6.000 Megawatt in 2020. Andere locaties zijn onderzocht in het Milieu Effect Rapport (MER) en de locatie is op basis van onder meer een plan MER in de Structuurvisie Wind op Land aangewezen. Het project is dan ook locatiegebonden.

De keuze van de locatie is onder andere gebaseerd op veldonderzoek naar concentraties van vogelsoorten en vleermuizen en de afstand die wordt gehouden tot belangrijke gebieden, zoals Natura 2000-gebieden. Op de locatie bevinden zich geen voortplantings- of rustplaatsen van vleermuizen of jaarrond beschermde nesten van vogels. Uit het MER blijkt dat de verschillende onderzochte alternatieven met betrekking tot de positie van de windturbines weinig onderscheidend zijn voor wat betreft natuur.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018566933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.0ek.js

ONTWERP BESLUIT

Het gekozen voorkeursalternatief (VKA) is gebleken het alternatief te zijn waarbij het minste slachtoffers te verwachten zijn. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de aalscholver, blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, bonte strandloper, boompieper, bosrietzanger, bruine kiekendief, buizerd, fitis, gaai, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, gierzwaluw, goudhaan, goudplevier, grasmus, graspieper, grauwe gans, grauwe vliegenvanger, groenling, grote lijster, heggenmus, holenduif, houtduif, houtsnip, huiszwaluw, kauw, keep, kievit, kleine karekiet, kleine mantelmeeuw, kleine plevier, kneu, knobbelzwaan, kokmeeuw, kolgans, koolmees, koperwiek, krakeend, kramsvogel, kuifeend, meerkoet, merel, nachtegaal, oeverloper, oeverzwaluw, pimpelmees, putter, rietgors, rietzanger, ringmus, roodborst, roodborsttapuit, scholekster, sijs, smient, sperwer, spreeuw, sprinkhaanrietzanger, stormmeeuw, tafeleend, tapuit, tiftjaf, toendrarietzanger, torenvalk, tuinfluiter, tureluur, leeuwerik, vink, visdief, waterhoen, waterral, watersnip, wilde eend, wintertaling, witte kwikstaart, wulp, zanglijster, zilvermeeuw, zwarte kraai, zwartkop, zwarte roodstaart, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de tweekleurige vleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen 'de bescherming van flora en fauna' en 'volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b van de Wet natuurbescherming; alsmede op grond van de belangen 'de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats', 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' en 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' zoals genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet natuurbescherming.

Het belang 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' wordt niet genoemd in artikel 3.3, lid 4 sub b of artikel 3.8 lid 5 sub b van de Wet natuurbescherming en kan derhalve niet aan dit besluit ten grondslag liggen.

Flora en fauna

Klimaatverandering heeft een grote invloed op flora en fauna doordat directe veranderingen optreden in de leefomgeving van flora en fauna. Er treedt een verandering in de klimatologische omstandigheden op, maar ook in de voedselketen. Voor koudeminnende soorten worden de leefomstandigheden in Nederland ongunstiger, waardoor ze in aantal achteruitgaan. Voor warmteminnende soorten wordt Nederland daarentegen gunstiger. Verwachte effecten en waargenomen ontwikkelingen betreffen niet alleen een verschuiving in de aanwezigheid van soorten, maar ook verlies aan biodiversiteit onder soorten.

ONTWERP BESLUIT

die zich niet tijdig kunnen aanpassen aan de verandering in de leefomgeving, de optredende extremen of de verandering in het ecosysteem.

Volksgezondheid

Klimaatverandering is van invloed op de volksgezondheid. Deze invloed is overwegend negatief, met uitzondering van een afname van wintersterfte. Deze negatieve invloed is het gevolg van frequenter optreden van weersextremen, de toename van het risico op overstroming en de toename van vestiging van nieuwe vectoren, virussen en bacteriën ten gevolge van verandering van het regionale klimaat. Een toename en vestiging van nieuwe vectoren, virussen en bacteriën en hiermee verbonden infecties en ziekte- en sterftegevallen ten gevolge van de gewijzigde regionale klimatologische omstandigheden treedt naar verwachting op. De effecten hiervan vormen een bedreiging voor de volksgezondheid.

Openbare veiligheid

Klimaatverandering beïnvloedt het watersysteem. Dit leidt tot diverse bedreigingen voor de openbare veiligheid. De potentiële gevolgen zijn van invloed op veiligheid tegen overstromen, zoetwatervoorziening en de elektriciteitsvoorziening. Ten gevolge van klimaatverandering is sprake van zeespiegelstijging. Enerzijds door een opwarming van de gemiddelde temperatuur van de oceanen en anderzijds door het afsmelten van grote ijsmassa's. Aangezien bijna 60% van Nederland gevoelig is voor overstromingen vanuit zee of rivieren, leidt klimaatverandering tot een verhoogd risico op overstroming.

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

Beide bovenstaande belangen zijn tevens dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Gelet op voorgaande ben ik van oordeel dat de belangen 'de bescherming van flora en fauna', 'volksgezondheid of de openbare veiligheid', de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende zijn om de negatieve effecten op de soorten, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

Onze referentie
aanvraagnummer
5190018568933

Kenmerk
FF/75C/2016/0616.toek.js

**Ploum
Lodder
Princen**

Bijlage 3

PER KOERIER

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
 Postbus 20019
 2500 EA Den Haag

Tevens per telefax (zonder bijlagen):

Rotterdam, 27 oktober 2017

Referentie : 538.16.065 GO Zeewolde / Windpark Zeewolde – **Beroepschrift**
 Van : , advocaat en , senior
 jurist
 Telefoon :
 Fax :
 E-mail: :

Hooggeacht College,

Namens Partijen Gebiedsontwikkeling Zeewolde Beheer B.V., A.M. Grondbedrijf B.V., Heijmans Vastgoed B.V. en de Stichting de Alliantie (hierna tezamen genoemd: 'Partijen'), domicilie kiezende aan de Blaak 28 te 3011 TA Rotterdam, ten kantore van Ploum Lodder Princen Advocaten en Notarissen, van welk kantoor mrs. en tot (advocaat-)gemachtigden worden gesteld, zulks met het recht van plaatsvervangning, stellen wij hierbij tijdig beroep in tegen de volgende besluiten ten behoeve van de realisatie van het Windpark Zeewolde:

- het Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 14 augustus 2017 van de Ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu (de 'Ministers') (het 'RIP');
- de omgevingsvergunning van 5 september 2017 van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde (kenmerk: nr. 1620013723) de ('omgevingsvergunning');
- de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (een datum wordt op deze vergunning niet vermeld) van Gedeputeerde Staten van Flevoland (de 'natuurvergunning'); en

Blaak 28
 3011 TA Rotterdam

Postbus 711
 3000 AS Rotterdam

T +31 10 440 6420
 F +31 10 436 0400

info@ploum.nl
 www.ploum.nl

BTW: NL 8040.02204.B.01
 KvK: 24496720

- de watervergunning van 5 september 2017 van het College van Dijkgraaf Heemraden van het waterschap Zuiderzeeland (de 'watervergunning').

De watervergunning, natuurvergunning en omgevingsvergunning duiden wij hierna tezamen aan als de 'uitvoeringsbesluiten'. Het RIP en de uitvoeringsbesluiten zijn gecoördineerd voorbereid en liggen van 16 september 2017 tot en met 27 oktober 2017 ter inzage. Een afschrift van de uitvoeringsbesluiten (Bijlage 1) en de kennisgeving in de Staatscourant treft u als bijlagen aan (Bijlage 2). De bijlagen die hierna worden genoemd, zullen nog worden nagezonden. Voledigheidshalve merken wij op dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is op de onderhavige besluiten.

2. Inleiding

- 1.1. Partijen hebben jaren geleden grondposities verworven in Oosterwold, gelet op de grote – van nationaal belang geachte – woningbouwopgave in die regio. Partijen hebben dan ook plannen vormgegeven om woningen te realiseren in Oosterwold (zie onder 1.7 van de zienswijzen gericht tegen het ontwerp RIP). Partijen worden in hun plannen ernstig belemmerd door het RIP en de op basis daarvan genomen uitvoeringsbesluiten. Op grond daarvan kan het Windpark Zeewolde – bestaande uit 91 'mega' windturbines – worden gerealiseerd ('het Windpark'). De grondposities van Partijen liggen binnen de invloedssfeer van het Windpark na realisatie daarvan.
- 1.2. Partijen hebben op alle mogelijke manieren getracht de invloed van het Windpark op hun ontwikkelplannen te beperken, onder andere via de volgende ondernomen acties:
 - diverse pogingen om aan tafel te komen bij de (overheids-)partijen die het Windpark hebben geïnitieerd o.a. faciliteren, teneinde mee te denken over een verenigbare combinatie tussen de woningbouwopgave en de ontwikkeling van het Windpark. Zo hebben Partijen een oplossingsrichting ingediend bij de zienswijzen. In samenwerking met SFE urban development Cauberg Huygen en Feddes Olthof hebben Partijen de integrale gebiedsvisie 'Nieuw perspectief op Oosterwold van 13 maart 2017' (de 'Integrale Gebiedsvisie') opgesteld (Bijlage 3), die op 13 maart 2017 is gepresenteerd aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold;
 - inspreken in de voorontwerpfase van het RIP;
 - het voeren van een politieke lobby van gemeente tot rijksniveau;

- het voeren van een beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan Oosterwold, zoals vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Almere, in een poging om de woningbouwontwikkeling die nog mogelijk is naast het Windpark te optimaliseren.
- 1.3. De ingediende zienswijzen (**Bijlage 4**) tegen het ontwerp RiP door de gemeente Almere bevestigen dat de ontwikkelplannen van Partijen ernstig worden belemmerd.
 - 1.4. Desalniettemin wordt het Windpark op de voor Partijen meest belemmerende wijze mogelijk gemaakt op grond van het RiP.
 - 1.5. Een andere wijze van vormgeven is niet mogelijk geacht, vanwege de 'business case', aldus de Ministers, dit terwijl Partijen, noch andere belanghebbenden, inzicht wordt gegeven in die 'business case' (diverse door Partijen gevoerde Wob-procedures ten spijt).
 - 1.6. Partijen hebben al jaren grondposities in het plangebied. Desalniettemin worden Partijen, met - bij de betrokken overheden bekende - plannen tot ontwikkeling van deze gronden, ondanks verzoek daartoe **niet** aangemerkt als 'initiatiefnemer', op grond waarvan de invloed van het Windpark op de plannen van Partijen veel minder zou zijn.
 - 1.7. Zonder nadere toelichting moge duidelijk zijn, dat deze gang van zaken onacceptabel is voor Partijen en dat zij zich verzetten tegen het RiP en de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten.
 - 1.8. Om die reden zien Partijen zich genoodzaakt beroep te moeten instellen tegen het RiP en de uitvoeringsbesluiten. Partijen voeren daartoe - kort gezegd - de volgende beroepsgronden aan:
 - er heeft geen zorgvuldige afstemming tussen de ontwikkeling van het Windpark en de gebiedsontwikkeling Oosterwold plaatsgevonden (hoofdstuk 3);
 - het MER is onvolledig (hoofdstuk 3);
 - er is geen sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de woningen die kunnen worden gerealiseerd na realisatie van het Windpark (hoofdstuk 4);
 - niet is verzekerd dat de windturbines na 25 jaar zullen worden verwijderd (hoofdstuk 5);
 - het RiP is in strijd met ruimtelijke wet- en regelgeving van de Ministers, de provincie Flevoland en de gemeenten Almere en Zeewolde (hoofdstuk 6);

- het RIP en de natuurvergunning hadden niet mogen worden verleend omdat niet is verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van de natura 2000-gebieden als gevolg van het effect stikstofdepositie niet zullen worden aangetast (hoofdstuk 7);
- het RIP is niet financieel, procedureel, maatschappelijk en/of fysiek uitvoerbaar (hoofdstuk 8);
- Nu het RIP niet in stand kan blijven, kunnen de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten dat ook niet (hoofdstuk 10);
- De aanpakverplichting niet is nageleefd (hoofdstuk 10), en;
- De stilstandvoorziening niet is geborgd (hoofdstuk 10).

- 1.9. Om de feitelijke situatie en het verloop van de procedure inzichtelijk te maken, zal eerst worden stilgestaan bij de voorgeschiedenis en het verloop van de Procedure tot op heden (hoofdstuk 2).

2. Voorgeschiedenis en feiten

Gebiedsontwikkeling Oosterwold

- 2.1. Oosterwold is een gebied van 4.300 hectare aan de oostkant van Almere en de westkant van Zeewolde. Oosterwold biedt ruimte aan circa 15.000 woningen in landelijke woonmilieus (zie afbeelding 1 voor het gebied van de ontwikkeling Oosterwold).¹

¹ Dit betreft het plangebied zoals opgenomen in de Intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold. Zie ook <https://almere20.almere.nl/gebiedsontwikkeling/oosterwold/>

Afbeelding 1: Gebied ontwikkeling Oosterwold

- 2.2. Om de gebiedsontwikkeling Oosterwold planologisch te verankeren en mogelijk te maken, hebben de gemeenteraden van de gemeenten Almere en Zeewolde de Intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold opgesteld.² Deze structuurvisie geeft het raamwerk waarbinnen de initiatiefnemers aan de slag kunnen met de ontwikkeling van Oosterwold.
- 2.3. Daarnaast wordt in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (de 'SVIR') de drievoudige schaal-sprong in Noordwest-Nederland, Amsterdam-Almere-Markermeer (woningbouw, infrastructuur en groen/blauw) als een opgave van nationaal belang genoemd.³ Oosterwold maakt onderdeel uit van dit nationaal belang.
- 2.4. Aansluitend op de SVIR is op 13 november 2013 de Rijksstructuurvisie voor het gebied Amsterdam-Almere-Markermeer (de 'RRAAM') vastgesteld en zijn de bijbehorende bestuursovereenkomst RRAAM en de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 getekend. Ook in deze Rijksstructuurvisie wordt Oosterwold als ontwikkeling genoemd. De RRAAM draagt derhalve bij aan de verwezenlijking van het door het Rijk gewenste ruimtelijk beleid.
- 2.5. Om de ontwikkeling van Oosterwold verder mogelijk te maken, heeft de gemeenteraad van Almere het bestemmingsplan 'Chw bestemmingsplan Oosterwold' op 29 september 2016 vastgesteld (het 'bestemmingsplan Oosterwold'). Het bestemmingsplan Oosterwold is een directe vertaling van de ambities en ontwikkelprincipes zoals deze zijn vastgesteld in de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold en betreft 'fase 1' van de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Voor het gedeelte van Oosterwold dat is gelegen binnen het grondgebied van de gemeente Zeewolde, zal ook nog een afzonderlijk planologisch regime worden vastgesteld.⁴

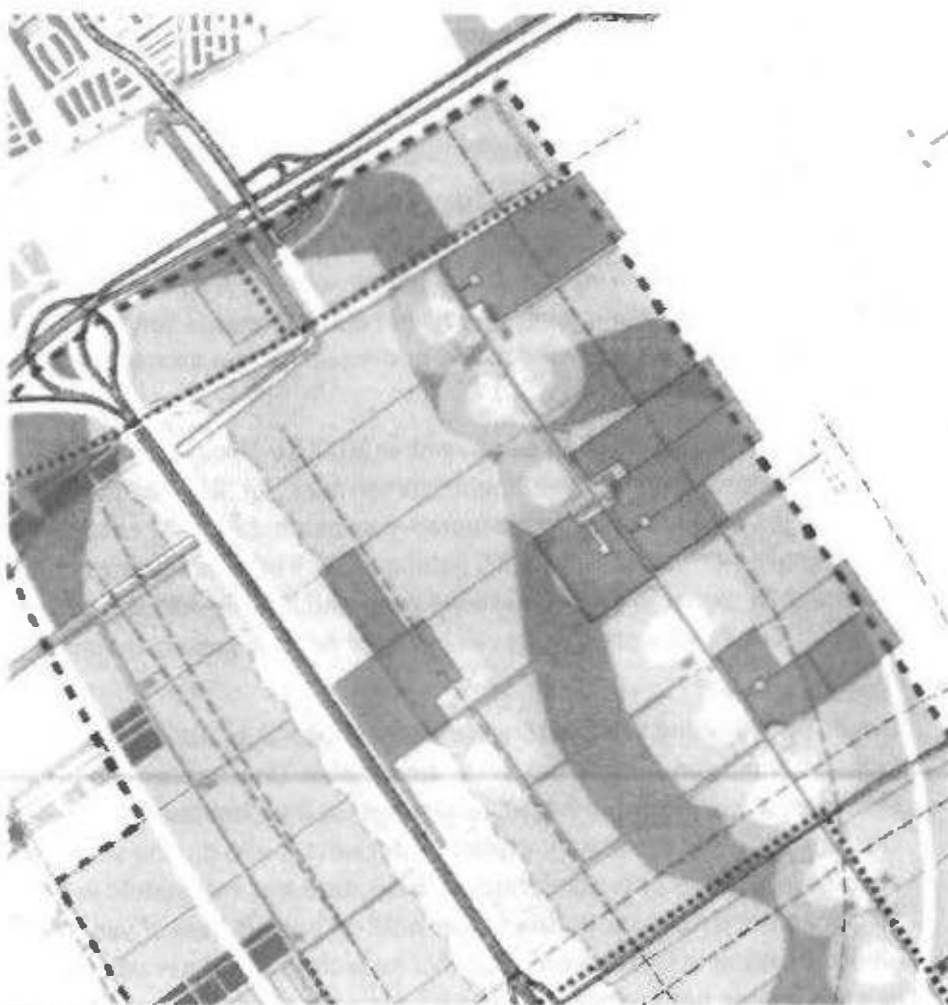
² Op 27 juni 2013 vastgesteld door de gemeenteraad van Zeewolde en op 4 juli 2014 door de gemeenteraad van Almere.

³ Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte 2012, p. 69.

⁴ Zie paragraaf 1.3 van de toelichting op het bestemmingsplan Buitengebied 2016 van de gemeenteraad Zeewolde, waarin is vermeld: "Samen met gemeente Almere heeft Zeewolde besloten tot een organische ontwikkeling van het gebied Oosterwold. Voor dit gebied is een intergemeentelijke structuurvisie vastgesteld (27 juni 2013). In het kader van de 7e tranche van het besluit uitvoering Crisis- en Herstelwet is Oosterwold aangewezen als pilot voor de Omgevingswet. Dit kan leiden tot een Omgevingsplan voor Oosterwold wat vervolgens weer tot gevolg kan hebben dat het plangebied Oosterwold buiten de plangrenzen van het bestemmingsplan Buitengebied komt te liggen. In af-

Initiatieven Partijen

- 2.6. De grondposities en ontwikkelplannen van Partijen liggen binnen het plangebied van de gebiedsontwikkeling Oosterwold (zie Afbeelding 2).

Afbeelding 2 Conditiekaart Intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold en gronden cliënten (oranje)

- 2.7. Partijen zijn voornemens om op de oranje gekleurde gronden ontwikkelplannen realiseren en willen optimaal gebruik maken van de mogelijkheden die het bestemmingsplan Oosterwold en de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold daarvoor bieden.

wachting van deze ontwikkelingen blijft voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied voorlopig de agrarische bestemming het uitgangspunt."

- 2.8. Uit de antwoordnota behorende bij het RIP maken Partijen op dat het voornemen bestaat om een nieuw windpark te realiseren met 91 windturbines, op het grondgebied van de gemeente Zeewolde (84 windturbines) en voor een klein deel fysiek binnen het grondgebied van de gemeente Almere (7 windturbines). Op de verbeelding behorende bij het RIP, die raadpleegbaar is via www.ruimtelijkeplannen.nl, staan overigens nog steeds 93 windturbines aangegeven. Dit ondanks dat uit de 'Staat van wijzigingen rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde' behorende bij het vaststellingsbesluit van het RIP, blijkt dat twee windturbineposities aan de Lepefaarstocht zouden zijn verwijderd op de bij het RIP behorende verbeelding.
- 2.9. Zoals reeds aangegeven hebben de windturbines - en in het bijzonder de windturbines die zijn gesitueerd langs de rijksweg A27 - evident negatieve c.q. beperkende gevolgen voor de initiatieven van Partijen, die zij op hun percelen willen realiseren. Voorbeelden van deze evident negatieve c.q. beperkende gevolgen zijn slagschaduw hinder, geluidshinder, lichthinder effecten op externe veiligheid en visuele hinder.
- 2.10. Door de hinder(-contouren) van de te realiseren windturbines kunnen minder woningen ontwikkeld worden. Uit een presentatie van Sweco van 17 januari 2017 ([Bijlage 6](#)) blijkt dat als gevolg van de ontwikkeling van het Windpark, 6.184 woningen minder kunnen worden ontwikkeld in Oosterveld. De woningen die nog wel ontwikkeld kunnen worden, zullen bovendien veel minder aantrekkelijk zijn voor potentiële kopers. Gelet op het voorgaande hebben het RIP en de uitvoeringsbesluiten directe en aanzienlijke negatieve gevolgen voor Partijen.

Voorontwerp-RIP (vooroverleg Bro)

- 2.11. In het kader van het vooroverleg als bedoeld in het Besluit ruimtelijke ordening (het 'Bro') hebben de Ministers op 26 september 2016 het voorontwerp van het RIP (het 'voorontwerp-RIP') opgesteld. Het voorontwerp-RIP is op 7 oktober 2016 samen met het conceptmilieueffectrapport (het 'concept-MER') ter advisering voorgelegd aan diverse bestuursorganen, samenwerkingspartners en belangenorganisaties. Hoewel het voorontwerp-RIP niet is voorgelegd aan Partijen, hebben zij mede vanwege de grote impact van het voorontwerp-RIP, niettemin een eerste reactie kenbaar gemaakt op het voorontwerp-RIP ([Bijlage 7](#)).

- 2.12. In de kern hebben Partijen hierin aangegeven dat zij van mening zijn dat het voorontwerp-RIP niet in deze vorm en met deze inhoud vastgesteld kan worden en niet strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. Dit klemt temeer nu in het geheel geen rekening is gehouden met de gevolgen voor de gebiedsontwikkeling Oosterwold, inclusief de voorgenomen ontwikkelingen van Partijen.
- 2.13. Eén van de bezwaren van Partijen is dat in het geheel geen inzicht is verschaft in de financiële onderbouwing van het voorontwerp-RIP, zowel ten aanzien van de benodigde tiphoogte van de windturbines van 220 meter als in de financiële uitvoerbaarheid van het voorontwerp-RIP. Naar aanleiding hiervan hebben wij op 24 januari 2017 een eerste verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (de 'Wob') ingediend ('Wob-verzoek 1') ([Bijlage 8](#)).

Ontwerp-RIP en ontwerp-uitvoeringsbesluiten

- 2.14. Vervolgens hebben de Ministers en de betrokken bestuursorganen het ontwerp-RIP en de ontwerp-uitvoeringsbesluiten vastgesteld respectievelijk genomen. Het ontwerp-RIP en de ontwerp-uitvoeringsbesluiten zijn van 10 maart 2017 tot en met 20 april 2017 ter inzage gelegd.
- 2.15. In de nota Vooroverleg Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 (de 'Nota vooroverleg') hebben de Ministers gereageerd op de binnengekomen reacties op het voorontwerp-RIP, waaronder die van Partijen. Na bestudering van deze nota en het ontwerp-RIP zijn Partijen tot de conclusie gekomen dat niet tegemoet is gekomen aan hun bezwaren en geen rekening is gehouden met hun belangen, dit terwijl Partijen significant negatieve gevolgen zullen ondervinden door de realisering het Windpark.
- 2.16. Gelet op het voorgaande hebben wij namens Partijen zienswijzen kenbaar gemaakt tegen het ontwerp-RIP en de ontwerp-uitvoeringsbesluiten (de 'zienswijzen') ([Bijlage 4](#)).
- 2.17. Partijen hebben in de zienswijzen onder andere aangegeven dat in januari 2017 kennelijk een onderzoek is opgeleverd dat onder andere ingaat op de effecten van het Windpark op de ontwikkelopgave in Oosterwold. Dit rapport hebben Partijen niet bij de stukken aangetroffen. Derhalve hebben Partijen in de zienswijzen aangegeven dat dit rapport al ter inzage had moeten worden gelegd en nu dat niet is gebeurd, alsnog moet worden verstrekt o.q. ter inzage wordt gelegd, zodat Partijen daarop kunnen reageren.⁵

⁵ Art. 3:11 Awb jo. art. 3:2 jo. art. 3:35 Wv.o.

- 2.18. Volledigheidshalve hebben wij daarom op 5 mei 2017 een tweede Wob-verzoek ingediend met betrekking tot álle documenten ten aanzien van de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwolde en het Windpark Zeewolde, in de verwachting op grond daarvan dit rapport te ontvangen ('Wob-verzoek 2') (**Bijlage 9**).
- 2.19. Op diezelfde dag is door de Minister van Economische Zaken beslist op het Wob-verzoek 1. Gelet op het feit dat diezelfde dag de zienswijzen ingediend moesten worden tegen het ontwerp-RIP, is er geen gelegenheid geweest voor Partijen om de stukken die zijn verstrekt te betrekken bij de beoordeling van het ontwerp-RIP. Overigens zijn ook de stukken, die op grond van Wob-verzoek 1 zijn geopenbaard, ten onrechte niet ter inzage gelegd bij het ontwerp-RIP.

RIP en uitvoeringsbesluiten

- 2.20. Ondanks de gebreken die door Partijen en de andere indieners van de zienswijzen, waaronder burgemeester en wethouders van de gemeente Almere en Huizen (**Bijlage 10**), zijn geconstateerd en de significant negatieve effecten van het Windpark op de gebiedsontwikkeling Oosterwold, zijn het RIP en de uitvoeringsbesluiten nagenoeg ongewijzigd vastgesteld respectievelijk genomen.
- 2.21. In de antwoordnota zienswijzen Windpark Zeewolde (de 'antwoordnota', **Bijlage 11**) is, als al wordt gereageerd op de betreffende zienswijze, zeer summier gereageerd. Zoals uitvoerig wordt toegelicht in hoofdstuk 10 van dit beroepschrift, ontbreken wederom de stukken die de financiële uitvoerbaarheid zouden moeten onderbouwen. Bovendien zijn bij die gelegenheid ook geen stukken ter inzage gelegd over het onderzoek dat zou zijn verricht ten aanzien van de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold en het Windpark Zeewolde.
- 2.22. Bij Partijen wordt logischerwijs de nieuwsgierigheid naar deze stukken alleen maar aangewakkerd, gelet op de standvastigheid waarmee deze - zonder daar overigens expliciet over te zijn - door de Ministers zijn achtergehouden. Dat is naast onzorgvuldig ook in strijd met het 'fair-play beginsel'. Het staat voor Partijen vast dat het Windpark in de in het (voor-) ontwerp gekozen opzet koste wat het kost gerealiseerd moet worden, ongeacht de impact daarvan op de omgeving.

- 2.23. Partijen voelen zich in die gedachte gesterkt door het volgende. Met een aanzienlijke hoeveelheid grondeigenaren (met een bestaande windturbine op hun perceel) is geen overeenstemming bereikt door Windpark Zeewolde B.V. c.d. de verenigingen ten behoeve van de ontwikkeling van het Windpark en hun vertegenwoordigers, over het gebruik van hun gronden ten behoeve van de realisatie van het Windpark. Toen dit de Ministers duidelijk werd, zijn in allerijl op 21 september 2017 de 'Regeling tot wijziging van de Algemene uitvoeringsregeling stimulering duurzame energieproductie' en de 'Regeling aanwijzing categorieën duurzame energieproductie najaar 2017' gepubliceerd in de Staatscourant op 25 september 2017. Deze aanpassing wordt genoemd: de 'aanpassing van enkele informatieverplichtingen bij de aanvraag'. Die benaming dekt niet helemaal de lading.
- 2.24. Artikel II van de Regeling aanwijzing categorieën duurzame energieproductie najaar 2017 (de 'Nieuwe Regeling'), wijzigt namelijk artikel 2, vierde lid, dat als volgt is komen te luiden:
- "4. De minister beslist afwijzend op een aanvraag als bedoeld in het eerste lid, indien de toestemming van de eigenaar van de beoogde locatie, noch een gedoogplichtbeschikking op grond van artikel 2, vijfde lid, of artikel 3, tweede lid, van de Belemmeringenwet Privaatrecht ten aanzien van de beoogde locatie voor het plaatsen van de productie-installatie kan worden overgelegd."*
- 2.25. In artikel 2, vierde lid, van de 'oude' regeling die gold tot de inwerkingtreding van de Nieuwe Regeling, werd bepaald dat een aanvraag om subsidie werd afgewezen als de aanvrager geen toestemming van de eigenaar van de beoogde locatie heeft verkregen voor het plaatsen van de productie-installatie. Door de wijziging van artikel II van deze 'oude' regeling naar de Nieuwe Regeling, wordt naast de toestemming van de eigenaar ook de beoordeling van de aanvraag een gedoogbeschikking op grond van de Belemmeringenwet privaatrecht als voldoende aangemerkt om aan te tonen dat de productie-installatie waarvoor de subsidie wordt aangevraagd op de beoogde locatie kan worden gerealiseerd. Kortom: de regelgeving wordt kennelijk aangepast om het Windpark te faciliteren.
- 2.26. Met andere woorden, deze wijziging is in feite bedoeld om de weigerachtige grondeigenaren te omzellen, in de veronderstelling dat het op dit moment nog onbekende aantal gedoogbeschikkingen rechtmatig kan worden verleend.
- 2.27. Het RIP wordt erdoor gedrukt, dat is het beeld dat inmiddels is ontstaan.

- 2.28. Omdat het RIP niet rechtmatig is vastgesteld, kunnen de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten niet in stand blijven. De gebreken die Partijen hebben gesignaleerd, zullen in de hiernavolgende hoofdstukken worden toegelicht.

3. Gevolgen en inpassing gebiedsontwikkeling Oosterwold

- 3.1. In dit geval dient op basis van zorgvuldig onderzoek en met inachtneming van de wet- en regelgeving een ruimtelijke afweging te worden gemaakt tussen de belangen van het Windpark Zeewolde en onder meer de gebiedsontwikkeling Oosterwold, inclusief de ontwikkelplannen van Partijen.
- 3.2. In de reactie op het voorontwerp-RIP en in de zienswijzen, hebben Partijen aangegeven dat onvoldoende onderzoek is verricht naar de gevolgen van de gebiedsontwikkeling Oosterwold en dat bovendien onvoldoende rekening is gehouden met dit belang dat zelfs van nationaal belang is geacht. Hierna zullen Partijen deze standpunten toelichten.

Geen zorgvuldig afstemmingstraject

- 3.3. Partijen hebben onder meer bezwaren tegen de hoge windturbines langs de A27. Begin 2017 is kennelijk een traject gestart om de ontwikkeling van het Windpark en de gebiedsontwikkeling Oosterwold beter op elkaar af te stemmen.⁶ Dit had al moeten gebeuren in het kader van de MER, zoals hierna nader wordt toegelicht. In het kader van het afstemmingstraject wordt kennelijk niet alleen gekeken of aanpassing van de hoogte van de windturbines langs de A27 mogelijk is, maar ook of molenposities te verplaatsen c.q. uit te wisselen zijn op een zodanige wijze dat het voor zowel het Windpark als de gemeente Almere en Oosterwold acceptabel is.
- 3.4. Voorts zou - zoals reeds aangegeven onder randnummer 2.18 - in januari 2017 een rapport zijn opgeleverd dat onder andere ingaat op de effecten van het windpark Zeewolde op de ontwikkelopgave in Oosterwold. Dit rapport hebben Partijen niet bij de stukken aangetroffen, ook niet bij de stukken die zijn verstrekt bij het Wob-besluit op Wob-verzoek 2 (Bijlage 10).

⁶ Dit volgt onder andere uit de brief van burgemeester en wethouders van de gemeente Almere van 13 april 2017 met kenmerk OSO/2017/5131779.

- 3.5. Bij dit Wob-besluit zijn wel verschillende presentaties en verslagen verstrekt waarin meermaals wordt gerefereerd aan een door Sweco uitgevoerd onderzoek naar de effecten van het Windpark op de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Het is volstrekt onaannemelijk dat van een dergelijk onderzoek geen rapport is opgesteld, zoals ook is aangevoerd in de bewaarschriftenprocedure die met betrekking tot dit Wob-besluit loopt bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Uit de – op het nippertje vandaag ontvangen – beslissing op bezwaar met betrekking tot Wob-verzoek 2 is dan ook gebleken dat dit rapport van Sweco er inderdaad is. Deze is nog niet aan ons verstrekt en kon ten tijde van het opstellen van dit beroepschrift dus nog niet worden meegenomen of verwerkt. Dit zal zo spoedig na ontvangst alsnog gebeuren.
- 3.6. Dit geldt temeer nu bij beslissing van het ministerie van Infrastructuur en Milieu van 24 oktober 2017 op een opvolgend Wob-verzoek van 5 september 2017 ('Wob-verzoek 3', [Bijlage 12](#)) een rapport van SWECO van 9 augustus 2017 is geopenbaard, waarin wordt aangegeven dat dit rapport een aanvullend onderzoek op eerder uitgevoerde onderzoeken vormt ([Bijlage 13](#)).
- 3.7. Partijen hebben in de zienswijze aangegeven dat het volkomen terecht is dat (kennelijk) alsnog onderzoek wordt gedaan door de Ministers naar de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold (een van nationaal belang geachte ontwikkeling) en de inpassing van het Windpark, maar dat verdere besluitvorming niet kan plaatsvinden zonder de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken.
- 3.8. Het is ook vreemd dat dit niet is gedaan alvorens het ontwerp-RIP vast te stellen. Het meest logisch is juist dat eerst het benodigde onderzoek uitgevoerd is alvorens tot de (concept-)besluitvorming kan worden overgegaan (mits uit dat onderzoek blijkt dat een windpark van deze omvang hierin past). In plaats daarvan zijn de ontwerpbesluiten al ter inzage gelegd zonder dat Partijen kunnen inspreken op het ontwerp-RIP, inclusief het noodzakelijke afstemmingsonderzoek naar de gebiedsontwikkeling Oosterwold en het Windpark. Dat dit een bewuste keuze was, blijkt uit het verslag van de bestuurlijke workshop Oosterwold en Windpark Zaewolde van 21 december 2016 ([Bijlage 14](#)), waarin is vermeld:

"Afgesproken wordt dat partijen gezamenlijk komen tot een opdracht aan een extern bureau, waarbij het ministerie van I&M zal optreden als opdrachtgever. Naast Oosterwold en het Windpark zullen ook de consequenties van de luchthaven hierbij worden betrokken. In afwachting van de resultaten van deze opdracht zal het ontwerp Rijksinpassingsplan wel ter inzage gelegd worden. De resultaten van het onderzoek zullen medio maart opnieuw besproken worden in een bijeenkomst van het bestuurlijke overleg Oosterwold en de stuurgroep windpark Zeewolde."

- 3.9. Verder was in maart 2017 blijkens een verslag van een bestuurlijke workshop Oosterwold en Windpark Zeewolde d.d. 13 maart 2017 (Bijlage 15) nog geen inzicht in de gevolgen voor eventuele scenario's op de business case. In dit verslag is immers opgenomen:

"Afgesproken wordt dat voor een volgende workshop 3 scenario's worden uitgewerkt waarbij in beeld wordt gebracht wat de (financiële) effecten van combinaties van maatregelen door het windpark als op de ontwikkeling van Oosterwold. Daarbij wordt minstens inzichtelijk gemaakt de effecten van het verlagen van tiphoogte alsmede de effecten van het schrappen van één of meerder molens. (...)."

Acties:

Actie	Actiehouder
Formuleren opdracht voor vervolgonderzoek naar financiële effecten maatregelen windpark: <ul style="list-style-type: none"> - Effect stilzetten molens - Effect verlagen tiphoogtes - Effect schrappen een of meerdere windmolens - Combineren van maatregelen tot scenario's 	(Weggelakte informatie)
Onderzoeken van de mogelijkheid om in het kader van de experimentenstatus van Oosterwold regelgeving te versoepelen	(Weggelakte informatie)

- 3.10. Voornoemde gang van zaken heeft op deze wijze plaatsgevonden om de planning voor de SDE+-subsidie te halen, zodat geen subsidie voor de realisatie van het Windpark zou worden misgelopen.

- 3.11. Voorts hebben Partijen aangegeven dat zij graag betrokken willen worden bij het afstemmingsonderzoek dat op dat moment kennelijk nog gaande was, zodat de ontwikkeling van Oosterwold alsmede het Windpark naast elkaar en zo samenhangend mogelijk vorm kunnen krijgen.
- 3.12. Bovendien hebben Partijen een oplossingsrichting ingediend bij de zienswijzen. Partijen hebben de integrale gebiedsvisie op 13 maart 2017 gepresenteerd aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold. De Integrale Gebiedsvisie visualiseert dat een andere opstelling, allocatie en hoogte van de windturbines mogelijk is op basis van een integrale benadering van wind, wonen en natuur.
- 3.13. Allereerst constateren Partijen dat in de antwoordnota in het geheel niet is ingegaan op de door haar in de Integrale Gebiedsvisie en zienswijze gepresenteerde voorstellen. Verder is voor de beantwoording van deze zienswijze verwezen naar paragraaf 2.5 van de thematische beantwoording van de antwoordnota. In deze paragraaf is opgenomen:

“Naar aanleiding van een aantal zienswijzen, heeft er met betrokken overheidsportijen nadere inhoudelijke afstemming plaatsgevonden tussen de beoogde ontwikkeling van Oosterwold en het windpark Zeewolde. Daarbij is door een extern bureau aandacht besteed aan in zienswijzen gesuggereerde opties als het schrappen van een aantal windturbines langs de A27 en/of afhoogteverlaging bij deze turbines. Gebleken is dat het laten afvallen van turbineposities of het kiezen van substantieel lagere afhoogtes leidt tot een onmogelijk - dan wel zeer moeilijk - financieel uitvoerbaar project. Daarom is hier van afgezien. Het inpassingsplan is in de huidige vorm vastgesteld. Wel zijn de betrokken overheden overeengekomen ten behoeve van de afstemming tussen beide ontwikkelingen na te gaan of in de toekomst nog meer flexibiliteit mogelijk is ten aanzien van de realisatie van woningen in Oosterwold. Gekozen is voor een afstemming, vanuit de insteek dat beide ontwikkelingen zo goed mogelijk doorgang kunnen vinden. Dit heeft in juni 2017 geresulteerd in een bestuurlijke afspraak, waarbij voor gronden gelegen ten westen van de windturbines langs de A27 gekozen wordt om in de toekomst meer flexibiliteit te bieden voor woningbouw oldoor. Partijen zijn van mening dat hiermee sprake is van een afgestemd meervoudig ruimtegebruik en daarmee van een goede ruimtelijke ordening.”

- 3.14. Zoals uit hoofdstuk 8 van dit beroepschrift zal volgen, bestaat nog steeds (nagenoeg) in het geheel geen inzicht in de financiële uitvoerbaarheid van het plan en dus ook niet in de noodzaak van de hogere windturbines. Voorts volgt uit de bovenstaande passage dat de Ministers zich er rekenschap van geven dat de afstemming tussen beide ontwikkelingen zo goed mogelijk moet plaatsvinden. Daarom is het kennelijk noodzakelijk geweest om een bestuurlijke afspraak te maken over het in de toekomst uitbreiden van de flexibiliteit voor woningbouw ten westen van de windturbines langs de A27. Dit geldt dan kennelijk niet voor het oosten? Mitsdien wordt de conclusie getrokken dat daarom sprake is van een afgestemd meer-voudig ruimtegebruik en daarmee van een goede ruimtelijke ordening. Kennelijk zijn de Ministers de mening toegedaan dat het afgestemd meer-voudig ruimtegebruik dermate belangrijk is, dat anderszins geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening.
- 3.15. Desalniettemin is deze bestuurlijke afspraak, waarvan de inhoud onbekend is voor Partijen, niet planologisch geborgd. Alleen al om die reden kunnen Partijen het standpunt van de Ministers niet volgens dat het RIP in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.
- 3.16. Ten aanzien van het - onterecht niet verstrekte - rapport uit januari 2017 inzake de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold en het Windpark, wordt het volgende opgemerkt in de antwoordnota:

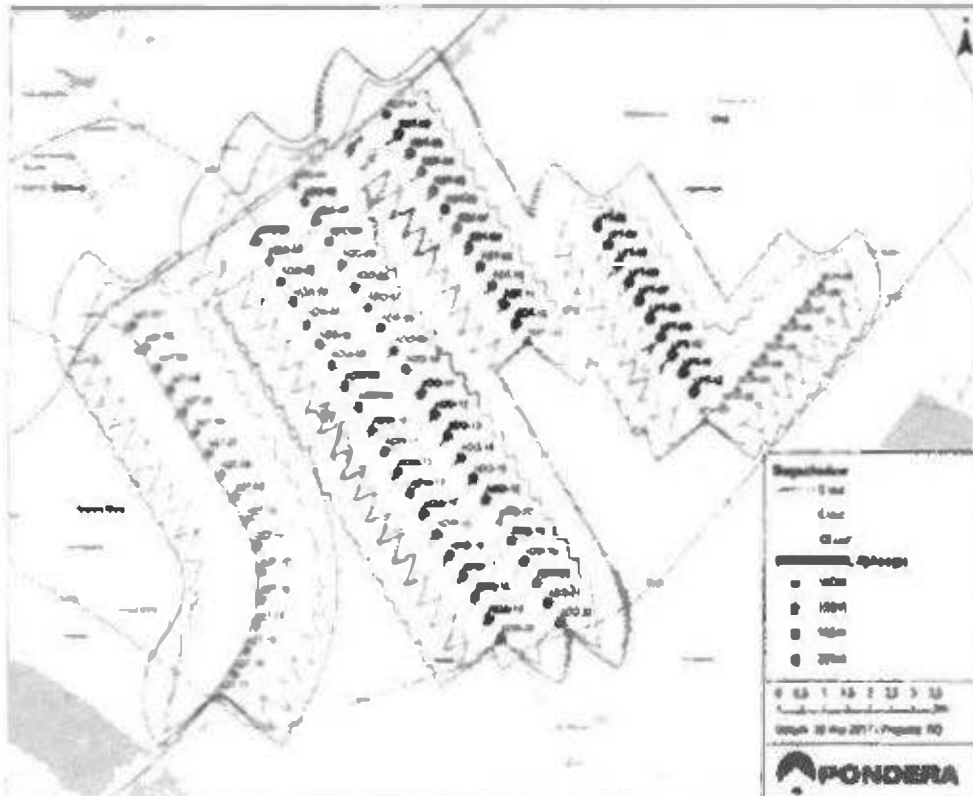
"Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Het rapport laat zien dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde). In hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan wordt ingegaan op het bestuurlijke afstemmingstraject. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming."

- 3.17. In het besluit op Wob-verzoek 2 is aangegeven dat dit rapport niet bestaat, dit terwijl bij dit besluit meerdere documenten (zoals presentaties) zijn geopenbaard waarin meermaals wordt verwezen naar dit onderzoeksrapport, dat van Sweco zou zijn. Zie hiervoor ter illustratie de Inventarisatielijst van documenten die zijn verstrekt in het besluit op Wob-verzoek 2 (Bijlage 16). Ook de reactie in de antwoordnota bevestigt (wederom) het bestaan van dit onderzoeksrapport wel degelijk. Het verbaast Partijen dan ook dat dit rapport niet wordt verstrekt, ook niet bij de ter inzage legging van de stukken, wat doet vermoeden dat de inhoud van dit rapport een andere inhoud kent dan wordt aangegeven in de antwoordnota.
- 3.18. Partijen constateren dat, in navolging van het standpunt dat zij hebben ingenomen in de reactie op het voorontwerp-RiP en de zienswijze, nog steeds onvoldoende onderzoek is gedaan naar de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold en het Windpark. Althans, uit de bij het RiP ter inzage gelegde stukken volgt niet dat deugdelijk onderzoek heeft plaatsgevonden, ook al was dit kennelijk wel noodzakelijk gelet op het hiervoor beschreven 'afstemmingstraject'.
- 3.19. Desondanks wordt in het RiP de indruk gewekt dat afstemming heeft plaatsgevonden tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold en het Windpark Zeewolde. Naar de mening van Partijen is niets minder waar: in feite zijn de woningbouwontwikkelingen uitgesloten als daardoor niet kan worden voldaan aan de eisen die gelden voor de windturbines op grond van het Activiteitenbesluit. Naar de mening van Partijen is er dan ook geen sprake van 'afstemming' tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold en het Windpark, maar van uitsluiting (of in ieder geval temporisering, fase-ring en achterstelling) van de realisatie deze (van nationaal belang geachte) woningbouwopgave.
- 3.20. Met deze werkwijze laten de Ministers de belangen van het Windpark Zeewolde onmiskenbaar onredelijk prevaleren boven de belangen van de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Dit terwijl kennelijk ook op bestuurlijk niveau inmiddels inzichtelijk is dat het Windpark Zeewolde grote nadelige consequenties heeft op de Gebiedsontwikkeling Oosterwold. Mogelijk duizenden woningen zouden niet gerealiseerd kunnen worden in Oosterwold. Verwezen wordt naar de zienswijzen van burgemeester en wethouders van de gemeente Almere (Bijlage 10) en naar het Sweco-rapport van 9 augustus 2017 (Bijlage 13), waarin is de volgende tabel is opgenomen:

Tabel 2.4: Effect van maatregel W1 op de woningbouw mogelijkheden in Oosterwold

Ontwikkelgebied Oosterwold	Woningen	Percentage
Nulsituatie	15.000	100%
Met windpark Zeewolde (totaal)	8.800	58%
Met windpark Zeewolde (lagere tiphoogte)	11.500	77%

- 3.21. Uit voorgaande tabel blijkt dat door de realisatie van het Windpark in de voorgenomen vorm, de in het gebied Oosterwold (waaronder de initiatieven van Partijen) voorgenomen ontwikkeling beperkt wordt tot de realisatie van 8.800 in plaats van 15.000 woningen. Dit is een vermindering van 7.200 woningen ten opzichte van de voorgenomen ontwikkeling in dit gebied. Zie afbeelding 3 voor de hinderzones die (groten-)deels over de grondposities van Partijen vallen:

Afbeelding 3: Ligging hinderzones

- 3.22. Vanaf de rijksweg A27 tot aan rode lijn op afbeelding 3 mag niet worden gebouwd vanwege de geluidshinder en externe veiligheid. Vanaf de rijksweg A27 tot aan de blauwe lijn is sprake van een slagschaduwzone waarin (kennelijk) niet mag worden gebouwd op basis van het Activiteitenbesluit. Voor de goede orde merken Partijen nog op dat de blauwe lijn ten westen van de A27 niet is ingetekend. De grondposities in Almere Hout liggen geheel in het gebied van de slagschaduwzone.
- 3.23. Gelet op het belang van de gebiedsontwikkeling Oosterwold en de beperkende gevolgen die het Windpark met zich meebrengt, had het op de weg van de Ministers gelegen om met het planologisch mogelijk maken van het Windpark tegelijkertijd een planologische regeling te treffen die de nadelige gevolgen voor de woningbouwopgave in de gebiedsontwikkeling mitigeert. Dit kan bijvoorbeeld door de 'flexibelere woningbouw', waarover ook bestuurlijke afspraken zouden zijn gemaakt.
- 3.24. Derhalve kan niet gesteld worden dat met het RIP sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Voorts is het RIP onzorgvuldig voorbereid, heeft er geen deugdelijke belangenafweging plaatsgevonden en ontbeert het een deugdelijke motivering.

Het MER is onvolledig

- 3.25. In het verlengde van het voorgaande hoofdstuk komen Partijen tot de conclusie dat het MER eveneens ondeugdelijk tot stand is gekomen.
- 3.26. In het MER worden de milieueffecten van het Windpark beoordeeld. De milieueffecten van alle betrokken alternatieven zouden zijn beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. Ten aanzien van deze referentiesituatie merken Partijen het volgende op.

- 3.27. Enerzijds wordt in het MER aangegeven dat de gebiedsontwikkeling Oosterwold relevant is voor het Windpark en valt onder de referentiesituatie van het MER. Anderzijds worden de mogelijke gevolgen op de gebiedsontwikkeling Oosterwold niet nader onderzocht, omdat de indeling van het plan wordt vrijgelaten.⁷ In feite is de gebiedsontwikkeling Oosterwold dus niet meegenomen in de referentiesituatie, waar deze wel wordt benoemd als relevante ontwikkeling. Hierdoor zijn niet alle milieueffecten onderzocht en wordt de gebiedsontwikkeling Oosterwold, waaronder de initiatieven van partijen, ten onrechte beperkt. Om voornoemde reden kan niet gesteld worden dat een deugdelijke beoordeling van de milieueffecten heeft plaatsgevonden: de uitgangspunten voor de referentiesituatie zijn tenslotte onjuist vastgesteld.
- 3.28. Dit maakt ook dat de locatiekeuze van het Windpark op een ondeugdelijke beoordeling en motivering berust. Voorts volgt uit het MER dat de keuze voor de locatie is ingegeven door het ruimtelijk beleid voor windenergie op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau.⁸ Partijen kunnen dit standpunt niet volgen, nu juist sprake is van strijd met dit ruimtelijke beleid. Voor een toelichting op dit standpunt wordt verwezen naar hoofdstuk 8 van dit beroepschrift en de reeds eerder aangehaalde zienswijze van burgemeester en wethouders van de gemeente Almere (Bijlage 10).
- 3.29. Tot slot is het voor Partijen onnavolgbaar dat - voor zover er rekening wordt gehouden met de gebiedsontwikkeling Oosterwold - in het MER⁹ slechts vastgesteld wordt dat het Windpark rekening dient te houden met deze initiatieven (zonder dat hiervan daadwerkelijk blijkt wordt gegeven), of dat met aanvullende gevoelige objecten (zoals woningen) in deze analyse geen rekening kan worden gehouden.
- 3.30. Op pagina 210 van het MER wordt verder opgemerkt:

“De grootste ontwikkeling betreft die van woon-werkgebied Oosterwold. Deze ontwikkeling bestaat een groot deel van het plangebied van windpark Zeewolde. Oosterwold is organisch van karakter. Het eindbeeld staat niet vast, maar er zal een transformatie plaatsvinden van het huidige open, zeer grootschalige en agrarische polderlandschap naar een veel kleinschaliger groen stadslandschap met wonen, werken, recreëren én natuur als belangrijke nieuwe functies.”

⁷ Pagina 64 en 65 van het MER.

⁸ Pagina 31 van het MER.

⁹ Dit zijn de initiatieven die op basis van de afstemmingsregeling in artikel 6 van het RIP en de bijbehorende bijlage II, geen rekening hoeven te houden met het Windpark Zeewolde; het windpark moet rekening houden met deze initiatieven.

- 3.31. Op pagina 247 van het MER wordt verder opgemerkt:

“Voor het aspect veiligheid is de gebiedsontwikkeling Oosterwold als autonome ontwikkeling relevant. Dit nieuwbouwproject aan weerszijden van de A27 en in zowel gemeente Almere als Zeewolde zal bestaan uit natuurontwikkelingen en woningbouw. Dit betekent dat er gevoelige objecten in het plangebied bij kunnen komen. Aangezien de indeling van het plan vrij wordt gelaten is niet duidelijk hoe het gebied zal worden ingericht. Met eventueel aanvullende gevoelige objecten en/of risicovolle installaties kan derhalve in deze analyse geen rekening worden gehouden (onderlijning aangebracht door gemachtigden) (zie ook hoofdstuk 4).”

- 3.32. De borging van de mitigerende maatregelen heeft onvoldoende of niet plaatsgevonden in het RIP, dan wel de omgevingsvergunning.
- 3.33. Een belangrijk element dat is meegenomen in het MER, is de toekomstige uitbreiding van de Luchthaven Lelystad. Het MER schrijft hierover het volgende:

“Gedurende de planfase van windpark Zeewolde speelde gelijktijdig een tweetal ontwikkelingen die zeer bepalend zijn geweest voor de ontwikkeling van de alternatieven en de uiteindelijke mogelijkheden van de inrichting van het plangebied en daarmee voor de keuze van het voorkeursalternatief. Het gaat om:

- 1. de vaststelling van het regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland;*
- 2. de hoogtebeperking door luchthaven Lelystad.”¹⁰*

- 3.34. Het MER vervolgt op pagina 28 met:

“Op moment van vaststelling van de SvWOL zijn alle zones waar belemmeringen zich zouden kunnen voordoen vrijgehouden. Voor Flevoland betrof dit onder meer de uitbreiding van luchthaven Lelystad. Met het Luchthavenbesluit Lelystad (2015) is er duidelijkheid gekomen over de zones waar windturbines onmogelijk zijn en waar hoogtebeperkingen gelden.”

- 3.35. In het Luchthavenbesluit Lelystad zijn de te hanteren geluidcontouren voor luchthaven Lelystad opgenomen. Met betrekking tot deze geluidcontouren is op pagina 80 van het MER het volgende opgenomen:

¹⁰ Zie hoofdstuk 5 van de samenvatting zoals opgenomen in het MER (ongenummerde pagina).

"Een relevante autonome ontwikkeling voor het aspect geluid is de uitbreiding van de luchthaven Lelystad. In 2015 is een luchthavenbesluit genomen, waar in de toekomstige geluidbelasting (contouren) zijn opgenomen. Hoewel deze geluidbelasting op dit moment nog niet wordt geproduceerd, is de geluidruimte wel planologisch vastgelegd (luchthavenbesluit). Om die reden wordt deze autonome ontwikkeling als onderdeel van de referentie situatie meegenomen."

- 3.36. Uit voorgaand citaat blijkt dat de uitbreiding van luchthaven Lelystad een relevante ontwikkeling is in het kader van de realisatie van het Windpark. Voor het Luchthavenbesluit Lelystad is tevens een MER opgesteld.
- 3.37. Uit de 'Kamerbrief over Milieueffectrapport en geluidberekeningen Lelystad Airport'¹¹ van (voormalig) staatssecretaris Dijkema van 16 oktober 2017 blijkt echter dat er "onvolkomenheden zijn geconstateerd in de invoergegevens die in 2013 zijn aangeleverd door het Nationaal Luchtvaart- en Ruimtevaartcentrum (NLR) voor de geluidberekeningen in het MER (2013/2014)." De invoergegevens over het prestatieprofiel (stuwkracht) van bepaalde landende vliegtuigen en over het hoogteprofiel van landende vliegtuigen zijn te laag verondersteld.
- 3.38. Uit deze Kamerbrief blijkt dat de in het MER voor de luchthaven Lelystad gehanteerde berekeningen onjuist zijn. Dit brengt met zich dat de in het MER voor het Windpark gehanteerde uitgangspunten met betrekking tot de luchthaven Lelystad ook onjuist moeten zijn. Aangezien (onder andere) het MER ten grondslag ligt aan de onderbouwing van het RIP, is het RIP onzorgvuldig voorbereid aangezien deze is gebaseerd op het MER voor de luchthaven Lelystad, waarin onjuiste berekeningen zijn opgenomen.
- 3.39. Desalniettemin wordt tot de conclusie gekomen dat met toepassing van mitigerende maatregelen voldaan wordt aan de wettelijke normen.¹²

¹¹ Te raadplegen via

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/10/16/milieueffectrapport-en-geluidberekeningen-lelystad-airport>

¹² Zie paragraaf 7 van de samenvatting zoals opgenomen in het MER (ongenummerde pagina).

3.40. Op basis van het bovenstaande komen Partijen tot de conclusie dat de gebiedsontwikkeling Oosterwold onvoldoende is meegenomen als autonome ontwikkeling in de referentiesituatie van het MER en derhalve ook om die reden onvoldoende onderzoek is gedaan naar de milieueffecten van het Windpark. Bovendien is het MER, dat ten grondslag ligt aan het RiP, (in ieder geval deels) gebaseerd op onjuiste berekeningen. Het zorgvuldigheidsbeginsel zoals opgenomen in artikel 3:2 Awb is hier niet in acht genomen, nu de Ministers ook geen verder inzicht hebben verworven (althans: daarvan is geen blijk gegeven) in de plannen van Partijen, terwijl zij daarmee bekend waren of hadden moeten zijn. Bovendien kan niet worden uitgesloten dat het opstellen van een nieuwe MER benodigd is, wetende dat luchtverkeerslawaaï en aanvllegroute van belangrijke invloed zijn op de hoogte van de windmolens en het RiP.

4. Geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat

- 4.1. Bovendien geldt voor de woningen die nog wel ontwikkeld kunnen worden, dat deze veel minder aantrekkelijk zullen zijn voor potentiële kopers, waardoor Partijen nog eens extra worden benadeeld. In de zienswijzen hebben Partijen zich dan ook op het standpunt gesteld dat geen sprake kan zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor de woningen die nog wel kunnen worden ontwikkeld.
- 4.2. Uit de antwoordnota volgt dat de Ministers rekening zouden houden met de elementen geluid, slagschaduw, externe veiligheid (middels wettelijke normen) en obstakelverlichting (middels een zo minst hinderlijk verlichtingsplan) en zodoende zo veel rekening houden met het woon- en leefklimaat in de omgeving van het windpark Zeewolde.
- 4.3. Nog los van het feit dat enkel het voldoen aan (wettelijke) milieugrenswaarden niet automatisch maakt dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en dat dit een afzonderlijke vaststelling betreft, geldt dat voor potentiële kopers het woon- en leefklimaat in grote mate wordt bepaald door uitzicht, geluid, (knipper-)licht en slagschaduw. Via internet zijn talloze voorbeelden te vinden van grote weerstand wanneer besloten wordt één of meer windmolens te plaatsen. Dit maakt te ontwikkelen woningen veel minder aantrekkelijk en daar wordt nu ten onrechte geen rekening mee gehouden.

- 4.4. Daarbij betekent het rekening houden met bepaalde 'milieueffecten' en 'zoveel mogelijk beperken' natuurlijk nog niet dat er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Dit geldt temeer nu het in casu gaat om negatieve gevolgen voor de nationale woningbouwopgaven zoals opgenomen in de SVIR en de RRAAM.⁴³
5. Niet verzekerd is dat de windturbines na 25 jaar zullen worden verwijderd
- 5.1. Op de langere termijn is ook niet gewaarborgd dat de windturbines na 25 jaar weer verwijderd zullen worden.
- 5.2. De omgevingsvergunning voor de windturbines is aangevraagd en verleend voor een periode van 25 jaar. In de (tijdelijke) omgevingsvergunning is vastgelegd dat de windturbines na afloop van de exploitatieperiode dienen te worden verwijderd. Uit paragraaf 3.3 van de toelichting bij het RIP blijkt dat de Ministers van mening zijn dat deze randvoorwaarde zodoende geen deel hoeft uit te maken van de planregeling in het RIP.
- 5.3. Partijen kunnen dit standpunt niet volgen. Als het toegestane gebruik van de omgevingsvergunning is 'uitgewerkt' en de windturbines verwijderd dienen te worden conform de omgevingsvergunning, zijn de windturbines planologisch nog steeds toegestaan op basis van het RIP. Als een nieuwe omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen zou worden aangevraagd, dan dient deze omgevingsvergunning gelet op het limitatieve en imperatieve toetsingskader van een dergelijke omgevingsvergunning verleend te worden. Derhalve dient ook in het RIP geborgd te worden dat na 25 jaar de windturbines dienen te worden verwijderd en dat daar geen nieuwe windturbines voor in de plaats komen.

⁴³ Zie voor een nadere toelichting de randnummers 1.3 en 1.4.

6. Strijd met ruimtelijke wet- en regelgeving

- 6.1. In hun zienswijzen hebben Partijen aangevoerd dat het ontwerp-RIP in strijd is met het ruimtelijk beleid van de Ministers, de Provincie Flevoland en het ruimtelijke beleid van de gemeenten Almere en Zeewolde. Zoals reeds is onderbouwd, zal als gevolg van het windpark Zeewolde de gebiedsontwikkeling Oosterwold ernstig worden beperkt en kunnen minder woningen worden gerealiseerd. Dit terwijl Oosterwold op basis van de SVIR en de RRAAM onderdeel uitmaakt van het ~~gewenste~~ nationale ruimtelijke beleid en derhalve kwalificeert als te verzezenlijken nationaal belang. Door deze beperking van de gebiedsontwikkeling Oosterwold wordt eveneens in strijd gehandeld met het beleid van de gemeente Almere en Zeewolde, namelijk met de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold.
- 6.2. Ten aanzien van het Regioplan hebben Partijen in de zienswijzen het volgende opgemerkt.
- 6.3. Het Regioplan schrijft het uitgangspunt voor dat windturbines een ashoogte hebben van maximaal 120 meter. Wanneer daarvan wordt afgeweken en windturbines met een ashoogte hoger dan 120 meter mogelijk worden gemaakt, dan vraagt dit om een verzwaarde motivering. Die motivering bestaat er thans kortweg uit dat hogere windturbines meer energie leveren, wat logisch is.
- 6.4. Op pagina 49/121 van het ontwerp-RIP motiveren de Ministers als volgt waarom het maximaal haalbare vermogen per windturbine met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is:

“Motivering turbines hoger dan 120 meter ashoogte langs de rijkswegen A6 en A27

De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komt voort uit de wens tot maximale energieproductie [onderstreping door MMC en BE] binnen het plangebied. Voor een optimale energieopbrengst, en met het oog op energieproductie met een zo laag mogelijke kostprijs per MWh, is het belangrijk om windturbines te kiezen die passen bij het windaanbod in dit gebied. De afgelopen jaren heeft met name voor de toepassing van windenergie in gemiddelde (of minder) windrijke gebieden innovatie plaatsgevonden in windturbine-technologie. Met een hoge ashoogte, een grote rotor en een relatief laag generatorvermogen, wordt steeds meer energie uit de beschikbare wind gehaald. De beschikbare wind wordt energetisch en financieel steeds efficiënter omgezet in elektriciteit. Bij gelijkblijvend generatorvermogen (MW) worden de rotoren steeds groter en vergeleken met een aantal jaar geleden krijgen turbines met een zelfde rotoroppervlak lichtere generatoren (minder MW).

(...)

Voor windpark Zeewolde geldt dat de 25 turbines langs de A27 en A6 op een ashoogte van 159 meter zo'n 15 % meer duurzame energie opleveren dan turbines met een ashoogte van 120 meter (bij gelijkblijvende rotordiameter en generator). Dat komt overeen met ruim 10.000 woningen extra die voorzien kunnen worden van duurzame stroom."

- 6.5. Hieruit volgt dat de wens bestaat om maximale energieproductie te realiseren binnen het plangebied en dat met kleinere windturbines minder duurzame energie wordt geproduceerd. Niet wordt per windturbine bewezen (c.q. aangetoond) dat met een ashoogte van maximaal 120 meter het vermogen daadwerkelijk ontoereikend is.
- 6.6. In de antwoordnota wordt voor de beantwoording van deze zienswijze verwezen naar paragraaf 2.5 van de thematische beantwoording en de beantwoording van zienswijze 35.3. Deze beantwoording is als volgt:

"Provinciale Staten hebben bij het vaststellen van het Regioplan een amendement aangenomen waarin voor windturbines met een hogere ashoogte dan 120m een motiveringsvereiste is toegevoegd. Om tegemoet te komen aan dit amendement heeft een financieel deskundige in opdracht van de provincie inzage gekregen in de business case. De financieel deskundige heeft in een zogenoemde "sanity check" onderzocht wat de impact van het amendement is op de business case. Concreet is er gekeken naar de risico-rendements-verhouding in het geval de nieuwe windturbines met een maximale ashoogte van 120m worden uitgevoerd. Deskundigen concluderen dat de business case in dat geval dusdanig fragiel wordt dat de ontwikkelaars geen tegenvallers meer kunnen opvangen en het windpark niet of nauwelijks meer te financieren is. Op basis van deze analyse is tegemoet gekomen aan de extra motiveringseis en voldoende aangetoond dat windturbines met een hogere ashoogte noodzakelijk zijn voor een financieel haalbaar project. De bevindingen van de financieel deskundige worden als bijlage aan het plan toegevoegd. Verder zijn de effecten van de hogere windturbines langs de A27 inzichtelijk gemaakt en betrokken bij de vaststelling van het insussingsplan, waarbij is geconcludeerd dat de effecten aanvaardbaar zijn."

- 6.7. Allereerst constateren Partijen dat niet op de gehele zienswijze is gereageerd.
- 6.8. Er is weliswaar een 'sanity check' uitgevoerd, zie hoofdstuk 10, maar deze beoordeling zegt niets nu hetgeen is beoordeeld (de business case) niet is verstrekt. Daarom is de aangehaalde 'sanity check' onvoldoende om te concluderen dat er een noodzaak bestaat tot de hogere windturbines.

- 6.9. Zoals ook uit de voorgaande hoofdstukken volgt, wordt bovendien nog steeds onvoldoende rekening gehouden met de effecten van deze windturbines op de ontwikkeling Oosterwold en daarmee op de initiatieven van Partijen. Voorts begrijpen Partijen uit de kennisgeving van het ontwerp-RIP¹⁴ dat het windpark Zeewolde stroom zal leveren voor 280.000 huishoudens. Uit pagina 49/121 van het ontwerp-RIP volgt dat als gevolg van de hogere windturbines, een extra hoeveelheid stroom kan worden geleverd die overeenkomt met 10.000 woningen. Deze extra hoeveelheid stroom is zo gering ten opzichte van het totaal van 280.000 woningen/huishoudens, dat Partijen hierdoor dermate onevenredig benadeeld worden. Ook om deze reden kan het windpark Zeewolde niet op deze wijze en van deze omvang doorgang vinden.
- 6.10. Voorts zijn Partijen er niet van overtuigd dat het RIP in overeenstemming is met de vigerende verordeningen, waaronder de Noodverordening Wind en de Verordening Ruimte van de Provincie Flevoland.
- 6.11. In dit geval dient een ruimtelijke belangenafweging te worden gemaakt waarbij de belangen van hogere windturbines wordt afgewogen tegen onder andere de belangen die zijn gemoeid met de woningbouwopgave. Een andere locatie en lagere windturbines hebben een positief effect op de ontwikkelmogelijkheden voor woningbouw, welk belang al eerder van nationaal belang werd geacht. Dat hiertoe andere mogelijkheden zijn volgt uit de Integrale Gebiedsvisie (Bijlage 3).

¹⁴ Stcrt. 2017, nr. 32586.

7. Aantasting natuurlijke kenmerken Natura 2000-gebieden

- 7.1. In aanvulling op het voorgaande stellen Partijen zich op het standpunt dat het RIP en de natuurvergunning niet vastgesteld respectievelijk verleend hadden mogen worden omdat niet verzekerd is dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden als gevolg van het effect stikstofdepositie niet zullen worden aangetast.¹⁵ In de natuurvergunning¹⁶ en het RIP¹⁷ volgt dat als gevolg van het Windpark Zeewolde extra stikstofdepositie zal plaatsvinden in de Natura 2000-gebieden met de voor stikstofgevoelige habitats. Voor deze stikstofdepositie zijn namelijk AERIUS-berekeningen uitgevoerd, waaruit zou volgen dat de stikstofdepositie als gevolg van de aanleg van het Windpark in geen van de Natura 2000-gebieden de stikstofdepositie 0,05 mol/ha/jaar of meer zal bedragen. Derhalve is er naar de mening van Partijen sprake van een mogelijk verslechterend effect op de betreffende beschermde habitats en dient uit een passende beoordeling de zekerheid worden verkregen dat de betreffende stikstofdepositie de natuurlijke kenmerken van de betreffende Natura 2000-gebieden niet aantast.
- 7.2. Overigens volgt uit de AERIUS-berekening niet wat de precieze stikstofdepositie is en waar deze plaatsvindt. Voor de Ministers en Gedeputeerde Staten van Flevoland ('GS') is kennelijk in het geheel niet inzichtelijk wat de precieze effecten van de stikstofdepositie van het Windpark Zeewolde zijn. Dit is naar de mening van Partijen op zichzelf al voldoende reden voor de conclusie dat het RIP en de natuurvergunning niet in stand kunnen blijven. Bovendien heeft het volgende te gelden.
- 7.3. Los van het feit dat op basis van vaste jurisprudentie¹⁸ van Uw College het niet is toegestaan om op basis van een vaste getalsmatige grens (zoals de grens van 0,05) effecten uit te sluiten voor stikstofdepositie, begrijpen Partijen dat de stikstofdepositie als gevolg van het Windpark Zeewolde in het RIP en de natuurvergunning zijn gebaseerd op de passende beoordeling bij het Programma Aanpak Stikstof (de 'PAS').

¹⁵ Art. 2.7 lid 1 (voor plannen) en lid 2 (voor projecten) van de Wnb.

¹⁶ Zie pagina 7 van de natuurvergunning.

¹⁷ Paragraaf 5.4.2 in de toelichting bij het RIP.

¹⁸ Zie bijvoorbeeld AGRVS 7 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3111.

- 7.4. Reeds in de zienswijzen hebben partijen geconstateerd dat ter onderbouwing van het effect stikstofdepositie voor zowel het RIP als de natuurvergunning een beroep is gedaan op het PAS en hebben Partijen aangegeven dat hierdoor niet verzekerd is dat de natuurlijke kenmerken van de betreffende Natura 2000-gebieden zullen worden aangetast, gelet op het feit dat het PAS 'juridisch' niet houdbaar is. Gelet op uw verwijzingsuitspraak van 17 mei 2017¹⁹ staat vast dat dit niet het geval is. Uw College heeft in deze uitspraak namelijk vastgesteld dat er meerdere gebreken kleven aan het PAS. Daarmee is gegeven dat het PAS, en alle besluiten die daarop gebaseerd zijn, onrechtmatig zijn.
- 7.5. Voorts zijn in dezelfde uitspraak prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (het 'HvJ EU', - kort gezegd - over de verenigbaarheid van het PAS met de Habitatrichtlijn.²⁰ Partijen stellen zich op het standpunt dat het PAS niet verenigbaar is met de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (de 'Habitatrichtlijn'), omdat:
- De Habitatrichtlijn een individuele toets vereist;
 - De maatregelen die worden betrokken in het PAS compenserend zijn in plaats van mitigerend, en;
 - Het PAS niet op basis van beste wetenschappelijke kennis, althans onduidelijk is welke informatie precies is betrokken bij het PAS, ter zake is vastgesteld en derhalve niet is verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden niet worden aangetast.
- 7.6. Gelet op het voorgaande hebben Partijen zich in de zienswijzen op het standpunt gesteld dat het RIP en de natuurvergunning niet vastgesteld respectievelijk verleend kunnen worden zolang niet is vastgesteld door het HvJ EU en Uw College dat het PAS rechtmatig is.
- 7.7. De reactie van de Ministers en GS op de zienswijzen is als volgt:

'Uit de AERIUS berekening komt naar voren dat op geen enkel Natura 2000-gebied dat is opgenomen in het Programma Aanpak Stikstof een stikstofdepositie neerkomt van meer dan 0,05 mol/ha/jaar. Dit betekent dat er geen meldingsplicht bestaat voor dit project.'²¹

¹⁹ ABRVS 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1259.

²⁰ ABRVS 17 mei 2017, ECLI:NL:2017:1259.

²¹ p. 15 van de natuurvergunning.

- 7.8. Partijen constateren dat dit een herhaling betreft van de motivering van het ontwerp-RIP en de ontwerp-natuurvergunning en dat in het geheel niet wordt ingegaan op de zienswijzen. Gelet op het voorgaande kunnen het RIP en de natuurvergunning niet in stand blijven.
8. **Het RIP is niet uitvoerbaar**
- 8.1. Partijen stellen zich op het standpunt dat de uitvoerbaarheid van het RIP onvoldoende verzekerd is en het RIP mitsdien in strijd met artikel 3.1.6, eerste lid, aanhef en onder f, van het Bro is vastgesteld.
- 8.2. Dit geldt zowel voor de financiële alsook de fysieke/feitelijke en procedurele uitvoerbaarheid, nu deze nog te zeer afhankelijk zijn van vele onzekere gebeurtenissen, die onafhankelijk van elkaar en in samenhang bezien, een dermate grote onzekerheid vormen, dat van het verzekerd zijn van de uitvoerbaarheid van het RIP geen sprake is.
- 8.3. Daarnaast is het RIP vastgesteld in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3:2 Awb) alsook het motiveringsbeginsel (artikel 3:46 Awb), nu de uitvoerbaarheid onvoldoende is onderzocht en onderbouwd en volstrekt onvoldoende inzicht is gegeven in de beschikbare stukken die blijkens het RIP voorhanden zijn.
- 8.4. De economische/financiële uitvoerbaarheid is toegelicht op pagina 139/142 van het RIP (toelichting). Er wordt generiek verwezen naar de financiering door initiatiefnemers (een particulier initiatief dat geen precedent kent), waarbij diverse kostenposten zijn benoemd, zonder dat inzichtelijk is of die gedekt kunnen worden, nu deze nog te onzeker zijn, zoals uit de inhoud van de beroepsgronden volgt hierna. Er is sprake van een heel fragiele business case, waar geen inzicht in bestaat, dat de uitvoerbaarheid niet – of zelfs maar globaal – verzekerd kan worden geacht.

Financiële uitvoerbaarheid

Wob procedure

- 8.5. De financiële uitvoerbaarheid is voor Partijen onvoldoende controleerbaar. Dit komt ook door het ontbreken van inzicht in de business case. Bij de vaststelling van het RIP, noch het ter inzage leggen van het ontwerp-RIP, is deze business case ter inzage gegeven. Wij hebben namens Partijen met een beroep op de Wob getracht documenten te achterhalen op grond waarvan de financiële uitvoerbaarheid van het voorgenomen windpark kan worden vastgesteld. Deze procedures, en daarop volgende bezwarenprocedures, hebben een aantal resultaten opgeleverd, echter onvoldoende om te kunnen concluderen dat het RIP financieel uitvoerbaar is. De business case is (ten onrechte) nog steeds niet aangeleverd, ook niet bij de meest recente beslissing op bezwaar, die nog net vandaag is ontvangen van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.
- 8.6. De business case is van cruciaal belang bij het nemen van vele beslissingen inzake het Windpark. Dit is een vanzelfsprekendheid, maar wordt ook bevestigd in de Sanity Checks die door Rebel zijn opgesteld en die als Bijlage XV zijn gevoegd bij het RIP. Het blijkt ook uit een aantal stukken die naar aanleiding van Wob-verzoek 1 werden verstrekt, zoals bijvoorbeeld het Verslag van de stuurgroep Windpark van 1 september 2016 (Bijlage 18) en uit de samenvatting bij de presentatie van Sweco van 15 maart 2017 dat ook middels Wob-verzoek 1 werd verkregen (Bijlage 19).
- 8.7. Daarmee is gehandeld in strijd met het bepaalde in artikel 3:11 Awb, als ook met het zorgvuldigheidsbeginsel als bedoeld in artikel 3:2 Awb.

Business case?

- 8.8. Rebel - de opsteller van de Sanity Checks - heeft kennelijk wel beschikt over de business case; deze is immers door Rebel in het kader van deze Sanity Checks op diverse momenten beoordeeld, waaronder op 5 augustus 2016 en 1 november 2016. Hierbij is kennelijk betrokken een memo van de Windvereniging Zeewolde ter onderbouwing van een benodigde 5 jaars dubbeldraaiperiode. Dit memo is weer niet verstrekt (ook niet naar aanleiding van het Wob-verzoek) en daarmee is de inhoud niet inzichtelijk.
- 8.9. Er is naar aanleiding van Wob-verzoek 1 wel een document 3a verstrekt. Dit betreft een memo d.d. 12 december 2016 van ontwikkelvereniging Zeewolde aan stuurgroep RCR-project (Bijlage 20). Dit document is weer niet compleet te zijn verstrekt, er ontbreken onderdelen. Uit de tekst die wel is verstrekt blijkt het volgende:

- zonder 5-jaars dubbeldraaitermijn is er kennelijk onvoldoende rendement;
- Het rendement hangt rond het kantelpunt van een voor ontwikkelaars aanvaardbare risico-vergoeding: *'het is, gegeven de nog aanwezige risico's, duidelijk dat van de ontwikkelvereniging niet redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij genoegzaam met rendementen zoals die volgen uit de businesscase zonder de 5 jaars dubbeldraaitermijn.'*;
- Impact van een lagere SDE+ op businesscase is dusdanig fors dat geen realistisch rendement overblijft;
- Met hoogtebeperking op 120m resteert capaciteit van 821, staat haaks op intentie om het maximale er uit te halen;

- 8.10. Kortom, er zijn diverse onzekerheden, zoals het verkrijgen van de SDE+ subsidie, die de uitvoerbaarheid niet kunnen doen. Daarmee kan dus niet gezegd worden dat de uitvoerbaarheid verzekerd zal zijn, dat is op dit moment niet vast te stellen. Dit wordt hierna nog verder uitgewerkt.
- 8.11. Uit de Sanity Checks naar voren dat de energieopbrengst een belangrijke basis vormt voor de financiële uitvoerbaarheid. Die energieopbrengst waarvan in de business case is uitgegaan is onvoldoende duidelijk.²² Wel blijkt uit de stukken die naar aanleiding van het Wob-verzoek werden verstrekt, dat het rendement met 0,5% zou afnemen indien de hoogte van de as van de windmolens naar 120 meter zou gaan – en dit was in vergelijking met een hoogte van 155 á 160 meter.²³ Een hoogtebeperking van 159 meter zou volgens de Sanity Checks kunnen leiden tot het opwekken van 852 Gwh aan groene stroom. Een beperking tot 120 meter zou leiden tot 821 GWh, en zou haaks staan op de intentie om het maximale er uit te halen²⁴.

²² Dat geldt overigens ook voor de MER, zo blijkt ook uit het Toetsingsadvies van de Commissie voor de milieueffectrapportage, d.d. 30 mei 2017 / projectnummer: 3089.

²³ Mail van 13 december 2016, Wob-verstrekking, document 6.

²⁴ Wob-stukken, document 3a, memo van Windpark Zeewolde aan Stuurgroep RCR d.d. 12 december 2016.

- 8.12. De vraag is echter, gelet op de ruimtelijke inpassing en belangenafweging (inclusief de belangen gemoeid met het realiseren van de grote woningbouwopgave in dit gebied), bij welk rendement het plan nog uitvoerbaar is. Wat is dat kantelpunt? Het behalen van een maximaal rendement voor de initiatiefnemer kan niet doorslaggevend zijn. Dit laatste lijkt de drijfveer te zijn om vast te houden aan de maximale hoogte van 220m, maar daarmee staat nog niet vast dat het noodzakelijk is voor de business case. De Sanity Checks van een business case die niet bekend is, zeggen in dat verband dan ook niets.
- 8.13. Blijkens de toelichting op het RIP wordt het initiatief gefinancierd door de initiatiefnemer. Het betreft een particulier initiatief dat geen precedentes kent. De investeringen voor de aanleg van de windturbines, toegangswegen, kabels en transformatorstations worden gedragen door de initiatiefnemer. Hoewel de business case niet inzichtelijk is, leiden Partijen uit de 'quick scan update sanity check ashoogtebeperking Windpark Zeewolde', d.d. 14-04-2017 (bijlage XV bij het RIP) af, dat aan eigen vermogen > EUR 120.000.000,- noodzakelijk is. Niet is inzichtelijk gemaakt dat initiatiefnemer dit bedrag kan op- dan wel bij elkaar kan brengen.
- 8.14. De initiatiefnemer verdient de investeringen volgens de toelichting op het RIP terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit, waarbij wordt gerekend op een (op grond van de business case niet bekend) bedrag aan subsidie op basis van de Subsidieregeling Duurzame Energie ('SDE+'). Onder randnummer 10.18 en verder wordt toegelicht dat het verkrijgen van deze subsidie en de hoogte daarvan allerminst vast staat.
- 8.15. De fragiele businesscase is er debet aan dat de ruimtelijke afweging van mogelijke scenario's zijn gesneuveld. Zie ook het rapport SWECO van 1 mei 2017, **(Bijlage 21) samenvatting "businesscase kan niet uit, is kwetsbaar (geen optie zijn hoge kosten, minder opbrengsten, uitstel SDE-aanvraag)**. De business case is volgens Partijen echter zo fragiel dat om die reden - ten onrechte - alles op alles is gezet om de SDE+ subsidie veilig te stellen en het RIP in deze vorm 'door te drukken'.

Onteigening

- 8.16. Het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeente Zeewolde en Windpark Zeewolde B.V. hebben kennelijk afspraken gemaakt die het mogelijk maken dat ter uitvoering van het RIP het onteigeningsinstrument zal worden toegepast bij solitaire bestaande windturbines in geval geen minnelijke overeenstemming tot sanering met een turbine-eigenaar wordt bereikt. Deze afspraken zijn niet inzichtelijk gemaakt.

- 8.17. Nog los van de hierna te bespreken vraag wie de daaruit voortvloeiende schadeloosstellingen zal moeten/kunnen dragen, is geen rekening gehouden met de evidente vertraging die het project zal oplopen, wanneer het onteigeningsinstrument moet worden ingezet en welke gevolgen dat heeft voor de uitvoerbaarheid en subsidieverstrekking.
- 8.18. Om de kosten te dekken die gemoeid zijn met de inzet van het onteigeningsinstrument zijn 2 afspraken gemaakt:

Afspraak 1:

„Om de nieuwe windturbines te kunnen bouwen en exploiteren moet een initiatiefnemer de daaraan gekoppelde sanering realiseren. Voor de financiële uitvoerbaarheid hiervan is met Windpark Zeewolde B.V. afgesproken dat zij financieel bijdraagt aan de totstandkoming van een saneringsfonds dat wordt beheerd door de provincie Flevoland. De kosten voor het onteigenen van de bestaande windturbines die de provincie en de gemeente zullen moeten maken, worden te zijner tijd uit dit fonds betaald of als het fonds is uitgeput op de initiatiefnemer verhaald.“

- 8.19. Niet inzichtelijk is welk bedrag nu nodig is, op basis van hoeveel te onteigenen percelen. Voor de terinzagelegging van het ontwerp RIP was met eigenaren van circa 60 bestaande windturbines in het plangebied nog geen overeenstemming bereikt. Met hoeveel te onteigenen percelen rekening is gehouden is niet inzichtelijk gemaakt. Daarom is niet duidelijk of en in hoeverre de daarmee gemoeide schadeloosstellingen door initiatiefnemer kunnen worden opgebracht en of en zo ja op welke wijze dit is betrokken in de business case. In de groene Courant van 26 oktober jl. verscheen het bericht dat Windpark Zeewolde hoopt de komende maanden ook nog met de eigenaren van de laatste 5 procent turbines tot overeenstemming te komen. Wat dit financieel/in aantallen betekent is niet inzichtelijk.

Afspraak 2:

„Ook het Rijk draagt bij aan het door de provincie te beheren saneringsfonds. De reden dat het Rijk bijdraagt is gelegen in het feit dat binnen het plangebied van windpark Zeewolde een unieke situatie bestaat: het aantal te saneren windturbines is met 221 relatief hoog. Tevens heeft een windpark op deze locatie te maken met de hoogtebeperking van de luchthaven van nationaal belang: Luchthaven Lelystad. Gezien deze unieke situatie draagt het Rijk eenmalig financieel bij aan de sanering van windturbines.“

- 8.20. Er zal een saneringsfonds worden opgericht. Het is onduidelijk hoe groot dat fonds moet zijn en in hoeverre initiatiefnemers bijdragen aan het saneringsfonds en tot welke hoogte. Met de inzet van dit publiekrechtelijke instrumentarium wordt initiatiefnemer feitelijk bevoordeeld door de daarbij betrokken overheden. Daarnaast wordt met de Rijksbijdrage ook een financieel voordeel gegund, die het mogelijk moet maken om de gronden beschikbaar te maken. Op welke wijze de onteigende gronden vervolgens door initiatiefnemer kunnen worden gebruikt is niet inzichtelijk, evenmin als de eventuele vergoeding die daarvoor bijgedragen moet worden door initiatiefnemer. Op deze wijze wordt initiatiefnemer bovendien bevoordeeld door de Staat, hetgeen mogelijk als consequentie heeft dat sprake is van verboden staatssteun.

Anterieure overeenkomst - planschade

- 8.21. In het vaststellingsbesluit is aangegeven dat het gelet op het bepaalde in artikel 6.12, eerste lid en tweede lid, van de Wro in samenhang met artikel 6.2.1a van het Bro niet verplicht is een exploitatieplan vast te stellen, omdat met het oog op de financiële uitvoerbaarheid van het inpassingsplan mede op grond van artikel 6.4a van de Wro een overeenkomst is gesloten met Windpark Zeewolde B.V. omtrent het verhaal van kosten van grondexploitatie, planschade daaronder begrepen. Anders gezegd wordt hier aangegeven dat er een anterieure overeenkomst is gesloten en dat eventuele planschade ook voor rekening van het Windpark Zeewolde B.V. zal zijn. De anterieure overeenkomst(en) zijn niet verstrekt in het kader van de hiervoor beschreven Wob-procedures.
- 8.22. Kennelijk is in opdracht van de initiatiefnemers door een onafhankelijk gerenommeerd bureau voorafgaand aan deze procedure een inschatting gemaakt van de te vergoeden planschade. Tussen het Rijk, de gemeente en de initiatiefnemers zijn afspraken gemaakt over het vergoeden van toekomstige planschadeclaims. Deze afspraken noch de taxatie zijn beschikbaar.
- 8.23. Daarmee staat niet vast en is in het geheel niet inzichtelijk gemaakt of de planschade 'gegadigden' juist zijn ingeschat (waaronder Partijen/ontwikkelaars met aanzienlijke posities) en daarmee een reëel bedrag aan te verwachten planschade onderdeel vormt van de business case en de anterieure overeenkomst die kennelijk is gesloten.

SDE+ subsidie

- 8.24. Voor de financiële uitvoerbaarheid van het project dient een beroep te worden gedaan op de Nieuwe Regeling. In artikel 2, vierde lid, van die regeling is bepaald dat de subsidie wordt afgewezen indien de toestemming van de eigenaar van de beoogde locatie, noch een gedoogplichtbeschikking op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht ten aanzien van de beoogde locatie voor het plaatsen van productie-installatie kan worden overgelegd. Op dit moment is de toestemming van alle eigenaren niet gegeven, integendeel. Hoewel verwezen wordt naar de mogelijkheid om gedoogbeschikkingen te verlenen, is daarmee niet gezegd dat deze in stand zullen blijven. Daarmee is op dit moment onvoldoende zeker of de subsidie-aanvraag zal worden toegewezen.
- 8.25. Of de subsidie aanvraag in delen moet worden ingediend is ook onduidelijk. In het verslag van het tweede projectteam, van 1 mei 2015 is opgenomen dat een knelpunt is dat er maximaal 4 jaar mag zitten tussen toekenning SDE+ en aanvang exploitatie en dat de bouwtijd van het gehele project in dit voorstel langer is (**Billage 22**). Mogelijk moet daarom de SDE+ aanvraag in delen worden ingediend. De vraag is wel bedrag dan verkregen kan worden op grond van die fasering, mede gelet op de hoogte van de SDE+ subsidies in de toekomst.
- 8.26. Uit stukken die zijn verkregen met het Wob-verzoek, blijkt dat vertraging in de aanvraag tot onoverkomelijke problemen zal leiden. In het rapport van Sweco²⁵ staat immers dat uitstel de aanvraag voor 2017 in gevaar brengt. Er kan dan in 2018 een aanvraag worden gedaan, maar de subsidie zal naar verwachting lager zijn, en dat maakt het windpark onhaalbaar. Dit wordt bevestigd door een notitie die op 7 maart 2017 werd opgemaakt door Witteveen en Bos, waar is beschreven dat de grootste consequentie van aanpassingen in het windpark in deze fase op de robuustheid van de business case zien. Het is nagenoeg zeker dat de subsidiebedragen worden verlaagd. Dit terwijl de impact van een lagere SDE+ volgens Witteveen en Bos zodanig is, dat geen realistisch rendement overblijft.²⁶
- 8.27. Als dus al positief op de aanvraag kan worden beslist (wat Partijen betwisten), dan staat ook de hoogte van de subsidie nog niet vast. En dit is voor de business case wel van cruciaal belang.

²⁵ Wob-verstrekking, document 12.

²⁶ Wob-verstrekking, document 3, p.3

Procedurele uitvoerbaarheid

8.28. In de toelichting wordt hierover het volgende opgemerkt:

Ten tijde van de vaststelling van het inpassingsplan dient aannemelijk te zijn dat de benodigde vergunningen en ontheffingen zullen worden verkregen. Zoals hiervoor is aangegeven, zullen benodigde vergunningen en andere besluiten tegelijkertijd met het onderhavige plan in procedure worden gebracht. Voordat wordt begonnen met de aanleg van het windturbinepark dient de initiatiefnemer te voldoen aan de wettelijke verplichtingen: de benodigde vergunningen en ontheffingen (zoals omgevingsvergunning, watervergunning en de ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming) moeten van kracht zijn.

- 8.29. Zoals onder hoofdstuk 7 van dit beroepschrift is aangevoerd, is het op dit moment juridisch onzeker of de PAS kan worden gebruikt om het RIP en de daarop gebaseerde besluitvorming te baseren. Daarmee is de procedurele, maar ook de fysieke uitvoerbaarheid niet verzekerd. Pas naar verwachting op 1 juli 2018 wordt het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie verwacht.

Maatschappelijke en fysieke uitvoerbaarheid

- 8.30. Op dit moment heeft de initiatiefnemer nog lang niet alle grondposities waarop de nieuwe windturbines zijn beoogd in eigendom. Evenmin zijn privaatrechtelijke toestemmingen (bijvoorbeeld opstalovereenkomsten) met de betreffende grondeigenaren overeengekomen.
- 8.31. In het RIP wordt overwogen dat de mogelijkheid bestaat om ter plaatse nieuwe windturbines te bouwen door inzet van de zogenoemde gedoogplicht op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht. De initiatiefnemer heeft de intentie uitgesproken dat, mocht hij onverhoopt de betreffende grondposities niet tijdig kunnen verwerven, hij de benodigde beschikkingen te zijner tijd zal aanvragen. Voor de uitvoerbaarheid is van belang dat deze kunnen worden verleend en in stand zullen blijven. Op dit moment is in het geheel niet duidelijk of aan de voorwaarden voor verlening van deze beschikkingen wordt voldaan. Met Partijen is in ieder geval nog niet serieus onderhandeld, noch is een redelijke termijn geboden om in onderhandeling te treden.

- 8.32. Geen rekening is gehouden met vertraging als gevolg van het moeten verlenen van dergelijke gedoogbeschikkingen en mogelijke (vermoedelijk) daartegen ingestelde juridische procedures. Om die reden is het enkele bestaan van dit wettelijke instrument onvoldoende om vast te stellen dat de uitvoerbaarheid van het RIP is geborgd op dit punt.
- 8.33. Dat geldt ook overigens voor de waarschijnlijke noodzaak om het wettelijke onteigeningsinstrument in te zetten.
- 8.34. In het verlengde hiervan, wordt nog gewezen op het volgende.
- 8.35. In de 'sanity check' d.d. 5 augustus 2016 (bijlage XV bij het RIP) wordt gewezen op de gevolgen van een (grootschalige) onteigening:

'Dit kan leiden tot een proces waarin als ultieme remedie ingezet wordt op (grootschalige) onteigening. Dit is een onwenselijk proces voor alle betrokkenen, omdat het maatschappelijk kostbaar, sociaal onwenselijk en financieel onaantrekkelijk is. Ook voor het project kan dit dermate onrust en onzekerheid opleveren dat de feitelijke ontwikkeling van het project onder druk komt te staan.'

- 8.36. In het kader van de maatschappelijke uitvoerbaarheid is met dit (terecht gesignaleerde) effect ten onrechte geen rekening gehouden.
- 8.37. Samengevat komt het er op neer dat er nog diverse langdurige juridische procedures gevoerd zullen moeten worden (op grond van de Onteigeningswet, de Belemmeringenwet privaatrecht) en dat op de subsidie SDF+ 2017 aanvraag nog beschikt moet worden. Daarmee is er nog zoveel onzekerheid omtrent de financiële en feitelijke uitvoerbaarheid, dat het RIP is vastgesteld in strijd met artikel 3.1.6, lid 1 onder f Bro. Daarnaast is onvoldoende concreet gemaakt dat de financiële uitvoerbaarheid is verzekerd, nu op geen enkele wijze inzicht is gegeven in de business case, diverse Wob-procedures ten spijt. Daarmee is gehandeld in strijd met artikel 3:2 en 3:46 Awb.

9. Tussenoconclusie RIP

- 9.1. Partijen werken al jaren aan het ontwikkelen van de (van nationaal belang geachte) woningbouw op hun grondposities. Het windpark Zeewolde, zoals thans voorzien, dreigt die ontwikkeling (grotendeels) te blokkeren.
- 9.2. Op basis van het voorgaande menen Partijen dat het RIP niet in deze vorm en met deze inhoud vastgesteld had mogen worden.

- 9.3. Dit klemt temeer nu als gevolg van het windpark Zeewolde de van nationaal belang geachte woningbouwopgave (deels) niet gerealiseerd kan worden.

10. Uitvoeringsbesluiten

Gevolgen vernietiging RIP

- 10.1. Nu het RIP waarop de uitvoeringsbesluiten zijn gebaseerd niet in stand kan blijven, stellen Partijen zich op het standpunt dat de uitvoeringsbesluiten eveneens niet in stand kunnen blijven. De uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de diverse uitgevoerde onderzoeken, die ten grondslag zijn gelegd aan de besluitvorming (zoals het MER, inclusief de passende beoordeling), zullen aangepast dienen te worden. Dit heeft automatisch gevolgen voor de uitvoeringsbesluiten. Ten aanzien van de natuurvergunning wijzen Partijen nog specifiek naar hetgeen is opgemerkt in hoofdstuk 7 van dit beroepschrift. Bovendien is er naar de mening van Partijen ook geen reden meer om de verlening van de uitvoeringsbesluiten door te zetten.

Aanhaakverplichting?

- 10.2. Ten aanzien van de verlening van de omgevingsvergunning merken Partijen op dat zowel de aanvraag voor de natuurvergunning als de omgevingsvergunning op 5 december 2016 zijn ingediend. Partijen hebben niet kunnen vaststellen dat de aanvraag voor de natuurvergunning eerder is ingediend dan de aanvraag voor de omgevingsvergunning. Indien ervan moet worden uitgegaan dat de aanvraag voor de natuurvergunning is ingediend na de aanvraag voor de omgevingsvergunning, dan is de natuuraanvraag ten onrechte niet aangehaakt bij de omgevingsvergunningaanvraag en had de omgevingsvergunning niet verleend mogen worden, zonder daarin de activiteit 'natuur' te vergunnen.

- 10.3. Ingevolge artikel 2.2aa, onder a, van het Besluit omgevingsrecht geldt namelijk - kort samengevat - een aanhakingsverplichting voor activiteiten waarvoor naast een natuurvergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb ook een (andere) omgevingsvergunning benodigd is en de natuurvergunning bovendien nog niet is aangevraagd of verleend. Hieruit blijkt dat de mogelijkheid bestaat om eerst de natuurvergunning en daarna de omgevingsvergunning aan te vragen. Wordt geen aparte natuurvergunning aangevraagd terwijl dat voor het betreffende project wel benodigd is, dan dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd voor (in dit geval) milieu, bouwen en afwijken van het bestemmingsplan/RIP en de activiteit natuur.
- 10.4. Samengevat geldt dus een aanhaakplicht als voor de activiteit:
- i. een vergunning op grond van artikel 2.7, lid 2, van de Wnb nodig is;²⁷
 - ii. een omgevingsvergunning op grond van de Wabo is vereist; en
 - iii. nog geen natuurvergunning is aangevraagd of verleend.
- 10.5. Partijen kunnen uit de stukken niet opmaken welke vergunning eerst is aangevraagd en kunnen derhalve ook niet vaststellen of de natuurvergunning ten onrechte niet is aangehaakt bij de omgevingsvergunning. Dit betekent dat de omgevingsvergunning niet zonder de activiteit natuur verleend had kunnen worden.

Borging toepassing stilstandsvoorziening

- 10.6. Voorts is in de Omgevingsvergunning de toepassing van de stilstandsvoorziening niet geborgd. Bij gebreke van een dergelijke borging in een vergunningvoorschrift kan de toepassing van de stilstandsvoorziening niet publiekrechtelijk worden gehandhaafd en ontbreekt de mogelijkheid voor de huidige en toekomstige eigenaren in het gebied Oosterwold om via de publiekrechtelijke weg een verzoek tot handhaving in te dienen.
- 10.7. Dit klemt te meer, aangezien verplichtingen van Windpark Zeewolde B.V. tot het toepassen van de beoogde stilstandsvoorziening op grond van een privaatrechtelijke overeenkomst bij insolventie van Windpark Zeewolde B.V. niet kunnen worden afgedwongen. Een eventuele insolventie van Windpark Zeewolde B.V. is geenszins ondenkbaar gelet op de business case die volgens de 'sanity check' van Rebel fragiel is.

²⁷ Dit geldt ook voor de andere in artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht genoemde vergunningen en activiteiten.

11. Conclusie

1. Gelet op het voorgaande wordt Uw College verzocht het beroep gegrond te verklaren en het RIP en de uitvoeringsbesluiten te vernietigen onder het uitspreken van een veroordeling in de proceskosten ex artikel 8:75 van de Awb.
2. Wij verzoeken u het verschuldigde griffierecht te verrekenen in onze rekening-courant verhouding.

Hoogachtend,

Bijlage 1

DAATUM
5 september 2017

BEHANGELD DOOR

DIRECTIE NUMMERS
06-46 91 98 81

UW WATERSCHAP

Windpark Zeewolde BV

Geachte heer Veldboom,

OPDRACHT

Besluit op grond van de
Waterwet en de Keur
Waterschap
Zuiderzeeland 2011

DE AANVRAAG

PPAWP-W/2017/512101

ONS FAKNUMMER

490590

BESLAGEN

1

UW BRIEF VAN

5 december 2016

UW KENMERK

VERZONDEN

Naar aanleiding van uw hiernaast vermelde aanvraag ontvangt u hierbij het besluit op grond van de Waterwet en de Keur voor het gebruikmaken en creëren van waterstaatswerken en/of de daartoe behorende beschermingszones, te weten:

- het aanbrengen van verhard oppervlak door de bouw van de windturbines, de aanleg van opsteijplaatjes, de aanleg van toegangs- en onderhoudspaden en het vergroten van het onderston;
- het (gedeeltelijk) dampen, verleggen, verbreden en/of graven van watergangen;
- het leggen van dammen en dulkers in watergangen;
- het leggen van kabels en leidingen;
- het bouwen van windturbines in de kern- en beschermingszones van de Knardijk, de Rberdomptocht, de Oolevaarstocht en overige watergangen;
- het verwijderen van bestaande windturbines.

Dit werk, waaronder ook de exploitatie van het geheel, komt te liggen in de percelen zoals weergegeven in bijlage 4B, Technische tekeningen - Detail.

Een afschrift van het besluit is verzonden aan:

- Pondera Consult, Postbus 579, 7530 AN Hengelo;
- Gemeente Almere, Postbus 200, 1300 AE Almere;
- Gemeente Zeewolde, Postbus 1, 3890 AA Zeewolde;
- Provincie Flevoland, Postbus 55, 8200 AB Lelystad;
- Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek;
- Ministerie van Economische Zaken, Bezuidenhoutseweg 30, Den Haag.

Wij vertrouwen erop u met deze brief en het bijgevoegde besluit van dienst te zijn.

Hoogachtend,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de dijkgraaf,

ir. H.C. Klavers.

ADRES WATERSCHAPKANTOOR

Postbus 229 - 8200 AE Lelystad
Lindelaan 20 - 8224 KT Lelystad
www.zuiderzeeland.nl

T (0320) 274 911
waterschap@zuiderzeeland.nl

1/1

**Definitief besluit op grond van de
Waterwet
en de
Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011**

Windpark Zeewoide BV

Waterschap Zuiderzeeland
Team Waterprocedures
Postbus 229
8200 AE LELYSTAD
telefoon: (0320) 274 911
www.zuiderzeeland.nl

INHOUD

1. HANDELINGEN WAARVOOR VERGUNNING WORDT AANGEVRAAGD
 - 1.1. Algemeen
 - 1.2. Handelingen waarvoor vergunning wordt aangevraagd
 - 1.2.1. Waterstaatswerken
2. AANHEF, BESLIJF EN ONDERTEKENING
 - 2.1. Aanhef
 - 2.2. Besluit
 - 2.3. Ondertekening
3. WATERSTAATSWERKEN
 - 3.1. Voorschriften
 - 3.2. Overwegingen en Beoordeling
 - 3.3. Toetsingskader Waterstaatswerken
 - 3.3.1. Waterwet
 - 3.3.2. Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011
 - 3.3.3. Overige verplichtingen
 - 3.4. Eigendom Waterschap Zuiderzeeland
 - 3.5. Slotoverweging
4. PROCEDURE
 - 4.1. Algemeen
 - 4.2. Procedure
 - 4.3. Behandeling zienswijzen
5. MEDEDELINGEN
 - 5.1. Beroep
 - 5.2. Voorkomen van schade
 - 5.3. Afschriften
 - 5.4. Legeskosten

BILLAGEN

1. Handelingen waarvoor vergunning wordt aangevraagd

1.1 ALGEMEEN

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Op grond van de Waterwet zijn bij verordening, de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011, nadere regels, gebods- en verbodsbepalingen door het waterschap gesteld. Voor alle handelingen in het watersysteem is slechts één watervergunning nodig. Bij de beoordeling voor een watervergunning wordt op alle doelstellingen en kaders van de Waterwet getoetst.

1.2 HANDELINGEN WAARVOOR VERGUNNING WORDT AANGEVRAAGD

1.2.1. Waterstaatswerken

De aanvraag heeft betrekking op het bouwen en exploiteren van Windpark Zeewolde met bijbehorende werken. Relevante onderdelen van de bouw in het kader van deze vergunning zijn:

- het aanbrengen van verhard oppervlak door de bouw van de windturbines, de aanleg van opstelplaatsen, de aanleg van toegangs- en onderhoudspaden en het vergroten van het onderstation;
- het (gedeeltelijk) dempen, verleggen, verbreden en/of graven van watergangen;
- het leggen van dammen en duikers in watergangen;
- het leggen van kabels en leidingen;
- het bouwen van windturbines in de kern- en beschermingszones van de Kraardijk, de Roerdompocht, de Ooievaarsocht en overige watergangen;
- het verwijderen van bestaande windturbines.

Het uitvoeren van dit werk is vergunningplichtig in het kader van de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011.

2. Aanhef, Besluit en Ondertekening

ZZI/PPAWP-W/2017/S12101

2.1 AANHEF

Het college van Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Zuiderzeeland heeft op 5 december 2016 een aanvraag ontvangen Windpark Zeewolde BV om een vergunning als bedoeld in de Waterwet (Wew) voor het verrichten van handelingen in een watersysteem.

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 490590.

De aanvraag betreft:

- het gebruikmaken en creëren van waterstaatswerken en/of de daartoe behorende beschermingszones in de percelen zoals weergegeven in bijlage 4B, Technische tekeningen - Detail.

2.2 BESLUIT

Gelet op de bepalingen van de Waterwet, het Waterbesluit, de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011, de Algemene wet bestuursrecht en hoofdstuk 3, onder Overwegingen en Beoordeling, heeft het bestuur als volgt besloten:

- I. De gevraagde vergunning als bedoeld in artikel 4.3 van de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011 aan Windpark Zeewolde BV te Zeewolde te verlenen voor het gebruikmaken en creëren van waterstaatswerken en/of de daartoe behorende beschermingszones, te weten:
 - het aanbrengen van verhard oppervlak door de bouw van de windturbines, de aanleg van opstelplaatsen, de aanleg van toegangs- en onderhoudspaden en het vergroten van het onderstation;
 - het (gedeeltelijk) dempen, verleggen, verbreden en/of graven van watergangen;
 - het leggen van dammen en duikers in watergangen;
 - het leggen van kabels en telstralen;
 - het bouwen van windturbines in de kern- en beschermingszones van de Knardijk, de Roerdomptocht, de Olievaarstocht en overige watergangen;
 - het verwijderen van bestaande windturbines.
 Dit werk, waaronder ook de exploitatie van het geheel, komt te liggen in de percelen zoals weergegeven in bijlage 4B, Technische tekeningen - Detail.
- II. De ingediende zienswijzen op het ontwerp deels gegrond en deels ongegrond te verklaren.
- III. Ten aanzien van de exploitatiefase van het windpark de vergunning te verlenen voor een periode van 25 jaar, gerekend vanaf het in exploitatie nemen van de laatst gerealiseerde windturbine.
- IV. De gegevens uit de aanvraag deel uit te laten maken van de vergunning.
- V. Aan de vergunning de voorschriften uit hoofdstuk 3 te verbinden.
- VI. De gewaamerdte tekeningen deel te laten uitmaken van de vergunning, zoals genoemd in bijlage III.
- VII. De genoemde onderzoeksrapporten, werkplannen, te nog goed te keuren (werk)plannen, overige plannen en onderzoeken conform de voorschriften in dit besluit, na schriftelijke goedkeuring door of namens het waterschap zijn alsnog onderdeel van dit besluit en worden na goedkeuring toegevoegd aan bijlage IV.

2.3 ONDERTEKENING

Lelystad,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de dijkgraaf

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

ir. H.C. Klavers.

3. Waterstaatswerken

3.1 VOORSCHRIFTEN

Voorschrift 1

(de Gemeen)

2. De vergunninghoud(st)er of een instantie namens de vergunninghoud(st)er meldt schriftelijk aan de ambtenaar:
 - ten minste twee weken van tevoren de start (tijd en datum) van het aanbrengen van de toegangs- en bouwwegen, de aanleg van de (kraan)opstelplaatsen, het heien van de funderingspalen voor de fundatie van de windturbines, het dempen en graven van de watergangen, het leggen van duikers in de aan te leggen dammen en de aanvoer van materieel zoals de rijkskrānen;
 - de contactpersoon met betrekking tot de uit te voeren werkzaamheden en het (mobiele) telefoonnummer waarop de contactpersoon gedurende het uitvoeren van het werk bereikbaar is.

De melding van deze gegevens kan gedaan worden via het e-mailadres waterprocedures@zuidazeeland.nl, onder vermelding van Windpark Zeewolde en zaaknummer 490590.
2. Realisatie van de windturbines en de hierbij behorende werken en werkzaamheden dienen te zijn voltooid binnen zes jaar na het onherroepelijk worden van deze vergunning.
3. Uiterlijk drie maanden voor aanvang van de (betreffende) werkzaamheden dienen de volgende documenten ter goedkeuring te worden ingediend bij het waterschap:
 - Fundatieontwerp;
 - Compensatieplan verhard oppervlak;
 - Veiligheidsplan bouw;
 - Veiligheidsplan exploitatiefase per onderdeel;
 - Veiligheidsplan verwijderingsfase;
 - Werkplan bouw windpark;
 - Werkplan bouw onderstation;
 - O(peration) & M(aintenance) plan;
 - Verwijderingsplan.

Deze documenten dienen te worden toegezonden aan het team Waterprocedures via het e-mailadres waterprocedures@zuidazeeland.nl, onder vermelding van Windpark Zeewolde en zaaknummer 490590.

Aan de hand van de aan te leveren documenten kan het waterschap nadere voorschriften verbinden.
4. Uiterlijk drie maanden na afronding van de werken en de werkzaamheden dienen revisietekeningen van de werken te worden toegezonden aan het team Waterprocedures van waterschap via het e-mailadres waterprocedures@zuidazeeland.nl, onder vermelding van Windpark Zeewolde en zaaknummer 490590.
5. De vergunninghoud(st)er, of een instantie die werkt in opdracht van de vergunninghoud(st)er, dient te handelen conform de goedgekeurde documenten die behoren bij dit besluit, met inachtneming van de wijzigingen die op grond van de voorschriften in deze vergunning zijn goedgekeurd en daardoor deel zijn gaan uitmaken van bijlage IV van dit besluit.
6. Indien ten gevolge van detailengineering wijzigingen optreden in het definitieve ontwerp van de fundatie van de windturbine, aangeduid als sch-09, ter hoogte van de Knardijk en ten opzichte van de technische uitgangspunten welke zijn onderzocht in de bij de aanvraag behorende rapporten, dient schriftelijk aangetoond te worden dat de wijzigingen gelijkwaardige of kleinere effecten hebben op de Knardijk.
Wijzigingen en de effectbeoordeling hiervan dienen minimaal drie maanden van te voren ter goedkeuring aan het waterschap te worden voorgelegd en kunnen pas worden uitgevoerd na goedkeuring.

7. Eenmaal begonnen, moet het werk zoveel mogelijk onafgebroken worden uitgevoerd. Indien door de aard van de werkzaamheden het niet mogelijk is het werk onafgebroken uit te voeren, dan kan hiervan afgeweken worden. Uitzonderingen zijn toegestaan mits dit geen invloed heeft op de stabiliteit van de Knardijk, het watertransport van oppervlaktewater in de Roerdomptocht, de Ooievaarstocht en overige watergangen hierdoor niet wordt belemmerd of verstoord en/of het beheer en onderhoud van de Knardijk de Roerdomptocht, de Ooievaarstocht en overige watergangen hierdoor niet wordt belemmerd of vertraagd.
8. Oneffenheden in de kernzone en beschermingszones van de Knardijk of de Roerdomptocht, de Ooievaarstocht en/of de overige watergangen, die het gevolg zijn van de uitvoering van het werk, dienen op kosten van en door of namens de vergunninghoud(st)er zo mogelijk direct te worden hersteld. Indien direct herstel niet mogelijk is, dan in ieder geval binnen één week na veroorzaking van de oneffenheden. Van de termijn van één week kan slechts worden afgeweken na schriftelijke goedkeuring van de ambtenaar. Het schriftelijk verzoek om af te wijken van de termijn van één week, dient binnen twee werkdagen na veroorzaking van de oneffenheden door of namens de vergunninghoud(st)er schriftelijk te worden ingediend bij de ambtenaar.
9. Tijdens de bouw van de windturbines en de hierbij behorende werken en werkzaamheden, dienen alle aannemers en onderaannemers belast met de uitvoering van de werken en werkzaamheden deze vergunning of een kopie daarvan, ter plaatse te kunnen tonen aan de ambtenaar of daartoe bevoegde ambtenaren van het waterschap.
10. De vergunninghoud(st)er dient de werken in goede staat te onderhouden. Gebreken aan de werken waarvoor deze vergunning geldt, moeten direct worden hersteld op kosten van en door of namens de vergunninghoud(st)er indien dit voor de veiligheid en instandhouding van de waterstaatswerken noodzakelijk wordt geacht. Indien sprake is van gebreken welke naar het oordeel van het waterschap herstel vereisen, zal het waterschap hierover de vergunninghoud(st)er schriftelijk aanschrijven en een termijn voorschrijven, waarbinnen herstel van de gebreken moet zijn uitgevoerd.
11. Tijdens de uitvoering van de werken en de werkzaamheden is de vergunninghoud(st)er onderhoudsplichtig voor de watergangen welke liggen binnen de grenzen van het werkgebied, zoals vastgelegd in het definitieve werkplan dat is goedgekeurd op basis van voorschrift 1, lid 3. Met de ambtenaar kan de vergunninghoud(st)er schriftelijke afspraken maken over de uitvoering van het onderhoud aan de watergangen.
12. Indien door de aanleg of het gebruik van de werken schade aan de Knardijk, de Roerdomptocht, de Ooievaarstocht of de overige watergangen is ontstaan of de waterhuishouding is verstoord, dan dient dit door of namens de vergunninghoud(st)er te worden hersteld. De vergunninghoud(st)er of namens deze dient schade of verstoring onmiddellijk te melden aan de ambtenaar.
13. De door of namens de vergunninghoud(st)er uitgevoerde herstelwerkzaamheden dienen te worden gerealliseerd binnen de, door of namens het bestuur, aangegeven termijn. De kosten betreffende deze werkzaamheden zijn, tenzij bijzondere omstandigheden aanleiding geven tot het overeenkomen van een andere regeling, voor rekening van de vergunninghoud(st)er.
14. Indien de vergunninghoud(st)er de werken wilt uitbreiden, vervangen of verwijderen, dan zal hiervoor opnieuw vergunning aangevraagd moeten worden.
15. Binnen vier weken na voltooiing van de werken dienen alle bij de werkzaamheden gebruikte werktuigen, materialen en hulpmiddelen, alsmede de resterende materialen, overgebleven grondstoffen en het afval te zijn opgeruimd en afgevoerd.
16. Ten aanzien van alle voorschriften is het ter plaatse geldende leggerprofiel van de Roerdomptocht, de Ooievaarstocht en de overige watergangen en het aanlegprofiel van de Knardijk maatgevend.
17. Na het verleggen/graven van watergangen en het verleggen/aanbrengen van dammen dienen, indien de weersomstandigheden dit toelaten binnen twee weken, de herstelde en de nieuwe taluds van watergangen en dammen te worden ingezaaid met het graszaadmengsel B3, volgens de meest recente grasgids.

18. De vergunninghoud(st)er dient ten minste twee jaar voor beëindiging van de exploitatie van de windturbines een aanvraag watervergunning voor het slopen van de windturbines in te dienen bij het waterschap.
19. De vergunninghoud(st)er dient schriftelijk de datum van het in exploitatie nemen van de laatst gerealiseerde windturbine te melden bij het waterschap.

Voorschrift 2

(uitvoering van het werk)

1. Het werk dient uitgevoerd te worden overeenkomstig de gewaarmerkte tekeningen (zie bijlage III) en de specificaties zoals die in de aanvraag of de bijlagen van de aanvraag zijn vermeld, of overeenkomstig de definitieve ontwerpen die in het kader van voorschrift 3, lid 1 zijn goedgekeurd.

Voorschrift 3

(dammen, duikers en wegen)

1. Tijdens en na het leggen van dammen en duikers mag het watertransport in de watergangen niet worden belemmerd en dient de afvoer van hemelwater gewaarborgd te blijven. Tevens dient de af- en aanvoer van oppervlaktewater ten behoeve van bevoeding van gewassen op de landbouwpercelen tijdens de uitvoering van de bouwwerken mogelijk te blijven. Van het voorgaande kan slechts worden afgeweken indien er schriftelijke overeenstemming is tussen de uitvoerende partij van het werk en de eigenaar of gebruiker van de aanliggende landbouwpercelen.
2. Bij de aanleg van de dammen en de duikers dienen drainuitmondingen vrij te kunnen afstromen. Indien vrij afstromen niet mogelijk is, dan dienen de drainuitmondingen zodanig te worden verlegd dat vrije afstroom en doorspuiten mogelijk blijven. De drainage dient te worden voorzien van een polypropyleenomhulling en een dichte eindbuis met een lengte van minimaal 0,50 meter.
3. De duikers dienen aan beide zijden minimaal 0,10 meter uit het talud te staken.
4. De duikers dienen te worden gelegd op een zandpakket met een dikte van minimaal 0,30 meter.
5. De duikers dienen een inwendige diameter van minimaal 0,50 meter te hebben, tenzij de totale lengte van de duiker meer is dan 10,00 meter. Indien de totale lengte van de duiker meer is dan 18,00 meter, dan dient de vergunninghoud(st)er de werkelijke lengte door te geven aan de ambtenaar. De vereiste diameter van de duiker zal dan worden berekend door het waterschap. De door het waterschap berekende diameter van de duiker dient door de vergunninghoud(st)er te worden aangelegd en op de conform voorschrift 1, lid 4 aan te leveren revisietekeningen van de werken te worden weergegeven.
6. Indien duikers van beton gebruikt worden, dan dienen de elementen minimaal 2,00 meter lang te zijn en vasterdicht op elkaar aangesloten te worden door middel van een rubberring.
7. Indien duikers van pvc worden gebruikt die bestaan uit elementen, dan dienen deze elementen waterdicht op elkaar aangesloten te worden door middel van een pvc-mof.
8. Indien stalen duikers worden gebruikt die bestaan uit elementen, dan dienen deze elementen waterdicht op elkaar aangesloten te worden door middel van een stalen koppelstuk.
9. De ontwerp hoogteligging van de duikers dient voorafgaand aan de aanleg ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het waterschap. Het waterschap kan aanwijzingen geven met betrekking tot de hoogteligging.
10. Indien de dammen worden voorzien van een verhard oppervlak, dan dient het verhard oppervlak op minimaal 1,00 meter uit de boveninsteek van het talud van de dam aangebracht te worden.

11. De bouw- en ontsluitingswegen dienen minimaal 1,00 meter uit de theoretische boveninsteek van de taluds van kavelsloten, wegsloten, etc. te worden aangelegd. Ten opzichte van de tochten dienen de bouw- en ontsluitingswegen op minimaal 3,00 meter uit de theoretische boveninsteek van de taluds van deze watergangen te worden aangelegd.
De theoretische boveninsteek betreft de insteek van het talud met het maaiveld conform het leggerprofiel van de betreffende watergangen.
De vergunninghoud(st)er is verantwoordelijk voor het ontwerp en de aanleg van de bouw- en ontsluitingswegen. Door of namens de vergunninghoud(st)er dient de precieze locatie en de wijze van aanleg conform voorschrift 1, lid 3 minimaal drie maanden voorafgaand aan de aanleg schriftelijk ter goedkeuring aan het waterschap voor te leggen. Na goedkeuring van het ontwerp kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd.
12. Indien bouw- en ontsluitingswegen bovenop bestaande dammen worden gelegd, dient de onderhoudstoestand van de duikers in de dammen door de ambtenaar gecontroleerd te worden. De vergunninghoud(st)er dient hiertoe een afspraak te maken met de ambtenaar.
Voordat deze controles worden uitgevoerd mag niet met de aanleg van de bouw- en ontsluitingswegen bovenop bestaande dammen worden gestart. Op basis van de controle kan de ambtenaar besluiten dat de vergunninghoud(st)er de bestaande duiker(s) eerst dient te vervangen.

Voorschrift 4

(kabels langs en onder watergangen)

1. Op de locaties waar de te leggen kabels vaarten en/of tochten zal kruisen, dienen de kabels onder deze vaarten en/of tochten te worden doorgevoerd met behulp van een horizontaal gestuurde boring. Spuiten en boren is niet toegestaan binnen 5,00 meter uit de oeverbescherming van de vaarten en tochten.
2. De bovenkant van de kabels mag op de as van de te kruisen vaarten en tochten niet hoger komen te liggen dan 1,50 meter onder de theoretische bodem van het leggerprofiel.
3. De gronddekking ter plaats van de taluds van de vaarten en tochten dient loodrecht gemeten minimaal 1,50 meter te bedragen.
4. Het gebruik van gestuurde boringen is alleen toegestaan ter hoogte van de vaarten en/of tochten. De vergunninghoud(st)er dient de NEN-voorschriften, zoals opgenomen in de NEN 3650, 3651 en 3652 strikt na te leven.
De vergunninghoud(st)er dient van elke kruising onder een vaart of tocht een dwarsprofiel aan te leveren met hierin getekend de ligging van de kabels. De berekeningen van de maximaal toelaatbare boorspoeldruk zowel tijdens het boren als het rivimen dienen per kruising te worden berekend.
Deze gegevens dienen vier weken voorafgaand aan de betreffende gestuurde boring ter goedkeuring aan het team Waterprocedures van het waterschap te worden toegezonden via het e-mailadres waterprocedures@zuiderzeeland.nl, onder vermelding van Windpark Zeewolde en zaaknummer 490590.
De werkzaamheden voor de gestuurde HDD-boringen en de bijbehorende berekeningen dienen uitgevoerd te worden conform het gestelde in de Richtlijnen Boortechteken van Rijkswaterstaat en de NPR 3659 "Ondergrondse Pijpleidingen grondlagen voor sterkteberekening".
5. Indien de boring wordt afgekeurd, dan dient het boorgat te worden opgevuld met bentoniet of soortgelijk opvulmiddel met dezelfde eigenschappen.
6. Alle vrijkomende bentoniet of soortgelijk opvulmiddel dient door de vergunninghoud(st)er zoveel mogelijk te worden hergebruikt of te worden afgevoerd.
7. Grond die vrijkomt en niet geschikt is voor plaatselijke herstelwerkzaamheden dient door en/of op kosten van de vergunning(st)er te worden afgevoerd. Bij de uitvoering van het werk mogen de watergangen niet met vrijkomende grond worden verontreinigd.
Met toestemming van de ambtenaar is het toegestaan om de vrijkomende grond ter plaats van de boring in het talud van de vaart of tocht te verwerken.

8. Waar de kabels langs vaarten en/of tochten worden gelegd, dient de afstand tot de boveninsteek van de vaarten en tochten minimaal 3,00 meter te bedragen.
9. Waar de kabels weg- en kavelstoten kruisen, dient minimaal 1,00 meter gronddekking te zijn ten opzichte van de bodem en taluds conform het leggerprofiel.
10. Waar de kabels langs weg- of kavelstoten gelegd worden, dient de afstand van de kabels tot de boveninsteek van de taluds van deze watergangen minimaal 1,00 meter te bedragen.
11. Bij het kruisen van duikers dienen de kabels door een mantelbuis van staal of pvc gelegd te worden. De mantelbuis dient uit één stuk te bestaan, over de duikers heen te liggen en minimaal 3,00 meter aan weerszijden van de duikers door te lopen.

Voorschrift 5

(compensatieplan toename verhard oppervlak en (gedeeltelijk) dempen watergangen)

1. De netto toename aan verhard oppervlak als gevolg van de conform dit besluit te realiseren werken dient door de vergunninghoud(st)er te worden gecompenseerd. Aanvullend daarop is de compensatieplicht ook van toepassing indien het voor te werken noodzakelijk is watergangen (gedeeltelijk) te dempen. Voor de nadere uitwerking van de compensatieopgave dient de vergunninghoud(st)er conform voorschrift 1, lid 3 drie maanden voorafgaand aan de betreffende werkzaamheden een compensatieplan verhard oppervlak ter goedkeuring aan het waterschap te overleggen. Dit plan dient aan het team Waterprocedures van het waterschap te worden toegezonden via het e-mailadres waterprocedures@zuiderzeeland.nl, onder vermelding van Windpark Zeewoide en zaaknummer 490590.

Voorschrift 6

(bouwen langs de waterkering en langs watergangen)

1. Onder de fundamente van de windturbines mogen uitsluitend heipalen worden toegepast welke onderdeel zijn van het definitieve fundatieontwerp dat in het kader van voorschrift 1, lid 3 dient te worden aangeleverd.
2. De vergunninghoud(st)er is verantwoordelijk voor het ontwerp van de bouw- en ontsluitingswegen. De vergunninghoud(st)er of de instantie namens deze dient, conform voorschrift 1, lid 3, minimaal drie maanden voorafgaand aan de aanleg een definitief ontwerp in bij het waterschap, ter goedkeuring. Het definitieve ontwerp heeft betrekking op alle toegang- en bouwwegen, aan te leggen binnen de binnenbescheringszone van de watergangen en binnen de invloedssfeer van de Knardijk en dient stabiliteitsberekeningen te bevatten, waaruit blijkt dat, ten gevolge van het ontwerp, de kans op inzakken van taluds en opbarsten van de bodem van de watergangen dan wel instabiliteit van het dijklichaam van de Knardijk nihil is.
3. De vergunninghoud(st)er dient drie maanden voor aanvang van het heien aanvullend onderzoek en monitoringsplan ter onderbouwing van het rapport 'Effecten van windturbinetrillingen op stabiliteit Knardijk' aan te leveren ter goedkeuring door het waterschap (zie 3.2 Overwegingen en beoordeling). Dit onderzoek en het monitoringsplan zal worden toegevoegd aan bijlage IV van deze vergunning.

Voorschrift 7

(aanleg drainage)

1. Rondom de windturbinefundamente dient een ringdrainage te worden gegraven. De ringdrainage dient af te wateren richting de dichtstbijzijnde watergang.
2. De ringdrainage dient niet dieper te liggen dan maximaal 0,60 meter onder het bestaande maaiveld.

3. Aan de drainagebuizen dienen pvc-eindbuizen gemonteerd te worden met een minimale lengte van 0,50 meter.
4. Indien door maaiwerkzaamheden van de watergangen schade is ontstaan aan de eindbuizen, dan dient deze schade te worden hersteld door en voor rekening van de vergunninghoud(st)er.

Voorschrift 8

(ongewone voorvallen)

1. Indien als gevolg van calamiteiten of bijzondere omstandigheden niet aan de gestelde voorschriften wordt voldaan of naar verwachting niet kan worden voldaan, dient de vergunninghoud(st)er terstond maatregelen te nemen teneinde een nadelige beïnvloeding van de waterkering, de Knardijk, of de watergangen welke onderdeel uitmaken van het hoofdsysteem (de Roerdomptocht, de Oolevaarstocht) voor zover deze niet kan worden voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De ambtenaar dient van één en ander zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 24 uur, op de hoogte te worden gesteld. De door of vanwege de ambtenaar ter zake gegeven aanwijzingen dienen strikt te worden opgevolgd.
2. Indien de ambtenaar dit gewenst acht, zal de vergunninghoud(st)er betreffende het voorval schriftelijk rapport uitbrengen met vermelding van de oorzaak, datum en tijd van aanvang en beëindiging van het voorgevallene en de gevolgen ervan voor de waterkering en/of de watergangen welke onderdeel uitmaken van het hoofdsysteem de (Roerdomptocht, de Oolevaarstocht), alsmede van de voorgenomen maatregelen ter voorkoming van herhaling.
3. Indien de veiligheid van de Knardijk als gevolg van calamiteiten of andere uitzonderlijke omstandigheden het noodzakelijk maakt, ter voorkoming van negatieve beïnvloeding van de stabiliteit van de Knardijk, maatregelen van tijdelijke aard te treffen, dient vergunninghoud(st)er daartoe op aanschrijven van of vanwege de ambtenaar onverwijld over te gaan. De tijdelijke maatregelen kunnen slechts bestaan uit het opleggen van niet in de vergunning opgenomen voorzieningen betreffende de hiervoor omschreven wijzigingen van een waterstaatswerk of de daartoe behorende beschermingszone, zoals deze volgens de vergunning zijn toegestaan.
4. Een maatregel als bedoeld in voorschrift 8, lid 3 zal maximaal voor een periode van 48 uur, telkens met maximaal evenzeveel uren te verlengen, worden opgelegd en zal in geen geval tot gevolg hebben dat de hiervoor omschreven wijzigingen van een waterstaatswerk of de daartoe behorende beschermingszone, na het vervallen van de tijdelijk opgelegde verplichtingen, geheel of gedeeltelijk niet meer mogelijk zijn.

3.2 OVERWEGINGEN EN BEDOEROELING

Op basis van met name de volgende overwegingen is het in deze vergunning beschreven besluit genomen:

Belangenafweging

- Het belang van de aanvrager bij het verkrijgen van een vergunning is afgewogen tegen de belangen die door de Waterwet, de keur en het beleid van het waterschap worden beschermd.

Knardijk

- Een van de conform dit besluit te realiseren windturbines is gesitueerd op circa 20 meter van de kernzone van de Knardijk, gerekend vanuit het hart van de molen. Het betreft de windturbine aangeduid met 'sch-09'.
- De provincie Flevoland heeft, op advies van het waterschap op 25 mei 2016 op bestuurlijk niveau besloten dat de status van regionale kering voor de Knardijk, alsmede de bijbehorende veiligheidsnorm van 1/100, komt te vervallen. De wijziging moet echter nog officieel in wet- en regelgeving verwerkt worden.
- Ondanks de keuze voor het laten vervallen van de status van de Knardijk als regionale kering is het standpunt dat de door de Knardijk geboden bescherming c.c. veiligheid in stand zal worden gehouden ten behoeve van evacuatie van het niet overstromde deel van de Flevoland, in het geval de primaire kering faalt.
- Het waterschap is momenteel aan het uitwerken welke functionele eisen en randvoorwaarden het stelt aan de Knardijk, zodat de vertragende werking van de Knardijk in stand wordt gehouden.
- Ten aanzien van de blijvende werking van de Knardijk is voor de windturbine 'sch-09' nameis de initiatiefnemer dan ook een indicatieve stabiliteitsberekening (tijdens de aanlegfase en de exploitatiefase van de windturbine) en een trefkansberekening uitgevoerd.
- Conform de berekeningen zijn de risico's voor de Knardijk zeer beperkt.

Trefkansberekening

- Ten aanzien van de trefkansberekening wordt gesteld dat de kans dat de turbine faalt en de Knardijk treft aanwezig is. De kans dat daardoor de dijk ook daadwerkelijk doorbreekt wordt echter zeer beperkt geacht. Indien de kans wordt meegenomen dat op hetzelfde moment een primaire kering doorbreekt (waarvoor de Knardijk nodig is), wordt de kans vrijwel nihil.

Stabiliteitsberekening

- Voor wat betreft het effect van trillingen tijdens de aanlegfase en exploitatiefase van turbine SCH-09 geldt dat er in de exploitatiefase geen beïnvloeding op de stabiliteit van de Knardijk is te verwachten.
- In de aanlegfase kan er een tijdelijke verlaging van de stabiliteit optreden, als gevolg van heilwerkzaamheden. Deze tijdelijke verlaging kan snel worden hersteld en met maatregelen kunnen de risico's worden weggenomen (bijvoorbeeld door het toepassen van een trillingsarm paalsysteem als schroefpalen).
- Voor de exploitatiefase geldt dat er een verwaarloosbare afname van de stabiliteitsfactor optreedt die niet tot risico's zal leiden.
- Conform het rapport 'Effecten van windturbineinstallaties op stabiliteit Knardijk' wordt geadviseerd om de effecten op de Knardijk tijdens de aanlegfase en exploitatiefase van de turbine SCH-09 verder uitgewerkt/meer gedetailleerd aan te tonen door middel van het uitvoeren van aanvullend grondonderzoek ter plaatse en op basis van een verkenning van de dijkbouw van de Knardijk alsmede het definitieve fundatieontwerp. Voorschrift 6, lid 3 voorziet in de verplichting om aanvullend onderzoek uit te voeren en een monitoringsplan op te stellen.

Drainage

- Om vernatting van het omliggende terrein te voorkomen dient rondom de windturbine-fundamenten een ringdrainage te worden gegraven. Voorschrift 7 voorziet hierin.

Duurzaam inrichten taluds/oevers watergangen

- In de toekomst wil Waterschap Zuiderzeeland de taluds/oevers van watergangen duurzaam inrichten. Vaak is een gevolg van duurzame inrichting dat watergangen breder worden. Bij de plaatsbepaling van de aan te leggen toegangs- en onderhoudspaden is daar nu al rekening mee gehouden.

Compensatieopgave waterbergend vermogen

- Omtrent de werkzaamheden van de realisatie van Windpark Zeewolde heeft uitvoering overleg plaatsgevonden tussen het waterschap en Pondera Consult, namens de vergunninghoud(st)er.
- De gemaakte afspraken tussen beide partijen ten aanzien van de waterhuishoudkundige aspecten, waaronder de te nemen compenserende maatregelen in het kader van de beleidsregel 'Compensatie toename verharding en versnelde afvoer' alsmede het slootdempingenbeleid van het waterschap, zijn beschreven en weergegeven op de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte documenten.

Onderhoud watergangen

- In het geval de vergunninghoud(st)er (al dan niet tijdelijk) onderhoudsplichtig is van (delen van) watergangen dient het onderhoud aan de watergangen te geschieden volgens het schouwbeleid van Waterschap Zuiderzeeland. Dit houdt onder andere in dat aanvoersloten drie maal per jaar, kweislotten twee maal per jaar en overige sloten één maal per jaar gemaaid dienen te worden en in overeenstemming daarmee door Waterschap Zuiderzeeland worden geschouwd.

3.3 TOETSINGSKADER WATERSTAATSWERKEN

3.3.1. Waterwet

De Waterwet omschrijft in artikel 2.1 het toetsingskader voor de beslissing op de aanvraag. In dit artikel zijn de algemene doelstellingen aangegeven die richtinggevend zijn bij de uitvoering van het waterbeheer:

- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste in samenhang met
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Deze doelstellingen vormen in onderlinge samenhang het toetsingskader bij vergunningverlening. Een vergunning kan worden geweigerd, indien de doelstellingen van het watersysteembeheer zich tegen vergunningverlening verzetten en het niet mogelijk is om de belangen van het watersysteembeheer door het verbinden van voorschriften of beperkingen voldoende te beschermen.

3.3.2. Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011

- Volgens de verbodsbepalingen, die opgenomen zijn in artikel 4.3 van de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011, mag het werk niet zonder vergunning worden gerealiseerd.
- In artikel 4.3 is opgenomen dat het bestuur vergunning kan verlenen ten aanzien van de verbodsbepalingen.
- Door of namens het bestuur kan, ter bescherming van de waterstaatswerken, worden besloten dat het werk moet worden opgevoerd, verlegd of gewijzigd. In dat geval wordt deze vergunning ingetrokken en wordt eventueel een nieuwe vergunning verleend.
- Voor zover blijkt dat de vergunninghoud(st)er als gevolg van het hiervoor genoemde besluit schade lijdt of zal lijden, welke redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort, kan het bestuur schadevergoeding toekennen. Om in aanmerking te komen voor schadevergoeding dient de vergunninghoud(st)er schriftelijk een verzoek in te dienen.
- Nadere aanwijzingen door of namens het bestuur (mondeling of schriftelijk), ter bescherming van waterstaatswerken, dienen te worden opgevolgd. Daarnaast is het bestuur bevoegd de vergunning in te trekken als de vergunninghoud(st)er niet voldoet aan de in deze vergunning opgenomen voorschriften.

3.3.3. Overige verplichtingen

Besluit bodemkwaliteit

Op basis van uw aanvraag blijkt dat u werkzaamheden wilt uitvoeren waarbij bouwstoffen of grond & baggerspecie in of nabij oppervlaktewater worden toegepast.

Conform het Besluit bodemkwaliteit bent u verplicht en hebt u zelf de verantwoordelijkheid (zorgplicht) de kwaliteit van de bouwstoffen of grond & baggerspecie die u gebruikt te bepalen, een zogenaamde milieuhygiënische verklaring.

Daarnaast geldt, met uitzondering van particulieren, een meldingsplicht bij het bevoegd gezag bij het toepassen van grond & baggerspecie in of nabij oppervlaktewater. Het meldingsformulier en meer informatie is te vinden op de website:

www.meldpuntbodemkwaliteit.senterovem.nl.

Bronnering

Indien voor de uitvoering van het werk een bronnering nodig is, dan is de vergunninghoud(st)er verplicht deze grondwateronttrekking en (eventuele) lozing van het onttrokken grondwater in oppervlaktewater, minimaal 4 weken voor aanvang bij Waterschap Zuiderzeeland te melden. Met deze melding wordt de onttrekking van grondwater en de lozing hiervan in oppervlaktewater geregeld.

Gebruik dam als uitweg

Indien een aan te brengen dam in een wegsloot gebruikt gaat worden als uitweg dan dient bij de betreffende wegbeheerder (gemeente of Provincie) een omgevingsvergunning te worden aangevraagd.

De gemeente of provincie houdt rekening met veilig en doelmatig weggebruik, bescherming van groenvoorzieningen en het aanzicht van de omgeving.

3.4 EIGENDOM WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

Het werk ligt niet in eigendom van Waterschap Zuiderzeeland. Het waterschap constateert op basis van aangeleverde tekeningen, dat wieken van de windturbine boven het eigendom van het waterschap kunnen draaien. Waterschap Zuiderzeeland zal over de overzwaai van wieken een akte van erfdienstbaarheid met de vergunninghoud(st)er vestigen.

Aan het vestigen van een akte van erfdienstbaarheid zijn kosten verbonden. Deze kosten komen voor rekening van vergunninghoud(st)er. Aansluitend is een jaarlijkse canon verschuldigd aan het waterschap door en/of namens de vergunninghoud(st)er.

3.5 SLOTVERWEGING

Gezien het belang van de vergunninghoud(st)er om het werk te kunnen realiseren, is het onder voorschrijven aanvaardbaar geacht om het werk uit te voeren.

4. Procedure

4.1 ALGEMEEN

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 490590.

De aanvraag omvat de volgende stukken:

- een aanvraagformulier watervergunning, een toelichting op de aanvraag, onderzoeksrapporten (zie bijlage I) en tekeningen (zie bijlage II).

4.2 PROCEDURE

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkcoördinatieprocedure als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor windpark Zeewolde gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken (EZ). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor windpark Zeewolde. Daarom is ook op dit besluit de rijkcoördinatieprocedure van toepassing.

De minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor windpark Zeewolde bevorderd. Onderhavig besluit is samen met het toepassingsplan en andere besluiten als volgt voorbereid:

- op 9 maart 2017 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen;
- op 9 maart 2017 is door de minister van EZ een ontwerp van het besluit aan Ontwikkelvereniging Zeewolde gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van 10 maart 2017 tot en met 20 april 2017 ter inzage gelegen bij de gemeente Zeewolde en de gemeente Almere;
- er zijn 2 informatieavonden georganiseerd, op 21 maart 2017 en op 23 maart 2017, waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijzen naar voren te brengen.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZ bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZ daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Nadat het werk is gereëaliseerd, zal het worden opgenomen in de legger en/of het beheerregister.

4.3 BEHANDELING ZIENSWIJZEN

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten van het Windpark Zeewolde zijn 54 zienswijzen over de ontwerpbesluiten naar voren gebracht. Zie de antwoordnota zienswijzen voor een overzicht van de behandeling van de zienswijzen. In de antwoordnota vindt u ook de reacties op de inhoudelijke punten uit de zienswijzen die niet specifiek zijn, respectievelijk over alle ontwerpbesluiten gaan.

Tegen het ontwerp van dit besluit zijn 3 zienswijzen ingediend. In de genoemde antwoordnota vindt u de inhoudelijke reacties op de zienswijzen voor zover deze niet zijn opgenomen in het besluit zelf.

De antwoordnota maakt, voor zover de zienswijzen zich richten tegen het ontwerp van onderhavig besluit, onderdeel uit van het besluit. In de antwoordnota is aangegeven of de zienswijzen aanleiding geven om het onderhavige besluit aan te passen.

5. Mededelingen

5.1 BEROEP

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit terinzage is gelogd. Een belanghebbende die redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit kan ook beroep instellen.

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

5.2 VOORKOMEN VAN SCHADE

Het hebben van deze vergunning ontslaat de vergunninghoud(st)er niet van de verplichting om de redelijkerwijs mogelijke maatregelen te treffen zonernde te voorkomen dat derden of Waterschap Zuiderzeeland ten gevolge van het gebruikmaken van de vergunning schade lijden.

5.3 AFSCHRIFTEN

Een afschrift van het ontwerpbesluit is verzonden aan:

- Pondera Consult, Postbus 579, 7550 AN Hengelo;
- Gemeente Almere, Postbus 200, 1300 AE Almere;
- Gemeente Zeewolde, Postbus 1, 3890 AA Zeewolde;
- Provincie Flevoland, Postbus 55, 8200 AB Lelystad;
- Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek, Postbus 2341, 8203 Ah Lelystad;
- Ministerie van Economische Zaken, mevrouw M. Dahm, Postbus 93144, 2509 AC Den Haag.

5.4 LEGESKOSTEN

In het kader van de Legesverordening zijn voor deze vergunning legeskosten verschuldigd, waarvoor u te zijner tijd een brief ontvangt voor het opgeven van de bouwkosten.

BIJLAGE I B gripbepalingen

(Behoort bij besluit ZZL/PPAWP-W/2017/S12102 op aanvraag d.d. 5 december 2016 van Windpark Zeewolde BV te Zeewolde.)

Lelystad,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de dijkgraaf,

ir. H.C. Klavers.

Begripsbepalingen:

In deze beschikking wordt verstaan onder:		
a.	vergunninghoud(s)er:	diegene die krachtens deze beschikking handelingen verricht zoals deze in artikel 6.2 tot en met 6.5 van de Waterwet zijn opgenomen en in staat is naleving van het gestelde volgens art. 4.3 van de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011, in deze vergunning te borgen. Windpark Zeewolde BV, Futenweg 8 te Zeewolde.
b.	waterschap:	bestuursorgaan dat overeenkomstig artikel 6.1 van de Waterwet bevoegd is een vergunning te verlenen, in deze vergunning wordt daarmee bedoeld: Waterschap Zuiderzeeland, Lindelaan 20 te Lelystad.
c.	Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011 gewijzigd en uitgebreid op 28 januari 2014:	in de keur zijn onder andere onderhoudsplichtigen, gebods- en verbodsbepalingen opgenomen. De vergunninghoud(st)er dient de inhoud van de keur te kennen en op basis hiervan te handelen. De Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011 is te vinden op: www.zuiderzeeland.nl/digitaal/keur/regelgeving/keur_waterschap_zuiderzeeland .
d.	de teammanager Waterprocedures:	de teammanager van het team Waterprocedures van de afdeling Plannen, Procedures & Advies van het waterschap.
e.	de ambtenaar:	de heer _____, in dienst van het waterschap of zijn plaatsvervanger. Deze ambtenaar handelt namens het bestuur en is op werkdagen te bereiken op telefoonnummer _____. Bij geen gehoor kunt u bellen met het regiokantoor, telefoonnummer (0320) 269 600.
f.	het bestuur:	het college van Dijkgraaf en Heemraden (dagelijks bestuur) van het waterschap. Het bestuur bestaat uit vier gekozen heemraden en de, bij koninklijk besluit benoemde, dijkgraaf.
g.	waterhuishouding:	het kwantitatieve en kwalitatieve beheer van oppervlaktewater binnen het beheergebied van het waterschap.

h.	waterstaatswerk:	oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering en ondersteunend kunstwerk, dat als zodanig in de legger is aangegeven, tenzij dat werk is vrijgesteld van de opnemingsmeting in de legger als bedoeld in artikel 5.1 van de Waterwet, dan wel dat, indien de vaststelling van de legger nog niet heeft plaatsgevonden, op de in artikel 6.3 bedoelde keurkaart is aangegeven.
i.	oppervlaktewaterlichaam:	samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de daarbij behorende waterbodem, oevers en voor zover uitdrukkelijk aangewezen krachtens de Waterwet, drogere oevergebieden, alsmede flora en fauna.
j.	grondwaterlichaam:	samenhangende grondwatermassa.
k.	legger/beheerregieter:	als bedoeld in artikel 5.1 van de Waterwet of in artikel 78, tweede lid van de Waterschapswet.
l.	werken:	alle door menselijk toedoen ontstane of te maken constructies met toebehoren.
m.	de teammanager Watertoezicht:	de teammanager van het team Watertoezicht van de afdeling Waterbeheer van het waterschap.

BIJLAGE II Tekeningen

(Behoort bij besluit ZZL/PPAWP-W/2017/512102 op aanvraag d.d. 5 december 2016 van Windpark Zeewolde BV te Zeewolde.)

Le ystad,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de dijkgraaf,

ir. H.C. Mijvers.

TEKENINGEN

Documentnummer	Bladnummer	Datum	Producent
3.112.404	1	25-10-2016	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.404	2	18-08-2016	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.404	3	25-10-2016	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.404	4	25-10-2016	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.406	1	18-08-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.427	1	06-01-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.427	2	06-01-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.428	1	06-01-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.428	2	06-01-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.429	1	06-01-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.429	2	06-01-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.430	1	17-07-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.430	2	17-07-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.431	1	22-08-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.431	2	23-08-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.432	1	06-01-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.432	2	06-01-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.413	1	01-06-2017	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering
3.112.420	1	22-11-2016	Windpark Zeewolde/EMMTEC Engineering

BIJLAGE III Rapporten en (werk)plannen

(Behoort bij besluit ZZL/PPAWP-W/2017/512102 op aanvraag d.d. 5 december 2016 van Windpark Zeewolde BV te Zeewolde.)

Lely d,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de dijkgraaf,

ir H.C. Klavrs.

DOCUMENTEN

Titel	Nummer	Datum	Opsteller
"Windpark Zeewolde en effecten op natuur", Achtergrondrapport Natuur voor MER Windpark Zeewolde	16-059	28-11-2016	Bureau Waardenburg
Rapport "Externe Veiligheid Windpark Zeewolde"	715027	21-11-2016	Pondera Consult
Milieu-effectrapport Windpark Zeewolde	715027	2-12-2016	Pondera Consult
Toetsrapport "Effect van windturbine trillingen op stabiliteit Knardijk"	1216-0099-000	29-11-2016	Fugro Geoservices B.V.

BIJLAGE IV Beoordelingsmatrix

(Behoort bij besluit ZL/PPAWP-W/2017/512102 op aanvraag d.d. 5 december 2016 van Windpark Zeewolde BV te Zeewolde.)

Lelystad,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de dijkgraaf,

ir. H.C. Klavers.

Beoordelingsmatrix Aanvraag Windpark Zeewolde - 490590

Bijlage nummer bij de aanvraag	Document Doel	Auteur / toetsver Pondera Consult, Fugro	Beoordeling Waterschap Zuiderzeeland	Status / oordeel
A	Aanvraagformulier watervergunning <i>Verplicht format voor aanvraag.</i>			Inhoudelijk akkoord
B	Toelichting aanvraag watervergunning Windpark Zeewolde (V3 van 21 augustus 2017) <i>Detail informatie over voorgenomen activiteiten conform aanvraag.</i>			Inhoudelijk akkoord
C	Brief aanvulling aanvraag watervergunning (24 januari 2017) <i>Toelichting m.b.t. wijzigingen in het ontwerp en in de toelichting n.a.v. aanvullende vragen van de gemeente Zeewolde i.h.k.v. de aanvraag om een omgevingsvergunning.</i>			Inhoudelijk akkoord
D	Brief aanvulling aanvraag watervergunning (14 juli 2017) <i>Toelichting m.b.t. wijzigingen in het aantal te plaatsen windturbines alsmede in de lijnopstelling van de te plaatsen windturbines. Daarnaast wordt het te realiseren onderstation enkele meters in zuidwestelijke richting opgeschoven.</i>			Inhoudelijk akkoord
E	Brief aanvulling aanvraag watervergunning (21 augustus 2017) <i>Toelichting m.b.t. wijzigingen in de minimale ashoogte voor de te realiseren type 2-turbines van 95 meter naar 94 meter.</i>			Inhoudelijk akkoord

BIJLAGE VI Antwoordnota "Zienswijzen op grond van ontwerpbesluit Windpark Noordoostpolder"
(Behoort bij besluit VZL/PPAWP-W/2017/S12102 op aanvraag d.d. 5 december 2016 van Windpark Zeewalder BV te Zeewolde.)

Lelystad,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

de dijkgraaf,

ir. H.C. Klavers.

OMGEVINGSVERGUNNING

nr. 16z0013723

Aanvraag

Op 5 december 2016 is een aanvraag voor een omgevingsvergunning ontvangen van Windpark Zeewolde B.V., Futenweg 8, 3898 LG Zeewolde voor de volgende activiteiten:

het bouwen, oprichten en in werking hebben van Windpark Zeewolde voor een periode van 25 jaar na ingebruikname van het gehele windpark (activiteiten bouwen, gebruiken van gronden in afwijking van het bestemmingsplan en oprichten en in werking hebben van een inrichting)

op verschillende percelen in het buitengebied van Zeewolde en Almere.

Besluit

Burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde besluiten, gelet op artikel 2.1, 2.10, 2.12 en 2.14 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht de gevraagde vergunning te verlenen.

De omgevingsvergunning wordt verleend onder de bepaling dat de gewaannerkte stukken en bijlagen deel uitmaken van de vergunning.

Procedure

De aanvraag is getoetst aan het Besluit omgevingsrecht en de Ministeriële regeling omgevingsrecht en bevat voldoende informatie om de aanvraag te kunnen beoordelen.

Een deel van het project ligt in de gemeente Almere. Op grond van artikel 2.4 lid 1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht zijn burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde het bevoegd gezag, omdat het grootste deel van het project in de gemeente Zeewolde ligt, er is op 4 januari 2017 advies gevraagd aan de gemeente Almere.

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor windpark Zeewolde gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken (EZ). Daartoe doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor windpark Zeewolde. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing. De minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor windpark Zeewolde bevorderd. Onderhavig besluit is samen met het inpassingsplan en de andere besluiten als volgt voorbereid:

- op 9 maart 2017 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen;

Zeewolde

- op 9 maart 2017 is door de minister van EZ een ontwerp van het besluit aan Ontwikkelvereniging Zeewolde gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van 10 maart 2017 tot en met 20 april 2017 ter inzage gelegen bij de gemeente Zeewolde en de gemeente Almere;
- er zijn 2 informatievonden georganiseerd, op 21 maart 2017 en 23 maart 2017, waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijze naar voren te brengen.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZ bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZ daarvan mededeling in de Staatscourant, in enkele huis-aan-huisbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Zeewolde

Behandeling zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van de ontwerp-besluiten van het Windpark Zeewolde zijn 54 zienswijzen over de ontwerpbesluiten naar voren gebracht. Zie de antwoordnota zienswijzen voor een overzicht van de behandeling van de zienswijzen. In de antwoordnota vindt u ook de reacties op de inhoudelijke punten uit de zienswijzen die niet specifiek zijn, respectievelijk over alle ontwerpbesluiten gaan.

Tegen het ontwerp van dit besluit zijn zienswijzen ingediend. In de genoemde antwoordnota vindt u de inhoudelijke reacties op de zienswijzen voor zover deze niet zijn opgenomen in het besluit zelf.

De antwoordnota maakt, voor zover de zienswijzen zich richten tegen het ontwerp van onderhavig besluit, onderdeel uit van het besluit. In de antwoordnota is aangegeven of de zienswijzen aanleiding geven om het onderhavige besluit aan te passen.

Wijziging ten opzichte van de ontwerpvergunning

Na de terinzagelegging van de ontwerpvergunning zijn door de aanvrager een aantal wijzigingen ten opzichte van de ingediende aanvraag doorgevoerd. De wijzigingen kunnen als volgt worden samengevat:

1. De turbine-posities LPT-01 en LPT-02 zijn komen te vervallen;
 2. De standplaatsen in de RDT-lijn zijn gewijzigd. Als gevolg van deze verschuiving is de maximale funderingsdiameter voor deze lijnopstelling aangepast naar maximaal 19 meter;
 3. Het transformatorstation aan de Vogelweg is 7 meter verschoven;
 4. De minimale ashoogte van de windturbines die in het Rijksinpassingsplan zijn aangeduid als type 2-turbines is verlaagd van 95 naar 94 meter;
 5. Twee bestaande windturbines blijven gehandhaafd.
- In bijlage 1 wordt ingegaan op deze wijzigingen.

De aanvraag voldoet aan de van toepassing zijnde voorschriften of kan daaraan voldoen door de voorwaarden uit bijlage 2.2, 3.2 en 4.2 op te volgen en daarom wordt de omgevingsvergunning verleend.

3/25

In de bijlagen die deel uitmaken van dit besluit, is vermeld wat is overwogen over de verschillende activiteiten, welke voorschriften van toepassing zijn en welke beschelden deel uitmaken van de vergunning.

Beroep

Tegen dit besluit kan beroep worden ingesteld. Zie voor verdere informatie bijlage 5

Zeewolde,
5 september 2017

Namens burgemeester en wethouders

Zeewolde

hoofd afdeling Ruimte

Afschrift aan:
Pondera Consult B.V.

Welbergweg 49
7569 PE Hengelo

OVERZICHT BIJLAGEN HOREND BIJ OMGEVINGSVERGUNNING 16z0013723

Bijlage 1	-	Overwegingen met betrekking tot de wijzigingen ten opzichte van de ontwerpvergunning
Bijlage 2.1	-	Overwegingen met betrekking tot het bouwen
Bijlage 2.2	-	Voorwaarden en opmerkingen met betrekking tot het bouwen
Bijlage 3.1	-	Overwegingen inzake het gebruiken van bouwwerken en/of gronden in afwijking van het bestemmingsplan
Bijlage 3.2	-	Voorwaarden en opmerkingen met betrekking tot het gebruiken van bouwwerken en/of gronden in afwijking van het bestemmingsplan
Bijlage 4.1	-	Overwegingen met betrekking tot milieu
Bijlage 4.2	-	Voorschriften met betrekking tot milieu
Bijlage 5	-	Mogelijkheden beroep

Zeewolde

Bijlage 1 bij omgevingsvergunning 16z0013723

Overwegingen met betrekking tot de wijzigingen ten opzichte van de ontwerpvergunning

Punt 1.

Van de 93 turbines in de oorspronkelijke aanvraag kunnen er twee niet gerealiseerd worden. Deze twee bevonden zich aan de buitenkant van de lijn Lepelaartocht. Het betreft de windturbines met de aanduiding LPT-01 en LPT-02.

In de wijzigingsbrief van 13 juli 2017 'De toelichting bij de aanvraag VZ' is vermeld dat voor 93, 91 moet worden gelezen.

Doordat twee turbines minder worden gerealiseerd is te verwachten dat de geluidsbelasting naar de omgeving, door het ontbreken van de twee turbines, lager zal uitvallen. Ook zal er minder slagschaduw optreden. Deze twee windturbineposities zijn ook uit het Rijksinpassingsplan verwijderd.

Punt 2.

De plaatsen van de turbines in de lijn Roerdomptocht (RDT) zijn gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag.

Als gevolg van deze wijziging is de maximale diameter van de fundering voor deze lijnopstelling aangepast naar 19 meter. Een grotere diameter zou een strijdigheid met het Rijksinpassingsplan opleveren, omdat dan een deel van de fundering buiten het bouwvlak komt te liggen.

Door deze wijzigingen in de opstelplaatsen kan niet gesproken worden van een andere inrichting dan waarvoor de ontwerpvergunning is opgesteld. Wat betreft de aspecten geluid en slagschaduw moet voldaan worden aan de voorschriften op grond van het Activiteitenbesluit. In de vergunning mogen hiertoe geen voorschriften worden opgenomen.

Punt 3

De verplaatsing van het transformatorstation aan de Vogelweg is op 25 augustus 2017 door de welstandscommissie positief beoordeeld en heeft verder geen gevolgen voor het onderdeel bouwen. De verschuiving vindt namelijk plaats binnen de begrenzing van het bouwvlak uit het Rijksinpassingsplan.

Door de verplaatsing van het Trafostation van zeven meter blijft de geluidbelasting op de geluidgevoelige objecten beneden voorkeursgrenswaarde.

De wijziging van de contour van de zone moet in het Rip worden vastgelegd.

Punt 4

Het aspect dat de ashoogte met een meter wordt verlaagd heeft slechts een ondergeschikte invloed op de onderdelen geluid en slagschaduw en levert ook geen ander oordeel van de welstandscommissie op. Deze wijziging is ook opgenomen in het Rijksinpassingsplan, waardoor op dit punt geen strijdigheid ontstaat.

Punt 5

Het gegeven dat er twee bestaande turbines 'mogen' blijven staan, laat onverlet dat zowel de nieuwe als deze bestaande turbines aan de regelgeving moeten voldoen, in het bijzonder het Activiteitenbesluit als ook de Activiteitenregeling.

Zeewolde

6/25

Bovendien maken deze twee turbines geen deel uit van de inrichting en vallen buiten deze beoordeling.

Conclusie

De veranderingen zijn niet zodanig dat sprake is van een ander plan of een andere inrichting. Het besluit zal door de aangepaste bijlagen afwijken van het ontwerpbesluit.

Zecwolde

Bijlage 2.1 bij omgevingsvergunning 16z0013723

Overwegingen met betrekking tot het bouwen.

Op grond van artikel 2.1 lid 1 sub a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is het verboden om een bouwwerk te bouwen zonder omgevingsvergunning.

De aanvraag is getoetst aan de indieningsvereisten, zoals die zijn vastgelegd in artikel 1.2, 1.3, 1.4 en hoofdstuk 2 van de Ministeriële regeling omgevingsrecht.

Gebleken is dat de aanvraag op een aantal punten aangevuld moest worden.

In de brief van 6 januari 2017 is verzocht om aanvullende informatie.

Op 24 januari 2017 is de aanvullende informatie via het omgevingsloket ingediend. Daarmee is de aanvraag volledig en wordt voldaan aan de wettelijke indieningsvereisten.

De aanvraag is getoetst aan de weigeringsgronden, zoals opgesomd in artikel 2.10 van de Wabo.

In het kader van die toets is het bouwplan voorgelegd aan de Welstandscommissie. Deze commissie heeft op 8 december 2016 een positief advies uitgebracht.

De aanvraag voldoet aan de bouwregelgeving die geldt voor dergelijke bouwwerken, met uitzondering van de regels uit het bestemmingsplan. De aangevraagde omgevingsvergunning is in strijd met het geldende bestemmingsplan. Voor windpark Zeewolde is echter een (rijks)inpassingsplan in voorbereiding. Artikel 3.30, derde lid, gelezen in samenhang met artikel 3.35, zevende lid, van de Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat in zo'n geval een aanvraag niet aan het bestemmingsplan, maar aan het in voorbereiding zijnde inpassingsplan moet worden getoetst.

Daarom is nagegaan of het bouwplan in strijd is met dit inpassingsplan. Dit blijkt voor een aantal windturbines het geval te zijn op het punt van archeologie. Het ontwerp inpassingsplan biedt hiervoor de mogelijkheid om onder voorwaarden af te wijken. Van die mogelijkheid is gebruikgemaakt, zodanig dat pas met de bouw gestart kan worden nadat archeologisch onderzoek is verricht (zie voor de overwegingen bijlage 2.1) en daarom kan de omgevingsvergunning worden verleend.

Gegevens in het kader van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen

straatnaam	huisnummer	gebruiksfunctie	Toe- of afname gebruiksoppervlak
Vogelweg	47	Overige gebruiksfunctie	149 m ²

Zeewolde

Bijlage 2.2 bij omgevingsvergunning 16z0013723

Voorwaarden met betrekking tot het bouwen.

1. Het bouwwerk moet worden uitgevoerd overeenkomstig de bepalingen van het Bouwbesluit.
2. Door of namens de houder van deze vergunning moet aan het bouwen woningtoezicht van de gemeente Zeewolde worden gemeld dat:
 - a. gestart wordt met de bouwwerkzaamheden (start het werk, aanleg fundering, aanleg werkvloeren e.d.), ten minste 10 dagen voor aanvang met het bijgevoegde kaartje "Aanvang bouwwerkzaamheden";
 - b. de wapenig ten behoeve van de gewapende betonconstructies is aangebracht, ten minste 48 uur voor het storten van het beton;
 - c. de rioleringsonderdelen die aan het oog worden onttrokken gereed zijn, ten minste 48 uur voor het wegwerken hiervan;
 - d. de balklaag c.q. de kapconstructie gereed is, direct na het gereedkomen hiervan;
 - e. het bouwwerk voltooid is, direct na voltooiing, met het bijgevoegde kaartje "Gereedmelding bouwwerkzaamheden".
3. De gegevens en bescheiden betreffende te toe te passen bouwmethodiek en de toe te passen materialen, het materiaal, de hulp- en beveiligingsmiddelen bij de bouwwerkzaamheden, alsmede:
 - berekeningen betreffende de stabiliteit van de bouwkuip (taluds);
 - berekeningen en tekeningen van de fundering van de bouwkraan;
 - berekeningen en tekeningen van de grond- en waterkerende (hulp)constructies met de daarbij behorende verankeringen;
 - de bemalingadviezen;
 - de plaats van peilbuizen,
 dienen, voor zover dit nog niet is gebeurd, uiterlijk twee dagen, maar bij voorkeur drie weken, voor de start van het werk te worden ingediend.
4. De volgende gegevens dienen, voor zover dit nog niet is gebeurd, uiterlijk drie weken voor de aanvang van de desbetreffende werkzaamheden bij bouw- en woningtoezicht te worden ingediend en te zijn goedgekeurd, alvorens met de uitvoering van het werk mag worden begonnen:
 - a. een geotechnisch rapport waarin de volgende onderdelen voorkomen:
 - een bodemonderzoek met voldoende sonderingen (zie NEN 6740);
 - berekeningen van de draagkracht van de ondergrond;
 - berekeningen van de grond- en waterkerende constructieve delen van het bouwwerk zelf;
 - berekeningen van horizontale gronddrukken op palen en/ of funderingsconstructies.
 - b. een gedetailleerd palenplan (schaal 1:100) ten minste voorzien van:
 - de maatvoering en de paalnummering;
 - het inhelniveau van palen in meters t.o.v. NAP;
 - de paalbelastingen (rekenwaarden);

Zeewolde

9/25

- een detail van de af te hakken paalkoppen (inclusief steklengten);
 - de plaats van de sondeerpunten;
 - een palenstaat (met vermelding van paaltypes, paalafmetingen).
5. De tekeningen en berekeningen gebaseerd op de uiterste grenstoestand van de bouwconstructie, alsmede van de onderdelen van de bouwconstructie dienen, voor zover dit nog niet is gebeurd, uiterlijk drie weken voor de aanvang van de desbetreffende werkzaamheden bij bouw- en woningtoezicht te worden ingediend en te zijn goedgekeurd, alvorens met de uitvoering van het werk mag worden begonnen:

Het gaat hier onder meer om tekeningen en berekeningen van:

- de staalconstructie (zoals liggers, kolommen, stabiliteitsverbanden en de belangrijkste verbindingen);
- de betonconstructie (zoals de fundering, wapening van kolommen en wanden en van geprefabriceerde onderdelen);
- de houtconstructie (zoals wanden, daken, spanten, kolommen, balklagen en verbindingsoverdelen);
- constructieve delen bestaande uit metselwerk (zoals opleggingen, wanden en kolommen);
- de dak- en gevelbeplating en hun bevestiging;
- de trappen, bordessen, balkons, galerijen, vloerafscheidingen, e.d.;
- lateien, geveldraggers, e.d.
- de wapening van de palen;
- de wapening van de vloeren en daken;

Uit de berekeningen moet blijken dat constructieve delen van het bouwwerk alsmede het bouwwerk zelf tevens voldoen aan de uiterste grenstoestand in relatie tot:

- brand;
- botsing door voertuigen;
- stootbelasting op afscheidingen ter plaatse van een hoogteverschil.

7. Aan te voeren grond en zand moeten aantoonbaar "schoon" zijn. Af te voeren bodemmateriaal is een afvalstof. Bij afvoer moet duidelijkheid zijn over de kwaliteit ervan (bewijsmiddelen: Bodemonderzoek, bodemkwaliteitskaart gemeente, partijkering). Toepassen van meer dan 50 m³ bodemmateriaal moet gemeld worden via <https://meldpuntbodemkwaliteit.agentschapnl.nl/>
8. Monsters van de toe te passen gevelmaterialen en de dakbedekking (alleen bij hellend dak) moeten aan bouw- en woningtoezicht ter goedkeuring worden overgelegd. De materialen mogen niet voor ontvangst van de door de gemeente af te geven verklaring van geen bezwaar worden toegepast.
9. Minimaal drie maanden voor aanvang van de bouw dienen de gegevens van het gekozen type windturbine / de gekozen typen windturbines bij het bevoegd gezag te zijn ingediend. Uit deze

Zeewolde

gegevens moet duidelijk blijken dat de gekozen windturbine voldoet aan de randvoorwaarden die zijn vastgelegd in deze vergunning en aan de relevante (bouw)regelgeving. Er mag niet eerder met de bouw worden begonnen dan na goedkeuring van de ingediende gegevens.

Wellicht ten overvloede wijzen wij u ook nog op de volgende punten:

1. De houder van de omgevingsvergunning moet ervoor zorgdragen dat de vergunning en de daarbij behorende gewaarmerkte bescheiden, te allen tijde op het werk aanwezig zijn en op verzoek van het bouwtoezicht ter inzage worden gegeven.
2. Met nadruk wordt onder uw aandacht gebracht dat de aanwijzingen van het bouw- en woningtoezicht, met betrekking tot de omgevingsvergunning en de hierop betrekking hebbende bepalingen, strikt moeten worden opgevolgd.
5. Bij vervanging of aanleg van een (bedrijfs)riool moeten de juiste kleuren rioolbuizen worden gebruikt om verkeerde aansluitingen te voorkomen. Bruin is voor het vuilwaterriool en grijs voor het hemelwaterriool.
6. U wordt erop gewezen dat het uitzetwerk van de bouwlocatie in uw opdracht door de gemeente geschiedt. Uw schriftelijke verzoek om tot uitzetting over te gaan moet door ons minimaal 10 dagen voor aanvang van de werkzaamheden zijn ontvangen. Na het uitzetten dient u en/of uw gemachtigde zich ervan te vergewissen dat de uitgezette meetpunten niet verstoord worden. Let op! Er kan niet worden uitgezet als de constructieve gegevens van de fundering nog niet zijn goedgekeurd.
7. De vergunninghouder dient het college van burgemeester en wethouders direct schriftelijk in kennis te stellen van:
 - wijzigingen van zijn correspondentieadres;
 - verkoop van het perceel, voorafgaande aan, of gedurende de uitvoering van de bouwwerkzaamheden.
9. De omgevingsvergunning kan worden ingetrokken indien:
 - blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
 - binnen 26 weken na het onherroepelijk worden van de vergunning de bouwwerkzaamheden nog niet zijn aangevangen of na aanvang van de bouwwerkzaamheden, deze langer dan een aaneengesloten periode van 26 weken stilliggen;
 - de vergunninghouder dit verzoekt.

Zeewolde

Bijlage 3.1 bij omgevingsvergunning 16z0013723

Overwegingen met betrekking tot het gebruik van gronden in afwijking van het bestemmingsplan.

Toetsing aan het bestemmingsplan

Het windpark Zeewolde wordt mogelijk gemaakt met een Rijksinpassingsplan. Dit Rijksinpassingsplan is als ontwerpbestemmingsplan gelijktijdig met de ontwerp vergunning ter inzage gelegd, hierop is de zogeheten rijkscoördinatie regeling (artikelen 3.31 lid 3 en 3.35 lid 4 van de Wvca) van toepassing.

De aangevraagde omgevingsvergunning is in strijd met het bestemmingsplan Buitengebied 2016. Voor windpark Zeewolde is echter een (rijks)inpassingsplan vastgesteld. Artikel 3.30, derde lid, gelezen in samenhang met artikel 3.35, zevende lid, van de Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat in zo'n geval een aanvraag niet aan het geldende bestemmingsplan, maar aan het inpassingsplan moet worden getoetst. Daarom is nagegaan of het bouwplan in strijd is met dit inpassingsplan.

Toetsing aan inpassingsplan Windpark Zeewolde

De windturbines en daarbij behorende voorzieningen (waaronder het transformatorstation) zijn passend binnen de enkel bestemming 'Bedrijf - Windturbinepark' (artikel 5). Op de windmolenlocaties ADW-04, ADO-20, A27-02, A27-03, A27-04, ADW-13, ADO-13, SCH-D1 alsmede op de locatie met de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation' ligt tevens een dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie' (artikel 9). Op grond van deze dubbelbestemming geldt een verbod om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning te bouwen of te laten bouwen. Er gelden hierop enkele uitzonderingen:

- a. Bebouwing waarvan de oppervlakte niet meer dan 500 m² bedraagt en die daar kan worden gebouwd krachtens de andere daar voorkomende bestemmingen;
- b. Bebouwing waarbij de bodem tot maximaal 1,50 meter onder het bestaande maaiveld wordt geroerd (en zonder heilwerkzaamheden) kan worden geplaatst; en die daar kan worden gebouwd krachtens de andere daar voorkomende bestemmingen;
- c. Bebouwing die nodig is voor het archeologisch onderzoek met een maximale bouwhoogte van 5 meter.

De windturbines en de daarbij behorende voorzieningen (waaronder het transformatorstation) voldoen niet aan deze uitzonderingen, waardoor het verbod om te bouwen van kracht blijft.

Afwijking als bedoeld in artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 1 Wabo

Het plan kan gerealiseerd worden met toepassing van artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, juncto artikel 9.2.3 van het Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde.

Argumenten

De afwijking in artikel 9.2.3 maakt het mogelijk om van het in artikel 9.2.1 genoemde verbod af te wijken door een voorwaarde aan de

Zeewolde

omgevingsvergunning te verbinden. De voorwaarde houdt in dat niet eerder met de bouw mag worden begonnen dan:

1. Op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat er geen archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad;
2. Op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat er archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad, de volgende voorwaarden in acht worden genomen:
 - a. De archeologische waarden op verantwoorde wijze worden verwijderd en veilig gesteld waarmee schade door de werkzaamheden of werken kan worden voorkomen of zoveel mogelijk kan worden beperkt;
 - b. De werkzaamheden worden begeleid door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan de door de burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

Zeewolde

Aan deze omgevingsvergunning wordt in de artikel 9.2.3 bedoelde voorwaarde verbonden (verwezen wordt naar bijlage 2.2), dit betekent dat er geen belemmeringen zijn om de bedoelde afwijking te verlenen.

Bijlage 3.2 bij omgevingsvergunning 1620013723

Voorwaarden met betrekking tot het gebruik van gronden in afwijking van het bestemmingsplan.

Aan de omgevingsvergunning met nummer 1620013723 wordt de volgende voorwaarde verbonden:

De bouw van de windturbines op de locaties ADW-04, ADO-20, A27-07, A27-03, A27-04, ADW-13, ADO-13, SCH-01 alsmede bebouwing op de locatie met de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation' mag pas worden gestart nadat:

1. Op basis van archeologisch onderzoek (dat voldoet aan het Programma van Eisen, archeologiebeleid 2016) is aangetoond dat er geen archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad;
2. Op basis van archeologisch onderzoek (dat voldoet aan het Programma van Eisen, archeologiebeleid 2016) is aangetoond dat er archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden geschaad, mits de volgende voorwaarden in acht worden genomen:
 - a. De archeologische waarden op verantwoorde wijze worden verwijderd en veilig gesteld waanneer schade door werkzaamheden of werken kan worden voorkomen of zoveel mogelijk kan worden beperkt;
 - b. De werkzaamheden worden begeleid door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg, die voldoet aan de volgende kwalificatie:
 - i. Senior KNA archeoloog;
3. Het onder 1 of 2 bedoelde onderzoekrapport volgt de procedure van het archeologiebeleid 2016, dit betekent dat het onderzoek wordt afgerond middels een standaardrapportage (KNA conform, proces V505) waarin een analyse, interpretatie en onderbouwing van de verkregen gegevens. De standaardrapportage wordt eerst in concept geleverd en na verwerking van eventuele opmerkingen vanwege de opdrachtgever, volgt een definitieve versie van de rapportage. De rapportage ontvangen wij ook digitaal (MS-WORD);
4. Het onder 3 bedoelde definitieve onderzoekrapport moet tenminste 6 weken voor aanvang van de bouw worden ingediend.

Zeewolde

Bijlage 4.1 bij omgevingsvergunning 16z0013723

Overwegingen met betrekking tot het oprichten en in werking hebben van de inrichting

Inleiding

De aanvraag heeft betrekking op het oprichten en in werking van een inrichting als bedoeld in artikel 2.1, lid 1 onder e Wabo. Voor deze inrichting gelden (ook) algemene regels uit het Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit) en de bijbehorende ministeriële regeling (Activiteitenregeling). Voor een aantal onderwerpen waarop de aanvraag betrekking heeft, blijft het nodig om ze in een vergunningprocedure te toetsen en daaraan mogelijk specifieke voorschriften te verbinden.

Zeewolde

De Wabo omschrijft in artikel 2.14 het toetsingskader voor het onderdeel milieu. Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden.

Vergunningplicht

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de daarbij horende bijlage en artikel 2.4 Wabo, is het college van de gemeente Zeewolde bevoegd te beslissen op de aanvraag om omgevingsvergunning. Zie Bor Bijlage C, categorie 20.5. Het is geen OPC inrichting.

De aangevraagde activiteiten vallen onder de volgende categorieën van bijlage 1, onderdeel C van het Besluit omgevingsrecht (hierna: Bor):

- 20.1 onder a, sub 1, inrichtingen voor het omzetten van windenergie in mechanische, elektrische of thermische energie.
- 20.1 onder b; Het transformatorstation heeft een capaciteit groter dan ~~20 MVA~~ ~~weten 215 en 245 MVA.~~

De inrichting valt tevens onder de volgende categorie van bijlage I onderdeel B van het Bor:

- 1 sub b van het Bor.
De inrichting valt onder laatstgenoemde categorie omdat bij de mededeling als bedoeld in artikel 7.16, lid 1 Wet milieubeheer de initiatiefnemer heeft verklaard dat een Mer zal worden opgesteld (artikel 7.16, lid 3 Wet milieubeheer).

De Mer is opgesteld ten behoeve van het rijksinpassingsplan en ten behoeve van de onderhavige vergunningaanvraag. Het oprichten van een Windpark is vermeld in kolom 1 van onderdeel D 22.2 in de bijlage van het Besluit Milieueffectrapportage.

Hierdoor is er geen sprake van een vergunningplicht op grond van artikel 2.1, lid 1, onder i, van de Wabo, (OBM), maar van een vergunningplicht op grond van artikel 2.1, lid 1, onder e, van de Wabo.

Volledigheid aanvraag voor het onderdeel milieu en ontvankelijkheid in artikel 2.8 van de Wabo, in paragraaf 4.2 van het Bor en in de Regeling omgevingsrecht is aangegeven welke informatie noodzakelijk is voor een ontvankelijke aanvraag voor een omgevingsvergunning.

Op basis van de Regeling omgevingsrecht is de aanvraag getoetst op ontvankelijkheid.

Gebleken is dat de aanvraag op een aantal punten aangevuld moest worden.

In de brief van 6 januari 2017 is verzocht om aanvullende informatie.

Op 24 januari 2017 is de aanvullende informatie via het omgevingsloket ingediend.

De aanvraag bevat, inclusief de aanvullingen, voldoende informatie. Op basis hiervan kunnen de gevolgen van de activiteiten op de fysieke leefomgeving goed worden beoordeeld. De aanvraag is dan ook ontvankelijk.

Inrichting

De aanvraag gaat over het plaatsen van 91 windturbines verspreid over een groot gebied, waarbij de molens 'geclusterd' zijn in een zestal lijnopstellingen, en een transformatorstation. Zoals de aanvraag is ingediend bestaat de inrichting, zoals bedoeld is in de wet milieubeheer, uit 92 locaties die door hun onderlinge binding en eigenaar als één inrichting wordt aangemerkt.

Op een perceel/locatie kunnen niet meerdere inrichtingen gevestigd zijn, dus twee verschillende inrichtingen mogen elkaar niet overlappen. In enkele gevallen lijkt dit wel het geval. De nieuwe inrichting overlapt een bestaande, te weten een nog aanwezige windturbine.

In hoofdstuk 5, paragraaf 5.1 van de toelichting is geschreven dat wanneer de bestaande activiteit is beëindigd, dus de 'bestaande windturbine' is gesaneerd, deze locatie onderdeel gaat uitmaken van de aangevraagde inrichting.

Dit houdt in dat de vergunning voor het milieudeel wordt aangevraagd en verleend voor het gehele project waarbij de inrichting stapsgewijs groeit naar de aangevraagde omvang.

In bijlage 11, Saneringsplan, zijn brieven opgenomen van de provincie en de gemeente waaruit blijkt dat beide overheden zo nodig gebruik zullen maken van het onteigeningsinstrument om het plan te kunnen realiseren.

Activiteitenbesluit

In het Activiteitenbesluit zijn voor bepaalde activiteiten die binnen inrichtingen plaats kunnen vinden, algemene regels opgenomen.

Er is sprake van een type C inrichting.

Voor de aangevraagde dan wel vergunde activiteiten houdt dit in dat -voor zover deze betrekking hebben op de genoemde (deel)activiteiten - moet worden voldaan aan de volgende artikelen/paragrafen uit het Activiteitenbesluit en de bijbehorende ministeriële regeling, de Activiteitenregeling:

- § 3.1.3. Lozen van hemelwater, dat niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening.
- § 3.2.3. In werking hebben van een windturbine.

Dit betekent dat u de betreffende paragrafen uit het Activiteitenbesluit en in de Activiteitenregeling moet raadplegen om te zien welke regels hierop van toepassing zijn.

De voorschriften die in deze vergunning zijn opgenomen zijn die voorschriften voor aspecten en activiteiten die niet zijn geregeld in het Activiteitenbesluit en de bijbehorende Activiteitenregeling.

Wat betreft het transformatorstation is hierover het volgende op te merken. Door de capaciteit van het station is de inrichting ook hierdoor vergunningsplichtig. Daar een dergelijk station niet genoemd wordt in

16/25

Hoofdstuk 3 van het Activiteitenbesluit zouden de algemene bodemvoorschriften uit hoofdstuk 2 niet van toepassing zijn in geval van een zelfstandige inrichting. Nu het station wel deel uitmaakt van een inrichting waarvan een deel onder hoofdstuk 3 valt, zijn de genoemde algemene regels wel van toepassing.

BBT

In het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu worden aan een vergunning de voorschriften verbonden, die nodig zijn om de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk – bij voorkeur bij de bron – te beperken en ongedaan te maken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast.

Op de inrichting is ook het Activiteitenbesluit van toepassing. Het voldoen aan het Activiteitenbesluit kan gezien worden als BBT.

In de Mor zijn de Nederlandse informatiedocumenten over BBT opgenomen. De documenten staan in de bijlage van de Mor. Dit staat in artikel 9.2 van de Mor.

In dit geval is dat:

- Nederlandse Richtlijn Bodembescherming 2012 (NRB).

Op grond van artikel 2.8b van het Activiteitenbesluit is afdeling 2.4 Bodem ook op deze inrichting van toepassing.

In de aanvraag is beschreven op welke wijze wordt voldaan aan de NRB en zodoende aan BBT en het Activiteitenbesluit.

Conclusie BBT

De inrichting voldoet - met inachtneming van de aan dit besluit gehechte voorschriften alsmede met inachtneming van de rechtstreeks werkende regelgeving - aan BBT.

IPPC

Binnen de inrichting is geen sprake van activiteiten uit bijlage 1 van de Richtlijn Industriële Emissies.

Geluid

Algemeen

Windpark Zeewolde wordt gerealiseerd in het buitengebied van Zeewolde, globaal begrensd door de rijksweg A6 aan de noordzijde, de rijksweg A27 aan de westzijde, de provinciale weg N305 aan de zuidzijde en de Knardijk aan de oostzijde. Het plangebied wordt gekenmerkt door agrarische gebruik en de aanwezigheid van agrarische bedrijfswoningen. Ten zuiden van het plangebied ligt het natuurgebied Horseshoek. Ten noorden van het plangebied ligt het natuurgebied Oostvaardersplassen. Beide natuurgebieden hebben de status milieubeschermd gebied voor stilte. Ten noordwesten ligt de bebouwde kern van Almere en ten zuiden ligt Zeewolde.

Het windpark bestaat uit de 91 windturbines die in meerdere lijnopstellingen worden geplaatst en een 150/33kV onderstation aan de Vogelweg.

Zeewolde

Normstelling

Windturbines

De windturbines binnen de inrichting vallen onder paragraaf 3.2.3 van het Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit). Deze paragraaf heeft een rechtstreekse werking. In artikel 3.14a van deze paragraaf zijn geluidnormen opgenomen. Een windturbine of een combinatie van windturbines moet voldoen aan de norm van ten hoogste 47 dB $L_{d,eq}$ en aan de norm van ten hoogste 41 dB L_{night} . Deze normen gelden op de gevel van gevoelige gebouwen en bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein.

Het bevoegd gezag kan conform het 2^e lid van artikel 3.14a bij maatwerkvoorschrift teneinde rekening te houden met cumulatie van geluid als gevolg van een andere windturbine of een andere combinatie van windturbines, normen met een lagere waarde vaststellen. Ook kan het bevoegd gezag conform het 3^e lid van artikel 3.14a bij maatwerkvoorschrift in verband met bijzondere lokale omstandigheden normen met een andere waarde vaststellen.

In de directe nabijheid van het Windpark Zeewolde zijn geen andere turbines of turbineparken aanwezig waarmee rekening gehouden moet worden op grond van 2^e lid van artikel 3.14a. In het Activiteitenbesluit is in artikel 3.14a, 5^e lid geregeld dat bij toepassing van cumulatie geen rekening wordt gehouden met turbines die zijn vergund vóór de datum van 1 januari 2011. De in het plangebied aanwezige (te saneren) windturbines zijn opgericht vóór deze datum.

De effecten van het windpark op de stiltegebieden zijn in beeld gebracht in het kader van de Milieueffectrapportage. Op basis van uitgevoerd onderzoek wordt gesteld dat het Windpark Zeewolde geen versturende werking heeft op de stilte in deze gebieden. De geluidbelasting die veroorzaakt wordt door het windpark blijft onder de normstelling uit de provinciale Verordening fysieke leefomgeving van de provincie Flevoland. Er bestaat geen noodzaak om andere normen vast te stellen op grond van de aanwezigheid van de stiltegebieden in de omgeving.

Transformatorstation

In artikel 2.16b van het Activiteitenbesluit is aangegeven dat afdeling 2.8 "Geluidhinder" van toepassing is op inrichtingen type A of B. De inrichting betreft een type C inrichting. De geluidbelastingen die veroorzaakt worden door het transformatorstation worden niet getoetst aan het algemene normenkader van het Activiteitenbesluit.

Het transformatorstation heeft een elektrisch vermogen van meer dan 200MVA en wordt in de buitenlucht geplaatst. Hiermee valt het transformatorstation onder de aanwijzing van onderdeel D, bijlage 3 van het besluit omgevingsrecht (BOR) en geldt een zoneringsplicht op grond van de Wet geluidhinder. In het Rijksinpassingsplan waarmee het windpark mogelijk wordt gemaakt is voorzien in een geluidzone, waaraan het geluid van het transformatorstation getoetst kan worden.

Akoestisch onderzoek

Bij de aanvraag is de rapportage van het uitgevoerde akoestisch onderzoek gevoegd (bijlage SA-V2, Onderzoek akoestiek en slagschaduw van Pondera Consult en B-V2, Memo Effect verschuiving turbines sch 06 en sch 09J,

Zeewolde

aangevuld met een brief kenmerk 715027/MK, d.d. 12 januari 2017. Het akoestisch onderzoek voldoet aan de eisen die gesteld worden in artikelen 3.14a en 3.14b van de Activiteitenregeling. Aangezien op dit moment nog niet bekend is welke turbines definitief worden geplaatst, gaat het onderzoek uit van voorbeeldturbines met een maximale impact ten aanzien van het aspect geluid. Alle mogelijk te realiseren turbines zullen binnen deze maximaal berekende effecten blijven. Wegens lokale hoogterestricties, onder andere wegens vliegverkeer, zal het windpark bestaan uit 4 turbineklassen. Bij de definitieve (afwijkende) keuze van turbines, zal Initiatiefnemer op grond van het Activiteitenbesluit verplicht een wijzigingsaanvraag/melding indienen met een nieuw akoestisch onderzoek.

Beoordeling

Windturbines

Uit het onderzoek blijkt dat zonder mitigerende maatregelen aan de turbines, ter plaatse van meerdere woningen, niet aan de geluidnormen kan worden voldaan. In het onderzoek is daarom onderzocht met welke voorzieningen voldaan kan worden aan de normstelling. Hieruit volgt dat met de beschikbare instellingen van de turbines het bronvermogen gereduceerd kan worden. Dit betreft instellingen waarmee bijvoorbeeld het toerental wordt verlaagd en/of de bladhoek wordt verdraaid. Deze standaardinstellingen worden door de fabrikant mogelijk gemaakt en gedocumenteerd. In het akoestisch rapport staat per turbine en per periode de benodigde instelling aangegeven.

Transformatorstation

In het akoestisch onderzoek is tevens het geluid van het transformatorstation berekend. Uitgaande van worst-case aannames voor de geluidsemissie van het station is een 50 dB(A) etmaalwaardecontour (inclusief 5... ten gevolge van tonaal geluid) bepaald. Deze contour is vastgelegd als 'geluidzone transformatorstation' in het Rijksinpassingsplan. Binnen deze zone liggen geen woningen. Nu voorzien is in een adequate geluidzone voor het transformatorstation, kan er geconcludeerd worden dat ter plaatse van de zonegrens voldaan kan worden aan de wettelijke grenswaarde.

Voor het transformatorstation worden voorschriften verbonden aan de vergunning waarmee de geluidbelasting als gevolg van het transformatorstation wordt vastgelegd.

Conclusie

Het windturbinepark kan, met de voorgestelde maatregelen, voldoen aan het Activiteitenbesluit.

Het transformatorstation kan voldoen aan de voorschriften opgenomen in deze vergunning en staan vermeld in hoofdstuk 4 van dit besluit.

Afvalstoffen

Volgens de aanvraag komt er alleen afval vrij bij het doen van onderhoud en het uitvoeren van reparaties aan de windturbines. De vrijkomende stoffen worden door het personeel meegenomen ter afvoer. Er worden dus geen afvalstoffen opgeslagen. Het betreft in hoofdzaak, afgewerkte oliën, onderdelen e.d.

Zeewolde

Verder kan er incidenteel afval vrijkomen bij het transformatorstation. Dit kan afval van onderhoudswerkzaamheden zijn en gevaarlijk afval zoals verlichtingsbronnen.

Toetsing aan het landelijk afvalstoffenbeleid is hier dan ook niet aan de orde, mede gezien het incidentele vrijkomen van die afvalstoffen. De afvoer ervan moet wel overeenkomstig de Wet milieubeheer plaatsvinden. Daarop het aspect afvalstoffen het Activiteitenbesluit niet van toepassing is, zijn voorschriften in deze vergunning opgenomen, hoe met deze stoffen om te gaan.

Afvalwater

Binnen de inrichting ontstaan met uitzondering van hemelwater, geen afvalwater. Dit hemelwater is afkomstig van niet bodembeschermende voorzieningen en zal grotendeels in de bodem infiltreren.

De ruimte waar de transformatoren zijn opgesteld in de openlucht is voorzien van een vloestofdichte bak. In deze bak kan zich hemelwater verzamelen. Wat betreft de lozing is een toestemming Waterwet aangevraagd. Deze aanvraag heeft het nummer 2463789 van het omgevingsloket.

Bodem

Bodembedreigende activiteiten

Binnen de inrichting vindt geen opslag van bodembedreigende stoffen plaats. De installaties in de windmolens bevatten echter wel bodembedreigende (vloeistof)stoffen. Het gaat dan in hoofdzaak om antivries, koelvloeistof, (hydraulische) olie en vet.

De trafo's van het trafostation bevatten eveneens olie en wel transformatorolie.

Volgens de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB 2012, paragraaf 4.1) is hier sprake van een 'gesloten proces of bewerking'. Het uitgangspunt bij een gesloten proces is dat tijdens de gangbare bedrijfsvoering de stof niet buiten de procesomhulling treedt. In dit geval wordt uitvoering gegeven aan een combinatie van voorzieningen en maatregelen (cum) met aandacht voor pompen en apparages, een onderhoudsprogramma, systeeminspectie en algemene zorg.

De installaties van de molens bevinden zich in hoofdzaak in de gondel van de windturbine. In het geval dat een bodembedreigende stof in de gondel onverhoopt vrij mocht komen, wordt deze in de gondel opgevangen. De gondel heeft voldoende capaciteit om de totale hoeveelheid op te vangen. Indien een installatie lekt zal dit onmiddellijk worden gesignaleerd doordat er storingen optreden. De systemen die smeerolie bevatten worden jaarlijks geïnspecteerd en/of vervangen.

De installaties, de opvangvoorziening zijnde de gondel en de betonnen plaat in de torenvoet waar eventueel een transformator op staat zijn olledicht. Onder deze voorzieningen bevindt zich overigens ook nog een betonnen fundament.

De trafo's bevinden zich boven vloestofdichte bakken, zodat de bodem afdoende beschermd is. Zie ook de beschrijving onder 5.5.2 van de toelichting bij de aanvraag, bijlage 1.

Alleen bij eventuele calamiteiten kunnen bodembedreigende stoffen vrijkomen. Indien dit gebeurt zijn artikel 17.1 en 17.2 van de Wet milieubeheer van toepassing. Dit betekent dat de drijver van de inrichting maatregelen moet treffen om gevolgen te voorkomen c.q. zoveel mogelijk te beperken. Een calamiteit moet worden gemeld bij het bevoegd gezag.

Zeevolde

Uit de aanvraag blijkt dat voor de bodembedreigende activiteiten een verwaarloosbaar bodemrisico wordt behaald. Omdat het in werking hebben van een windturbine is opgenomen in hoofdstuk 3 van het Activiteitenbesluit en de werking van de inrichting daarmee betrekking heeft op een activiteit zoals opgenomen in hoofdstuk 3 van het Activiteitenbesluit zijn in deze vergunning geen nadere voorschriften verbonden aan het aspect bodem. De bepalingen van hoofdstuk 2 Activiteitenbesluit hebben een rechtstreekse werking. Dit geldt ook voor het Trafostation.

Omdat er voldaan wordt aan het activiteitenbesluit is er sprake van BBT.

Bodemonderzoek

Om de nulsituatie van de bodem vast te stellen kan uitgegaan worden van:

- het vastleggen op basis van een bodemonderzoek;
- de gegevens op grond van de bodemkwaliteitskaart.

Naast het bepalen van de nulsituatie zijn de bodemkwaliteitsgegevens mogelijk ook nodig wanneer bodemmateriaal wordt afgevoerd naar locaties buiten de gebieden van de provinciale bodemkwaliteitskaart. Dit valt echter buiten de reikwijdte van deze vergunning.

De aanvrager legt de bodemkwaliteit en dus de nulsituatie, vast door het uitvoeren van een bodemonderzoek vóór het realiseren van (een deel) project. Het dergelijk bodemonderzoek vindt plaats op grond van Activiteitenbesluit onder hoofdstuk 2, afdeling 2.4.

Energie

Om te beoordelen of het energiegebruik van de inrichting relevant is in het kader van energiebesparing is aansluiting gezocht bij de in de circulaire "energie in de milieuvergunning" gehanteerde ondergrens. Inrichtingen met een jaarlijks energieverbruik kleiner dan 25.000 m³ aardgas (equivalent) en regelmatig kleiner dan 50.000 kWh elektriciteit worden daarin als niet energierelevant bestempeld.

Binnen de inrichting wordt slechts een kleine hoeveelheid energie gebruikt. Het energieverbruik van de onderdelen van de installatie, zoals pompen, besturingssystemen en dergelijke bedraagt een fractie van de energie die wordt geproduceerd door de windturbines. Netto vindt geen gebruik van energie plaats. In de vergunning zijn daarom geen voorschriften ter bevordering van het zuinig gebruik van energie opgenomen.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat afdeling 2.6 (Energiebesparing) van het Activiteitenbesluit niet van toepassing is op type C-inrichtingen.

Externe Veiligheid

Algemeen

Het externe veiligheidsbeleid in Nederland is gericht op het verminderen en beheersen van risico's van activiteiten voor de omgeving (mens en milieu).

De basis van het huidige risicobeleid is erop gericht dat het gevaar van een activiteit acceptabel is wanneer:

- het plaatsgebonden risico niet hoger is dan is genormeerd;
- de kans op een groot ongeluk met veel slachtoffers kan worden verantwoord (het groepsrisico).

Het plaatsgebonden risico is een maatstaf om te bepalen welke afstand nodig is tussen de risicodragende activiteit en de bebouwde omgeving. Het plaatsgebonden risico is de kans dat zich op een bepaalde plaats over een periode van één jaar een dodelijk ongeval voordoet als direct gevolg van een incident, indien zich op die plaats 24 uur per dag en onbeschermd een

Zeewolde

persoon zou bevinden. Het groepsrisico voegt daar als maatstaf aan toe de verwachte omvang van een ongeval uitgedrukt in het aantal dodelijke slachtoffers, gegeven de kans op dat ongeval.

Voor de berekeningen is aangesloten bij de uitgangspunten uit het Handboek risicozonering windturbines 2014 (v3.1) waarbij de berekeningen voornamelijk gebaseerd zijn op Bijlage C van het handboek. Verder is het uitgangspunt dat de windturbines zullen zijn gecertificeerd volgens IEC normen NEN-EN-IEC 61400-1 editie 3.

Besluit externe veiligheid inrichtingen

Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de bijbehorende regeling in werking getreden. Hierin zijn de risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen vastgelegd. De inrichting valt niet onder de werkingssfeer van het Bevi.

Besluit risico's zware ongevallen 2015

In het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015) zijn criteria opgenomen om vast te stellen of een bedrijf een Extern Veiligheidsrapport (EV) moet opstellen. Het Brzo is niet van toepassing op de inrichting waarvoor vergunning is gevraagd.

Activiteitenbesluit

Overeenkomstig artikel 3.15a, lid 1 van het Activiteitenbesluit mag het plaatsgebonden risico voor een buiten de inrichting gelegen kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, niet hoger zijn dan 10^{-6} per jaar. In artikel 3.15a, lid 2 is bepaald dat het plaatsgebonden risico voor een buiten de inrichting gelegen beperkt kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, niet hoger mag zijn dan 10^{-5} per jaar. Het plaatsgebonden risico voor een windturbine wordt in de praktijk bepaald aan de hand van de risicomodellering uit het Handboek Risicozonering Windturbines.

Voor wat betreft het groepsrisico zijn in relatie tot windturbines geen toetsingswaarden opgenomen in het Activiteitenbesluit. In de praktijk blijkt overigens dat windturbines zelden of nooit tot een groepsrisico leiden. Dit heeft er mee te maken dat voor veel windturbines geen ongevalsscenario's denkbaar zijn waarbij 10 of meer personen tegelijkertijd, ten gevolge van een calamiteit met de windturbine, om het leven kunnen komen.

In het kader van de aanvraag is een onderzoek naar het aspect externe veiligheid opgenomen. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in het document rapport externe veiligheid windpark Zeewolde, d.d. 24 november 2015, nr. 715027.

Hierna zijn de conclusies uit het rapport samengevat.

Kwetsbare objecten

Er zijn geen kwetsbare objecten gelegen binnen de toetsafstand voor kwetsbare objecten en er zijn daarmee ook geen kwetsbare objecten gelegen binnen de $PR10^{-6}$ contouren van de windturbines.

Zeewolde

22/25

Beperkt kwetsbaar object

Met het onttrekken van woning Duikerweg 48 aan de woonbestemming is er geen beperkt kwetsbaar object aanwezig.

De woning Duikerweg 46 bevindt zich binnen de PR10⁵contour, maar is aangemerkt als bedrijfswoning. Het is geen beperkt kwetsbaar object.

Wegen, vaarwegen en spoorlijnen

Uit het onderzoek blijkt dat voldaan kan worden aan de beleidsregels volgens het Handboek risicozonering windturbines 2014.

Risicovolle inrichtingen

De effecten op de risicovolle inrichtingen zijn uit te sluiten.

Transportleidingen/leidingen

Er zijn geen ondergrondse buisleidingen met transport van gevaarlijke stoffen aanwezig binnen het plangebied die van invloed zijn op risico's.

Dijklichamen en hoogspanningsmasten

Ook ten aanzien van deze objecten zijn geen risico's te verwachten.

De conclusie is dan ook dat het plan geen onevenredige risico's met zich meebrengt.

Slagschaduw

De draaiende rotorbladen van windturbines kunnen een bewegende schaduw op hun omgeving werpen. Deze zogenaamde slagschaduw kan onder bepaalde omstandigheden hinderlijk zijn doordat ze ervaren wordt als flikkering. De mate van hinder wordt onder meer bepaald door de frequentie en de intensiteit van de flikkering en de blootstellingduur. De afstand van de blootgestelde locatie tot de turbine, de stand van de zon en het al dan niet draaien van de turbine zijn daarbij bepalende aspecten.

In artikel 3.14, vierde lid van het Activiteitenbesluit wordt, voor wat betreft het voorkomen of beperken van slagschaduw, aangegeven dat de voorgeschreven maatregelen in de Activiteitenregeling worden toegepast. In artikel 3.12, eerste lid van de Activiteitenregeling is aangegeven onder welke omstandigheden een windturbine voorzien moet zijn van een automatische stilstandvoorziening en aan welke eisen de automatische stilstandvoorziening moet voldoen.

Conclusie

Uit de aanvraag blijkt dat woningen die zich niet in de sfeer van de inrichting bevinden in voldoende mate kunnen worden beschermd tegen de hinder van slagschaduw. Terecht is de woning op het bedrijventerrein Trekkersveld, Baardmeesweg beschermd.

Zeewolde

Bijlage 4.2 bij omgevingsvergunning 16z0013723

Voorwaarden met betrekking tot het oprichten en in werking hebben van de inrichting

Algemeen

- 3.2.1 De vergunninghouder moet één of meer ter zake kundige personen aan wijzen die in het bijzonder belast zijn met de zorg voor de naleving van de in deze vergunning opgenomen voorschriften.
- 3.2.2 De vergunninghouder moet de binnen de inrichting (tijdelijk) werkzame personen instrueren over de voor hen van toepassing zijnde voorschriften van deze vergunning en de van toepassing zijnde veiligheidsmaatregelen. Er moet steeds voldoende, kundig personeel bereikbaar en beschikbaar zijn om in geval van calamiteiten te kunnen ingrijpen
- 3.2.3 De windturbines en het transformatorgebouw moeten altijd goed bereikbaar zijn voor alle voertuigen die in geval van calamiteiten toegang tot de inrichting/ installatie moeten hebben.
- 3.2.4 Er moet een (digitaal of analoog) milieulogboek, dan wel centraal registratiesysteem, worden bijgehouden, waarin vanaf het van kracht worden van dit besluit ten minste de volgende zaken worden opgenomen:
- Dit besluit, alsmede overige relevante omgevings(milieu)vergunningen en meldingen.
 - De resultaten van in de inrichting uitgevoerde milieucontroles, keuringen, inspecties, metingen, registraties en onderzoeken (zoals keuringen van brandblusmiddelen, keuringen van tanks, keuringen van stookinstallaties, etc).
 - Meldingen van ongewone voorvallen, die van invloed zijn op het milieu, met vermelding van datum, tijdstip en de genomen maatregelen.
 - Registratie van het energieverbruik
 - Registratie/bonnen de van de aan- en afgevoerde afvalstoffen. Tenminste soort, eigenschap en hoeveel moet zijn vermeld.
- 3.2.5 De in het vorig voorschrift bedoelde informatie moet in ieder geval tot aan het beschikbaar zijn van de resultaten van de eerst volgende meting, keuring, controle of analyse, maar ten minste gedurende 5 jaar in de inrichting worden bewaard en ter inzage gehouden voor de daartoe bevoegde ambtenaren.

Bedrijfsbeëindiging

- 3.2.6 Bij het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de activiteiten binnen de inrichting moeten alle aanwezige stoffen en materialen, die uitsluitend aanwezig zijn vanwege de - te beëindigen - activiteiten, door of namens vergunninghouder op milieuhygiënisch verantwoorde wijze worden verwijderd.

Afval

- 3.2.7 Vergunninghouder is verplicht de volgende afvalstromen te scheiden, gescheiden te houden en gescheiden aan te bieden dan wel zelf af te voeren:
- de verschillende categorieën gevaarlijke afvalstoffen, onderling en van andere afvalstoffen;
 - papier en karton;

Zeewolde

- elektrische en elektronische apparatuur;
 - kunststof, w.o. folie, cans;
 - metalen.
- 3.2.8 Hiervan mag worden afgeweken, met uitzondering van gevaarlijk afval, als onvoldoende afzetmogelijkheden voorhanden zijn ofwel als afvoer alleen mogelijk is tegen onevenredig hoge kosten. Een en ander is ter beoordeling van het bevoegd gezag.
- 3.2.9 Gebruikte poetsdoeken, absorptiematerialen en overige gevaarlijke afvalstoffen die vrijkomen bij onderhoudswerkzaamheden en bij het verwijderen van gemorste dieselolie, smeeroilie en hydraulische olie, moeten worden bewaard in daarvoor geschikte emballage die bestand is tegen inwerking van de betreffende afvalstoffen.
- 3.2.10 De verpakking van gevaarlijk afval moet zodanig zijn dat:
- niets van de inhoud uit de verpakking kan ontsnappen;
 - het materiaal van de verpakking niet door gevaarlijke stoffen kan worden aangetast, dan wel met die gevaarlijke stoffen een reactie kan aangaan dan wel een verbinding kan vormen;
 - deze tegen normale behandeling bestand is;
 - deze is voorzien van een etiket, waarop de gevaaraspecten van de gevaarlijke stof duidelijk tot uiting komen.
- 3.2.11 Binnen de inrichting mogen geen gevaarlijke afvalstoffen en andere afvalstoffen worden opgeslagen.

Zeewolde

Geluid transformatorstation

- 3.2.12 Het langrijke middelste beoordelingsniveau (LAR,LT) als gevolg van het in werking zijn van het transformatorstation, mag ter plaatse van de geluidzone, zoals vastgelegd in het 'Richtingsplan Windpark Zeewolde', niet meer bedragen dan: 50 dB(A) etmaalwaarde.
- 3.2.13 Bij de toetsing aan de geluidzone dient een toeslag voor tonaal geluid van 5 dB in kennis te worden gebracht.
- 3.2.14 Het meten en berekenen van de geluidsniveaus en het beoordelen van de meetresultaten moet plaatsvinden overeenkomstig de 'Handleiding meten en rekenen industrielawaai', uitgave 1999.

Bijlage 5 bij omgevingsvergunning 16z0013723**Mogelijkheden beroep**

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een belanghebbende die redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit kan ook beroep instellen.

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Zeewolde

PROVINCIE FLEVOLAND

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
103201-265245

Fax
103201-265260

E-mail
provincie@flevoland.nl

Website
www.flevoland.nl

Pondera Consult

Postbus 579
7550 AN HENGEL O V

Verzenddatum
26 JAN. 2017

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2018734

Onderwerp

Wet natuurbescherming: ontwerp-vergunning voor Windpark Zeewolde

Geachte heer

Op 5 december 2016 (gewijzigd op 24 januari 2017) hebben wij uw aanvraag voor een vergunning namens Windpark Zeewolde BV, in het kader van de Wet Natuurbescherming, ontvangen voor de realisatie van Windpark Zeewolde. Bij de aanvraag hoort een Passende Beoordeling Windpark Zeewolde, opgesteld door Bureau Waardenburg, tekeningen van het windpark Zeewolde namelijk een overzichtstekening 3.112.406, tekeningen van aanzichten en fundatie 3.112.404 1-4, het achtergrondrapport Natuur voor MER Windpark Zeewolde opgesteld door Bureau Waardenburg, de door u toegestuurde brief (24 januari 2017 met kenmerk 715027/MTK/NBW).

In dit verband is het van belang om vast te stellen of er negatieve gevolgen voor de instandhoudingdoelstellingen kunnen optreden in Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen. Het project of de handeling vindt in hoofdzaak plaats op het grondgebied van de provincie Flevoland. Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn daarom gelet op artikel 1.3 lid 1 en 4 van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag. Bijgevoegd treft u ons ontwerp-besluit aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
namens deze,
het hoofd van de afdeling Ruimte en Economie

Intichtheden bij

Doorkiesnummer

Besoekeadres
Visarendreef 1
Lelystad

besluit van GEDePUTEErDE STATEN VAN FLEVOlAND op een verzoek voor een vergunning op grond van artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming.

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag
- B. Wettelijk kader Wet natuurbescherming
- C. Procedure
- D. inhoudelijke beoordeling
- E. Zienswijzen en reactie op zienswijzen
- F. Besluit
- G. Ondertekening

Bijlage 1: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

A. Onderwerp aanvraag

Op 5 december 2016 (gewijzigd op 24 januari 2017) hebben wij een aanvraag voor een vergunning, in het kader van de Wet natuurbescherming, ontvangen voor de realisatie van Windpark Zeewolde. Bij de aanvraag hoort Passende beoordeling Windpark Zeewolde, opgesteld door Bureau Waardenburg, tekeningen van het windpark Zeewolde namelijk een overzichtstekening 3.112.406, tekeningen van aanzichten en fundatie 3.112.404 1-4, het achtergrondrapport Natuur voor MER Windpark Zeewolde opgesteld door Bureau Waardenburg en de door u toegestuurde brief (24 januari 2017 met kenmerk 715027/MTK/NBW).

Windpark Zeewolde BV wil een windpark van 93 windturbines binnen de gemeentegrenzen van Zeewolde en Amere realiseren. Uiterlijk 31 december 2026 zullen maximaal 221 bestaande windturbines gesaneerd zijn. De aanlegfase van windpark Zeewolde betreft een periode van maximaal 7 jaar. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd waardoor er steeds (grote) delen van het plangebied zijn waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.

B. Wettelijk kader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wn) is per 1 januari 2017 het nationale wettelijke kader voor toetsing van activiteiten, plannen, projecten en handelingen met mogelijke gevolgen voor de belangrijkste natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden.

Het windpark Zeewolde wordt aangelegd in de omgeving van het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen. Dit gebied is op 23 december 2009, onder artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998 (kenmerk P0N/2009-078), definitief aangewezen als speciale beschermingszone (VR) voor de volgende soorten:

Broedvogels:

Dodaars, aalscholver, roerdomp, woudaapje, kleine zilverreiger, grote zilverreiger, lepelaar, bruine kiekendief, blauwe kiekendief, porseleinhoen, blauwborst, snor, rietzanger en grote karekiet.

Niet-broedvogels:

Grote zilverreiger, lepelaar, wilde zwaan, kolgans, grauwe gans, brandgans, bergeend, smient, kraakeend, wintertaling, pijlstaart, slobbeend, tafeleend, kuifeend, nonnetje, zeearend, kluut, kemphaan en grutto.

Artikel 1.3 lid 1 luidt: Ingeval gedeputeerde staten ingevolge het bepaalde bij of krachtens deze wet bevoegd zijn tot het nemen van een besluit met betrekking tot projecten of handelingen, zijn, tenzij anders bepaald, bevoegd gedeputeerde staten van de provincie waar het project of de handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht.

Artikel 1.3 lid 4 luidt: Ingeval een project of handeling mede wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht in een andere provincie, wordt een besluit als bedoeld in het eerste lid genomen door gedeputeerde staten van de provincie waar het project of de handeling in hoofdzaak wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht, in overeenstemming met gedeputeerde staten van die andere provincie.

Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn gezien artikel 1.3 lid 1 en 4 van de Wet Natuurbescherming niet bevoegd gezag voor onderhavig project.

Artikel 2.7 lid 2 WvN luidt: Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

C. Procedure

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor windpark Zeewolde gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken (EZ). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor windpark Zeewolde. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing.

De minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor windpark Zeewolde bevorderd. Onderhavig besluit is samen met het inpassingsplan en de andere besluiten als volgt voorbereid:

- op [datum] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen;
- op [datum] is door de minister van EZ een ontwerp van het besluit aan ~~XXX~~ gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [datum] tot en met [datum] ter inzage gelegen bij de gemeente Zeewolde en de gemeente Almere;
- er zijn [aantal] informatieavonden georganiseerd, op [data], waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijze naar voren te brengen.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZ bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZ daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

D. Inhoudelijke beoordeling

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in 3 stappen:

1. identificeren van mogelijke negatieve effecten;
2. mitigerende of andere maatregelen in de aanvraag die de effecten beperken;
3. toets aan de instandhoudingsdoelstellingen;

Het gebruik van het windpark Zeewolde kan effect hebben op de natuurwaarden van de Oostvaardersplassen, denk aan verstoring en aantasting leefgebied van vogels door het gebruik van de locatie.

Ad. Stap 1: Identificeren van mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen, in het bijzonder de natuurlijke kenmerken van het gebied:

Effecten op soorten tijdens de aanlegfase

- verstoring door geluid, beweging en trilling van vogels en vernietiging of verstoring van nesten en/of eieren en tijdelijk habitatverlies tijdens de aanlegwerkzaamheden;
- Verstoring van optimaal foerageergebied van de bruine en blauwe kiekendief tijdens de aanlegwerkzaamheden, op de voor de kiekendief optimaal ingerichte foerageergebieden.

Effecten tijdens de gebruiksfase op broedvogels:

- Sterfte van aalscholvers tijdens de herstructureringsperiode en in de eindsituatie van maximaal 1 slachtoffer per jaar;
- Sterfte van grote zilverreigers tijdens de herstructureringsperiode en in de eindsituatie, < 1 slachtoffer per jaar;
- Sterfte van bruine kiekendieven tijdens de herstructureringsperiode en in de eindsituatie van maximaal 1 slachtoffer per jaar;
- Verstoring van grote zilverreigers in de herstructureringsperiode.

Effecten tijdens de gebruiksfase op niet-broedvogels:

- Sterfte van wilde zwanen tijdens de herstructureringsperiode en in de eindsituatie < 1 slachtoffer per jaar;
- Sterfte van kolganzen tijdens de herstructureringsperiode en in de eindsituatie van maximaal 30 slachtoffer per jaar;
- Sterfte van grauwe ganzen tijdens de herstructureringsperiode en in de eindsituatie van maximaal 1-5 slachtoffer per jaar;
- Sterfte van brandganzen tijdens de herstructureringsperiode en in de eindsituatie < 1 slachtoffer per jaar;
- Verstoring van foerageergebied van grauwe gans, wilde zwaan en kolgans;
- Barrièrewerking bij de lijnopstelling langs de A27 voor de kolgans en de grauwe gans.

Ad. Stap 2: Mitigerende of andere maatregelen in de aanvraag die effecten beperken:

- De aanlegwerkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd, hierdoor is het voor vogels mogelijk om elders in het gebied te foerageren en te rusten en hierdoor treedt geen wezenlijke verstoring op.
- Door de sanering van de bestaande windturbines, minimaal 106 worden per nieuwe windturbine minimaal twee bestaande windturbines verwijderd.
- Op de percelen (perceel _____) ten zuidoosten van de A6 die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de kiekendieven worden alle werkzaamheden buiten het broedseizoen van kiekendieven uitgevoerd.
- De infrastructuur benodigd voor de aanleg- en het onderhoud van de windturbines op de percelen ten zuidoosten van de A6 die zijn ingericht als optimaal foerageergebied worden zoveel mogelijk op aangrenzende percelen te worden aangelegd. Plaatsen die toch worden aangetast, op deze percelen worden ingezaaid met een specifiek mengsel om de foerageercondities voor kiekendieven zo optimaal mogelijk te maken.
- Toepassing van een corridor van stilstaande windturbines in de lijnopstelling langs de A27.

In de bij de vergunningaanvraag geleverde Passende beoordeling is beschreven welke ingrepen plaatsvinden en wat de gevolgen daarvan zijn op de instandhoudingsdoelstellingen. Samenvattend zijn de belangrijkste conclusies:

Ad. Stap 3: Toets aan de instandhoudingsdoelstellingen

In de bij de vergunningaanvraag geleverde toets is beschreven welke ingrepen plaatsvinden en wat de gevolgen daarvan zijn op de instandhoudingsdoelstellingen. Samenvattend zijn de belangrijkste conclusies:

Aanlegfase broedvogels

In de passende beoordeling staat aangegeven dat tijdens de aanlegfase van Windpark Zeewolde wezenlijke verstoring (effect op draagkracht van het gebied) in vrijwel heel het plangebied is uitgesloten. De versturende werkzaamheden op broedvogels zijn lokaal en tijdelijk van aard en er is in de (ruime omgeving van) het plangebied voldoende potentieel foerageergebied beschikbaar, waar de soorten gebruik van kunnen maken. Alleen voor de bruine en blauwe kiekendief kan door verstoring van foerageergebied op de optimaal voor de kiekendief ingerichte foerageergebieden (compensatiegebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet voor Almere) significant negatieve effecten niet uitgesloten worden, tenzij er mitigerende maatregelen worden genomen.

Uit de Passende beoordeling volgt dat in de aanlegfase wezenlijke verstoring (effect op draagkracht van het gebied) in heel het plangebied is uitgesloten op niet-broedvogels.

Gebruiksfase broedvogels

Uit de passende beoordeling volgt dat er in de gebruiksfase incidentele sterfte van de grote zilverreiger < 1 slachtoffer per jaar en jaarlijks maximaal 1 slachtoffer aalscholver en bruine kiekendief kan plaats vinden als gevolg van het gebruik van Windpark Zeewolde.

De broedpopulatie van de grote zilverreiger ligt boven de instandhoudingsdoelstelling. De draagkracht van de Oostvaardersplassen is voor de soort op orde. In de huidige situatie wordt de soort blootgesteld aan meer dan 200 windturbines. Door de sanering van de windturbines is het aanvaringsrisico in de nieuwe situatie vergelijkbaar of lager dan de huidige situatie, waardoor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de soort niet in gevaar komt.

De maximale sterfte per jaar van bruine kiekendieven is hoger dan de 1%-mortaliteitsnorm. De broedpopulatie van de Oostvaardersplassen ligt in de huidige situatie ruim boven het instandhoudingsdoel (www.SOVON.nl). In de huidige situatie wordt de soort blootgesteld aan meer dan 200 windturbines in de omgeving. Door de sanering van de windturbines is het aanvaringsrisico in de nieuwe situatie vergelijkbaar of lager dan de huidige situatie. Hierdoor is het effect op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling in de nieuwe situatie niet groter dan in de huidige situatie.

De sterfte van de aalscholver ligt in de gebruiksfase van Windpark Zeewolde onder de 1%-mortaliteitsnorm. Een dergelijk aantal aanvaringslachtoffers is een kleine hoeveelheid en niet van invloed op het behoud van omvang van de populatie. In de huidige situatie wordt de soort blootgesteld aan meer dan 200 windturbines. Door de sanering van de windturbines is het aanvaringsrisico in de nieuwe situatie vergelijkbaar of lager dan de huidige situatie, waardoor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de soort niet in gevaar komt.

Door de sanering van de windturbines neemt het aantal windturbines af en daarmee ook het verstoord oppervlakte veroorzaakt door de windturbines. Hierdoor heeft Windpark Zeewolde in de eindsituatie geen significant negatief effect op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen als gevolg van verstoring.

Door het nemen van mitigerende maatregelen op de kiekendiefcompensatiegebieden ten zuidoosten van de A6 (perceel) wordt met zekerheid een aantasting van de kwaliteit van de compensatiegebieden voorkomen. Deze maatregelen worden nader uitgewerkt in het werkplan behorende bij deze vergoeding.

Gebruiksfase niet-broedvogels

Uit de passende beoordeling van Windpark Zeewolde volgt dat aanvaringslachtoffers van de wilde zwaan en de brandgans bij alle alternatieven een verwaarloosbare kleine kans op sterfte als gevolg van het project is. Wilde zwanen maken echter beperkt gebruik van de Oostvaardersplassen als slaapplek en foerageren overdag in het plangebied van het windpark, waar het aanvaringsrisico in de nieuwe situatie vergelijkbaar of kleiner is dan in de huidige situatie. Dit betekent dat het effect op de instandhoudingsdoelstelling niet groter zal zijn dan de huidige situatie.

De sterfte van grauwe gans, kolgans en brandgans ligt in de eindsituatie onder de 1% mortaliteitsnorm van de betrokken populaties in de Oostvaardersplassen. Dit is een kleine hoeveelheid en niet van invloed op de omvang en het behoud van de populaties.

Door de sanering van de windturbines neemt het aantal windturbines af en daarmee ook het verstoord oppervlakte veroorzaakt door de windturbines. Hierdoor heeft Windpark Zeewolde in de eindsituatie geen significant negatief effect op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen als gevolg van verstoring.

Voor grauwe ganzen en kolganzen kan barrière werking optreden in de eindsituatie bij de lijnopstelling van de A27. Door het nemen van passende maatregelen, de toepassing van een corridor van stilstaande windturbines kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

Stikstof

Uit de AERIUS berekening die is uitgevoerd door Bureau Waardenburg volgt dat de depositie als gevolg van de aanleg van het Windpark Zeewolde in geen van de Natura 2000-gebieden 0,05 mol/ha/jaar of meer zal bedragen. Er vindt dan ook geen overschrijding plaats van de drempelwaarde 0,05 mol N/ha/jaar. Er is geen melding nodig in het kader van de PAS.

Cumulatie

Uit de passende beoordeling voor het project Windpark Zeewolde blijkt dat significant negatieve effecten als gevolg van het project op de instandhoudingsdoelstellingen van de bruine kiekendieven, aalscholvers, grote zilverreigers, wilde zwanen, grauwe ganzen en kolganzen kunnen worden uitgesloten.

Uit de draagkrachtberekeningen die zijn uitgevoerd voor de grauwe gans en de kolgans blijkt dat er voor deze soorten een overcapaciteit van leefgebied beschikbaar is in de omgeving van de Oostvaardersplassen. Cumulatief gezien vallen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen uit te sluiten.

Conclusie

Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven.

E. Zienswijzen

Zienswijzen over het ontwerp van het besluit kunnen worden ingediend bij:

Bureau Energieprojecten
 Insprakpunt windpark Zeewolde
 Postbus 248
 2250 AE Voorschoten

F. BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Flevoland **LIEBEN BESLOTEN**, op grond van artikel 2.7 lid 2 van de Wet Natuurbescherming, een vergunning te verlenen aan:
 Pondera Consult.

Aan deze vergunning zijn de volgende voorwaarden verbonden:

1. Deze vergunning staat op naam van Windpark Zeewolde BV of diens rechtsopvolger.
2. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteiten worden uitgevoerd over een kopie van deze beschikking en tonen deze op de eerste vordering aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
4. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen zijn aantoonbaar op de hoogte van de inhoud en het doel van deze voorschriften en beperkingen, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Voorafgaande aan de start van de werkzaamheden dient aan de Provincie Flevoland en aan de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek jaarlijks een werkplan te worden overgelegd voor het daarop volgende jaar ter goedkeuring van het bevoegd gezag via wetnatuurbescherming@flevoland.nl en handhaving@ofgv.nl. In het werkplan staat:
 - a. de planning aangegeven van de aanleg- en saneringswerkzaamheden, met bijbehorend kaartmateriaal;
 - b. per fase dient onderbouwd te worden waar de rust- en foerageergebieden voor vogels liggen;
 - c. De mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de passende beoordeling en de voorschriften uit deze vergunning, dienen uitgewerkt te worden in het werkplan in ruimte en tijd tot de uitvoering.

Het werkplan dient minimaal 8 weken voor de start van de werkzaamheden naar Gedeputeerde Staten toegestuurd te worden. De werkzaamheden kunnen pas starten na schriftelijke goedkeuring van het werkplan. De vergunninghouder dient het werkplan jaarlijks in te dienen en voor 1 oktober ter goedkeuring naar het bevoegde gezag toe te sturen. De voor het volgende jaar geplande werkzaamheden worden uitgevoerd na

- schriftelijke goedkeuring van het bevoegde gezag. De werkzaamheden worden conform het goedgekeurde werkplan uitgevoerd.
6. De vergunde activiteiten worden overeenkomstig de ingediende aanvraag en de bijbehorende passende beoordeling uitgevoerd, met inachtneming van de aan deze vergunning verbonden voorschriften en beperkingen. Bij eventuele strijdigheid van de aanvraag en/of passende beoordeling met de voorschriften en beperkingen in de onderhavige vergunning, prevalerende deze laatste.
 7. Het uitvoeren van de activiteiten in afwijking van de aanvraag en/of het vergunde is enkel toegestaan na een positief besluit op een daartoe strekkend, deugdelijk onderbouwd, verzoek van of namens de vergunninghouder. Een wijzigingsverzoek dient per post of per email (wetnatuurbescherming@flevoland.nl) te worden ingediend en leidt, afhankelijk van de omvang van de gevraagde afwijking, ofwel tot een formeel rechtsoordeel waarbij wordt verklaard dat de wijziging valt binnen de initiële vergunning ofwel tot een formeel wijzigingsbesluit waaraan eventueel inspraak van relevante belanghebbende partijen aan vooraf kan gaan.
 8. Bij opgetreden incidenten moet gehandeld worden conform de daarbij van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Tevens wordt in het kader van deze vergunning de Provincie Flevoland en de OFGV binnen 48 uur geïnformeerd (wetnatuurbescherming@flevoland.nl, handhaving@ofgv.nl). Met melding over de aard en de omvang van het incident gedaan aan het bevoegd gezag onder overlegging van alle relevante gegevens. Onder incident wordt in dit verband verstaan 'een onvoorziene gebeurtenis waardoor schade aan de natuurlijke kenmerken in het betrokken beschermd gebied is of kan worden toegebracht'.
 9. Bij een opgetreden incident is de vergunninghouder verplicht eventuele verontreinigingen zo mogelijk direct te laten verwijderen en eventueel opgetreden schade zoveel mogelijk te herstellen, dit is ter beoordeling van het bevoegd gezag.
 10. Alle door of namens Gedeputeerde Staten gegeven aanwijzingen en/of uitvoeringsbepalingen dienen onverwijld te worden opgevolgd.
 11. Zodra op enig moment voor de datum van 31-12-2024 de werkzaamheden met betrekking tot de vergunde activiteit feitelijk zijn beëindigd, dan wordt dit uiterlijk binnen een week schriftelijk of per email aan de provincie en de OFGV gemeld via wetnatuurbescherming@flevoland.nl, handhaving@ofgv.nl.
 12. Tijdens de uitvoeringsperiode mogen er in maximaal 5 jaar meer windturbines (maximaal 304) staan, als in de bestaande situatie (22) windturbines) in het plangebied van het windpark
 13. Er dienen minimaal 186 windturbines gefaseerd gesaneerd te worden zijn op uiterlijk 31 december 2026.
 14. Op de percelen (perceel) ten zuidoosten van de A6 die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de kiekendieven worden alle werkzaamheden buiten het broedseizoen van kiekendieven uitgevoerd.
 15. De infrastructuur voor de aanleg en het onderhoud van de windturbines op de percelen met optimaal foerageergebied voor kiekendieven moet zoveel mogelijk op aangrenzende percelen te worden aangelegd. Hiervan dient in het werkplan (zie voorschrift 7) een kaart te worden opgenomen.
 16. Op de percelen (perceel) ten zuidoosten van de A6 die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de kiekendieven moet na afloop van de werkzaamheden op de plaatsen waar de vegetatie is aangetast de vegetatie ingezaaid worden met een specifiek mengsel om de foerageercondities voor kiekendieven zo optimaal mogelijk te maken. In het werkplan (zie voorschrift 7) dient opgenomen te worden welk mengsel hiervoor wordt gebruikt.
 17. De bestaande windturbines op de percelen (perceel) ten zuidoosten van de A6 die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de kiekendieven dienen eerst volledig verwijderd te worden voordat de nieuwe windturbines op deze percelen gerealiseerd mogen worden. De werkzaamheden op deze percelen dienen in het winterseizoen uitgevoerd te worden.
 18. Aanleg van een corridor van stilstaande windturbines in de lijnopstelling langs de A27.

- a. De twee windturbines die samen de corridor vormen dienen naast elkaar te staan in de lijnopstelling langs de A27
 - b. De corridor is werkzaam in de periode 1 oktober-31 maart.
 - c. 's Ochtends stilstand van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur daarna;
 - d. 's avonds stilstand van 1 uur voor zonsondergang tot 2 uur daarna;
 - e. Gelet op de vliegpaden van de ganzen dient de corridor zoveel mogelijk dwars op de vliegrichting van de ganzen te liggen. In het werkplan dient aangegeven te worden welke turbines hiervoor in aanmerking komen.
19. De vergunninghouder geeft, overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht, alle medewerking aan de aangewezen toezichthouder(s).
20. Vergunninghouder voert een administratie waarin alle op deze vergunning betrekking hebbende documenten en bewijsstukken ten aanzien van de naleving van de voorschriften en beperkingen van deze vergunning zijn opgenomen.
21. De aanleg van het windpark dient gerond te zijn op 31-12-2024. De exploitatie- en beheerfase van deze vergunning is voor onbepaalde tijd.

G. Oudertekening

Lelystad,

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Rijksoverheid

Windpark Zeewolde

Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde

Ministerie van Economische Zaken
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
juli 2017

Besluit

Besluit tot vaststelling van het inpassingsplan "Windpark Zeewolde"

De minister van Economische Zaken en de minister van Infrastructuur en Milieu;

Overwegende,

dat het ten behoeve van de aanleg van Windpark Zeewolde Inclusief netaansluiting en bijbehorende (nuts)voorzieningen in de gemeenten Zeewolde en Almere noodzakelijk is een planologische regeling als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) te treffen;

dat deze planologische regeling, geleid op artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998, wordt vormgegeven in de vorm van een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 Wro;

dat, geleid op artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998, artikel 3.35 Wro van toepassing is;

dat op dit besluit de Crisis- en herstelwet (hierna: Cnw) van toepassing is, geleid op artikel 1.1, lid 1 onder a van de Cnw en artikel 1.2 van Bijlage I van de Cnw;

dat het realiseren van windenergie op land essentieel is voor het behalen van de doelstelling voor de opwekking van duurzame energie zoals vastgelegd in het op 6 september 2013 ondertekende Nationaal Energieakkoord, te weten een toename van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking naar 14% in 2020 (deze doelstelling komt voort uit de Europese richtlijn voor hernieuwbare energie: richtlijn 2009/28/EG) en een verdere stijging van dit aandeel naar 16% in 2023;

dat met het realiseren van de aanleg van de windturbines invulling wordt gegeven aan de op 28 maart 2014 vastgestelde Structuurvisie Windenergie op land, waarin 6.000 MW aan ruimte voor windenergie op land, te realiseren in 2020, ruimtelijk in te passen, door grootschalige windprojecten te concentreren in 11 gebieden die daarvoor het meest geschikt zijn, waaronder de locatie waar windpark "Zeewolde" is voorzien;

dat provinciale staten van Flevoland en de gemeenteraden van Zeewolde en van Lelystad, Almere, Dronten, Harderwijk, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Hulzen, Blaricum, Eemnes en Laren op grond van artikel 3.28, eerste lid, van de Wro, zijn gehoord over het voornemen tot vaststelling van een inpassingsplan;

dat omtrent het voornemen overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (hierna: Bro) is gepleegd met de besturen van: Lelystad, Almere, Dronten, Harderwijk, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Hulzen, Blaricum, Eemnes, Laren, Flevoland, Noord-Holland, Gelderland, Waterschap Zuidzeeland, Veiligheidsregio Flevoland, Rijksvastgoedbedrijf, Brandweer Flevoland, Kamer van Koophandel, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Luchthaven Lelystad, Inspectie Leefomgeving en Transport, Ministerie van Defensie: Regionale Directie Noord en Rijkswaterstaat Midden-Nederland. Tevens is overleg gepleegd met de besturen van Natuur en Milieufederatie Flevoland, Vereniging Natuurmonumenten, Landschapsbeheer Flevoland, Staatsbosbeheer, Vogelbescherming, Zoogdiervereniging, IVN Zeewolde, Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland, Werkgroep Grauwe Klekandier, Buurtschap Nobelhorst Midden, Woonpark Zeewolde, Vodafone, Tele-2, KPN, NOVEC, L'Or noord, RECRON, Gasunie, Gasunie Transport Services B.V., Vlters, Lander N.V., TenneT en het Flevo-landschap. Raedhuys Groep B.V., De Wolff Verenigde Bedrijven B.V., AK Grondbedrijf B.V., Heijmans Vastgoed B.V., SPD Ontwikkeling B.V., Rombou, Spleghout en BVD advocaten namens Groot Meuwis Radio hebben uit eigen beweging een reactie op het vooronderwerp ingediend.

dat het geleid op het bepaalde in artikel 6.12, eerste lid en tweede lid, van de Wro in samenhang met artikel 6.2.1a van het Bro niet verplicht is een exploitatieplan vast te stellen;

dat met het oog op de financiële uitvoerbaarheid van het inpassingsplan mede op grond van artikel 6.4a van de Wro een overeenkomst is gesloten met Windpark Zeewolde B.V. omtrent het verhaal van lasten van grondexploitatie, planschade daaronder begrepen;

dat bij de vaststelling gebruik is gemaakt van de ondergrond met de bestandsnaam NL.IMRO.0000.EZiP16WZEEWOLDE-3003;

dat het ontwerp van het onderhavige besluit met bijbehorende regels en bijlagen en daarop betrekking hebbende stukken, als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0000.EZiP16WZEEWOLDE-2002 van 10 maart 2017 tot en met 20 april 2017 voor een ieder ter inzage heeft gelegen;

dat gedurende deze termijn 54 zienswijzen zijn ingediend, waarvan 52 uniek;

dat een aantal van deze zienswijzen aanleiding heeft gegeven de toelichting bij het inpassingsplan aan te passen, ten opzichte van het ontwerp daarvan, van welke aanpassingen in de bijlage bij dit besluit een overzicht wordt gegeven;

onder verwijzing naar het Milieueffectrapport windpark Zeewolde d.d. 2 december 2016, het Toetsingsadvies over het milieueffectrapport van de Commissie voor de milieueffectrapportage d.d. 30 mei 2017, de antwoordnota vooroverlegtraject inpassingsplan windpark Zeewolde en de toelichting bij het inpassingsplan, waarin een motivering van het te nemen besluit, alsmede een uitgebreide beschrijving van het inpassingsplan en de hieraan ten grondslag liggende overwegingen, zijn opgenomen;

Gelet op het bepaalde in de artikelen 3.28 en 3.35 van de Wro en artikel 9b van de Elektriciteitswet 1998;

Resultaten:

Artikel 1

De geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0000.EZiP16WZEEWOLDE-3003, met de bijbehorende regels worden vastgesteld en vormen het inpassingsplan "Windpark Zeewolde".

Artikel 2

Er wordt geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wro vastgesteld.

Datum:

14 AUG 2017

 dhr. H.G.J. Kamp
 Minister van Economische Zaken

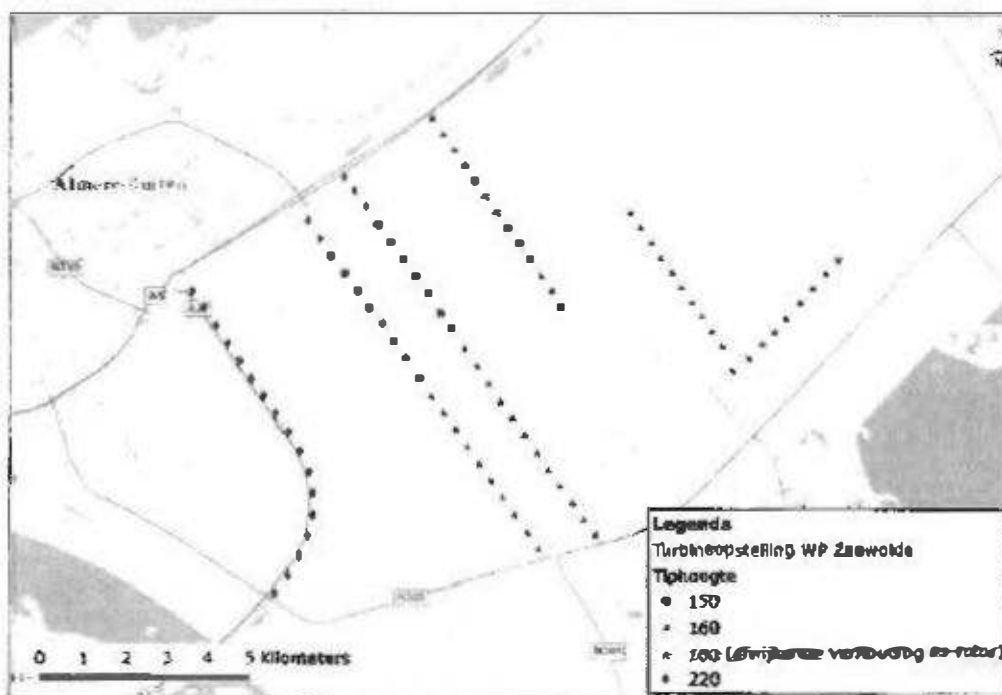

 mw. drs. M.H. Schultze van Haegen
 Minister van Infrastructuur en Milieu

Bijlage 2

Kennisgeving besluiten Windpark Zeewolde, Ministerie van Economische Zaken

Van vrijdag 15 september 2017 tot en met vrijdag 27 oktober 2017 liggen de besluiten ter inzage voor het Windpark Zeewolde. Belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend op de ontwerpbesluiten kunnen beroep instellen.

Wat gaat er gebeuren?

Windpark Zeewolde B.V. neemt het initiatief om een windpark te realiseren in het buitengebied van de gemeente Zeewolde en voor een klein deel in het buitengebied van de gemeente Almere. Nu staan er verspreid in het gebied 221 windmolens die stroom leveren voor zo'n 90.000 huishoudens. Het plan is om deze te vervangen door 91 moderne molens die in rechte lijnen worden opgesteld en stroom gaan leveren voor ruim 280.000 huishoudens. Naast een grote hoeveelheid duurzame energie levert het project zo ook een landschappelijke verbetering op. Windpark Zeewolde wordt financieel en organisatorisch mogelijk gemaakt door bewoners, agrariërs, ondernemers en moleneigenaren uit het projectgebied. Daarnaast kunnen bewoners van Zeewolde en Almere via een coöperatie investeren in het project.

Op de kaart hierboven ziet u de locatie waar windpark Zeewolde is gepland.

Waarom dit windpark?

Ons klimaat verandert en de aarde warmt op. Om dit tegen te gaan slaapt Nederland over op duurzame energie, van fossiele bronnen zoals olie, kolen en aardgas naar schone energie uit wind, zon en aardwarmte.

Het kabinet heeft met provincies en milieuorganisaties afspraken gemaakt om windparken op zee en op land aan te leggen. Het voorgenomen windpark Zeewolde maakt hier deel van uit en levert een belangrijke bijdrage aan de doelstelling om onze energievoorziening te verduurzamen.

De overstap naar duurzaam raakt ons allemaal. Onze huizen isoleren we beter, we koken minder op aardgas en rijden vaker elektrisch. Nu is het aandeel duurzame energie in Nederland circa 6% en tot

2023 stijgt dit naar 16 procent. Zo volgt uit afspraken van 47 bedrijven, overheden en milieuorganisaties in het Energieakkoord.

Het Ministerie van Economische Zaken draagt er samen met bedrijven, gemeenten en provincies aan bij dat dit op een betrouwbare, betaalbare en veilige manier gebeurt.

Wat is de volgende stap in de procedure?

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. Dat gebeurt door middel van een inpassingsplan dat wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu. Daarnaast is een 3-tal overige besluiten nodig. Deze besluiten worden gelijktijdig met dezelfde procedure voorbereid, onder coördinatie van de Minister van Economische Zaken.

Het gaat om de volgende overige besluiten: een watervergunning, een omgevingsvergunning en een vergunning Wet natuurbescherming.

Ten slotte is voor het inpassingsplan en de besluiten een milieueffectrapport (MER) opgesteld om de gevolgen voor het milieu in beeld te brengen.

De ontwerpen van het hierboven bedoelde plan en van de overige besluiten hebben van vrijdag 3 maart 2017 tot en met donderdag 13 april 2017 ter inzage gelegen. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn 54 zienswijzen ingediend. Onlangs is, rekening houdend met deze zienswijzen, het inpassingsplan vastgesteld en zijn de overige besluiten genomen.

De besluiten op aanvraag zijn op 14 september 2017 door de Minister van Economische Zaken bekendgemaakt door toezending aan de aanvrager. Het inpassingsplan wordt bekendgemaakt door plaatsing op www.ruimtelijkeplannen.nl. Het inpassingsplan en de besluiten op aanvraag worden ook bekendgemaakt door middel van (deze) publicatie in de Staatscourant. Belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend op het ontwerp inpassingsplan en/of de overige ontwerpbesluiten kunnen nu beroep instellen.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt van vrijdag 15 september 2017 tot en met vrijdag 27 oktober 2017 het inpassingsplan, de overige besluiten, het MER en de andere onderliggende stukken inzien op www.bureau-energieprojecten.nl. Op papier kunt u deze stukken tijdens reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- gemeente Zeewolde, Raadhuisplein 1 te Zeewolde;
- gemeente Almere, Stadhuisplein 1 te Almere.

Hoe kunt u beroep instellen?

Belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend op het ontwerp inpassingsplan en/of de ontwerpbesluiten kunnen tegen een of meer van deze besluiten beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspreek van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift is zes weken en start met ingang van de dag waarop de besluiten ter inzage zijn gelegd. Dit betekent dat het indienen van een beroepschrift mogelijk is van zaterdag 16 september 2017 tot en met vrijdag 27 oktober 2017. Een belanghebbende aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit kan ook beroep instellen.

Op de besluiten is hoofdstuk 1, afdeling 2, van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen een of meer van deze besluiten. Zonder beroepsgronden wordt uw beroep niet-ontvankelijk verklaard. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

U wordt vriendelijk verzocht om, indien u beroep instelt, een kopie van uw beroepschrift te zenden aan het Ministerie van Economische Zaken ter attentie van de directie WJZ (D passage 2), Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Let op! Het origineel van uw beroepschrift dient u te zenden aan de Afdeling bestuursrechtspreek van de Raad van State.

Het beroepschrift moet ondertekend zijn en ten minste bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de datering;
- een omschrijving van het besluit;

-
- de redenen waarom men het niet eens is met het besluit.

Voor het instellen van beroep is griffierecht verschuldigd. Over de hoogte daarvan, de manier waarop en binnen welke termijn u dit moet betalen, krijgt u, na indiening van het beroep, bericht van de griffie van de Afdeling bestuursrechtspreek van de Raad van State.

Waar vindt u meer informatie?

Het inpassingsplan is in digitale vorm raadpleegbaar via www.raimtalijkeplannen.nl. Alle stukken zijn ook beschikbaar via www.bureau-energieprojecten.nl. T (070) 379 89 79.

Bijlage 3

NIEUW PERSPECTIEF OP OOSTERWOLD

13 MAART 2017

SITE urban development

GEZAMENLIJK GEDRAGEN

AMVEST

ING
 REAL ESTATE

de Alliantie

hart voor wonen

Ymere

wonen, leven, groeien

Natuur dichtbij

HET FLEVO
 LANDSCHAP

heymans

INHOUD

- 4 opgaven - 1 gebied
- Consequenties
- Integrale gebiedsvisie

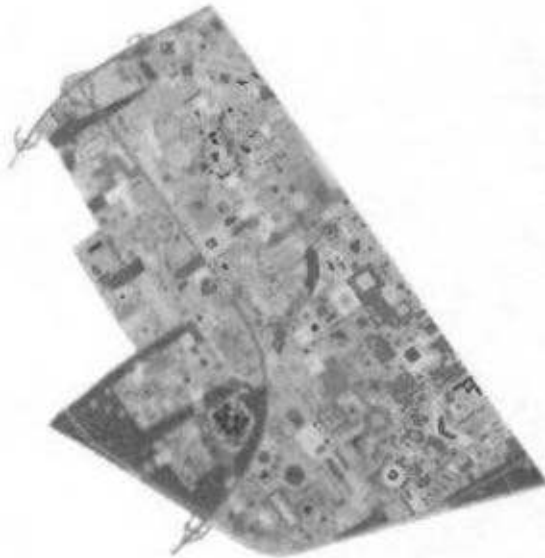
4 OPGAVEN

1 GEBIED

1. SCHAALSPRONG 2.0

- 15.000-16.000 woningen
- 4300 ha totaal
- Mens en natuur centraal
- Landelijk wonen, 4 wo/ha
- Organische ontwikkeling
- Oosterwold Principles

The cover features a black and white photograph of a landscape. In the foreground, there is a dense field of tall grasses or reeds. In the middle ground, a body of water is visible, with a small boat or structure on the left. The background shows a dark, silhouetted landscape under a cloudy sky. The text is overlaid on the left side of the image.

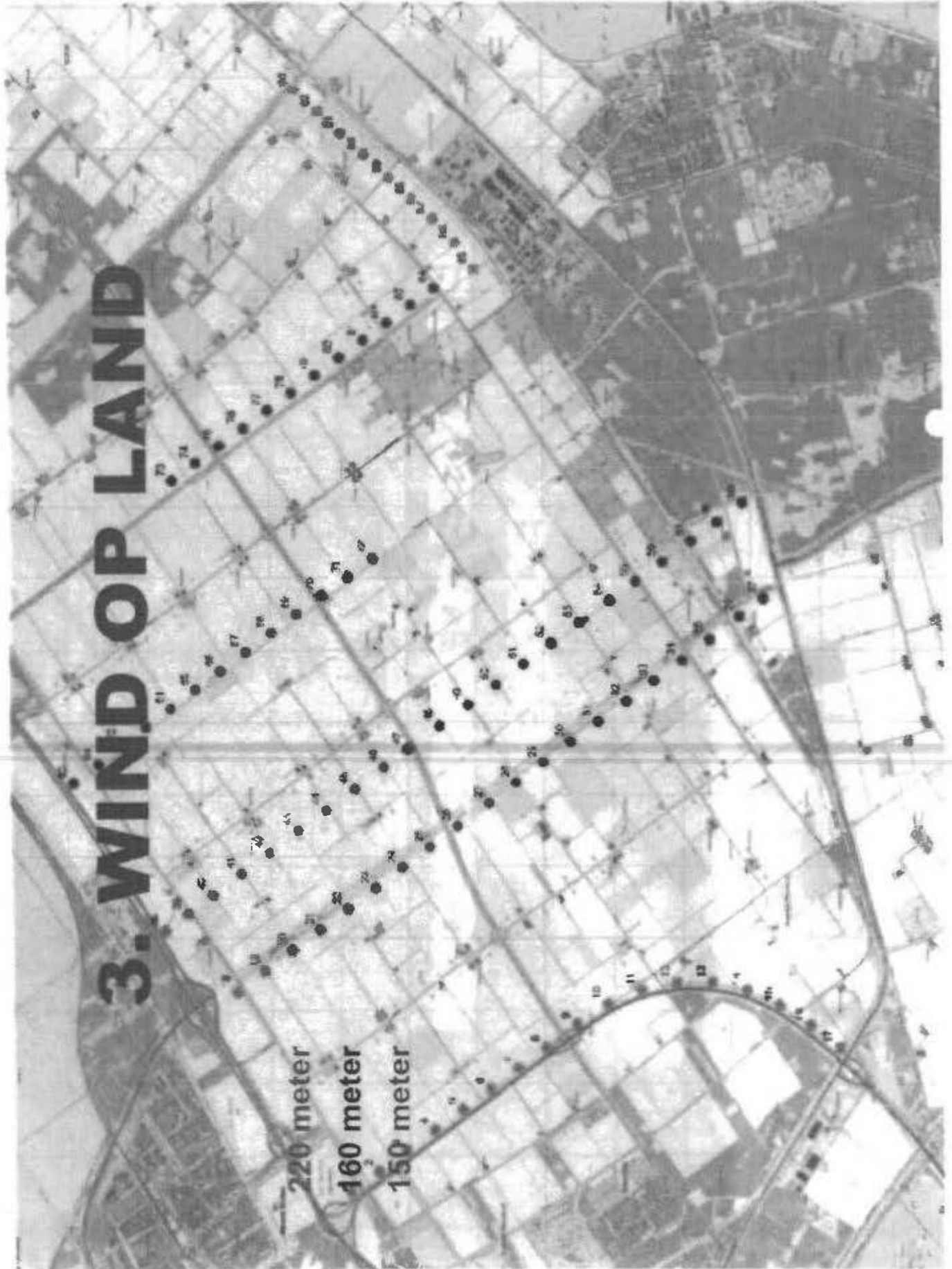
concept 2. NIEUWE NATUUR

WERKBOEK

NOORDERWOLD - EEMVALLEI

ONTWERPSCENARIO'S VOOR DE EERSTE FASE

FEBRUARI 2016

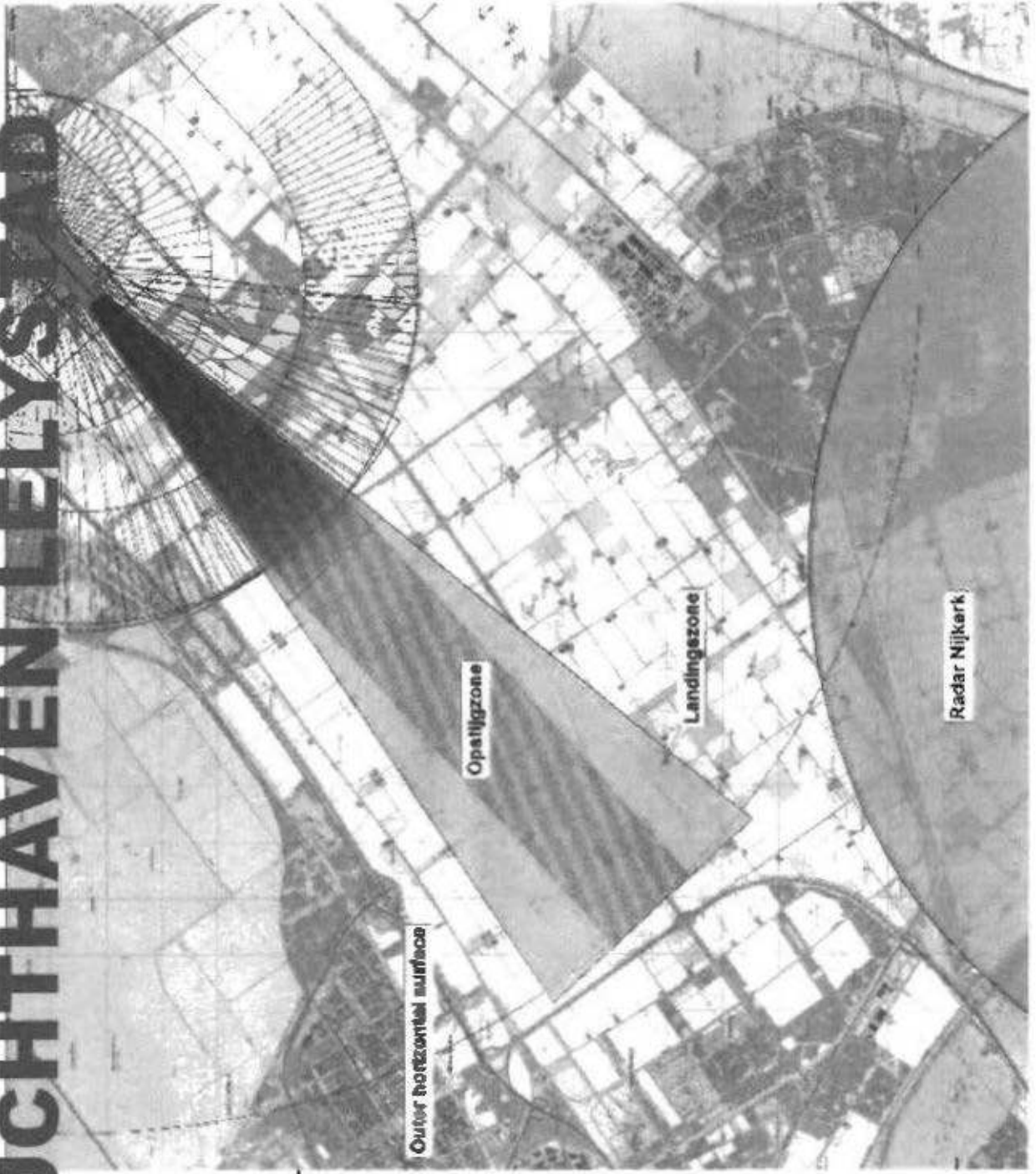

PO4ERA LUCHTHAVEN IJELYSIA

Windpark Zeewalde
Hoogtebeperkingen
Datum: 6 april 2016
Versie: rev06

Legenda

CONSEQUENTIES

**WINDMOLEN HINDER
GEFIXEERDE LIGGING EEMVALLEI
REGELS STRUCTUURVISIE**

CONTEXT

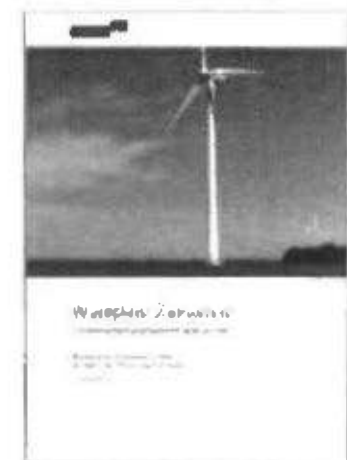
RIJKSINPASSINGSPLAN

2013

- Structuurvisie Oosterwold vastgesteld door gemeente Almere en Zeewolde (onderdeel van Schaalsprong Almere, RAAM, Rijksopgave)

2016

- CHW bestemmingsplan Oosterwold (west)
- Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde vraagt om aanpassing vigerend BP Oosterwold: krimpfolie
- MER Windpark houdt geen rekening met Structuurvisie Oosterwold en CHW bestemmingsplan Oosterwold
- Regioplan Windmolens goedgekeurd met hoogtebeperking op 120 meter ashoogte

HINDER: SLAGSCHADUW

Gemiddeld mag niet meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag (= 5 uur, 40 minuten) slagschaduw optreden op gevoelige objecten (artikel 3.12, eerste lid, Rarim). Dit is door Pondera (MER) vertaald naar een 5-uur contour.

0-5 uurscontour: wonen zonder maatregelen indien 5 uur per jaar niet wordt overschreden

5-15 uurscontour: zeer waarschijnlijke overschrijding 5 uur per jaar, wonen alleen mogelijk i.c.m. stilstandvoorziening

0-5 uur

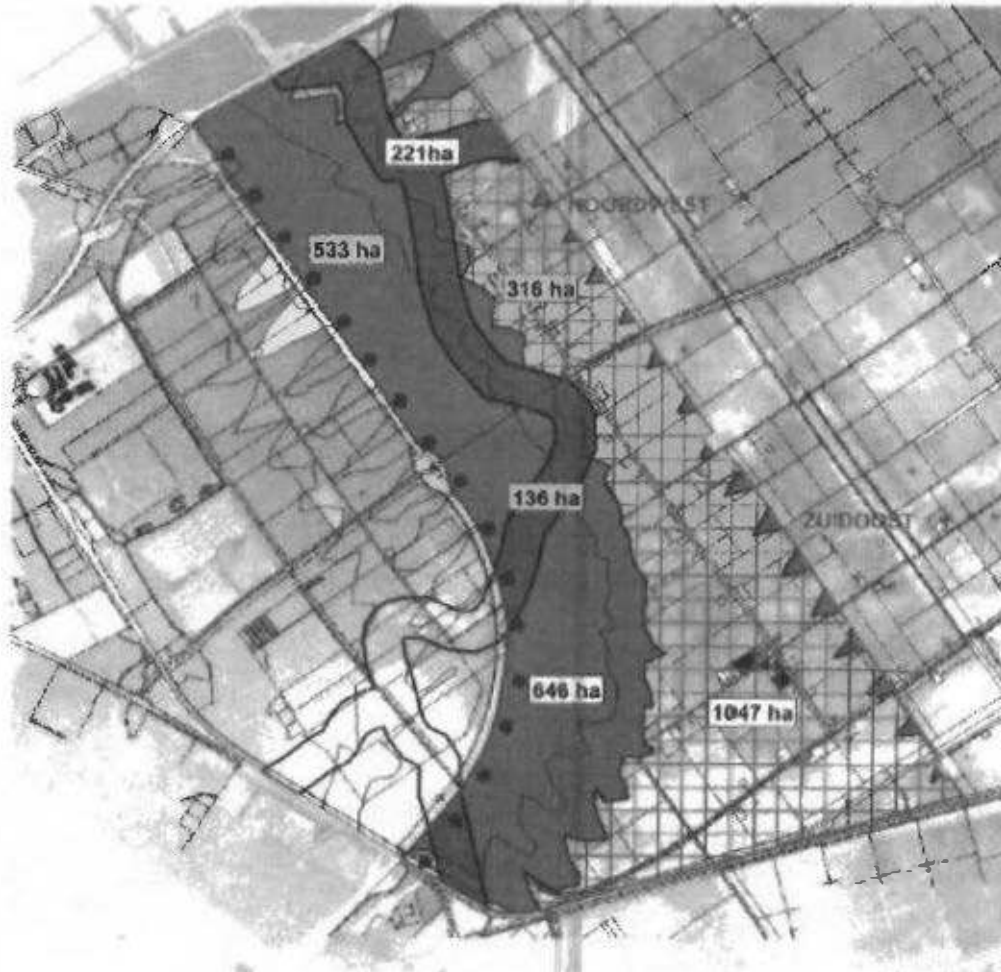
5-15 uur

15+ uur

NORM VS. PRAKTIJK

KLEINER ONTWIKKELGEBIED

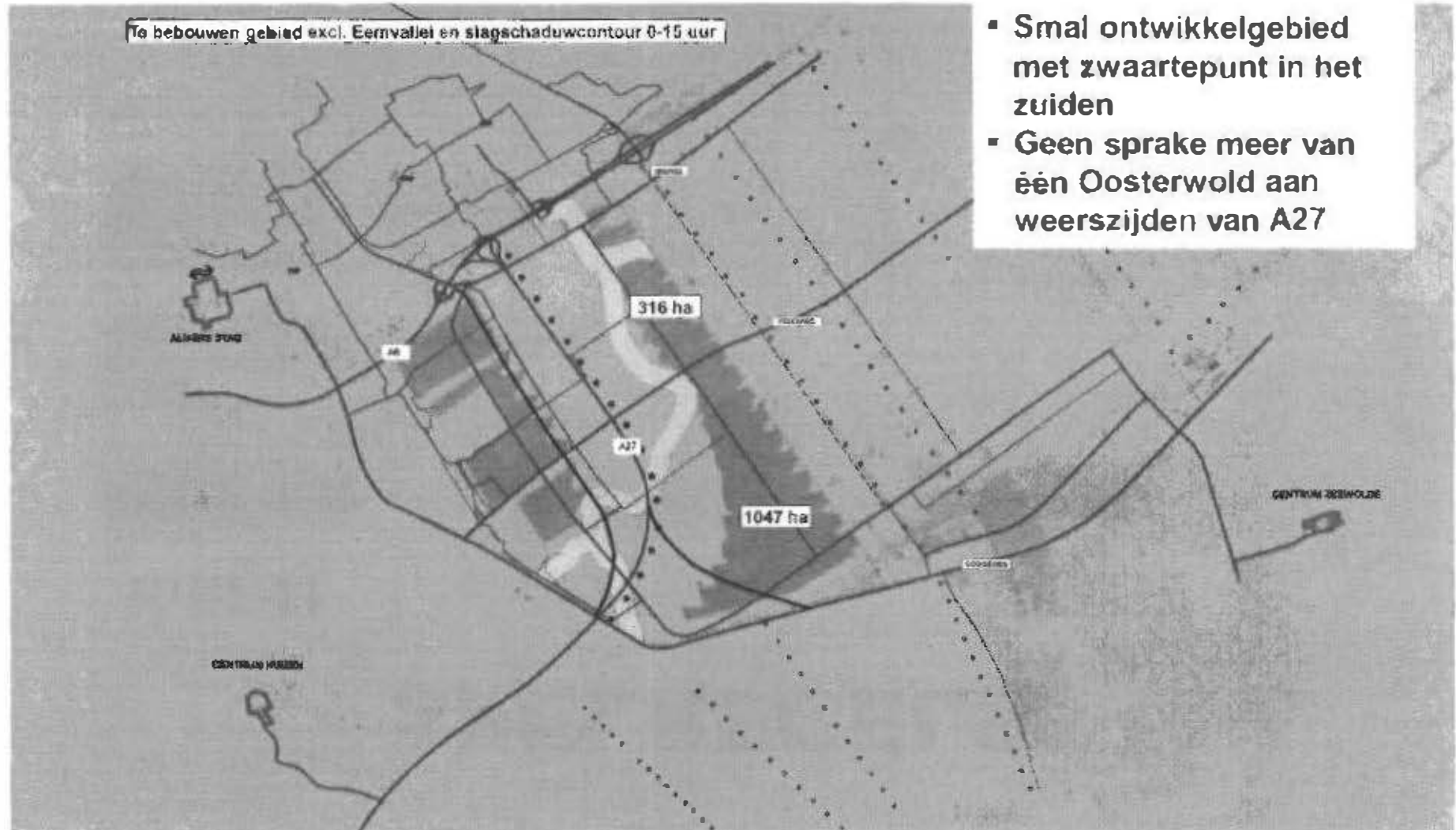

Totale opgave ten oosten van A27: 10.450 woningen

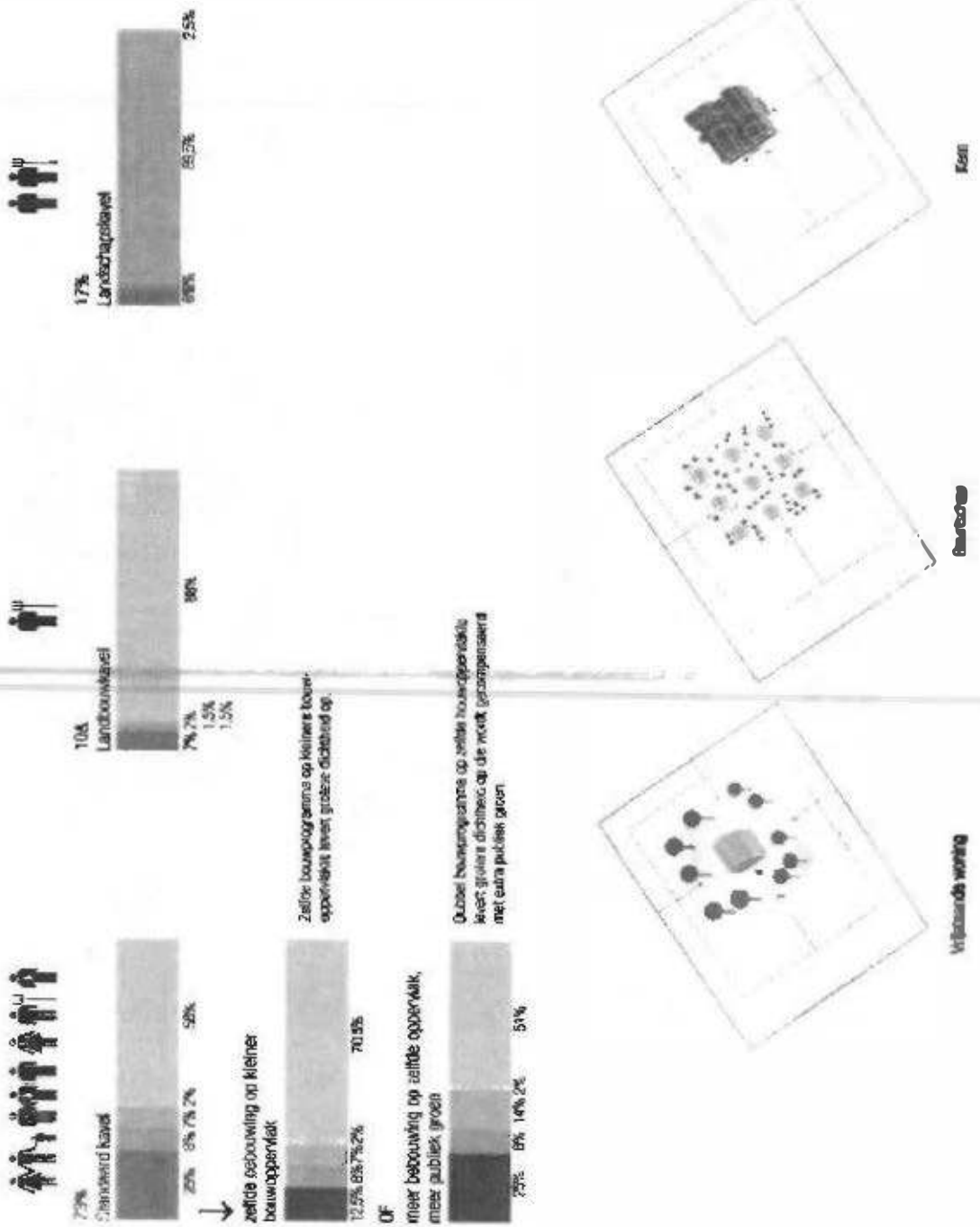
- 4000 woningen noordwest
- 6450 woningen zuidoost

- Met name windmolens A27 van grote invloed
- ca. 50% verlies aan ontwikkelbaar gebied
- vasthouden aan spelregels betekent < 5000 woningen

BARRIERE WERKING

SPELREGELS

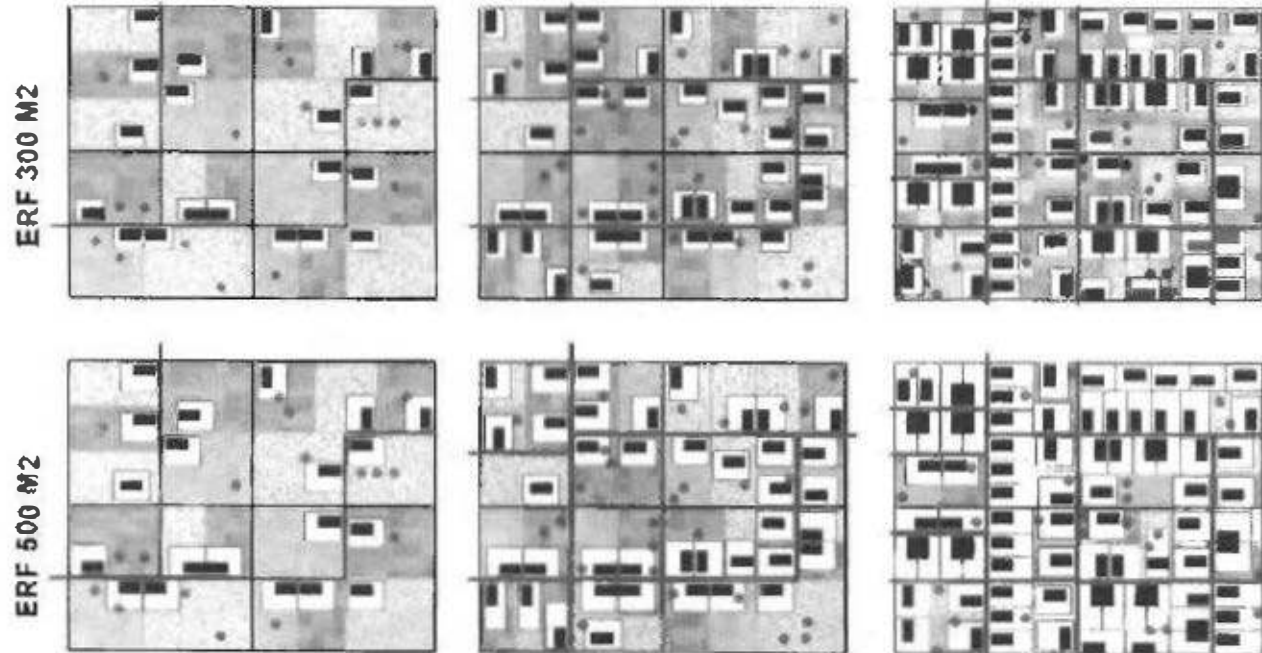

NIEUWE REGELS

5 wo/HA = 2000 m²/kavel
= voldoende ruimte voor
standaard kavel

10 wo/HA = 1000 m²/kavel =
216 m² landbouw elders

20 wo/HA = 500 m²/kavel = 700
m² landbouw elders

IMPRESSIE DEELGEBIED NOORDWEST

Bij 4000 woningen in noordwest
gemiddeld 11 wo/ha, waarvan

- Ca. 2500 woningen in
dichtheid van 20 wo/ha
- Ca. 200 woningen in
dichtheid 5 wo/ha

CONSEQUENTIES

- Behalen woningaantallen vraagt om **verruiming spelregels**
- Gedwongen **uitsortering** van programma
- **Onvoldoende planflexibiliteit** voor (organische) uitontwikkeling
- **Eemvallei** grotendeels in hindercontour, geen onderdeel van woongebied
- **Zwaartepunt** woongebied ligt op grote afstand van Almere en Zeewolde
- Kwetsbare **marktpropositie**
- “Ik woon tussen de **windmolens**”

INTEGRALE GEBIEDSVISIE

4 UITGANGSPUNTEN

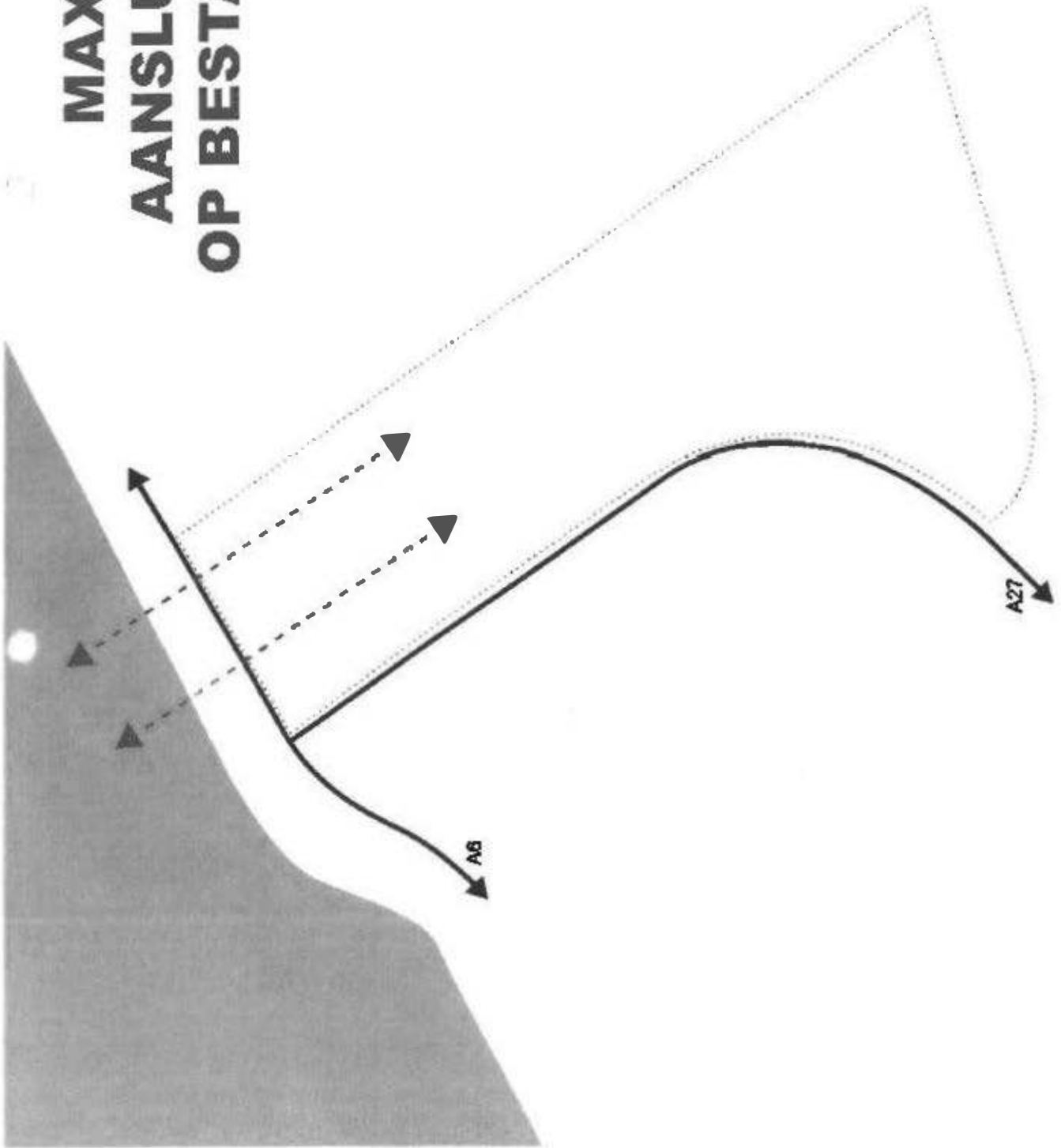
1. **Integrale benadering van Wind, Wonen en Natuur**
 2. **Kwaliteitsverbetering: op een aantrekkelijk manier realiseren van ca. 10.000 woningen ten oosten van A27**
-
1. **Op een manier waarbij de Structuurvisie Oosterwold tot zijn recht komt**
 2. **Rekening houdend met beoogde energieopbrengst Wind op Land**

WAT WE WILLEN BEREIKEN

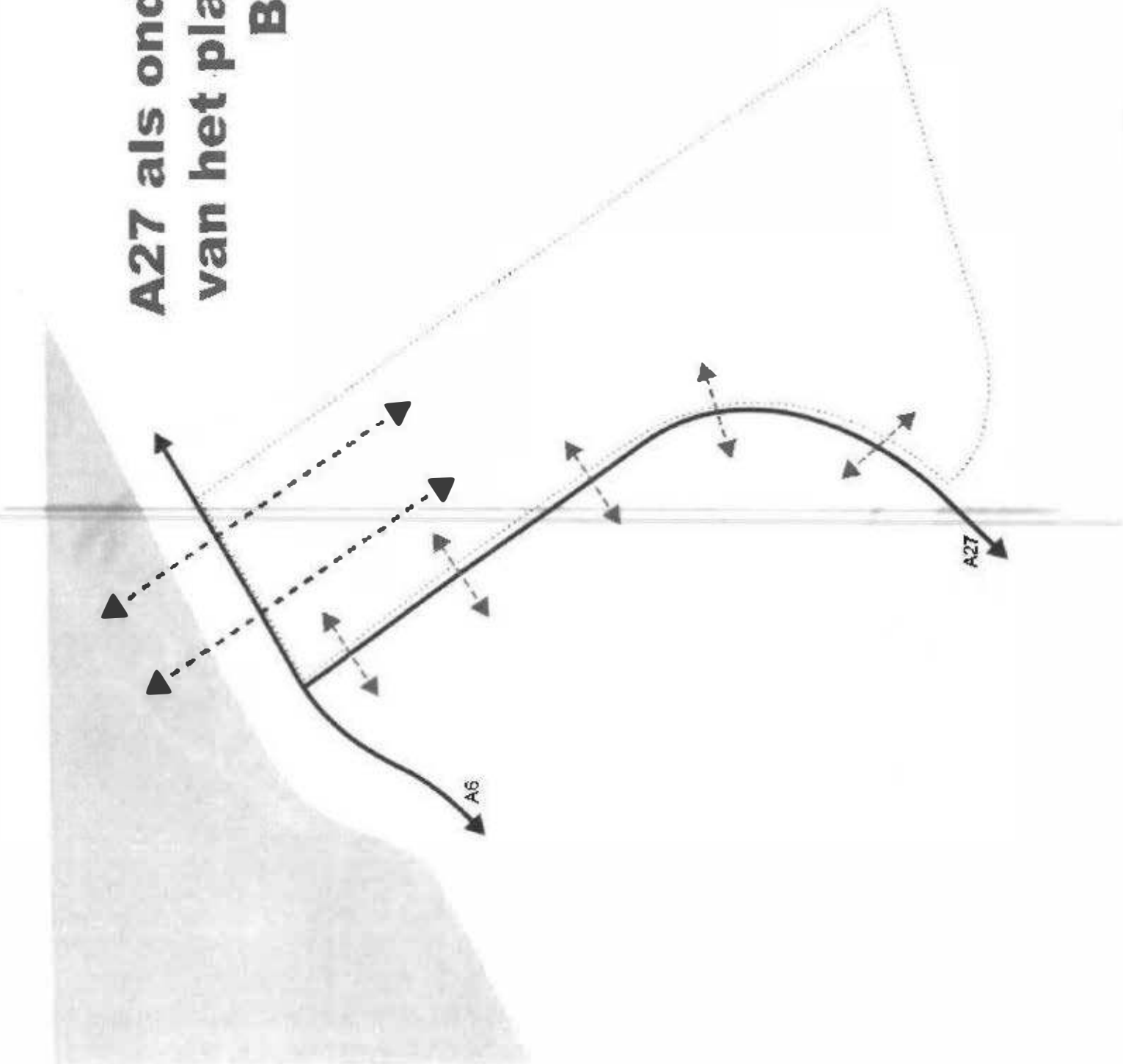
- Gebied met landelijke woonmilieus
- Concentratie in woonkernen
- Functiemix op kleine korrel
- Collectiviteit en voorzieningen
- Landbouw: XS en XL
- Verbinding met Almere en Zeewolde

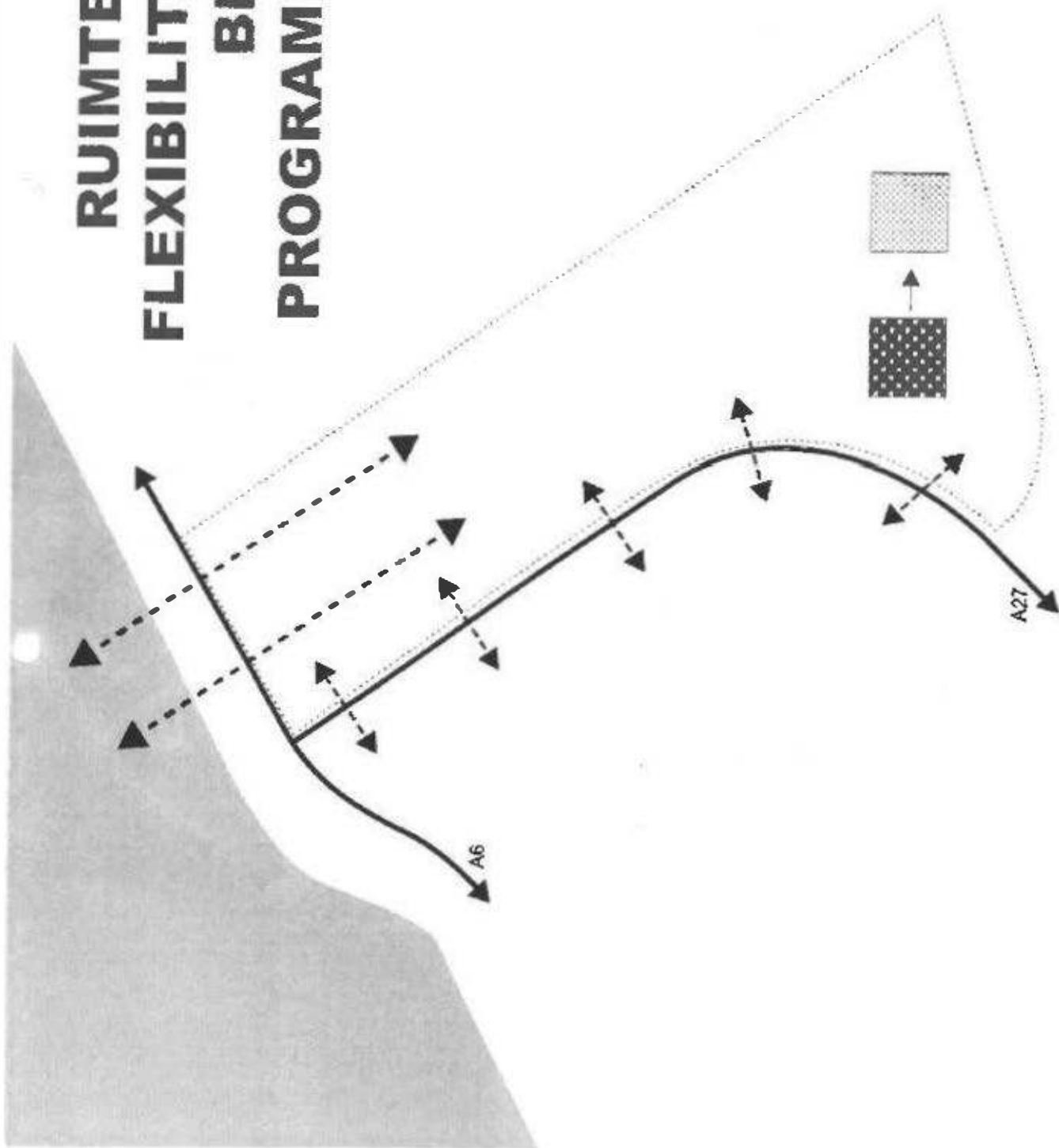
MAXIMALE AANSLUITING OP BESTAANDE STAD

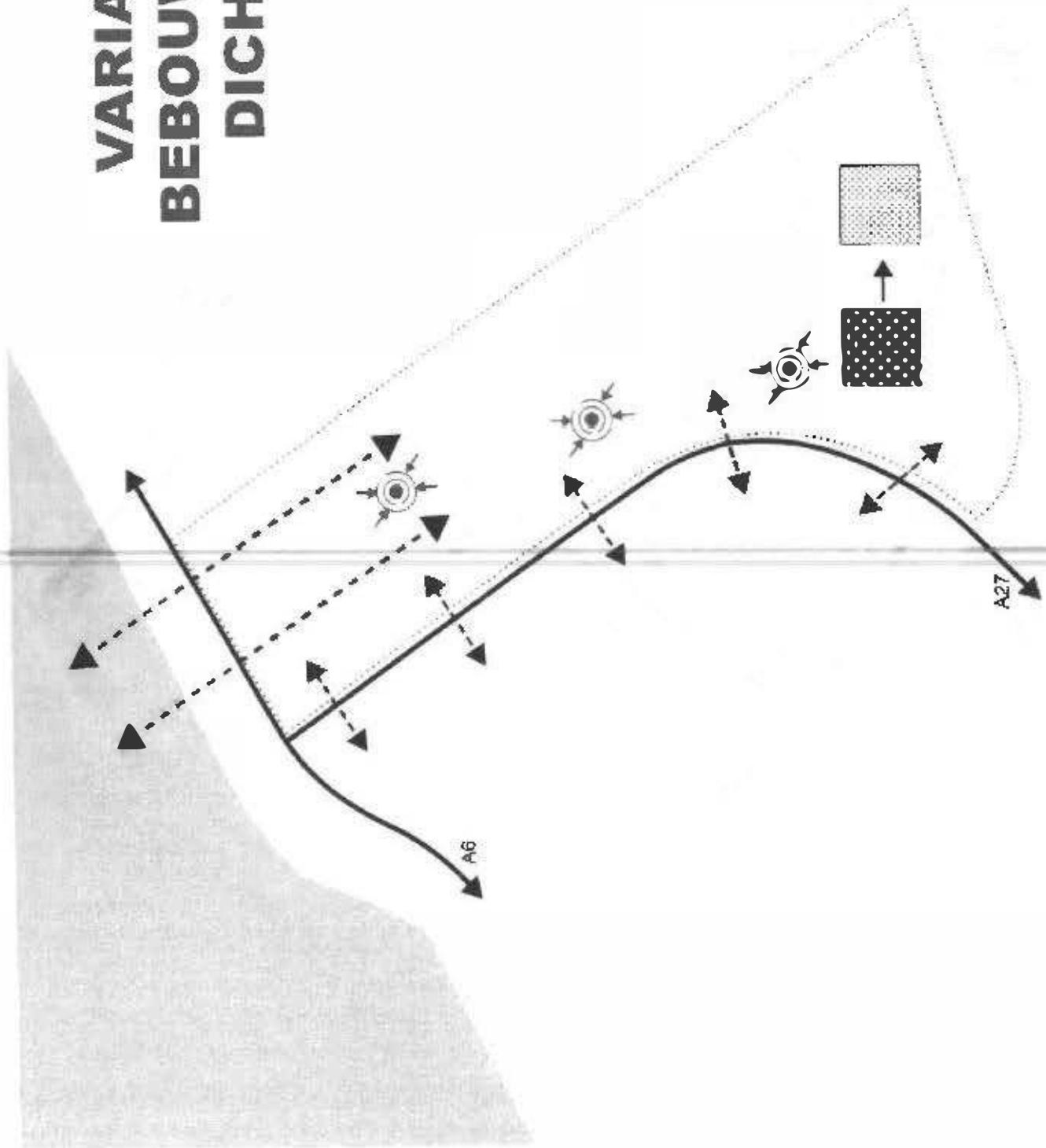
**A27 als onderdeel
van het plan i.p.v.
Barrière**

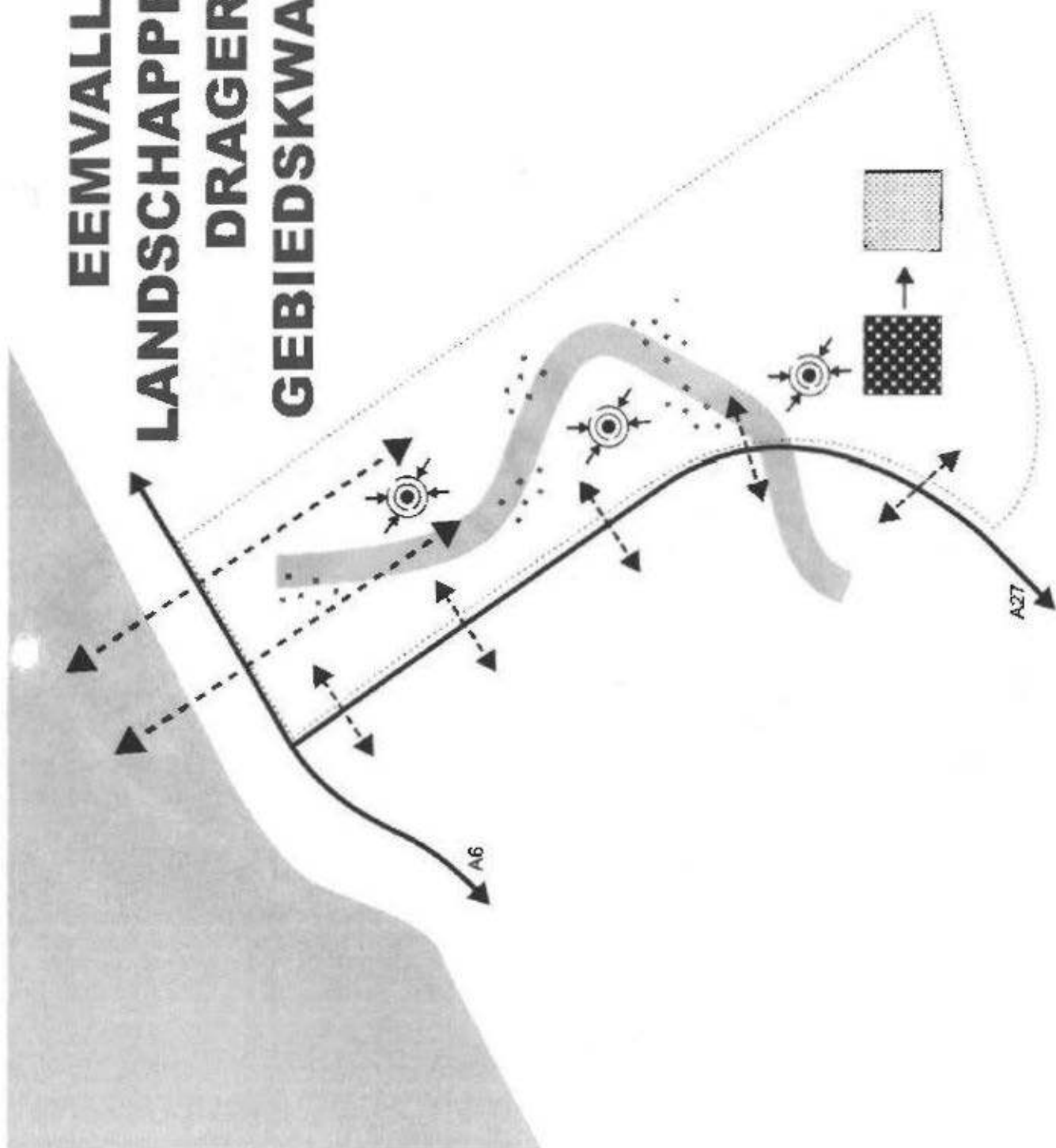
RUIMTE VOOR FLEXIBILITEIT EN BEHOUD PROGRAMMAMIX

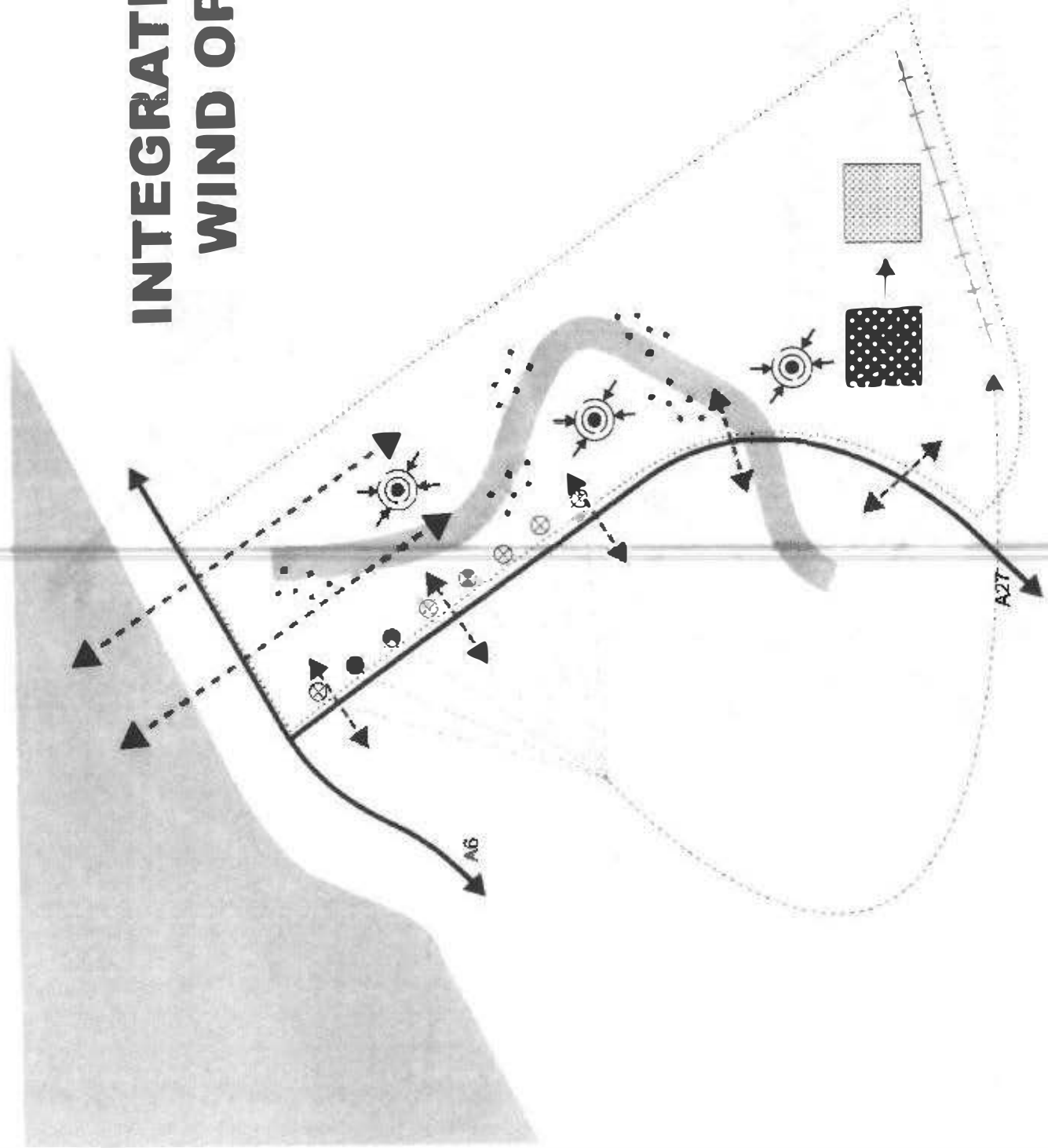
VARIATIE IN BEBOUWINGS DICHTHEID

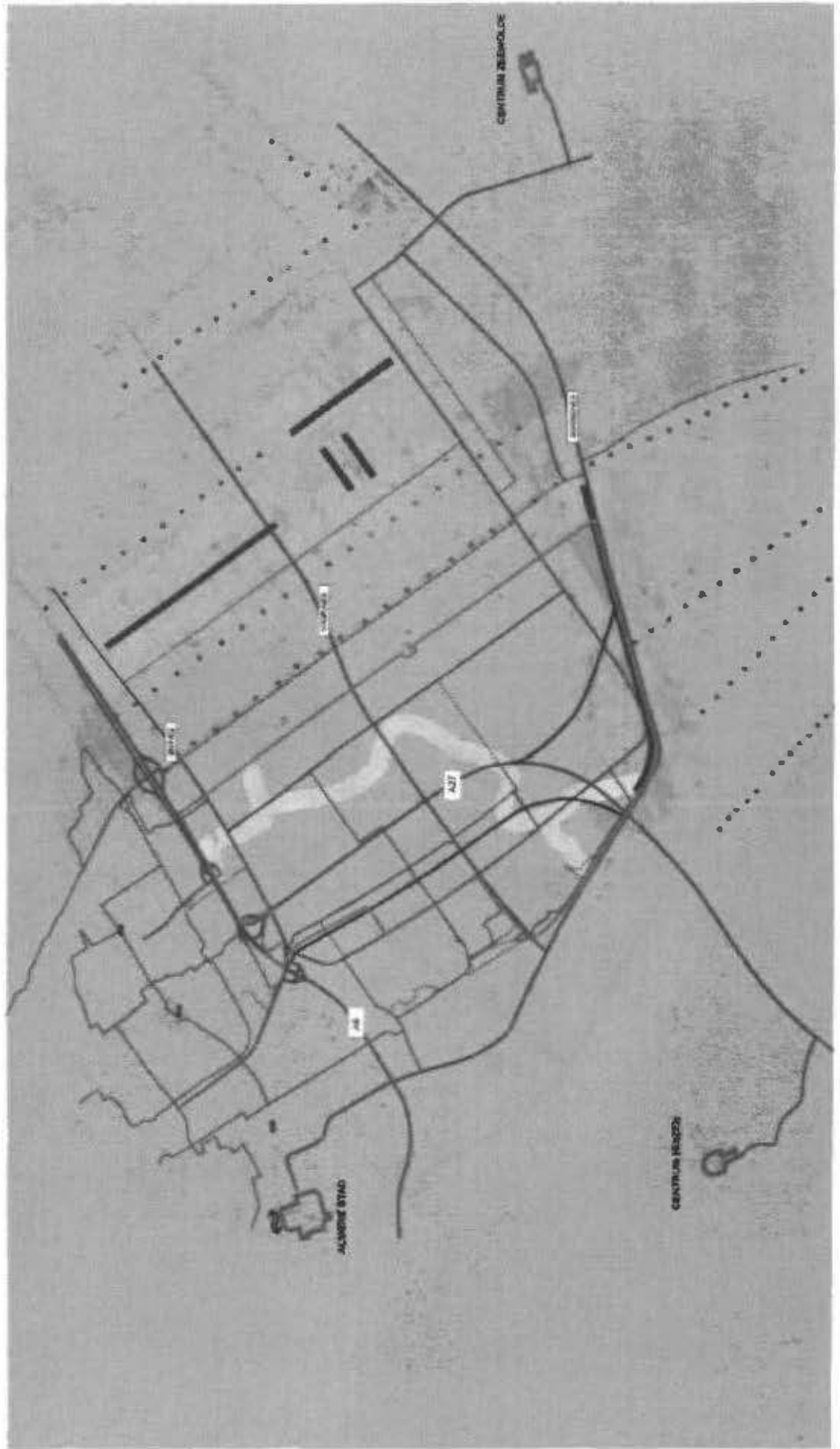
EEMVALLEI ALS LANDSCHAPPELIJKE DRAGER VOOR GEBIEDSKWALITEIT

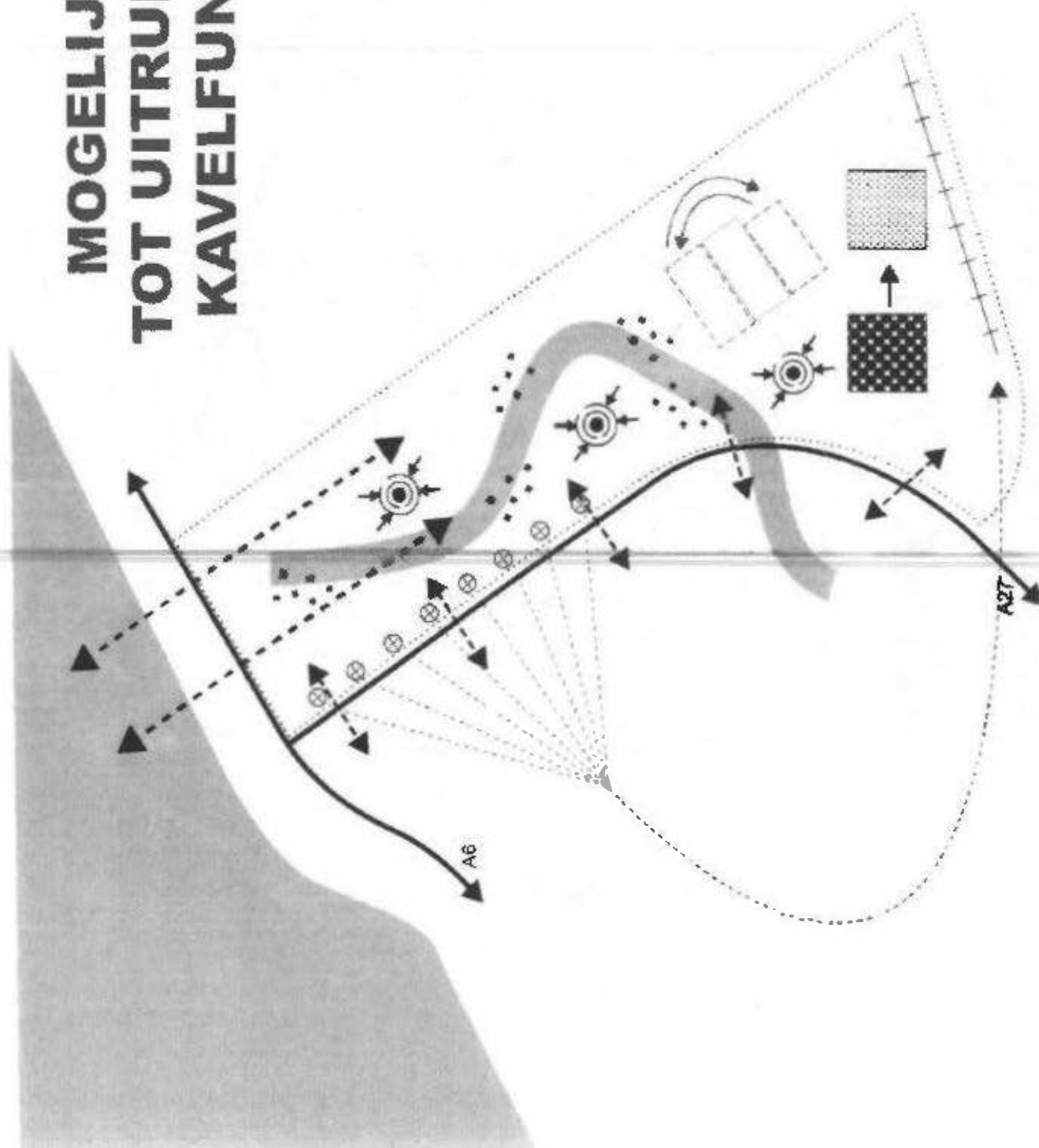
INTEGRATIE MET WIND OP LAND

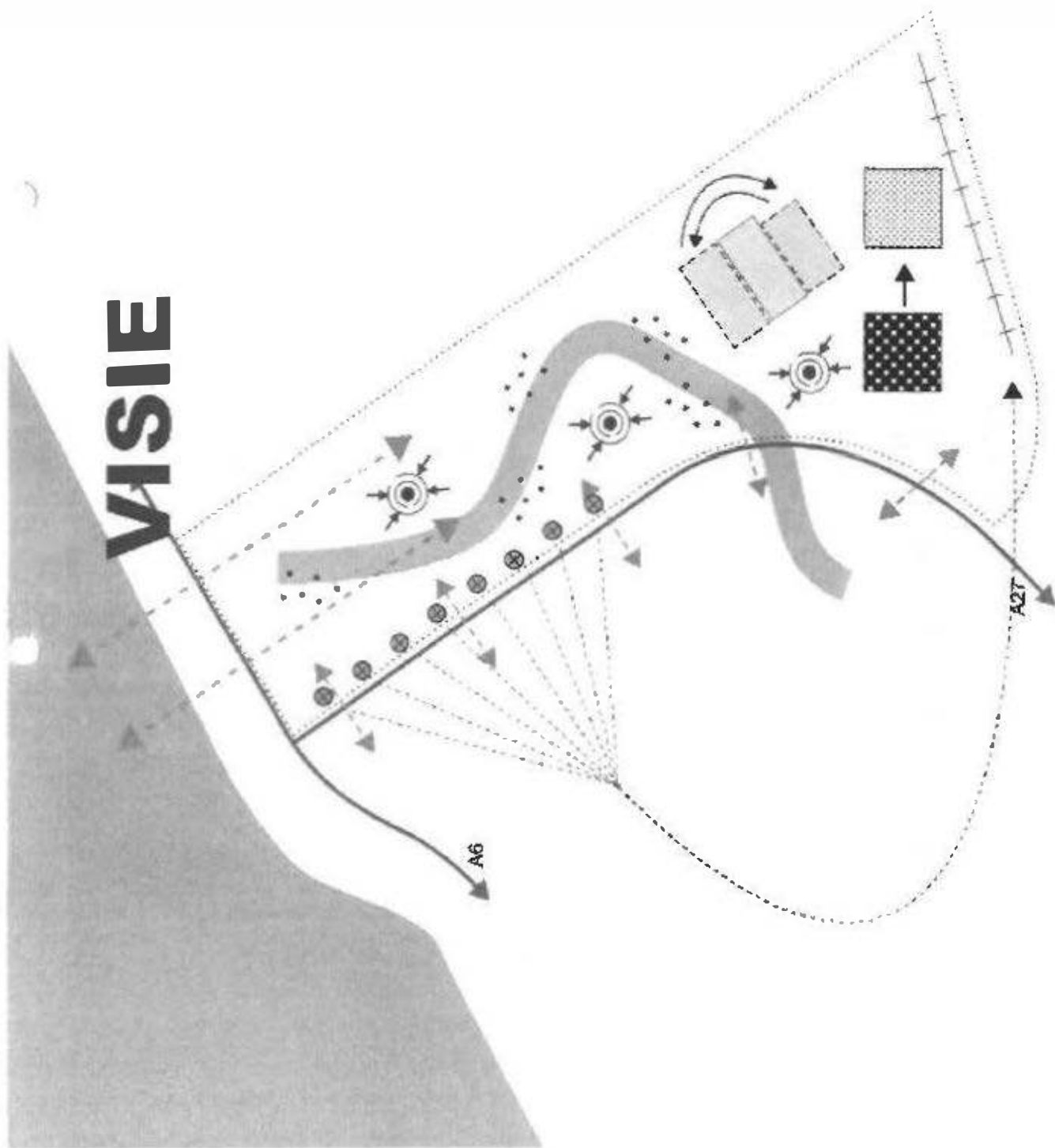
ZOEKLOCATIES WIND OP LAND

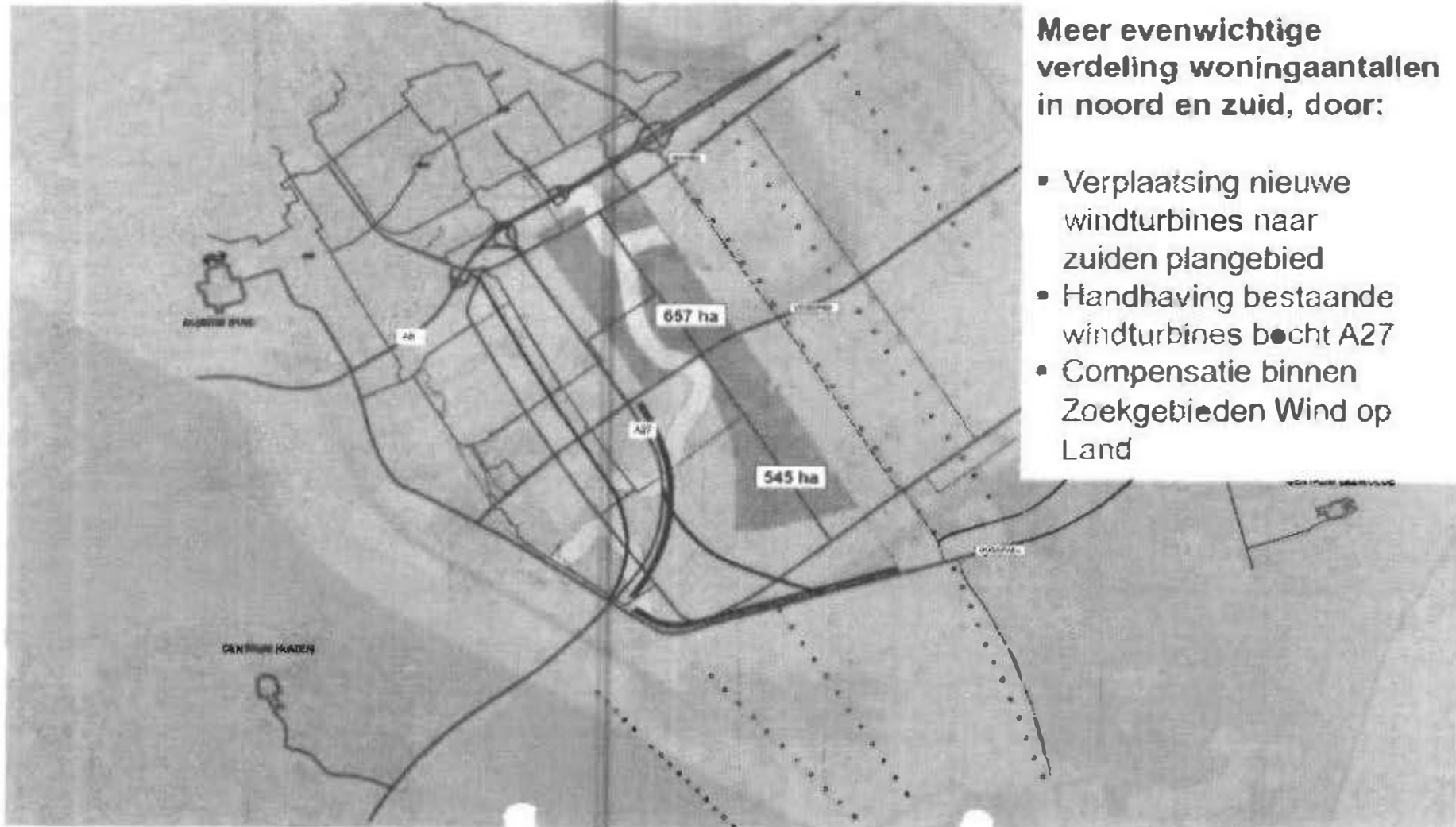
MOGELIJKHEID TOT UITRUIJL VAN KAVELFUNCTIES

VISIE

NIEUW ONTWIKKELGEBIED

**Meer evenwichtige
verdeling woningaantallen
in noord en zuid, door:**

- Verplaatsing nieuwe windturbines naar zuiden plangebied
- Handhaving bestaande windturbines bocht A27
- Compensatie binnen Zoekgebieden Wind op Land

IMPRESSIE DEELGEBIED NOORDWEST

4000 woningen in noordwest
waarvan:

- Ca. 800 woningen in
dichtheid van 20 wo/ha
- Ca. 1500 woningen in
dichtheid 5 wo/ha

UITNODIGING

AMVEST

ING
REAL ESTATE

de Alliantie

hart voor wonen

Ymere

wonen, leven, groeien

Natuur dichtbij

**HET FLEVO
LANDSCHAP**

heijmans

1111 1111 1111 1111 1111
 1111 1111 1111 1111 1111
 1111 1111 1111 1111 1111
 1111 1111 1111 1111 1111
 1111 1111 1111 1111 1111

1111 1111 1111 1111 1111
 1111 1111 1111 1111 1111
 1111 1111 1111 1111 1111
 1111 1111 1111 1111 1111
 1111 1111 1111 1111 1111

AANGETEKEND

De Minister van Economische Zaken
 De Minister van Infrastructuur en Milieu
 p/a Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Windpark Zeewolde
 Postbus 248
 2250 AE VOORSCHOTEN

Tevens per digitaal reactieformulier: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/windpark-zeewolde> (exclusief bijlagen)

Rotterdam, 20 april 2017

Referentie : 538.16.066 Almere Hout / Windpark Zeewolde – Zienswijze
 Uw referentie : Ontwerp-Rijksinpassingsplan en ontwerp-uitvoeringsbesluiten Windpark Zeewolde.
 Van : [redacted] advocaat en [redacted], senior jurist
 Telefoon : [redacted]
 Fax : [redacted]
 E-mail : [redacted]

Excellenties.

Namens cliënten

- AM Grondbedrijf B.V., gevestigd aan de Ptolemaeuslaan 80 te (3528 BP) Utrecht;
- Bouwinvest Development B.V., gevestigd aan de La Guardiaweg 4 te (1043 DG) Amsterdam;
- Heijmans Vastgoed B.V., gevestigd aan de Graafsebaan 65 te (5248 JT) Rosmalen; en
- Terra Ontwikkeling C.V., gevestigd aan de Graafsebaan 65 te (5248 JT) Rosmalen.

(hierna tezamen genoemd: 'cliënten'), domicilie kiezende aan de Blaak 28 te (3011 TA) Rotterdam, ten kantore van Ploum Lodder [redacted] n Advocaten en Notarissen, van welk kantoor [redacted] tot (advocaat-)gemachtigden worden gesteld, zulks met het recht van plaatsvervangi~~ng~~, diener wij hierbij zienswijzen in tegen de volgende ontwerpbesluiten ten behoeve van de realisatie van het Windpark Zeewolde:

Blaak 28
 3011 TA Rotterdam

Postbus 711
 3000 AS Rotterdam

T +31 10 440 6440
 F +31 10 476 4400

info@ploum.nl
 www.ploum.nl

BTW: NL.8040.02.204.B.01
 KVK: 24166720

- het ontwerp-rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 van de Ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu (de 'Ministers') (het 'ontwerp-RIP'); en
- de ontwerp-omgevingsvergunning van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde (kenmerk: nr. 1620013723) de ('ontwerp-omgevingsvergunning'); en
- de ontwerp-vergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 26 januari 2017 van de Gedeputeerde Staten van Flevoland (de 'ontwerp-natuurvergunning'); en
- de ontwerp-watervedgunning van het College van Dijkgraaf Heemraden van het waterschap Zuiderzeeland.

Het ontwerp-RIP maakt het mogelijk dat het windpark Zeewolde vanuit planologisch oogpunt kan worden gerealiseerd. Daarnaast zijn voor de realisering van het windpark Zeewolde vergunningen nodig. Tezamen met het ontwerp-RIP worden de ontwerp-watervedgunning, ontwerp-natuurvergunning en ontwerp-omgevingsvergunning (de 'uitvoeringsbesluiten') gecoördineerd voorbereid. Van 10 maart tot en met 20 april 2017 liggen het ontwerp-RIP en de uitvoeringsbesluiten ter inzage en kan een ieder zienswijzen naar voren brengen.

Clënten wensen gebruik te maken van de gelegenheid tot het indienen van zienswijzen. Clënten hebben namelijk grondposities en ontwikkelplannen binnen de invloedssfeer van het windpark Zeewolde. De windturbines hebben evident negatieve c.q. beperkende gevolgen voor de grondposities van clënten en de initiatieven die zij op die grond willen realiseren. Gelet hierop hebben het ontwerp-RIP en de uitvoeringsbesluiten directe en (mogelijk) aanzienlijke negatieve gevolgen voor clënten.

In het kader van het vooroverleg als bedoeld in het Besluit ruimtelijke ordening (het 'Bro') hebben de Ministers op 26 september 2016 het voorontwerp-rijksinpassingsplan (het 'voorontwerp-RIP') opgesteld. Hoewel het voorontwerp-RIP niet is voorgelegd aan clënten, hebben zij alvast een eerste reactie kenbaar gemaakt op het voorontwerp-RIP (de 'reactie') (Billage 1). In de kern hebben clënten hierin aangegeven dat zij van mening zijn dat het voorontwerp-RIP niet op deze wijze kan worden vastgesteld en niet strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening, omdat:

- (i) ten onrechte de gebiedsontwikkeling Oosterwold, waaronder de initiatieven van clënten, niet is betrokken in het voorontwerp-RIP;
- (ii) de negatieve gevolgen van het Windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht, nu de gebiedsontwikkeling Oosterwold niet is meegenomen in de referentiesituatie; en
- (iii) in strijd wordt gehandeld met ruimtelijk beleid.

In de nota Vooroverleg Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 (de 'Nota vooroverleg') is gereageerd op de reactie van cliënten. Na bestudering van deze nota en het ontwerp-RIP komen cliënten tot de conclusie dat niet tegemoet is gekomen aan hun bezwaren en derhalve ten onrechte in het geheel geen rekening wordt gehouden met hun belangen, dit terwijl cliënten significant negatieve gevolgen zullen ondervinden door de realisering het windpark Zeewolde. Het voorgaande is aanleiding voor cliënten om zienswijzen kenbaar te maken tegen het ontwerp-RIP en de uitvoeringsbesluiten.

Met betrekking tot de positie van cliënten en een inleiding op de feitelijke en beleidsmatige situatie wordt een deel van de bijgaande reactie van cliënten op deze plaats ingelast en herhaald.

1. Inleiding

Gebiedsontwikkeling Oosterwold

- 1.1. Oosterwold is een gebied van 4.300 hectare aan de oostkant van Almere en de westkant van Zeewolde. Oosterwold biedt ruimte aan circa 15.000 woningen in landelijke woonmilieus (zie afbeelding 1 voor het gebied van de ontwikkeling Oosterwold).¹

¹ Dit betreft het o-angebied zoals opgenomen in de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold. Zie ook <https://almere20.almere.nl/gebiedsontwikkeling/oosterwold/>

- 1.2. Om de gebiedsontwikkeling Oosterwold planologisch te verankeren en mogelijk te maken hebben de gemeenteraden van de gemeenten Almere en Zeewolde de Intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold opgesteld.² Deze structuurvisie geeft het raamwerk waarbinnen de initiatiefnemers aan de slag kunnen met de ontwikkeling van Oosterwold.
- 1.3. Daarnaast wordt in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (de 'SVIR') de drievoudige schaa sprong in Noordwest-Nederland, Amsterdam-Almere-Markermeer (woningbouw, Infrastructuur en groen/blauw) als een opgave van nationaal belang genoemd.³ Oosterwold is onderdeel van dit nationaal belang.
- 1.4. Aansluitend op de SVIR is op 13 november 2013 de Rijkstructuurvisie voor het gebied Amsterdam-Almere-Markermeer (de 'RRAAM') vastgesteld en zijn de bijbehorende bestuursafspraken RRAAM en de Uitvoeringsafspraken Almere 2.0 getekend. Ook in deze Rijkstructuurvisie wordt Oosterwold als ontwikkeling genoemd. De RRAAM draagt derhalve bij aan de verwezenlijking van het door het Rijk gewenste ruimtelijk beleid.
- 1.5. Om de ontwikkeling van Oosterwold verder mogelijk te maken heeft de gemeenteraad van Almere het bestemmingsplan 'Chw bestemmingsplan Oosterwold' op 26 september 2016 vastgesteld (het 'bestemmingsplan Oosterwold'). Het bestemmingsplan is een directe vertaling van de ambities en ontwikkelingsprincipes zoals deze zijn vastgesteld in de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold en betreft 'fase 1' van de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Voor het gedeelte van Oosterwold dat is gelegen binnen het grondgebied van de gemeente Zeewolde, zal ook nog een afzonderlijk planologisch regime worden vastgesteld.⁴

initiatieven cliënten

- 1.6. De grondposities en ontwikkelplannen van cliënten liggen binnen het plangebied van de gebiedsontwikkeling Oosterwold (zie Afbeelding 2).

² Op 27 juni 2013 vastgesteld door de gemeenteraad van Zeewolde en op 4 juli 2014 door de gemeenteraad van Almere.

³ Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte 2012, p. 69.

⁴ Zie paragraaf 1.3 van de toelichting op het bestemmingsplan Buitengebied 2016 van de gemeenteraad Zeewolde.

Afbeelding 2 grondposities cliënten

- 1.7. Cliënten zijn voornemens om op de blauw gearceerde gronden een woonconcept te realiseren op basis van het woonprogramma 'Bewust Genieten' en willen optimaal gebruik maken van de mogelijkheden die het bestemmingsplan Oosterwold en de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold daarvoor bieden. Voorts zijn - voor een deel van de gronden - al plannen ingediend bij de gebiedsregisseur, zie het plan 'Oosterwold | Rekenverkaveling Bewust Genieten' van 31 oktober 2016 (zie bijlage 1 behorende bij de reactie van cliënten (Bijlage 1)).
- 1.8. Uit de verbeelding behorende bij het ontwerp-RIP maken cliënten op dat het voornemen bestaat om een nieuw windpark te realiseren op het grondgebied van de gemeente Zeewolde (85 windturbines) en voor een klein deel fysiek binnen het grondgebied van de gemeente Almere (7 windturbines). De windturbines - en in het bijzonder de windturbines die zijn gesitueerd langs de rijksweg A27 - hebben evident negatieve c.q. beperkende gevolgen voor de initiatieven van cliënten, die zij op hun percelen willen realiseren. Voorbeelden hiervan zijn slagschaduwhinder, geluidshinder, lichthinder effecten op externe veiligheid en visuele hinder. Door de hinder(-contour) van de windturbines kunnen minder woningen ontwikkeld worden en de woningen die nog wel ontwikkeld kunnen worden, zullen bovendien veel minder aantrekkelijk zijn voor potentiële kopers. Het voorgaande leidt evident tot waardevermindering van de grondposities van cliënten.
- 1.9. Cliënten zijn van mening dat het ontwerp-RIP niet op deze wijze kan worden vastgesteld, omdat:

- (i) de gevolgen voor de gebiedsontwikkeling Oosterwold en de Inpassing daarvan naast het windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht;
- (ii) de ontwikkelplannen van cliënten ten onrechte buiten de afstemmingsregel vallen;
- (iii) geen sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat;
- (iv) ten onrechte geen aanpassing van de uitruil van roodkavels heeft plaatsgevonden, en;
- (v) sprake is van strijd met het vigerende ruimtelijk beleid.

1.10. In het hiernavolgende worden deze bezwaren nader toegelicht.

2. Gevolgen en inpassing gebiedsontwikkeling Oosterwold

- 2.1. Zoals reeds aangegeven in de reactie op het voorontwerp-RIP, zijn cliënten van mening dat bij het (voor-)ontwerp-RIP onvoldoende rekening is gehouden met de gebiedsontwikkeling Oosterwold, inclusief de ontwikkelplannen van cliënten. Voor cliënten gaat het voornamelijk om de windturbines langs de A27. Cliënten hebben in samenwerking met SITE urban development Cauberg Huygen en Feddes Olthof de integrale gebiedsvisie 'Nieuw perspectief op Oosterwold van 13 maart 2017' (de 'Integrale Gebiedsvisie') opgesteld (Bijlage 2), die op 13 maart 2017 is gepresenteerd aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold. De integrale Gebiedsvisie visualiseert dat een andere opstelling, allocatie en hoogte van de windturbines mogelijk is op basis van een integrale benadering van wind, wonen en natuur.
- 2.2. Cliënten begrijpen dat begin 2017 een traject is gestart om de ontwikkeling van het windpark Zeewolde en de gebiedsontwikkeling Oosterwold beter op elkaar af te stemmen.⁵ Hierbij zou niet alleen worden gekeken of aanpassing van de hoogte van de windturbines langs de A27 mogelijk is, maar ook of molenposities te verplaatsen c.q. uit te wisselen zijn op een zodanige wijze dat het voor zowel het windpark als de gemeente Almere en Oosterwold acceptabel is. De uitkomst van dit traject wordt in de zomer van 2017 verwacht.
- 2.3. Voorts staat op pagina 9 en 18 van de Nota Vooroverleg aangegeven dat het windpark Zeewolde en Oosterwold zo veel mogelijk in afstemming worden ontwikkeld. Kennelijk is in januari 2017 een onderzoek opgeleverd dat onder andere ingaat op de effecten van het windpark Zeewolde op de ontwikkelopgave in Oosterwold. Dit rapport hebben cliënten niet bij de stukken aangetroffen. Cliënten

⁵ Dit volgt o.a. uit de brief van burgemeester en wethouders van de gemeente Almere van 11 april 2017 met kenmerk DSO/2017/S131779.

- nemen aan dat dit rapport nog wordt verstrekt c.q. ter inzage wordt gelegd, zodat zij daarop kunnen reageren. Graag ontvangen zij daartoe een afschrift van dit rapport, dat al ter inzage had moeten worden gelegd.⁶
- 2.4. Cliënten constateren in ieder geval dat de bestuurders van Oosterwold, de Ministers en het Windpark Zeewolde hebben afgesproken te bekijken welke van de geschetste mogelijkheden zij kunnen implementeren zodat de ontwikkeling van Oosterwold alsmede het windpark naast elkaar en zo samenhangend mogelijk vorm kunnen krijgen. Het spreekt voor zich dat cliënten graag betrokken worden bij die aanpassingen en de mogelijkheden daartoe.
- 2.5. Cliënten menen dat het volkomen terecht is dat (kennelijk) alsnog onderzoek wordt gedaan door de Ministers naar de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold (een belang van nationale orde) en de inpassing van het windpark Zeewolde. Cliënten zijn wel van mening dat verdere besluitvorming niet kan plaatsvinden zonder de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken. Het is ook vreemd dat dit niet is gedaan alvorens het ontwerp-RIP vast te stellen. Het meest logisch is juist dat eerst het benodigde onderzoek uitgevoerd is alvorens tot de concept-besluitvorming kan worden overgegaan (mits uit dat onderzoek blijkt dat een windpark van deze omvang hierin past). In plaats daarvan zijn de ontwerpbesluiten al ter inzage gelegd zonder dat cliënten kunnen inspreken op het ontwerp-RIP, inclusief het noodzakelijk afstemmingsonderzoek naar de gebiedsontwikkeling Oosterwold en het windpark Zeewolde.
- 2.6. Daarnaast is in dit kader nog van belang dat het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland (het 'Regioplan'), een structuurvisie van de provincie Flevoland, het ontwikkelkader voor de realisatie van windturbineparken binnen de provincie Flevoland vormt. Op basis van het Regioplan mag de ashoogte van de windturbines maximaal 120 meter hoog zijn.⁷ Indien initiatiefnemers een hoger vermogen willen creëren door middel van een hogere ashoogte, dan dient te worden aangetoond dat het maximaal haalbare vermogen per windturbine met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is.
- 2.7. Het ontwerp-RIP maakt het mogelijk dat nabij de percelen van cliënten windturbines geïncaliseerd mogen worden met een ashoogte hoger dan 120 meter. De motivering dat dit noodzakelijk is, overtuigt cliënten niet, zoals wordt toegelicht onder 6 van deze zienswijzen.

⁶ Art. 3:11 Awb jo. art. 3:8 jo. art. 3:35 Wvle.

⁷ Regioplan, p. 22.

3. **Cliënten vallen ten onrechte buiten de afstemmingsregeling artikel 6.1**
- 3.1. Als gevolg van het ontwerp-RIP en de ontwerp-omgevingsvergunning zien cliënten hun ontwikkelmogelijkheden in Oosterwold ernstig beperkt worden. In het ontwerp-RIP is in een afstemmingsregeling voorzien in artikel 6. Op deze afstemmingsregeling is een korte toelichting gegeven op p. 28 van de Nota Vooroverleg. Op basis van de afstemmingsregeling wordt bij de vaststelling van het ontwerp-RIP rekening gehouden met initiatieven die redelijkerwijs geen rekening konden houden met de komst van het windpark; het windpark moet rekening houden met deze initiatieven.
- 3.2. De afstemmingsregelling uit artikel 6 luidt als volgt:

**Artikel 6 overige zone – Ontwikkelingsregels*

6.1 bestemmingsomschrijving Chw bestemmingsplan Oosterwold

Op de gronden die deel uitmaken van dit inpassingsplan en die zijn voorzien van de bestemming Overige zone – Ontwikkelregels en die tevens deel uitmaken van het Chw bestemmingsplan Oosterwold, zijn de regels van artikel 13 van het Chw bestemmingsplan Oosterwold van overeenkomstige toepassing, met inachtneming van het volgende:

- A. *Na artikel 13.25 van het Chw bestemmingsplan Oosterwold worden artikel 13.25a en 13.25b toegevoegd, luidende:*

13.25a Windturbinegeluid

Bij het realiseren van gebouwen en bij functiewijzigingen dient vermeden te worden dat nieuwe situaties ontstaan waarbij niet voldaan kan worden aan de geluidsnormen voor windturbinegeluid. Ten behoeve van de toets of hieraan wordt voldaan, wordt de 'beslisboom windturbinegeluid' doorlopen zoals opgenomen in de Bijlage Beslisbomen. Indien de beslisboom niet is gevolgd, is dit reden tot het weigeren van een Wobo-vergunning.'

13.25b Slagschaduwhinder

Bij het realiseren van gebouwen en bij functiewijzigingen dient vermeden te worden dat nieuwe situaties ontstaan waarbij niet voldaan kan worden aan de normen voor slagschaduwhinder als gevolg van windturbines. Ten behoeve van de toets of hieraan wordt voldaan, wordt de 'beslisboom slagschaduwhinder' doorlopen zoals

oegenomen in de Bijlage Beslisbomen. Indien de beslisboom niet is gevolgd, is dit reden tot het weigeren van een Wobo-vergunning.

8. Aan de Bijlagen bij de regels van het Chw bestemmingsplan Oosterwold worden de beslisbomen toegevoegd uit bijlage 2 van deze planregels."

- 3.3. Volgens de bijlage 'Beslisbomen Oosterwold', behorende bij het bestemmingsplan Oosterwold (de 'Beslisbomen Oosterwold'), vindt slechts afstemming plaats tussen het ontwerp-RIP en de ontwikkelplannen (waaronder de ontwikkelplannen van cliënten), indien deze plannen zijn toegestaan op basis van het bestemmingsplan Oosterwold. Bovendien moet voor het voornemen een intentieovereenkomst en/of anterieure overeenkomst met de gemeente Almere zijn gesloten vóór 10 november 2016. Het voornemen mag sindsdien niet zijn gewijzigd. Met andere woorden: indien een initiatiefnemer geen intentieovereenkomst of anterieure overeenkomst met de gemeente Almere heeft gesloten vóór 10 november 2016, is het windpark Zeewolde een voldongen feit en wordt geen rekening gehouden met de gevolgen van het windpark Zeewolde voor deze initiatieven.
- 3.4. Cliënten vallen buiten de afstemmingsregeling, terwijl zij al zestien jaar grondposities hebben in Oosterwold (zoals ook bekend is bij de overheidspartijen). Er zijn diverse rijks- en gemeentelijke beleidsdocumenten (zie hiervoor) vastgesteld die een nadere invulling geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Hieruit volgt dat de gebiedsontwikkeling van Oosterwold een zekere ontwikkeling betreft en dat cliënten daarvan ook mochten uitgaan.
- 3.5. Op grond van de afstemmingsregeling wordt jegens cliënten geen aanpassing gemaakt, die de hinder van windmolens beperkt bij woningbouwontwikkeling. Cliënten menen dat deze grens niet juist is getrokken en dat zij - gelet op de voorgeschiedenis - ook hadden moeten kunnen profiteren van de afstemmingsregeling. Hierbij merken cliënten op dat zij sinds geruime tijd met de gemeente Almere in gesprek zijn over de ontwikkelplannen en zij op 1 november 2016 het laatste ontwikkelvoorstel ter toetsing aan de gebiedsregisseur Oosterwold hebben voorgelegd. Tot slot wijzen cliënten erop dat zij verder zijn in de planontwikkeling dan initiatiefnemers die slechts een intentieovereenkomst hebben gesloten met de gemeente en nog geen concrete plannen ter toetsing hebben voorgelegd.
- 4. Geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat**
- 4.1. Bovendien geldt dat de woningen die nog wel ontwikkeld kunnen worden, veel minder aantrekkelijk zullen zijn voor potentiële kopers, waardoor cliënten extra

worden benadeeld. Ook heeft dit negatieve gevolgen voor de nationale woningbouwopgaven zoals opgenomen in de SVIR en de RRAAM.⁸

- 4.2. Op pagina 28 van de Nota Vooroverleg wordt gesteld dat de milieuonderzoeken zijn uitgevoerd naar de omvang van de hinder van de windmolens en dat de uitkomst is dat het woon- en leefklimaat aanvaardbaar wordt geacht, mede omdat de veiligheid is gegarandeerd. Nog los van het feit dat enkel het voldoen aan (wettelijke) milieugrenswaarden niet automatisch maakt dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en dat dit een afzonderlijke vaststelling betreft, geldt dat voor potentiële kopers het woon- en leefklimaat in grote mate wordt bepaald door uitzicht, geluid, (knipper-)licht en slagschaduw.
- 4.3. Via internet zijn talloze voorbeelden te vinden van grote weerstand wanneer besloten wordt één of meer windmolens te plaatsen. Dit maakt te ontwikkelen woningen veel minder aantrekkelijk en daar wordt nu ten onrechte geen rekening mee gehouden. Dit klemt temeer nu cliënten zich tegelijkertijd geconfronteerd zien met een star bestemmingsplan Oosterwold.
5. **Ten onrechte geen aanpassing ultrull roodkavels**
- 5.1. Ervan uitgaande dat windmolens in de nabijheid moeten worden gerealiseerd, zullen de cliënten zo flexibel mogelijk moeten kunnen zijn in de mogelijkheden om woningen te realiseren binnen Oosterwold, teneinde deze aantrekkelijk te maken.⁹
- 5.2. Het bestemmingsplan Oosterwold, zoals dat is vastgesteld door de gemeenteraad van Almere, voorziet in een roodkavelregeling die zeer star is. Zie voor de samenloop tussen het ontwerp-RIP en het bestemmingsplan Oosterwold, pagina 27 van de Nota Vooroverleg.
- 5.3. Momenteel loopt er een beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de 'Afdeling') tegen dit bestemmingsplan, met als inzet een - gelet op de mogelijke komst van het windpark - optimalere mogelijkheid om woningbouw te ontwikkelen. Nu kent het bestemmingsplan een starre regeling voor het uitwisselen van roodkavels. Blijkens haar verweerschrift is de gemeenteraad van Almere (nog) niet bereid daaraan mee te werken. Het beroepsschrift van cliënten wordt als **Bijlage 3** aangehecht.
- 5.4. Cliënten menen dat met het vaststellen van het RIP tenminste - gelet op de belangen die zijn gemoeid met de woningbouwontwikkeling - erin moet voorzien dat de belangen van cliënten zo min mogelijk worden geschaad. Dit kan door in

⁸ Zie voor een nadere toelichting de randnummer 1.3 en 1.4.

⁹ Hetgeen nodig is ter verwezenlijking van de nationale woningbouwopgave.

het RIP het Chw bestemmingsplan aan te passen conform het bijgaande beroepschrift van cliënten (indien en voor zover de Afdeling op dit punt niet toetst aan de beoordelingsvrijheid van gemeenteraad van Almere). Wanneer het (ontwerp-)RIP immers zou voorzien in de mogelijkheid om roodkavels flexibeler uit te ruilen, wordt meer recht gedaan aan de belangen van cliënten, die de gronden destijds hebben aangekocht in de kenbare veronderstelling de in de structuurvisie voorziene woningbouw te realiseren.

6. Strijd met ruimtelijk beleid

- 6.1. Zoals reeds aangegeven in de eerdere reactie van cliënten, is het ontwerp-RIP voorts in strijd met Uw eigen beleid, het ruimtelijk beleid van de Provincie Flevoland en het ruimtelijke beleid van de gemeenten Almere en Zeewolde. Zoals reeds is onderbouwd, zal als gevolg van het windpark Zeewolde de gebiedsontwikkeling Oosterwold ernstig worden beperkt en kunnen minder woningen worden gerealiseerd. Dit terwijl Oosterwold op basis van de SVIR en de RRAAM onderdeel uitmaakt van het gewenste nationale ruimtelijke beleid en derhalve kwalificeert als te verwezenlijken nationaal belang. Door deze beperking van de gebiedsontwikkeling Oosterwold wordt eveneens in strijd gehandeld met het beleid van de gemeente Almere en Zeewolde, namelijk met de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold. Cliënten constateren dat in de Nota vooroverleg in het geheel niet wordt ingegaan op dit punt.
- 6.2. De bevestiging van het feit dat in strijd wordt gehandeld met het ruimtelijk beleid van de hiervoor genoemde bestuurslagen, volgt eveneens uit de reacties die zijn ingediend in het kader van het vooroverleg van het Bro. Cliënten verwijzen hiervoor naar de reacties van de Provinciale Staten van de provincie Flevoland (003), de Provincie Flevoland Afdeling Ruimte en Economie (004) en de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Almere (007).
- 6.3. Ten aanzien van het Regioplan merken cliënten nog het volgende op.
- 6.4. Het Regioplan schrijft het uitgangspunt voor dat windturbines een ashoogte hebben van maximaal 120 meter. Wanneer daarvan wordt afgeweken en windturbines met een ashoogte hoger dan 120 meter mogelijk worden gemaakt, dan vraagt dit om een verzwaarde motivering. Die motivering bestaat er thans kortweg uit dat hogere windturbines meer energie leveren, wat logisch is.

- 6.5. Op pagina 49/121 van het ontwerp-RIP motiveren de Ministers als volgt waarom het maximaal haalbare vermogen per windturbine met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is:

-Motivering turbines hoger dan 120 meter ashoogte langs de rijkswegen A6 en A27

De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komt voort uit de wens tot maximale energieproductie [onderstreping door MMC en BE] binnen het plangebied. Voor een optimale energieopbrengst, en met het oog op energieproductie met een zo laag mogelijke kostprijs per MWh, is het belangrijk om windturbines te kiezen die passen bij het windaanbod in dit gebied. De afgelopen jaren heeft met name voor de toepassing van windenergie in gemiddelde (of minder) windrijke gebieden innovatie plaatsgevonden in windturbine-technologie. Met een hoge ashoogte, een grote rotor en een relatief laag generatorvermogen, wordt steeds meer energie uit de beschikbare wind gehaald. De beschikbare wind wordt energetisch en financieel steeds efficiënter omgezet in elektriciteit. Bij gelijkblijvend generatorvermogen (MW) worden de rotoren steeds groter en vergeleken met een aantal jaar geleden krijgen turbines met een zelfde rotoroppervlak lichtere generatoren (minder MW).

{...}

Voor windpark Zeewolde geldt dat de 25 turbines langs de A27 en A6 op een ashoogte van 159 meter zo'n 15 % meer duurzame energie opleveren dan turbines met een ashoogte van 120 meter (bij gelijkblijvende rotordiameter en generator). Dat komt overeen met ruim 10.000 woningen extra die voorzien kunnen worden van duurzame stroom."

- 6.5. Hiervuit volgt dat de wens bestaat om maximale energieproductie te realiseren binnen het plangebied en dat met kleinere windturbines minder duurzame energie wordt geproduceerd. Niet wordt per windturbine bewezen (c.q. aangetoond) dat met een ashoogte van maximaal 120 meter het vermogen daadwerkelijk ontoereikend is.
- 6.7. Zoals ook uit de voorgaande hoofdstukken volgt, wordt bovendien nog steeds onvoldoende rekening gehouden met de effecten van deze windturbines op de ontwikkeling Oosterveld en daarmee op de initiatieven van cliënten. Voorts begrijpen cliënten uit de kennisgeving van het ontwerp-RIP¹⁰ dat het windpark Zeewolde stroom zal leveren voor 280.000 huishouders. Uit pagina 49/121 van het

¹⁰ Socr. 2017, nr. 12566.

ontwerp-RIP volgt dat als gevolg van de hogere windturbines, een extra hoeveelheid stroom kan worden geleverd die overeenkomt met 10.000 woningen. Deze extra hoeveelheid stroom is zo gering ten opzichte van het totaal van 280.000 woningen/huishoudens, dat cliënten hierdoor dermate onevenredig benadeeld worden. Ook om deze reden kan het windpark Zeewolde niet op deze wijze en van deze omvang doorgang vinden.

- 6.8. In dit geval dient een ruimtelijke belangenafweging te worden gemaakt waarbij de belangen van hogere windturbines wordt afgewogen tegen onder andere de belangen die zijn gemoeid met de woningbouwopgave. Een andere plaatsing en lagere windturbines hebben een positief effect op de ontwikkelmogelijkheden voor woningbouw, welk belang af eerder van nationaal belang werd geacht. Dat hiertoe andere mogelijkheden zijn volgt uit de Integrale Gebiedsvisie (Bijlage 2).
- 6.9. Zoals ook door de Provincie Flevoland,¹¹ de gemeente Almere¹² en het Bestuurlijk Overleg Oosterwold¹³ terecht is opgeworpen, is het de vraag of het windpark met windturbines van 120 meter economisch niet uitvoerbaar is. Daarop is tot op heden geen antwoord gegeven. De documenten die betrekking hebben op de financiële uitvoerbaarheid zijn op 24 januari 2017 op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (de 'Wob') opgevraagd en verstrekt op 19 april jl. Gelet op de verlate besluitvorming, is het voor cliënten niet meer mogelijk geweest om het besluit op het Wob-verzoek en de bijbehorende documenten te bestuderen en deugdelijk te betrekken bij deze zienswijze. Cliënten behouden zich het recht voor om, ook na bestudering van deze documenten, een aanvullende zienswijze in te dienen.

7. Effecten stikstofdepositie

- 7.1. In aanvulling op het voorgaande stellen cliënten zich op het standpunt dat verdere besluitvorming geen doorgang kan vinden, dan wel aangehouden dient te worden omdat niet verzekerd is (althans dit volgt niet uit het ontwerp-RIP en ook niet uit de ontwerp-natuurvergunning) dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden als gevolg van het effect stikstofdepositie niet zullen worden aangetast.¹⁴ In de ontwerp-natuurvergunning¹⁵ en het ontwerp-RIP¹⁶ staat aangegeven dat als gevolg van het windpark Zeewolde extra stikstofdepositie zal plaatsvinden in de gebieden met de voor stikstofgevoelige habitats. Voor deze stikstofdepositie zijn AERIUS-berekeningen uitgevoerd, waaruit zou volgen dat

¹¹ Zie de reactie 003 en 004 van de Nota vooroverleg.

¹² Zie de reactie 007 van de Nota vooroverleg.

¹³ Zie de reactie 005 van de Nota vooroverleg.

¹⁴ Art. 2.7 lid 1 (voor plannen) en lid 2 (voor projecten) van de WnB.

¹⁵ P. 5 van de ontwerp-natuurvergunning.

¹⁶ P. 79/121 van de ontwerp-RIP.

de stikstofdepositie als gevolg van de aanleg van het windpark Zeewolde in geen van de Natura 2000-gebieden de stikstofdepositie 0,05 mol/ha/jaar of meer zal bedragen. Dit zou betekenen dat geen sprake is van een meldingsplicht in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (de 'PAS').

- 7.2. Cliënten merken op dat zij op basis van de AERIUS-berekeningen¹⁷ niet hebben kunnen vaststellen waar en in welke hoeveelheid de stikstofdepositie zal plaatsvinden. Los van het feit dat op basis van vaste jurisprudentie van de Afdeling het niet is toegestaan om op basis van een vaste getalmatige grens (zoals de grens van 0,05,¹⁸) effecten uit te sluiten voor stikstofdepositie, begrijpen cliënten uit het bovenstaande dat geen melding is gedaan in het kader van de PAS, maar dat wel gebruik wordt gemaakt van de depositieruimte van de PAS. Met andere woorden: de PAS wordt gebruikt om te onderbouwen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast.
- 7.3. Het zal u niet zijn ontgaan dat de Afdeling op dit moment verschillende zaken in behandeling heeft, waarin is aangevoerd dat de PAS in strijd is met de Europese Habitatrichtlijn. In dat kader heeft de Afdeling besloten negen zaken als pilot te behandelen en de overige beroepszaken aan te houden. Het wordt ernstig betwijfeld of de PAS verenigbaar is met het Europees recht, hetgeen naar de mening van cliënten niet het geval is. Bovendien hebben Cliënten begrepen dat de Afdeling voornemens is om prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (het 'HvJ EU').¹⁹ Gelet op het voorgaande zijn cliënten van mening dat verdere besluitvorming ten aanzien van het Windpark Zeewolde aangehouden dient te worden totdat in rechte komt vast te staan dat de PAS verenigbaar is met het Europees recht en daarmee ook het ontwerp-RIP en de ontwerp-natuurvergunning.

8. Waterhuishouding

- 8.1. In aanvulling op het voorgaande stellen cliënten zich bovendien op het standpunt dat verdere besluitvorming geen doorgang kan vinden dan wel aangehouden dient te worden, omdat niet voldoende onderzocht is (althans dit volgt niet uit het ontwerp-RIP²⁰ en ook niet uit de ontwerp-watervergunning) of het windpark Zeewolde niet zal leiden tot aantasting van de ter plaatse aanwezige watersystemen.²¹

¹⁷ Bijlage 14 van de passende beoordeling Windpark Zeewolde.

¹⁸ Zie bijvoorbeeld ABRV5 7 oktober 2015, ECU:NLRV5:2015:3111.

¹⁹ Naar de partijen in de 9 pilotzaken zijn namelijk concept prejudiciële vragen ingezonden, die de Afdeling voornemens is om te stellen aan het HvJ EU.

²⁰ Pagina 92/121 tot en met 93/121.

²¹ Art. 2.1 lid 1 van de Waterwet.

- 8.2. In de ontwerp-watervedunning²² staat aangegeven dat het belang van de aanvrager bij het verkrijgen van de ontwerp-watervedunning is afgewogen tegen de belangen die door de Waterwet, de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011 (de 'Keur') en het beleid van het waterschap worden beschermd. Voorts is op pagina 10 en 11 van de ontwerp-watervedunning meermaals opgenomen dat - kort gezegd - zeer beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen worden geconstateerd.
- 8.3. Met betrekking tot voornoemde conclusie merken cliënten op dat in de ontwerp-watervedunning een deugdelijke motivering ontbreekt. Het is cliënten om die reden onduidelijk om welke redenen wordt aangenomen dat het windpark Zeewolde zeer beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen met zich zou brengen. Dit terwijl bij risico's voor de aanwezige watersystemen, de ontwerp-watervedunning had moeten worden geweigerd. De ontwerp-watervedunning is om die reden onzorgvuldig voorbereid, zodat de ontwerp-watervedunning niet op deze wijze kan worden verleend en het ontwerp-RIP dus ook niet op deze wijze kan worden vastgesteld.
9. **Conclusie ontwerp-RIP**
- 9.1. Cliënten werken al jaren aan het ontwikkelen van woningbouw op hun grondposities. Het windpark Zeewolde, zoals thans voorzien, dreigt die ontwikkeling (grotendeels) te blokkeren. Daardoor zullen cliënten aanzienlijke schade leiden.
- 9.2. Cliënten menen dat het ontwerp-RIP niet op deze wijze vastgesteld kan worden; het ontwerp-RIP is onvolledig, in strijd met ruimtelijk beleid en niet kan worden geconcludeerd dat het ontwerp-RIP strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. Dit klemt temeer nu als gevolg van het windpark Zeewolde de nationale woningbouwdoelstelling (deels) niet gerealiseerd kan worden.
- 9.3. Indien het ontwerp-RIP in deze vorm en met deze inhoud definitief wordt vastgesteld, is dit in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel en is de conclusie dat geen deugdelijke belangenafweging heeft plaatsgevonden. Cliënten verzaken de Ministers deze zienswijze in aanmerking te nemen bij de verdere besluitvorming en te bezien hoe het Windpark Zeewolde en de ontwikkelplannen van cliënten samen zouden kunnen gaan.
10. **Uitvoeringsbesluiten**
- 10.1. Nu het ontwerp-RIP waarop de uitvoeringsbesluiten zijn gebaseerd niet in stand kan blijven, stellen cliënten zich op het standpunt dat de uitvoeringsbesluiten

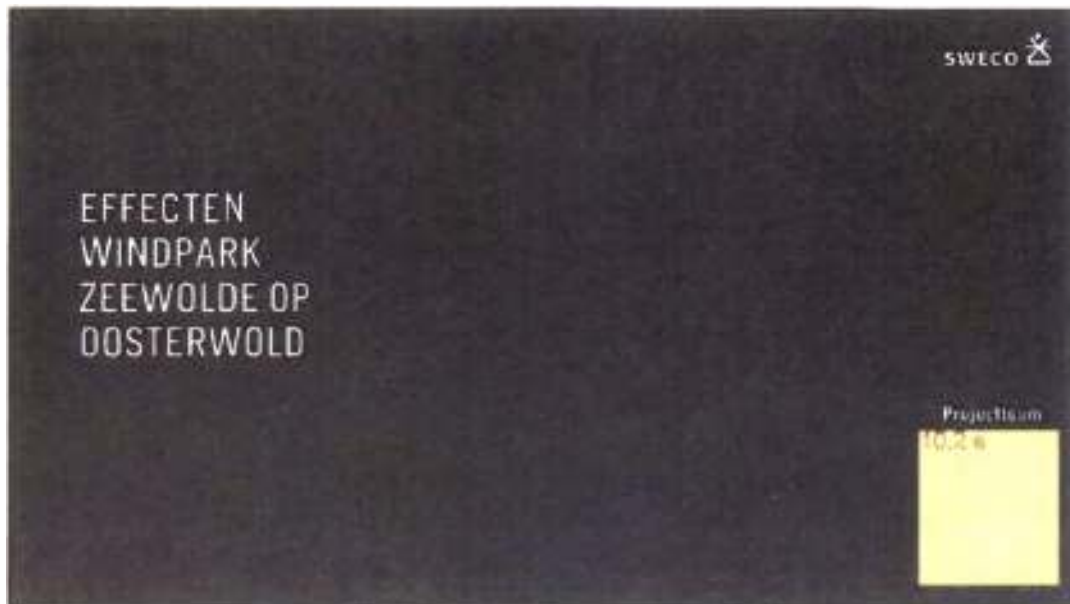
²² P. 5 van de ontwerp-natuurvergunning.

eveneens niet in stand kunnen blijven. De uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de diverse uitgevoerde onderzoeken, die ten grondslag zijn gelegd aan de concept-besluitvorming (zoals het MER, inclusief de passende beoordeling), zullen aangepast dienen te worden. Dit heeft automatisch gevolgen voor de uitvoeringsbesluiten. Ten aanzien van de ontwerp-natuurvergunning wijzen cliënten nog specifiek naar hetgeen is opgemerkt onder de randnummers 7.1 tot en met 7.3. Met betrekking tot de ontwerp-watervergunning verwijzen cliënten in dat kader naar randnummers 8.1 tot en met 8.3. Bovendien is er naar de mening van cliënten ook geen reden meer om de verlening van de uitvoeringsbesluiten door te zetten.

Hoogachtend,

Bijlage 6

SWECO

De onderzoeksvragen

1. Wat is het effect van Windpark Zeewolde op de ontwikkeling van Oosterwold in het geheel en de gronden van het Rijksvastgoedbedrijf in het bijzonder?
2. In welke mate wordt de toevoeging van nieuwe woonmilieus beïnvloed door de komst van het windpark?
3. Welke maatregelen zijn mogelijk om effecten te beperken?

10.2e

This slide is titled 'De onderzoeksvragen' (The research questions). It contains three numbered questions in Dutch. To the right of the text is a map of the Zeewolde area, showing the coastline and the location of the wind park. A yellow sticky note with the text '10.2e' is placed over the bottom right of the map. The SWECO logo is in the top right corner.

2017-01-17

SWECO

De uitgangspunten

- Feitenonderzoek
- Focus op standaard kavels / woningen

Windpark Zeewolde

- Hindercontouren aangeleverd door Windpark Zeewolde
- Hindercontouren gebaseerd op worst-case turbine

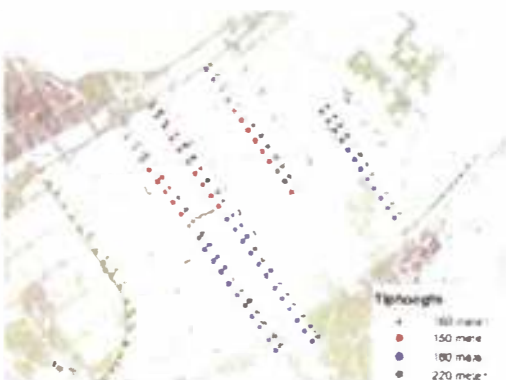
Oosterwold

- Ontwikkelprogramma Oosterwold conform Structuurvisie en Chw bestemmingsplan Oosterwold
- Uniforme verdeling ontwikkelprogramma over beschikbare gronden

SWECO

De hindercontouren van Windpark Zeewolde

- Externe veiligheid
- Geluid
- Slagschaduw

Tijdsloeg
 ● 100 meter
 ● 150 meter
 ● 180 meter
 ● 220 meter

2017-01-17

2017-01-17

SWECO

De hindercontouren van Windpark Zeewolde

Slagschaduw

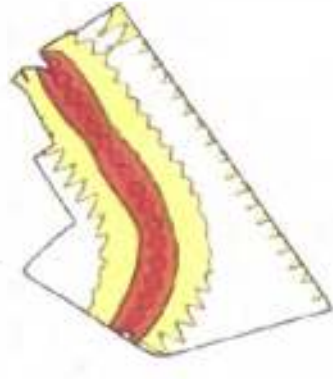
- Slagschaduw reikt tot blauwe lijn (0 uurscontour)
- Normstelling Activiteitenbesluit:
Maximaal 17 dagen per jaar met meer dan 20 minuten slagschaduw op een room van een woning
- Vertaald naar 17x20 minuten = 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar per woning
- Windpark Zeewolde hanteert 5 uurscontour

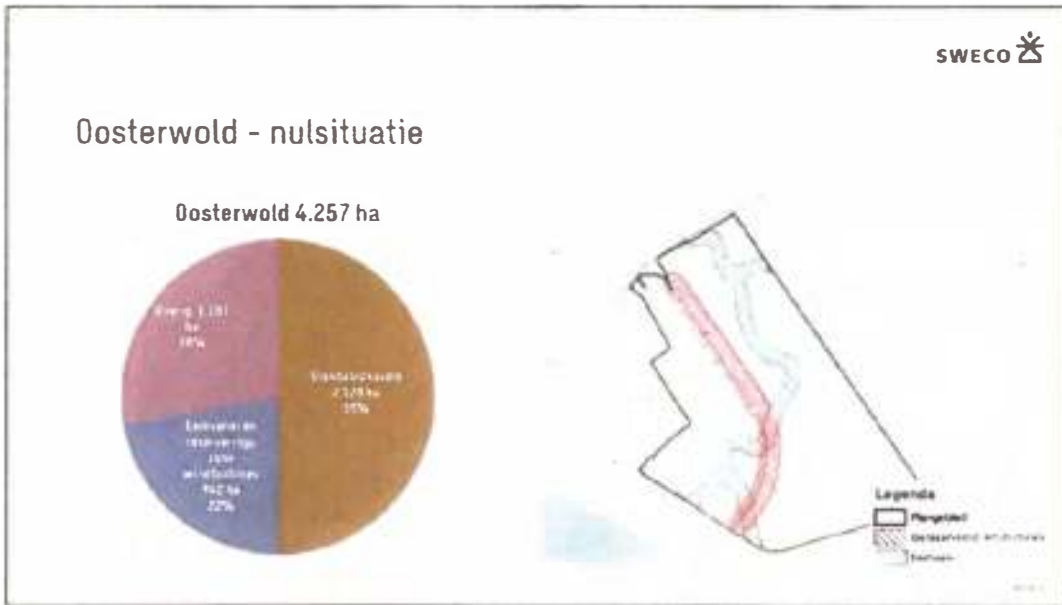

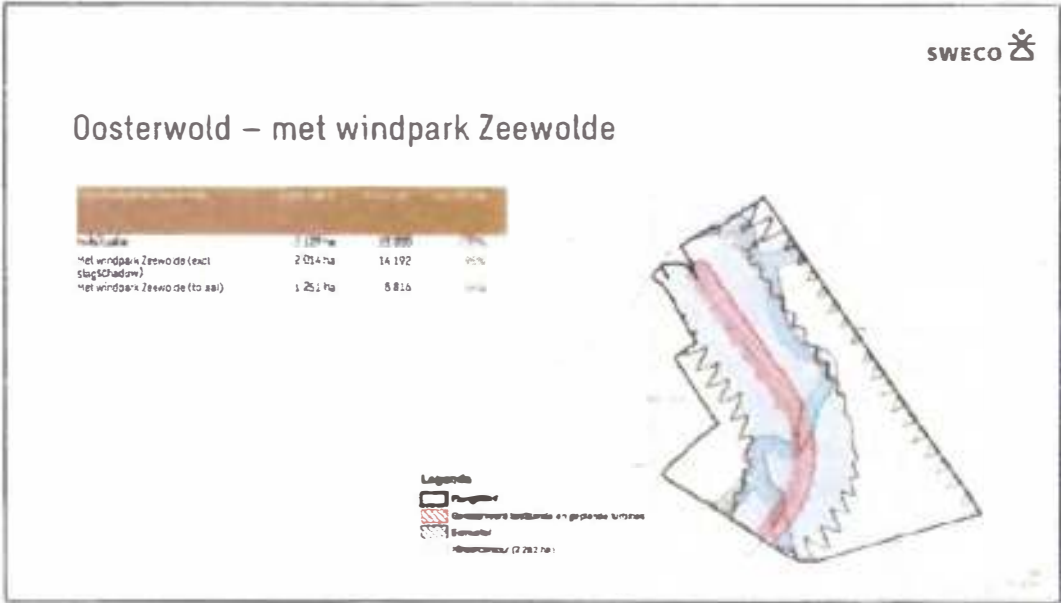
SWECO

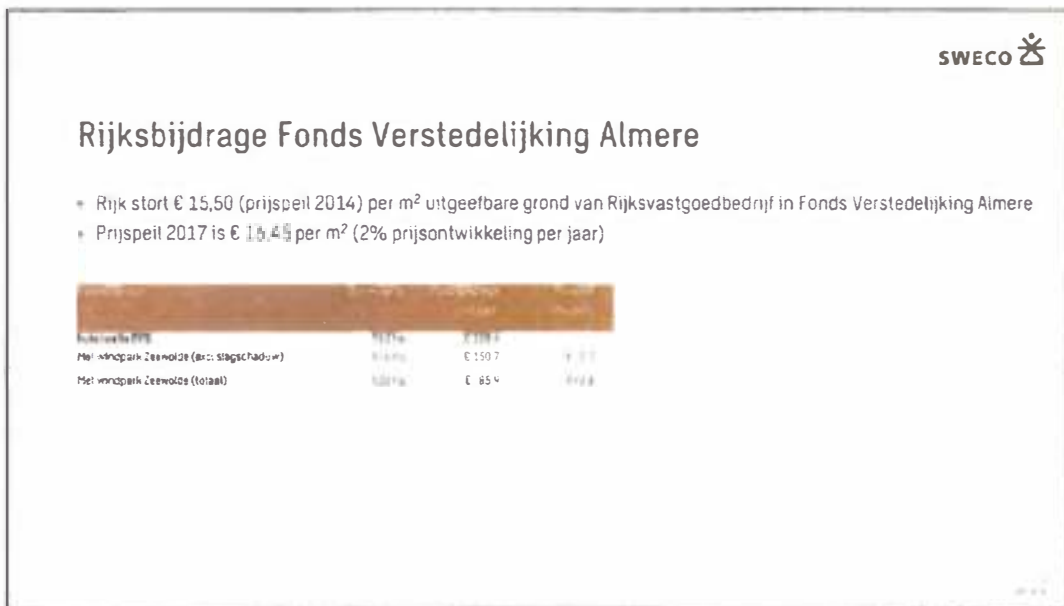
De hindercontouren van Windpark Zeewolde

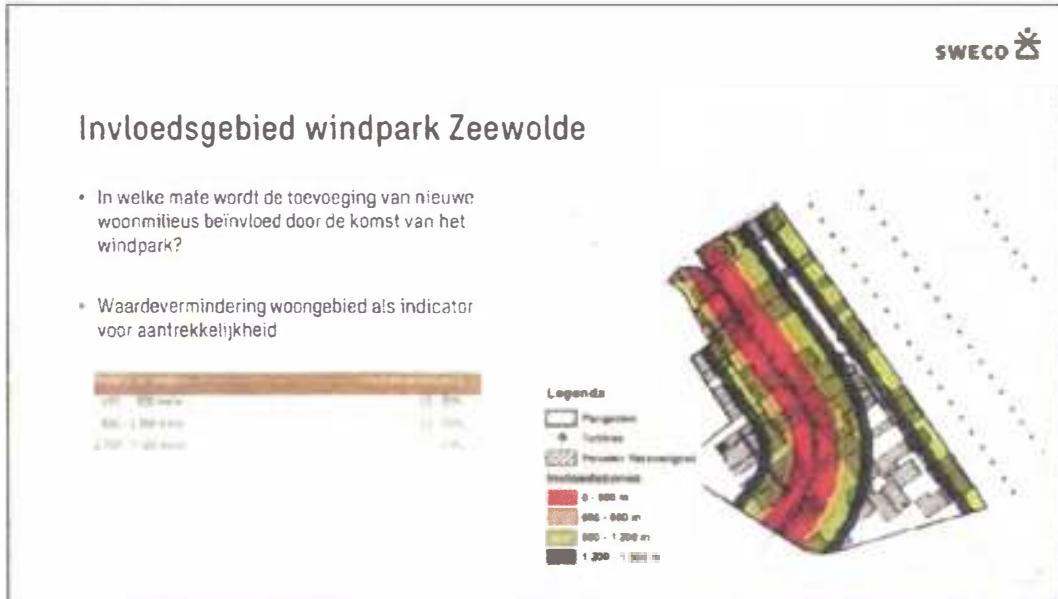
- Grijs gebied geschikt voor woningbouw
- Externe veiligheid: 10^{-6} PR contour (rood)
- Geluid: L_{per} 47 dB en L_{night} 41 dB (oranje)
- Slagschaduw: 5 uurscontour (geel)

2017-01-17

Maatregelen

- Minder grondniveau's die geschikt zijn voor woningbouw binnen in de contour van het windpark (LUBB)
- Funches ruimtelijk verdeelen (bv. landbouwvelden en bedrijfstuinen in hindercontour windpark)
- Soepen met dichtheid
- Soepelers Costelwood toepassen op windpark
- Windturbines dicht op A24 plaatsen
- Windturbines ten noorden van Costelwood op grotere afstand van het plangebied plaatsen

- Maatregelen bij de woning (bv. gebouwen zo situeren dat slagschaduw wordt afgevangen)
- Verlagen schoofle
- Verlengen rijsdiameter
- Betreft de uitbreiding

- Maatregelen aan de wijk (bv. geen ramen aan zijde waar slagschaduw optreedt)
- Bedrijfsomgevingen voor windpark
- Betreft de eerste maatregelen
- Situaties voornameing voor slagschaduw
- Betreft de eerste maatregelen

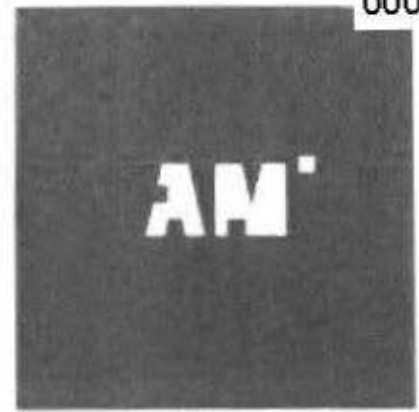

Bijlage 7

Provenancestraat 20
Postbus 4065
3502 ZB Utrecht

T +31 (0)30 609 72 20
F +31 (0)30 605 08 74

E info@am.nl
t www.am.nl
@insplingspace

AANGETEKEND

Ministerie van Economische Zaken-
Directoraat-generaal Energie, Telecom & Mededinging

Postbus 20601
2500 EK DEN HAAG

datum 17 november 2016
 uw referentie *
 ons referentie CZOM-16117-003
 onderwerp Reactie voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde
 Almere-Almerehout

Geachte

De Ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu ('Ministers') hebben, voor de realisatie van het Windpark Zeewolde, het voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 26 september 2016 ('voorontwerp IP') opgesteld. Het voorontwerp IP maakt het mogelijk dat een windturbinepark bestaande uit 93 windturbines gerealiseerd kan worden. Het voorontwerp IP is op 7 oktober 2016 samen met het concept milieueffectrapport ('concept-MER') ter advisering voorgelegd aan diverse bestuursorganen, samenwerkingspartners en belangenorganisaties. Tot en met 18 november 2016 kan gereageerd worden op het voorontwerp IP en concept-MER.

Hoewel het voorontwerp IP en concept-MER niet zijn voorgelegd aan:

- AM Grondbedrijf B.V.;
- Bouwinvest Development B.V.;
- Heijmans Vastgoed B.V.;
- Terra Ontwikkeling C.V.

Nierna tezamen genoemd 'partijen', wensen zij alvast een eerste reactie te geven op deze documenten. Partijen hebben grondposities en ontwikkelplannen in het gebied ook wel aangeduid als 'Oosterwold'.¹ De grondposities en ontwikkelplannen hebben betrekking op de percelen die grenzen aan het plangebied van het voorontwerp. Gelet op deze korte afstand en de omvang van de windturbines heeft het voorontwerp IP directe en (mogelijk) aanzienlijke gevolgen voor partijen.

¹ Het gebied Oosterwold wordt onder de randnummers 1.1 tot en met 1.5 nader toegelicht.

Wed. Z.
 Oriza Nederland 020 161117-003
 Oriza Nederland Reactie voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde
 Datum 17 november 2016

AM²

1. Inleiding

Gebiedsontwikkeling Oosterwold

- 1.1. Oosterwold is een gebied van 4.300 hectare aan de oostkant van Almere en de westkant van Zeewolde. Oosterwold biedt ruimte aan circa 15.000 woningen in landelijke woonmilieus (zie afbeelding 1 voor het gebied van de ontwikkeling Oosterwold).²

² Dit betreft het plangebied zoals opgenomen in de Intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold. Zie ook <https://almere20.almere.nl/gebiedsontwikkeling/oosterwold/>

Blad 3
 Onze referentie Q2011-16117-003
 Onderwerp Reactie voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde
 Datum 17 november 2016

- 1.2. Om de gebiedsontwikkeling Oosterwold planologisch te verankeren en mogelijk te maken hebben de gemeenteraad van Almere en Zeewolde de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold opgesteld.³ Deze structuurvisie geeft het raamwerk waarbinnen de initiatiefnemers aan het werk kunnen binnen Oosterwold voor de ontwikkeling van Oosterwold.
- 1.3. Daarnaast wordt in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu ('SVIR') de drievoudige schaa sprong in Noordwest-Nederland Amsterdam-Almere-Markermeer (woningbouw, infrastructuur en groen/blauw) als een opgave van nationaal belang genoemd. Oosterwold is onderdeel van dit nationaal belang.
- 1.4. Aansluitend op de SVIR is op 13 november 2013 de Rijksstructuurvisie voor het gebied Amsterdam-Almere-Markermeer vastgesteld en zijn de bijbehorende bestuursovereenkomst RRAM en de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 getekend. Ook in deze Rijksstructuurvisie wordt Oosterwold als ontwikkeling genoemd en draagt derhalve bij aan de verwezenlijking van het door het Rijk gewenste ruimtelijk beleid.
- 1.5. Om de ontwikkeling van Oosterwold verder mogelijk te maken heeft de gemeenteraad van Almere het bestemmingsplan (hw bestemmingsplan Oosterwold) op 26 september 2016 vastgesteld ('bestemmingsplan Oosterwold'). Het bestemmingsplan is een directe vertaling van de ambities en ontwikkelingsprincipes zoals zijn vastgesteld in de intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold. Voor het gedeelte van Oosterwold dat is gelegen binnen het grondgebied van de gemeente Zeewolde zal ook nog een afzonderlijk planologisch regime worden vastgesteld.⁵

Initiatieven partijen

- 1.6. De grondposities en ontwikkelplannen van partijen liggen binnen het plangebied van de gebiedsontwikkeling Oosterwold (zie afbeelding 2).

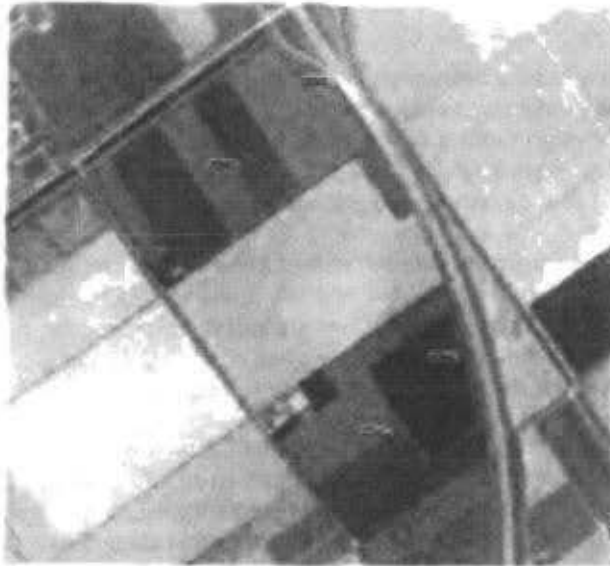
³ Op 27 juni 2013 vastgesteld door de gemeenteraad van Zeewolde en op 4 juli 2014 door de gemeenteraad van Almere.

⁴ Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte 2012, p. 65.

⁵ Zie paragraaf 1.3 van de toelichting op het bestemmingsplan Buitengebied 2016 van de gemeenteraad Zeewolde.

blad 4
 Onze referentie: czom-16117-003
 Onderwerp: Reactie voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewoide
 Datum: 17 november 2016

AM

Afbeelding 7 grondposities partijen

- 1.7. Partijen zijn voornemens om op de blauw gearceerde gronden een woonconcept te realiseren op basis van het woonprogramma 'Bewust Genieten' en willen optimaal gebruik maken van de mogelijkheden die het bestemmingsplan Oosterwold en de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold daarvoor bieden. Voorts zijn voor een deel van de gronden al plannen ingediend bij de gebiedsregisseur, zie het plan 'Oosterwold | Rekenverkaveling Bewust Genieten' van 31 oktober 2016 (bijlage).
- 1.8. Uit de verbeelding behorende bij het voorontwerp IP maken partijen op dat het voornemen bestaat om een nieuw windpark te realiseren op het grondgebied van de gemeente Zeewoide (86 windturbines) en voor een klein deel fysiek binnen het grondgebied van de gemeente Almere (7 windturbines). De windturbines en in het bijzonder de windturbines die zijn gesitueerd langs de rijksweg A27, hebben evident negatieve c.q. beperkende gevolgen voor de percelen van partijen en de initiatieven die zij daar willen realiseren, zoals: slagschaduw-, geluidshinder, lichthinder effecten op externe veiligheid en visuele hinder. Door deze hinder(contour) van de windturbines zal Oosterwold een minder aantrekkelijk woongebied worden.

Bied 5
 Onze referentie CZ011-16117-003
 Ouderwarp Reactie voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde
 Datum 17 november 2016

- 1.9. Gelet op de diverse Rijks- en gemeentelijke beleidsstukken zijn partijen van mening dat het voorontwerp IP niet strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening en niet op deze wijze vastgesteld kan worden, omdat:
- (i) De gevolgen van het Windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht, nu de gebiedsontwikkeling Oosterwold niet is meegenomen in de referentiesituatie;
 - (ii) In strijd wordt gehandeld met ruimtelijk beleid.
- 1.10. Hierna worden deze bezwaren toegelicht.
- 2. Oosterwold ten onrechte niet meegenomen in referentiesituatie (MER)**
- 2.1. In het concept-MER wordt ten onrechte geen rekening gehouden met de gebiedsontwikkeling Oosterwold, waaronder begrepen moet worden de initiatieven van partijen, in de referentiesituatie. Dit terwijl vaststaat dat Oosterwold in de toekomst dient te worden gerealiseerd en derhalve een autonome ontwikkeling betreft. Door het niet meenemen van deze autonome ontwikkeling zijn de gevolgen van het windpark onvoldoende onderzocht en is niet goed inzichtelijk gemaakt welke mogelijke beperkingen Oosterwold met zich meebrengt voor het Windpark Zeewolde.
- 2.2. Door geen rekening te houden met de gebiedsontwikkeling Oosterwold, wordt ervan uitgegaan dat er geen beperkingen gelden en is er niet onderzocht welke gevolgen het windpark Zeewolde heeft voor de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Niet is betrokken in hoeverre kan worden voldaan aan de geldende eisen (zoals de normen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid). Hierdoor wordt de gebiedsontwikkeling Oosterwold, waaronder de initiatieven van partijen, ten onrechte beperkt.
- 2.3. Dat de gebiedsontwikkeling Oosterwold een ontwikkeling is die moet worden meegenomen in de referentiesituatie volgt allereerst uit het concept-MER zelf. Op pagina 64 wordt namelijk aangegeven dat de gebiedsontwikkeling Oosterwold relevant is voor het windpark Zeewolde en valt onder de referentiesituatie van het concept-MER. Daarenboven worden de mogelijke gevolgen niet onderzocht in het concept-MER, omdat onduidelijk is hoe het gebied van Oosterwold wordt ingericht. De gebiedsontwikkeling Oosterwold is dus niet meegenomen in de referentiesituatie, maar deze wordt wel benoemd als relevante ontwikkeling.
- 2.4. Voorts is het bestemmingsplan Oosterwold vastgesteld, alsook diverse Rijks en gemeentelijke beleidsdocumenten (zie ook de randnummers 1.1 tot en met 1.5), die een nadere invulling geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Hieruit volgt dat de gebiedsontwikkeling van Oosterwold een zekere ontwikkeling betreft.

Blad 6
 Documentreferentie CZ011-16117-003
 Onderwerp Reactie voorontwerp RijksInpassingsplan Windpark Zeewolde
 Datum 17 november 2016

- 2.5. Bovendien heeft ook de Commissie m.e.r. in haar advies over de reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport over Windpark Zeewolde aangegeven dat moet worden ingegaan op de mogelijke beperkingen die de gebiedsontwikkeling van Oosterwold met zich meebrengt.⁶
- 2.6. Het voorbereidingsbesluit Windpark Zeewolde⁷ is genomen door de Ministers om te voorkomen dat aanvragen voor omgevingsvergunningen bouw worden aangehouden (artikel 3.3 Wabo). Hieruit blijkt in feite dat de Ministers de ontwikkeling van Oosterwold dermate concreet achten dat het nodig is gevonden een voorbereidingsbesluit⁸ te nemen.
- 2.7. Ten slotte is in de intentieovereenkomst Windpark Zeewolde van 15 juni 2015 afgesproken dat de provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde zich zullen inspannen om knelpunten in de uitvoering van de wet- en regelgeving zo veel mogelijk weg te nemen, in het bijzonder voor de beperkingen die voortvloeien uit de ontwikkeling Oosterwold.⁹ Ook hieruit volgt dat de ontwikkeling dermate concreet is gevonden door de betrokken partijen¹⁰ bij deze intentieovereenkomst dat hierover afspraken moesten worden gemaakt.
- 2.8. Op basis van het bovenstaande komen partijen tot de conclusie dat de gebiedsontwikkeling Oosterwold ten onrechte niet is meegenomen als autonome ontwikkeling in de referentiesituatie en derhalve onvoldoende is onderzocht welke gevolgen het windpark Zeewolde heeft voor de initiatieven voor partijen. Het zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3:2 Awb) is hier niet in acht genomen nu de Ministers ook niet verder inzicht hebben verwoven, althans daarvan is geen blijk gegeven, in de plannen van partijen, terwijl zij daarmee bekend hadden moeten zijn.

3. Strijd met ruimtelijk beleid

- 3.1. Daarnaast is het voorontwerp IP in strijd met het beleid van de Provincie Flevoland en de gemeenten Almere en Zeewolde.

Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland

- 3.2. Het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland ('het Regioplan'), een structuurvisie van de provincie Flevoland, vormt het ontwikkelkader voor de realisatie van windturbineparken binnen de provincie Flevoland. Op basis van het Regioplan mag de ashoogte van de windturbines maximaal 120 meter

⁶ Advies Commissie m.e.r., Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Windpark Zeewolde, 20 januari 2016 / projectnummer 3089.

⁷ Gepubliceerd op 6 juli 2016 (Stcrt. 2016, 35286)

⁸ Artikel 3.3 Wabo.

⁹ Artikel 8 Intentieovereenkomst Windpark Zeewolde van 15 juni 2015 (Stcrt. 2015, nr. 15 999).

¹⁰ Partijen bij deze intentieovereenkomst zijn de Ministers, de Provincie Flevoland, De gemeente Zeewolde en de Ontwikkelvereniging Zeewolde.

Blad 7
 Onderreferentie CZ011-161117-003
 Onderwerp Reactie voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde
 Datum 17 november 2016

hoog zijn.²¹ Indien initiatiefnemers een hogere ashoogte willen voor een hoger vermogen, dient te worden aangetoond dat het maximaal haalbare vermogen per windturbine met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is.

- 3.3. Eenzelfde hoogtebeperking vloeit ook voort uit het programmaplan Energie Werkt van de gemeente Almere.
- 3.4. Het voorontwerp IP maakt het mogelijk dat nabij de perceien van partijen windturbines gerealiseerd mogen worden met een hogere ashoogte dan 120 meter.
- 3.5. Op pagina 43137 van het voorontwerp IP motiveren de Ministers als volgt waarom het maximaal haalbare vermogen per windturbine met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is:

'De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komen voort uit de wens tot maximale energieproductie binnen het plangebied. Het Rijksbeleid (zie paragraaf 4.2) onderschrijft dit streven onder de voorwaarde dat de energieproductie in balans is met de economische haalbaarheid en de effecten op de omgeving. In het plangebied Voor Windpark Zeewolde gelden hoofdzakelijk vanwege Luchthaven Lelystad meerdere hoogtebeperkingen. Hiermee zijn de mogelijkheden om te profiteren van de nieuwere generaties windturbines die met een hogere ashoogte en een grotere rotordiameter aanzienlijk meer duurzame energie kunnen produceren, beperkt. Daarmee staat de economische haalbaarheid van het Windpark Zeewolde als geheel onder druk. Het windpark produceert met lagere turbines langs beide rijkswegen gemiddeld op jaarbasis 14,5 procent minder duurzame energie dan wanneer voor de hogere windturbines wordt gekozen. Dit is het equivalent van het jaarverbruik aan elektriciteit van circa 10.500 huishoudens. Dit betekent dat het plaatsen van hogere turbines in plaatsingszones waar geen hoogtebeperking gelden, of waar daarvan kan worden afgeweken, een belangrijke verbetering kan worden gerealiseerd voor de energieproductie en economische haalbaarheid van het windpark als geheel.'

- 3.6. Hieruit volgt dat de wens bestaat om maximale energieproductie te realiseren binnen het plangebied en dat met kleinere windturbines minder duurzame energie wordt geproduceerd. Niet wordt per windturbine bewezen (aangegeven) dat met een ashoogte van maximaal 120 meter daadwerkelijk het vermogen ontoereikend is.
- 3.7. Bovendien wordt, zoals ook uit het voorgaande hoofdstuk volgt, op geen enkele wijze rekening gehouden met de effecten van deze hogere windturbines op de ontwikkeling Oosterwold en daarmee op de Initiatieven

²¹ Regioplan, p. 22.

Alad B
 Onze referentie: CZOM-16117-003
 Onderwerp: Reactie voorontwerp Rijkstrapassingsplan Windpark Zeewolde
 Datum: 17 november 2016

van partijen.

Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold

- 3.8. De intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold is vastgesteld om de gebiedsontwikkeling Oosterwold planologisch te verankeren en mogelijk te maken. Voorts worden ontwikkelregels voor Oosterwold gegeven.
- 3.9. In het voorontwerp IP wordt geconcludeerd dat het Windpark Zeewolde invulling geeft aan de opgave zoals die is geformuleerd in het gemeentelijke beleid van zowel de gemeente Almere als Zeewolde. Voorts wordt aangegeven dat ten aanzien van de toekomstige ontwikkelingen die het plan Oosterwold mogelijk gaat maken afstemming moet plaatsvinden tussen het voorontwerp inpassingsplan en het bestemmingsplan Oosterwold. De wijze waarop deze afstemming vorm heeft gekregen zou in hoofdstuk 5 en 6 worden toegelicht.¹²
- 3.10. Het windpark Zeewolde heeft verschillende mogelijke effecten op de gebiedsontwikkeling Oosterwold (geluid,¹³ slagschaduw,¹⁴ landschap¹⁵ en externe veiligheid¹⁶). Voor zover deze aspecten al zijn onderzocht, wordt voor het bestemmingsplan Oosterwold (een deel van de gebiedsontwikkeling Oosterwold) geconcludeerd dat niet op voorhand uitgesloten kan worden dat sprake is van een onaanvaardbare situatie. Er staat derhalve niet vast dat aan de voor deze aspecten geldende normen kan worden voldaan en of sprake is van een aanvaardbare woon- en leefsituatie.
- 3.11. Hieruit volgt dat het Windpark Zeewolde de gebiedsontwikkeling Oosterwold naar alle waarschijnlijkheid beperkt en niet in overeenstemming is met het beleid van de gemeente Almere en Zeewolde.

4. Conclusie

- 4.1. Gelet op het voorgaande zijn het voorontwerp IP en concept-MER onvolledig en kan niet geconcludeerd worden dat het voorontwerp IP strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. Partijen menen dat het voorontwerp IP niet op deze wijze vastgesteld kan worden en verzoeken de Ministers deze reactie in aanmerking te nemen bij de verdere besluitvorming.

¹² Voorontwerp IP, p. 49 tot en met 51.

¹³ Voorontwerp IP, p. 61 en 62.

¹⁴ Voorontwerp IP, p. 65.

¹⁵ Voorontwerp IP, p. 78.

¹⁶ Voorontwerp IP, p. 87.

Blad 9
Onze referentie 62011-16117-003
Onderwerp Reactie voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde
Datum 17 november 2016

AM

- 4.2 Indien het voorontwerp in deze vorm en met deze inhoud wordt vastgesteld als ontwerp, is dit in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel en is de conclusie dat geen deugdelijkebelangenafweging heeft plaatsgevonden.

Hoogachtend,
Namens AM Grondbedrijf B.V.,
Bouwinvest Development B.V.,
Heijmans Vastgoed B.V.,
Terra Ontwikkeling CV

17-11-2016

Projectantwoordelijke

Bijlage 8

AANGETEKEND

Provincie Flevoland
T.a.v. het College van Gedeputeerde Staten van Flevoland
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Rotterdam, 24 januari 2017

Van : _____, advocaat
Telefoon : _____
Fax : _____
E-mail : _____

Geacht College,

Ten behoeve van de voorgenomen realisatie van het Windpark Zeewolde heeft een voorontwerp Rijksinpassingsplan ter inzage gelegen. In dit voorontwerp zijn een aantal passages opgenomen waarin wordt gerefereerd aan de 'noodzaak' om waar mogelijk windmolens met een hoge tiphoogte (> 120m) te realiseren vanwege de financiële haalbaarheid van het plan. Zie hieronder enkele citaten:

'Het voorkeursalternatief (VKA) is de opstelling van de windturbines die op basis van het MER en na het afwegen van alle betrokken belangen door de initiatiefnemer wordt gekozen als de windturbineopstelling waarvoor vergunning wordt aangevraagd. Het VKA is de basis waarop dit Inpassingsplan is gebaseerd.

Naast milieuargumenten spelen ook andere afwegingen en belangen een rol bij de keuze voor het VKA. Voor windpark Zeewolde waren de volgende factoren vooral bepalend bij de keuze voor het VKA:

- de aanwijzing van de plaatsingszones in het Regioplan windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland;
- de hoogtebeperkingen als gevolg van het Luchthavenbesluit Lelystad met in bijzonder de Outer Horizontal Surface;
- *finonDeel gezond project* ¹

¹ Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 26 september 2016, p. 26 van 137.

(...)

Motivering turbines hoger dan 120 meter ashoogte langs de rijkswegen A6 en A27
De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komen voort uit de wens tot maximale energieproductie binnen het plangebied. Het Rijksbeleid (zie paragraaf 4.2) onderschrijft dit streven onder de voorwaarde dat de energieproductie in balans is met de economische haalbaarheid en de effecten op de omgeving. In het plangebied voor Windpark Zeewolde gelden hoofdzakelijk vanwege Luchthaven Lelystad meerdere hoogtebeperkingen. Hiermee zijn de mogelijkheden om te profiteren van de nieuwere generaties windturbines die met een hogere ashoogte en een grotere rotordiameter aanzienlijk meer duurzame energie kunnen produceren, beperkt. Daarmee stou de economische haalbaarheid van het Windpark Zeewolde als geheel onder druk. Het windpark produceert met lagere turbines langs beide rijkswegen gemiddeld op jaarbasis 14,5 procent minder duurzame energie dan wanneer voor de hogere windturbines wordt gekozen. Dit is het equivalent van het jaarverbruik aan elektriciteit van circa 10.500 huishoudens. Dit betekent dat het plaatsen van hogere turbines in plaatsingszones waar geen hoogtebeperking gelden, of waar daarvan kan worden afgeweken, een belangrijke verbetering kan worden gerealiseerd voor de energieproductie en economische haalbaarheid van het windpark als geheel.²

Graag ontvang ik - voor zover nodig met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur ('Wob') - de financiële onderbouwing en alle daarmee samenhangende documenten, voor de noodzaak om de voorgenomen windmolens met een tlfhoogte van 220 meter te realiseren. Om een goede vergelijking te maken ga ik ervan uit dat berekeningen zijn gemaakt, aan de hand waarvan inzichtelijk is wanneer het plan nog wel en niet meer financieel uitvoerbaar is. Dat lagere turbines minder duurzame energie op rengeen maakt niet dat is gemotiveerd dat een plan zonder windmolens van > 120m financieel niet uitvoerbaar is. Documenten waa in de economische afwegingen die tot het voorkeursalternatief hebben geleid vallen ook onder dit (Wob-)verzoek.

Mocht u nog vragen hebben of een nadere toelichting wensen dan verneem ik dat graag.

Graag ontvang ik een bevestiging van de ontvangst van dit verzoek

Hoogachtend,

² Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 26 september 2016, p. 43 van 137.

AANGETEKEND

Gemeente Zeewolde
T.a.v. het college van burgemeester en wethouders
Postbus 1
3890 AA ZEEWOLDE

Rotterdam, 24 januari 2017

Van : advocaat
Telefoon :
Fax :
E-mail :

Geacht College,

Ten behoeve van de voorgenomen realisatie van het Windpark Zeewolde heeft een voorontwerp Rijksinpassingsplan ter inzage gelegen. In dit voorontwerp zijn een aantal passages opgenomen waarin wordt gerefereerd aan de 'noodzaak' om waar mogelijk windmolens met een hoge wiphoogte (> 120m) te realiseren vanwege de financiële haalbaarheid van het plan. Zie hieronder enkele citaten:

'Het voorkeursalternatief (VKA) is de opstelling van de windturbines die op basis van het MER en na het afwegen van alle betrokken belangen door de initiatiefnemer wordt gekozen als de windturbineopstelling waarvoor vergunning wordt aangevraagd. Het VKA is de basis waarop dit Inpassingsplan is gebaseerd.

Naast milieuarargumenten spelen ook andere afwegingen en belangen een rol bij de keuze voor het VKA. Voor windpark Zeewolde waren de volgende factoren vooral bepalend bij de keuze voor het VKA:

- de aanwijzing van de plaatsingszones in het Regioplan windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland;
- de hoogtebeperkingen als gevolg van het Luchthavenbesluit Lelystad met in bijzonder de Outer Horizontal Surface;
- financieel gezond project ¹

¹ Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 26 september 2016, p. 26 van 137.

(...)

Motivering turbines hoger dan 120 meter ashoogte langs de rijkswegen A6 en A27

*'De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komen voort uit de wens tot maximale energieproductie binnen het plangebied. Het Rijkbeleid (zie paragraaf 4.2) onderschrijft dit streven onder de voorwaarde dat de energieproductie in balans is met de economische haalbaarheid en de effecten op de omgeving. In het plangebied voor Windpark Zeewolde gelden hoofdzakelijk vanwege Luchthaven Lelystad meerdere hoogtebeperkingen. Hiermee zijn de mogelijkheden om te profiteren van de nieuwere generaties windturbines die met een hogere ashoogte en een grotere rotordiameter aanzienlijk meer duurzame energie kunnen produceren, beperkt. Daarmee staat de economische haalbaarheid van het Windpark Zeewolde als geheel onder druk. Het windpark produceert met lagere turbines langs beide rijkswegen gemiddeld op jaarbasis 14,5 procent minder duurzame energie dan wanneer voor de hogere windturbines wordt gekozen. Dit is het equivalent van het jaarverbruik aan elektriciteit van circa 10.500 huishoudens. Dit betekent dat het plaatsen van hogere turbines in plaatsingszones waar geen hoogtebeperking geldt, of waar daarvan kan worden afgeweken, een belangrijke verbetering kan worden gerealiseerd voor de energieproductie en economische haalbaarheid van het windpark als geheel.'*²

Graag ontvang ik - voor zover nodig met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur ('Wob') - de financiële onderbouwing en alle daarmee samenhangende documenten, voor de noodzaak om de voorgenomen windmolens met een tiphoogte van 220 meter te realiseren. Om een goede vergelijking te maken ga ik ervan uit dat berekeningen zijn gemaakt, aan de hand waarvan inzichtelijk is wanneer het plan nog wel en niet meer financieel uitvoerbaar is. Dat lagere turbines minder duurzame energie opbrengen maakt niet dat is gemotiveerd dat een plan zonder windmolens van > 120m financieel niet uitvoerbaar is. Documenten waarin de economische afwegingen die tot het voorkeursalternatief hebben geleid vallen ook onder dit (Wob-)verzoek.

Wacht u nog vragen hebben of een nadere toelichting wensen dan verneem ik dat graag.

Graag ontvang ik een bevestiging van de ontvangst van dit verzoek.

Hoogachtend,

AANGETEKEND

De Minister van Infrastructuur en Milieu
 Hare Excellentie mevrouw M.H. Schultz van Haegen
 Postbus 20901
 2500 EX Den Haag

Rotterdam, 24 januari 2017

Van : , advocaat
 Telefoon :
 Fax :
 E-mail :

Hooggeachte mevrouw Schultz van Haegen,

Ten behoeve van de voorgenomen realisatie van het Windpark Zeewolde heeft een voorontwerp Rijksinpassingsplan ter inzage gelegen. In dit voorontwerp zijn een aantal passages opgenomen waarin wordt gerefereerd aan de 'noodzaak' om waar mogelijk windmolens met een hoge tiphoogte (> 120m) te realiseren vanwege de financiële haalbaarheid van het plan. Zie hieronder enkele citaten:

'Het voorkeursalternatief (VKA) is de opstelling van de windturbines die op basis van het MER en na het afwegen van alle betrokken belangen door de initiatiefnemer wordt gekozen als de windturbineopstelling waarvoor vergunning wordt aangevraagd. Het VKA is de basis waarop dit Inpassingsplan is gebaseerd.

Naast milieuargumenten spelen ook andere afwegingen en belangen een rol bij de keuze voor het VKA. Voor windpark Zeewolde waren de volgende factoren vooral bepalend bij de keuze voor het VKA:

- *de aanwijzing van de plaatsingszones in het Regioplan windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland;*
- *de hoogtebeperkingen als gevolg van het Luchthavenbesluit Lelystad met in bijzonder de Outer Horizontal Surface;*

Ploum 28
 3011 TA Rotterdam

Postbus 711
 3000 AS Rotterdam

T +31 10 436 6440
 F +31 10 436 4400

info@ploum.nl
 www.ploum.nl

BTW: NL 8040.02 204.6.01
 KvK: 24466720

- *financieel gezond project.*²

(...)

Motivering turbines hoger dan 120 meter ashoogte langs de rijkswegen A6 en A27
*'De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komen voort uit de wens tot maximale energieproductie binnen het plangebied. Het Rijk sbeleid (zie paragraaf 4.2) onderschrijft dit streven onder de voorwaarde dat de energieproductie in balans is met de economische haalbaarheid en de effecten op de omgeving. In het plangebied voor Windpark Zeewolde gelden hoofdzakelijk vanwege Luchthaven Lelystad meerdere hoogtebeperkingen. Hiermee zijn de mogelijkheden om te profiteren van de nieuwere generaties windturbines die met een hogere ashoogte en een grotere rotordiameter aanzienlijk meer duurzame energie kunnen produceren, beperkt. Daarmee staat de economische haalbaarheid van het Windpark Zeewolde als geheel onder druk. Het windpark produceert met lagere turbines langs beide rijkswegen gemiddeld op jaarbasis 14,5 procent minder duurzame energie dan wanneer voor de hogere windturbines wordt gekozen. Dit is het equivalent van het jaarverbruik aan elektriciteit van circa 10.500 huishoudens. Dit betekent dat het plaatsen van hogere turbines in plaatsingszones waar geen hoogtebeperking gelden, of waar daarvan kan worden afgeweken, een belangrijke verbetering kan worden gerealiseerd voor de energieproductie en economische haalbaarheid van het windpark als geheel.'*²

Graag ontvang ik - voor zover nodig met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur ('Wob') - de financiële onderbouwing en alle daarmee samenhangende documenten, voor de noodzaak om de voorgenomen windmolens met een tiphoogte van 220 meter te realiseren. Om een goede vergelijking te maken ga ik ervan uit dat berekeningen zijn gemaakt, aan de hand waarvan inzichtelijk is wanneer het plan nog wel en niet meer financieel uitvoerbaar is. Dat lagere turbines minder duurzame energie opbrengen maakt niet dat is gemotiveerd dat een plan zonder windmolens van > 120m financieel niet uitvoerbaar is. Documenten waarin de economische afwegingen die tot het voorkeursalternatief hebben geleid vallen ook onder dit (Wob-)verzoek.

Het is mij bekend dat [redacted] } ook een Wob-verzoek heeft ingediend. Alle documenten die op grond van dat verzoek openbaar worden gemaakt zijn vervolgens openbaar voor een ieder en daarvan ontvangen ik daarom ook graag een afschrift van deze documenten.

Mocht u nog vragen hebben of een nadere toelichting wensen dan verneem ik dat graag.

¹ Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 26 september 2015, p. 26 van 137.

² Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 26 september 2016, p. 43 van 137.

Graag ontvang ik een bevestiging van de ontvangst van dit verzoek.

Hoogachtend,

Rozen Lodder Prinsen
Blaak 20, 3011 TA ROTTERDAM

D-A-1

3SRDAA700983437

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Hare Exzellenze mw M.H. Schulz van
Haagen
Postbus 20901
2500EX 'S-GRAVENHAGE

3SRDAA700983437

AANGETEKEND

De Minister van Economische Zaken
 Zijne Excellentie de heer H. Kamp
 Postbus 20401
 2500 EK DEN HAAG

Rotterdam, 24 januari 2017

Van advocaat
 Telefoon
 Fax
 E-mail

Hooggeachte heer Kamp,

Ten behoeve van de voorgenomen realisatie van het Windpark Zeewolde heeft een voorontwerp Rijksinpassingsplan ter inzage gelegen. In dit voorontwerp zijn een aantal passages opgenomen waarin wordt gerefereerd aan de 'noodzaak' om waar mogelijk windmolens met een hoge tiphoogte (> 120m) te realiseren vanwege de financiële haalbaarheid van het plan. Zie hieronder enkele citaten:

'Het voorkeursalternatief (VKA) is de opstelling van de windturbines die op basis van het MER en na het afwegen van alle betrokken belangen door de initiatiefnemer wordt gekozen als de windturbineopstelling waarvoor vergunning wordt aangevraagd. Het VKA is de basis waarop dit inpassingsplan is gebaseerd.

Naast milieuarargumenten spelen ook andere afwegingen en belangen een rol bij de keuze voor het VKA. Voor windpark Zeewolde waren de volgende factoren vooral bepalend bij de keuze voor het VKA:

- de aanwijzing van de plaatsingszones in het Regioplan windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland;*
- de hoogtebeperkingen als gevolg van het Luchthavenbesluit Lelystad met in bijzonder de Outer Horizontal Surface;*
- financieel gezond project.¹*

¹ Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 26 september 2016, p. 26 van 137.

(...)

Motivering turbines hoger dan 120 meter ashoogte langs de rijkswegen A6 en A27
*'De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komen voort uit de wens tot maximale energieproductie binnen het plangebied. Het Rijksbeleid (zie paragraaf 4.2) onderschrijft dit streven onder de voorwaarde dat de energieproductie in balans is met de economische haalbaarheid en de effecten op de omgeving. In het plangebied voor Windpark Zeewolde gelden hoofdzakelijk vanwege Luchthaven Lelystad meerdere hoogtebeperkingen. Hiermee zijn de mogelijkheden om te profiteren van de nieuwere generaties windturbines die met een hogere ashoogte en een grotere rotordiameter aanzienlijk meer duurzame energie kunnen produceren, beperkt. Daarmee staat de economische haalbaarheid van het Windpark Zeewolde als geheel onder druk. Het windpark produceert met lagere turbines langs beide rijkswegen gemiddeld op jaarbasis 14,5 procent minder duurzame energie dan wanneer voor de hogere windturbines wordt gekozen. Dit is het equivalent van het jaarverbruik aan elektriciteit van circa 10.500 huishoudens. Dit betekent dat het plaatsen van hogere turbines in plaatsingszones waar geen hoogtebeperking gelden, of waar daarvan kan worden afgezien, een belangrijke verbetering kan worden gerealiseerd voor de energieproductie en economische haalbaarheid van het windpark als geheel.'*²

Graag ontvang ik - voor zover nodig met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur ('Wob') - de financiële onderbouwing en alle daarmee samenhangende documenten, voor de noodzaak om de voorgenomen windmolens met een tiphoogte van 220 meter te realiseren. Om een goede vergelijking te maken ga ik ervan uit dat berekeningen zijn gemaakt, aan de hand waarvan inzichtelijk is wanneer het plan nog wel en niet meer financieel uitvoerbaar is. Dat lagere turbines minder duurzame energie opbrengen maakt niet dat is gemotiveerd dat een plan zonder windmolens van > 120m financieel niet uitvoerbaar is. Documenten waarin de ~~economische afwegingen die tot het voorkeursalternatief hebben geleid~~ vallen ook onder dit (Wob-)verzoek.

Het is mij bekend dat mevrouw) ook een Wob-verzoek heeft ingediend. Alle documenten die op grond van dat verzoek openbaar worden gemaakt zijn vervolgens openbaar voor een ieder en daarvan ontvangen ik daarom ook graag een afschrift van de documenten.

Mocht u nog vragen hebben of een nadere toelichting wensen dan vernem ik dat graag.

Gelieve mij een bevestiging van de ontvangst van dit verzoek.

Hoofzachtend,

² Voorontwerp Rijksaanpassingsplan Windpark Zeewolde van 26 september 2016, p. 43 van 137.

Bijlage 4

AANGETEKEND

Minister van Infrastructuur en Milieu
 Hare Excellentie mevrouw M.H. Schulz van Haegen
 Postbus 20901
 2500 EX Den Haag

Rotterdam, 5 mei 2017

Van : [redacted] advocaat en [redacted], senior jurist
 Telefoon : [redacted]
 Fax : [redacted]
 E-mail : [redacted]

Hoggeachte mevrouw Schulz van Haegen,

Ten behoeve van de voorgenomen realisatie van het Windpark Zeewolde heeft het ontwerp-Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde ('ontwerp-RIP') van 9 maart tot en met 20 april ter inzage gelegen, tezamen met de daarop betrekking hebbende stukken. Eén van de bijlagen behorende bij het ontwerp-RIP betreft de Nota Vooroverleg Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 ('Nota Vooroverleg').

Bij brief van 11 april 2017 (kenmerk DSO/2017/5131779) heeft het college van burgemeester en wethouders van Almere de gemeenteraad van Almere geïnformeerd over de in te dienen zienswijze naar aanleiding van het ontwerp-RIP. Voor zover relevant voor dit verzoek, staat daarin het volgende opgenomen:

'Met betrekking tot punt 1 is begin van dit jaar door het bevoegd gezag een traject gestart om de ontwikkeling van het windpark Zeewolde en gebiedsontwikkeling Oosterwold beter op elkaar af te stemmen. Recente onderzoeken laten namelijk zien dat de slagschaduwcontouren van de windmolens dermate fors zijn dat het windpark ten koste gaat van de ontwikkeling van mogelijk duizenden woningen in Oosterwold en dat kan zonder nodere maatregelen ten koste gaan van de aan de grondverkoop gekoppelde Rijksbijdrage aan het Fonds Verstedelijking Almere (in potentie oplopend tot enkele tientallen miljoenen euro's). In een aantal (bestuurlijke) werksessies wordt gezocht naar optimalisatie tussen de plannen, waarbij niet alleen wordt gekeken of aanpassingen van de hoogte van de molens mogelijk is, maar ook of er molenposities te verplaatsen/uit te

wisselen zijn op een zodanige wijze dat het voor zowel het windpark als de gemeente Almere en Oosterwold acceptabel is. De uitkomst van dit traject wordt in de zomer van 2017 verwacht.'

Hierbij verzoeken wij u, voor zover nodig met een beroep op artikel 3 van de Wet openbaarheid van bestuur, alle beschikbare documenten inzake het hierboven omschreven afstemmingstraject tussen het Windpark Zeewolde en de gebiedsontwikkeling Oosterwold toe te sturen. Uit pagina 9 en 18 van de Nota Vooroverleg maken wij op dat in ieder geval in januari 2017 een rapport is opgeleverd, dat onder andere ingaat op de effecten van het Windpark op de ontwikkelgave in Oosterwold en de mogelijk te nemen maatregelen aan het project Oosterwold en het Windpark Zeewolde. Voorts wordt op pagina 13 van de Nota Vooroverleg verwezen naar een effectenstudie die in januari 2017 is besproken in een bestuurlijke bespreking.

Mocht u nog vragen hebben of een nadere toelichting wensen dan vernemen wij dat graag.

Graag ontvangen wij een bevestiging van de ontvangst van dit verzoek.

Hoogachtend,

Ploum
Lodder
Princen

AANGETEKEN

Minister van Economische Zaken
Zijne Excellentie de heer H. Kamp
T.a.v. de Directie Energie en Omgeving
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Rotterdam, 5 mei 2017

Van : , advocaat en , senior jurist
Telefoon
Fax
E-mail

Hooggeachte heer Kamp,

Ten behoeve van de voorgenomen realisatie van het Windpark Zeewolde heeft het ontwerp-Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde ('ontwerp-RIP') van 9 maart tot en met 20 april ter inzage gelegen, tezamen met de daarop betrekking hebbende stukken. Een van de bijlagen behorende bij het ontwerp-RIP betreft de Nota Vooroverleg Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 ('Nota Vooroverleg').

Bij brief van 11 april 2017 (kenmerk DS0/2017/5131779) heeft het college van burgemeester en wethouders van Almere de gemeenteraad van Almere geïnformeerd over de in te dienen zienswijze naar aanleiding van het ontwerp-RIP. Voor zover relevant voor dit verzoek, staat daarin het volgende opgenomen:

'Met betrekking tot punt 1 is begin van dit jaar door het bevoegd gezag een traject gestart om de ontwikkeling van het windpark Zeewolde en gebiedsontwikkeling Oosterwold beter op elkaar af te stemmen. Recent onderzoek laten namelijk zien dat de slagschaduwcontouren van de windmolens dermate fors zijn dat het windpark ten koste gaat van de ontwikkeling van mogelijk duizenden woningen in Oosterwold en dat kan zonder nadere maatregelen ten koste gaan van de aan de grondverkoop gekoppelde Rijksbijdrage aan het Fonds Verstedelijking Almere (in potentie oplopend tot enkele tientallen miljoenen euro's). In een aantal (bestuurlijke) werksessies wordt gezocht naar optimalisatie tussen de plannen, waarbij niet alleen wordt gekeken of aanpassingen van de hoogte van de molens mogelijk is, maar ook of er molenposities te verplaatsen/uit te

Blak 28
3011 TA Rotterdam

Postbus 711
3000 AS Rotterdam

T +31 (0)440 6440
F +31 (0)440 2400

info@ploum.nl
www.ploum.nl

BTW: NL 8640 82204 B 01
KVK: 24466726

wisselen zijn op een zodanige wijze dat het voor zowel het windpark als de gemeente Almere en Oosterwold acceptabel is. De uitkomst van dit traject wordt in de zomer van 2017 verwacht.'

Hierbij verzoeken wij u, voor zover nodig met een beroep op artikel 3 van de Wet openbaarheid van bestuur, alle beschikbare documenten inzake het hierboven omschreven afstemmingstraject tussen het Windpark Zeewolde en de gebiedsontwikkeling Oosterwold toe te sturen. Uit pagina 9 en 18 van de Nota Vooroverleg maken wij op dat in ieder geval in januari 2017 een rapport is opgeleverd, dat onder andere ingaat op de effecten van het Windpark op de ontwikkelgave in Oosterwold en de mogelijk te nemen maatregelen aan het project Oosterwold en het Windpark Zeewolde. Voorts wordt op pagina 13 van de Nota Vooroverleg verwezen naar een effectenstudie die in januari 2017 is besproken in een bestuurlijke bespreking.

Mocht u nog vragen hebben of een nadere toelichting wensen dan vernemen wij dat graag.

Graag ontvangen wij een bevestiging van de ontvangst van dit verzoek.

Hoogachtend,

Bijlage 10

2019

2019

Bureau Energieprojecten
 T.a.v. Inspraak Windpark Zeewolde
 Postbus 248
 2250 AE Voorschoten

21 APR 2017

Onderwerp: ontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde	Uw brief van : 16 maart 2017	Nummer : 2237
	Ons kenmerk : bl/mb	Toestel nr : 5 17
Huizen : 20 APR. 2017	Uw kenmerk : DGETM-EO / 17039176	Bijlagen :

Bij beantwoording van deze brief, graag datum, nummer en onderwerp vermelden.

Geachte heer/mevrouw,

U heeft ons op 16 maart een brief gestuurd over de mogelijkheid om zienswijzen tegen het ontwerp inpassingsplan Windpark Zeewolde in te dienen. In deze brief leest u onze zienswijze.

Eerdere reactie

In onze eerdere reactie hebben wij geconstateerd dat op de verbeelding en in de regels van het voorontwerp inpassingsplan de tiphoogte maximaal 150 meter bedroeg. Daarmee is obstakelverlichting niet nodig en wordt deels voldaan aan de wens van onze gemeenteraad.

Nota vooroverleg

In de nota vooroverleg lezen wij dat, door een inconsistentie in het voorontwerp een verschil is ontstaan tussen het voorkeursalternatief en de verbeelding / regeling in het voorontwerp. De lijn met molens langs de A27 heeft een tiphoogte van maximaal 220 meter en behoeft derhalve wel voorzien te worden van obstakelverlichting. In het ontwerp inpassingsplan is dit aangepast.

Onze zienswijze

Wij verzoeken u om de maximale tiphoogte van de windmolens in de lijn langs de A27 te beperken tot 150 meter. Hiermee is obstakelverlichting niet nodig en wordt aangesloten bij de motie van onze gemeenteraad van 7 juli 2016, waarbij zorgen zijn geuit over de hoogte van de molens en de daardoor benodigde obstakelverlichting.

Vragen

 Heeft u naar aanleiding van deze brief nog vragen? ~~Neemt u dan~~ contact op met de heer van het team Beleid. Hij is bereikbaar op telefoonnummer of per mail:

 namens burgemeester en wethouders

 G. Klompmaker
 afdeling hoofd Omgeving

Ministerie van Economische Zaken
 Directoraat-generaal Energie, Telecom & Mededinging

Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

Telefoon:
 Mail:

Stadhuisplein 1
 Postbus 200
 1300 AE Almere
 Telefoon 14 036
 Fax (0361) 539 99 12

E-mail info@almere.nl
www.almere.nl

Zienswijze ontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde

Geachte mevrouw

Op 9 maart 2017 is het ontwerp Rijksinpassingsplan (RIP) Windpark Zeewolde gepubliceerd. Ons college heeft het ontwerp RIP behandeld tijdens de collegevergadering op 11 april 2017. Wij hebben geconstateerd dat een aantal punten van de reactie die wij – samen met onze gemeenteraad – hebben ingediend op het voorontwerp RIP onvoldoende is verwerkt in het ontwerp RIP. Tevens is inmiddels inzichtelijk dat het Windpark Zeewolde een sterk negatief effect heeft op de Gebiedsontwikkeling Oosterwold. Daarom hebben wij besloten om zienswijzen in te dienen.

Context Gebiedsontwikkeling Oosterwold

De ruimtelijk-economische ambities en opgaven in de Noordvleugel van de Randstad zijn vastgelegd in de Gebiedsagenda Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Op vele manieren en door vele partijen wordt samengewerkt aan de uitvoering, met als doel een sterke en duurzame regio te realiseren, die internationaal concurrerend is en waar het goed werken en wonen is. Het Rijk-Regioprogramma Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM) is, naast projecten als Zuidas, Stationsgebied Utrecht-Leidsche Rijn en het Noordzeekanaalgebied, één van de projecten die bijdragen aan de realisatie van deze ambities. De ambitie is opgenomen in de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer.

In het kader van het RRAAM hebben het Rijk, de gemeente Almere en de provincie Flevoland afspraken gemaakt met betrekking tot de integrale stedelijke ontwikkeling van Almere, getiteld Almere 2.0. Het toekomstperspectief voor Almere is een westelijk georiënteerde stad met circa 60.000 nieuwe woningen ten opzichte van 2010 en een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen. Er is geen vaststaand eindbeeld of vaste einddatum voor de ontwikkeling vastgelegd, maar er wordt op adaptieve wijze, stapsgewijs, naar het toekomstperspectief toegewerkt. Zo ook in Oosterwold: één van de meest bijzondere gebiedsontwikkelingen in Nederland. Dit gebied biedt ruimte voor 15.000 woningen in een groene woonomgeving en voorziet daarmee in de vraag naar groene woonmilieus in de Noordvleugel.

Bevindingen ontwerp RIP

Met het ontwerp RIP heeft het bevoegd gezag (ministerie EZ) met initiatiefnemers, gemeente Zeewolde en provincie besloten om als voorkeursalternatief (VKA) te kiezen voor een variant met maximale (tip)hoogten in het plangebied. De plaatsing van de windmolens langs de A27 komt overeen met de situering van de molens in de ontwikkelingsvisie Oosterwold. Recente onderzoeken laten zien dat de slagschaduwcontouren in het huidige voorstel dermate fors zijn dat dit ten koste gaat van de ontwikkeling van mogelijk duizenden woningen in Oosterwold. Tevens kan dit zonder nadere maatregelen ten koste gaan van de aan de grondverkoop gekoppelde Rijksbijdrage aan het Fonds Verstedelijking Almere (in potentie oplopend tot enkele tientallen miljoenen euro's). Het windpark heeft daarmee grote nadelige consequenties voor de ontwikkeling van Oosterwold.

Datum

11 april 2017

Ons kenmerk

DSO/2017/5131779 er

Bijlage(n)

Gemeente Almere

Zoals wij eerder in onze zienswijze van 1 december 2015 op de Nota Reikwijdte en Detailniveau Windpark Zeewolde en in onze reactie op het voorontwerp RIP van 25 november 2016 hebben aangegeven, is de variant met de maximale (tip)hoogten tevens in strijd met het programmaplan Energie Werkt! waarin is opgenomen dat windmolens bij de A27 een maximale ashoogte dienen te hebben van 120 meter.

Datum
10 april 2015

Ons kenmerk
DSO/2017/5131779 ar

Pagina
2/2

Daarnaast zijn de landschappelijke effecten van hogere windturbines volgens het ontwerp RIP op de locatie A27 beoordeeld en per saldo acceptabel bevonden, maar op zichtbaarheid en verlichting van de windmolens scoort het VKA niet positief. Dit komt vanwege de hoogte van de windturbines en omdat op windmolens langs een snelweg luchtvaartverlichting verplicht is. Er moeten zelfs 3 lichten per mast worden toegepast. Overdag wordt er bovendien knipperverlichting gebruikt. Bestaande en toekomstige bewoners in Almere woonachtig nabij de windmolens kunnen de windmolens als hinderlijk ervaren.

Tot slot is in het plan weinig aandacht besteed aan de mogelijkheden voor financiële burgerparticipatie in het windpark, terwijl dit een voordeel zou kunnen opleveren naast bovengenoemde nadelen. In de Nota Vooroverleg is bovendien toegezegd dat in de toelichting van het ontwerp RIP een passage over de participatiemogelijkheden bij dit project zou worden toegevoegd.

Zienswijze op ontwerp RIP

Naar aanleiding van deze constatering, het gegeven dat niet alle reacties op het voorontwerp RIP naar onze mening goed zijn verwerkt in het ontwerp RIP, dragen wij de volgende inhoudelijke zienswijzen aan op het ontwerp RIP Windpark Zeewolde:

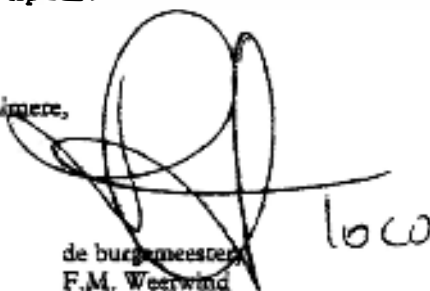
- De gemeente Almere vraagt om meer rekening te houden met de (toekomstige) bewoners van Oosterweid als onderdeel van de gezamenlijke ontwikkeling van Almere 2.0 en met Almeerse bewoners woonachtig nabij het windmolenpark door:
 - de ashoogte van de windmolens langs de A27 te verlagen naar 120m en de tiphoogte te verlagen naar 180m;
 - zo veel mogelijk molens te schrappen in de opstelling langs de A27 en/of molenposities te verplaatsen/uit te wisselen waardoor de ontwikkeling van een kwalitatief goed en samenhangend woongebied mogelijk blijft.
- De gemeente Almere stelt voor om het gebruik van luchtvaartverlichting tot het uiterste minimum te beperken en ook overdag continue verlichting toe te passen in plaats van knipperlichten.
- Gemeente Almere pleit er voor om over de burgerparticipatie-mogelijkheden en het maatschappelijk effect ervan in het uitwerkingplan informatie op te nemen onder het kopje Maatschappelijke haalbaarheid.

Voor de detail opmerkingen op het ontwerp RIP (o.a. tekstuele onjuistheden) verwijzen wij u naar de bijlage van deze brief. Wij vragen u daar echt goed naar te kijken, want wij hebben gezien dat een aantal van deze opmerkingen die wij reeds hadden aangedragen ter verbetering van het voorontwerp RIP, zonder opgaaf van reden niet zijn verwerkt in het ontwerp RIP.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de burgemeester,
F.M. Weerwind

de burgemeester,
F.M. Weerwind

Gemeente Almere

Bijlage 1 – Opmerkingen m.b.t. onjuistheden in voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde

Telefoon
E-mail

Opmerkingen m.b.t. onjuistheden in voorontwerp RIP windpark Zeewolde

- Paragraaf 5.4.2 (blz. 76): de lijst met vrijgestelde soorten in de provincie Flevoland is niet juist. (dat is wel conform door GS genomen besluit, maar het besluit was niet juist). Naar verwachting zal in maart-april een nieuw besluit genomen worden met een langere lijst conform andere provincies.
- Paragraaf 5.4.2, onderaan blz. 76: waarom wordt voor de blauwe kiekendief de kans als “niet aanmerkelijk” geacht dat deze vogel in aanvaring komt met een windturbine? De onderbouwing mist.
- Paragraaf 5.4.2 (blz. 77): bij de niet-broedvogels mist de zeearend. Temeer daar er juist in dit gebied al slachtoffers zijn gevallen.
- Bij paragraaf 5.4.2 (blz. 77) staat: “Het aantal windturbines binnen het foerageergebied van vogels met een jaarrond beschermd nest zal door de sanering van de bestaande turbines in de nieuwe situatie kleiner zijn dan in de bestaande situatie.” Dit zou waar kunnen zijn als bij de sanering alleen molens weggaan, of op exact dezelfde plaats nieuwe molens worden geplaatst. Maar zodra er een molen op een nieuwe plek komt, zal bekeken moeten worden of op die plek een jaarrond-nest aanwezig is. Dan doet het lagere aantal molens niet ter zake. De kans dat een jaarrond-nest getroffen wordt is wel lager, maar het gaat om de feitelijke situatie, niet om de kans.
- Bij paragraaf 5.4.2 (blz. 79) lijkt er niet gekeken te zijn naar eventueel specifiek landschapsgebruik van vleermuizen in Flevoland. Ook in het effectverhaal van Waardenburg is niet terug te vinden of er in Flevoland wellicht specifieke omstandigheden zijn die het vermoeden zou kunnen doen rijzen dat er meer aan de hand is dan op een standaard plek. Het laag ingeschatte aantal van slachtoffers onder de rosse vleermuis is in dat verband verrassend. Er zijn namelijk flinke aantallen rosse vleermuizen die vanuit het oude land (Gooi, Veluwe) iedere nacht de polder invliegen om boven het moeras van de Oostvaardersplassen te gaan jagen. Dat zou betekenen dat ook het aantal slachtoffers navenant hoger is.
- In paragraaf 5.8.2 staat dat voor de locaties in de directe omgeving van de nieuwe windturbines, de bestemming moet worden aangepast tot agrarisch. Op deze wijze wordt voorkomen dat in de toekomst (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd binnen de maatgevende risicocontour van de nieuwe windturbines (de contour met kans van 10-5, respectievelijk 10-6 per jaar). Op de verbeelding van het ontwerp inpassingsplan zijn voor de toekomstige windturbines langs de A27 ‘veiligheidszones –windturbines’ opgenomen met een diameter van ongeveer 226 m met daaraan gekoppeld artikel 11.1. Dit stemt niet overeen met de voor de grootste voorbeeldwindturbine (Lagerwey L136) geldende PR 10-6/jaar-contour met een straal van 223 meter. De afstand tot de PR 10-6/jaar-contour van de grootste voorbeeldwindturbine (Lagerwey L136), bedraagt volgens het MER 223 meter. De afstand tot de PR 10-5 contour bedraagt voor deze windturbine 68 meter. In reactie op het voorontwerp RIP hadden wij al verzocht om in het ontwerp RIP rekening te houden met deze afstanden, waarin geen kwetsbare en beperkte kwetsbare objecten worden toegestaan. Voor wat betreft het beschermingsniveau kan worden aangesloten bij het Activiteitenbesluit en onderscheid worden gemaakt tussen kwetsbare objecten (niet binnen PR-10-6 contour) en beperkt kwetsbare objecten (niet binnen PR-10-5-contour). In aanloop naar het opstellen van de zienswijzen heeft al overleg plaatsgevonden om dit punt nader toe te lichten, zodat er in het definitieve RIP een gezamenlijk overeengekomen afstemmingsregeling tussen inpassingsplan en bestemmingsplan Oosterwold komt.

Datum
11 april 2017

Kenmerk
DSO/2017/ 5131779 er

Pagina
1/2

Datum
11 april 2017

Kenmerk
OSO/2017/ 5131779 er

Pagina
2/2

- In paragraaf 5.8.2 (blz. 95) staat dat wordt afgeweken van de norm van het Activiteitenbesluit (artikel 3.15a). Dat is *niet* mogelijk. Het afwijken van richtwaarden voor beperkt kwetsbare objecten geldt alleen voor de diverse AMvB's externe veiligheid: Bevi, Bevt en Bevb.
- In paragraaf 6.4 (blz. 116) staat dat de bestemming Bedrijf – Windturbinepark is toegekend aan de gronden waarop windturbines zijn voorzien ten behoeve van de productie van windenergie. De regeling uit deze bestemming vervangt integraal de onderliggende bestemmingen uit het bestemmingsplan Buitengebied. Dat geldt ook voor het Chw bestemmingsplan Oosterwold. Gelieve Chw bestemmingsplan Oosterwold hier ook te benoemen.

Opmerkingen op de regels:

- In artikel 1.18 wordt nog steeds verwezen naar het ontwerp Chw bestemmingsplan in plaats van het vastgestelde (en in werking getreden) Chw bestemmingsplan Oosterwold. Er moet worden verwezen naar het GML-bestand NL.IMRO.0034.OP5alg01-vg01 (en niet naar NL.IMRO.0034.OP5alg01-on01).
- In artikel 6 Overige zone – Ontwikkelregels staat in de aanhef/titel van lid 6.1 Bestemmingsomschrijving Buitengebied Zeewolde 2016. Dit moet zijn: Bestemmingsomschrijving Oosterwold.

Opmerkingen op de bijlage:

- In Bijlage 2 bij de regels wordt in de beslisboom slagschaduwhinder bij vraag 5 verwezen naar een onderzoek slagschaduwhinder. Er staat dat advies van de beheerder van het windpark moet worden gevraagd als bedoeld in artikel 4 planregels RIP. In artikel 4 van het ontwerp plan is niets geregeld over een advies van de beheerder van het windpark. Ook in andere regels van het ontwerp plan staan geen regels over een advies van de beheerder van het windpark.

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Windpark Zeewolde
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Gemeente Almere

0006

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Telefoon:

Mail:

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon 14 036
Fax (036) 539 99 12

E-mail info@almere.nl

www.almere.nl

Zienswijze ontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde

Geachte mevrouw

Op 9 maart 2017 is het ontwerp Rijksinpassingsplan (RIP) Windpark Zeewolde gepubliceerd. Ons college heeft het ontwerp RIP behandeld tijdens de collegevergadering op 11 april. Wij hebben geconstateerd dat een aantal punten van de reactie die wij - samen met onze gemeenteraad - hebben ingediend op het voorontwerp RIP onvoldoende is verwerkt in het ontwerp RIP. Tevens is inmiddels inzichtelijk dat het Windpark Zeewolde een sterk negatief effect heeft op de Gebiedsontwikkeling Oosterwold. Daarom hebben wij besloten om zienswijzen in te dienen.

Context Gebiedsontwikkeling Oosterwold

De ruimtelijk-economische ambities en opgaven in de Noordvleugel van de Randstad zijn vastgelegd in de Gebiedsagenda Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Op vele manieren en door vele partijen wordt samengewerkt aan de uitvoering, met als doel een sterke en duurzame regio te realiseren, die internationaal concurrerend is en waar het goed werken en wonen is. Het Rijk- Regioprogramma Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM) is, naast projecten als Zuidas, Stationsgebied Utrecht-Leidsche Rijn en het Noordzeekanaalgebied, één van de projecten die bijdragen aan de realisatie van deze ambities. De ambitie is opgenomen in de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer.

In het kader van het RRAAM hebben het Rijk, de gemeente Almere en de provincie Flevoland afspraken gemaakt met betrekking tot de integrale stedelijke ontwikkeling van Almere, getiteld Almere 2.0. Het toekomstperspectief voor Almere is een westelijk georiënteerde stad met circa 60.000 nieuwe woningen ten opzichte van 2010 en een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen. Er is geen vaststaand eindbeeld of vaste einddatum voor de ontwikkeling vastgelegd, maar er wordt op adaptieve wijze, stapsgewijs, naar het toekomstperspectief toegewerkt. Zo ook in Oosterwold: één van de meest bijzondere gebiedsontwikkelingen in Nederland. Dit gebied biedt ruimte voor 15.000 woningen in een groene woonomgeving en voorziet daarmee in de vraag naar groene woonmilieus in de Noordvleugel.

Bevindingen ontwerp RIP

Met het ontwerp RIP heeft het bevoegd gezag (ministerie EZ) met initiatiefnemers, gemeente Zeewolde en provincie besloten om als voorkeursalternatief (VKA) te kiezen voor een variant met maximale (tip)hoogten in het plangebied. De plaatsing van de windmolens langs de A27 komt overeen met de situering van de molens in de ontwikkelingsvisie Oosterwold. Recente onderzoeken laten zien dat de slagschaduwcontouren in het huidige voorstel dermate fors zijn dat dit ten koste gaat van de ontwikkeling van mogelijk duizenden woningen in Oosterwold. Tevens kan dit zonder nadere maatregelen ten koste gaan van de aan de grondverkoop gekoppelde Rijksbijdrage aan het Fonds Verstedelijking Almere (in potentie oplopend tot enkele tientallen miljoenen euro's). Het windpark heeft daarmee grote nadelige consequenties voor de ontwikkeling van Oosterwold.

Datum

11 april 2017

Ons kenmerk

DSO/2017/ 5131779 er

Bijlage(n)

1

Zoals wij eerder in onze zienswijze van 1 december 2015 op de Nota Reikwijdte en Detailniveau Windpark Zeewolde en in onze reactie op het voorontwerp RIP van 25 november 2016 hebben aangegeven, is de variant met de maximale (tip)hoogten tevens in strijd met het programmaplan Energie Werkt! waarin is opgenomen dat windmolens bij de A27 een maximale ashoogte dienen te hebben van 120 meter.

Datum
10 april 2015

Ons kenmerk
DSO/2017/ 5131779 er

Pagina
2/2

Daarnaast zijn de landschappelijke effecten van hogere windturbines volgens het ontwerp RIP op de locatie A27 beoordeeld en per saldo acceptabel bevonden, maar op zichtbaarheid en verlichting van de windmolens scoort het VKA niet positief. Dit komt vanwege de hoogte van de windturbines en omdat op windmolens langs een snelweg luchtvaartverlichting verplicht is, er moeten zelfs 3 lichten per mast worden toegepast. Overdag wordt er bovendien knipperverlichting gebruikt. Bestaande en toekomstige bewoners in Almere woonachtig nabij de windmolens kunnen de windmolens als hinderlijk ervaren.

Tot slot is in het plan weinig aandacht besteed aan de mogelijkheden voor financiële burgerparticipatie in het windpark, terwijl dit een voordeel zou kunnen opleveren naast bovengenoemde nadelen. In de Nota Vooroverleg is bovendien toegezegd dat in de toelichting van het ontwerp RIP een passage over de participatiemogelijkheden bij dit project zou worden toegevoegd.

Zienswijze op ontwerp RIP

Naar aanleiding van deze constatering, het gegeven dat niet alle reacties op het voorontwerp RIP naar onze mening goed zijn verwerkt in het ontwerp RIP, dragen wij de volgende inhoudelijke zienswijzen aan op het ontwerp RIP Windpark Zeewolde:

- De gemeente Almere vraagt om meer rekening te houden met de (toekomstige) bewoners van Oosterwold als onderdeel van de gezamenlijke ontwikkeling van Almere 2.0 en met Almeerse bewoners woonachtig nabij het windmolenpark door:
 - de ashoogte van de windmolens langs de A27 te verlagen naar 120m en de tiphoogte te verlagen naar 180m;
 - zo veel mogelijk molens te schrappen in de opstelling langs de A27 en/of molenposities te verplaatsen/uit te wisselen waardoor de ontwikkeling van een kwalitatief goed en samenhangend woongebied mogelijk blijft.
- De gemeente Almere stelt voor om het gebruik van luchtvaartverlichting tot het uiterste minimum te beperken en ook overdag continue verlichting toe te passen in plaats van knipperlichten.
- Gemeente Almere pleit er voor om over de burgerparticipatie-mogelijkheden en het maatschappelijk effect ervan in het inpassingsplan informatie op te nemen onder het kopje Maatschappelijke haalbaarheid.

Voor de detail opmerkingen op het ontwerp RIP (o.a. tekstuele onjuistheden) verwijzen wij u naar de bijlage van deze brief. Wij vragen u daar echt goed naar te kijken, want wij hebben gezien dat een aantal van deze opmerkingen die wij reeds hadden aangebracht ter verbetering van het voorontwerp RIP, niet zijn verwerkt in het ontwerp RIP zonder opgaaf van redenen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage 1 – Opmerkingen m.b.t. onjuistheden in voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde

2008

Telefoon
E-mail

Opmerkingen m.b.t. onjuistheden in voorontwerp RIP windpark Zeewolde

- Paragraaf 5.4.2 (blz. 76): de lijst met vrijgestelde soorten in de provincie Flevoland is niet juist. (dat is wel conform door GS genomen besluit, maar het besluit was niet juist). Naar verwachting zal in maart-april een nieuw besluit genomen worden met een langere lijst conform andere provincies.
- Paragraaf 5.4.2, onderaan blz. 76: waarom wordt voor de blauwe kiekendief de kans als "niet aanmerkelijk" geacht dat deze vogel in aanvaring komt met een windturbine? De onderbouwing mist.
- Paragraaf 5.4.2 (blz. 77): bij de niet-broedvogels mist de zeearend. Temeer daar er juist in dit gebied al slachtoffers zijn gevallen.
- Bij paragraaf 5.4.2 (blz. 77) staat: "Het aantal windturbines binnen het foerageergebied van vogels met een jaarrond beschermd nest zal door de sanering van de bestaande turbines in de nieuwe situatie kleiner zijn dan in de bestaande situatie." Dit zou waar kunnen zijn als bij de sanering alleen molens weggaan, of op exact dezelfde plaats nieuwe molens worden geplaatst. Maar zodra er een molen op een nieuwe plek komt, zal bekeken moeten worden of op die plek een jaarrond-nest aanwezig is. Dan doet het lagere aantal molens niet ter zake. De kans dat een jaarrond-nest getroffen wordt is wel lager, maar het gaat om de feitelijke situatie, niet om de kans.
- Bij paragraaf 5.4.2 (blz. 79) lijkt er niet gekeken te zijn naar eventueel specifiek landschapsgebruik van vleermuizen in Flevoland. Ook in het effectverhaal van Waardenburg is niet terug te vinden of er in Flevoland wellicht specifieke omstandigheden zijn die het vermoeden zou kunnen doen rijzen dat er meer aan de hand is dan op een standaard plek. Het laag ingeschatte aantal van slachtoffers onder de rosse vleermuis is in dat verband verrassend. Er zijn namelijk flinke aantallen rosse vleermuizen die vanuit het oude land (Gooi, Veluwe) iedere nacht de polder invliegen om boven het moeras van de Oostvaardersplassen te gaan jagen. Dat zou betekenen dat ook het aantal slachtoffers naventant hoger is.
- In paragraaf 5.8.2 staat dat voor de locaties in de directe omgeving van de nieuwe windturbines, de bestemming moet worden aangepast tot agrarisch. Op deze wijze wordt voorkomen dat in de toekomst (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd binnen de maatgevende risicocontour van de nieuwe windturbines (de contour met kans van 10-5, respectievelijk 10-6 per jaar). Op de verbeelding van het ontwerp inpassingsplan zijn voor de toekomstige windturbines langs de A27 'veiligheidszones -windturbines' opgenomen met een diameter van ongeveer 226 m met daaraan gekoppeld artikel 11.1. Dit stemt niet overeen met de voor de grootste voorbeeldwindturbine (Lagerwey L136) geldende PR 10-6/jaar-contour met een straal van 223 meter. De afstand tot de PR 10-6/jaar-contour van de grootste voorbeeldwindturbine (Lagerwey L136), bedraagt volgens het MER 223 meter. De afstand tot de PR 10-5 contour bedraagt voor deze windturbine 68 meter. In reactie op het voorontwerp RIP hadden wij al verzocht om in het ontwerp RIP rekening te houden met deze afstanden, waarin geen kwetsbare en beperkte kwetsbare objecten worden toegestaan. Voor wat betreft het beschermingsniveau kan worden aangesloten bij het Activiteitenbesluit en onderscheid worden gemaakt tussen kwetsbare objecten (niet binnen PR-10-6 contour) en beperkt kwetsbare objecten (niet binnen PR-10-5-contour). In aanloop naar het opstellen van de zienswijzen heeft al overleg plaatsgevonden om dit punt nader toe te lichten, zodat er in het definitieve RIP een gezamenlijk overeengekomen afstemmingsregeling tussen inpassingsplan en bestemmingsplan Oosterwold komt.

Datum
11 april 2017

Kenmerk
DSO/2017/ 5131779 er

Pagina
1/2

Datum
11 april 2017

Kenmerk
DSO/2017/ 5131779 er

Pagina
2/2

- In paragraaf 5.8.2 (blz. 95) staat dat wordt afgeweken van de norm van het Activiteitenbesluit (artikel 3.15a). Dat is niet mogelijk. Het afwijken van richtwaarden voor beperkt kwetsbare objecten geldt alleen voor de diverse AMvB's externe veiligheid: Bevi, Bevt en Bevb.
- In paragraaf 6.4 (blz. 116) staat dat de bestemming Bedrijf – Windturbinepark is toegekend aan de gronden waarop windturbines zijn voorzien ten behoeve van de productie van windenergie. De regeling uit deze bestemming vervangt integraal de onderliggende bestemmingen uit het bestemmingsplan Buitengebied. Dat geldt ook voor het Chw bestemmingsplan Oosterwold. Gelieve Chw bestemmingsplan Oosterwold hier ook te benoemen.

Opmerkingen op de regels:

- In artikel 1.18 wordt nog steeds verwezen naar het ontwerp Chw bestemmingsplan in plaats van het vastgestelde (en in werking getreden) Chw bestemmingsplan Oosterwold. Er moet worden verwezen naar het GML-bestand NL.IMR.0034.0P5alg01-vg01 (en niet naar NL.IMR.0034.0P5alg01-on01).
- In artikel 6 Overige zone – Ontwikkelregels staat in de aanhef/titel van lid 6.1 Bestemmingsomschrijving Buitengebied Zeewolde 2016. Dit moet zijn: Bestemmingsomschrijving Oosterwold.

Opmerkingen op de bijlage:

- In Bijlage 2 bij de regels wordt in de beslisboom slagschaduwhinder bij vraag 5 verwezen naar een onderzoek slagschaduwhinder. Er staat dat advies van de beheerder van het windpark moet worden gevraagd als bedoeld in artikel 4 planregels RIP. In artikel 4 van het ontwerp plan is niets geregeld over een advies van de beheerder van het windpark. Ook in andere regels van het ontwerp plan staan geen regels over een advies van de beheerder van het windpark.

Bijlage 11

Windpark
Zeewolde

Antwoordnota
zienswijzen

TABEL ANTWOORDNOTA

Overzicht van antwoorden op de zienswijzen ontwerp-besluiten van het Windpark Zeewolde

Inhoudsopgave (zie ook opzet nota van beantwoording)

1. Inleiding

- 1.1 Context en strekking van de antwoordnota
- 1.2 Verloop van de zienswijzeprocedure
- 1.3 Opzet van de antwoordnota
- 1.4 Overzicht unieke zienswijzen en reacties

2. Reacties op hoofdlijnen

- 2.1 Nut en noodzaak windenergie
- 2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie
- 2.3 Regioplan
- 2.4 Initiatiefnemer
- 2.5 Oosterwold: totstandkoming voorkeursalternatief en A27
- 2.6 Sanering en onteigening
- 2.7 Economische uitvoerbaarheid / financiële haalbaarheid
- 2.8 Planschade

1

INLEIDING

1.1 Context en strekking van de antwoordnota

Windpark Zeewolde B.V. heeft het initiatief genomen om een windpark met bijbehorende civiele en elektrische voorzieningen te realiseren in deelgebied Zeewolde in de provincie Flevoland. Met het initiatief wil de initiatiefnemer bijdragen aan het opwekken van duurzame energie in Nederland. Door 221 windturbines die momenteel in het plangebied aanwezig zijn te vervangen door 91 nieuwe turbines wordt niet alleen het aantal windturbines gehalveerd, maar ook de energieopbrengst meer dan verdubbeld. De nieuwe generatie windturbines heeft namelijk een veel grotere opwekkingscapaciteit. Naast het opwekken van meer duurzame energie, wordt met het verminderen van het aantal windturbines ook een bijdrage geleverd aan een verbetering van de landschappelijke inpassing van het windpark in Zeewolde.

Het project wordt ruimtelijk mogelijk gemaakt door middel van een inpassingsplan dat wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken (EZ) en Infrastructuur en Milieu (IenM). Daarnaast worden de besluiten die voor het project nodig zijn in één procedure voorbereid onder coördinatie van de minister van EZ. Deze procedure heet de rijkscoördinatieregeling (RCR). Het gaat om de volgende overige besluiten: een watervergunning, een omgevingsvergunning en een vergunning onder de Wet natuurbescherming. In deze antwoordnota geven de bevoegde gezagen¹ een reactie op de ingebrachte zienswijze op de ontwerp-besluiten van windpark Zeewolde.

Deze antwoordnota wordt gepubliceerd, tezamen met de definitieve besluiten. De besluiten zullen ter inzage gelegd worden op dezelfde plaatsen als waar de ontwerp-besluiten ter inzage hebben gelegen. Belanghebbenden² kunnen tegen de besluiten beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van het besluit waartegen zijn beroep is gericht naar voren heeft gebracht. Op de besluiten is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het desbetreffende besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd.

1.2 Verloop van de zienswijzeprocedure

De minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windpark Zeewolde bevorderd. Het inpassingsplan en de besluiten zijn als volgt voorbereid:

- Op 9 maart 2017 is een kennisgeving met betrekking tot de ontwerpen gepubliceerd in de Staatscourant, kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in lokale en regionale media.
- De ontwerpen van de besluiten hebben van vrijdag 10 maart tot en met donderdag 20 april 2017 ter inzage gelegen bij de gemeenten Almere en Zeewolde.
- Er zijn twee inloopavonden georganiseerd waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijzen naar voren te brengen. Op dinsdag 21 maart 2017 heeft deze plaatsgevonden in de gemeente Almere en op donderdag 23 maart in de gemeente Zeewolde.
- De commissie voor de m.e.r. heeft op 30 mei 2017 advies uitgebracht onder nummer 3089 over het milieueffectrapport van Windpark Zeewolde.

1.3 Opzet van de antwoordnota

In het volgende hoofdstuk wordt een thematische reactie gegeven op een aantal zienswijzen, waarbij wordt aangegeven of de zienswijze of reactie aanleiding heeft gegeven om een besluit aan te passen.

De zienswijzen zijn in de antwoordnota per thema behandeld:

- 2.1 Nut en noodzaak windenergie
- 2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie
- 2.3 Regioplan
- 2.4 Initiatiefnemer
- 2.5 Oosterwold: totstandkoming voorkeursalternatief en A27
- 2.6 Sanering
- 2.7 Economische uitvoerbaarheid / financiële haalbaarheid
- 2.8 Planschade

¹ De minister van Economische Zaken, de minister van Infrastructuur en Milieu, de Provincie Flevoland, de gemeente Zeewolde, de gemeente Almere en het waterschap Zuiderzeeland

² Dit geldt niet voor een niet tot de centrale overheid behorende rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld of een niet tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan (artikelen 1.4 en 5.3 eerste lid Crisis- en herstelwet).

2

REACTIE OP HOOFDLIJNEN

2.1 Nut en noodzaak windenergie

Nederland heeft in Europees verband een doelstelling van 14% duurzame energie in 2020. Voor het kabinet is windenergie één van de belangrijkste bronnen van duurzame energie, aangezien Nederland rijk is aan wind. Naast windenergie op land spelen ook andere duurzame energie opties, zoals windenergie op zee, zonne-energie, bio-energie en aardwarmte een belangrijke rol in de totale energietransitie. Vanwege de klimatologische en geomorfologische kenmerken kunnen in Nederland andere bronnen van duurzame energie, zoals zonne-energie en waterkracht, echter relatief minder worden benut dan in andere Europese landen. Windenergie op land is vergeleken met andere duurzame energieopties ook op dit moment relatief kosteneffectief. De geschikte gebieden voor grootschalige windenergie zijn door het Rijk na overleg met de provincies vastgelegd in de structuurvisie Windenergie op Land (SvWOL).¹ Het doel van de SvWOL is om ruimte te reserveren voor grootschalige windenergie zodat tenminste 6.000 MW aan windturbines operationeel is in 2020. Het plangebied Windpark Zeewolde is één van de locaties die vastgelegd is in de SvWOL. De afspraak over het realiseren van tenminste 6.000 MW windenergie op land in 2020 is ook vastgelegd in het op 6 september 2013 door ruim 40 partijen ondertekende Nationaal Energieakkoord. In dit akkoord is overeengekomen om het aandeel hernieuwbare energie in de jaarlijkse energiemix te laten stijgen naar 14% in 2020 met een verdere stijging van dit aandeel naar 16% in 2023. Het voorliggende inpassingsplan is noodzakelijk om voornoemde doelstellingen te halen.

2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie

Op dit moment ligt er geen keuze voor tussen windenergie en andere vormen van duurzame energie: Om de doelstelling met betrekking tot duurzame energie van 2020 en 2023 te halen zijn alle vormen van duurzame energie nodig (onder andere zonne-energie en windenergie). Deze sluiten elkaar niet uit, maar zijn allemaal nodig om de doelstelling te behalen.

Bovendien kost zonne-energie op dit moment meer ruimte, vergt een grotere investering en heeft een hogere kostprijs per kWh in vergelijking met windenergie op land. Innovatieve vormen van het opwekken van duurzame energie, zoals getijdenenergie en blue-energy (energie uit het verschil tussen zoet en zout water) zijn nog nergens in Nederland op een grootschalige wijze succesvol toegepast. Dit zijn dan ook geen reële alternatieven voor het opwekken van duurzame energie zoals dat nu met dit windpark wordt voorgesteld. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft de minister van Economische Zaken een maatschappelijke-kosten-baten-analyse (MKBA) op nationaal niveau laten uitvoeren naar de huidige en verwachte ontwikkelingen van energieopwekking uit zonne-energie en windenergie op land. De resultaten zijn in januari 2017 naar de Tweede Kamer gestuurd.² Uit de analyse komt onder meer naar voren dat windenergie op land tot 2030 in Nederland de meest kosteneffectieve optie is van de twee.

2.3 Regioplan

De provincie Flevoland heeft samen met de Flevolandse gemeenten Dronten, Zeewolde en Lelystad specifiek voor windprojecten in Flevoland een structuurvisie ontwikkeld: het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. Dit plan is tot stand gekomen in afstemming met initiatiefnemers voor de bouw van windturbines en het Rijk. Het Regioplan is de uitwerking van het provinciale beleid (waaronder de Noodverordening Wind en de beleidsregel Windenergie 2008) voor windenergie in zuidelijk en oostelijk Flevoland. Het plan voorziet in de vervanging van de huidige generatie windturbines door nieuwere en efficiëntere turbines waardoor het mogelijk is om meer dan twee keer zoveel duurzame energie op te wekken met minder dan de helft van de turbines. Daarnaast wordt de voorwaarde gesteld dat bewoners en ondernemers uit het gebied de mogelijkheid moeten krijgen om financieel in de ontwikkeling te participeren. Tevens stelt het Regioplan de voorwaarde van één (gezamenlijke) initiatiefnemer per deelgebied. Hiermee draagt het beleid bij aan economische structuurversterking en een vergroting van het lokale en regionale draagvlak. Het Regioplan heeft de status van een structuurvisie en is daarmee bindend voor de provincie en de gemeenten Zeewolde, Dronten en Lelystad. In het regioplan wordt op diverse punten flexibiliteit geboden. Bij de vaststelling zijn door Provinciale Staten amendementen aangenomen die het mogelijk maken om de ligging van de projectgebieden en plaatsingszones te optimaliseren als dit nodig is in relatie tot de onduidelijkheid en mogelijke belemmeringen m.b.t. de hoogtebeperkingen van het vliegveld. Het Rijk onderschrijft de uitgangspunten van het Regioplan. In het inpassingsplan Windpark Zeewolde worden ook de uitgangspunten uit het Regioplan gehanteerd. Wel is het mogelijk om met een inpassingsplan van de Rijksoverheid gemotiveerd af te wijken van de ruimtelijke uitgangspunten uit het Regioplan.

Het voorliggende inpassingsplan voldoet aan de voorwaarden en uitgangspunten die in het Regioplan zijn vastgesteld;

Opschalen

- Het plan voorziet in de realisatie van 91 windturbines waarmee meer energie opgewekt kan worden dan met de 221 windturbines die in dit plan worden gesaneerd.
- De nieuwe windturbines zijn geprojecteerd in de plaatsingszones uit het Regioplan. Uitzondering betreft het verlengen van de beide Adelaarstracés tot in het Horsterwold (hierbij is gemotiveerd gebruik gemaakt van de flexibiliteit uit het Regioplan).
- Er is zoveel mogelijk rekening gehouden met -of gemotiveerd afgeweken van- de ontwerpprincipes uit het gemeentelijke beeldkwaliteitsplan.

Saneren

- In het plan is de realisatie van de nieuwe windturbines gekoppeld aan de sanering van de bestaande windmolens. Als op 31 december 2026 niet alle bestaande windturbines zijn gesaneerd moet een deel van de nieuwe windturbines stil gezet. Daarnaast wordt de vergunning voor de nieuwe windturbines pas verleend als de uitvoering van de saneringsopgave is geborgd.

¹ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/windenergie/rapporten/2014/04/03/colage-landschap-windenergie-op-land.pdf>

² Zie: <http://zoek.digitaaloverheid.nl/Pag-796959>

Participeren

= De initiatiefnemer van het windpark heeft een participatieplan opgesteld dat in overeenstemming is met de uitgangspunten uit het regioplan.

2.4 Initiatiefnemer

In een aantal zienswijzen zijn vragen gesteld bij de totstandkoming van Windpark Zeewolde B.V. als de initiatiefnemer van het windpark. Hierna wordt nader ingegaan op de totstandkoming van deze initiatiefnemer van dit windpark. Conform het Regioplan is er één initiatiefnemer per projectgebied voor zowel de realisatie van nieuwe windturbines als de daarmee samenhangende saneringsverplichting. In 2013 is de Windvereniging Zeewolde opgericht om alle eigenaren van bestaande windturbines, of gronden of woningen én pachters met een meerjarig pachtcontract in het ontwikkelgebied te betrekken bij het proces van opschaling en sanering. 243 belangstellenden die eerdergenoemde relatie hebben met het projectgebied Zeewolde zijn lid geworden van de Windvereniging. De Windvereniging heeft onder andere als klankbord gefungeerd bij de totstandkoming van het provinciale Regioplan. De Windvereniging Zeewolde heeft vervolgens de Ontwikkelvereniging Zeewolde opgericht als juridische entiteit die de ontwikkeling van Windpark Zeewolde is gestart. Het is de ontwikkelvereniging die de melding heeft gedaan voor het starten van de RCR-procedure bij de minister van Economische Zaken, het onderzoek is gestart voor het MER en de vergunningaanvragen heeft voorbereid.

Interne organisatie initiatiefnemer

Door lid te worden van de Ontwikkelvereniging kunnen bewoners in het gebied daadwerkelijk participeren in het nieuw te ontwikkelen windpark. Het lidmaatschap staat open voor iedereen in het projectgebied Zeewolde met eigen grond, turbine en/of woning of met een meerjarig pachtcontract, na ondertekening van de Ledenovereenkomst Ontwikkelvereniging Zeewolde. Daarmee stemmen zij onder andere in met de sanering van hun bestaande turbine(s) en het beschikbaar stellen van gronden voor de realisatie van het windpark. Er zijn inmiddels ruim 200 betrokken partijen lid geworden van de Ontwikkelvereniging, daarmee is het de grootste windpark in lokale handen. Alle partijen die voldoen aan de eerdergenoemde relatie en nog geen lid zijn geworden van de Ontwikkelvereniging, kunnen nog altijd een verzoek indienen om alsnog lid te worden. Voor de turbine-eigenaren in het ontwikkelgebied die nog geen lid van de Ontwikkelvereniging zijn geworden, geldt sowieso het recht om tegen dezelfde voorwaarden als de huidige leden alsnog lid te worden. Dat geldt ook voor de grondeigenaren en langdurige grondpachters wiens grond nodig is voor de realisatie van het windpark en voor de eigenaren van in de nabijheid van het Windpark gelegen woningen. Dit is in lijn met de afspraken tussen de Ontwikkelvereniging en de overheden om via minnelijke weg de realisatie van het Windpark Zeewolde mogelijk te maken. Door blijvende openstelling van het lidmaatschap van de Ontwikkelvereniging kan het aantal onteigeningen van te saneren windturbines en het aantal op te leggen gedoopplichten zo laag mogelijk worden gehouden. Het open lidmaatschap van de Ontwikkelvereniging voor turbine-eigenaren en relevante grondeigenaren en grondgebruikers (wiens grond nodig is voor de realisatie van het windpark) is een belangrijke randvoorwaarde geweest vanuit het Rijk en de provincie om met deze vereniging samen de besluitvormingsprocedure te starten voor dit project.

Van Ontwikkelvereniging naar Windpark Zeewolde B.V.

Op 18 november 2016 hebben de bestuursleden van de Ontwikkelvereniging Zeewolde hun handtekening gezet onder de oprichtingsdocumenten van Windpark Zeewolde B.V. Daarmee zijn de leden van de Ontwikkelvereniging certificaathouder geworden van (en financieren zij samen) Windpark Zeewolde. Nog niet eerder is een Nederlands windpark ontwikkeld met zoveel certificaathouders uit de directe omgeving (op 152 adressen). Het is de besloten vennootschap die straks het windpark gaat bouwen en exploiteren. Daarnaast zijn er nog certificaathouders die niet binnen het gebied wonen, maar daar bijvoorbeeld wel een turbine in eigendom hebben. Zoals hierboven aangegeven kunnen de volgende categorieën betrokkenen die nu nog niet deelnemen als certificaathouder in Windpark Zeewolde B.V. ook na vaststelling van het inpassingsplan, alsnog lid worden van de Ontwikkelvereniging: (i) grondeigenaren en grondpachters met een meerjarig pachtcontract, wiens gronden nodig zijn voor de realisatie van het windpark, (ii) eigenaren van bestaande windturbines en (iii) eigenaren van in de nabijheid van het Windpark gelegen woningen. Onder dezelfde voorwaarden als de huidige certificaathouders kunnen zij vervolgens toetreden als certificaathouder tot de besloten vennootschap. Het STAK-bestuur (Stichting Administratiekantoor van Aandelen) van Windpark Zeewolde B.V. heeft dit toegezegd.

Participatiemogelijkheden voor betrokkenen buiten het plangebied: De Nieuwe Molenaars

Ook de bewoners in de directe omgeving van het park krijgen de kans om deel te nemen in de bouw van het windpark. In 2017 is de coöperatie De Nieuwe Molenaars opgericht voor bewoners uit Almere en Zeewolde, die net buiten het ontwikkelgebied wonen. Door deel te nemen in deze burgerwindcoöperatie kunnen zij mee-investeren in het windpark en, doordat de coöperatie ook een aandeel heeft in het windpark, hebben de leden van de coöperatie daarin ook medezeggenschap.

Opgave voor Windpark Zeewolde B.V. en uitkomsten bemiddelingspoging

De initiatiefnemer heeft aan de saneringsopgave invulling gegeven door aan alle eigenaren van bestaande windturbines in het projectgebied de mogelijkheid te bieden deel te nemen in zowel de vereniging als in de door de vereniging opgerichte besloten vennootschap die de bouw en exploitatie van het nieuwe windpark voor haar rekening gaat nemen. Die mogelijkheid blijft bestaan. Ook na het vaststellen van dit inpassingsplan en het verlenen van de voor de bouw en exploitatie van het windpark noodzakelijke vergunningen kunnen zij als deelnemer toetreden. Met Windpark Zeewolde B.V. is afgesproken dat ook na de bouw van het nieuwe windpark nog leden kunnen toetreden. Ondanks alle inspanningen die Windpark Zeewolde B.V. heeft verricht, bleek voor de terinzagelegging van het ontwerp van dit inpassingsplan dat zij met eigenaren van circa 60 bestaande windturbines in het plangebied nog geen toetredingsovereenkomst had gesloten. Deze groep turbine-eigenaren was evenwel bereid om zelfstandig, naast Windpark Zeewolde B.V., op termijn een eigen deel van het windpark te realiseren. Gedurende de periode van terinzagelegging van het ontwerp van dit inpassingsplan, heeft Windpark Zeewolde B.V. geprobeerd om met vertegenwoordigers van deze groep turbine-eigenaren alsnog tot overeenstemming te komen. Dit is gebeurd in de vorm van bemiddelingsgesprekken die werden gefaciliteerd door een door de provincie Flevoland aangestelde onafhankelijke bemiddelaar. Er is vanuit de provincie de ruimte geboden om conform het Regioplan te komen tot de ontwikkeling door één initiatiefnemer. Welke vorm de samenwerking en/of samenvoeging van de plannen van Windpark Zeewolde B.V. en de vertegenwoordigers van de groep turbine-eigenaren zou krijgen, is niet vanuit de bevoegde gezagen bepaald. Deze gesprekken hebben niet tot overeenstemming geleid over de gezamenlijke uitvoering binnen één initiatiefnemer van de saneringsopgave bij de realisatie van nieuwe het nieuwe windpark.

Besluit van de stuurgroep 7 april 2017

Voor het windpark Zeewolde bestaat een stuurgroep, waarin de bestuurlijke vertegenwoordigers van het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeenten Zeewolde en Almere allen zitting hebben. Deze stuurgroep heeft op 7 april 2017 besloten om het project voort te zetten op een wijze waarin zo veel mogelijk uitvoering wordt gegeven aan de taakstelling windenergie op land en de provinciale structuurvisie. In concreto voldoet Windpark Zeewolde B.V. aan de gestelde kaders. Belangrijkste reden daarvoor is dat de vereniging het overgrote aandeel van de te saneren windturbines heeft gecontracteerd en dat door voortzetting op deze wijze de beleidsdoelen ten aanzien van de sanering en opschaling in 2020 in zicht blijven. De stuurgroep achtte het voorts onhaalbaar om beide partijen elk een deel van het plan te laten uitvoeren, omdat dit ten koste gaat van de ruimtelijke doelstellingen van provincie, gemeente en Rijk, de voortgang van het gebiedsproces en omdat er met een uitvoering in delen mogelijk risico's ontstaan voor de financiële uitvoerbaarheid van de nieuwe windturbines. Welke partij het windpark daadwerkelijk gaat realiseren is in het kader van dit besluit enkel relevant bij de toetsing van de uitvoerbaarheid. Het al dan niet bereiken van overeenstemming tussen Windpark Zeewolde B.V. en vertegenwoordigers van de groep turbine-

eigenaren speelt in het kader van het voorliggende besluit derhalve geen rol. De uitvoerbaarheid van de sanering is geborgd, waardoor ook is geborgd dat het eindresultaat, zijnde verbetering van de landschappelijke kwaliteit en een hogere productie aan windenergie, wordt behaald.

2.5 Oosterwold: totstandkoming VKA en lijn langs de A27

Onderdeel van het inpassingsplan Windpark Zeewolde is de plaatsing van 17 windturbines in het zuidelijke deel van het plangebied, parallel aan de rijksweg A27. Deze windturbines zijn geprojecteerd naast het Almeerse deel van de toekomstige woningbouwontwikkeling Almere Oosterwold. Hierover zijn in een aantal zienswijzen vragen gesteld. Hierna wordt op dit thema nader ingegaan.

Bij de vaststelling van het inpassingsplan is rekenschap gegeven van de ontwikkeling van het gebied Oosterwold op het grondgebied van de gemeente Almere en de gevolgen van het windpark Zeewolde op die ontwikkeling en de beperkingen van dat gebied voor het windpark Zeewolde. In de hierna volgende paragrafen wordt de achtergrond voor de huidige planregeling voor de afstemming tussen Oosterwold en het windpark Zeewolde toegelicht. Gedurende het ontwikkelproces voor windpark Zeewolde zijn verschillende beperkingen geïdentificeerd, die tot aanpassing van het oorspronkelijke uitgangspunt van het project hebben geleid. Dit betreft onder meer de beperkingen vanwege de nieuwe ontwikkelingen van vliegveld Lelystad Airport. Deze ontwikkelingen hebben tot een hoogtebeperking voor de nieuwe windturbines geleid. De keuze voor hogere turbines langs de rijkswegen A6 en de A27 komt vervolgens voort uit de wens tot maximale energieproductie binnen het plangebied. Voor een maximale energieopbrengst, en met het oog op productie met een zo laag mogelijke kostprijs per MWh, is het belangrijk om windturbines te kiezen die passen bij het windaanbod in dit gebied. De afgelopen jaren heeft met name voor de toepassing van windenergie in gemiddelde (of minder) windrijke gebieden innovatie plaatsgevonden in windturbintechnologie. Met een hoge ashoogte, een grote rotor en een relatief laag generatorvermogen, wordt steeds meer energie uit de beschikbare wind gehaald. De beschikbare wind wordt energetisch en financieel steeds efficiënter omgezet in elektriciteit. Bij gelijkblijvend generatorvermogen (MW) worden de rotoren steeds groter en vergeleken met een aantal jaar geleden krijgen turbines met een zelfde rotoroppervlak lichtere generatoren (minder MW). Voor gebieden met een gemiddeld windklimaat betekent dit dat grotere rotoren op hoge ashoogte, met een relatief kleine generator optimaler zijn dan windturbines met een grotere generator en bijbehorende hogere kosten per windturbinepositie. Dit sluit ook aan bij de hiervoor beschreven ontwikkelingen in de energieproductie van windturbines. Tevens is de trend om steeds hoger te bouwen teneinde hogere en meer continue windsnelheden te benutten. Gevolg hiervan is dat de kostprijs van de opgewekte energie naar beneden gaat en windenergie goedkoper en concurrerender wordt. De subsidieregeling SDE+ is hierop afgestemd.

Voor windpark Zeewolde geldt dat de 22 turbines langs de A27 en de A6 op een ashoogte van 159 meter zo'n 15 % meer duurzame energie opleveren dan turbines met een ashoogte van 120 meter (bij gelijkblijvende rotordiameter en generator). Dat komt overeen met ruim 10.000 woningen extra die voorzien kunnen worden van duurzame stroom. Vanuit de doelstelling om zo veel mogelijk duurzame energie op te wekken is het dus belangrijk om gebruik te maken van plekken waar geen hoogtebeperking geldt vanuit vliegveld Lelystad Airport. Voor de overige 69 turbines van Windpark Zeewolde geldt een hoogtebeperking variërend van een maximale tiphoogte van 150 tot 160 meter. Op die plekken is het dus niet mogelijk om de maximale energieopbrengst te behalen. Ook vanuit de financiële haalbaarheid van het project is het noodzakelijk om gebruik te maken van de ruimte in de hoogte langs de A27 en de A6. Dus ook vanuit dat perspectief is het niet verantwoord om de ruimte in de hoogte in te perken, omdat ook het financiële rendement van turbines met een hoge ashoogte hoger is dan van lagere turbines. Dit rendement is vanuit economisch perspectief onder andere nodig om de hoge saneringslasten van dit plan te dekken. Het realiseren van hogere windturbines langs de rijkswegen A6 en de A27 is uiteraard alleen mogelijk wanneer de effecten op de omgeving aanvaardbaar zijn. In hoofdstuk 5 van het inpassingsplan wordt aangetoond dat ook met de hogere windturbines overal wordt voldaan aan de wettelijke normen voor bijvoorbeeld geluid en slagschaduw, bij welke normering wordt aangesloten in het kader van de ruimtelijke aanvaardbaarheid. De landschappelijke effecten van hogere windturbines zijn op deze locaties ook beoordeeld en acceptabel bevonden.

Ten aanzien van de toekomstige ontwikkelingen die in het CHw bestemmingsplan Oosterwold voorzien zijn, geldt dat afstemming moest plaatsvinden tussen dit inpassingsplan en het onderliggende bestemmingsplan Oosterwold. Bij de vaststelling van het inpassingsplan wordt immers rekening gehouden met het eerder vastgestelde CHw bestemmingsplan Oosterwold. Hiertoe zijn in eerste instantie in juli 2016 en in december 2016 twee voorbereidingsbesluiten genomen door de ministers van Infrastructuur en Milieu en Economische Zaken. Tevens wordt in het inpassingsplan voorzien in twee nieuwe beslisbomen voor de toetsing van bouwaanvragen binnen het CHw bestemmingsplan Oosterwold. De ratio achter deze beslisbomen is, kort gezegd, dat meervoudig ruimtegebruik mogelijk wordt gemaakt. De komst van windturbines -zonder een nadere beperking van de energieproductie door windpark Zeewolde- wordt mogelijk en tegelijkertijd blijft het mogelijk om -eventueel met aanpassingen- woningbouwontwikkeling plaats te laten vinden. De totstandkoming van deze regeling wordt hierna nader toegelicht. In overleg met de gemeente Almere en de uitvoeringsorganisatie Oosterwold is gezocht naar een oplossingsrichting om tot een goede afstemming tussen de plannen met een organische gebiedsontwikkeling in Oosterwold en de nieuwe windturbines te komen. Daarbij is ten aanzien van de gebiedsontwikkeling in Oosterwold onderscheid gemaakt tussen concrete ontwikkelingen binnen Oosterwold die al enige tijd bestonden en de ontwikkelingen op korte termijn naar aanleiding van het vaststellen van het CHw bestemmingsplan Oosterwold aan de ene kant (westzijde A27) en aan de andere kant (oostzijde A27). Omdat het CHw bestemmingsplan Oosterwold reeds was vastgesteld ten tijde van het publiceren van dit inpassingsplan, deed zich ten eerste de situatie voor dat de gemeente Almere reeds enkele bouwaanvragen voor nieuwe ontwikkelingen in het plangebied van Oosterwold in behandeling had genomen. In deze bouwaanvragen kon redelijkerwijs geen rekening zijn gehouden met de komst van het windpark. Ook had de gemeente Almere met ontwikkelende partijen reeds afspraken gemaakt (in de vorm van een intentieovereenkomst, of zelfs in de vorm van een anterieure overeenkomst) over nieuwe bouwprojecten in plan Oosterwold. Ook in deze overeenkomsten was nog niet volledig rekening gehouden met de komst van de nieuwe windturbines. Weliswaar was er in juli 2016 een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde genomen voor dit gebied, maar dit voorbereidingsbesluit zag op een gebied van 400 meter vanaf de A27 en was daarmee niet dekkend voor de slagschaduwcontour van relatief hoge windturbines langs de A27.

In gezamenlijkheid met de gemeente Almere, de uitvoeringsorganisatie Oosterwold en de betrokken ministers, zijn daarom de volgende bestuurlijke afspraken gemaakt op 10 november 2016:

- lopende procedures op basis van bouwaanvragen, of gesloten anterieure of intentieovereenkomsten, die dateren voor 10 november 2016, hoeven geen rekening te houden met mogelijke geluid- of slagschaduw als gevolg van het nieuwe windpark. De woningen die worden gerealiseerd op grond van voornoemde bouwaanvragen, of gesloten anterieure of intentieovereenkomsten worden op reguliere basis beschermd tegen geluidsbelasting en slagschaduw van de windturbines. In het MER en de onderliggende onderzoeken voor het windpark worden deze bouwplannen betrokken als bestaande bouwwerken. Het treffen van eventuele noodzakelijke maatregelen om aan de wettelijke geluid- en slagschaduwnormen te kunnen voldoen, worden in de besluitvormingsprocedure over het windpark betrokken;
- bouwaanvragen die dateren van na 10 november 2016 moeten rekening houden met de komst van de nieuwe windturbines. Hiervoor wordt een regeling (in de vorm van een tweetal nieuwe beslisbomen) toegevoegd aan artikel 13 en de bijlagen van het CHw bestemmingsplan Oosterwold. Het opnemen van deze beslisbomen gebeurt in het inpassingsplan (zie hoofdstuk 6 van deze plandoelichting);
- de initiatiefnemer voor het windpark en de uitvoeringsorganisatie Oosterwold verzorgen gezamenlijk de informatievoorziening naar de ontwikkelende partijen over de gevolgen van de nieuwe windturbines voor nieuwe bouwprojecten in het plangebied Oosterwold. Daartoe wordt door de betrokken ministers een informatieve handreiking aangeleverd op basis waarvan een mogelijk maatregelenpakket kan worden bepaald voor nieuwbouwplannen in plangebied Oosterwold.

Voorvoemde afspraken zijn het uitgangspunt bij de vaststelling van het inpassingsplan voor het windpark Zeewolde en vormen mede de toelichting op de nieuwe beslisbomen voor de toetsing van de aanvragen van nieuwe bouwvergunningen in Oosterwold. Daarbij zijn de beperkingen van de beslisbomen voor de bouw mogelijkheden in Oosterwold betrokken in de besluitvorming en afgewogen tegen het belang van de productie van duurzame energie

met behulp van windenergie en de financiële uitvoerbaarheid van het windpark Zeewolde. Door middel van de beslisbomen wordt voorkomen dat woningen binnen het ontwikkelgebied Oosterwold zodanig worden gesitueerd dat de windturbines vanwege geluidbelasting of slagschaduw moeten worden teruggeschakeld. Deze beperkingen gaan niet zover dat woningbouw in het geheel niet meer mogelijk is. Woningbouw blijft nog steeds mogelijk, maar onder vooraf gestelde voorwaarden. Voorts is ten tijde van het vaststellen van het CHW bestemmingsplan Oosterwold ook rekenschap gegeven van de al bestaande windturbines langs de A27 en van de 'bestemming' van de strook ten oosten van de A27 als windturbineopstelling in de Intergemeentelijke structuurvisie van 14 juli 2016 en is de vervanging van deze windturbines met de nieuwe lijnopstelling binnen windpark Zeewolde aangeduid als een autonome ontwikkeling. Hieruit blijkt dat binnen het gebied Oosterwold al rekening moest worden gehouden met de bestaande windturbines en met de sanerings- en opschalingsbeleid van de provincie Flevoland (zie ook de noodverordening etc. beschreven bij de reactie in par. 2.6) en is het voor nieuwe initiatieven binnen het ontwikkelgebied voorzienbaar dat de windturbines zouden worden opgeschaald.

Naar aanleiding van een aantal zienswijzen, heeft er met betrokken overheidspartijen nadere inhoudelijke afstemming plaatsgevonden tussen de beoogde ontwikkeling van Oosterwold en het windpark Zeewolde. Daarbij is door een extern bureau aandacht besteed aan in zienswijzen gesuggereerde opties als het schrappen van een aantal windturbines langs de A27 en/of ashoogteverlaging bij deze turbines. Gebleken is dat het laten afvallen van turbineposities of het kiezen van substantieel lagere ashoogtes leidt tot een onmogelijk -dan wel zeer moeilijk- financieel uitvoerbaarheidsproject. Daarom is hier van afgezien. Het inpassingsplan is in de huidige vorm vastgesteld. Wel zijn de betrokken overheden overeengekomen ten behoeve van de afstemming tussen beide ontwikkelingen na te gaan of in de toekomst nog meer flexibiliteit mogelijk is ten aanzien van de realisatie van woningen in Oosterwold. Gekozen is voor een afstemming, vanuit de insteek dat beide ontwikkelingen zo goed mogelijk doorgang kunnen vinden. Dit heeft in juni 2017 geresulteerd in een bestuurlijke afspraak, waarbij voor gronden gelegen ten westen van de windturbines langs de A27 gekeken wordt om in de toekomst meer flexibiliteit te bieden voor woningbouw aldaar. Partijen zijn van mening dat hiermee sprake is van een afgestemd meervoudig ruimtegebruik en daarmee van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij komt dat, aangezien deze afspraken met name betrekking hebben op de tweede fase van Oosterwold ten oosten van rijksweg A27, dit geen aspect is dat betrekking heeft op het inpassingsplan. Deze afspraken zijn wel van belang bij de toekomstige besluitvorming over de tweede fase van Oosterwold en de afstemming die daarin moet plaatsvinden met het inpassingsplan.

Het nadere externe onderzoek laat zien dat het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde).¹ De positieve effecten van de sanering van bestaande windturbines binnen het inpassingsplan vormt mede een grond om de beperkingen vanuit de beslisbomen aanvaardbaar te achten.

2.6 Sanering

Onderdeel van het inpassingsplan Windpark Zeewolde is de sanering van 221 bestaande windturbines in het plangebied. Over de (uitvoerbaarheid van) sanering zijn in een aantal zienswijzen vragen gesteld. Hierna wordt op dit thema nader ingegaan.

De bestuurlijke voorwaarde om bij ontwikkeling van een nieuw windpark tevens te voorzien in sanering van de bestaande, oude windturbines is al kenbaar sinds de Beleidsregel Windmolens 2008 van de provincie Flevoland. Hierin is de sanering van verspreid voorkomende windturbines en het concentreren in windparken in lijnopstelling opgenomen, waaronder in het betrokken gebied. In elk geval vanaf die datum kan worden gesproken van kenbaar provinciaal beleid dat heeft geleid tot het inpassingsplan. Alle eigenaren van de bestaande solitaire windturbines zijn derhalve al enige tijd op de hoogte van het voornemen om deze oude turbines uiteindelijk allemaal te saneren. Ter uitvoering van dit bestuurlijk voornemen heeft de gemeenteraad van Zeewolde in september 2016 het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde vastgesteld. In dit bestemmingsplan zijn de bestaande solitaire windturbines niet positief bestemd. De windturbines zijn onder het overgangsrecht gebracht met de bedoeling dat het gebruik na 2026 wordt beëindigd. Naast de vervanging van de bestaande windturbines is ook als bestuurlijke voorwaarde gesteld dat de realisatie van een nieuw windpark wordt uitgevoerd door één partij (al dan niet zijnde een samenwerkingsverband van meerdere partijen). In een gezamenlijke brief van de provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde gedateerd 5 oktober 2016 is aan alle eigenaren van bestaande solitaire windturbines kenbaar gemaakt dat, in lijn met het provinciale beleid van het Regioplan. Windpark Zeewolde B.V. voldoet aan de bestuurlijke voorwaarde. In de brief is tevens kenbaar gemaakt dat het beëindigen van het gebruik van bestaande solitaire windturbines eind 2026 in het uiterste geval door middel van het onteigeningsinstrument zal worden afgedwongen. De juridische mogelijkheden voor onteigening zijn onderzocht en de huidige wet- en regelgeving staat een dergelijke onteigening toe. De juridische basis voor onteigening ligt in het Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016. Dit juridische instrumentarium zal enkel -en alleen in het uiterste geval- worden ingezet daar waar sanering via minnelijke weg niet mogelijk blijkt.

Ter uitvoering van de sanering wordt in het inpassingsplan voorzien in zowel de mogelijkheid tot realisatie van 91 nieuwe windturbines, alsmede de plicht tot het tijdig saneren van 221 bestaande windturbines. Hiervoor dient de initiatiefnemer de bestaande windturbines -op de in de saneringslijst genoemde datum- in eigendom te hebben dan wel contractueel hebben geborgd dat de windturbines worden verwijderd. In het uiterste geval wordt door de overheid tijdig het onteigeningsinstrument ingezet. Dit is enkel mogelijk als de daarbij horende kosten zijn gedekt. De initiatiefnemer voor het windpark Zeewolde, Windpark Zeewolde B.V., voldoet aan voornoemde eisen, primair vanwege de inspanning tot minnelijke verwerving van de bestaande windturbines en secundair vanwege de bereidheid de financiële lasten ten behoeve van de onteigening te dragen. Hiertoe hebben de bevoegde gezagen en Windpark Zeewolde B.V. een overeenkomst ter borging van het verhaal van de kosten in verband met de onteigening gesloten.

De initiatiefnemer heeft aan de saneringsopgave invulling gegeven door aan alle eigenaren van bestaande windturbines in het projectgebied de mogelijkheid te geven om tegen dezelfde voorwaarden deel te nemen in zowel de ontwikkelvereniging als in de door de vereniging opgerichte besloten vennootschap die de bouw en exploitatie van het nieuwe windpark voor haar rekening gaat nemen. Die mogelijkheid blijft bestaan na vaststelling van het inpassingsplan. Ook na het vaststellen van het inpassingsplan en het nemen van de voor de bouw en exploitatie van het windpark benodigde besluiten kunnen eigenaren van de bestaande windturbines als certificaathouder toetreden. Deze mogelijkheid bestaat door ondertekening van de ledenovereenkomst en daarmee lid te worden van de Ontwikkelvereniging. Het bestuur van Windpark Zeewolde B.V. heeft toegezegd dat onder voornoemde voorwaarde de mogelijkheid tot toetreden blijft bestaan. Hiermee blijft voor alle windturbine-eigenaren ook na vaststelling van het inpassingsplan de mogelijkheid open om te treden als certificaathouder van de vennootschap. Mocht een windturbine-eigenaar na die datum de turbine hebben verworven, dan vindt er, binnen de grenzen van de redelijkheid en billijkheid, nog een afweging binnen het bestuur plaats of een turbine-eigenaar voor een volledig financieringsrecht in aanmerking komt, of voor een gedeelte van een financieringsrecht. Dit om oneigenlijke handel van windturbines te voorkomen. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat in het kader van de voorliggende besluitvorming de vorm en omvang van de vergoeding aan eigenaren van bestaande windturbines geen te betrekken aspect of te wegen belang betreft. De wijze waarop aan de saneringsopgave wordt vormgegeven is een privaatrechtelijk aspect. Weliswaar vloeit de saneringsopgave voort uit het publiekrechtelijke kader, maar de privaatrechtelijke afspraken ter uitvoering daarvan vormen geen onderdeel van onze besluitvorming. Bij de beoordeling van een aanvraag om een bouwvergunning wordt enkel getoetst aan de planregels strekkende tot borging van de saneringsopgave.

Financiële uitvoerbaarheid onteigening

¹ Het onderzoek is openbaar gemaakt en te raadplegen via: <https://www.rabonemmel.nl/din/documenten/verrekenen/2017/06/20/2017-06-20-0014-acc-160004-afstemming-tussen-acteurs-in-gemeente-afbestorwindturbines-zeewolde>

De provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde hebben in de stuurgroep van windpark Zeewolde andermaal toegezegd in het uiterste geval van het haar ter beschikking staande juridische onteigeningsinstrument gebruik te maken om ervoor te zorgen dat er daadwerkelijk 221 turbines worden gesaneerd. Naast het juridische instrumentarium om tot onteigening over te kunnen gaan, diende ook het verhaal van de kosten voor onteigeningen voor vaststelling van het inpassingsplan zeker te zijn gesteld. Daarvoor zijn tussen het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde enerzijds en tussen deze overheidspartijen en de Windpark Zeewolde B.V. anderzijds de volgende afspraken gemaakt;

1. Ter uitvoering van de saneringsverplichting onder het inpassingsplan wordt een saneringsfonds opgericht, waarin gelden worden gestort om de onteigening te bekostigen. Vanuit het Rijk wordt ook een bijdrage geleverd aan dit saneringsfonds door afdrachten van een deel van de pachtopbrengsten van het Rijksvastgoedbedrijf die door het Rijksvastgoedbedrijf worden ontvangen vanwege pacht van gronden waarop nieuwe windturbines worden gebouwd,
2. Voor zover voornoemd saneringsfonds niet afdoende dekkend is voor de kosten verbonden aan sanering, draagt Windpark Zeewolde B.V. conform overeenkomst met de provincie deze kosten.

De toelichting van het inpassingsplan is aangevuld op financiële afspraken die de overheden en initiatiefnemer gemaakt hebben ter uitvoering van het verhaal van de kosten verboden aan de onteigening.

2.7 Economische uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid

Het initiatief wordt gefinancierd door de initiatiefnemer. De investeringen voor de aanleg van de windturbines, toegangswegen, kabels en transformatorstations worden gedragen door de initiatiefnemer. De initiatiefnemer verdient de investeringen terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit. Voor de totstandkoming van dit windpark zal een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+) aangevraagd worden. Met de SDE+ vult het Rijk de elektriciteitsopbrengsten voor de initiatiefnemer aan tot het basisbedrag dat nodig is om de investering terug te kunnen verdienen binnen een redelijke termijn.

SDE+ Subsidie

Op het moment dat de vergunningen verleend zijn, kan de initiatiefnemer SDE+ aanvragen. Dit is een instrument van de Rijksoverheid om de opwekking van duurzame energie te stimuleren, door een vergoeding van de onrendabele top van duurzame energie (het verschil in kosten en elektriciteitsopbrengst met grijze stroom). In de voorliggende besluitvorming speelt de toekenning van subsidie alleen een rol in het kader van de economische haalbaarheid. Het uiteindelijke subsidiebedrag is nog niet bekend en is onder andere afhankelijk van het op het moment van indienen van de subsidie aanvraag geldende subsidie regime en de elektriciteitsprijs. In de subsidiebeschikking wordt een zogenoemd basisbedrag vastgesteld voor de gehele looptijd (15 jaar) van de beschikking. De uiteindelijk uit te keren subsidie is gelijk aan het basisbedrag minus de inkomsten uit de verkoop van elektriciteit. Omdat de elektriciteitsprijs van jaar tot jaar kan verschillen, zal ook de subsidie van jaar tot jaar verschillen. De keuze van de rijksoverheid voor deze systematiek staat in het kader van deze besluitvormingsprocedure voor het windpark niet ter discussie. De SDE+ is een subsidieregeling die zodanig is vormgegeven dat ze binnen de Europese staatssteunregels past. De regeling is goedgekeurd door de Europese Commissie. Van ongeoorloofde staatssteun is dus geen sprake.

Verstrekken van SDE+ leidt niet tot oneerlijke concurrentie (Evaluatie van de SDE+ regeling, bijlage bij Kamerbrief dd. 23-12-2016, kenmerk DGETM-EI/16181201). Elke initiatiefnemer die voor het aanvragen van SDE+ voor zijn of haar categorie duurzame energie de benodigde vergunningen heeft en verder voldoet aan de in de ministeriële regeling gestelde voorwaarden, kan een aanvraag doen voor SDE+ subsidie. Het SDE+-beleid is gericht op het stimuleren van innovatie en mede daardoor op een zo goedkoop mogelijke productieprijs. Daartoe worden de SDE bedragen jaarlijks aangepast. De mogelijkheid voor eventuele te ruime vergoedingen wordt daardoor ingeperkt. In de jaarlijkse bepaling van de hoogte van de SDE+ wordt een aanname gedaan voor de grondvergoeding. In 2014 heeft de minister van Economische Zaken besloten om de aanname voor de grondvergoeding in de SDE+ stapsgewijs te verlagen, om zo een stimulans te geven voor verlaging van de grondprijzen. Een grondeigenaar krijgt een marktvergoeding voor het laten gebruiken van zijn of haar grond. Een grondeigenaar kan ook (mede-)initiatiefnemer zijn van een windpark.

2.8 Planschade

Van planschade kan sprake zijn indien het nieuwe planologisch regime nadeliger wordt ten opzichte van het eerdere regime en deze verslechtering ertoe leidt dat een omwonende daardoor schade, in de vorm van waardevermindering van het onroerend goed, leidt. Waardevermindering kan zich voordoen wanneer sprake is van een vermindering van het woon- en leefgenot, of wanneer nieuwe planologische beperkingen worden gesteld aan het gebruik of de bouw mogelijkheden van het onroerend goed.

Aparte procedure

Voor het bepalen van de vraag of voor individuele gevallen sprake is van planschade, en (zo ja) hoe groot de omvang van deze schade is, kent de Wet ruimtelijke ordening (Wro) een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor planschade kunnen na het vaststellen van het inpassingsplan, hiertoe een verzoek doen bij het gemeentebestuur van de gemeente Zeewolde. Het inpassingsplan treedt in werking nadat de beroepstermijn tegen de besluiten is afgelopen, tenzij beroep is ingesteld en bij voorlopige voorziening om een schorsing van het in werking treden van het inpassingsplan is gevraagd. In dat geval treedt het inpassingsplan in werking als het verzoek om voorlopige voorziening door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) wordt afgewezen, dan wel - indien de voorlopige voorziening wordt toegekend- op het moment dat de ABRvS einduitspraak doet op de ingestelde beroepen. In opdracht van de initiatiefnemers heeft een onafhankelijk gerenommeerd bureau voorafgaand aan deze procedure een inschatting gemaakt van de te vergoeden planschade. Het betreft een taxatie die is uitgevoerd in opdracht van de initiatiefnemers. Tussen het Rijk, de gemeente en de initiatiefnemers zijn afspraken gemaakt over het vergoeden van toekomstige planschadeclaims.

Economische uitvoerbaarheid

Met de initiatiefnemers is een planschadeovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst is gesloten tussen de initiatiefnemers en het bevoegd gezag. Hierin is vastgelegd dat toekomstige planschadeclaims door de initiatiefnemers zullen worden vergoed. Een planschadeclaim wordt alleen uitgekeerd als deze aannemelijk is gemaakt en beoordeeld door een onafhankelijke instantie. Voorafgaand aan het sluiten van deze overeenkomst, is een taxatie gemaakt waarin de hoogte van het mogelijke planschadebedrag is begroot (zie hiervoor). De initiatiefnemers hebben op basis van deze taxatie voldoende financiële middelen gereserveerd om eventuele planschadeclaims te kunnen voldoen. De financiële uitvoerbaarheid van het plan is, mede hierdoor, zeker gesteld.

registratienummer	nummer	zienswijze	antwoord	gevolg
c9-OB-0001	1.1	Het geluidsniveau van de geplande turbines langs de A27 ten opzichte van de woning overschrijdt de wettelijk toegestane normen.	<p>Uit het akoestisch onderzoek in het MER blijkt dat met de gekozen opstelling van windturbines, in elk geval aan de wettelijke geluidsnormen kan worden voldaan. Afhankelijk van het te kiezen windturbintype dat gebouwd gaat worden kunnen mitigerende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de geluidsnormen. Met – waar nodig- mitigerende maatregelen voor geluid zal altijd worden voldaan aan de geluidsnormen uit het Activiteitenbesluit. Dit geldt ook voor de woning . In hoofdstuk 5 van de toelichting op het inpassingsplan is aangegeven dat de beoogde windturbineopstelling voldoet aan het beleid en de normstelling ten aanzien van geluid van windturbines.</p> <p>In het 'onderzoek akoestiek en slagschaduw' (bijlage 7 bij de toelichting), is voor de te zien in de rekenresultaten dat na mitigatie de geluidsbelasting voldoet aan de wettelijke norm. Aangezien hier sprake is van rechtstreeks werkende normering moet hieraan altijd worden voldaan. Indien er hoeft gelet op het voorstaande (voldoen aan de norm na mitigerende maatregelen) niet te vrezen dat er sprake is van normoverschrijding. Voor zover indieners gedurende de exploitatiefase van het Windpark van mening zijn dat een overschrijding van de normering optreedt, kunnen zij om handhaving verzoeken.</p>	
	1.2	De bestaande molen op heeft een eeuwigdurende vergunning en een onderhoudscontract van 20 jaar. Deze molen zal de indiener van de zienswijze niet zo maar verwijderen. Het productieverlies van de bestaande turbine door afvang van wind ten gevolge van de geplande nieuwe turbines moet worden gecompenseerd.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
	1.3	De waarde van het onroerend goed op zal aanzienlijk verminderen. Dit moet worden gecompenseerd.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0002	2.1	Er is geen rekening gehouden met de bewoners van Almere Buiten.	<p>Het MER laat zien dat de windturbines langs de A6 op een zodanige afstand van de woningen in Almere Buiten (ten noorden van de Trekweg) niet binnen de hindercontouren van externe veiligheid en geluid vallen en nauwelijks binnen de hindercontour van slagschaduw vallen. Daar waar de norm wordt overschreden zal worden gemitigeerd om de norm te voldoen. Bij slagschaduw betreft de mitigerende maatregel dat de windturbine op gezette tijden wordt stilgezet.</p> <p>De conclusies uit het MER zijn bedoeld voor de onderbouwing van het inpassingsplan. Het voorkeursalternatief uit het MER is vertaald in het inpassingsplan. Uit de toelichting van het inpassingsplan blijkt dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening en dat voldaan wordt aan de geldende normen, waarbij eveneens rekening is gehouden met de belangen van de bewoners van Almere Buiten.</p>	
	2.2	De bewoners van Almere Buiten krijgen last van de windturbines	<p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Om (de effecten van) geluid en slagschaduw te beperken tot binnen de kaders van de wettelijke normen zullen waar nodig mitigerende maatregelen worden genomen. Dit geldt ook voor de woningen in Almere Buiten. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder.</p> <p>Zie tevens de <u>beantwoording op zienswijze 2.1</u>.</p>	
	2.3	De hoge windmolens langs A27 staan veel te dichtbij woonwijk Almere Buiten.	<p>Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Zie tevens de <u>beantwoording op zienswijze 2.1</u>.</p>	

c9-OB-0003	3.1	Gezien de ontwikkelingen in de wetenschap en de klimaatveranderingen is er een noodzaak om snel en rendabel duurzame energie op te wekken. Het plaatsen van windturbines op land is economisch een goede keuze. Het windpark is een verrijking van het landschap. Het park draagt bij aan de identiteit van Flevoland.	Deze zienswijze wordt gezien als ondersteuning van het beleid en het inpassingsplan om te komen tot meer opwek van duurzame energie.
c9-OB-0004	4.1	De berekening van slagschaduw is niet specifiek genoeg om maatregelen te nemen op woningen en de omgeving (Spinozalaan in Almere, tussen de Kievitweg en de Prielvogelweg). De indiener van de zienswijze wil dat dit nader wordt onderzocht en dat er een instrument voor bewoners beschikbaar komt om resultaten van de slagschaduw per kavel te kunnen beoordelen. Tijdstippen en jaargetijden zijn daarbij van groot belang.	Uit het 'onderzoek akoestiek en slagschaduw' (bijlage 7 van het inpassingsplan) blijkt dat het beschreven gebied valt binnen de contour van 0 tot 15 uur per jaar slagschaduw. Waar het nodig is om aan de norm te voldoen, wordt er voor betreffende woningen aan de Spinozalaan de mitigerende maatregel stilstand van de windturbine toegepast zodat er niet te veel slagschaduw plaatsvindt. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaantvaardbare hinder.
	4.2	De indiener van de zienswijze vraagt zich af of er een herverdeling gemaakt kan worden van de hoge windturbines, zodat minder woningen belast worden.	Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.
c9-OB-0005	5.1	De lijn langs de A27 zou verlengd moeten worden met 5 windturbines. Dit verhoogt het productievermogen. Zo wordt er meer groene stroom opgewekt. Er is minder CO2- uitstoot. Op deze wijze wordt een grotere bijdrage geleverd aan de klimaatopgave.	Deze zienswijze wordt gezien als ondersteuning van het beleid en het inpassingsplan om te komen tot meer opwek van duurzame energie. De suggestie van de indiener is echter binnen dit inpassingsplan niet mogelijk, omdat een verlenging van deze rij windturbines buiten het plangebied van het inpassingsplan zou vallen.
c9-OB-0006	6.1	De laatste turbine van de lijn langs de Schollevaarweg staat te dicht bij de lijnopstelling van Windpark Eolienne. De geplande afstand is minder dan 200 meter. Gevolg daarvan is productieverlies van windturbine van de indiener van de zienswijze, mogelijke schade aan de turbines als gevolg van turbulentie en het belemmert het plangebied Groen in haar ontwikkeling. Een van de wieken (van de laatste molen van windpark Zeewolde) draait over de gemeentegrens. De laatste turbine langs de Schollevaarweg moet niet geplaatst worden.	<p>In het Regioplan Windenergie Oostelijk en Zuidelijk Flevoland zijn per projectgebied plaatsingszones aangewezen die onder voorwaarden ruimte bieden aan de realisatie van nieuwe windturbines. De laatste turbine aan de Schollevaarweg is gepland in zo'n plaatsingszone en voldoet daarmee aan het beleidsuitgangspunt dat nieuwe turbines in een plaatsingszone worden gebouwd. Aan de hand van het MER en de afwegingen ten aanzien van het beeldkwaliteitsplan is vervolgens onderbouwd dat de precieze situering van de lijnopstelling in het geheel en de afzonderlijke turbine op de betreffende locatie ook ruimtelijk aanvaardbaar zijn.</p> <p>Uitgangspunt van het regionale beleid is dat ook de bestaande turbines in projectgebied Groen op termijn gesaneerd worden ten behoeve van de realisatie van een nieuw windpark. Gezien dit beleid achten wij het ruimtelijk aanvaardbaar dat de nieuwe windturbine aan de Schollevaarweg (tijdelijk) op enige afstand van de bestaande windturbines wordt gebouwd. Wanneer de eigenaar van de turbine meent productieverlies te lijden en onevenredig in de bedrijfsvoering te worden beperkt moet dit beoordeeld worden in het kader van planschade. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar de beantwoording in paragraaf 2.8 van deze nota.</p> <p>Het valt te betwijfelen of de laatste windturbine aan de Schollevaarweg de ontwikkelingsmogelijkheden van het projectgebied Groen onevenredig worden beperkt. Ook voor projectgebied Groen zijn plaatsingszones aangewezen en is in het beleid onderbouwd dat met deze plaatsingszones voldoende economisch perspectief geboden voor de ontwikkeling van een nieuw windpark. De plaatsingszones van projectgebied Groen liggen op relatief grote afstand van de zone in windpark Zeewolde. Als de initiatiefnemer kan aantonen dat de optimale invulling van de plaatsingszones onvoldoende economisch perspectief biedt, biedt het regionale beleid bovendien de flexibiliteit om naar alternatieven te zoeken. Gezien het veronderstelde economisch perspectief, de geboden flexibiliteit en omvang van het projectgebied is er echter geen sprake van een onevenredige beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden van het projectgebied Groen.</p>

c9-OB-0007	7.1	De laatste turbine van de lijn langs de Schollevaarweg staat te dicht bij de lijnopstelling van Windpark Eolienne. De geplande afstand is minder dan 200 meter. Gevolg daarvan is productieverlies van windturbine van de indiener van de zienswijze, mogelijke schade aan de turbines als gevolg van turbulentie en het belemmert het plangebied Groen in haar ontwikkeling. Een van de wieken (van de laatste molen van windpark Zeewolde) draait over de gemeentegrens. De laatste turbine langs de Schollevaarweg moet niet geplaatst worden.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
	7.2	De molens van het park Eolienne worden door iedere eigenaar apart geëxploiteerd. Dat betekent dat de molen(s) (1 of 2 stuks) van direct last zal/zullen hebben van de geplande molen van Windpark Zeewolde. Deze molen(s) zullen productieverlies krijgen en mogelijke schade als gevolg van turbulentie. Dit is dus de schade die eigenaar zal ondervinden.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
	7.3	De indiener van de zienswijze zal als eigenaar van een onderdeel van de Windpark Eolienne belemmert worden in de ontwikkeling van plangebied Groen in Oostelijk Flevoland als de turbine van Windpark Zeewolde zo dicht bij ons komt te staan. Windpark Eolienne zal ontwikkelen en opschalen als groep en de ontwikkeling van Windpark Zeewolde raakt daarmee de hele groep.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
	7.4	De laatste turbine aan de Schollevaarweg staat zo dicht bij het perceel van de indiener van de zienswijze dat die te maken krijgt met slagschaduw en/of geluidsoverlast veroorzaakt door deze turbine.	<p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Om (de effecten van) geluid en slagschaduw te beperken zullen mitigerende maatregelen worden genomen. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder.</p> <p>Voor de omgeving van de Schollevaarweg betekent dit concreet dat waar nodig is om aan de normen voor slagschaduw en geluid te voldoen de windturbines op gezette tijden niet draaien (om slagschaduw te voorkomen) en of middels een geluidsmodus worden terug geregeld.</p>	
	7.5	Op de schuur van de indiener van de zienswijze liggen zonnepanelen die mogelijk ook productieverlies krijgen door slagschaduw van de genoemde molen.	<p>De schuur ligt op een afstand van 970 meter vanaf de meest nabije windturbine. Weliswaar kan er slagschaduw optreden op de schuur, maar deze slagschaduw is naar zijn aard niet zodanig dat hiermee de bruikbaarheid van de zonnepanelen in gevaar komt. Uit de contourkaart blijkt dat het gaat om tussen 0 en 5 uur per jaar. Daarbij wordt betrokken dat slagschaduw niet stationair is, maar zich met de stand van de zon mee beweegt. Concluderend zijn de mogelijke effecten van slagschaduw op de zonnepanelen niet zodanig ernstig dat dit aan de vaststelling van het inpassingsplan in de weg zou moeten staan. Daarbij dient te worden opgemerkt dat een schuur niet een gevoelig object is onder de activiteitenregeling.</p> <p>In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat bij ruimtelijke ontwikkelingen planschade kan ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan</p>	

c9-OB-0008	8.1	Ter hoogte van het bedrijf van de indiener van de zienswijze, gelegen aan de Duikerweg te Zeewolde, ligt een stroomkabel ingetekend van het onderstation nabij de Vogelweg naar de Bloesemiaan. Het lijkt dat de kabel is ingetekend op de aan de indiener van de zienswijze in eigendom behorende landbouwgrond. Graag ziet de indiener van de zienswijze dat deze kabel in de zeer brede berm van de Duikerweg komt te liggen. Het voornaamste bezwaar is dat graaf- en aanlegwerkzaamheden veel, en ook langdurig schade zullen toebrengen aan de gewasproductie op de betrokken gronden. De indiener van de zienswijze rekent dan ook op deze relatief kleine aanpassing in het kabelplan.	Deze vraag heeft betrekking op de 150kV bekabeling van het nieuwe onderstation naar het Tennet station. Indiener stelt terecht dat het de voorkeur verdient de bekabeling in de brede berm te leggen. In het inpassingsplan is de ligging hiervoor verschoven ten opzichte van het ontwerp.	150 KV kabeltracé is aangepast. Zie verbeelding.
c9-OB-0009	9.1	De belangen van de huidige windexploitanten zijn over het hoofd gezien. Dit betekent dat de turbines van de indiener van de zienswijze komen te verdwijnen zonder dat er iets vergelijkbaars voor terug komt.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.2	De economische haalbaarheid van het project staat nog ter discussie, voornamelijk omdat sanering niet is uitgewerkt.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.3	In 2011 heeft de indiener van de zienswijze zijn boerderij aan de Bloesemiaan verkocht aan de provincie Flevoland met uitzondering van vier turbine-locaties nabij de Bloesemiaan. Voor deze locaties is recht van opstal verleend aan de Wolff Nederland Windenergie. Door de verhuizing van de indiener van de zienswijze vanuit Flevoland is hij niet betrokken geweest bij de oprichting van de Windvereniging en de verdere planvorming. Pas nadat alle besluiten waren genomen is contact met de indiener van de zienswijze opgenomen om te tekenen bij het kruisje. Terwijl de vereniging op de hoogte was of had kunnen zijn van onze betrokkenheid bij windenergieproductie in Flevoland. Van participatie kan dan ook niet worden gesproken.	Ten aanzien van het participatieproces wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Met eigenaren van gronden binnen het plangebied waarop thans windturbines staan die gesaneerd moeten worden (opstalverleners), is door de initiatiefnemer overleg geweest. Bij dit overleg is ook de mogelijkheid geboden tegen een schadeloosstelling van de gedorven opstalinkomsten tot het 25ste levensjaar van de windturbines vergoeding in het project deel te nemen, onder de voorwaarde dat de opstalverlener het opstalcontract – indien mogelijk - voor het de saneringsdatum van betreffende turbine opzegt. bestaande windturbines gesaneerd moeten worden. Door initiatiefnemer is aan alle betrokken opstalverleners-grondeigenaren eenzelfde aanbod gedaan, dat door 240 grondeigenaren is aanvaard. Dit aanbod is ook aan indieners gedaan. De omvang van het aanbod en de mate van aanvaardbaarheid daarvan vormen echter geen aspecten die betrokken moeten of kunnen worden in de voorliggende besluitvorming. Vanuit voornoemde besluitvorming stellen wij vast dat de planregeling ter borging van de sanering aanvaardbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de financiële bijdrage ten behoeve van eventuele sanering van de gronden van indieners en de daarop staande windturbines. Initiatiefnemer heeft te kennen gegeven in gesprek te blijven met grondeigenaren/opstalverleners en turbine-eigenaren om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de sanering minnelijk te borgen.	
	9.4	Deelname aan het inmiddels opgerichte Windpark Zeewolde betekent een verplichte sanering van windmolens die (op basis van onderzoek door derden), nog 20 jaar duurzame energie kunnen produceren. De indiener van de zienswijze ontvangt in de nieuwe situatie een significant slechtere beloning t.o.v. voorgezet gebruik van de bestaande windmolens.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.5	De economische haalbaarheid van dit nieuwe plan is onvoldoende onderzocht, zo is onder andere geen saneringsonteiningsparagraaf opgenomen in het plan.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	9.6	De complexiteit van de managementstructuur biedt geen garantie voor een goede haalbaarheid.	Ten aanzien van de initiatiefnemer en de mogelijkheden tot participatie wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	

	9.7	Overleg met Windpark Zeewolde heeft niets opgeleverd aangezien Windpark Zeewolde niet voornemens is af te wijken van een vooraf ingenomen standpunt. Het Windpark gedraagt zich als een monopolistische organisatie, waardoor er voor de indiener van de zienswijze als betrokkene sprake is van geen enkele keuzevrijheid. De indiener van de zienswijze verzoekt dan ook meerdere partijen toe te laten. Hierdoor ontstaat een beter participatieproces, meer keuzevrijheid en als gevolg hiervan een groter draagvlak voor een duurzame energieopwekking in Zuidelijk Flevoland.	Ten aanzien van de initiatiefnemer en de mogelijkheden tot participatie wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.
	9.8	De indiener van de zienswijze wordt op deze wijze buitengesloten van het nieuwe project en gedwongen straks betrokken te zijn bij een onteigeningsprocedure. Resumerend, productie van duurzame energie gaat de indiener van de zienswijze aan het hart maar niet op deze wijze. De indiener van de zienswijze rekent er dan ook op dat u ons bezwaar zult honoreren en in deze vorm geen vergunning zult verlenen.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.
c9-OB-0010	10.1	De indiener van de zienswijze woont aan de overkant van Flevoland en kijkt uit op het genoemde windmolenpark. Woonplezier zal minder worden met uitzicht op 93 grote windmolens en de indiener van de zienswijze vreest dat zijn huis minder verkoopbaar wordt en in waarde zal dalen. De indiener van de zienswijze is voornemens gebruik te maken van de planschaderegeling.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.
c9-OB-0011	11.1	Door het plaatsen van de turbines in de nabijheid van de Vrijgaard wordt er voorbij gegaan aan het belang van de Naturisten vereniging Veluwe. Deze masten hebben een negatieve uitstraling op het terrein en de vereniging waardoor gasten wegblijven en er een teruggang in het aantal leden mogelijk is. De gasten en het aantal leden is van belang voor het bestaan van de vereniging. De vereniging en haar terrein bestaat door de inzet van de leden. Bij teruggang van de leden is het voortbestaan van de vereniging in gevaar.	Er zijn geen negatieve economische effecten aan te wijzen, noch is aangetoond dat er een relatie tussen de aanleg van het windpark enerzijds en een economische achteruitgang of een versterking van de economische krimp anderzijds. De plaatsing van windturbines zal de beleving van het gebied mogelijk veranderen, maar daarmee is niet gesteld dat recreatie en windturbines niet naast elkaar kunnen bestaan. Daarbij betrekken wij dat er thans al windturbines in het gebied aanwezig zijn en met de realisatie van de saneringsplicht uiteindelijk een kwalitatief beter ruimtelijke omgeving wordt gecreëerd. Voorts hebben wij de milieubelasting van de nieuwe windturbines ter hoogte van de camping betrokken bij de vaststelling van het inpassingsplan en deze milieubelasting in het licht van het belang van opwekking van duurzame energie en de sanering van bestaande windturbines aanvaardbaar geacht.

11.2	<p>In het voorkeursalternatief is het veiligheidsaspect meegenomen, maar wordt geen rekening gehouden met de geluidsbelasting, slagschaduw en verlichting. Een caravan en/of tent heeft een andere Dba weerstand dan een woning met spouwmuur en isolatie. Het geluid van een windmolen wordt dan ook als zeer hinderlijk ervaren. Ditzelfde geldt voor slagschaduw. Gezien de afstand van de windmolens t.o.v. het terrein wordt de nachtelijke "rode" verlichting een rode gloed welke over het terrein gaat hangen. Deze verlichting zal ook zichtbaar zijn door tentdoek en/of dakluiken van caravans. Ook dit zal hinderlijk zijn voor de gebruikers van ons terrein.</p>	<p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Een camping hoeft niet te worden getoetst aan de normen uit het Activiteitenbesluit (valt niet onder de definitie voor geluidgevoelige gebouwen of terreinen). Wel kan de locatie camping op Sterappellaan 27 profiteren wanneer de mitigerende maatregel geluidsmodus voor de woning bij wordt genomen.</p> <p>In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan</p> <p>Op grond van internationale burgerluchtvaartregelgeving hanteert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), met het oog op luchtvaartveiligheid, reeds enkele jaren eisen voor het aanbrengen van obstakelmarkering en obstakelverlichting. Hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot significante aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting.</p> <p>Het MER toont aan dat er bij de Vrijgaard slagschaduw en geluid van windturbines te verwachten zijn. Maar door het ontbreken van geluidgevoelige objecten op deze locatie zijn mitigerende maatregelen niet noodzakelijk om aan de wettelijke normen te voldoen. Wel kan de locatie camping op Sterappellaan 27 profiteren wanneer de mitigerende maatregel geluidsmodus voor de woning bij wordt genomen. Vanwege deze bijzondere situatie ziet de initiatiefnemer op basis van deze zienswijze wel aanleiding om met de indiener in overleg te treden, om te bezien of er op minnelijke wijze tot een wederzijds aanvaardbare situatie kan worden gekomen zonder planaanpassing.</p>	
11.3	<p>In de rapportage wordt een alternatief aangedragen om de windmolens in de nabijheid van de Vrijgaard uit de lijn te verwijderen maar dit zal dan in strijd zijn met het landelijke aspect. Het mag toch niet zo zijn dat een 30 jarige vereniging in haar voortbestaan aangetast wordt t.o.v. een "landelijke lijn", Namens VRIJ pleit de indiener van de zienswijze dan ook voor het aanpassen van de lijn van de windmolens en de windmolens in de nabijheid van het terrein de Vrijgaard niet op te nemen in het plan.</p>	<p>Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

c9-OB-0012	12.1	Windturbines zijn weggegooid geld, vooral belastinggeld waar belastingbetaaler niets van terugziet. Alleen eigenaar of aandeelhouder van windmolen gaat er (heel veel) financieel op vooruit. Als er geen financieel gewin zou zijn was er GEEN interesse in dit windmolenpark of welke windmolen dan ook. Er wordt gesproken over werkgelegenheid voor Flevoland maar we weten zelf dat windmolenbouwers, transporteurs, onderhoudsbureaus en zelfs de energieleveranciers in buitenlandse handen zijn. Dus weinig of niets voor Nederland en al helemaal niets voor Flevoland. We moeten ophouden met geldverslindende niets opbrengende windmolens. Wordt wakker overheid en besteedt het geld aan energiebronnen met toekomst.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 1.2 van het inpassingsplan.	
	12.2	Opzet van Windpark Zeewolde was het saneren van de chaos aan bestaande windmolens en het bouwen van een kleiner aantal grotere beter georganiseerde windmolens. De indiener van de zienswijze ziet een gedetailleerde planning voor de nieuwe windmolens, maar ziet niets over de termijn voor het afbreken van de oude windmolens.	De planning voor het saneren van bestaande windturbines is opgenomen in bijlage I van de regels van het inpassingsplan.	
	12.3	Aan drie zijden van het erf woont de indiener van de zienswijze tussen een wirwar aan lelijke, lawaaierige en slagschaduw veroorzakende windmolens. Slechts aan achterzijde heeft de indiener grotendeels vrij uitzicht (in de zienswijze is een foto opgenomen van de bestaande situatie) maar zal door Windpark Zeewolde geheel verdwijnen met bijbehorend lawaai en slagschaduw, aldus de indiener. Op grond hiervan maakt de indiener zijn zienswijze kenbaar en indien er toch gebouwd wordt eist de indiener van de zienswijze maximale schadeloosstelling.	<p>In de zienswijze van de indiener wordt in eerste instantie gerefereerd aan de bestaande windturbines in het plangebied. Zoals in het inpassingsplan is toegelicht worden de bestaande turbines gesaneerd als onderdeel van dit project. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wensen van de indiener.</p> <p>Na deze herstructurering ontstaat een verbeterde situatie in zowel milieueffecten als landschappelijke kwaliteit. De indiener heeft dan (enkel nog) te maken met de nieuwe windturbines. De nieuwe lijn aan de Lepelaartocht ligt op ongeveer een halve kilometer afstand van de woning. In noordoostelijke richting is de meest zuidelijke turbine van de Roerdomptocht lijn op ongeveer 2,5 km gelegen. Voor de omgeving van de Lepelaartocht betekent dit concreet dat waar nodig is om aan de normen voor slagschaduw en geluid te voldoen de windturbines op gezette tijden niet draaien (om slagschaduw te voorkomen) en of middels een geluidsmodus worden teruggeregeld. De windturbines van de Roerdomptocht zullen geen overschrijding van de norm veroorzaken op een afstand van 2,5 kilometer.</p> <p>In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan</p>	
c9-OB-0013	13.1	Indiener betoogt dat windmolens alleen maar goed zijn voor eigenaren en aandeelhouders die enorme hoeveelheid subsidie- c.q. gemeenschapsgeld opstrijken.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 1.2 van het inpassingsplan.	

	13.2	Het minst slechte alternatief voor wat lijn Lepelaartocht betreft is alternatief 3a (8 windmolens tot de Vogelweg met, ter hoogte van Sterappellaan een as-hoogte van 92,5 m /rode stippen). Het VKA is slecht voor geluidsoverlast en (slag)schaduw (10 windmolens tot de Vogelweg met tiphogte van 160 m / blauwe stippen). Door meer geluidsoverlast en (slag)schaduw graag 8 windmolens en "rode stippen". Immers, om aan geluidsoverlast en slagschaduw eisen te voldoen zullen er meer en hogere molens vaker moeten stilstaan (VKA wellicht slechter rendement t.o. v. alternatief 3a).	Bij de keuze voor een voorkeursalternatief spelen naast milieuoverwegingen ook andere belangen een rol. De financiële uitvoerbaarheid is daar één van. De keuze voor de uiteindelijk te plaatsen windturbines wordt na een aanbesteding gemaakt. Omdat in de onderzoeken is uitgegaan van de slechtst mogelijke situatie, is de kans aanwezig dat uiteindelijk een beperkter effect optreedt dan het maximale effect dat is onderzocht.	
	13.3	Ja, enige vrije uitzicht aan achterzijde wordt ontnomen door grote, hoge windmolens. Woonhuis (Sterappellaan 1 / Nr.53 in MER) staat in overlast zone voor zowel geluid als (slag)schaduw. Vorige bewoners hebben geen bezwaar gemaakt tegen bestaande windmolens maar door nieuwe windmolens behoorlijke planschade die ik, neem ik aan, op overheid c.q. initiatiefnemers Windpark Zeewolde kan verhalen.	Voor wat betreft de geluid en slagschaduw geldt dat er zal worden gemitigeerd voor de woning om aan de normen van geluid en slagschaduw te voldoen. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	13.4	Windenergie is geen oplossing, slechts kleine tijdelijke aanvulling voor toekomstige energiebehoefte. Heeft echter wel grote gevolgen voor omwonenden (horizonvervuiling, geluidsoverlast, slagschaduw etc.). Slechts financieel gewin zijn de drijfveren om deel te nemen aan, of grond ter beschikking te stellen voor windmolens c.q. windparken. Geen enkele "aandeelhouder" heeft het milieu voorop staan !! Politiek moet stoppen met deze verspilling van belastinggeld. Alle huidige en blijkaar ook toekomstige windmolens hebben alleen bestaansrecht door de enorme subsidies die er worden verstrekt. Alleen de eigenaren of aandeelhouders van windmolens worden er heel veel beter van.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 1.2 van het inpassingsplan.	
	13.5	wat is exacte locatie "lijn Lepelaartocht" ? (staat nu ingetekend op prachtig stuk natuur, de groenstrook langs de tocht).	De turbinelocaties en opstellingslijnen zijn benoemd en weergegeven in hoofdstuk 3 van de toelichting op het inpassingsplan. Op www.ruimtelijkeplannen.nl is het inpassingsplan digitaal ontsloten en zijn de specifieke turbinelocaties exact weergegeven.	
c9-OB-0014	14.1	Op de bij het bestemmingsplan behorende tekening, zijn twee ontsluitingswegen ingetekend voor de molen achter op onze kavel. Dit geldt ook voor de molen ingetekend bij de buurman van de indiener van de zienswijze. Indiener van de zienswijze en zijn buurman zijn beide tegen deze dubbele ingetekende ontsluiting. De ontsluiting via de bestaande kavelpaden naar de Ooievaarsweg is geen probleem. De indiener en zijn/haar buurman zijn beiden echter tegen de ingetekende ontsluitingsmogelijkheid naar de Vogelweg. Het is voor de verkeersveiligheid onwenselijk dat er op de zeer drukke provinciale Vogelweg een extra ontsluiting komt en terwijl er 200 m verder al een ontsluiting is voor de Aardzee. Bovendien moet er een inrit en ontsluitingsweg door een belangrijk landschappelijke aaneengesloten groenstrook langs de Vogelweg worden aangelegd. Dit vindt de indiener van de zienswijze onwenselijk. Bovendien moet er in de afwateringssloot langs het kavel van de indiener van de zienswijze een extra dam worden aangelegd. Natuurlijk kan daar een duiker in worden aangelegd, maar deze is altijd een onnodig risico in de afwatering bij extreme regenval. Ook zorgt de aanleg vanaf de Vogelweg voor een totale doorsnijding van het kavel van de indiener van de zienswijze en extra grondverlies is het gevolg. Ook zorgt het voor veel extra bewerkingskosten van de grond langs de ontsluiting. Hoewel deze ontsluiting op het kavel van de indiener van de zienswijze ligt, heeft ook de buurman van de indiener hier last van, omdat de betrokken gronden in één grondexploitatie worden bewerkt. Schade kan worden voorkomen als de bestaande kavelpaden worden gebruikt voor de ontsluiting naar de Ooievaarsweg. Graag ziet de indiener van de zienswijze dat de ontsluiting achter op zijn kavel naar de Vogelweg van de plankaart wordt verwijderd.	Deze zienswijze heeft betrekking op de posities nabij de Ooievaarsweg, ten noorden van de Vogelweg. Met het vervallen van de turbineposities LPT01 en LPT02 in de definitieve besluiten vervallen ook de wegen en opstelplaatsen over de genoemde percelen. Daarmee is aan deze zienswijze tegemoet gekomen.	Ten opzichte van het ontwerp-inpassingsplan is – mede naar aanleiding van binnengekomen zienswijzen- de wijziging doorgevoerd dat de turbines LPT01 en LPT02 zijn komen te vervallen.

c9-OB-0015	15.1	Stichting Flevo-Landschap heeft vanuit de overtuiging dat de energietransitie noodzakelijk is en dat winning van windenergie op land daar - in elk geval tijdelijk - een belangrijke bijdrage aan moet leveren, op verschillende momenten betrokkenheid getoond. Hierbij steide de Stichting een zo goed mogelijke landschappelijke en ecologische inpassing centraal. Het ruimtelijk ontwerp is zodanig geworden dat de grote lijnen in het landschap worden gevolgd. Dit is landschappelijk gezien de beste oplossing, maar het betekent echter helaas niet dat de impact van het windpark gering is.	Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en de gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan. In paragraaf 5.6 van de toelichting van het inpassingsplan is uitgebreid ingegaan op het geldende toetsingskader voor de landschappelijke vormgeving van het windpark alsmede het onderzoek dat is verricht naar verschillende opstellingen. De planregeling van het inpassingsplan bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het Regioplan en het beeldkwaliteitsplan juridisch-planologisch vertaald en <u>blijvend gewaarborgd</u> .	
	15.2	In de vooroverlegreactie heeft Stichting Flevo-Landschap reeds zijn zorg gedeeld dat de Structuurvisie Oosterwold in het Inpassingsplan onderbelicht blijft. De ontwikkeling van Oosterwold stoelt op een evenwichtige organische en verweven ontwikkeling van natuur, landbouw en wonen. Stichting Flevo-Landschap en biologisch landbouwbedrijf ERF ontwikkelen in en nabij Oosterwold het project Noorderwold-Eemvallei. Geheel volgens het geïntegreerde concept van Oosterwold: met natuur in en rond de historische Eemvallei, en verweven met (stads)landbouw en roodontwikkeling in lage dichtheden. De provincie Flevoland heeft dit project in het Programma Nieuwe Natuur Flevoland gehonoreerd. De in de vooroverlegreactie uitgesproken zorg is niet weggenomen, eerder groter geworden. De grote impact van de 220 meter hoge windturbines nabij de A27 blijkt ertoe te leiden dat een groot aangrenzend deel van Oosterwold minder aantrekkelijk wordt voor wonen. Met als vervolgeffect dat de ontspannen verweving zich niet meer in de gewenste vorm zal ontwikkelen. Er treedt als het ware ontmenging van de componenten natuur-landbouw-wonen op. Hiermee loopt de kwaliteit van ons ontwikkeltraject Noorderwold-Eemvallei gevaar. Stichting Flevo-Landschap vraagt om deze consequentie van de opstelling langs de A27 expliciet te doordenken en op te lossen. Tevens is dit voor ons reden tot het verzoek om de ashoogte van de windmolens in elk geval te beperken tot 120 meter. Dit is ook conform het amendement dat Provinciale Staten heeft aangenomen bij de besluitvorming over het Regioplan Windenergie.	Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de Eemvallei; sinds november 2016 zijn Rijk, de provincie Flevoland en de betrokken gemeenten met elkaar in overleg over de optimalisatie van de plannen Oosterwold en Windpark Zeewolde zodat beide ontwikkelingen zo volwaardig mogelijk gerealiseerd konden worden. Dit heeft geresulteerd in een afsprakenkader aan zowel de windpark-zijde als de Oosterwold-zijde waarbij gezocht is naar een evenwichtige verdeling van maatregelen waarbij ook nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de gevolgen voor de Nieuwe Natuurprojecten (waaronder Noorderwold-Eemvallei). Onderdeel van die maatregelen betreft een onderzoek naar de mogelijkheden om de ligging van de Eemvallei (natuurontwikkeling) te optimaliseren zodat deze meer in de slagschaduwzone komt te liggen. De plannen voor Noorderwold (op Zeewolde grondgebied, ten westen van de Vogelweg) zullen gefaseerd worden gerealiseerd. Voor een eerste fase zijn afspraken in voorbereiding. Alhoewel deze fase buiten de slagschaduwcontour ligt wordt daarin op dit moment wel keuzes gemaakt voor wat betreft de ligging van de zone Eemvallei die ook bepalend zullen zijn voor de rest van het project. Bij het onderzoek naar de mogelijkheden voor het verleggen van de Eemvallei zullen wij nadrukkelijk de gevolgen voor de kwaliteit en haalbaarheid van het nieuwe natuur project Noorderwold-Eemvallei meenemen.	
	15.3	Wij vinden het een goede beslissing en stellen het op prijs dat in het inpassingsplan is opgenomen dat in de (invloedssfeer van) het NNN-gebied en ook het zoekgebied voor compensatienatuur NNN de huidige windmolens worden verwijderd alvorens de nieuwe worden gebouwd. Wij vinden het een verstandige beslissing om de werkzaamheden uitsluitend buiten het broedseizoen uit te voeren.	Deze zienswijze wordt gezien als ondersteuning van het beleid en het voorliggende inpassingsplan.	
	15.4	Nabij het landschapskunstwerk Aardzee zijn drie turbines geprojecteerd, waarvan één aan de overzijde van de Vogelweg, één ter hoogte van het kunstwerk en één ten noordwesten van het kunstwerk. Wij verwachten dat de impact op de beleving van het kunstwerk aanzienlijk zal zijn. Het Milieueffectrapport geeft dit ook aan (hfd. 8.3 beoordeling effecten, pag. 219), effect op beleving: "zowel geluid als visueel, als karakter van het object als oase worden verstoord, wordt als licht negatief beoordeeld". De initiatiefnemer deelt dit inzicht kennelijk aangezien in het voorkeursalternatief de twee turbines naast de Aardzee op 160 meter worden gezet. Wij vinden echter -ondanks verzoek daartoe - geen onderbouwing van experts op het gebied van landschapskunst waarin wordt aangetoond dat op deze wijze de cultuurhistorische waarde van het kunstwerk behouden blijft. In het Milieueffectrapport (hfd. 8.6 mitigerende maatregelen pag. 222) wordt wel al de mitigerende maatregel genoemd: "Ten aanzien van de Aardzee zou voor windturbines een minimale afstand tot het land-art object in acht kunnen worden genomen die zich verhoudt tot de afmetingen van de Aardzee zelf, bijvoorbeeld 500 meter." Het Flevo-landschap is van mening dat de afstand van 160 m een stap in de	Vanwege luchtvaartveiligheid zijn de twee dichtstbijzijnde van de drie turbineposities bij de Aardzee komen te vervallen. Hierdoor zijn de effecten op de Aardzee afgenomen. De dichtstbijzijnde turbine ligt op meer dan 200 meter afstand tussen de turbine en de Aardzee bevindt de Vogelweg en een aantal bomenrijen.	hoofdstuk 5 effecten op Aardzee is aangepast

		goede richting is, maar dat de voorgestelde mitigerende maatregel dient te worden toegepast (dus plaatsing op 500 m afstand), tenzij expert-advies onderbouwt dat dit niet noodzakelijk is.		
	15.5	In het Voorkeursalternatief hebben de twee noordelijke turbines van het Adelaarstracé west en de drie noordelijke turbines van het Adelaarstracé oost een maximale tiphoogte van 220 meter. De aansluitende, zuidelijker geplaatste turbines hebben een maximale tiphoogte van maximaal 150 meter en een andere rotordiameter. Dit is niet conform het Regioplan en niet conform de ontwerpcriteria in het Beeldkwaliteitsplan. Het Flevo-landschap is van mening dat deze tweedeling in hoogte de landschappelijke inpassing en beleving slecht maakt en verzoekt om de vijf noordelijke windturbines dezelfde tiphoogte toe te kennen als de overige turbines in de zone.	De afwijking van het regioplan is onderbouwd in hoofdstuk 5 van het inpassingsplan en is aanvaardbaar bevonden.	Ter illustratie zijn afbeeldingen toegevoegd ten aanzien van deze afwijking
	15.6	Het is ons bekend dat obstakelverlichting van de turbines niet geheel kan worden vermeden en dat stappen worden gezet in het beperken van de (knipper)verlichting en de effecten daarvan. Desondanks willen wij hier nogmaals op de urgentie hiervan wijzen. De verlichting heeft enorme impact op het landschap en is ons inziens een van de grootste afbreukrisico's voor draagvlak voor windparken bij de bevolking. Wij vragen u om in het inpassingsplan en de vergunningen op te nemen dat de initiatiefnemer innovatieve en minder belastende oplossingen voor deze veiligheidsproblematiek implementeert op het moment dat deze beschikbaar komen.	In een bijlage bij het inpassingsplan is het verlichtingsplan opgenomen. Hierin is gestreefd naar de minst belastende vorm van obstakelverlichting, zo zal er zo min mogelijk gebruik worden gemaakt van knipperende verlichting.	
	15.7	Het inpassingsplan onderschrijft de gebiedsgebonden bijdrage die de provincie Flevoland in het Regioplan Windenergie Oostelijk en Zuidelijk Flevoland heeft opgenomen. Het zal voor zich spreken dat wij vanuit onze missie ten aanzien van natuur en landschap bepleiten dat deze in elk geval voor een aanzienlijk deel ten goede komt aan natuur en landschap en recreatieve beleving hiervan in de invloedssfeer van het windpark.	Over de bestedingen van het gebiedsfonds worden te zijner tijd beslissingen genomen. Van de wens van het Flevolandschap wordt bij dezen kennis genomen.	
	15.8	Zoals aan het begin van onze zienswijze gesteld is Het Flevolandschap ervan overtuigd dat de energietransitie noodzakelijk is en dat winning van windenergie op land daar- in elk geval tijdelijk- een bijdrage aan moet leveren. De Vergunning Wet Natuurbescherming wordt echter voor onbepaalde tijd verleend. Dit vinden wij niet juist. Wij vinden het noodzakelijk dat tegen het einde van de levensduur van de nu te plaatsen windmolens een bezinning plaatsvindt op verschillende vragen. Zijn de windmolens nog langer nodig of zijn er minder belastende vormen van energiewinning beschikbaar? Hebben de windmolens geleid tot achteruitgang van de biodiversiteit of staan ze verbetering van de biodiversiteit in de weg? Blijken de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000 gebieden toch te worden geschaad? Wordt het energielandschap als voldoende leefbaar ervaren of zijn op dat punt de inzichten gewijzigd? Wij verzoeken u met name vanuit de argumenten biodiversiteit en instandhoudingsdoelen N2000 om de vergunning voor bepaalde tijd in plaats van voor onbepaalde tijd te verstrekken.	De omgevingsvergunning voor het windpark Zeewolde kent een periode van 25 jaar toe. Daarmee is de door de indiener gevraagde belangenafweging na 25 geborgd.	In de toelichting van het inpassingsplan is de periode van 25 jaar nader toegelicht.
c9-OB-0016	16.1	Het saneren en opschalen was op basis van vrijwilligheid en het plan zou breed gedragen moeten worden in het gebied. Als ik nu de actuele status van het plan zie dan wordt aan geen van beide voorwaarden voldaan, zie bijgesloten brief 7 april 2017. Over de exacte cijfers lijkt niemand, ook de initiatiefnemer, te beschikken en daarover kan ik dus ook geen oordeel vellen. U zult wel begrijpen dat ik niet kan participeren in een project dat om een behoorlijke financiële inspanning van mij vraagt zonder dat ik kan beoordelen wat het rendement ervan zal zijn. Al die onduidelijkheden dienen verder uitgewerkt te worden en er dient door de initiatiefnemer duidelijk gecommuniceerd te worden wat de onderkant zal zijn van een redelijk rendement en wat er gebeurt indien het plan vanwege nieuwe inzichten niet wordt gerealiseerd terwijl de planvorming inmiddels onherroepelijk is geworden. Wat betekent dat dan voor mijn huidige windturbinelocatie? Een logische gang van zaken zou naar mijn idee moeten zijn dat men eerst de haalbaarheid van het plan verder onderzoekt voor men de planologische procedure in werking zet.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

16.2	<p>Er is altijd door de provincie en de gemeente gecommuniceerd dat er slechts gesproken zou worden met 1 initiatiefnemer. Die initiatiefnemer moest er zorg voor dragen dat het plan voor de volle 100% zou worden gedragen door de turbine-exploitanten en bewoners/grondeigenaren van het projectgebied. Dat laatste is niet gelukt. Diverse partijen staan lijnrecht tegenover elkaar en een compromis is, ondanks de inschakeling van twee mediators, niet bereikt en zal ook niet worden bereikt. Normaal gesproken zou dus geconcludeerd moeten zijn dat het project zou worden afgeblazen. Niets is echter minder waar. Er wordt gewoon een nieuwe invulling gegeven aan het begrip draagvlak. Nu is het ineens voldoende dat de meerderheid voor sanering en opschaling is. Tot op heden is echter nog steeds niet duidelijk hoeveel concrete partijen, die vrij over hun locatie kunnen beschikken, zich nu scharen achter de plannen. Ik krijg daar graag duidelijkheid over.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer en de mogelijkheden tot participatie wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
16.3	<p>De indiener geeft aan dat hij/zij eigenaar is van de blooteigendom van een turbinelocatie. De initiatiefnemer van het project heeft zich nimmer in mijn contract verdiept en toen ik vertelde dat mijn contract een langere looptijd heeft dan wellicht gebruikelijk was men zeer verbaasd. Een oplossing voor eventuele participatie in het project, rekening houdende met mijn belangen en die van de opstalhouder, heeft men nooit aangedragen c.q. kunnen vinden. In de beleving van de indiener is men het gesprek daarover zelfs uit de weg is gegaan. Ondanks dat is men verder gegaan met de ontwikkeling van de planologie. De indiener noemt dat buitengewoon onzorgvuldig. Indien de indiener door de voorgenomen planvorming schade lijdt dan zal hij/zij niet schromen deze schade te verhalen op degene die verantwoordelijk is voor het ontstaan ervan.</p>	<p>Met eigenaren van gronden binnen het plangebied waarop thans windturbines staan die gesaneerd moeten worden, is door de initiatiefnemer van het windpark overleg geweest. Bij dit overleg is ook de mogelijkheid geboden tegen een vergoeding in het project deel te nemen, onder de voorwaarde dat de bestaande windturbines gesaneerd moeten worden. Door initiatiefnemer is aan alle betrokken grondeigenaren van de 93 turbineposities eenzelfde aanbod gedaan. Dit aanbod is ook aan indieners gedaan. De omvang van het aanbod en de mate van aanvaardbaarheid daarvan vormen echter geen aspecten die betrokken moeten of kunnen worden in de voorliggende besluitvorming. Vanuit voornoemde besluitvorming stellen wij vast dat de planregeling ter borging van de sanering aanvaardbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de financiële bijdrage ten behoeve van eventuele sanering van de gronden van indieners en de daarop staande windturbines. Initiatiefnemer heeft te kennen gegeven in gesprek te blijven met grondeigenaren en turbine-eigenaren om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de sanering minnelijk te borgen.</p>	
16.4	<p>Middels de bijgaande brief van de gemeente Zeewolde en de Provincie Flevoland, gedateerd 5 oktober 2016, heeft het bevoegd gezag gedreigd met onteigening. Dat bevreemd mij zeer gezien het vrijwillige karakter dat dit project vanaf het begin heeft gehad. Daarnaast is de financiële paragraaf van het inpassingsplan volgens mij nog niet geschreven en is de financiële haalbaarheid van het plan derhalve niet of onvoldoende onderzocht. Men heeft er immers geen kijk op hoeveel turbines, en dat zijn er naar mijn idee nogal wat, er onteigend zullen moeten gaan worden. Het spreekt voor zich dat deze investering, die volgens de stukken gedragen zal moeten worden door de initiatiefnemer, zijn wissel zal trekken op het rendement. Mijns inziens is het middel van onteigening louter en allen gebruikt als drukmiddel om mensen die nog niet participeren in het plan toch mee te laten doen. Anders kan ik een dergelijke brief niet interpreteren.</p>	<p>Deze zienswijze heeft geen betrekking op de ruimtelijke afweging. In tegenstelling tot de suggestie die in de zienswijze wordt gewekt is geen keuze tussen het behouden van het bestaand planologische recht en het aanleggen van een nieuw windpark. In bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016 zijn de bestaande turbines immers al wegbestemd. In de geldende Noodverordening Wind van de Provincie Flevoland is vervanging en opschaling van bestaande windturbines onmogelijk gemaakt. Iedere eigenaar van een bestaande windturbine in het gebied heeft de mogelijkheid om te participeren in het nieuwe windpark. Hiermee kan de eigenaar van de bestaande windturbine kiezen te participeren in de vorm van een aandeel in het nieuwe windpark. Mocht een eigenaar van een bestaande turbine niet kiezen om vrijwillig deel te nemen dan wordt voor de sanering van bestaande turbines een onteigeningsprocedure opgestart. Hiermee wordt geborgd dat de turbines worden gesaneerd en eigenaren worden gecompenseerd voor het verlies van hun turbine. De toelichting van het inpassingsplan is aangevuld op financiële afspraken die de overheden en initiatiefnemer gemaakt hebben over het deel van de bestaande turbines die nog niet gecontracteerd zijn.</p>	<p>De toelichting van het inpassingsplan is aangevuld</p>

c9-OB-0017	17.1	<p>Op basis van de informatie waarover de indiener van de zienswijze beschikt, heeft hij de overtuiging dat er een groot nieuw windmolenpark wordt voorbereid in Zuidelijk Flevoland en dat dit windmolenpark komt op grondgebied van de gemeenten Zeewolde en Almere. In dit windmolenpark komen er één of meerdere molens dichtbij het woonhuis van de indiener van de zienswijze. Door deze korte afstand is het aannemelijk dat er voor de indiener van de zienswijze overlast ontstaat van teveel geluid en teveel slagschaduw. De indiener van de zienswijze is er van overtuigd dat deze overlast aanzienlijk meer is dan de maximale overlast, welke is opgenomen in de Nederlandse wet. Door deze overlast wordt het woongenot aangetast en zal de waarde dalen van het onroerend goed gaan dalen. De indiener van de zienswijze richt zich tot het bevoegd gezag om de windmolenplannen zodanig aan te passen zodat de overlast van geluid en slagschaduw worden teruggebracht naar wettelijke maximaal toegestane normen.</p>	<p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Om (de effecten van) geluid en slagschaduw te beperken zullen mitigerende maatregelen worden genomen. Concreet betekent dat waar nodig is om aan de normen voor slagschaduw en geluid te voldoen de windturbines op gezette tijden niet draaien (om slagschaduw te voorkomen) en/of middels een geluidsmodus worden teruggeregeld. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder. Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie.</p>	
c9-OB-0018	18.1	<p>De gemeente Almere vertegenwoordigd de belangen van haar inwoners. De gemeente heeft een eerder stadium een reactie gegeven op het plan waar de indiener van de zienswijze zich in kan vinden. Met de genoemde reactie is onvoldoende tot niet rekening gehouden in de plannen. Daarom vindt de indiener van de zienswijze de plannen onjuist.</p>	<p>Zie voor de beantwoording van de door de gemeente Almere ingebrachte zienswijze de beantwoording van zienswijze 50.1 t/m 50.4</p>	
	18.2	<p>Als 1 van de eerste 100 inwoners van Lelystad eind Jaren 60 is de indiener na mijn studie en werk elders teruggekomen en alweer lange tijd woonachtig in Flevoland en nu in Almere-Overgooi. Met lede ogen heeft de indiener moeten toekijken hoe het mooie open landschap gevuld werd met windmolens en dan vaak ook nog onvoldoende planmatig. Blijkbaar wil de overheid het landschap nog verder aantasten door nu de allergrootste windmolens te plaatsen dicht bij de grens van Almere en vanwege hun grote omvang in het zicht van een flink deel van omliggende woongemeenschappen. De indiener vindt dat hij/zij in zijn/haar woon- en leefgenot wordt aangetast door deze respectloze plannen. De indiener is niet tegen windmolens en heeft ook niet geprotesteerd tegen de eerdere plannen en installatie van windmolens, maar de huidige plannen zijn respectloos voor het flevo landschap en voor de bewoners van Almere en gaan veel te ver, aldus de indiener.</p>	<p>Het voorkeursalternatief is tot stand in een zorgvuldig proces, waarbij een belangrijk aspect de landschappelijke inpassing van de nieuwe turbines is geweest. De basis is gelegd in het Regioplan. Het initiatief geeft uitvoering aan het beleid van opschalen en saneren van windturbines van de provincie Flevoland. De doelstelling van het project is een zo hoog mogelijke productie van duurzame energie in het projectgebied zuid, zoals dat is begrensd in het Regioplan Windenergie Zuidelijke en Oostelijke Flevoland, door middel van één integraal windenergieproject waarbij de pijlers economische haalbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, draagvlak, natuur en milieu met elkaar in evenwicht zijn, de verdien capaciteit uit windturbines in het gebied wordt vergroot en over meer mensen wordt verdeeld en waarbij een bijdrage wordt geleverd aan de landschappelijke samenhang en ruimtelijke kwaliteit van het gebied door het huidige bestand aan windturbine te saneren. De commissie voor de milieueffectrapportage geeft hierover in haar toetsadvies aan "Ook blijkt duidelijk dat het MER en het beeldkwaliteitsplan een belangrijke rol hebben gespeeld in de uitwerking van het voorkeursalternatief."</p>	
	18.3	<p>De indiener roept op om weer rekening te houden met de (toekomstige) bewoners van Almere door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de ashoogte van de windmolens langs de A27 te verlagen naar de hoogte van de huidige Windmolens die staan naast de A27 met de kruising met de Waterlandse weg. • zo veel mogelijk molens te schrappen in de opstelling langs de A27 en molenposities te verplaatsen waardoor (de ontwikkeling van) een kwalitatief goed en samenhangend groen woonlandschap rondom het oostelijk woongebied van Almere mogelijk blijft. <p>De indiener suggereert het gebruik van luchtvaartverlichting te vermijden. Geen lichtshow! Burgerparticipatie-mogelijkheden in het inpassingsplan informatie op te nemen.</p>	<p>Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold, wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Ten aanzien van luchtvaartverlichting (obstakelverlichting) wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijze 11.2.</p>	

c9-OB-0019	19.1	<p>De indiener is van mening dat de opbrengst van het park veel te hoog is ingeschat. Samengevat verzet de indiener van de zienswijze zich tegen dit plan omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> het windpark de burger via te betalen subsidies te zwaar in haar koopkracht treft; het windpark veel minder opbrengt dan geprognoseerd; het windpark veel minder CO2-reduceert dan geprognoseerd; het windpark schade toebrengt aan het landschap en dieren; het windpark de verrommeling van het landschap niet oplost; het windpark 's-nachts het zicht op de sterrenhemel bederft; het windpark alleen voor het financiële gewin van de initiatiefnemers is bedoeld; het windpark de negatieve gevolgen afwentelt op de maatschappij; het windpark geen of nauwelijks bijdrage levert in werkgelegenheid, behalve bij de betrokken adviesbureaus en vele ambtenaren, die graag vijf keer herhalend in de 1000 pagina's tellend MER uitwiden over pietluttigheden en de onrealistische kern verbloemen. 	<p>Het voorkeursalternatief is tot stand in een zorgvuldig proces, waarbij een belangrijk aspect de landschappelijke inpassing van de nieuwe turbines is geweest. De basis is gelegd in het Regioplan. Het initiatief geeft uitvoering aan het beleid van opschalen en saneren van windturbines van de provincie Flevoland.</p> <p>De doelstelling van het project is een zo hoog mogelijke productie van duurzame energie in het projectgebied zuid, zoals dat is begrensd in het Regioplan Windenergie Zuidelijke en Oostelijk Flevoland, door middel van één integraal windenergieproject waarbij de pijlers economische haalbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, draagvlak, natuur en milieu met elkaar in evenwicht zijn, de verdien capaciteit uit windturbines in het gebied wordt vergroot en over meer mensen wordt verdeeld en waarbij een bijdrage wordt geleverd aan de landschappelijke samenhang en ruimtelijke kwaliteit van het gebied door het huidige bestand aan windturbine te saneren.</p> <p>De commissie voor de milieueffectrapportage geeft hierover in haar toetsadvies aan "Ook blijkt duidelijk dat het MER en het beeldkwaliteitsplan een belangrijke rol hebben gespeeld in de uitwerking van het voorkeursalternatief."</p> <p>Ten aanzien van de financiële haalbaarheid van het plan, zie algemene beantwoording 2.7.</p>	
	19.2	<p>Het zicht op de sterrenhemel wordt met de nachtlichten ernstig verstoord.</p>	<p>Nederland heeft zich verbonden aan het Verdrag van Chicago dat betrekking heeft op de luchtvaart. In ICAO Annex 14 zijn afspraken onder het verdrag gemaakt ten aanzien van de markering van obstakels door middel van obstakelverlichting. De richtlijnen in deze annex vereisen markering van objecten die hoger zijn dan 150 m, zoals hier het geval is. Aanbevolen wordt om dit te doen door middel van obstakelverlichting. Deze aanbeveling wordt algemeen in Nederland toegepast. Hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. Deze verlichting is in zijn algemeen slechts als puntbron zichtbaar, evenals dit het geval is voor andere lichtpunten (zoals openbare verlichting, auto's en objectverlichting zoals van windturbines en winningsplatforms) en leidt niet tot aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow), een toename van het algemene lichtniveau in het gebied of lichthinder door directe instraling bij gevoelige objecten. Er is dan ook geen aantasting van de kwaliteit van duisternis van het gebied. In het verlichtingsplan is het uitgangspunt gehanteerd om, mits dit de luchtvaartveiligheid niet schaadt, de hinder door obstakelverlichting voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. Er is echter zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid om niet alle molens te voorzien van verlichting. De beperkte tussenafstanden van de molens biedt deze mogelijkheid zonder dat dit nadelig is voor de luchtvaartveiligheid. In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting. Het inpassingsplan gaat hier in op het verlichtingsplan in paragraaf 5.12 op in en de verplichting om obstakelverlichting te realiseren, het verlichtingsplan is als bijlage bij het plan toegevoegd. De verplichting om obstakelverlichting te realiseren is conform een verlichtingsplan is vastgelegd in artikel 5.4 van de planregels van het inpassingsplan. Het verlichtingsplan dient goedgekeurd te worden door ILT. Vanwege de beperkte tussenafstanden is het mogelijk om niet alle molens te voorzien van verlichting. Echter, omdat gekozen is voor vast brandende verlichting ('s-nachts/schemer), dient elke molen verlicht te worden. Hoe de molens voorzien worden van verlichting is aangegeven in bijlage 2.</p>	
	19.3	<p>Via aan het park verleende subsidie moet de indiener van de zienswijze (en elke burger) een bijdrage leveren aan de exploitatie van het windpark. De indiener van de zienswijze heeft niet gevraagd om het windpark, waarbij de opbrengst en de CO2-besparing te rooskleurig worden voorgesteld en waarvoor de indiener van de zienswijze dan ook niet wenst te betalen.</p>	<p>Ten aanzien van de nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 1.2 van het inpassingsplan.</p>	

	19.4	Het benoemen van energieopbrengst in 'het aantal huishoudens' is niet conform de ISO-standaard en is in dit document met 3000kWh per huishouden te laag berekend.	Het is niet duidelijk wat met 'dit document' wordt bedoeld. Deze zienswijze is niet relevant voor de besluitvorming. Voor de besluitvorming is het relevant wat de te verwachten energieopbrengst is. Dit is verwoord in tabel 5.7 van het inpassingsplan.
c9-OB-0020	20.1	De belangen van de inwoners van de gemeente Almere worden onvoldoende erkend. In de MER opgesteld door Pondera Consult wordt gesteld dat er wegens financiële redenen gekozen is om zo hoog mogelijke windturbines langs de A27 te plaatsen. Daarmee voorbijgaand aan het feit dat door de extra hoge turbines de impact op met name de bewoners van de gemeente Almere vergroot wordt. De invloed wordt niet alleen vergroot, maar ook de afstand waarover deze optreedt is groter. De V-164 van MHI Vestas Offshore Wind, zal een van de gegadigden zijn om toegepast te worden als turbine met een tiphoogte van 220 meter. In de naam van de leverancier is eigenlijk al aangegeven dat deze machines in de basis niet ontworpen zijn om zo dicht bij bewoning toegepast te worden, maar verder afgelegen op zee. Verlaging van de maximaal toegestane hoogte zou dan ook bijzonder wenselijk zijn.	Ten aanzien van de totstandkoming van het VKA, de keuze voor hoge windturbines langs de A27 en de gevolgen voor de omgeving wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.
	20.2	In het onderzoek van het Tinbergen Instituut is aangetoond dat er een waarde daling van omliggende woningen optreedt, welke hoger is naar mate de hoogte en diameter van de wieken toeneemt. Bij extra grote turbines komt daar nog eens een extra daling bovenop. Zoals het voorstel er nu ligt, zullen de hier te plaatsen windturbines tot de allergrootste op land geplaatste turbines behoren. Hoewel de wijk Overgooi iets verder afgelegen is dan de wijken in Almere Hout en Almere Buiten, zullen de windturbines langs de A27 zeer nadrukkelijk zichtbaar zijn en aldus hun invloed hebben.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.
	20.3	De oriëntatieverlichting met de rode knipperlampen zal 's avonds en 's nachts bijzonder storend zijn. Beperking, dan wel geheel niet toepassen hiervan is zeker wenselijk. Een en ander conform wat door het bij het project betrokken Pondera Consult op haar website is beschreven omtrent lichthinder bij windturbines.	Nederland heeft zich verbonden aan het Verdrag van Chicago dat betrekking heeft op de luchtvaart. In ICAO Annex 14 zijn afspraken onder het verdrag gemaakt ten aanzien van de markering van obstakels door middel van obstakelverlichting. De richtlijnen in deze annex vereisen markering van objecten die hoger zijn dan 150 m. zoals hier het geval is. Aanbevolen wordt om dit te doen door middel van obstakelverlichting. Deze aanbeveling wordt algemeen in Nederland toegepast. Hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. Deze verlichting is in zijn algemeen slechts als puntbron zichtbaar, evenals dit het geval is voor andere lichtpunten (zoals openbare verlichting, auto's en objectverlichting zoals van windturbines en winningsplatforms) en leidt niet tot aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow), een toename van het algemene lichtniveau in het gebied of lichthinder door directe instraling bij gevoelige objecten. Er is dan ook geen aantasting van de kwaliteit van duisternis van het gebied. In het verlichtingsplan is het uitgangspunt gehanteerd om, mits dit de luchtvaartveiligheid niet schaadt, de hinder door obstakelverlichting voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. Er is echter zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid om niet alle molens te voorzien van verlichting. De beperkte tussenafstanden van de molens biedt deze mogelijkheid zonder dat dit nadelig is voor de luchtvaartveiligheid. In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting. Het inpassingsplan gaat hier in op het verlichtingsplan in paragraaf 5.12 op in en de verplichting om obstakelverlichting te realiseren, het verlichtingsplan is als bijlage bij het plan toegevoegd. De verplichting om obstakelverlichting te realiseren is conform een verlichtingsplan is vastgelegd in artikel 5.4 van de planregels. Het verlichtingsplan dient goedgekeurd te worden door ILT. Vanwege de beperkte tussenafstanden

			is het mogelijk om niet alle molens te voorzien van verlichting. Echter, omdat gekozen is voor vast brandende verlichting ('s nachts/schemer), dient elke molen verlicht te worden. Hoe de molens voorzien worden van verlichting is aangegeven in bijlage 2	
c9-OB-0021	21.1	In het jaar 2011 is de aanvraag van de molen van de indiener van de zienswijze vergund, de molen is in 2012 in bedrijf gesteld. Deze is dus nog maar kort in bedrijf. De aanvraag en de bouw van de windmolen is in dezelfde periode gestart als de bouw van het windpark Alexia in de Zuidlob. In het regioplan is dit windpark aangegeven als vrijwaringszone-windturbine.	Voor twee bestaande solitaire windturbines –waaronder de turbine van de indiener van deze zienswijze- die zijn gelegen binnen het plangebied van dit inpassingsplan, maar die zijn gebouwd na 2006, geldt dat deze geen deel uitmaken van de saneringsopgave zoals die in dit inpassingsplan is opgenomen.	De toelichting van het inpassingsplan is aangevuld
	21.2	In de overeenkomst windvereniging Zeewolde en de statuten van de ontwikkelvereniging Zeewolde staat vermeld dat er een uitzondering is van lidmaatschap van eigenaren van grond, windturbines en participanten in windparken die na 2010 opgeleverd zijn. Deze bepaling is te vinden in de voorovereenkomst op ledenovereenkomst ontwikkelvereniging 7 april 2015, bijlage 1, statuten ontwikkelvereniging Zeewolde artikel 4, lid a van de oprichtingakte van de statuten ontwikkelvereniging Zeewolde. De molen van de indiener van de zienswijze is na 2010 gebouwd, windturbines die na 2010 zijn opgeleverd zijn uitgesloten van deelname (Sternweg, Zuidlob).	zie antwoord op 21.1	
	21.3	De indiener van de zienswijze verzoekt om maatwerk te leveren in het inpassingsplan en op die manier ook twee bestaande windturbines, die na 2006 zijn vergund en gebouwd, te zijn toegestaan. Specifiek is dan ook het verzoek om het jaar 2006 te veranderen in 2010.	Het jaartal 2006 verwijst naar turbines die vergund zijn na vaststelling van (oud)bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2006. Om die reden is het jaartal niet aangepast. De toelichting is aangevuld om de verwijzing naar het (oud)bestemmingsplan buitengebied. Dit heeft geen gevolgen voor de turbines uit 2010 (zie antwoord op 21.1).	
	21.4	De indiener verzoekt om beide bestaande turbines ook op de verbeelding van het inpassingsplan op te nemen.	Dit verzoek is niet gehonoreerd. De verbeelding is niet aangepast omdat de bestaande turbines vergund en gebouwd na bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2006 niet behoren tot Windpark Zeewolde. Deze turbines dienen positief bestemd dienen te worden in het bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016. Het bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016 zal worden gerepareerd.	
c9-OB-0022	22.1	Hoewel de nieuwe planvorming voorziet in het saneren van de bestaande windturbines is de indiener van de zienswijze van mening dat de kernkwaliteit 'Openheid' door de bouw van de nieuwe turbines wordt aangetast en de plaatsing van nieuwe turbines derhalve in strijd is met de kernkwaliteiten zoals genoemd in het vigerende Omgevingsplan van de provincie. De nieuwe grotere turbines zullen vanaf een grotere afstand zichtbaar zijn en het open karakter van het gebied derhalve meer aantasten dan de kleinere bestaande turbines. Daarnaast wordt hierbij verwezen naar pagina's 159 en 160 van het genoemde Omgevingsplan Flevoland. De indiener van de zienswijze is van mening dat de realisatie van het windpark eveneens is in strijd de tekst op pagina 160 van het Omgevingsplan.	Zie het antwoord op zienswijze 15.1	

22.2	<p>Inmiddels is gebleken dat Ontwikkelvereniging Zeewolde onvoldoende draagvlak kan creëren onder bewoners, eigenaren en exploitanten van windturbines in het gebied. Er kan derhalve worden geconstateerd dat er meerdere partijen zijn die een rol willen spelen in de ontwikkeling van windenergie in de polder en er is derhalve geen sprake van slechts één initiatiefnemer waarover in de toelichting op het bestemmingsplan gesproken wordt. De initiatiefnemer kan niet over alle benodigde turbinelocaties in de polder beschikken en derhalve niet de garantie geven dat de koppeling tussen saneren en opschalen daadwerkelijk kan worden uitgevoerd.</p>	<p>Ten behoeve van het inpassingsplan wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid daarvan, waarbij het bestaan van meerdere initiatiefnemers geen te betrekken aspect is. Wel is van belang dat het initiatief van Windpark Zeewolde B.V. door de minnelijke verwerving van de benodigde grondposities en de mogelijkheid van toepassing van de gedoogplicht als initiatiefnemer voldoet aan de eis van uitvoerbaarheid. Verder vormt het al dan niet bestaan van draagvlak geen juridisch te betrekken aspect. Niettemin wordt erop gewezen dat Windpark Zeewolde B.V. op meerdere manieren poogt zoveel mogelijk draagvlak te creëren, waarbij wordt gewezen op paragraaf 2.4 en antwoord 31.1. Voor overige beantwoording ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
22.3	<p>In een brief van Novec van 8 september 2016 gericht aan het ministerie van Economische Zaken wordt melding gemaakt van het hiervoor genoemde voornemen tot stoppen van de exploitatie van de Middengolfzender. Dat voornemen is echter nog niet omgezet in concrete plannen en het is tot op heden allerm minst zeker of dit ook gerealiseerd zal kunnen worden. Uit niets blijkt dat de opheffing een gelopen race is. Aangezien de locatie in het bestemmingsplan Windpark Zeewolde een cruciale rol speelt ten behoeve van de plaatsing van een onderstation is de indiener van de zienswijze van mening dat er eerst meer duidelijkheid moet komen over de toekomst van het zendstation alvorens men het Windpark Zeewolde planologisch kan regelen. Uit niets is gebleken dat er al overeenstemming is tussen Novec en de initiatiefnemers van het windpark.</p>	<p>Zie antwoord 44.1</p>	
22.4	<p>Voor zover bekend is er nog steeds geen onherroepelijke toezegging gedaan in het kader van de noodzakelijk subsidie van de rijksoverheid. Zonder die subsidie is het plan volstrekt onhaalbaar. Gezien het feit dat recent is uitgekomen dat het ontwikkelen van windenergie op zee slechts een investering vergt van circa 30% van hetgeen door de rijksoverheid was begroot is helemaal niet uit te sluiten dat men op het laatste moment kiest voor het ondersteunen van die ontwikkelingen en het project in Flevoland laat vallen. Recent zijn nog twee nieuwe gebieden op zee aangewezen mede omdat de weerstand tegen projecten op zee minder hevig is dan in het geval van projecten op land. Dat de tegenstand tegen de komst van de turbines groot zal zijn blijkt onder andere uit een bericht dat laatst is gebracht via Omroep Flevoland. Hoewel er met alle betrokken gemeenten vooraf constructief overleg zou zijn geweest blijkt het draagvlak bij diezelfde gemeenten af te brokkelen. Alle aanpassingen die zullen leiden tot de bouw van kleinere turbines zullen zorgen voor een lager rendement en derhalve tot een wijziging in de financiële onderbouwing van het plan. Gezien deze grote onduidelijkheid kan niet gesproken worden over een financieel gedragen planvorming.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Ten aanzien van het alternatief van wind op zee: voor het behalen van de energieakkoord doelstellingen en de doelstellingen van het Parijs-akkoord er is geen sprake van een keuze tussen wind op land of wind op zee, maar zijn beide noodzakelijk.</p>	
22.5	<p>Op dit moment ervaart de indiener van de zienswijze tijdens het voor- en het najaar ernstige hinder van slagschaduw van de bestaande turbine 1 (Duikerweg 6 te Zeewolde). De verwachting is dat de overlast als gevolg van slagschaduw maar ook als gevolg van geluidsoverlast behoorlijk zal toenemen omdat de overlast in de toekomst zal worden ervaren vanuit de positie van 3 windturbines. Niet alleen het aantal turbines dat overlast geeft zal toenemen, deze turbines worden ook nog een ongeveer tweemaal zo hoog als de enige bestaande turbine.</p>	<p>Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangehouden en betrokken in de besluitvorming. Waar nodig zullen mitigerende maatregelen worden genomen om de effecten van geluid en slagschaduw te beperken tot de normering uit het Activiteitenbesluit en de -regeling. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding. In het kader van het inpassingsplan mag voor de vaststelling van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat worden aangesloten bij de normering uit het Activiteitenbesluit en de -regeling. Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie.</p> <p>Voor deze woning geldt dat er twee te saneren turbines op relatief korte afstand van de woning staan. Deze twee turbines worden als onderdeel van het windpark Zeewolde gesaneerd waardoor de effecten van deze turbines komt te vervallen. De dichtstbijzijnde turbine in de nieuwe lijn ligt op circa 650m van de woning. Waar nodig zal voor deze turbine (en de 2 andere van de door de indiener genoemde dichtstbijzijnde nieuwe windturbines) om aan de normen voor slagschaduw en ge-</p>	

			luid te voldoen de windturbines op gezette tijden niet draaien (om slagschaduw te voorkomen) en of middels een geluidsmodus worden terug geregeld.	
	22.6	De indiener van de zienswijze maakt bezwaar tegen het feit dat een deel van zijn eigendom gebruikt zal gaan worden voor een kabels en leidingen-tracé terwijl er in de berm van de diverse wegen voldoende ruimte is. Tevens maakt hij bezwaar tegen een tracé vlak naast zijn eigendom aangezien in dat geval een deel van zijn eigendom gebruikt zal dienen te worden als werkstrook.	Zie beantwoording van zienswijze 0008. De vraag heeft betrekking op de 150kV bekabeling van het nieuwe onderstation naar het Tennet station. Indiener stelt terecht dat het de voorkeur verdient de bekabeling in de brede berm te leggen. In het inpassingsplan is de ligging hiervoor verschoven ten opzichte van het ontwerp.	De verbeelding van het inpassingsplan is aangepast.
	22.7	Op 29 september 2016 is het bestemmingsplan Buitengebied 2016 vastgesteld. Tientallen eigenaren van locaties van bestaande windturbines hebben beroep aangetekend bij de Raad van State tegen het niet positief bestemmen van de huidige turbinelocaties. Het is niet ondenkbeeldig dat de RvS positief zal besluiten ten behoeve van degene die beroep hebben aangetekend. Dat zal betekenen dat diverse locaties positief bestemd zullen gaan worden hetgeen gevolgen kan hebben op de uitvoering van het Windpark Zeewolde.	De bestaande solitaire windturbines die voor 2006 zijn gebouwd en die deel uitmaken van het plangebied van bestemmingsplan Zeewolde 2016, waren opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied 2006. Aan dat bestemmingsplan is echter voor wat betreft de windturbines in 2007 door de provincie Flevoland gedeeltelijk goedkeuring onthouden. De bestaande windturbines zijn daarmee nooit van een geldige planologische titel voorzien en sinds 2007 daarmee in werking onder het overgangsrecht. Dit inpassingsplan wijzigt daarin niets. Dat houdt in dat, zelfs al zou de bestuursrechter de beroepen tegen het bestemmingsplan op dit punt gegrond verklaren, dan zou dat niet tot gevolg hebben dat in dit inpassingsplan een geldige planologische titel zou moeten worden toegekend. Vooralsnog mag worden uitgegaan van de afwezigheid van een specifieke bestemming voor de bestaande solitaire windturbines en derhalve een grond om deze windturbines te onteigenen, voor zover geen minnelijke verwerving plaats kan vinden. Afhankelijk van de uitkomst van de beroepsprocedure is het aan de gemeenteraad van Zeewolde om te bepalen op welke wijze zij de uitspraak van de bestuursrechter in het bestemmingsplan Zeewolde wenst te verwerken.	
	22.8	Het bestemmingsplan Windpark Zeewolde bevat een fout op de plankkaart. De begrenzing van het Novec-terrein is te groot aangeduid. Dat is onjuist en dient te worden gerepareerd.	Deze vraag heeft betrekking op de begrenzing van de agrarische bestemming op het NOVEC-terrein. Indiener stelt terecht dat de begrenzing niet overeenkomt met het onderliggen bestemmingsplan. In het inpassingsplan is de ligging hiervoor verschoven ten opzichte van het ontwerp.	de begrenzing is aangepast. Zie verbeelding.
c9-OB-0023	23.1	In het jaar 2012 is de aanvraag van de molen vergund, de molen is in 2013 in bedrijf gesteld. Deze is dus nog maar kort in bedrijf. De aanvraag en de bouw van de windmolen is in dezelfde periode gestart als de bouw van het windpark Sternweg. In het regioplan is dit windpark aangegeven als vrijwaringszone-windturbine.	Zie reactie op zienswijze 21.1	
	23.2	In de overeenkomst windvereniging Zeewolde en de statuten van de ontwikkelvereniging Zeewolde staat vermeld dat er een uitzondering is van lidmaatschap van eigenaren van grond, windturbines en participanten in windparken die na 2010 opgeleverd zijn. Deze bepaling is te vinden in de voorovereenkomst op ledenovereenkomst ontwikkelvereniging 7 april 2015, bijlage 1, statuten ontwikkelvereniging Zeewolde artikel 4, lid a van de oprichtingsakte van de statuten ontwikkelvereniging Zeewolde. Deze molen is na 2010 gebouwd, windturbines die na 2010 zijn opgeleverd zijn uitgesloten van deelname. Er is sprake van een vergelijkbare situatie als de Sternweg (2012) en de Zuidlob (2011).	Zie reactie op zienswijze 21.2	
	23.3	De indiener van de zienswijze verzoekt het jaartal 2006 te veranderen in 2010, zodat het inpassingsplan zodanig wordt aangepast dat een tweetal bestaande windturbines, dat na 2006 is vergund en gebouwd, eveneens worden meegenomen.	Zie reactie op zienswijze 21.3	

	23.4	Op de kaart van de molens, verzoekt de indiener van de zienswijze om de genoemde molen vast te leggen op de verbeelding van het inpassingsplan.	Zie reactie op zienswijze 21.4	
c9-OB-0024	24.1	De indiener van de zienswijze is van mening, dat geen omgevingsvergunning kan worden verleend voor windturbine RDT-01, daar de initiatiefnemers niet over deze grondpositie beschikken. Indien men deze via een gedoogplicht meent af te dwingen, stelt de indiener van de zienswijze (zolang de rechtsongelijkheid blijft in opstalvergoedingenstelsel en geen overeenstemming wordt bereikt), het recht te hebben de bewuste plek te reserveren voor eigen exploitatie. Indien de gemeente Zeewolde toch vergunning verleent voor een windturbine aan de andere kant van de D-tocht dient deze minimaal 60 meter cq risicoafstand van onze grond gepositioneerd worden, daar de indiener van de zienswijze in dat geval niet akkoord gaat met enige wiekoverslag van de geplande RDT-01. In verband met de toename van de totale geluidsbelasting (mede door de meest voorkomende windrichting zuidwest) zullen windturbines t/m RDT-04 op een fabrieksinstelling moeten draaien die een lager brongeluid voortbrengen, daar anders onze woon/werkomgeving (hinder op de werkomgeving is door de open stal en daarbij behorende erfsituatie zuidwest georiënteerd gelijk zo niet hinderlijker dan op de woning) teveel hinder ondervindt, daar bij de berekende geluidscontouren de geluidsniveaus overdag en 's nachts boven de norm uitkomen. Bij de betreffende windturbines moeten ook stilstandvoorzieningen worden aangebracht, die ten tijde van de berekende potentiële schaduwduur 148 uur en 37 minuten in werking moeten treden.	Met deze indiener heeft de initiatiefnemer sinds de ter inzage legging van de ontwerp besluiten contact gehad om op minnelijke basis tot overeenstemming proberen te komen. De gesprekken zijn op dit moment nog gaande. Ten aanzien van de beschikking over grondposities is in het inpassingsplan toegelicht dat de initiatiefnemer de intentie heeft uitgesproken dat, mocht zij onverhoopt de betreffende grondposities niet tijdig kunnen verwerven, een zogenoemde gedoogplichtbeschikking op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht zal aanvragen. Deze beschikking kan dan vervolgens door het bevoegd gezag (de minister van IenM) worden verleend. Het ontbreken van deze privaatrechtelijke toestemmingen staat de uitvoering van het inpassingsplan om die redenen niet in de weg. Waar het nodig is om aan de norm te voldoen, wordt er voor betreffende woningen in de buurt van de Roerdompstocht de mitigerende maatregel stilstand op gezette tijden van de windturbine toegepast zodat er niet te veel slagschaduw plaatsvindt en de mitigerende maatregel geluidsmodus om het geluid terug te regelen.	
	24.2	De indiener van de zienswijze gaat niet akkoord met opname in de lijst van windturbine 37 coördinaten X155817/Y492173 en windturbine 158 coördinaten X159904/Y491298. De gemeente Zeewolde had deze windturbines bij de laatste vaststelling van het bestemmingsplan niet wederom onder het overgangsrecht mogen plaatsen, mede daar de plannen voor Windpark Zeewolde niet vastgesteld waren.	Zie het antwoord op zienswijze 22.7. De afweging die de gemeenteraad bij vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 heeft gemaakt, ligt in het kader van de vaststelling van dit inpassingsplan niet voor ter discussie.	
	24.3	In de beschrijving van het plan wordt gesproken over een mooier landschap, echter met het gekozen voorkeursalternatief wordt het open middengebied geheel vol geprojecteerd. Met de beoogde masthoogte/rotordiameter verhouding ontstaat geen mooier landschap.	Zie het antwoord op zienswijze 15.1	
	24.4	Het Rijk geeft aan, dat de initiatiefnemers met alle huidige eigenaren van te saneren windturbines een overeenkomst heeft, echter bestaan (door rechtsongelijkheid in het vergoedingenstelsel tussen RVB en blote grondeigenaren) slechts voor tweederde deel van het te saneren aantal contractuele afspraken. Het Rijk stelt, dat al deze turbines moeten verdwijnen, wil het plan Windpark Zeewolde tot voltooiing komen. Dus uitgaande van niet volledige sanering, zoals in het ontwerp-inpassingsplan wordt geëist, mogen geen omgevingsvergunningen worden verleend.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

	24.5	<p>Aangaande het onderzoek geluidsbelasting windturbines worden (in tabel 5.2 van alinea 5.2.2 van het onderzoek) andere waarden weergegeven door Pondera Consult als in de WOB-aanvraag. Bij woning Ibisweg 2 worden geluidswaarden overschreden, door geplande windturbine RDT-02 op 450 meter afstand. Daarnaast hebben meerdere turbines in de RDT-lijn, door slagschaduw en overige risico's een negatieve invloed op woon- en werkactiviteiten aan de en die van de LPT-lijn op die aan de .</p> <p>Zaken die bij eigen exploitatie in een ander daglicht staan, daar de huidige turbine Noord van het erf georiënteerd is. Daarnaast is het een kwalijke zaak, dat in "het MER" voorbijgegaan wordt aan de huidige CO2-reductie en CO2-footprint.</p>	<p>Ten opzichte van het ontwerp-inpassingsplan is –mede naar aanleiding van binnengekomen zienswijzen- de wijziging doorgevoerd dat de turbines LPT01 en LPT02 zijn komen te vervallen. Met het vervallen van de twee noordelijke posities in de LPT-lijn als gevolg van luchtvaartbeperkingen (LPT01 en LPT02), vervalt ook de invloed van deze turbines</p> <p>Als met WOB-aanvraag WABO-aanvraag wordt bedoeld dan gaat het om enerzijds het akoestisch rapport d.d. 30-12-16 als bijlage 7 bij het ontwerp-inpassingsplan en anderzijds om het akoestisch rapport d.d. 13-1-17 behorend bij de vergunning-aanvraag. In het eerste rapport is in tabel 4.7 t/m 4.9 aangegeven in de tabellen met rekenresultaten dat voor de na mitigatie, de geluidsbelasting voldoet aan de norm. Dezelfde belasting is genoemd in tabel 2.6 in het akoestisch rapport bij de WABO-aanvraag.</p> <p>Paragraaf 13.3 van het MER gaat in op de CO2-reductie door de verschillende alternatieven, daarbij wordt ook ingegaan op de benodigde energie voor de productie van windturbines.</p>	<p>Ten opzichte van het ontwerp-inpassingsplan is –mede naar aanleiding van binnengekomen zienswijzen- de wijziging doorgevoerd dat de turbines LPT01 en LPT02 zijn komen te vervallen.</p>
c9-OB-0025	25.1	<p>Wij verwachten dat de windmolens zoals omschreven in het huidige plan een negatief effect hebben op onze wijk, vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> -de voorgestelde hoogte en daarmee het aanzicht van de wijk; -de hinderlijke knipperlichten van de turbines; -het aantal molens. 	<p>Zie het antwoord bij zienswijze nummer 2.2 (belangen bewoners Almere) alsmede het antwoord bij zienswijze nummer 20.3 voor wat betreft de obstakelverlichting.</p>	
	25.2	<p>De indieners van de zienswijze sluiten zich aan bij de zienswijze van de gemeente Almere.</p>	<p>Zie voor de beantwoording van de door de gemeente Almere ingebrachte zienswijze de beantwoording van zienswijze 50.1 t/m 50.4</p>	
c9-OB-0026	26.1	<p>In de MER is de hinder voor (trek)vogels ingeschat op basis van de gemeten vlieghoogten in relatie tot de huidige windmolens. Er is geen rekening gehouden met de nieuwe posities, de veel grotere hoogte en spanwijdte van de nog te plaatsen windmolens. Daarmee is de MER onvolledig en onjuist.</p>	<p>Het MER is op dit punt niet onvolledig of onjuist omdat bij de effectbepaling- en beoordeling gebruik is gemaakt van de best ter beschikking staande informatie, waarbij een worst case benadering is gehanteerd.</p> <p>Ten aanzien van barrièrewerking is gebruik gemaakt van literatuur, eigen waarnemingen uit veldonderzoek en informatie over de dimensies van de geplande windturbineopstellingen. Op basis hiervan is ingeschat of vogels de windturbine opstellingen zullen kruisen of omvliegen, en de mate waarin dat per inrichtingsalternatief valt te verwachten. Een meer gedetailleerde kwantificering van barrièrewerking is, met name bij grote windturbines met ook grotere tussenafstanden, nog niet mogelijk omdat er nog geen onderzoek over beschikbaar is. Dit heeft geen gevolgen voor de betrouwbaarheid van de conclusies, omdat in geval van twijfel altijd een worst case uitgangspunt is gehanteerd. Als het optreden van barrièrewerking niet met zekerheid uitgesloten kan worden, is het uitgangspunt voor de effectbeoordeling dat barrièrewerking optreedt en mitigerende maatregelen genomen moeten worden om het optreden van barrièrewerking wel met zekerheid uit te kunnen sluiten.</p> <p>In de slachtofferberekeningen wordt rekening gehouden met de eigenschappen en positionering van de geplande turbines. In het flux Collision Model wordt expliciet gecorrigeerd voor de verschillende afmetingen van de beoogde turbines ten opzichte van de referentie (zie §5.2.2 en bijlage 8 in het achtergronddocument Natuur, Verbeek et al. 2016a). Verbeek, R.G., M. Boonman, N. van Kessel, C. Heunks & J.C. Kleyheeg-Hartman, 2016. Windpark Zeewolde en effecten op natuur. Achtergrondrapport Natuur voor MER Windpark Zeewolde. Bureau Waardenburg Rapportnr. 16-059. Bureau Waardenburg, Culemborg.</p>	
	26.2	<p>Het doel van het park is tweeledig. Het vergroten van de capaciteit en het ordenen van de molens in het Flevolandse landschap. In het ontwerp wordt aan die laatste doelstelling niet voldaan. In plaats van de molens langs de A27 vanuit de A6 in een rechte lijn door te trekken, volgen ze nu de A27 die afbuigt richting de Stichtse Brug. Het doortrekken van de lijn vanuit de A6 naar het Gooimeer zou wel voldoen aan de doelstelling rondom ordening, omdat daarmee de molens in een evenwijdige opstelling komen te staan.</p>	<p>Ten aanzien van de totstandkoming van het VKA, de keuze voor hoge windturbines langs de A27 en de gevolgen voor de omgeving wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

	26.3	Op dit moment kan de indiener van de zienswijze in de avond en nacht richting Stichtse Brug kijken en ziet hij een silhouet van bos tegen een egale achtergrond. In de nieuwe situatie zal dat beeld worden verstoord door een reeks knipperende signaallampen die door de hoogte van de molens ver boven het bos zullen uitkomen. Dit effect kan naar de mening van de indiener op vrij eenvoudige wijze worden beperkt door de afstralingshoek van de lampen zo in te stellen dat ze geen hinder op de grond geven, maar wel hun signaalfunctie voor het luchtverkeer behouden. Daarnaast zou de overlast kunnen worden beperkt door de lampen constant te laten branden in plaats van te laten knipperen. Tot slot is een verlaging van de windmolens aan de grenzen van het park ook een manier om deze overlast te beperken.	Zie antwoord bij zienswijze nummer 20.3.
c9-OB-0027	27.1	De indieners van de zienswijze vinden dat er geen rekening is gehouden met de omliggende initiatieven en bestaande windturbines, dit terwijl het bestuur op de hoogte was van deze plannen. Het gaat om de windmolens aan de Schollevaartweg die gepland zijn tot op de dijk, en zelf over de gemeentegrens van Zeewolde staan en draaien. Het zou reëel zijn als er voldoende afstand van de gemeentegrens/Knardijk wordt aangehouden om zo opschaling in het gebied van Lelystad niet te verstoren. Het plannen van een windmolen in de gemeente Lelystad vinden wij onacceptabel. Een afstand van 800 meter van de bestaande lijn aan de Knardijk vinden de indieners van de zienswijze acceptabel. Daarnaast komt de molen op 160 meter afstand van de bestaande lijn aan de Knarweg te staan, erg onwenselijk voor het functioneren van deze windmolens. De indieners van de zienswijzen hopen dat aandacht wordt gegeven aan deze problemen, en dat er begrip voor is dat het niet correct is dat er niets in overleg gedaan is, terwijl de indieners van de zienswijze proberen de omgeving zo goed mogelijk in te lichten over hun ideeën.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.
c9-OB-0028	28.1	In het inpassingsplan wordt geconstateerd dat de huidige - zich in het plangebied Oosterwold bevindende - windturbines, de ontwikkelmogelijkheden voor wonen nu al beperken. Verder wordt het gebied rond de Rijksweg A27 aangewezen als één van de zoekgebieden voor windenergie. Volgens de plantoelichting overlappen de hinderzone van de snelweg en toekomstige windopstellingen elkaar, zodat de windturbines geen nieuwe of andere beperkingen met zich meebrengen voor de gewenste ontwikkeling van het stadslandschap. Bij het vaststellen van een inpassingsplan dient echter te worden nagegaan of de ontwikkeling meer of minder mogelijk maakt dan het vorige bestemmingsplanregime en dienen de belangen van nieuwbouw en het ingrijpen op bestaande rechten tegen elkaar te worden afgewogen. Uit vaste jurisprudentie volgt dat het bevoegd gezag moet vaststellen of ook na het uitvoeren van de ontwikkeling die in het inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt, sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in de nabijgelegen en in ruimtelijke plannen vastliggende woningbouwontwikkelingen. Ook dient het bevoegd gezag in haar afweging het vastgestelde beleid van andere overheden te betrekken.	Ten aanzien van de totstandkoming van het VKA, de keuze voor hoge windturbines langs de A27 en de gevolgen voor de omgeving wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Hieruit blijkt dat rekening is gehouden met zowel het beleid omtrent Oosterwold en de interferentie tussen Oosterwold en het Windpark. Met de invoering van de beslisbomen voor geluid en slagschaduw wordt een goed woon- en leefklimaat in Oosterwold geborgd, aangezien nieuwe woningen enkel zodanig mogen worden gesitueerd dat voldaan wordt aan de normering.
	28.2	De indiener van de zienswijze is van mening dat het inpassingsplan de ontwikkeling van woningen in Oosterwold onmogelijk maakt, althans ernstig belemmert. Daarnaast staat niet vast dat, na uitvoering van de ontwikkeling die het RIP mogelijk maakt ter hoogte van en in de nieuw te bouwen woningen, een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is gegarandeerd.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.

28.3	De indiener van de zienswijze is van mening dat door de toevoeging van artikelen 13.25a en 13.25b aan het Chw bestemmingsplan Oosterwold bestaande rechten niet worden gerespecteerd. Eén contour van 400 meter van één van de windmolens langs de A 27 ligt over minimaal 40% van de gronden die de indiener van de zienswijze in eigendom heeft, waaronder ook de gronden die liggen in het bestemmingsplangebied Oosterwold. Het is voorts moeilijk voorstelbaar dat de gevolgen van geluid, overdraai van de wieken en externe veiligheid kunnen worden gemitigeerd, anders dan dat de woningen niet in dit gebied kunnen worden gebouwd. De indiener van de zienswijze is van mening dat de regeling in strijd is met de rechtszekerheid en gelijkheid en met verkregen rechten. Daarnaast is de regeling in strijd met vaste jurisprudentie waarin nieuwe ontwikkelingen bestaande rechten dienen te respecteren. Door deze regeling worden bestaande rechten wegbestemd, zonder dat de belangen van woningbouw in dit gebied worden meegenomen.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. In de belangenafweging die ten grondslag ligt aan het inpassingsplan is rekening gehouden met de gevolgen van de beslisbomen voor de mogelijkheid nieuwe woningen te realiseren in Oosterwold. Bij deze belangenafweging is geen sprake van een juridische verplichting bestaande rechten te respecteren, maar moeten de gevolgen van nieuwe ontwikkelingen op de omgeving inzichtelijk zijn en worden meegenomen in de besluitvorming. Zoals al eerder opgemerkt wordt het met de vaststelling van het inpassingsplan niet onmogelijk gemaakt om nieuwe woningen te realiseren, maar moet bij de situering van de woningen rekening worden gehouden met de beslisbomen. Het is aanmerkelijk dat in de situatie van de indiener er de beslisbomen moet worden doorlopen. Na het doorlopen van de beslisbomen kunnen woningen worden gerealiseerd zonder nadelige gevolgen voor de opwekking van duurzame energie door het Windpark en met behoud van een goed woon- en leefklimaat ter hoogte van de woningen. Voor zover de vaststelling van het inpassingsplan zou leiden tot planschade wordt verwezen naar <u>paragraaf 2.8</u> .	
28.4	De peildatum van de afstemmingsregeling ligt voor het moment waarop het inpassingsplan is vastgesteld en is bovendien niet gecommuniceerd met de grondeigenaren. Een dergelijke regeling is in strijd met het formele gelijkheidsbeginsel en het verbod op willekeur. De indiener van de zienswijze concludeert dat in het inpassingsplan niet, althans onvoldoende zorgvuldig is vastgesteld of ter hoogte van deze woningen een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is <u>gegarandeerd</u> .	Ten aanzien van de afstemming met het Chw bestemmingsplan Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Voor de onderbouwing van de peildatum wordt specifiek gewezen op het voorbereidingsbesluit d.d. 14 december 2016.	
28.5	De gronden die de indiener van de zienswijze in eigendom heeft, liggen grotendeels binnen de rode 5 uren contour. Voor deze woningen geldt dat mag worden verwacht dat zich een overschrijding van de norm van maximaal gemiddeld 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag zal voordoen. Het is derhalve zeer de vraag en betwijfeld wordt of mitigerende maatregelen mogelijk zijn of voldoende zijn om ter zake slagschaduw de negatieve effecten uit te sluiten of aan de wettelijk norm te laten voldoen. Van belang verder is dat deze mitigerende maatregel niet in het bestemmingsplan is geborgd, waardoor het niet vaststaat of ter hoogte van de nieuw te bouwen woningen kan worden voldaan aan de normen die gelden voor slagschaduw. Er is derhalve nog steeds niet aangetoond, dat na uitvoering van het inpassingsplan ter plaatse van de woningen, een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is gegarandeerd. Naar de mening van de indiener van de zienswijze had in het inpassingsplan rekening moeten worden gehouden met haar woningbouwplannen en had de planregeling zo moeten worden opgesteld dat deze plannen niet zouden worden beperkt.	Ten aanzien van Oosterwold, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27, wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Daarnaast geldt dat de normering uit het Activiteitenbesluit en de activiteitenregeling te allen tijden moet altijd worden nageleefd. Door toepassing van de beslisbomen wordt voorkomen dat woningen in Oosterwold zodanig worden gesitueerd dat bij de windturbines maatregelen moeten worden getroffen om voornoemde normering na te leven. Niettemin wordt bij deze nieuwe woningen wel altijd aan de normering voldaan. Hiermee is tevens geborgd dat bij deze woningen sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	
28.6	Door de in het bestemmingsplan Oosterwold opgenomen ontwikkelregels wordt de komst van nieuwe kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten mogelijk gemaakt, ook ter plaatse van de locaties van de nieuwe windturbines. Vanwege het karakter van bestemmingsplan Oosterwold, is op voorhand niet aan te geven of een knelpunt ontstaat.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
28.7	Uit het MER volgt dat ten aanzien van externe veiligheid alle alternatieven licht negatief scoren (zie p. 261 van het MER). De conclusies uit het MER worden niet in het RIP overgenomen en de indiener van de zienswijze betwist uitdrukkelijk dat de genoemde mitigerende maatregelen zouden volstaan.	Indiener verwijst naar pagina 261 van het MER, dat is de effectbeoordeling van de alternatieven. In de stap naar het VKA zijn knelpunten ten aanzien van veiligheid opgelost, waardoor het VKA op het gebied van veiligheid slechts kleine, verwaarloosbare effecten kent na uitvoering van mitigerende maatregelen. De effecten van het VKA met betrekking tot veiligheid zijn te vinden in paragraaf 15.8 (pagina 349) van het MER en in bijlage 5 van het MER (alternatieven en VKA).	

28.8	De indiener geeft aan dat voor de locaties in de directe omgeving van de nieuwe windturbines de bestemming 'Agrarisch' (overeenkomstig het huidige gebruik) blijft gelden. Op deze wijze wordt voorkomen dat in de toekomst (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd binnen de maatgevende risicocontour van de nieuwe windturbines (de contour met kans van 10-5, respectievelijk 10-6 per jaar). Een van deze agrarische vlekken ligt op de gronden waarvan de indiener van de zienswijze eigenaar is. De indiener van de zienswijze wordt daardoor in de ontwikkeling van de gronden van agrarisch naar wonen beperkt. Niet duidelijk is voorts of de risicoafstanden nog een grotere contour kennen, waardoor de beperking op de ontwikkeling van de gronden van de indiener van de zienswijze nog groter zal worden.	Indien de indiener van mening is dat er sprake is van eventuele belemmeringen van ontwikkeling van de gronden van agrarisch naar wonen als gevolg van dit inpassingsplan en daarmee planschade, wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
28.9	Uit het MER volgt ten aanzien van flora en fauna onder andere (zie p. 170 van het MER) dat bij alle 9 alternatieven sprake is van aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van boommarter, bever en/of otter en dat overtreding van artikel 11 Flora- en Faunawet plaatsvindt. Dit risico op aantasting van de vaste rust- en verblijfplaatsen geldt tevens voor de vleermuizen. Er zal tevens meer dan incidentele sterfte plaatsvinden. In het kader van de Flora en Faunawet is onvoldoende nader onderzoek naar deze aspecten verricht, terwijl sprake is van significante negatieve effecten, en een vergunning daarvoor noodzakelijk is.	In aanvulling op het Achtergrondrapport Natuur voor het MER (Verbeek et al. 2016) is in 2016 veldonderzoek verricht op turbinelocaties van het Voorkeursalternatief van Windpark Zeewolde om de aanwezigheid van beschermde flora en fauna nader vast te stellen. De resultaten hiervan zijn gerapporteerd in Verbeek et al. (2016b) en zijn gebruikt voor de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag. Verbeek, R.G., M. Boonman, R.R. Smits & C. Heunks, 2016. Effecten op beschermde soorten Voorkeursalternatief Windpark Zeewolde. Aanvulling op het MER voor effectbepaling en -beoordeling Flora- en faunawet en Wet Natuurbescherming. Bureau Waardenburg Rapportnr. 16-156. Bureau Waardenburg, Culemborg. De ontheffing is thans ook aangevraagd. Vooralsnog is er geen aanleiding te twifelen aan de mogelijkheid deze ontheffing te verkrijgen, waarmee ook geen twijfel is over de uitvoerbaarheid van het plan.	
28.10	Daarnaast kunnen bewoners te maken krijgen met gezondheids- en slaapproblemen. Deze aspecten vindt SPD niet in de planafweging terug.	Voor wat betreft gezondheid en invloed op slaap geldt dat ten alle tijden zal worden voldaan aan wettelijke normen. In de wettelijke geluidsnorm (activiteitenbesluit) is tevens rekening gehouden met de beleving en gezondheidsaspecten van het geluid van windturbineparken. Zie hiervoor ook de brief van de minister van Infrastructuur en Milieu, d.d. 24 maart 2016 (kenmerk IENM/BSK-2016/55583) en het Kennisbericht omtrent het geluid van windturbines van het RIVM (juni 2016).	
28.11	De indiener van de zienswijze verwacht dat de te bouwen woningen door de ontwikkeling van het windpark in waarde zullen afnemen, doordat de windmolens te dicht op de bebouwing zullen staan, waardoor de bewoners te maken krijgen met lawaai, waaronder laagfrequent lawaai.	Voor wat betreft -laagfrequent- geluid geldt dat ten alle tijden zal worden voldaan aan wettelijke normen. In de wettelijke geluidsnorm (activiteitenbesluit) is tevens rekening gehouden met de beleving van het geluid - incl. laagfrequent geluid- van windturbineparken. Zie hiervoor ook de brief van de minister van Infrastructuur en Milieu, d.d. 24 maart 2016 (kenmerk IENM/BSK-2016/55583) en het Kennisbericht omtrent het geluid van windturbines van het RIVM (juni 2016). Ten aanzien van overige punten die te maken hebben met Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de antwoordnota zienswijzen.	
28.12	De indiener van de zienswijze heeft in een eerdere reactie gewezen op de vermelding van hetgeen het bevoegd gezag over planparticipatie heeft opgenomen op de website. Het heeft er alle schijn van dat in het participatietraject de grondeigenaren van de gebiedsontwikkeling Oosterwold zijn vergeeten. Naar mening van de indiener van de zienswijze worden de molens zo groot dat deze het woon- en leefklimaat van de in het bestemmingsplan Oosterwold toegelaten woningen aanzienlijk beperkt, en deels onmogelijk worden gemaakt. In de beantwoording op deze reactie wordt slechts aangegeven dat de door het ministerie van EZ aangestelde gebiedsmanager contact zou opnemen. Nog ongeacht het feit dat dit contact niet heeft plaatsgevonden, geeft deze afweging blijk van een onvoldoende belangenafweging gezien de vergaande impact van het RIP op de ontwikkelingsmogelijkheden van de indiener van de zienswijze.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de antwoordnota zienswijzen. Voor wat betreft de participatiemogelijkheden en draagvlak voor onder andere de inwoner van Almere wordt verwezen naar hoofdstuk 2 en hoofdstuk 4 - paragraaf 4.4.2- van het inpassingsplan.	

	28.13	De indiener van de zienswijze is van mening dat er sprake is van significante negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen van diverse vogels en dat deze niet voldoende door mitigerende maatregelen kunnen worden beperkt. Concluderend stelt de indiener van de zienswijze dat er sprake is van significante negatieve gevolgen op de instandhoudings-doelstellingen van diverse vogels en dat deze niet voldoende door mitigerende maatregelen kunnen worden beperkt, waardoor de ontwerp-vergunning niet kunnen worden verleend.	De zienswijze maakt niet duidelijk welke vogelsoorten het hier betreft. De Passende Beoordeling (Kleyheeg-Hartman & Verbeek 2016) laat zien dat het optreden van significant negatieve effecten als gevolg van de bouw en het gebruik van Windpark Zeewolde met zekerheid uitgesloten kan worden. Het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in de omgeving van het windpark kan met inbegrip van cumulatie voor alle vogelsoorten met zekerheid behaald worden. Van de zijde van indiener is geen onderzoek overlegd waaruit blijkt dat niet van voornoemde passende beoordeling mag worden uitgegaan. Hierbij is rekening gehouden met de mitigerende maatregelen die zijn voorzien voor de bruine en blauwe kiekendieven uit Natura 2000-gebied de Oostervaardersplassen en de maatregelen die zijn voorzien om een mogelijke barrièrewerking voor kolganzen en grauwe ganzen uit Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen te mitigeren. Deze maatregelen zijn in de besluitvorming geborgd.	
	28.14	In het MER is vastgesteld dat op diverse aspecten vervolgonderzoek nodig is, onder andere ter zake van bodem en archeologische waarde. Zo bevatten alle alternatieve posities in gebieden met archeologische waarden. Het is niet volledig duidelijk of de diverse onderzoeken hebben plaatsgevonden. Daarmee is het ontwerpbesluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning onvoldoende gemotiveerd.	De voor vergunning noodzakelijke onderzoeken zijn uitgevoerd en maken onderdeel uit van de betreffende vergunningaanvragen. Voor de locaties waar archeologisch veldonderzoek niet heeft plaatsgevonden is in de vergunning onder bijlage 2.2 voorwaarden met betrekking tot het gebruik van gronden in afwijking van het bestemmingsplan' opgenomen in 4 punten dat hier conform de procedure van archeologiebeleid eerst onderzoek dient plaats te vinden. Onder punt 1 verwoordt als "dat hier pas mag worden gestart met de bouw nadat op basis van archeologisch is aangetoond dat er geen archeologische waarden zijn te verwachten of kunnen worden vastgesteld. Waarna de criteria voor het onderzoek benoemd worden.	
c9-OB-0029	29.1	Indien Groot Nieuws Radio de zendmast niet langer kan gebruiken, dan is het ook niet langer mogelijk om uit te zenden. De licentie zou daarmee praktisch van onwaarde worden. GNR heeft in het voortraject herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de voor haar cruciale zendmast. Dit omdat windturbines binnen een straal van 3 kilometer erg schadelijk zijn voor de verspreiding en ontvangst van de radiosignalen; en ook is een zendmast in de onmiddellijke nabijheid schadelijk voor windturbines. De reden dat hiermee evenwel geen rekening wordt gehouden is gelegen in de veronderstelling dat het zenderpark binnen afzienbare tijd ontmanteld wordt. Dat zou echter het einde betekenen van de uitzendingen van Groot Nieuws Radio. Deze veronderstelling moet dan ook als onjuist worden aangemerkt. Het staat Novec niet vrij om het zenderpark te ontmantelen terwijl GNR voor haar uitzendingen van het voortgezet (mede)gebruik van de zendmast afhankelijk is. Temeer niet nu Novec voor dit voornemen geen gronden aanvoert. Novec is niet alleen contractueel jegens Broadcast Partners verplicht om de zendmast in stand te houden. Bij de oprichting van staatsbedrijf Novec is bepaald (ook neergelegd in de statuten) dat toegang tot de infrastructuur (met name de niet-duplicerbare omroepmasten) voor de omroepen die daarvan gebruik maken zeker moest worden gesteld. Voor Uwe Exc. betekent dit dat het onderzoek naar de uitvoerbaarheid van het ontwerpplan en de ontwerpvergunningen zich niet mag beperken tot het enkel afdaan op het schrijven tijdens Novec d.d. 14 februari 2016. Daardoor is geen sprake van een goede ruimtelijke ordening. Dit betekent vanzelfsprekend dat ook de vergunningen niet ongewijzigd in stand kunnen blijven. de praktische consequentie van dit vereiste is dus niet alleen dat de locatie van het zenderpark conserverend bestemd moet worden, maar ook dat er in de nabijheid daarvan (met inachtneming van ten minste een straal van 3 kilometer) geen windturbines voorzien kunnen worden.	zie antwoord 44.1	

	29.2	De indiener van de zienswijze wijst er tevens op dat zelfs het fundamenteel recht op uitingvrijheid voor Groot Nieuws Radio in het geding is. Praktische strekking van de ontwerpbesluiten is immers dat het haar onmogelijk wordt gemaakt om als omroep uit te zenden (terwijl GNR daarmee al jarenlang in een publieke behoefte voorziet). Zoals ook de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State meermalen vaststelde, is er sprake van een inmening in het door art. 10 EVRM beschermde recht wanneer het gebruik van een zendmast planologisch onmogelijk wordt gemaakt (zie bijv. ABRvS 23 september 2015, ECU :NL:RVS:2015: 2976). Dat betekent dat deze beperking van het fundamenteel recht dient te worden getoetst aan de criteria van het tweede lid van genoemd artikel, waaronder het doelcriterium en de vraag of de beperking noodzakelijk is in een democratische samenleving. Bij dit laatste moet rekening worden gehouden met de ernst van de inbreuk (de mate waarin GNR afhankelijk is van de betreffende infrastructuur), zie opnieuw ABRvS 23 september 2015, ECU :NL:RVS:2015:2976, r.ov. 6.4.	zie antwoord 44.1	
	29.3	De ontwerpbesluiten dienen gebaseerd te zijn op deugdelijk onderzoek ten aanzien van de gevolgen van scattering, niet alleen voor golven die afkomstig zijn van zenderpark Zeewolde, maar ook van andere zendmasten. Ook de effecten van de voorziene turbines op straalverbindingen dienen deugdelijk te worden onderzocht en de situering van de turbines dient daarop te worden afgestemd.	In de MER heeft staalpadenonderzoek plaatsgevonden en de uitkomsten hiervan zijn beoordeeld in het inpassingsplan. Zie hiervoor hoofdstuk 15.9 van de MER en hoofdstuk 5.10 van het inpassingsplan.	
c9-OB-0030	30.1	Op de bij het bestemmingsplan behorende tekening, zijn twee ontsluitingswegen ingetekend voor de molen achter op het kavel van de indiener van de zienswijze. De ontsluiting via de bestaande kavel paden naar de Ooievaarsweg is geen probleem. De indiener van de zienswijze is echter tegen de ingetekende ontsluitingsmogelijkheid naar de Vogelweg. Het is voor de verkeersveiligheid onwenselijk dat er op de zeer drukke provinciale Vogelweg een extra ontsluiting komt, dit terwijl er 200 m verder al een ontsluiting is voor de Aardzee. Ook zorgt de aanleg vanaf de Vogelweg voor een totale doorsnijding van de kavel. Extra grondverlies is het gevolg. Ook zorgt het voor veel extra bewerkingskosten van de grond langs de ontsluiting. Hoewel deze ontsluiting op de kavel van de buurman ligt, hebben beiden daar last van, omdat de gronden in één grondexploitatie bewerken. Bovendien heeft de indiener van de zienswijze akkoord gegeven om mee te werken aan dit project op voorwaarde dat de ontsluiting via de Ooievaarsweg zou lopen. Graag ziet de indiener van de zienswijze alsmede zijn buurman dat de ontsluiting achter op het kavel naar de Vogelweg van de plankaart wordt verwijderd.	Zie de beantwoording op zienswijze 14.1.	
c9-OB-0031	31.1	In het geval dat er nieuwe windmolens langs de A27 geplaatst zouden worden is de formulering dat "Gedurende de exploitatie van de windmolens draagt de initiatiefnemer bij aan kwaliteitsverbetering in de omgeving van de nieuwe windmolens met een gebiedsgebonden bijdrage" (blz. 18 1 121 RW1929-231/17-002.601 1 Definitief 02) onvoldoende. Per windmolenlocatie dient vooraf bepaald te worden wat noodzakelijk is om omgevingschade te compenseren en daarvoor dient een investeringsplan gemaakt te worden en geld beschikbaar gesteld voordat nieuwe windmolens worden geplaatst. Voor het verminderen van overlast moet worden betaald om nadelige gevolgen voor de omgeving zo klein mogelijk te houden.	Overeenkomstig het provinciale beleid uit het Regioplan is ervoor gekozen om te werken met een algemene gebiedsgebonden bijdrage. Het is vervolgens aan de gemeente en de initiatiefnemer op welke wijze deze bijdrage binnen de gemeente wordt besteed. In tegenstelling tot hetgeen in de zienswijze wordt gesuggereerd, is de gebiedsgebonden bijdrage niet bedoeld om eventuele toekomstige overlast of hinder van de windturbines binnen de gemeente af te kopen. Het gaat om een bijdrage bovenop het wettelijk verplichte kostenverhaal en eventuele tegemoetkomingen in planschade waarmee de gemeente investeringen kan doen in de ruimtelijke kwaliteit. Van het in de zienswijze gesuggereerde noodzakelijke verband tussen de mate van eventuele hinder en de hoogte van de bijdrage is geen sprake. Deze bijdrage is ook niet betrokken bij de vaststelling van het inpassingsplan en is derhalve geen vereiste voor de conclusie dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	

31.2	<p>Hoewel formeel de reserveringsverplichting uit het Barro en de Rarro niet van toepassing zijn op een inpassingsplan, moet vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening hieraan wel aandacht worden besteed. Om te voorkomen dat woongebieden in Almere Hout worden blootgesteld aan een hogere cumulatieve geluidsbelasting in de toekomst is het noodzakelijk bij het toekennen van de nieuwe bouwmogelijkheden voor de windturbines die nabij de Rijksweg A27 zijn geprojecteerd toch een reserveringsgebied vast te stellen van 34 meter vanaf de buitenste kantstreep van de weg. Dit in verband met mogelijk noodzakelijke capaciteitsvergroting in de toekomst van de A27 vanwege de groei van de gemeente Almere, Oosterwold en van Vliegvelde Lelystad.</p>	<p>De zienswijze ziet niet op dit plan. Het Barro kent op deze locatie geen reserveringsgebied. Om die reden is bij het toekennen van bouwmogelijkheden geen rekening gehouden met een dergelijk gebied. De woongebieden in Almere Hout zijn onderzocht in het MER. Uit de onderzoeken volgt dat het windpark voldoet aan de geldende normen.</p>	
31.3	<p>In het Regioplan is vastgesteld bestaande windmolens, die nu verspreid in het landschap staan, te saneren en te vervangen door 93 moderne windmolens die in nette lijnen worden opgesteld. Bestaande molens staan solitair in het landschap. Provincie en betrokken gemeentes willen de inzet op meer energie koppelen aan een verbetering (rustiger beeld) van het landschap. De koppeling van het opwekken van hernieuwbare energie aan verbetering van het landschap gaat in tegen de belangen van de indiener van de zienswijze als bewoner van Almere Hout. Mede door deze koppeling valt de keuze voor de locatie op de A27, op slechts 900 meter van woningen aan de Paradijsvogelweg in Almere Hout. De indiener van de zienswijze doet het voorstel om de 93 moderne windmolens te plaatsen op de meest geschikte locaties van de huidige 221 te saneren windmolens zodat elk risico of hinder wordt vermeden voor mij als bewoner van Almere Hout.</p>	<p>Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
31.4	<p>Bij deze voorkeur wordt voor de locatie A27 in het geheel geen rekening gehouden met randvoorwaarden die de gemeente Almere voor de plaatsing van windmolens hanteert (b.v. voor Windpark Pampus). De gemeente Almere stelt: "De gemeente vindt dat het windpark in eerste instantie op 1500m van bestaande woningbouw moet blijven om significante effecten op de woningwaarde en hinder te voorkomen." De randvoorwaarden zijn duidelijk. Als deze voor Windpark Zeewolde niet zouden gelden, maar wel voor Windpark Pampus dan wordt de indiener van de zienswijze als inwoner van Almere Hout benadeeld omdat de nadelige effecten van de geplande windmolens langs de A27 alleen maar groter zullen zijn door hun omvang dan de windmolens in Windpark Pampus. De zienswijze in deze is dus dat gelijke voorwaarden voor de plaatsing van windmolens langs de A27 moeten gelden als voor plaatsing in Windpark Pampus om significante effecten op de woningwaarde en hinder te voorkomen voor de indiener van de zienswijze als inwoner van Almere Hout.</p>	<p>Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
31.5	<p>"Windturbines op de plaatsingszones Lijn A27 (A27-01 t/m A27-17) hebben een tiphoogte van 220 meter met een zo groot mogelijke rotordiameter. Obstakelverlichting wordt toegepast bij tiphoogtes vanaf 150 meter. Het aanbrengen van obstakelverlichting heeft ongewenste effecten op de omgeving. Het windpark is door de obstakelverlichting met name in de schemeren nachtperiode nadrukkelijk aanwezig in het landschap." Dit citaat uit het Ontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde leidt tot de conclusie dat onder geen enkele voorwaarde windmolens in de nabijheid van woningen een hogere tiphoogte mogen hebben dan 150 meter. U geeft tenslotte zelf aan dat er ongewenste effecten op de omgeving zullen zijn. Tevens dient de afstand tot snelwegen zodanig te zijn dat er geen noodzaak is obstakelverlichting toe te passen. De ongewenste effecten op de (woon)omgeving worden zo voorkomen.</p>	<p>Zie antwoord bij 20.3 voor de obstakelverlichting.</p> <p>De conclusie van de indiener dat er onder geen enkele voorwaarde windturbines in de nabijheid van woningen kunnen worden geplaatst wordt niet onderschreven. De constatering dat er ongewenste effecten optreden, leidt niet direct tot de conclusie dat deze ontwikkeling dan niet moet worden toegestaan. Er wordt getoetst of dit windpark aan wettelijke normen voldoet en er wordt beoordeeld of er nog sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Windturbines met obstakelverlichting voldoen aan de wettelijke vereisten van luchtvaartveiligheid en leiden niet tot een overschrijding van wettelijke normen (geluid, slagschaduw, externe veiligheid) en/of tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat. Tevens is het verlichtingsplan van dit windpark zo opgesteld dat het voldoet aan de minimale eisen, maar ook zo dat waar mogelijk de hinder wordt beperkt.</p>	

	31.6	De plaatsing van windmolens langs de A27 zal significante effecten hebben op de hinder in Almere Hout die windmolens nu eenmaal veroorzaken. Stellen dat dit het gevolg is van de keuze om op grootschalige wijze in dit gebied windenergie op te wekken is wel erg kort door de bocht. De overheid accepteert dus gezondheid- en hinderrisico's terwijl er wel degelijk alternatieve oplossingen zijn, zoals het herplaatsen van nieuwe windmolens op locaties waar nu reeds verouderde windmolens staan.	Voor wat betreft gezondheid en hinder geldt dat ten alle tijden zal worden voldaan aan wettelijke normen. In de wettelijke geluidsnorm (activiteitenbesluit) is tevens rekening gehouden met de beleving en gezondheidsaspecten van het geluid van windturbineparken. Zie hiervoor ook de brief van de minister van Infrastructuur en Milieu, d.d. 24 maart 2016 (kenmerk IENM/BSK-2016/55583) en het Kennisbericht omtrent het geluid van windturbines van het RIVM (juni 2016). Ten aanzien van de totstandkoming van het voorkeursalternatief wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de antwoordnota zienswijzen .	
	31.7	Indien één van de voorgestelde scenario's voor de plaatsing van windmolens langs de A27 uit het Ontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde toch wordt uitgevoerd, zal om het risico van Cumulatieve geluidsbelasting zo klein mogelijk te houden minimaal vijf jaar voordat de windmolens geplaatst worden tussen de Paradijsvogelweg en de A27 en aan beide zijden van de A27 bomen en struiken geplant moeten worden van voldoende omvang en grootte, zodat op natuurlijke wijze de Cumulatieve geluidsbelasting zo laag mogelijk kan worden gehouden. Bijkomend voordeel is dat dit ook een positief effect zal hebben op de visuele aspecten. Een windmolen omgeven door groen zal minder opvallen, juist in het groene Almere Hout. Vanzelfsprekend dient hiermee in de investeringsplannen rekening gehouden te worden.	Ten aanzien cumulatieve geluidsbelasting zijn geen aanvullende (mitigerende) maatregelen noodzakelijk. Verder wijzen wij erop dat het MER voldoet aan de doelstelling om alle relevante milieu-informatie te kunnen betrekken in de besluitvorming, hetgeen ook door de Commissie voor de milieueffectrapportage in het toetsingsadvies is bevestigd.	
	31.8	Dat de kennis van de gevolgen van windturbinegeluid nog niet volledig is, kan geen reden zijn om het maar te negeren. In de Notitie windturbinegeluid en gezondheid schrijft TNO: Er zijn aanwijzingen voor een mogelijk verband tussen geluidhinder van windturbines en symptomen van stress.	Zie reactie op zienswijze 28.10	
c9-OB-0032	32.1	Met de overheden wordt gezocht naar oplossingen voor knelpunten samenhangend met de waarschijnlijke hoogtebeperkingen die een gevolg zijn van de uitbreiding van luchthaven Lelystad waartoe inmiddels besloten is. Een van de mogelijkheden die nader wordt onderzocht is plaatsing van twee of drie molens in het verlengde van bestaande dan wel nieuw geplande lijnen. Deze mogelijkheid zou worden geblokkeerd door plaatsing van twee windturbines (SCH-09 en SCH-08) van het geplande Windpark Zeewolde tegen de Knardijk aan de kant van Zuidelijk Flevoland (het Plangebied Zuid in het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland). De IEC-norm leidt er toe dat de extra turbulentie van SCH-08 en SCH-09 (de zg. wake turbulence), die moet worden opgeteld bij de omgevingsturbulentie als gevolg van weersomstandigheden, beperkingen stelt aan de bouw van turbines in de omgeving, in dit geval turbines aan de andere zijde van de Knardijk, in het plangebied Oost. Met SCH-08 en SCH-09 heerst Plangebied Zuid dus ten onrechte over Plangebied Oost.	Zie antwoord op zienswijze 6.1. Het klopt dat er met overheden wordt gesproken over het onderzoeken van alternatieve plaatsingszones voor het geval de optimale invulling van de huidige zones onvoldoende economisch perspectief bieden. Er is echter nog geen overeenstemming over welke zones dit betreffen. Omdat de windturbines aan de Schollevaartweg binnen de plaatsingszone zijn gesitueerd worden deze als een gegeven beschouwd en moet er bij de alternatieven-ontwikkeling van projectgebied Groen rekening worden gehouden met deze situatie. De overheden gaan er gezien de omvang van het projectgebied Groen vanuit dat er voldoende ruimte over blijft om alternatieve plaatsingszones aan te wijzen.	

	32.2	De indiener van de zienswijze herinnert eraan dat zij al meer dan een jaar geleden bij provincie Flevoland en de gemeenten Lelystad en Dronten heeft aangegeven dat het feit dat Windpark Zeewolde in de planning voorop loopt, er niet toe mag leiden dat Windpark Zeewolde mogelijkheden krijgt die blokkerend zijn voor de ontwikkeling van initiatieven in andere plangebieden, in dit geval Oost. In reactie op deze zorgen werd aan WKG meermalen verzekerd dat daarvan geen sprake zou zijn. Van deze toezegging lijkt nu niets terecht te komen. Zonder overleg wordt in het plangebied Zuid aan Windpark Zeewolde een lijn toebedacht met twee turbines op een positie die verdere ontwikkeling aan de andere kant van de Knardijk, in het Plangebied Oost, onmogelijk maakt. Dit gaat ten koste van twee of drie turbineplaatsen als alternatief en compensatie voor wegvallende mogelijkheden in verband met luchthaven Lelystad. De partijen die samenwerken in en met Windkoepe Groen, waaronder ook de gemeenten Lelystad en Dronten, vinden dit een ongewenste ontwikkeling. WKG verzoekt daarom dringend om SCH-08 en SCH-09 uit de ter inzage gelegde stukken te schrappen, dan wel overleg te voeren over een aanvaardbare alternatieve invulling voor deze turbines.	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
c9-OB-0033	33.1	De indieners van de zienswijze zijn het oneens met het niet opnemen van de windmolen op het perceel van de indieners van de zienswijze in het inpassingsplan. In het inpassingsplan heeft de windturbine de aanduiding "specifieke bouwaanduiding te saneren windturbine 4" gekregen. Alhoewel een omschrijving van de inhoud van deze bouwaanduiding niet in de regels van het bestemmingsplan terug komt, gaan de indieners van de zienswijze er gezien de tekst van de bouwaanduiding alsmede artikel 5.4 van de planregels van uit dat het plan is om de windturbine op hun perceel te saneren en deze niet terug te laten keren in het inpassingsplan. Uit de bijlage bij het plan maken de indieners van de zienswijze op dat hun windturbine in dat geval uiterlijk op 31 december 2026 gesaneerd zou moeten zijn. Hierover komt echter niets terug in de regels bij het inpassingsplan.	De zienswijze ziet op turbines die opgenomen zijn in de saneringslijst. Het inpassingsplan Windpark Zeewolde bevat twee planregels (5.2 en 5.4) welke verplichten tot het saneren van de bestaande turbines zoals is opgenomen in bijlage I van de regels van het inpassingsplan. Tevens is het zo dat de bestaande windturbines in het buitengebied van Zeewolde – inclusief de turbine van de indiener- bij het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 geen positieve bestemming gekregen. Bij vaststelling van dit inpassingsplan is vastgesteld dat het ook niet wenselijk is om alsnog een positieve bestemming te geven, maar een saneringsverplichting te koppelen aan de realisatie van nieuwe windturbines. Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de antwoordnota zienswijzen.	
	33.2	De indieners van de zienswijze zijn van oordeel dat de windmolen op hun gronden is te scharen onder "kleinschalige duurzame energieopwekking" als bedoeld en toegestaan in artikel 3.1 onder L in het bestemmingsplan en daarom had kunnen worden opgenomen in het inpassingsplan.	Zie antwoord op zienswijze 33.1.	
	33.3	De indieners van de zienswijze zijn dan ook van oordeel dat hun windmolen goed inpasbaar is in het inpassingsplan nu zowel in de toelichting op het ontwerp inpassingsplan als in de toelichting op het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde is opgenomen dat de windmolens in lijnopstellingen zoals aan de Zuidlob (windpark prinses Alexia) en de Sternweg de voorkeur genieten voor opname in het plan. De indieners van de zienswijze merken op dat ook de windmolens aan de weerszijden van de Gruttoweg (nagenoeg) in een lijnopstelling staan en deze daarom ook kunnen worden opgenomen in het inpassingsplan. Er wordt niet duidelijk gemaakt waarom in het beleid onderscheid wordt gemaakt tussen de windmolens in een lijnopstelling aan de Zuidlob (Windpark prinses Alexia) en de Sternweg enerzijds en de windmolens in lijnopstelling aan de Gruttoweg anderzijds.	Alle solitaire turbines vergund en gebouwd voor 2006 zijn opgenomen voor sanering in het inpassingsplan. Deze windturbines hebben geen positieve bestemming gekregen in het bestemmingsplan Buitengebied . Windpark Zuidlob en de Sternweg zijn aparte projecten met veel jonge nieuwere turbines. Deze zijn dan ook niet opgenomen in het regioplan en maken daarom geen deel uit van de saneringsopgave.	

33.4	<p>Niet is aangetoond dat het saneren van de windmolen van de indieners van de zienswijze en het verlies van inkomsten dat daarmee gepaard gaat kan worden goedge maakt door het realiseren van het nieuwe windpark, zeker wanneer zij geen eigen molen meer daarvoor in de plaats terug zouden mogen plaatsen. Ook is onduidelijk op wie de verplichting tot sanering ligt en hoe en door wie deze verplichting zal worden geëffectueerd en hoe de kosten van de sanering zullen worden gecompenseerd.</p>	<p>Met eigenaren van gronden binnen het plangebied waarop thans windturbines staan die gesaneerd moeten worden, is door de initiatiefnemer overleg geweest. Bij dit overleg is ook de mogelijkheid geboden tegen een saneringsvergoeding in het project deel te nemen, onder de voorwaarde dat de bestaande windturbines gesaneerd moeten worden. Door initiatiefnemer is aan alle betrokken eigenaren eenzelfde aanbod gedaan. Dit aanbod is ook aan indieners gedaan. De omvang van het aanbod en de mate van aanvaardbaarheid daarvan vormen echter geen aspecten die betrokken moeten of kunnen worden in de voorliggende besluitvorming. Vanuit voornoemde besluitvorming stellen wij vast dat de planregeling ter borging van de sanering aanvaardbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de financiële bijdrage ten behoeve van eventuele sanering van de gronden van indieners en de daarop staande windturbines. Initiatiefnemer heeft te kennen gegeven in gesprek te blijven met grondeigenaren en turbine-eigenaren om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de sanering minnelijk te borgen. Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
33.5	<p>De indieners van de zienswijze merken voorts op dat in paragraaf 7.2 van het ontwerp inpassingsplan geen rekening is gehouden met de planschadeclaims door het wegbestemmen van de windmolens. Er had een planschade-risicoanalyse gemaakt moeten worden om de financiële uitvoerbaarheid van het plan te kunnen garanderen. Nu hier geen rekening mee is gehouden, kan het ontwerpplan niet worden vastgesteld zonder de windmolens alsnog positief te bestemmen vanwege de financiële gevolgen voor de provincie en/of de gemeente.</p>	<p>Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.</p>	
33.6	<p>De indieners van de zienswijze wijzen bovendien op het feit dat het saneren van de windmolens zal leiden tot een toename aan het gebruik van fossiele brandstoffen en de daarbij komende hogere milieubelasting, negatieve invloed op de luchtkwaliteit en de verhoogde uitstoot van fijnstof. De indieners van de zienswijze merken op dat met deze gevolgen in de MER geen rekening is gehouden en dat de negatieve milieugevolgen hadden moeten worden gecompenseerd in het ontwerpplan.</p>	<p>De sanering beoogt vanuit zowel landschap als milieueffecten op de omgeving een ruimtelijk betere woon- en leefomgeving te creëren dan thans het geval is. Bij de sanering zullen inderdaad enige effecten op de omgeving optreden, maar dit zijn slechts tijdelijke effecten. Voorts zijn deze effecten naar verwachting kleiner dan effecten gedurende de aanleg van de windturbines, onder meer omdat gedurende de aanleg wel heiwerkzaamheden optreden en bij sanering niet wordt geheid. Gezien het voorgaande zijn de mogelijke effecten zodanig gering en tijdelijk dat deze effecten in het kader van het MER geen onderscheidend effect betreffen voor het alternatievenonderzoek. Verder wijzen wij erop dat het MER voldoet aan de doelstelling om alle relevante milieu-informatie te kunnen betrekken in de besluitvorming, hetgeen ook door de Commissie voor de milieueffectrapportage in het toetsingsadvies is bevestigd.</p>	
33.7	<p>De indieners van de zienswijze zijn dan ook van oordeel dat vanuit het oogpunt van rechtszekerheid hun windmolen alsnog opgenomen dient te worden in het inpassingsplan.</p>	<p>Vanuit voornoemde besluitvorming stellen wij vast dat de planregeling ter borging van de sanering aanvaardbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de financiële bijdrage ten behoeve van eventuele sanering van de gronden van indieners en de daarop staande windturbines. Initiatiefnemer heeft te kennen gegeven in gesprek te blijven met grondeigenaren en turbine-eigenaren om zoveel als redelijkerwijs mogelijk de sanering minnelijk te borgen. Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.</p>	
33.8	<p>Met betrekking tot de ontwerpwatervergunning wordt opgemerkt dat de vergunning wordt verleend voor een periode van 25 jaar gerekend vanaf het in exploitatie nemen van de laatste windturbine. De indiener van de zienswijze is van oordeel dat dit niet mogelijk is nu de vergunning ook werkzaamheden bestrijkt voor het bouwen van de windturbines en het aanleggen van kabels en leidingen.</p>	<p>Het ontwerpbesluit omvat het totaal aan uit te voeren werkzaamheden. Hiermee wordt zowel de tijdelijke als de permanente situatie conform de aanvraag bedoeld. Ten aanzien van besluit II is getracht de tijdelijkheid van de vergunning alleen toe te schrijven op de situatie van de te plaatsen windturbines. Omdat de tekst in besluit II vatbaar is voor verschillende uitleggen is ervoor gekozen om de tekst in besluit II aan te passen.</p>	<p>Tekst in het besluit is aangepast.</p>

	33.9	Met betrekking tot de ontwerp-Wn-vergunning wordt opgemerkt dat wordt gesteld dat de kans dat er slachtoffers zullen vallen onder de trek- en broedvogels in het gebied gelijk aan of kleiner dan 1 is, uitgezonderd de kolganzen en grauwe ganzen. Er wordt van uitgegaan dat in de nieuwe situatie deze kans kleiner is omdat er per saldo minder molens komen te staan in het gebied. Er wordt echter ten onrechte niet meegenomen dat deze molens hoger zullen worden en dat er voor de vogels tevens een "gewinningsperiode" zal bestaan waarin het aantal slachtoffers hoger zal zijn omdat de vogels tegen de wieken van de nieuw te bouwen windmolens aan zullen vliegen. Ook zullen de bouwwerkzaamheden en de grotere fundering voor de nieuwe molens er toe leiden dat het leefgebied van de kiekendief wordt aangetast, hetgeen een onwenselijke ontwikkeling vormt.	Hetgeen van de zijde van indiener naar voren is gebracht vormt geen reden te twifelen aan de juistheid en de bruikbaarheid van de dat de onderzoeken op een juiste wijze zijn uitgevoerd naar de ecologische effecten. De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven." Verder zijn er mitigerende maatregelen voor het leefgebied van de kiekendief voorgeschreven.	
	33.10	De indieners van de zienswijze pleiten dan ook voor het behoud van de bestaande molens (waaronder hun eigen windmolen) omdat de vogels gewend zijn aan de locatie en hoogte van deze windmolens en er daardoor op jaarbasis minder slachtoffers vallen, hetgeen de gunstige staat van instandhouding bevordert.	De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven." Hiermee volgen geen belemmeringen vanuit ecologie op het onderhevig plan.	
	33.11	Met betrekking tot de ontwerpomgevingsvergunning voeren de indieners van de zienswijze aan dat het zeer opmerkelijk is dat het aangevraagde plan in strijd is met het ontwerp-rijksinpassingsplan en dat hier al bij voorbaat van moet worden afgeweken. Cliënten merken op dat het zeer opmerkelijk is dat de gemeente voornemens is een vergunning voor het project te verlenen terwijl nog niet zeker is of 8 windmolens en het transformatorstation kunnen worden gebouwd. Zonder de bouw van het transformatorstation en de 8 windturbines, kan het project immers niet meer rendabel worden geëxploiteerd.	Bij de totstandkoming van het inpassingsplan is rekening gehouden met de eventuele noodzaak om, voor de gronden waarop voor nieuwe windturbines nog geen overeenstemming is bereikt met de grondeigenaar, in het uiterste geval een gedoogplicht op grond van de Wet Belemmeringenprivatrecht op te leggen. Daar waar dat na vaststelling van dit inpassingsplan noodzakelijk blijkt, zal een dergelijke gedoogplichtbeschikking voor zowel de bouw van de nieuwe windturbines, het onderstation of de benodigde kabels en leidingen worden aangevraagd. Ten tijde van het opstellen van het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpvergunning waren nog niet alle archeologische onderzoeken afgerond, of was niet voor alle locaties een betredingstoestemming aanwezig. Ondertussen heeft nader archeologisch onderzoek uitgewezen dat voor de locatie van het onderstation geen aanvullende archeologische maatregelen noodzakelijk zijn. Uit nader onderzoek bij de locaties ADW-04 en ADO-20 is gebleken dat er archeologische waarden aanwezig zijn. De archeologische waarden op de locatie ADO 20 worden opgegraven. Op locatie ADW-04 is het bestemmingsvlak waarbinnen de turbine kan worden gebouwd verruimd. Het is zeker dat de turbines gebouwd kunnen worden. Mocht ook bij de zes nog niet onderzochte locaties een archeologische waarde aanwezig zijn, dan kan deze worden opgegraven waarmee de bouw uitvoerbaar wordt.	De uitkomsten van het meest recente archeologisch onderzoek zijn opgenomen in hoofdstuk 5 van de toelichting.
c9-OB-0034	34.1	De als laatste geprojecteerde molen aan de oostelijke grens van het Projectgebied Zuid (Schollevaarweg) - in het Ontwerp-RIP aangeduid als SCH 09 - is voorzien op minder dan 200 meter, namelijk 160 tot 190 meter afstand van de meest zuidelijke molen in de lijnopstelling van het windpark Eoliënne in het Projectgebied Oost langs de Schollevaarweg (verder: de "Eoliënne-turbine").	Zie antwoord op zienswijze 6.1.	
	34.2	De nabijheid van SCH 09 tot de Eoliënne-turbine leidt tot strijd met NEN-IEC 61400-1 (verder: de "IEC-norm"). Deze ontwerpstandaard is via art. 3:14 Activiteitenregeling milieubeheer onderdeel van de op de turbines van Windpark Zeewolde toepasselijke regelgeving. Het gevolg van overschrijding van de toegelaten turbulentie-intensiteit is dat risico's ontstaan voor de omgevingsveiligheid en voor de fysieke integriteit van de Eoliënneturbine zelf. De geprojecteerde afstand van SCH 09 tot de Eoliënne-molen is zodanig dat de familie zal gaan tekortschieten onder de all-in service- en verzekeringsovereenkomst met betrekking tot de Eoliënne-molen.	Zie antwoord op zienswijze 6.1. Het klopt dat er met overheden wordt gesproken over het onderzoeken van alternatieve plaatsingszones voor het geval de optimale invulling van de huidige zones onvoldoende economisch perspectief bieden. Er is echter nog geen overeenstemming over welke zones dit betreffen. Omdat de windturbines aan de Schollevaarweg binnen de plaatsingszone zijn gesitueerd worden deze als een gegeven beschouwd en moet er bij de alternatieven-ontwikkeling van projectgebied Groen rekening worden gehouden met deze situatie. De overheden gaan er gezien de omvang van het projectgebied Groen vanuit dat er voldoende ruimte over blijft om alternatieve plaatsingszones aan te wijzen.	

	34.3	Geheel ten overvloede wordt erop gewezen dat zog van de geprojecteerde turbine SCH 09 zou leiden tot productieverliezen van de bestaande Eoliënne-turbine. Vergoeding van de inkomensschade die hierdoor ontstaat, zal moeten zijn gegarandeerd. Ten onrechte bewaren de ter inzage gelegde stukken hierover het stilzwijgen.	Zie antwoord op zienswijze 6.1 Ten aanzien van inkomensschade in de zin van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	34.4	Doordat geen aandacht wordt gegeven aan inkomensschade door productieverliezen, welke schade ten laste zal komen van Windpark Zeewolde B.V., ontbreekt tevens een sluitende onderbouwing van de financiële uitvoerbaarheid van het Ontwerp-RIP, althans voor zover SCH 09 daarin zou worden gehandhaafd.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 en ten aanzien van planschade naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.	
	34.5	Zou SCH 09 in voorkomende gevallen worden stilgezet om productieverliezen van de Eoliënne-turbine te voorkomen (hetgeen overigens niet zou remediëren aan de overschrijding van de IEC-norm als zodanig, en evenmin aan de problemen met de verzekeringsdekking en de voorwaarden voor de onderhoudsovereenkomst voor de Eoliënne-molen), dan zou SCH 09 zelf financieel niet meer rendabel draaien, hetgeen evenzeer zou raken aan de financiële uitvoerbaarheid van het Ontwerp-RIP voor zover SCH 09 daarin zou worden gehandhaafd. SCH-09 moet uit het ter inzage gelegde ontwerpen voor het RIP en de Omgevingsvergunning worden geschrapt.	Zie antwoord op zienswijze 6.1. Het klopt dat er met overheden wordt gesproken over het onderzoeken van alternatieve plaatsingszones voor het geval de optimale invulling van de huidige zones onvoldoende economisch perspectief bieden. Er is echter nog geen overeenstemming over welke zones dit betreffen. Omdat de windturbines aan de Schollevaartweg binnen de plaatsingszone zijn gesitueerd worden deze als een gegeven beschouwd en moet er bij de alternatieven-ontwikkeling van projectgebied Groen rekening worden gehouden met deze situatie. De overheden gaan er gezien de omvang van het projectgebied Groen vanuit dat er voldoende ruimte over blijft om alternatieve plaatsingszones aan te wijzen.	
c9-OB-0035	35.1	Nu de eigenaren/exploitanten van de te saneren windturbines hebben aangegeven niet zomaar in te stemmen met de voorliggende plannen en uit de inspraaknota blijkt dat geen rekening is gehouden met een onteigening, is het maar zeer de vraag of de in het rijksinpassingsplan opgenomen ontwikkelingen uitvoerbaar zijn. Immers, als er geen overeenstemming wordt bereikt (waarvan op dit moment kennelijk nog altijd geen sprake is), kunnen er geen windturbines worden gesaneerd en kunnen er dus ook geen nieuwe windturbines worden opgericht. Het is dan dus zeker niet uitgesloten dat er wel moet worden onteigend. Daarmee is de uitvoerbaarheid van dit plan op dit moment zeker nog ongewis en kan reeds om die reden het rijksinpassingsplan niet worden vastgesteld.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de antwoordnota zienswijzen.	
	35.2	De ontwikkeling van Oosterwold tot een groene woonwijk met 15.000 woningen is van groot nationaal belang. Ook de realisatie van windparken is gezien de Structuurvisie windenergie op land (vastgesteld op 28 maart 2014) van groot belang. Daarbij merken de indieners van de zienswijze op dat het windpark grotendeels op een andere locatie mogelijk wordt gemaakt dan in de structuurvisie "Windenergie op land" was voorzien. In die zin is het voorziene windpark dus strijdig met het rijksbeleid. De indieners van de zienswijze begrijpen uiteraard dat het Rijk, de provincie en de gemeente er veel aan is gelegen om te voorzien in duurzame energiebronnen. De indieners van de zienswijze zijn ook niet tegen de realisatie van windparken, maar kunnen niet instemmen met de keuze om juist nabij Oosterwold zeer hoge windturbines op zeer korte afstand te realiseren. De indieners van de zienswijze zijn van mening dat de in het Chw-bestemmingsplan Oosterwold mogelijk gemaakte ontwikkelingen zouden moeten prevaleren boven de gekozen situering van het windpark. De thans gekozen uitvoering van het windpark zorgt ervoor dat de doelstelling om in Oosterwold 15.000 woningen mogelijk te maken, niet zal worden behaald. Daarbij is voorts van belang dat de ontwikkeling in Oosterwold strookt met het rijksbeleid en het middels het ontwerp rijksinpassingsplan mogelijk gemaakte windpark grotendeels niet.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. In hoofdstuk 4 van het inpassingsplan wordt aangegeven dat en op welke wijze dit windpark de invulling is van rijksbeleid.	

35.3	<p>Indien initiatiefnemers een hogere ashoogte willen voor een hoger MW, dient te worden aangetoond dat het maximaal haalbare vermogen per turbine met een windmolen met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is. Door meerdere partijen is ten aanzien van het voorontwerp al aangevoerd dat de noodzakelijkheid van de hogere windturbines niet is gemotiveerd. Hetgeen thans in de toelichting behorend bij het inpassingsplan is opgenomen is ook geen toereikende motivering. Deze argumenten worden in het geheel niet onderbouwd middels rapportages van deskundigen of financiële prognoses. Daarom is niet aangetoond dat het maximaal haalbare vermogen per turbine met een windmolen met een ashoogte van 120 meter ontoereikend is. Er is dus sprake van strijd met het provinciaal beleid.</p>	<p>Provinciale Staten hebben bij het vaststellen van het Regioplan een amendement aangenomen waarin voor windturbines met een hogere ashoogte dan 120m een motiverings-vereiste is toegevoegd. Om tegemoet te komen aan dit amendement heeft een financieel deskundige in opdracht van de provincie inzage gekregen in de business case. De financieel deskundige heeft in een zogenoemde "sanity check" onderzocht wat de impact van het amendement is op de business case. Concreet is er gekeken naar de risico-rendements-verhouding in het geval de nieuwe windturbines met een maximale ashoogte van 120m worden uitgevoerd. Deskundigen concluderen dat de business case in dat geval dusdanig fragiel wordt dat de ontwikkelaars geen tegenvallers meer kunnen opvangen en het windpark niet of nauwelijks meer te financieren is. Op basis van deze analyse is tegemoet gekomen aan de extra motiverings-eisen en voldoende aangetoond dat windturbines met een hogere ashoogte noodzakelijk zijn voor een financieel haalbaar project. De bevindingen van de financieel deskundige worden als bijlage aan het plan toegevoegd. Verder zijn de effecten van de hogere windturbines langs de A27 inzichtelijk gemaakt en betrokken bij de vaststelling van het inpassingsplan, waarbij is geconcludeerd dat de effecten aanvaardbaar zijn.</p>	<p>De sanity check is toegevoegd als bijlage bij het inpassingsplan.</p>
35.4	<p>Het voorliggende ontwerp-inpassingsplan is in strijd met de uitgangspunten uit het Regioplan. Allereerst wijzen de indieners van de zienswijze erop dat de windturbines aan de A27 niet op regelmatige afstand van elkaar staan. Voor de plaatsingszone ADW geldt dat er in strijd met het beleid windturbines met verschillende ashoogten en op onregelmatige afstanden worden geplaatst. De plaatsingszone ADO bevat ook windturbines van verschillende ashoogten. Ook daar varieert de onderlinge afstand. Ook plaatsingszone RDT heeft windturbines met verschillende ashoogten op een lijn. Dit is in strijd met de uitgangspunten van het provinciaal beleid.</p>	<p>In het Regioplan zijn ruimtelijke uitgangspunten ten behoeve van de omgevingskwaliteit vastgesteld. Voorbeelden van deze uitgangspunten betreffen een regelmatige afstand, het plaatsen van identieke windturbines en de plaatsing in een lijn-stelling. Over deze uitgangspunten is tevens in het Regioplan bepaald dat deze op projectniveau door de gemeente kunnen worden verruimd, gehandhaafd of aangescherpt en dat zij hiervoor gebruikmaken van een beeldkwaliteitsplan of beeldregieplan. Voor het windpark Zeewolde heeft de gemeente de ruimtelijke uitgangspunten uit het regioplan voor het windpark vertaald in een beeldkwaliteitsplan. Van zowel het beleid uit het regioplan als het beeldkwaliteitsplan kan gemotiveerd worden afgeweken. Als dit bijvoorbeeld vanwege hoogtebeperkingen van de luchthaven noodzakelijk is gebleken is deze afwijking onderbouwd in paragraaf 5.6 in de plan-toelichting. Voor de onderbouwing is een afweging gemaakt tussen de belangen voor de omgevingskwaliteit, draagvlak en het economisch perspectief.</p> <p>Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en de gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan. In paragraaf 5.6 van de toelichting van het inpassingsplan is uitgebreid ingegaan op het geldende toetsingskader voor de landschappelijke vormgeving van het windpark alsmede het onderzoek dat is verricht naar verschillende opstellingen. De planregeling van het inpassingsplan bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het Regioplan en het BKP juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd.</p>	

35.5	<p>Middels dit inpassingsplan wordt toegestaan dat het overgrote deel van de te saneren windturbines pas uiterlijk 31 december 2026 hoeft te zijn gesaneerd. Aangezien de omgevingsvergunningen eerder dan 31 december 2021 kunnen worden verleend (die zitten namelijk al in het ontwerp), is dit in strijd met het maximum van vijf jaar dat is opgenomen in het provinciaal beleid. In de planregels is louter de verplichting om uiterlijk 31 december 2026 te saneren opgenomen. Niet is geregeld dat dit moet gebeuren binnen maximaal vijf jaar na ingebruikname van de nieuwe windturbine. Uit het provinciaal beleid blijkt bovendien dat het uitgangspunt is dat de windturbines binnen een half jaar na ingebruikname van een nieuwe windmolen moet zijn gesaneerd. Later saneren is mogelijk doch uiterlijk binnen vijf jaar na realisatie van de nieuwe windturbines. In de toelichting van het ontwerp inpassingsplan is weliswaar uiteengezet waarom de dubbeldraaiperiode langer zou moeten zijn (paragraaf 4.3), maar hiermee is niet - zoals door het provinciaal beleid wordt vereist - aangetoond dat een saneringsperiode van maximaal vijf jaar economisch noodzakelijk is. Cliënten kunnen op basis van de beschikbare gegevens niet anders concluderen dan dat geenszins is gebleken dat een saneringsperiode van meer dan 12 jaar nodig zou zijn, laat staan dat op een deugdelijke wijze zou zijn onderbouwd dat van de in het provinciale beleid opgenomen maximale periode van 5 jaar kan worden afgeweken.</p>	<p>De indiener brengt naar voren dat de omgevingsvergunning eerder dan 31 december 2021 wordt verleend en dat daarmee de dubbeldraaiperiode langer dan 5 jaar zou kunnen zijn. Hiermee is rekening gehouden doordat er een planning is opgesteld welke na het verlenen van de omgevingsvergunning onder andere nog beroep, eventuele zitting bij de Raad van State, aanbesteding en bouwtijd omvat. Volgens de planning worden de nieuwe windturbines in 2020 en 2021 gebouwd en komt de dubbeldraaiperiode daarmee op 5 jaar uit.</p> <p>In paragraaf 4.3 van de toelichting op het inpassingsplan is een motivering opgenomen voor de afwijking van het hier relevante provinciale beleid. In dit inpassingsplan wordt uitgegaan van de maximale mogelijkheid met een dubbeldraaiperiode van vijf jaar. De redenen hiervoor zijn: -het plan moet financieel uitvoerbaar zijn. Op basis van de financiële onderbouwing die de initiatiefnemer heeft overlegd met vertegenwoordigers van de minister van EZ is geconcludeerd dat een kortere dubbeldraaiperiode tot een financieel onuitvoerbaar plan leidt; -vanuit de uitkomsten van de MER en de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken is gebleken dat deze dubbeldraaiperiode niet tot milieuknelpunten leidt (bijvoorbeeld doordat geen onaanvaardbare geluid-, of slagschaduw hinder optreedt in deze periode). Voor deze periode is het ook mogelijk gebleken om de benodigde toestemmingen en ontheffing te verkrijgen.</p>	
35.6	<p>Het is de indieners van de zienswijze niets gebleken van een noodzaak die ertoe noopt dat de onderlinge afstand tussen windturbines niet overal gelijk is en noopt tot windturbines van verschillende ashoogten binnen dezelfde plaatsingszone. Als er vanwege beperkingen door bijvoorbeeld vliegveld Lelystad voor een deel van de plaatsingszone moet worden gekozen voor windturbines met een lagere ashoogte, dan moet die lagere ashoogte ook worden toegepast voor de 'overige' windturbines in die plaatsingszone. De aanwezigheid van vliegveld Lelystad was bij de vaststelling van het provinciaal beleid reeds bekend, dus dat kan geen reden zijn om af te wijken van het duidelijke beleid. Ook in die zin is er dus sprake van strijd met het provinciaal beleid waarvan de afwijking van dat beleid niet is gemotiveerd.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.4</p>	
35.7	<p>Op 27 juni 2016 heeft de gemeente Zeewolde de structuurvisie Regioplan Windenergie Gemeente Zeewolde vastgesteld. Ook in die structuurvisie is opgenomen dat windmolens per plaatsingszone qua afmetingen, verschijningsvorm en kleurstelling identiek moeten zijn. In die structuurvisie is ook opgenomen dat er per plaatsingszone een regelmatige onderlinge afstand moet worden toegepast. Het thans voorliggende ontwerp-inpassingsplan is derhalve ook in strijd met het gemeentelijk beleid.</p>	<p>In het Regioplan zijn ruimtelijke uitgangspunten ten behoeve van de omgevingskwaliteit vastgesteld. Dit regioplan is door de betrokken gemeenten ondertekend. Door de ministers is dit Regioplan overgenomen en waar er van is afgeweken een motivering in het inpassingsplan gegeven. Zie voor verdere beantwoording en informatie over het Regioplan antwoord 35.4. De motivatie voor afwijking van de onderlinge afstand is beschreven in hoofdstuk 5 van het inpassingsplan.</p>	
35.8	<p>Ook de verplichting om uiterlijk binnen vijf jaar na ingebruikname de bestaande windmolens te saneren is opgenomen in dit gemeentelijk beleid. Ook dat beleidsuitgangspunt wordt niet gerespecteerd in het ontwerp-inpassingsplan.</p>	<p>Dit beleidsuitgangspunt is gehanteerd in het inpassingsplan. De verplichting om binnen vijf jaar de bestaande windturbines te saneren gaat in op het moment dat de exploitatie van de te realiseren windturbines van het windpark Zeewolde start. Vanwege de duur van de realisatie van windturbines worden de eerste windturbines niet eerder in gebruik genomen dan in 2020 (zie tevens het antwoord op zienswijze 35.5).</p>	

35.9	<p>Uit de Nota vooroverleg blijkt dat er in januari 2017 een rapport is opgeleverd waarin wordt ingegaan op de effecten van het windpark op de ontwikkelopgave in Oosterwold en de mogelijk te nemen maatregelen aan het project Oosterwold en het Windpark Zeewolde. Het verbaast de indieners van de zienswijze ten eerste dat dit rapport niet als behorend bij de stukken van dit inpassingsplan ter inzage is gelegd. Ook dit is een rapport dat naar de mening van cliënten op grond van artikel 3:11 Awb mee ter inzage had moeten worden gelegd.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Hier wordt in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan op ingegaan. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming. Een van de inhoudelijke conclusies van (een verdieping op dit) rapport is dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde).</p>	
35.10	<p>De indieners van de zienswijze hebben sterk de indruk dat met dit rapport geen rekening is gehouden bij de voorbereiding van dit ontwerp-inpassingsplan, nu het ontwerp-inpassingsplan zeer kort na oplevering van voornoemd rapport al ter inzage is gelegd en evident is dat het windpark serieuze effecten heeft op de woningbouwontwikkeling in Oosterwold, hetgeen alleen al blijkt uit de gevolgen van de gebiedsaanduiding 'Overige zone - ontwikkelregels' die over het grootste deel van de gronden van het plangebied (waar woningbouw mogelijk is) is gelegd.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Hier wordt in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan op ingegaan. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming. Een van de inhoudelijke conclusies van (een verdieping op dit) rapport is dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde).</p>	
c9-OB-0036	36.1	<p>In het ontwerp-inpassingsplan is te lezen dat dit plan tot stand gekomen is met initiatiefnemers voor de bouw van windturbines en het Rijk. Niet duidelijk is welke initiatiefnemers u hier bedoelt, wat wel vaststaat is dat dit niet de initiatiefnemer is waar u naar verwijst onder 1.1. (Aanleiding) van het inpassingsplan: de Ontwikkelvereniging. Navraag bij de bevoegde gezagen heeft uitgewezen dat de Ontwikkelvereniging ook niet de initiatiefnemer is waar u naar verwijst in het inpassingsplan, dit is kennelijk Windpark Zeewolde BV. Het voorliggende inpassingsplan is derhalve niet correct ofwel, niet accuraat op dit punt en veroorzaakt verwarring over de feitelijke initiatiefnemer.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>
	36.2	<p>Navraag bij de bevoegde gezagen heeft ook uitgewezen dat de initiatiefnemer van het plan Windpark Zeewolde door de bevoegde gezagen bij het plan is "gezocht en aangewezen" wat zeer ongebruikelijk en tevens curieus is. Normaliter verzoekt een initiatiefnemer het bevoegd gezag om medewerking ten einde haar plannen te verwezenlijken, bij onderhavig plan lijkt het omgekeerde het geval. Overigens heeft voornoemde initiatiefnemer geen trackrecord, heeft zij nog nooit een windenergieproject gerealiseerd waarbij er dus minimaal enige vraagtekens te plaatsen zijn bij de haalbaarheid van onderhavige plan wat een investeringsvolume kent van zo'n EUR 500.000.000,- (zegge: een half miljard euro). Uit het ontwerp-inpassingsplan maken de indieners van de zienswijze niet op waarom de bevoegde gezagen van mening is dat de initiatiefnemer wel capabel is het plan te realiseren en alle verplichtingen op grond van het beleid, zoals de herstructureringsopgave, kan en zal nakomen.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>

36.3	<p>Navraag bij het bevoegd gezag heeft uitgewezen dat er momenteel alleen een intentieovereenkomst bestaat met de Ontwikkelvereniging, een anterieure overeenkomst met Windpark Zeewolde BV bestaat echter (nog) niet waardoor van enige waarborg aangaande financierbaarheid & realiseerbaarheid van het plan geen sprake is. Daarnaast zijn het vermogen tot nakoming van afspraken en verplichting terzake van het ontwerp-inpassingsplan en de herstructureringsopgave niet toetsbaar en derhalve ook niet bewezen is. Er waren en zijn overigens wel degelijk meerdere initiatiefnemers voor het plan maar de bevoegde gezagen, vertegenwoordigd in de stuurgroep van het windpark, hebben per brief d.d. 7 april 2017 een besluit kenbaar gemaakt dat zij onderhavig plan wenst voort te zetten met Windpark Zeewolde BV en niet met andere initiatiefnemers. Het is op zijn minst vreemd dat het bevoegd gezag kennelijk heeft bepaald wie de initiatiefnemer mag zijn van het plan. In een geprivatiseerde markt is het niet aan de overheid om te bepalen wie een project realiseert maar aan de markt. De argumenten en redenen die de stuurgroep in de brief aandragen ter motivatie van genoemd besluit, zijn overigens drogredenen en niet onderbouwd met feiten.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
36.4	<p>In het ontwerp-inpassingsplan valt dus te lezen dat de herstructureringsopgave onlosmakelijk deel uit maakt van het project. Het plan, en de onderliggende MER, voorziet in de verwijdering van alle 221 bestaande windturbines binnen 5 jaar nadat de nieuwe windturbines zijn gerealiseerd. Doordat het saneren van bestaande windturbines de belangen van de indieners van de zienswijze en die van hun contractanten raakt, hebben de indieners van de zienswijze jaren geleden het eerste contact gelegd met provincie Flevoland en hun belangen uitgelegd. Dit hebben de indieners van de zienswijze gedurende de totstandkoming van de herstructureringsplannen bij herhaling gedaan. Het zakelijk belang in het plangebied is het bevoegd gezag en de initiatiefnemer genoegzaam duidelijk. De zakelijk rechten die ten behoeve van het bedrijf van de indieners van de zienswijze zijn gevestigd zijn nog tientallen jaren rechtsgeldig, middels de rechten worden windturbines door derden geëxploiteerd. Grondeigenaar, opstalhouder en onderopstalhouder/exploitant van de windturbine hebben verplichtingen jegens elkaar waaronder een duurzame instandhouding van de locatie. Met andere woorden is voor het afbreken van de bestaande windturbines de medewerking noodzakelijk van alle partijen. Deze situatie is vergelijkbaar met vele andere situaties in het plangebied. Inmiddels is duidelijk geworden dat de initiatiefnemer geen afspraken heeft kunnen maken voor zo'n 70 bestaande windturbines die op grond van de herstructureringsopgave wel dienen te worden verwijderd. Het staat ook vast dat de initiatiefnemer technisch, operationeel en financieel niet kan onderbouwen hoe zij zorg gaat dragen voor de sanering van de 221 windturbines waardoor het bij voorbaat vaststaat dat zij niet kan voldoen aan de uitgangspunten van het Regioplan en het ontwerp-inpassingsplan. Wat de indieners van de zienswijze bevreemd is de discrepantie die het ontwerp-inpassingsplan hierbij vertoont met de realiteit. De initiatiefnemer heeft bewezen, en dit wordt door het bevoegd gezag bevestigd in haar brief van 7 april, niet aan de saneringsopgave te kunnen voldoen.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

	36.5	De indieners van de zienswijze zijn de mening toegedaan dat het Rijksinpassingsplan nooit mag worden vastgesteld als onder meer niet op voorhand duidelijk is gemaakt welke resultaatsverplichting het Rijk de initiatiefnemer heeft opgelegd om conform alle beleidsplannen aan de saneringsopgave te voldoen alsmede op welke wijze de initiatiefnemer de sanering gaat uitvoeren en bekostigen. De initiatiefnemer heeft het bedrijf van de indieners van de zienswijze bijvoorbeeld laten weten niet met hen in gesprek te willen gaan wat zeker geen inspanningsplicht en al helemaal geen resultaatsverplichting impliceert wat op grond van alle beleidsdocumenten wel zo hoort te zijn. De initiatiefnemer is tot op heden ook niet verplicht door het bevoegd gezag om 221 windturbines te saneren en daar alles voor in het werk te stellen. Er is geen document beschikbaar waaruit dat onomstotelijk blijkt en dit impliceert dat de bevoegde gezagen in hun beleidsplannen de sanering zogenaamd wel verplichten maar deze verplichting niet doorleggen en opleggen aan de initiatiefnemer.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	36.6	De antwoorden van de gemeente Zeewolde bevestigen de veronderstelling van de indieners van de zienswijze dat er tot op heden geen bindende afspraken zijn gemaakt met de initiatiefnemer over de gedwongen sanering van 221 windturbines wat op grond van het beleidskader en alle andere beleidsplannen wel had moeten gebeuren. Er staat niet vast wie de saneringsopgave gaat betalen en wie verantwoordelijk is voor het betalen van (plan)schade. Geenszins staat vast dat de initiatiefnemer voor de schade verantwoordelijk en aansprakelijk is terwijl de bevoegde gezagen wel schermen met een mogelijke onteigening van bestaande windturbines/bestaande locaties. Dit wordt bevestigd door de bevoegde gezagen in de reactie op schriftelijke vragen van de indieners van de zienswijze. Dit impliceert dat de initiatiefnemer reeds een preferente positie heeft gekregen van het bevoegd gezag ten opzichte en ten koste van de huidige turbine-eigenaren en zakelijk gerechtigde partijen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.	
	36.7	Los van de juridische uitvoerbaarheid en afdwingbaarheid van een onteigening - wat wij betwisten - is de gehele handelswijze niet correct, niet zorgvuldig en raakt het minstens de grenzen van het gelijkheidsprincipe.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0037	37.1	Als eerste delen wij u namens cliënt mede dat zij met het Inzenden van de zienswijze niet voor ogen heeft het plan te dwarsbomen. Cliënt ziet de mogelijkheden die het Windpark Zeewolde biedt voor collega agrariërs en andere betrokken partijen. Echter, de door de provincie Flevoland en de Ontwikkelvereniging Zeewolde gekozen procedure geeft cliënt geen andere mogelijkheid dan het indienen van de onderhavige zienswijze ter bescherming van haar eigen belangen. Cliënt voelt zich in een spagaat en in het geheel niet gelukkig met de situatie die mede wordt ingegeven door het feit dat destijds is gekozen voor het verlenen van een recht van opstal aan een opstalhouder waarmee zij overigens een uitstekende verhouding heeft.	De vraag over de (on)wenselijkheid met welke partij(en) de initiatiefnemer een overeenkomst heeft gesloten voor de grondposities die nodig zijn voor het realiseren van het nieuwe windpark, ligt in dit inpassingsplan niet voor. Zoals is aangegeven in de beantwoording van zienswijze 33.11, zal de initiatiefnemer in het uiterste geval een gedoogplichtbeschikking aanvragen om de komst van de nieuwe windturbines zeker te stellen. De Wet ruimtelijke ordening bepaalt in art. 3.36a dat in dit geval hoe dan ook sprake is van werken voor algemeen nut waarvoor een gedoogbeschikking kan worden verkregen.	

37.2	<p>De indiener brengt in dat de locatie van de bestaande windturbine op het erf als een van de eerste zal worden opgeheven. Cliënt maakt daartegen ernstig bezwaar omdat hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als gevolg van de uitvoering van de plannen zal worden aangetast in zijn inkomen. Nu ontvangt cliënt jaarlijks een aanzienlijke vergoeding van de opstalgerechtigde zonder dat daar enig risico aan verbonden is omdat cliënt niet participeert in de exploitatie van de turbine. • De sanering van de bestaande turbine als gevolg heeft de nieuwbouw van drie veel hogere turbines op geringe afstand van de bedrijfslocatie. De dichtstbijzijnde windturbine komt op een afstand van minder dan 500 meter van de (achter)gevel van de nog te bouwen woning van cliënt. 	<p>Het al dan niet bestaan van een vergoeding voor het gebruik van de gronden voor bestaande windturbines heeft geen rol gespeeld in de afweging bij het toekennen van de bouw mogelijkheden voor de nieuwe windturbines in dit inpassingsplan. De afstand tot bestaande woningen is een aspect dat daarbij uiteraard wel is betrokken.</p>	
37.3	<p>De verwachting is dat de overlast voor het erf aan de als gevolg van slagschaduw maar ook als gevolg van geluidsoverlast enorm zal toenemen. Deze nieuwe turbines komen op locaties waarvan, gezien de zonsopkomst, veel overlast te verwachten is. De nadelige effecten van de geplande nieuwe windturbines zullen worden ervaren door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cliënt en zijn medewerkers die werkzaam zijn op het erf en in de boomgaard; • De seizoensarbeiders die dag en nacht verblijven op het erf; • Cliënt bij zijn nog te bouwen woning op het erf en in de daling van de omzet van de door cliënt geëxploiteerde Fruithal als gevolg van het feit dat er naar verwachting minder mensen op de naastgelegen Camping De Vrijgaard zullen verblijven. Deze kampeerders zijn trouwe klanten van Fruithal 	<p>In de directe omgeving van de bevinden zich momenteel meerdere bestaande windturbines. Deze bestaande windturbines staan op een kortere afstand dan de geplande nieuwe turbines van De bestaande windturbines worden als onderdeel van het project windpark Zeewolde gesaneerd. De situatie bij de heeft dus te maken met milieueffecten als gevolg van de nieuwe turbines, maar tevens ook met het wegvallen van de milieueffecten door sanering van de bestaande turbines, waardoor er geen verslechtering van het woon- en leefklimaat wordt verwacht. Eerder mag aangenomen worden dat de eindsituatie met het nieuwe windpark beter is dan de huidige situatie.</p> <p>Voor wat betreft de economische effecten. Er zijn geen negatieve economische effecten aan te wijzen, noch is aangetoond dat er een relatie tussen de aanleg van het windpark enerzijds en een economische achteruitgang of een versterking van de economische krimp anderzijds. De plaatsing van windturbines zal de beleving van het gebied mogelijk veranderen, maar daarmee is niet gesteld dat recreatie en windturbines niet naast elkaar kunnen bestaan. Daarbij betrekken wij dat er thans al windturbines in het gebied aanwezig zijn en met de realisatie van de saneringsplicht uiteindelijk een kwalitatief beter ruimtelijke omgeving wordt gecreëerd. Voorts hebben wij de milieubelasting van de nieuwe windturbines ter hoogte van de camping betrokken bij de vaststelling van het inpassingsplan en deze milieubelasting in het licht van het belang van opwekking van duurzame energie en de sanering van bestaande windturbines aanvaardbaar geacht.</p>	
37.4	<p>Het spreekt voor zich dat de aanwezigheid van de 3 nieuwe hoge turbines zal leiden tot een minder prettige arbeidssituatie op het erf en in de boomgaard. Slagschaduw en geluidsoverlast geven onrust met als gevolg afleiding van de werknemers en een lagere arbeidsprestatie. Als gevolg daarvan zal cliënt directe schade leiden. Daarnaast werken de (veelal buitenlandse) werknemers al vele achtereenvolgende jaren met veel plezier en tot volle wederzijdse tevredenheid op het bedrijf. Het risico bestaat dat men als gevolg van de verslechterde arbeidsomstandigheden zal kiezen voor een andere werk omgeving en dus het verloop van ervaren en betrouwbare arbeidskrachten.</p>	<p>Niet valt in te zien waarom indiener van de zienswijze door het toekennen van de bouw mogelijkheden van de nieuwe windturbines op ruim 500 meter afstand van zijn bedrijf hem in een nadeligere positie zou brengen dan nu het geval is, omdat thans op zijn eigen erf al een windturbine aanwezig is. Evenmin valt daarom te verwachten dat het werkklimaat voor de genoemde werknemers op het bedrijf in de nieuwe situatie zodanig zou verslechteren dan in redelijkheid de bouw mogelijkheden voor de nieuwe windturbines op grotere afstand dan nu het geval is niet zou kunnen worden toegekend.</p>	

37.5	Ten behoeve van de logieshuisvesting van seizoenarbeiders is in het bestemmingsplan Buitengebied 2016 van de gemeente Zeewolde aan de locatie de 'Functieaanduiding specifieke vorm van wonen - seizoenarbeiders'. Hier geldt hetzelfde als voor het werken op het erf en in de boomgaard. Cliënt is van mening dat de overlast van de nieuwe windturbines zal leiden tot een lagere arbeidsproductiviteit dan wel tot vertrek van werknemers die al lange tijd voor cliënt werkzaam zijn.	Zie antwoord op zienswijze 37.4.	
37.6	Voor de beoogde eindopstelling van het windpark is de geluidsbelasting en de belasting als gevolg van slagschaduw op toetspunten berekend. Op basis van de resultaten wordt geconcludeerd dat ter hoogte van meerdere toetspunten, zonder het toepassen van mitigerende maatregelen, niet aan de normen kan worden voldaan. De locatie Sterappelaan 29 komt ook voor in die lijst. Indien gebruik wordt gemaakt van mitigerende maatregelen kan wel aan de norm worden voldaan. Het is cliënt niet bekend of en welke mitigerende maatregelen worden genomen ter beperking van de overlast op zijn locatie dan wel of de locatie van cliënt zal worden opgenomen in de lijst van de 'Woningen in de sfeer van de inrichting'. Zolang dit niet duidelijk is neemt cliënt aan dat de negatieve gevolgen van de realisatie van het windpark aanzienlijk zullen zijn en de bouw van een woning op de locatie onmogelijk maken dan wel zal resulteren in hogere kosten gerelateerd aan die bouw vanwege de uitvoering van eventueel aanvullend onderzoek of het moeten doorvoeren van bouwkundige aanpassingen.	Voor de woning aan de zal indien nodig worden gemitigeerd. In het ontwerpbesluit zijn er woningen aangemerkt als behorend in sfeer van inrichting. In het vastgestelde inpassingsplan is een aantal woningen aangemerkt als molenaarswoning. Eigenaren van molenaarswoningen hebben een overeenkomst met Windpark Zeewolde B.V. gesloten waarin zij vastleggen dat zij middels een aantal uitvoerende werkzaamheden een functionele binding hebben met het windpark. is niet aangemerkt als molenaarswoning en voor deze woning zal indien nodig worden gemitigeerd.	
37.8	Hoewel de nieuwe planvorming voorziet in het saneren van de bestaande windturbines is cliënt van mening dat de kernkwaliteit 'Openheid' door de bouw van de nieuwe turbines wordt aangetast en de plaatsing van nieuwe turbines derhalve in strijd is met de kernkwaliteiten zoals genoemd in het vigerende Omgevingsplan van de provincie. De nieuwe grotere turbines zullen vanaf een grotere afstand zichtbaar zijn en het open karakter van het gebied derhalve meer aantasten dan de kleinere bestaande turbines. Daarnaast verwijzen wij naar de bijgevoegde pagina's 159 en 160 van het genoemde Omgevingsplan Flevoland. Cliënt is van mening dat de realisatie van het windpark eveneens is in strijd de tekst op pagina 160.	Zie het antwoord op zienswijze 15.1	
37.9	Voor zover bekend is er nog steeds geen onherroepelijk toezegging gedaan in het kader van de noodzakelijk subsidie van de rijksoverheid. Zonder die subsidie is het plan volstrekt onhaalbaar. Gezien het feit dat recent is uitgekomen dat het ontwikkelen van windenergie op zee slechts een investering vergt van circa 30% van hetgeen door de rijksoverheid was begroot is helemaal niet uit te sluiten dat men op het laatste moment kiest voor het ondersteunen van die ontwikkelingen en het project in Flevoland laat vallen. Recent zijn nog twee nieuwe gebieden op zee aangewezen mede omdat de weerstand tegen projecten op zee minder hevig is dan in het geval van projecten op land. Dat de tegenstand tegen de komst van de turbines groot zal zijn blijkt onder andere uit een bericht dat laatst is gebracht via Omroep Flevoland. Hoewel er met alle betrokken gemeenten vooraf constructief overleg zou zijn geweest blijkt het draagvlak bij diezelfde gemeenten af te brokkelen. U zult begrijpen dat alle aanpassingen die zullen leiden tot de bouw van kleinere turbines zullen zorgen voor een lager rendement en derhalve tot een wijziging in de financiële onderbouwing van het plan. Gezien deze grote onduidelijkheid kan niet gesproken worden over een financieel gedragen planvorming.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

c9-OB-0038	38.1	<p>Kort samengevat constateert GEM Spiegelhout dat er sprake is van tenminste vier grote ambities die het Rijk in samenwerking met de regionale en lokale overheden wil organiseren, maar die onderling strijdig zijn: (1.) enerzijds grootschalige woningbouw in de vorm van 15.000 woningen in het totale gebied Oosterwold, waarvan 4.575 in fase 1 (gemeente Almere) en aldus de resterende 10.425 woningen op het grondgebied van de gemeente Zeewolde; (2.) de realisatie van windparken op land ten behoeve van een verdriedubbeling van de energieopbrengst van windturbines op land. (3.) de uitbreiding van luchthaven Lelystad Airport, en (4.) de ambitie om te streven naar vergroening en verduurzaming van de gebiedsontwikkeling. Deze ambities kunnen niet in onderlinge concurrentie (en voor wat betreft de woningbouw en het Windpark: niet op exact dezelfde locatie) worden gerealiseerd, maar vragen om het maken van keuzes. GEM Spiegelhout moet vaststellen dat in de ontwerpbesluiten deze keuzes niet of onvoldoende zijn gemaakt en dat in plaats daarvan de realisatie van het windpark wordt gedrukt. De consequentie hiervan is dat nog maar moet worden gezien in hoeverre naast en na realisering van het Windpark ook nog sprake kan zijn van woningbouw. Op deze wijze is in ieder geval geen sprake van een goede (gecoördineerde I samenhangende) ruimtelijke ordening. Indien uw minister zou wensen vast te houden aan realisering van een windpark op deze locatie, bepleit GEM Spiegelhout dat bij de vaststelling van het RIP het aantal te realiseren windmolens aanzienlijk zal worden verminderd, en/of dat de toegestane hoogte van de turbines aanzienlijk wordt verlaagd. Beide aanpassingen zouden ten goede komen aan het kunnen blijven realiseren van een relevante en haalbare woningbouwambitie.</p>	<p>Ten aanzien van de afstemming met het CHW bestemmingsplan Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>
	38.2	<p>In de inspraakreactie op het voorontwerp heeft GEM Spiegelhout gewezen op het ontbreken van de participatieve aanpak die bij windparken als het thans voorliggende behoort te worden toegepast. GEM Spiegelhout heeft als doel haar deel van de woningbouwlocatie Oosterwold op haar Gronden te ontwikkelen en te realiseren; GEM Spiegelhout heeft niet als doel deel te nemen in windenergieprojecten. Een voorstel tot deelname in het Windpark leidt daarom tot niets en kan daarom ook niet worden genoemd als voorbeeld van het organiseren van een participatieve aanpak. Een participatieve aanpak veronderstelt een actieve houding van Initiatiefnemer en bevoegde gezagen om kenbare belangen te betrekken in de planvorming. Wat had moeten gebeuren, is dat tussen de Initiatiefnemer, de betrokken overheden en GEM Spiegelhout een dialoog tot stand was gebracht over de vraag hoe de plannen voor het Windpark zich verhouden tot de plannen en doelen van GEM Spiegelhout die direct aansluiten bij de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold ("ISV Oosterwold"),² teneinde vervolgens te bezien in hoeverre die plannen op één lijn kunnen worden gebracht. Nu dit niet is gebeurd, kan GEM Spiegelhout niet anders dan de meer juridische weg bewandelen, en - belangrijker - moet GEM Spiegelhout constateren dat haar belangen niet, althans onvoldoende zijn meegewogen in de ontwerpbesluiten.</p>	<p>Ten aanzien van de afstemming met het CHW bestemmingsplan Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>

38.3	<p>In de inspraakreactie op het voorontwerp RIP heeft GEM Spiegelhout erop gewezen dat ten onrechte geen acht is geslagen op de woningbouwplannen voor de Gronden en op grotere schaal het gedeelte van het gebied Oosterwold dat in de gemeente Zeewolde is gelegen. Nu op geen enkele wijze onderzoek is gedaan naar de gevolgen voor die woningbouwplannen - het gaat om concrete plannen, direct voortvloeiend uit het ISV Oosterwold, en zo concreet dat het gedeelte van Oosterwold in Almere niet voor niets als 'fase 1' wordt aangeduid - moet worden vastgesteld dat sprake is van onvoldoende en onzorgvuldig onderzoek, en in het verlengde daarvan een onvoldoende en onvolledige belangenafweging. Naar de overtuiging van GEM Spiegelhout zou, als dit alles wel zou zijn onderzocht, niet tot de thansvoorliggende besluiten zijn gekomen, maar zou in plaats daarvan zijn afgezien van de plaatsing van de windturbines langs de A27, althans zou daar een beduidend lagere maximale tip- en ashoogte voor gelden die wél passend is binnen de contour als opgenomen in het ISV Oosterwold. Al deze zaken zijn ten onrechte niet in de besluiten betrokken. Van vaststelling van het RIP met deze gebreken kan geen sprake zijn.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
38.4	<p>Niet alleen afstemming met de ISV Oosterwold ontbreekt. Dat geldt ook voor het door de raad van de gemeente Almere vastgestelde Chw-bestemmingsplan Oosterwold. In dat bestemmingsplan is immers vastgelegd dat elke initiatiefnemer eventuele hinder op diens eigen te ontwikkelen kavel dient op te lossen. Daarmee verdraagt zich niet het realiseren (door een derde partij) op particuliere gronden van een turbine, waarvan de hindercontour aanzienlijk veel verder reikt dan de kavel waarover de initiatiefnemer de beschikking zou hebben. Uit de Nota Vooroverleg blijkt dat een in januari 2017 opgeleverde rapportage beschikbaar zou zijn - die is niet mede ter inzage gelegd - waaruit zou volgen dat bij de uitvoering van het RIP Windpark Zeewolde duizenden woningen minder gerealiseerd kunnen worden. Deze constatering zal leiden tot een zeer aanzienlijke waardevermindering van de gronden die thans tot het gebied Oosterwold behoren en die de verwachting hebben te worden bebouwd als onderdeel van de opgave van 15.000 woningen. Deze meest recente inzichten zouden voorts hebben geleid tot de opdracht voor tenminste drie vervolgonderzoeken vanuit het ministerie van Infrastructuur & Milieu, en het ministerie van Economische Zaken. Een van de aspecten die wordt onderzocht is de mogelijkheid tot het verplaatsen van de windturbines geprojecteerd langs de A27. De resultaten van dit onderzoek worden in mei 2017 verwacht, en zullen mede ten grondslag liggen aan een ministerieel overleg over dit onderwerp in mei/juni 2017. Gelet hierop is het ter inzage leggen van de ontwerp-besluiten, waarin met de uitkomsten van deze onderzoeken nog geen rekening is gehouden, <u>prematuur</u> en daarmee <u>onzorgvuldig</u> te noemen.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Hier wordt in hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan op ingegaan. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming. Een van de inhoudelijke conclusies van (een verdieping op dit) rapport is dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde).</p>	
38.5	<p>Inmiddels hebben de grote particuliere grondeigenaren in het gebied Oosterwold (AM, Amvest, ING Real Estate, de Alliantie, Heijmans, Ymere en Het Flevolandschap) een gezamenlijk gedragen 'integrale gebiedsvisie' (Nieuw Perspectief op Oosterwold, d.d. 13 maart 2017, SITE Urban Development) gepresenteerd aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold, waarin een voorzet is gegeven voor een synthese tussen de verschillende ruimtelijke opgaven voor dit gebied. Ook dit overleg krijgt nog een vervolg, dat gevolgen kan hebben voor de thans in procedure gebrachte planologische plannen en besluiten.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen en paragraaf 4.4 van het inpassingsplan. Van de gepresenteerde integrale gebiedsvisie is kennisgenomen alvorens tot besluitvorming is overgegaan op 27 juni 2017.</p>	
38.6	<p>Onderhavige zienswijze ondersteunt de facto de zienswijze van de gemeente Almere naar aanleiding van het oRIP en de ontwerpbesluiten. i) zoveel mogelijk molens te schrappen in de opstelling langs de A27 en/of molenposities te verplaatsen c.q. uit te wisselen, waardoor de ontwikkeling van een kwalitatief goed en samenhangend woongebied Oosterwold mogelijk blijft, en (ii) de ashoogte en de tiphoogte van de turbines langs de A27 (aanzienlijk) te verlagen, zodanig dat de milieucontouren van geluid, externe veiligheid en slagschaduw blijven binnen de contouren als waarvan in het ISV wordt uitgegaan.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Voor wat betreft de normen van geluid, externe veiligheid en slagschaduw: hieraan wordt voldaan. Hetzij doordat het MER aangeeft dat hieraan wordt voldaan, hetzij door mitigerende waar nodig. Het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling vormen daarvoor het (wettelijke) kader. Ook wanneer de intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold andere contouren aangeeft, geldt het kader uit het Activiteitenbesluit.</p>	

	38.7	In het oRIP wordt onvoldoende aannemelijk gemaakt dat windturbines met een tiphoogte van 220 meter noodzakelijk zijn voor een sluitende business-case van het Windpark.	Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Tevens wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 35.3.	De sanity check is toegevoegd als bijlage bij het inpassingsplan.
	38.8	Het Windpark zal, met andere woorden, volgend dienen te zijn ten aanzien van de ontwikkeling van het woongebied Oosterwold, welk plan als harde randvoorwaarde zal hebben te gelden, en niet andersom. Hetgeen in het oRIP als afstemmingsregeling is opgenomen, is ten enenmale onvoldoende. Onaanvaardbaar is dat woningbouwontwikkeling zich eenvoudig, gelet op de wettelijke normen van geluid, externe veiligheid, en slagschaduw, zal moeten schikken naar het van meer recente datum daterende initiatief van het Windpark.	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>In de belangenafweging die ten grondslag ligt aan het inpassingsplan is rekening gehouden met de gevolgen van de beslisbomen voor de mogelijkheid nieuwe woningen te realiseren in Oosterwold. Bij deze belangenafweging is geen sprake van een juridische verplichting bestaande rechten te respecteren, maar moeten de gevolgen van nieuwe ontwikkelingen op de omgeving inzichtelijk zijn en worden meegenomen in de besluitvorming. Zoals al eerder opgemerkt wordt het met de vaststelling van het inpassingsplan niet onmogelijk gemaakt om nieuwe woningen te realiseren, maar moet bij de situering van de woningen rekening worden gehouden met de beslisbomen. Door het doorlopen van de beslisbomen kunnen woningen worden gerealiseerd zonder nadelige gevolgen voor de opwekking van duurzame energie door het Windpark en met behoud van een goed woon- en leefklimaat ter hoogte van de woningen. Tevens wordt met het inpassingsplan geborgd dat er wordt voldaan aan de normen van externe veiligheid. Zie hiervoor de regels van het inpassingsplan, hoofdstuk 15.8 van het MER en hoofdstuk 5.8 van de toelichting op het <u>inpassingsplan</u>.</p>	
	38.9	De plaatsing en de verschijningsvorm van de windturbines zijn niet in overeenstemming met het vigerende beleid, zoals dat blijkt uit het Regioplan, en het Beeldkwaliteitsplan Windpark Zeewolde.	Zie het antwoord op zienswijze 35.4 Voor wat betreft het Regioplan en het Beeldkwaliteitsplan: deze zijn in het inpassingsplan gevolgd en waar hiervan is afgeweken, is dit beargumenteerd.	

38.10	<p>Onmiskbaar zal het te realiseren Windpark hinder opleveren. De hindercontouren van (externe) veiligheid en geluid in de 2e fase van Oosterwold zijn groter dan in de ISV Oosterwold voorzien. Datzelfde geldt voor de hindercontouren voor slagschaduw. Deze hindercontouren beslaan een aanzienlijk deel van de ontwikkelruimte van het plangebied Oosterwold. In het oRIP is niet aangetoond dat met de hindercontouren zoals deze daaruit volgen, alsmede de onvermijdbare hinder als gevolg van verstoring van uitzicht, (laagfrequent) geluid en (grond)trillingen, inclusief de in aanmerking te nemen cumulaties, (a) nog een redelijke ontwikkeling van woningen, zoals voorzien in het desbetreffende gebied, mogelijk is, althans (b) dat aldaar sprake zal (kunnen) zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Door rekening te houden met de elementen geluid (inclusief laagfrequent geluid), slagschaduw, externe veiligheid (middels wettelijke normen) en obstakelverlichting (middels een zo minst hinderlijk verlichtingsplan) wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met het woon- en leefklimaat in de omgeving van het windpark. Hierbij geldt tevens dat er sprake is van een toekomstige woningbouwontwikkeling.</p> <p>Ten aanzien van geluid, externe veiligheid en slagschaduw geldt dat het windturbinepark altijd moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor slagschaduw, geluid en externe veiligheid uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling.</p> <p>Ten aanzien van laagfrequent geluid: in de geluidnormen zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG) verdisconteerd. Het verdisconteren van soorten geluiden in de norm wil zeggen dat op de gevel van de woning het totaal van geluid, inclusief piekgeluiden, hoge en lage tonen en LFG, hoorbaar mag zijn tot 47 dB Lden resp. 41 dB Lnight. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft dit in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 bevestigd (te vinden op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2014/04/01/laagfrequent-geluid-van-windturbines). Uitgebreid literatuuronderzoek van LBP Sight, in opdracht van RVO wijst uit dat laagfrequent geluid is meegenomen in het geluidsspectrum dat in Nederland standaard wordt onderzocht. De Nederlandse geluidnormen geven voorts een mate van bescherming tegen LFG die vergelijkbaar is met buitenlandse (Deense en Duitse) normen. De bevindingen uit de brief van de Staatssecretaris zijn nogmaals bevestigd door de ABRvS in haar uitspraak van 4 mei 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:1228).</p> <p>Ten aanzien van obstakelverlichting: hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot significante aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting.</p>	
38.11	<p>De toe te passen obstakelverlichting heeft ongewenste effecten op de omgeving. Toepassing ervan vindt plaats bij tiphoogtes vanaf 150 meter. In het oRIP wordt gesteld (par. 5.12.1) dat de Initiatiefnemers streven naar een zo minimaal mogelijke uitvoering van obstakelverlichting. Niettemin vinden we deze 'minimaal mogelijke uitvoering' niet terug in de planregels.</p>	<p>Zie antwoord bij zienswijze nummer 20.3. Het verlichtingsplan zoals dat thans voorligt is ruimtelijk aanvaardbaar gevonden. Waar mogelijk wordt gekeken naar een vermindering van de verlichting, maar dit is voor de vaststelling van het inpassingsplan niet noodzakelijk.</p>	

38.12	<p>Het inpassingsplan gaat uit van een systematiek waarin moet zijn aange- toond dat de te saneren windturbines op de in de bijlage bij de planregels genoemde datum zijn verwijderd, alvorens een omgevingsvergunning voor de oprichting van een nieuwe windturbine kan worden verleend. Tegen deze systematiek bestaan meerdere fundamentele bezwaren. Allereerst is hier- mee niet door middel van het oRIP zelf zeker gesteld dat de te saneren windturbines daadwerkelijk zullen zijn verwijderd. Dit is afhankelijk gemaakt van de daartoe strekkende inspanningen van de vergunningaanvrager, wel- ke inspanningen niet planologisch, noch financieel, zijn geborgd. Daarnaast wordt met deze systematiek bewust de situatie gecreëerd waarin gedurende een zekere termijn zowel de oude als de nieuwe turbines aanwezig en in be- drijf zijn. De in de planregels opgenomen 'einddatum' huidig gebruik be- staande windturbines is publiekrechtelijk niet afdwingbaar. Ook dit is plano- logisch-juridisch niet aanvaardbaar.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar para- graaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Voor de volledigheid wordt er nog- maals op gewezen dat bij een niet tijdige sanering van bestaande windturbines er handhavend opgetreden kan worden tegen nieuwe windturbines. Nieuwe windturi- nes kunnen worden stilgezet, hetgeen dusdanige financiële gevolgen heeft dat dit scenario door initiatiefnemer zoveel mogelijk wordt voorkomen.</p>	
38.13	<p>Tenslotte doet deze constatering de vraag in rijzen of en in hoeverre in de onderzoeken met betrekking tot onder meer de milieu, natuur- en hindersi- tuatie rekening is gehouden met het gedurende een substantiële en niet op voorhand in de tijd begrensde periode gelijktijdig in bedrijf zijn van zowel de oude als de nieuwe windmolens. GEM Spiegelhout betwist, vooreerst bij ge- brek aan wetenschap, dat hiermee rekening is gehouden.</p>	<p>Voor de alternatieven is de eindsituatie beoordeeld (de situatie waarin windpark Zeewolde is gerealiseerd en de bestaande turbines zijn gesaneerd). De periode van herstructurering, en daarmee de milieueffecten, zijn tijdelijk van aard en niet bepa- lend voor de keuze van het voorkeursalternatief. Voor het voorkeursalternatief zijn ook de milieueffecten van de herstructurering beschreven.</p>	
38.14	<p>Het Milieueffectrapport Windpark Zeewolde (Pondera Consult, 2 december 2016) (het "MER") gaat uit van een referentiesituatie waarin niet als auto- nome ontwikkelingen zijn aangemerkt de ontwikkeling van woningen op de Gronden en op grotere schaal het gedeelte van het gebied Oosterwold dat in de gemeente Zeewolde is gelegen. Zoals reeds gemotiveerd aangevoerd in paragraaf 3.2 is in dit verband sprake van concrete plannen. Deze ontwikke- ling is (concreet) voorzien, onder meer in de ISV Oosterwold.</p>	<p>Een MER kijkt altijd in de toekomst. Voor het alternatievenonderzoek in het kader van het MER moet worden vastgesteld wat de referentiesituatie is, zijnde de huidige toestand rekening houdende met autonome ontwikkelingen. De toestand van het milieu in de referentiesituatie wordt altijd gebaseerd op de bestaande situatie van het milieu, samen met de gevolgen van de zogenaamde autonome ontwikkeling. Concreet houdt dit in dat de referentiesituatie ervan uitgaat dat vastgesteld over- heidsbeleid (en de gevolgen daarvan) zal worden gerealiseerd. Denk hierbij bij- voorbeeld aan de bouw van woningen op basis van een vastgesteld bestemmings- plan. Vastgesteld beleid en projecten waarover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden moeten dus worden meegenomen in de beschrijving van de refe- rentiesituatie. Voor het gebied Oosterwold dat in Zeewolde is gelegen is nog geen bestemmingsplan, daarom is maakt dit geen onderdeel uit van de referentiesitua- tie. Ten aanzien van Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Ant- woordnota zienswijzen.</p>	
38.15	<p>Het MER gaat voort uit van een referentiesituatie waarin de bestaande windturbines aanwezig zijn. De sanering van de bestaande turbines, welke plaats dient te vinden in de zogenoemde herstructureringsperiode, wordt aangemerkt als onderdeel van de voorgenomen ontwikkeling. Voor de voog- enomen ontwikkeling zijn negen alternatieven en een voorkeursalternatief ("vka") geformuleerd. De effecten in de herstructureringsperiode zijn ten onrechte slechts beoordeeld voor het voorkeursalternatief. Als onderdeel van het voornemen hadden de effecten in deze periode voor ieder van de al- ternatieven in kaart moeten worden gebracht. Ook de alternatieven zouden immers een herstructureringsperiode kennen, waarvan bijvoorbeeld bij de beoordeling van de (alternatieve) eindsituatie ook is uitgegaan.</p>	<p>Voor de alternatieven is alleen de eindsituatie beoordeeld (de situatie waarin wind- park Zeewolde is gerealiseerd en de bestaande turbines zijn gesaneerd). De perio- de van herstructurering, en daarmee de milieueffecten, zijn tijdelijk van aard en niet bepalend voor de keuze van het voorkeursalternatief. Daarom beschrijft het MER voor de alternatieven alleen de milieueffecten van de eindsituatie, voor het VKA zijn naast de eindsituatie ook de milieueffecten van de herstructurering beschreven.</p>	
38.16	<p>Voor de beoordeling van de eindsituatie van de alternatieven wordt wel uit- gegaan van uitgevoerde saneringswerkzaamheden. Ook dit is, evenwel om andere redenen, onjuist. Zoals hiervoor (§ 6) gemotiveerd uiteengezet is in het inpassingsplan zelf niet zekergesteld dat de te saneren windturbines daadwerkelijk zullen zijn verwijderd. Hiervan kan dan ook in het MER niet worden uitgegaan.</p>	<p>Zoals in het inpassingsplan aangegeven zijn aan geen van de bestaande windturi- nes in het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 (of het plan dat daarvoor gold) rechten toegekend. De reden hiervoor is dat de provincie Flevoland in 2007 gedeeltelijk goedkeuring heeft onthouden aan het bestemmingsplan Buitengebied 2006. Zoals in hoofdstuk 4 van het inpassingsplan is toegelicht, heeft de provincie Flevoland in 2006 gekozen voor het afgeven van een bouwstop op nieuwe windtur- bines. Inmiddels is die bouwstop geformaliseerd in een provinciale verordening (die in 2013 in werking is getreden). De gemeente Zeewolde heeft zich in het bestem- mingsplan Buitengebied 2016 geconformeerd aan deze bouwstop en daarom de be- staande windturbines wederom niet van een bestemming voorzien. Dat houdt in dat</p>	

			<p>de gemeente ervan uitgaat dat het gebruik van de bestaande windturbines binnen de planperiode van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 (10 jaar, oftewel uiterlijk in 2026) zal worden beëindigd. De initiatiefnemer heeft daarvoor contractuele afspraken gemaakt met de eigenaren van bestaande windturbines in het plangebied. In deze afspraken is de verplichting neergelegd om het gebruik van de bestaande windturbines binnen een bepaalde termijn te beëindigen. De eigenaren van de bestaande windturbines krijgen hiervoor een vergoeding uitgekeerd (saneringsvergoeding). Die saneringsvergoedingen worden opgebracht uit de exploitatie van het windpark. De contractuele afspraken tussen de initiatiefnemer en de eigenaren van de bestaande windturbines, zijn in beginsel niet bindend voor de overheid of voor derden/belanghebbenden. Om zeker te stellen voor de betrokken overheidspartijen dat binnen de afgesproken herstructureringsstermijn (zie hoofdstuk 3 van het inpassingsplan) de bestaande windturbines daadwerkelijk worden gesloopt, is daarom ervoor gekozen om in het inpassingsplan ook een publiekrechtelijke regeling op te nemen om de sanering zeker te stellen. Dit is gedaan in de vorm van een voorwaardelijke verplichting in artikel 5.2 van het inpassingsplan. Bij het opstellen van de saneringsregeling zijn volgende uitgangspunten gehanteerd:</p> <ol style="list-style-type: none"> het vertrekpunt is het uitgangspunt dat alle bestaande windturbines gesaneerd gaan worden; het saneringsplan van de initiatiefnemer is daarbij gehanteerd voor wat betreft de saneringsmomenten; de bestemmingsregeling van het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 waarin geen van de te saneren windturbines van een planologisch recht zijn voorzien. <p>De saneringsregeling omvat twee elementen (a) een voorwaardelijke verplichting voor de bouw van nieuwe windturbines waaraan een specifieke gebruiksregel is gekoppeld en (b) een lijst van bestaande windturbines waarin een einddatum is opgenomen per wanneer de betreffende windturbine buiten gebruik moet zijn gesteld. Deze voorwaardelijke verplichting is opgenomen in de bouwregels en komt erop neer dat de omgevingsvergunning voor bouwen van de nieuwe windturbines uitsluitend verleend wordt indien is geborgd dat de bestaande windturbines die zijn opgenomen in de bijlage van de planregels voor de daarin aangeven einddatum zijn verwijderd. Daarom kan in het MER worden uitgegaan dat de turbines op termijn worden gesaneerd.</p>	
38.17		<p>Bij het opstellen van het MER kenden verschillende voor het MER (zeer) relevante plannen en besluiten nog geen definitieve status. Dit geldt in ieder geval voor het Regioplan, het Beeldkwaliteitsplan Windpark Zeewolde en het Luchthavenbesluit Lelystad Airport. De wijzigingen van de plannen en besluiten hebben gevolgen voor de mogelijkheden en de effecten van (de alternatieven voor) het Windpark. Als gevolg hiervan zijn in het MER onjuiste uitgangspunten gehanteerd, ook voor de referentiesituatie. Niet alleen kan het MER de benodigde besluiten hierdoor niet meer dragen, ook wordt met deze werkwijze niet erkend dat het doorzetten van het Windpark kennelijk prematuur is, waarvoor het risico niet bij derden, maar bij de initiatiefnemers behoort te liggen.</p>	<p>Bij aanvang van het opstellen van het MER was het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland nog niet vastgesteld. Daar is bij het ontwikkelen van de alternatieven rekening mee gehouden; paragraaf 4.3 en 15.1 van het MER beschrijft hoe hier mee om is gegaan.</p> <p>De gemeente Zeewolde heeft voor windpark Zeewolde een beeldkwaliteitsplan gemaakt. Dit beeldkwaliteitplan bevat ontwerpcriteria waaraan de opstelling wordt getoetst. Op moment van ontwikkelen van de alternatieven was het beeldkwaliteitplan niet beschikbaar, derhalve kon er geen rekening gehouden met de ontwerpcriteria. In de stap van de alternatieven naar het voorkeursalternatief is het beeldkwaliteitplan wel betrokken en zijn knelpunten met ontwerpprincipes uit het (concept)beeldkwaliteitsplan zo veel als mogelijk opgelost, dit is in het hoofdstuk voorkeursalternatief verder toegelicht (hoofdstuk 15 van het MER). De effectbeoordeling op het aspect landschap los staat van het beeldkwaliteitplan, het niet beschikbaar zijn van het beeldkwaliteitplan bij aanvang van het opstellen van het MER heeft dus geen gevolgen voor de vergelijking van de alternatieven.</p> <p>Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en de gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan. In paragraaf 5.6 van de toelichting van het inpassingsplan is uitgebreid ingegaan op het geldende toetsingskader voor de landschappelijke vormgeving van het windpark alsmede het onderzoek dat is verricht naar verschillende opstellingen. De planregeling van het inpassingsplan bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uit-</p>	

			<p>gangspunten uit het Regioplan en het BKP juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd.</p> <p>Het Luchthavenbesluit Lelsytad is op 31 maart 2015 door de staatssecretaris getekend, dit was dus bekend bij het opstellen van het MER en hier is ook rekening mee gehouden in het MER.</p>
38.18	<p>Het vka is gebaseerd op alternatief 3a dat is onderzocht in de alternatievenstudie. Hoofdstukken 5 -13 MER bevatten een beschrijving van deze alternatieven op verschillende onderwerpen. Per alternatief wordt gekeken naar de effecten en een onderlinge vergelijking wordt - conform hetgeen in dit verband is toegestaan - niet of slechts aanvullend gemaakt. Hoofdstuk 15 MER bevat de effectbeschrijving van het vka. Ten onrechte geeft het MER daarbij voor verschillende onderwerpen slechts een vergelijking met de alternatieven; als (niet-limitatieve) voorbeelden kunnen worden genoemd het aantal gehinderden door geluid, soortenbescherming, archeologie en cultuurhistorie. Het MER dient een zelfstandige beschrijving te bevatten van de effecten van het vka op het milieu. Het hanteren van de alternatieven als uitgangspunt, in plaats van de referentiesituatie, en het maken van een onderlinge vergelijking met het vka zijn niet toegestaan. Mocht een vergelijking in het kader van de effectbeschrijving al worden gemaakt, dan zou deze enkel kunnen zien specifiek op alternatief 3a. Het vka is immers op dit alternatief 3a gebaseerd. Het vka wijkt dusdanig af van andere alternatieven dat een vergelijking niet mogelijk en daarmee niet doeltreffend is voor het bepalen van de effecten van het vka.</p>	<p>Het MER beschrijft de milieueffecten voor verschillende alternatieven. Omdat het VKA niet geheel overeenkomt met één van de alternatieven zijn de milieueffecten van het VKA in hoofdstuk 15 van het MER beschreven en met de (a-) alternatieven vergeleken. Niet herkend wordt de kritiek dat voor het VKA volstaan is met een vergelijking met de alternatieven. Als (niet-limitatieve) voorbeelden kan genoemd worden dat effecten van het VKA op archeologie en cultuurhistorie in paragraaf 15.5 van het MER staan, het aantal gehinderden door geluid is te vinden in paragraaf 15.2.2, en soortenbescherming staat in 15.4 (en in de Passende beoordeling die voor het VKA is uitgevoerd en is opgenomen als bijlage 4c bij het MER).</p>	
38.19	<p>Onder meer is een vergelijking gemaakt tussen het vka en de alternatieven op het gebied van veiligheid. In de alternatievenstudie is daarover beoordeeld dat sprake zal zijn van strijd met externe veiligheidsnormen ter plaatse van twee woningen, kampeerterrein De Vrijgaard en een toekomstig asielzoekerscentrum (p. 250/251 MER). Volgens de (vergelijkende) effectbeoordeling van het vka worden bij het vka mitigerende maatregelen genomen, die tot een vanuit het oogpunt van externe veiligheid aanvaardbare situatie leiden. De (vergelijkende) effectbeoordeling van het vka gaat alleen in op de twee woningen en kampeerterrein De Vrijgaard (p. 349/350 MER). Ten onrechte is geen beoordeling gemaakt van de externe veiligheidseffecten van het vka op het toekomstige asielzoekerscentrum.</p>	<p>Voor alternatief 3a was inderdaad als knelpunt genoemd dat turbine 88 op korte afstand van het AZC en arbeidsmigrantenhotel stond. In de stap naar het VKA is de turbinepositie nabij het AZC en migrantenhotel komen te vervallen (zie pagina 294 en verder van het MER). Daarom is er geen beoordeling gemaakt van de externe veiligheidseffecten van het VKA op het asielzoekerscentrum.</p>	

38.20	<p>Het Beeldkwaliteitplan Windpark Zeewolde geeft criteria voor de inrichting van de plaatsingszones. Het MER stelt daarmee, duidelijk en expliciet, dat het vka in strijd is met het Beeldkwaliteitplan, en daarmee in strijd is met het voor de provincie Flevoland en de gemeenten Dronten, Lelystad en Zeewolde als betrokken overheden bindende Regioplan.</p>	<p>Met de voorgenomen windturbineopstelling zijn de door de het Rijk, provincie en gemeente aangegeven landschappelijke voorwaarden in het beleid en het beeldkwaliteitsplan zoveel mogelijk aangehouden. In beginsel is daarmee de landschappelijke aanvaardbaarheid van het plan gegeven. Daar waar van het beleid of het beeldkwaliteitsplan wordt afgeweken, is dat beargumenteerd gedaan. In paragraaf 5.6 van de toelichting van het inpassingsplan is uitgebreid ingegaan op het geldende toetsingskader voor de landschappelijke vormgeving van het windpark alsmede het onderzoek dat is verricht naar verschillende opstellingen. De planregeling van het inpassingsplan bevat de juridisch-planologische vertaling van het voorkeursalternatief en bevat de regels waaraan de turbineposities, de ashoogte en de rotordiameter van de toekomstige windturbines moeten voldoen. Hiermee zijn de uitgangspunten uit het Regioplan en het BKP juridisch-planologisch vertaald en blijvend gewaarborgd.</p>	
38.21	<p>Het MER concludeert voor diverse onderwerpen dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn om te voldoen aan wet- en regelgeving. In de voorliggende toestemmingen zijn de noodzakelijke mitigerende maatregelen niet geborgd en uit de verschillende toelichtingen en uit het MER blijkt ten onrechte niet of deze borging volgens de bevoegde gezagen noodzakelijk zijn. Het MER bevat slechts een beschrijving van mitigerende maatregelen, hoofdzakelijk is verwezen naar de alternatievenstudie, waarin slechts in algemene termen - en zeker niet toegespitst op het vka - op mitigatie wordt ingegaan.</p>	<p>Het windturbinepark moet altijd moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie.</p>	
38.22	<p>het "Achtergrondrapport Natuur". Dit rapport hanteert, volledig zonder aanleiding, niet onderbouwd en niet verifieerbaar - bovendien in tegenspraak met recente ervaringscijfers die hetzelfde rapport laat zien - een gemiddelde vogelsterfte van tien per turbine per jaar. Zonder enige nadere onderbouwing en toelichting kan van het gehanteerde aantal niet worden uitgegaan.</p>	<p>De zienswijze maakt niet duidelijk welke 'recente ervaringscijfers' hier bedoeld worden.</p> <p>Op basis van resultaten van slachtofferonderzoeken in bestaande windparken in Nederland en België is voor Windpark Zeewolde een inschatting te maken van de totale jaarlijkse vogelsterfte als gevolg van aanvaringen met de windturbines. Gemiddeld vallen in Nederland en België in een windpark ongeveer 20 vogelslachtoffers per turbine per jaar (Winkelman 1989, 1992, Musters et al. 1996, Baptist 2005, Schaut et al. 2008, Everaert 2008, Krijgsveld et al. 2009, Krijgsveld & Beuker 2009, Beuker & Lensink 2010, Verbeek et al. 2012). Afhankelijk van onder andere het aanbod aan vogels en de intensiteit van vliegbewegingen in de omgeving van het windpark, de configuratie van het windpark en de afmetingen van de windturbines, varieert dit aantal van minimaal een enkel tot maximaal enkele tientallen slachtoffers per turbine per jaar.</p> <p>Op basis van deskundigenoordeel wordt voor Windpark Zeewolde een lager aantal slachtoffers per windturbine per jaar voorspeld dan gemiddeld in de voornoemde slachtofferonderzoeken is gevonden. Ten opzichte van de referenties, die vooral in vogelrijke kustgebieden zijn gelegen, vliegen binnen het plangebied gemiddeld duidelijk minder vogels (met name tijdens de seizoenstrek, maar ook lokale vliegbewegingen). Het is daarom waarschijnlijk dat het aantal slachtoffers in Windpark Zeewolde ruim onder het voornoemde gemiddelde van 20 slachtoffers per windturbine per jaar zal liggen, in ordegrootte maximaal een tiental slachtoffers per windturbine per jaar.</p>	

38.23	<p>In de inspraakreactie op het voorontwerp heeft GEM Spiegelhout erop gewezen dat het Windpark tot aanzienlijke schade zal leiden, omdat daarmee de door GEM Spiegelhout beoogde ontwikkeling, waarin zij al veel heeft geïnvesteerd, de facto (nagenoeg) onmogelijk wordt gemaakt. In de Nota Vooroverleg wordt opgemerkt dat dit ter kennisgeving wordt aangenomen. Niet alleen is dit weinig respectvol jegens GEM Spiegelhout, die niet ten onrechte vreest dat zij aanzienlijke schade zal lijden, maar bovendien wordt daarmee miskend dat dit een belang is dat in de overwegingen behoort te worden betrokken. Dit klemmt te meer nu de door GEM Spiegelhout nagestreefde woningbouw is voorzien in het ISV Oosterwold. Dat plan dateert uit 2013, maar kende een voorgeschiedenis sedert 2001 (Vijfde nota ruimtelijke ordening), via het Omgevingsplan Flevoland 2006-2015, naar de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012) van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Daarbij kan ook niet worden volstaan met een verwijzing naar de mogelijkheid van het verzoeken om een tegemoetkoming in planschade, daargelaten dat het daarbij opgenomen 'schot voor de boeg' over de toevoegbaarheid van een eventuele planschadeclaim inhoudelijk-juridisch onjuist is. Indien bij de vaststelling van het besluit voorzienbaar is dat het besluit aanzienlijke schade voor individuele belanghebbenden met zich zal brengen, zoals hier het geval is, zal, mede gelet op het bepaalde in artikel 3:4 Awb, niet kunnen worden volstaan met de verwijzing naar een schaderegeling waarvan gebruik kan worden gemaakt. Zonder die overwegingen, en het verankeren van de consequenties daarvan, kan niet tot vaststelling van de besluiten worden overgegaan.</p>	<p>Het belang van indiener is in de afwegingen bij de totstandkoming van het inpassingsplan betrokken. Echter heeft het publieke belang van de duurzame energie-doelstelling en de verbetering van de landschappelijke kwaliteit welke worden verzeijlijkt met de komst van het windpark Zeewolde zwaarder gewogen.</p> <p>Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.</p>	
38.24	<p>Het Regioplan gaat uit van exclusiviteit voor de Initiatiefnemer. De facto is sprake van een werkenconcessie die aan de Initiatiefnemer wordt verleend. Een dergelijke concessie is aanbestedingsplichtig. Aan de keuze voor deze Initiatiefnemer is echter geen openbare aanbestedingsprocedure voorafgegaan. Uit de Intentieovereenkomst Windpark Zeewolde van 29 mei 2015 blijkt ook niet dat een transparante procedure is gevoerd. Nu dit niet is gebeurd, staat vast dat van uitvoering door de Initiatiefnemer geen sprake zal kunnen zijn, in ieder geval niet zonder dat hiervoor alsnog de juiste procedure wordt doorlopen. Verder moet ook worden vastgesteld dat het mogen realiseren van dit windpark een schaars recht is. Alvorens dit aan de Initiatiefnemer werd verleend, had aan alle (potentiële) gegadigden op enigerlei wijze de gelegenheid moeten worden geboden mee te dingen naar dit recht. Hiervan is geen sprake geweest. Ook is geen sprake geweest van een verdelingsprocedure waarin een passende mate van openbaarheid in acht is genomen. De verlening van dit recht kan derhalve, ook in het licht van de uitspraak van de Afdeling van 2 november 201613 en de daaraan voorafgegangene conclusie van de advocaat-generaal, 14 geen stand houden. Voor zover dit op zichzelf al geen voldoende reden zou zijn om af te zien van de vaststelling van de besluiten, moet worden vastgesteld dat alsnog een verdelingsprocedure zal moeten worden doorlopen. Van uitvoering van het project door de Initiatiefnemer zal in ieder geval geen sprake zijn.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Verder speelt in het kader van de voorliggende besluitvorming de mate waarin sprake zou zijn van een aanbestedingsplichtig werk geen rol. Bij de vaststelling van het inpassingsplan is geoordeeld dat het plan uitvoerbaar is. Niettemin moet erop worden gewezen dat geen sprake is van een overheidsopdracht voor werken dan wel een concessieopdracht voor werken, aangezien, kort gezegd, geen sprake is van een overeenkomst tot de uitvoering of het ontwerp en uitvoering van een werk. Oftewel, vanuit de overheid is geen bouwplicht opgelegd. Voorts is er geen sprake van het bij overeenkomst of anderszins verlenen van een exploitatierecht. Er bestaat derhalve geen verplichting tot aanbesteding.</p> <p>Verder is ook geen sprake van verdeling van schaarse rechten. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft geoordeeld dat een bestemmingsplan geen schaarse vergunning betreft (o.a. ABRvS 12 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1028 en ABRvS 26 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1113). Voor een inpassingsplan geldt hetzelfde. De omstandigheid dat door het plan de toegelaten gebruiksmogelijkheden slechts enkelvoudig kunnen worden benut betekent niet dat daarmee beschikbare vergunningen worden beperkt. Met andere woorden: de mogelijkheid een windturbinepark te realiseren en exploiteren staat in principe aan eenieder open, mits dit gebeurt conform de wettelijke kaders. Daarbij is in het inpassingsplan geen specifieke partij aangewezen die tot realisatie en exploitatie over mag gaan, maar staat het in principe eenieder vrij een aanvraag in te dienen.</p>	
38.25	<p>Gelet op het vorenstaande wordt de legitimiteit van de vereniging als (exclusieve) Initiatiefnemer betwist. GEM Spiegelhout betwist daarmee ook de houdbaarheid van tussen de bevoegde gezagen enerzijds en de betreffende vereniging anderzijds gesloten privaatrechtelijke overeenkomsten (intentieovereenkomst en eventuele samenwerkingsovereenkomst / anterieure overeenkomst). GEM Spiegelhout zal dit aspect, des nodig ook los van de planologische procedure, aan de orde stellen bij de daarvoor geëigende gremia.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

38.26	In § 7.2 van de toelichting bij het RIP staat beschreven dat het initiatief wordt gefinancierd door de Initiatiefnemer. Het ontwerpbesluit biedt evenwel geen enkel inzicht in de business-case van de Initiatiefnemer, waaruit zou mogen worden afgeleid dat de economische en financiële uitvoerbaarheid (genoegzaam) verzekerd zijn.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. De business case is door een onafhankelijk financieel adviesbureau getoetst. Deze sanity check is als bijlage aan het inpassingsplan toegevoegd.	De sanity check is aan het inpassingsplan toegevoegd.
38.27	De in artikel 6.24 lid 3 Wro voorgeschreven publicatie van de zakelijke inhoud van de anterieure overeenkomst heeft kennelijk, in strijd met de wet, niet plaatsgevonden. Ondanks een door gericht verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur heeft EZ (nog steeds) geen stukken overgelegd die zien op de tot stand gekomen privaatrechtelijke overeenkomsten die gerelateerd zijn aan het Windpark. Zo kan niet worden beoordeeld of de anterieure overeenkomst het kostenverhaal daadwerkelijk verzekert, en welke garanties en zekerheidstellingen daartoe zijn bedongen. Van de met derden gesloten privaatrechtelijke overeenkomsten, kennelijk met als onderwerp de sanering van de bestaande windturbines, is evenmin iets concreets bekend. Zo is volledig onduidelijk wie de sanering van deze bestaande windturbines zal bekostigen, of dit ook behoort tot de financiering door de Initiatiefnemer, en hoe dit dan geborgd is. Uit de door derden ingediende inspraakreacties naar aanleiding van het voorontwerp RIP wordt duidelijk dat vele eigenaren van bestaande, te saneren, windturbines, niet behoren tot de Initiatiefnemer.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen. Bij vaststelling van dit inpassingsplan is een anterieure overeenkomst getekend op grond waarvan het verhaal van kosten is verzekerd. Verder is een overeenkomst aangegaan ten behoeve van het kostenverhaal in verband met de onteigening.	
38.28	In de eerste plaats wordt uit de ontwerpbesluiten duidelijk dat ten aanzien van de turbines een stilstandvoorziening zal moeten worden getroffen indien de slagschaduwnorm wordt overschreden bij initiatieven in Oosterwold die uiterlijk op 10 november 2016 een overeenkomst hadden afgesloten of een vergunning hadden verkregen. Onbekend is welk effect dit heeft op de financiële haalbaarheid van de business-case van de Initiatiefnemer, van welke business-case - gelet op de noodzaak van aanwending van SDE+-subsidie - mag worden verondersteld dat deze financieel niet zeer ruim bemeten zal zijn. Overigens is GEM Spiegelhout van mening dat het Windpark ook rekening zal moeten houden met initiatiefnemers in Oosterwold van latere datum dan 10 november 2016, zulks gelet op de voorzienbaarheid van woningbouwontwikkeling in Oosterwold sedert 2001, althans enig later jaar gelegen voor 2016. Verwerking van dit aspect in het RIP zal een nog groter beroep doen op de business-case van de Initiatiefnemers van het Windpark dan thans reeds het geval is.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 en ten aanzien van de uitvoerbaarheid naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen. Er is bij de uitvoerbaarheid rekening gehouden met de mogelijke gevolgen van stilstand voor projecten die uiterlijk op 10 november 2016 een overeenkomst hadden of een vergunning. In een gezamenlijke bestuurlijk overleg van betrokken overheden bij het Windpark Zeewolde en de woningbouwontwikkeling Oosterwold is op 10 november 2016 afgesproken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit neemt, waarbij zij rekening houdt met de woningbouwontwikkelingen tot dan toe. Vanaf dat moment hebben de gemeenten Almere en Zeewolde en de projectorganisatie Oosterwold aan initiatiefnemers binnen Oosterwold kenbaar kunnen maken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde zal publiceren. Hierbij wordt geen andere scheiding aangebracht dan een scheiding tussen woningbouwontwikkelingen die plaats gaan vinden (omdat dit middels een intentie- en/of anterieure overeenkomst in een bepaalde mate van zekerheid is vastgesteld) en mogelijke woningbouwontwikkelingen in de toekomst die niet zeker zijn.	
38.29	Uit de beschrijving van de kennelijk gesloten anterieure overeenkomst in § 7.1 van de toelichting bij het RIP moet worden afgeleid dat planschade zal worden verhaald op de Initiatiefnemer. Aldus is sprake van een situatie waarin de Initiatiefnemer de kosten van de planschadevergoeding die aan GEM Spiegelhout, maar ook aan alle andere partijen die daar aanspraak op kunnen maken, zal worden toegekend moeten dragen. Het gaat daarbij potentieel om zeer aanzienlijke bedragen. Op geen enkele wijze is inzichtelijk gemaakt dat de Initiatiefnemer daartoe in staat is. Daarbij moet worden bedacht dat de Initiatiefnemer geen kapitaalcrachtige belegger of exploitant is, maar een vereniging, voor zover bekend bestaande uit particuliere grondeigenaren en agrariërs, die speciaal voor dit project is opgericht. Nu op geen enkele wijze inzicht is geboden in het kunnen dragen van de planschade door de Initiatiefnemer - de toelichting wekt de indruk dat niet is nagedacht over de vraag of de Initiatiefnemer daartoe wel in staat is - is sprake van een onvolledige en onzorgvuldige voorbereiding, beoordeling en afweging.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 en ten aanzien van planschade naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen. Bij de begroting van planschade is rekening gehouden met de mogelijke gevolgen voor Bestemmingsplan Chw Oosterwold en daaruit voortvloeiende tegemoetkomingen.	

38.30	<p>In de paragraaf met betrekking tot de financiële uitvoerbaarheid wordt verder beschreven dat voor de totstandkoming van het project een SDE+-subsidie zal worden aangevraagd, welke zal worden gebruikt om de onrendabele top te compenseren. Ten onrechte is geen inzicht geboden in de waarschijnlijkheid dat deze subsidie zal (kunnen) worden verleend. Zonder een dergelijk inzicht kan niet onder verwijzing naar het voornemen om een dergelijke subsidie aan te vragen worden gesteld dat het project wel financieel uitvoerbaar zal zijn. Deze subsidie is, blijkens de regulier daaraan te stellen voorwaarden, in ieder geval niet bedoeld om de kosten van het moeten vergoeden van planschadeclaims van belanghebbenden zoals GEM Spiegelhout te dekken. In zoverre zal derhalve in ieder geval sprake zijn van een tekort, waarvan op geen enkele wijze inzichtelijk is hoe, en ook niet aanneemelijk is dat, de Initiatiefnemer dat zal kunnen opvangen. Indien en voor zover zou worden gemeend dat de subsidie wel kan worden benut voor (ook) het dragen van de kosten van het moeten vergoeden van planschadeclaims, is sprake van verboden staatssteun. De Initiatiefnemer zal niet in staat zijn het project zonder die steun of na het moeten terugbetalen van die steun nog te realiseren. Ook hieruit volgt dat het project niet (financieel) uitvoerbaar is.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
38.31	<p>Het project is (ook fysiek) niet uitvoerbaar, nu de Initiatiefnemer niet beschikt over de eigendom of de gebruiksrechten van alle in het project betrokken gronden, waaronder de Gronden van GEM Spiegelhout, GEM Spiegelhout geen deel uitmaakt van de Initiatiefnemer en daartoe evenmin met juridische middelen gedwongen kan worden, en niet valt in te zien op welke juridische grondslagen de Initiatiefnemer alsnog de medewerking van GEM Spiegelhout ten behoeve van realisering van het Windpark zou kunnen verkrijgen.</p>	<p>Zie ook de beantwoording op zienswijze 24.1. Met deze indiener heeft de initiatiefnemer sinds de ter inzage legging van de ontwerp besluiten contact gehad om op minnelijke basis tot overeenstemming proberen te komen.</p> <p>Ten aanzien van de beschikking over grondposities is in het inpassingsplan toegevoegd dat de initiatiefnemer de intentie heeft uitgesproken dat, mocht zij onverhoopt de betreffende grondposities niet tijdig kunnen verwerven, een zogenoemde goedkoopplichtbeschikking op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht zal aanvragen. Deze beschikking kan dan vervolgens door het bevoegd gezag (de minister van IenM) worden verleend. Het ontbreken van deze privaatrechtelijke toestemmingen staat de uitvoering van het inpassingsplan om die redenen niet in de weg.</p>	
38.32	<p>In het oRIP wordt melding gemaakt van toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht, doch daarvan is GEM Spiegelhout nog niets gebleken. Dit betekent dat GEM Spiegelhout haar verweer tegen eventuele toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht nog niet (eens) heeft behoeven te formuleren. Dat inzet van dit instrument succesvol zal zijn, staat derhalve alderminst vast, en kan in het kader van dit oRIP niet eens worden beoordeeld nu de belangen en standpunten van de grondeigenaren in kwestie nog niet eens zijn verzameld, laat staat beoordeeld.</p>	<p>Zie antwoord op zienswijze 38.31.</p>	
38.33	<p>Onder verwijzing naar hetgeen hierboven naar voren is gebracht, moet worden vastgesteld dat van verlening van de Wnb-vergunning behoort te worden afgezien. Enerzijds bestaat er voor het verlenen van deze vergunning geen aanleiding meer als het RIP niet wordt vastgesteld, en anderzijds treffen de inhoudelijke bezwaren tegen dat inpassingsplan ook deze vergunning, zodat zij ook daarom niet kan worden verleend.</p>	<p>De genoemde vergunning en het inpassingsplan zijn gecoördineerde besluiten, waarbij het inpassingsplan de basis vormt voor de vergunningverlening. Indien het inpassingsplan niet wordt vastgesteld kan de vergunning niet worden verleend. In het kader van zowel het inpassingsplan als de Wnb-vergunning is conform de daartoe strekkende verplichting rekening gehouden met de effecten voor Natura 2000-gebieden. Op grond van de passende beoordeling is geconcludeerd dat geen aantasting optreedt, rekening houdend met mitigerende effecten. Hetgeen in de zienswijze naar voren is gebracht, geeft geen aanleiding aan de houdbaarheid of juistheid van de passende beoordeling te twijfelen.</p>	

38.34	<p>Uit de Notitie Effecten herstructureringsperiode volgt dat bij wijze van worst case scenario als uitgangspunt is gehanteerd dat gedurende een periode van maximaal vijf jaar ruim 300 windturbines tegelijk operationeel zijn. Een meer concrete uitwerking van de herstructureringsfase wordt niet gegeven. Zo bestaat bijvoorbeeld geen inzicht in het moment waarop een turbine wordt gesaneerd of aangelegd, in welke volgorde (in tijd en/of locatie) sanering en aanleg zullen plaatsvinden, en wat daarvan de effecten zullen zijn. De uitwerking van de herstructurering zal invloed hebben op de effecten van het project op beschermde gebieden in de herstructureringsperiode. Het is immers relevant op hetzelfde moment op naastgelegen percelen sanerings- en aanlegwerkzaamheden worden uitgevoerd, of dat sanering en aanleg verspreid in tijd en/of locatie worden uitgevoerd. Door het ontbreken van een (meer) concrete uitwerking en beoordeling in dit verband is sprake van een ondeugdelijke onderbouwing van de effecten van de herstructureringsperiode op beschermde gebieden, die niet aan de Wnb-vergunning ten grondslag mag worden gelegd.</p>	<p>Voor de alternatieven is alleen de eindsituatie beoordeeld (de situatie waarin windpark Zeewolde is gerealiseerd en de bestaande turbines zijn gesaneerd). De periode van herstructurering, en daarmee de milieueffecten, zijn tijdelijk van aard en niet bepalend voor de uitkomst van het alternatievenonderzoek. Ten behoeve van de besluitvorming is wel onderzoek verricht naar de worst case effecten van de herstructureringsperiode, waarbij is uitgegaan van de aanwezigheid van alle windturbines, oud en nieuw, voor de periode van zeven jaar. Daarbij is ook gekeken naar de ecologische effecten. Met inachtneming van de mitigerende maatregelen ten behoeve van het kiekendiefgebied treedt er geen aantasting van de Natura 2000-gebieden op.</p> <p>In bijlage I bij de regels is een saneringslijst opgenomen. Hier staan de windturbines genoemd welke bij start bouw worden gesaneerd. Hiermee wordt inzicht gegeven in welke turbines eerst worden gesaneerd.</p>	
38.35	<p>De Wnb-vergunning wordt onder meer verleend vanwege de aantasting van percelen die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de bruine en blauwe kiekendief. Dit foerageergebied geldt als compensatie in de zin van de Natuurbeschermingswet 1998 (oud) voor andere ruimtelijke ontwikkelingen in Almere en Lelystad, en is volgens het Natura 2000-beheerplan Oostvaardersplassen bewust daartoe ingericht omdat het een belangrijke rol speelt voor de staat van instandhouding van broedende kiekendieven (p. 63 en 64). Het druist volledig tegen het systeem van de Wnb en de EU Habitat- en Vogelrichtlijn in om compensatiegebieden die kennelijk noodzakelijk zijn voor de staat van instandhouding van deze vogelsoorten door een nieuwe ontwikkeling aan te tasten. Het feit dat de Wnb-vergunning en onderliggende rapporten uitgaan van mitigatie van effecten, welk uitgangspunt overigens ook wordt bestreden (zie § 12.9), doet daaraan niet af. De Wnb-vergunning wordt hiermee verleend in strijd met de Wnb en genoemde EU richtlijnen.</p>	<p>In de vergunning is beoordeeld wat de effecten zijn van de ontwikkeling van windturbines in deze compensatiegebieden. In deze gebieden staan reeds windturbines, deze worden voor de plaatsing van een nieuwe windturbine verwijderd. Uit de passende beoordeling volgt dat kiekendieven geen of hooguit verwaarloosbare verstoring ondervinden van windturbines. De windturbines worden verwijderd en verplaatst buiten het broedseizoen van de kiekendieven om effecten te voorkomen.</p>	
38.36	<p>De Notitie Effecten VKA-hoog concludeert dat een verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitats in nabijgelegen Natura 2000-gebieden als gevolg van de aanleg en het gebruik van Windpark Zeewolde op voorhand met zekerheid is uitgesloten. De enkele stelling dat depositie verwaarloosbaar is, is echter volgens vaste rechtspraak onvoldoende voor de conclusie dat het plan geen significante negatief effect met zich brengt. Deze conclusie kan (tevens) alleen worden getrokken op basis van objectief verifieerbare gegevens verkregen uit op de individuele situatie toegesneden onderzoek. Aangezien het uitblijven van significante negatieve effecten aldus niet is verzekerd, wordt de Wnb-vergunning ten onrechte verleend.</p>	<p>Voor het Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 is een passende beoordeling opgesteld waarbij de effecten van stikstofdepositie in cumulatie voor de looptijd van het programma in beeld zijn gebracht. Daarbij is de conclusie getrokken dat significant negatieve effecten op voorhand met zekerheid uitgesloten kunnen worden. Dat geldt daarmee voor elk project dat gebruik maakt van het instrumentarium dat ontwikkeld is voor het PAS (d.w.z. AERIUS).</p>	

38.41	<p>Voorschrift 17 bepaalt dat de bestaande windturbines in het foerageergebied eerst dienen te worden verwijderd voordat de nieuwe windturbines in dit gebied mogen worden gerealiseerd. Aan dit voorschrift is geen termijn gekoppeld, hetgeen kan betekenen dat het gebied op verspreide momenten en daarmee gedurende een lange periode ernstig kan worden verstoord. Door het ontbreken van deze termijn is mitigatie ten onrechte niet verzekerd en is de Wnb-vergunning verleend in strijd met de Wnb. Bovendien gaan zowel dit voorschrift als de overwegingen in dat verband in de Passende Beoordeling ervan uit dat mitigatie daadwerkelijk aan de orde is omdat de negatieve effecten van de nieuwe windturbines gelijk zijn aan die van de bestaande turbines. Zoals hiervoor uiteengezet (§ 12.6), gaat deze stelling niet op. Voor de effecten van de nieuwe windturbines zijn, ook voor het optimale foerageergebied, niet alleen het aantal windturbines, maar ook bijvoorbeeld locatie, afstand en type windturbine van belang. Niet is uitgesloten dat de nieuwe windturbines aanzienlijk meer negatieve effecten zullen hebben dan de bestaande windturbines.</p>	<p>In voorschrift 14 staat het volgende aangegeven: Op de percelen (perceel Hoekman en De Bruijker) ten zuidoosten van de A6 die zijn ingericht als optimaal foerageergebied voor de kiekendieven worden alle werkzaamheden buiten het broedseizoen van kiekendieven uitgevoerd. Dit betekent dat er geen werkzaamheden plaats mogen vinden tijdens het broedseizoen van kiekendieven. In de vergunning zullen wij deze periode aanscherpen tot 1 maart- 1 oktober.</p>	
38.42	<p>Voorschrift 16 bepaalt dat de vegetatie die wordt aangetast in het optimale foerageergebied na afloop van de werkzaamheden moet worden ingezaaid ten behoeve van de foerageercondities. Dit betreft een compenserende maatregel en geen mitigerende maatregel. De effecten van de aantasting worden hiermee immers niet voorkomen, zij worden mogelijk slechts achteraf beperkt. Daarbij komt dat voor het aanmerken van een maatregel als mitigerende maatregel en het als zodanig betrekken daarvan bij vergunningverlening, op basis van volledige, precieze en definitieve conclusies de zekerheid moet zijn verkregen dat zich geen versturende of verslechterende effecten zullen voordoen. Dat is hier niet het geval. Aangezien aldus van een mitigerende maatregel geen sprake is, is het voorkomen van aantasting van het optimale foerageergebied ten onrechte niet verzekerd en kan de Wnb-vergunning niet worden verleend.</p>	<p>In voorschrift 15 staat het volgende aangegeven: De Infrastructuur voor de aanleg en het onderhoud van de windturbines op de percelen met optimaal foerageergebied voor kiekendieven moet zoveel mogelijk op aangrenzende percelen te worden aangelegd. Hiervan dient in het werkplan (zie voorschrift 7) een kaart te worden opgenomen. Dit voorschrift is opgenomen om de vegetatie op de percelen zo min mogelijk te beïnvloeden. Door na afloop van de werkzaamheden (einde winterseizoen als de kiekendieven nog geen gebruik maken van het gebied) het gebied in te zaaien met een specifiek vegetatiemengsel wordt ervoor gezorgd dat het gebied weer optimaal functioneert als de kiekendieven er gebruik van willen maken. Hierdoor is het een mitigerende maatregel.</p>	
38.43	<p>Voor de watervergunning waarvan het ontwerp tevens ter inzage is gelegd, geldt, onder verwijzing naar het voorgaande, dat, omdat niet kan worden overgegaan tot vaststelling van het RIP voor het Windpark, en het project niet, althans voorlopig niet, zal worden gerealiseerd, er geen reden (meer) is deze ook vast te stellen. Uit het ontwerp-besluit blijkt ten onrechte niet dat in het kader van dit project op de voet van de Kaderrichtlijn Water door het bevoegde gezag is beoordeeld of de gevolgen van (de aanleg en instandhouding van) het Windpark leidt tot achteruitgang van de toestand van het ter plaatse aanwezige ppervlaktelichaam. Directe toetsing in het kader van de vergunningverlening is vereist. Hetgeen in § 3.3.3 van het oRIP ten aanzien van het besluit bodemkwaliteit staat vermeld, is daartoe onvoldoende. Bij achteruitgang - waarvan sprake is als een van de kwaliteits-elementen achteruit gaat, zelfs als dit niet tot een indeling in een lagere klasse leidt - moet de vergunning worden geweigerd.</p>	<p>De aanvraag om een watervergunning is getoetst aan vigerend wet- en regelgeving (waaronder de Keur en de Waterwet). Het inpassingsplan maakt geen onderdeel uit van het toetsingskader. De besluitvorming op de aanvraag om een watervergunning voor het windpark Zeewolde heeft plaatsgevonden op gronden van de waterveiligheid en waterkwantiteit. Voor wat betreft de waterkwaliteitsaspecten is in eerste instantie beoordeeld dat dit project de algemene regels op het gebied van de waterkwaliteit zou volstaan (melding). Dit is ook de reden dat dit aspect niet is meegenomen in voorliggende ontwerp watervergunning. Later is gebleken dat de algemene regels niet afdoende zijn en ten behoeve van de waterkwaliteitsaspecten voor dit project een watervergunning moet worden verleend. Hiervoor zal een separate procedure voor worden opgestart. Hierover zullen binnenkort dan ook overleggesprekken plaatsvinden tussen het waterschap en de betrokken partijen.</p>	

38.44	<p>Met het niet kunnen vaststellen van het RIP, ontvalt ook de basis aan de omgevingsvergunning. Van verlening van die vergunning behoort daarom te worden afgezien. Voor zover de omgevingsvergunning strekt tot het verlenen van een vergunning voor werkzaamheden op de Gronden, staat tevens vast dat GEM Spiegelhout daar als eigenaar geen toestemming voor heeft gegeven. Van verlening van de vergunning, die derhalve voor die gronden niet uitvoerbaar is, dient daarom in ieder geval in zoverre te worden afgezien. Voor zowel de windturbines die op de Gronden worden gerealiseerd, als voor die turbines die hun effecten in de vorm van slagschaduw en/of geluid op de Gronden doen gevoelen, geldt dat de oprichting daarvan een onevenredige inbreuk maakt op de rechten van GEM Spiegelhout. Als al zou worden overgegaan tot vaststelling van het RIP en vervolgens op basis van dat plan tot vergunningverlening zou worden overgegaan, zou het gebruikmaken van die vergunning door oprichting van de betreffende turbines onrechtmatig handelen jegens GEM Spiegelhout opleveren. Nu aldus voorzienbaar is dat, wegens het bestaan van evidente privaatrechtelijke belemmeringen, in zoverre geen uitvoering kan worden gegeven aan de omgevingsvergunning, bestaat geen belang bij de verlening van de vergunning.</p>	<p>Zie antwoord op zienswijze 38.31.</p> <p>In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan</p>	
38.45	<p>De te constateren evidente publiekrechtelijke belemmeringen kunnen evenmin worden opgelost met gedoogplichten of onteigening, gelet op het prealabele vereiste van de noodzaak daartoe, aan welk vereiste - na al het voorgaande: subsidiair, namelijk voor het geval het RIP (niettemin) zou worden vastgesteld - op te zijner tijd door GEM Spiegelhout nader aan te voeren gronden niet zal zijn voldaan.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de antwoordnota zienswijzen. Voor zover niet via minnelijke weg een grondpositie kan worden verworven, kan met toepassing van de gedoogplicht toch de windturbine worden gerealiseerd. De locatie is daarmee beschikbaar, aangezien op grond van artikel 1 Belemmeringenwet Privaatrecht (BP) een gedoogplicht wordt aangevraagd voor het realiseren en in standhouden van de windturbine met bijhorende werken. Artikel 1 (BP) geeft aan dat eenieder verplicht kan worden een werk van welke het algemeen nut bij wet is erkend te gedogen. In artikel 9g lid 1 Elektriciteitswet is vastgelegd dat: <i>'Een windpark met een capaciteit van ten minste 5 MW wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk van algemeen nut.'</i> Gezien het voorgaande is geen sprake van evidente <u>privaatrechtelijke belemmeringen</u>.</p>	

c9-OB-0039	39.1	<p>De passende beoordeling (PB) dient zowel als onderbouwing bij het RIP op grond van artikel 2.7, lid 1, Wet natuurbescherming (Wnb) als onderbouwing bij de vergunning op grond van artikel 2.7, lid 2, Wnb. Deze PB voldoet op een aantal punten niet, zodat beide besluiten dienen te worden aangepast. Door bureau Waardenburg is ook bij dit windpark het zogenaamde Flux Collision Model toegepast. Doordat een volledig overzicht van de invoergegevens ontbreekt is niet na te gaan of dit model - dat op zich kan worden toegepast voor een mortaliteitsberekening - tot de juiste voorspelling voor de mortaliteit kan leiden. Daar komt bij dat uit verschillende recente onderzoeken blijkt, dat de voorspelde mortaliteit enorm kan afwijken van de werkelijke mortaliteit. IN de PB en onderliggende stukken is daar te weinig rekening mee gehouden. Dat komt dan in strijd met het voorzorgbeginsel van de Habitatrichtlijn. Al te gemakkelijk is in de natuurtoets en de PB er van uitgegaan, dat dit windpark nauwelijks effect heeft op de Natura 2000-gebieden van de Randmeren en het Markermeer. Dat betreft dan vooral de effecten op vogels. Als gevolg daarvan ontbreekt een goede cumulatieve beschouwing van de effecten van het windpark op die gebieden. Alleen al daardoor zijn significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van die gebieden onvoldoende uitgesloten. Daarnaast is de beoordeling van mogelijke significante effecten op deze gebieden en de Oostvaardersplassen grotendeels gebaseerd op de toepassing van het zogenaamde 1% criterium. Uit bijgevoegd onderzoek van Wageningen Environmental Research (WER, voorheen Alterra) blijkt, dat het 1%-criterium lang niet in alle gevallen kan worden toegepast. Dat geldt ook voor de beoordeling van de effecten op verschillende vogelsoorten en vleermuizen in de PB. Daarnaast ontbreekt in de PB een correcte samenvoeging van de verschillende soorten effecten (mortaliteit, barrièrewerking en verstoring), de zogenaamde interne cumulatie. Bovenstaand betekent, dat ofwel door beter onderzoek moet blijken dat significante effecten toch kunnen worden uitgesloten ofwel door extra mitigerende maatregelen die effecten beperkt kunnen worden. Lukt een van beide niet, dan zal dit windpark moeten worden onderworpen aan de ADC-toets (zijn er alternatieven, zo niet zijn er dan dwingende redenen van groot openbaar belang en zo ja, kunnen alle negatieve effecten worden gecompenseerd).</p>	<p>In §3.2.2. en bijlage 7 van de Passende Beoordeling wordt de essentie en het gebruik van het Flux Collision Model uitgelegd. Voor zover aanvaringskansen beschikbaar zijn is het Flux Collision Model gebruikt om het aantal slachtoffers onder alle relevante vogelsoorten te berekenen. De parameters en aannames die hierbij gebruikt worden zijn per soortgroep expliciet beschreven in §3.2.2. Hierbij wordt expliciet beschreven welke aanvaringskansen, welke soortspecifieke flux, welke uitwijking en welk aandeel op rotorhoogte zijn gebruikt in de modelberekening.</p> <p>De zienswijze maakt niet duidelijk uit welke recente onderzoeken zou blijken dat de voorspelde mortaliteit enorm kan afwijken van de werkelijke mortaliteit. Wij wijzen erop dat bij de slachtofferberekening met het Flux Collision Model een worst case benadering is gehanteerd en dat de effecten derhalve eerder overschat dan onderschat zijn.</p> <p>In Hoofdstuk 5 van de Passende Beoordeling is voor alle vogelsoorten waarvoor Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn aangewezen beschreven in hoeverre er sprake is van een relatie met het plangebied van Windpark Zeewolde. Onder de vogelsoorten die een relatie hebben met het plangebied van Windpark Zeewolde blijken geen soorten die afkomstig zijn uit de Natura 2000-gebieden Markermeer en/of Randmeren. Een negatief effect op het behalen van de instandhoudingsdoelen van deze gebieden kan daarom met zekerheid uitgesloten worden. Omdat windpark Zeewolde op zichzelf geen effect heeft op het behalen van de instandhoudingsdoelen van deze gebieden is een cumulatiestudie niet aan de orde.</p> <p>Uit jurisprudentie blijkt dat de 1%-mortaliteitsnorm in windpark beoordelingen gebruikt kan worden om een orde grootte van effecten aan te geven waarbij zeker geen significante effecten op zullen treden, omdat de sterfte procentueel zeer laag is ten opzichte van de natuurlijke sterfte.</p> <p>Door na te gaan, uitgaande van een worst case scenario, of een kritische grens wordt overschreden (1%-mortaliteitsnorm) kan zekerheid verkregen worden over het al dan niet optreden van significant negatieve effecten. Ter beoordeling van de omvang van het effect van het aantal aanvaringslachtoffers, is 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte (1%-mortaliteitsnorm) van die soort in het Natura 2000-gebied bij de beoordeling aangehouden als eerste zeef om te zien of significante effecten al dan niet zouden kunnen optreden (Steunpunt Natura 2000, 2010). Indien de voorspelde sterfte niet hoger is dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de betrokken populatie, kunnen significant negatieve effecten met zekerheid worden uitgesloten.</p>	
	39.1 vervolg		<p>Volgens het onderzoek van de WER kan de 1%-mortaliteitsnorm niet als veilige norm gebruikt worden voor kwetsbare populaties (oftewel populaties die kleiner zijn dan de doelaantallen of die een dalende trend vertonen). In het desbetreffende rapport wordt voor het eerst de niet eerder beschreven en/of gevalideerde Population Persistence Index (PPI) geïntroduceerd, wat een manier is om de bestendigheid van populaties uit te drukken. Door middel van populatiemodellering kunnen veranderingen in de PPI als gevolg van een verhoogde mortaliteit in beeld worden gebracht. Dit is echter geen praktisch hanteerbare norm of wetenschappelijk verantwoorde grenswaarde die als alternatief voor de 1%-mortaliteitsnorm zou kunnen dienen.</p>	

	39.2	<p>Bij de ter inzage gelegde stukken ontbreekt een ontwerp voor de ontheffing op grond van hoofdstuk 3 van de Wnb noch maakt dit onderdeel uit van de omgevingsvergunning. Het RIP mist voldoende onderbouwing dat een ontheffing verleend kan worden. Dat komt mede door het ontbreken van een beoordeling van de gezamenlijke effecten van projecten op vogel- en vleermuispopulaties in relatie tot de hiervoor al aangegeven gebreken bij de toepassing van het 1 %-criterium.</p>	<p>De Population Persistence Index (PPI) gaat uit van de populatieomvang en van de overleving van de betrokken populatie. De maat PPI is een abstract getal. De verandering in deze maat als gevolg van additionele sterfte levert een relatief getal (RpPi). Dit relatieve getal heeft geen direct verband met de aantallen broedparen of aantallen vogels zoals die in Natura 2000-context van belang zijn. De PPI is een onbruikbare maat voor de effectbepaling van een project op de doelstellingen van een Natura 2000-gebied, en vormt geen beter (wetenschappelijk) alternatief voor het 1%-criterium zoals door de opstellers van het rapport wordt gesuggereerd. Ook bevat de PPI geen aanleiding te twijfelen aan de (wetenschappelijke) toepasbaarheid van het 1%-criterium. Wanneer naast de aantasting van het leefgebied ook de sterfte en/of barrièrewerking voor een soort meer dan verwaarloosbaar is dan zouden deze tezamen van invloed zijn op de draagkracht van het gebied voor betreffende vogelsoorten en daarmee op de populatieomvang. In dat geval zou interne cumulatie aan de orde kunnen zijn. Met inachtneming van de mitigerende maatregelen blijkt dit bij windpark Zeewolde alleen voor de wilde zwaan, kolgans en grauwe gans tijdens de herstructureringsfase in potentie mogelijk. Echter, gezien de overcapaciteit in draagkracht die voor deze soorten beschikbaar is (zie draagkrachtberekeningen §6.2.3 in de Passende Beoordeling) zal de aantasting van leefgebied met zekerheid geen effect hebben op de overleving van deze soorten. Interne cumulatie is daarom niet aan de orde. De effecten van Windpark Zeewolde die na mitigatie resteren (de 'resteffecten'), worden in cumulatie wel met de effecten van andere plannen en projecten in de omgeving van Natura 2000-gebied de Oostvaardersplassen beoordeeld (externe cumulatie). Zie uitspraak ABR van 1 april 2009 in zaaknr. 200801465/1/R2, uitspraak ABR van 29 december 2010 in zaaknr. 200908100/1/R1, de uitspraak ABR van 8 februari 2012 in zaaknr. 201100875/1/R2 en uitspraak ABR van 4 mei 2016 in zaaknr. 201508490/1/R6.</p>	
c9-OB-0040	40.1	<p>De Ontwikkelgroep wil en kan bijdragen aan de sanerings- en opschalingsplannen voor de gemeente Zeewolde zoals deze tot stand zijn gekomen door de provincie Flevoland en de gemeente Zeewolde in samenwerking met de ministeries van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu, de gemeente Almere en de Ontwikkelvereniging. Binnen de Ontwikkelgroep zijn agrariërs met grond, agrariërs met windturbines en windenergiebedrijven met bestaande windturbines (Raedthuys en De Wolf) in het plangebied vertegenwoordigd. De Ontwikkelgroep vertegenwoordigt 62 windturbines (28%) van het totaal aantal te saneren windturbines in het plangebied en beschikt over de gronden die nodig zijn voor 5 nieuwe windturbines zoals voorzien in het ontwerp-inpassingsplan. Windpark Zeewolde B.V. kan in ieder geval van 50 windturbines in eigendom van (leden van) de Ontwikkelgroep niet garanderen dat deze turbines gesaneerd worden door contracten met de turbine-eigenaren of aflopende opstalcontracten voorafgaand aan 2027 die niet verlengd zullen worden. Daarnaast is er ook nog een aantal windturbines (niet in eigendom van de Ontwikkelgroep) waarvan Windpark Zeewolde evenmin kan garanderen dat ze gesaneerd worden.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	40.2	<p>In de kern komt het bezwaar van de Ontwikkelgroep erop neer dat de betrokken overheden met het sluiten van de Intentieovereenkomst Windpark Zeewolde⁸ en de wijze waarop daar vervolgens uitvoering aan is gegeven, ten onrechte de facto aan Windpark Zeewolde B.V. een alleenrecht hebben verleend tot het bouwen en exploiteren van een grootschalig windpark in Zeewolde in een situatie waarin dat niet passend is, omdat: a) een groot aantal windturbines gesaneerd moet worden die op dit moment in eigendom toebehoren aan de Ontwikkelgroep, waarvoor de aanvrager bij zijn aanvraag niet heeft aangetoond dat deze windturbines op de in bijlage 1 bij de regels genoemde einddatum zijn verwijderd; b) voor de bouw en exploitatie van het windpark conform het ontwerp-inpassingsplan gronden benodigd zijn die in eigendom toebehoren aan 5 leden van de Ontwikkelgroep zonder dat de eigendom verworven is of zakelijke rechten gevestigd zijn; en c) de Ontwikkelgroep zelf de exploitatie van ca. 20 windturbines ter hand wil en kan nemen, in alliantie (d.w.z. in de woorden van het Regioplan, in een "samenwerkingsverband" met) met Windpark Zeewolde B.V." geheel conform de planning¹⁰ en de ruimtelijke inpassing zoals voorzien in het ontwerp-inpassingsplan, en ook passend bij de opschalings- en saneringsoperatie zo-</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

		als voorzien in het Regioplan.		
40.3	Een van de overwegingen in de Intentieovereenkomst is "dat het overgrote deel van de eigenaren van windmolens, eigenaren en gebruikers van gronden en bewoners van deelgebied zuid lid is van de Ontwikkelvereniging Zeewolde en dat deze leden gezamenlijk de ontwikkeling en exploitatie van een nieuwe generatie windturbines op zich willen nemen." Dat is tot op heden niet de feitelijke situatie. Zoals het er nu naar uitziet, zal voor bijna 25% van de te saneren windturbines een onteigeningsprocedure moeten worden gevolgd en is voor dit aanzienlijke deel van de te saneren windturbines bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor het bouwen van de windturbines niet voldaan aan artikel 5.2 onder a van de planregels.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.		
40.4	Aan de Ontwikkelgroep zijn - zoals bij de betrokken overheidspartijen en bij de initiatiefnemer bekend is - onvoldoende aanknopingspunten geboden voor deelname als lid in de Ontwikkelvereniging c.q. in Windpark Zeewolde B.V. .	Ten aanzien van het participatieproces wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.		
40.5	De discussie in het bemiddelingstraject is niet gestrand vanwege het door de Ontwikkelgroep gewenste recht op eigen exploitatie, maar vanwege het in die constellatie (van een samenwerkingsverband) door Windpark Zeewolde B.V. gerechtvaardigd geachte aandeel van de Ontwikkelgroep daarin. Dat aandeel bleek bij een recht op eigen exploitatie veel beperkter te zijn (maximaal 13 windturbines) dan bij een toetreding tot Windpark Zeewolde B.V. zonder zelfstandige exploitatie (uitgedrukt in opgesteld vermogen ca. 20 windturbines), zonder dat daarvoor enige objectieve rechtvaardiging is aangereikt. Anders gezegd, ofschoon over de mogelijkheid van een zelfstandige exploitatie door de participanten in het bemiddelingstraject binnen de planologische kaders en planning geen verschil van mening bestond - dit was juist het uitgangspunt van het bemiddelingstraject - heeft Windpark Zeewolde B.V. een streep getrokken bij 13 turbines. Dat is veel minder dan overeenkomt met de voor het plangebied geldende opschalingsfactor (zie hierna, onder 2.1.10). Daarbij heeft Windpark Zeewolde B.V. zich niet bekommerd om een onderbouwing laat staan rechtvaardiging daarvoor, hetzij planologisch, hetzij financieel, hetzij qua planning, hetzij anderszins de uitvoerbaarheid van het plan betreffende. De Ontwikkelgroep ziet overigens (nog steeds) voldoende mogelijkheden om in een samenwerkingsverband met Windpark Zeewolde B.V. de verantwoordelijkheid te nemen voor de bouw en exploitatie van 20 nieuwe windturbines met een gemiddelde verdien capaciteit en als onderdeel van het inpassingsplan Windpark Zeewolde met bijbehorende saneringsopgaaf, conform de ruimtelijke inpassing zoals voorzien in het ontwerp-inpassingsplan en conform de daarbij behorende planning. Dit voorstel correspondeert met een opschalingsfactor van 1.21 voor de ontwikkelgroep en een opschalingsfactor voor Windpark Zeewolde B.V. van 1.64. De opschalingsfactor voor het gehele plangebied bedraagt 1.52. 13 De Ontwikkelgroep heeft bij dit aanbod - dat ook in het bemidde-	Ten aanzien van het participatieproces wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.		

		<p>lingstraject is gedaan - steeds aangegeven dat zij een reële risicoopslag wil betalen voor de gemaakte kosten in het kader van de ruimtelijke procedure van het windpark en heeft hiervoor een risico-opslag van 100% voorgesteld. Dit alles sluit aan bij de door de Ontwikkelgroep voorgestelde verdelingssystematiek gedurende het bemiddelingsproces, samengevat: "Hanteer dezelfde opschalingsfactor voor het gehele plangebied en zorg dat alle inwoners zonder windturbine in het plangebied op dezelfde wijze kunnen deelnemen als de inwoners met windturbine in het plangebied." De uitkomsten van deze systematiek bevestigen dat het voorstel van de Ontwikkelgroep een reëel voorstel is. Er is naar het oordeel van de ontwikkelgroep objectief beschouwd (d.w.z.: technisch, planologisch en qua planning) geen enkele reden waarom de Ontwikkelgroep niet een met de opschalingsfactor corresponderend aantal turbines kan en mag exploiteren. Zo gezien, is het door Windpark Zeewolde B.V. als maximum geboden aantal van 13 turbines niet reëel.</p>		
40.6	<p>De Ontwikkelgroep verzoekt de ministers voorafgaand aan de vaststelling van het inpassingsplan met klem de uitvoerbaarheid van het ontwerp-inpassingsplan (en de daarop gebaseerde aanvraag voor de omgevingsvergunning conform artikel 5.2 onder a van het ontwerp-inpassingsplan) nader te toetsen en daarbij gemotiveerd en onderbouwd de vraag te beantwoorden of de uitvoerbaarheid van het ontwerp-inpassingsplan met betrekking tot de randvoorwaardelijke saneringsverplichting voldoende is aangetoond. Windpark Zeewolde B.V. kan in ieder geval voor 50 van de 221 te saneren windturbines niet aantonen dat deze windturbines op de einddatum conform de planregels zijn verwijderd. Hiermee staat de uitvoerbaarheid van het ontwerp-inpassingsplan op losse schroeven. In de plantoelichting wordt hieraan geen enkele aandacht besteed.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>		
40.7	<p>In het ontwerp-inpassingsplan wordt in de toelichting (hoofdstuk 7) ingegaan op de economische uitvoerbaarheid. Hierbij wordt geen aandacht besteed aan de kosten van het niet-vrijwillig saneren van (een aanzienlijk deel van) de bestaande windturbines. De Ontwikkelgroep meent dat inzicht moet worden gegeven in deze financiële onderbouwing en dat zonder een dergelijke onderbouwing serieuze twijfel bestaat over de financiële en economische haalbaarheid van het inpassingsplan.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>		
40.8	<p>Deze twijfel over de financieel-economische haalbaarheid wordt versterkt door het gegeven dat de saneringsvergoeding die ten behoeve van de realisatie van het windpark Zeewolde door de Windpark Zeewolde B.V. is aangeboden, juist vanwege de economische haalbaarheid, niet (meer) gebaseerd is op een technische levensduur van 30 jaar zoals aanvankelijk beoogd, maar op een technische levensduur van 25 jaar. Een conservatief berekende schadeloosstelling conform de Onteigeningswet voor de 50 turbines van de Ontwikkelgroep (bijlage 5) laat zien dat de onteigeningsvergoeding een veelvoud zou zijn van de saneringsvergoeding die voor zover bekend in de business case van het Windpark Zeewolde tot uitgangspunt is genomen. Het staat daarmee voor de Ontwikkelgroep vast dat een ontwerp-inpassingsplan waarvoor het onteigeningsinstrument op deze schaal moet worden ingezet, economisch niet uitvoerbaar is. Dit is in strijd met artikel 3.6.1, eerste lid onder f van het Besluit ruimtelijke ordening.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>		

40.9	Naast de 62 bestaande windturbines zijn enkele leden van de Ontwikkelgroep ook eigenaar van vijf percelen waarop een nieuwe windturbine in het ontwerp-inpassingsplan is voorzien. Voor deze locaties bestaat geen overeenstemming tussen de initiatiefnemer en de grondeigenaren.	Ten aanzien van de beschikking over grondposities is in het inpassingsplan toegelicht dat de initiatiefnemer de intentie heeft uitgesproken dat, mocht zij onverhoopt de betreffende grondposities niet tijdig kunnen verwerven, een zogenoemde goedplichtbeschikking op grond van de Belemmeringenwet Privaatrecht zal aanvragen. Deze beschikking kan dan vervolgens door het bevoegd gezag (de minister van IenM) worden verleend. Het ontbreken van deze privaatrechtelijke toestemmingen staat de uitvoering van het inpassingsplan om die redenen niet in de weg.	
40.10	door de betrokken overheden wordt de facto zonder wettelijke basis een alleenrecht aan een particuliere ontwikkelaar gegeven (en gehandhaafd, zie bijlage 4), terwijl de eigenaren van deze vijf percelen - al dan niet in een samenwerkingsverband met Windpark Zeewolde B.V. - tot zelfrealisatie van hetzelfde (particuliere) initiatief kunnen en wensen over te gaan (zie hoofdstuk 2 hiervoor). Dit klemt te meer omdat de betrokkenheid van de bestaande windturbine-eigenaren en de grondeigenaren in alle onderliggende beleidsdocumenten als randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling wordt beschouwd. Ook om deze reden bestaan serieuze twijfels over de uitvoerbaarheid van het ontwerp-inpassingsplan.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	
40.11	de omgevingsvergunning voor de bouw en exploitatie van het windpark niet worden verleend, nu uit de aanvraag voor de omgevingsvergunning niet blijkt dat wordt voldaan aan artikel 5.2 onder a van de regels van het ontwerp-inpassingsplan. In de aanvraag wordt immers niet aangetoond dat de in bijlage 1 van de regels opgenomen bestaande windturbines op de daarbij vermelde datum zijn verwijderd.	Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.	
40.12	Er zijn vier nieuwe windturbines dichtbij zijn woning aan de gepland, waarvan 1 windturbine op het perceel van de eigenaar van de woning, zelf. Deze windturbines staan op een afstand van circa 350m, 550m, 650m resp. 750m van de woning. Dit brengt naar verwachting een te hoog geluidsniveau met zich mee op deze woning dat met mitigatie niet oplosbaar is, althans uit de ter visie gelegde stukken blijkt niet dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Initiatiefnemer heeft hierover geen afspraken gemaakt met de . De realisatie van al deze vier windturbines lijkt hiermee niet haalbaar binnen de (financiële) beperkingen van mitigatie.	Met deze indiener heeft de initiatiefnemer sinds de ter inzage legging van de ontwerp besluiten contact gehad om op minnelijke basis tot overeenstemming proberen te komen. Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Uit het MER blijkt dat dit voor het geval is en zal de mitigerende maatregel stilstand van de windturbine worden toegepast zodat er niet te veel slagschaduw plaatsvindt en de mitigerende maatregel geluidsmodus worden toegepast om aan de norm voor geluid te voldoen. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaantvaardbare hinder. Er is geen twijfel aan de (financiële) uitvoerbaarheid van het windpark.	
40.13	Gezien de rol en positie van de Ontwikkelgroep meent zij dan ook dat haar de kans dient te worden gegeven om in een samenwerkingsverband met Windpark Zeewolde B.V. een deel van het windpark te kunnen realiseren en exploiteren dat correspondeert met de gevestigde posities (windturbines en grond) binnen de Ontwikkelgroep, in combinatie met de bijbehorende vereiste sanering, om op deze wijze het ontwerp-inpassingsplan uitvoerbaar te maken. De Ontwikkelgroep heeft hiervoor reële oplossingen (rekening houdend met een belang voor inwoners uit het plangebied zonder huidige windturbine) aangereikt tijdens de gesprekken onder leiding van bemiddelaars. Met vaststelling van het ontwerp-inpassingsplan in de huidige vorm en verlening van de daarop gebaseerde omgevingsvergunning conform het ontwerp-besluit, wordt hier ten onrechte geen rekening mee gehouden en is de (tijdelijke) uitvoerbaarheid van het gehele sanerings- en opschalingsplan niet aangetoond.	Zoals is verwoord in hoofdstuk 4 en 7 van de plantoelichting zijn de uitkomsten van de bemiddelingspoging tussen de initiatiefnemer en de ontwikkelgroep geen aanleiding geweest om de besluitvormingsprocedure voor dit inpassingsplan stil te leggen of aan te passen. Belangrijkste reden daarvoor is dat de vereniging het overgrote aandeel van de te saneren windturbines heeft gecontracteerd en dat door voortzetting op deze wijze de beleidsdoelen ten aanzien van de sanering en opschaling in 2020 in zicht blijven. De betrokken overheden achtte het voorts onhaalbaar om beide partijen elk een deel van het plan te laten uitvoeren, omdat dit ten koste gaat van de ruimtelijke doelen van het Regioplan en de voortgang van het gebiedsproces en risico's bestonden voor de financiële uitvoerbaarheid vanwege de noodzakelijke saneringsverplichtingen bij de realisatie van nieuwe windturbines. Verder vormt de uitkomst van het bemiddelingsproces op zichzelf geen aspect dat betrokken moet of kan worden in de voorliggende besluitvorming. In aanvulling daarop zijn afspraken gemaakt tussen de betrokken overheden en de initiatiefnemer om de beoogde sanering van de bestaande solitaire windturbines uiterlijk in 2026 zeker te stellen. In tegenstelling tot wat in de zienswijze wordt aangevoerd, is de uitvoerbaarheid van het project als geheel (nieuwbouw en sanering) wel degelijk zeker gesteld.	

c9-OB-0041	41.1	Reclamant vindt het onjuist dat hij als langjarig grondgebruiker in het geheel niet in aanmerking komt voor deelname aan het wind molenproject. Reclamant is van mening dat met realiseren van het Windpark Zeewolde rekening moet worden gehouden met de belangen van de grondgebruikers. In het geval van reclamant heeft hij al bijna twintig jaar grond gepacht/gehuurd.	Met deze indiener is door de initiatiefnemer in het verleden meerdere malen contact geweest. De voorwaarden voor lidmaatschap zijn in een zorgvuldig proces tot stand gekomen. Helaas voldoet de betreffende situatie niet aan de criteria voor lidmaatschap, omdat de indiener niet aannemelijk kunnen maken dat het om langdurige gebruikscontracten gaat. Indien dit wel het geval is verzoekt de initiatiefnemer om blijk van deze langdurige rechtspositie inzichtelijk te maken.	
	41.2	Reclamant constateert dat hij op basis van mededelingen vanuit de vereniging als jaarlijks pachter/huurder nergens voor in aanmerking komt. Reclamant is van mening dat ook pachters die jaarlijks dezelfde percelen pachten/huren in aanmerking moeten komen voor deelname.	Zie de beantwoording op zienswijze 41.1.	
c9-OB-0042	42.1	In de kern hebben cliënten hierin aangegeven dat zij van mening zijn dat het voorontwerp-RIP niet op deze wijze kan worden vastgesteld en niet strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening, omdat: (i) ten onrechte de gebiedsontwikkeling Oosterwold, waaronder de initiatieven van cliënten, niet is betrokken in het voorontwerp-RIP; (ii) de negatieve gevolgen van het Windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht, nu de gebiedsontwikkeling Oosterwold niet is meegenomen in de referentiesituatie; en (iii) in strijd wordt gehandeld met ruimtelijk beleid. het ontwerp-rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 van de ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu (de 'ministers') (het 'ontwerp-RIP'); en de ontwerp-omgevingsvergunning van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde (kenmerk: nr. 16z0013723) de ('ontwerp-omgevingsvergunning'); en de ontwerp-vergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 26 januari 2017 van de Gedeputeerde Staten van Flevoland (de 'ontwerpnatuurvergunning'); en de ontwerp-watervergunning van het College van Dijkgraaf Heemraden van het waterschap Zuiderzeeland.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	42.2	Cliënten zijn van mening dat het ontwerp-RIP niet op deze wijze kan worden vastgesteld, omdat: (i) de gevolgen voor de gebiedsontwikkeling Oosterwold en de inpassing daarvan naast het windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht; (ii) de ontwikkelplannen van cliënten ten onrechte buiten de afstemmingsregel vallen; (iii) geen sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat; (iv) ten onrechte geen aanpassing van de uitruil van rood kavels heeft plaatsgevonden, en; (v) sprake is van strijd met het vigerende ruimtelijk beleid.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	42.3	Kennelijk is in januari 2017 een onderzoek opgeleverd dat onder andere ingaat op de effecten van het windpark Zeewolde op de ontwikkelopgave in Oosterwold. Dit rapport hebben cliënten niet bij de stukken aangetroffen. Graag ontvangen zij daartoe een afschrift van dit rapport, dat al ter inzage had moeten worden gelegd.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen. Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Het rapport laat zien dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde). In hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan wordt ingegaan op het bestuurlijke afstemmingstraject. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming.	

42.4	<p>Cliënten constateren in ieder geval dat de bestuurders van Oosterwold, de ministers en het Windpark Zeewolde hebben afgesproken te bekijken welke van de geschetste mogelijkheden zij kunnen implementeren zodat de ontwikkeling van Oosterwold alsmede het windpark naast elkaar en zo samenhangend mogelijk vorm kunnen krijgen. Het spreekt voor zich dat cliënten graag betrokken worden bij die aanpassingen en de mogelijkheden daartoe. Cliënten menen dat het volkomen terecht is dat (kennelijk) alsnog onderzoek wordt gedaan door de ministers naar de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold (een belang van nationale orde) en de inpassing van het windpark Zeewolde. Cliënten zijn wel van mening dat verdere besluitvorming niet kan plaatsvinden zonder de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
42.5	<p>Het ontwerp-RIP maakt het mogelijk dat nabij de percelen van cliënten windturbines gerealiseerd mogen worden met een ashoogte hoger dan 120 meter. De motivering dat dit noodzakelijk is, overtuigt cliënten niet, zoals wordt toegelicht onder 6 van deze zienswijzen.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
42.6	<p>Cliënten vallen buiten de afstemmingsregeling, terwijl zij al zestien jaar grondposities hebben in Oosterwold (zoals ook bekend is bij de overheidspartijen). Er zijn diverse rijks- en gemeentelijke beleidsdocumenten (zie hiervoor) vastgesteld die een nadere invulling geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Hieruit volgt dat de gebiedsontwikkeling van Oosterwold een zekere ontwikkeling betreft en dat cliënten daarvan ook mochten uitgaan. Op grond van de afstemmingsregeling wordt jegens cliënten geen aanpassing gemaakt, die de hinder van windmolens beperkt bij woningbouwontwikkeling. Cliënten menen dat deze grens niet juist is getrokken en dat zij - gelet op de voorgeschiedenis - ook hadden moeten kunnen profiteren van de afstemmingsregeling. Hierbij merken cliënten op dat zij sinds geruime tijd met de gemeente Almere in gesprek zijn over de ontwikkelplannen en zij op 1 november 2016 het laatste ontwikkelvoorstel ter toetsing aan de gebiedsregisseur Oosterwold hebben voorgelegd. Tot slot wijzen cliënten erop dat zij verder zijn in de planontwikkeling dan initiatiefnemers die slechts een intentieovereenkomst hebben gesloten met de gemeente en nog geen concrete plannen ter toetsing hebben voorgelegd.</p>	<p>In een gezamenlijke bestuurlijk overleg van betrokken overheden bij het Windpark Zeewolde en de woningbouwontwikkeling Oosterwold is op 10 november 2016 afgesproken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit neemt, waarbij zij rekening houdt met de woningbouwontwikkelingen tot dan toe. Vanaf dat moment hebben de gemeenten Almere en Zeewolde en de projectorganisatie Oosterwold aan initiatiefnemers binnen Oosterwold kenbaar kunnen maken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde zal publiceren. Hierbij wordt geen andere scheiding aangebracht dan een scheiding tussen woningbouwontwikkelingen die plaats gaan vinden (omdat dit middels een intentie- en/of anterieure overeenkomst in een bepaalde mate van zekerheid is vastgesteld) en mogelijke woningbouwontwikkelingen in de toekomst die niet zeker zijn.</p> <p>Voor overige zaken ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
42.7	<p>Op pagina 28 van de Nota Vooroverleg wordt gesteld dat de milieuonderzoeken zijn uitgevoerd naar de omvang van de hinder van de windmolens en dat de uitkomst is dat het woon- en leefklimaat aanvaardbaar wordt geacht, mede omdat de veiligheid is gegarandeerd. Nog los van het feit dat enkel het voldoen aan (wettelijke) milieugrenswaarden niet automatisch maakt dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en dat dit een afzonderlijke vaststelling betreft, geldt dat voor potentiële kopers het woon- en leefklimaat in grote mate wordt bepaald door uitzicht, geluid, (knipper-)licht en slagschaduw. Via internet zijn talloze voorbeelden te vinden van grote weerstand wanneer besloten wordt één of meer windmolens te plaatsen. Dit maakt te ontwikkelen woningen veel minder aantrekkelijk en daar wordt nu ten onrechte geen rekening mee gehouden. Dit klemt te meer nu cliënten zich tegelijkertijd geconfronteerd zien met een star bestemmingsplan Oosterwold.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 en ten aanzien van eventuele planschade naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Voorts ten aanzien van hinder door obstakelverlichting het volgende: hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot significante aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting.</p> <p>Door rekening te houden met de elementen geluid, slagschaduw, externe veiligheid (middels wettelijke normen) en obstakelverlichting (middels een zo minst hinderlijk verlichtingsplan) wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met het woon- en leefklimaat in de omgeving van het windpark. Hierbij geldt tevens dat er sprake is van een toekomstige woningbouwontwikkeling.</p>	

42.8	<p>Cliënten menen dat met het vaststellen van het RIP tenminste - gelet op de belangen die zijn gemoeid met de woningbouwontwikkeling - erin moet voorzien dat de belangen van cliënten zo min mogelijk worden geschaad. Dit kan door in het RIP het Chw bestemmingsplan aan te passen conform het bijgaande beroepsschrift van cliënten (indien en voor zover de Afdeling op dit punt niet tornt aan de beoordelingsvrijheid van gemeenteraad van Almere). Wanneer het (ontwerp)- RIP immers zou voorzien in de mogelijkheid om rookkavels flexibeler uit te ruilen, wordt meer recht gedaan aan de belangen van cliënten, die de gronden destijds hebben aangekocht in de kenbare veronderstelling de in de structuurvisie voorziene woningbouw te realiseren.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
42.9	<p>Zoals reeds is onderbouwd, zal als gevolg van het windpark Zeewolde de gebiedsontwikkeling Oosterwold ernstig worden beperkt en kunnen minder woningen worden gerealiseerd. Dit terwijl Oosterwold op basis van de SVIR en de RRAAM onderdeel uitmaakt van het gewenste nationale ruimtelijke beleid en derhalve kwalificeert als te verwezenlijken nationaal belang. Door deze beperking van de gebiedsontwikkeling Oosterwold wordt eveneens in strijd gehandeld met het beleid van de gemeente Almere en Zeewolde, namelijk met de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold. Cliënten constateren dat in de Nota vooroverleg in het geheel niet wordt ingegaan op dit punt.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
42.10	<p>Uit de toelichting van het inpassingsplan volgt dat de wens bestaat om maximale energieproductie te realiseren binnen het plangebied en dat met kleinere windturbines minder duurzame energie wordt geproduceerd. Niet wordt per windturbine bewezen (c.q. aangetoond) dat met een ashoogte van maximaal 120 meter het vermogen daadwerkelijk ontoereikend is. ontwerp-RIP volgt dat als gevolg van de hogere windturbines, een extra hoeveelheid stroom kan worden geleverd die overeenkomt met 10.000 woningen. Deze extra hoeveelheid stroom is zo gering ten opzichte van het totaal van 280.000 woningen/huishoudens, dat cliënten hierdoor dermate onevenredig benadeeld worden. Ook om deze reden kan het windpark Zeewolde niet op deze wijze en van deze omvang doorgang vinden.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.3.</p>	
42.11	<p>Zoals ook door de Provincie Flevoland, de gemeente Almere en het Bestuurlijk Overleg Oosterwold terecht is opgeworpen, is het de vraag of het windpark met windturbines van 120 meter economisch niet uitvoerbaar is. Daarop is tot op heden geen antwoord gegeven. De documenten die betrekking hebben op de financiële uitvoerbaarheid zijn op 24 januari 2017 op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (de 'Wob') opgevraagd en verstrekt op 19 april jl. Gelet op de verlate besluitvorming, is het voor cliënten niet meer mogelijk geweest om het besluit op het Web-verzoek en de bijbehorende documenten te bestuderen en deugdelijk te betrekken bij deze zienswijze. Cliënten behouden zich het recht voor om, ook na bestudering van deze documenten, een aanvullende zienswijze in te dienen.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.3.</p>	

42.12	<p>Cliënten merken op dat zij op basis van de AERIUS-berekeningen niet hebben kunnen vaststellen waar en in welke hoeveelheid de stikstofdepositie zal plaatsvinden. Los van het feit dat op basis van vaste jurisprudentie van de Afdeling het niet is toegestaan om op basis van een vaste getalsmatige grens (zoals de grens van 0,05,18) effecten uit te sluiten voor stikstofdepositie, begrijpen cliënten uit het bovenstaande dat geen melding is gedaan in het kader van de PAS, maar dat wel gebruik wordt gemaakt van de depositieruimte van de PAS. Met andere woorden: de PAS wordt gebruikt om te onderbouwen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. . Het zal u niet zijn ontgaan dat de Afdeling op dit moment verschillende zaken in behandeling heeft, waarin is aangevoerd dat de PAS in strijd is met de Europese Habitatrichtlijn. In dat kader heeft de Afdeling besloten negen zaken als pilot te behandelen en de overige beroepszaken aan te houden. Het wordt ernstig betwijfeld of de PAS verenigbaar is met het Europees recht, hetgeen naar de mening van cliënten niet het geval is. Bovendien hebben Cliënten begrepen dat de Afdeling voornemens is om prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (het 'HvJ EU'). Gelet op het voorgaande zijn cliënten van mening dat verdere besluitvorming ten aanzien van het Windpark Zeewolde aangehouden dient te worden totdat in rechte komt vast te staan dat de PAS verenigbaar is met het Europese recht en daarmee ook het ontwerp-RIP en de ontwerp-natuurvergunning.</p>	<p>Uit de AERIUS berekening komt naar voren dat op geen enkel Natura 2000-gebied dat is opgenomen in het Programma Aanpak Stikstof een stikstofdepositie neerkomt van meer dan 0,05 mol/ha/jaar. Vandaar dat er geen gebieden vermeld worden.</p>	
42.13	<p>In de ontwerp-watervergunning staat aangegeven dat het belang van de aanvrager bij het verkrijgen van de ontwerp-watervergunning is afgewogen tegen de belangen die door de Waterwet, de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011 (de 'Keur') en het beleid van het waterschap worden beschermd. Voorts is op pagina meermaals opgenomen dat zeer beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen worden geconstateerd. Met betrekking tot voornoemde conclusie merken cliënten op dat in de ontwerp-watervergunning een deugdelijke motivering ontbreekt. Het is cliënten om die reden onduidelijk om welke redenen wordt aangenomen dat het windpark Zeewolde zee beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen met zich zou brengen. Dit terwijl bij risico's voor de aanwezige watersystemen, de ontwerp-watervergunning had moeten worden geweigerd. De ontwerp-watervergunning is om die reden onzorgvuldig voorbereid, zodat de ontwerp-watervergunning niet op deze wijze kan worden verleend en het ontwerp-RIP dus ook niet op deze wijze kan worden vastgesteld.</p>	<p>Door en namens de initiatiefnemer zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de risico's van de werkzaamheden van de aanleg van de windturbines alsmede na het in exploitatie nemen van de windturbines voor het aanwezige watersysteem. Deze onderzoeken maken onderdeel uit van de watervergunning. In de overwegingen en beoordeling van de watervergunning zijn de conclusies uit de rapporten overgenomen. In de watervergunning zijn voorschriften opgenomen met aanvullende maatregelen voor de vergunninghoud(st)er die ervoor moeten zorgen dat de reeds zeer beperkte geachte risico's nog meer te beperken. Naar het oordeel van het waterschap zijn de onderzoeken -in combinatie met de in de watervergunning opgenomen aanvullende voorschriften- voorzien van voldoende motivatie.</p>	

c9-OB-0043	43.1	<p>In de kern hebben cliënten hierin aangegeven dat zij van mening zijn dat het voorontwerp-RIP niet op deze wijze kan worden vastgesteld en niet strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening, omdat: (i) ten onrechte de gebiedsontwikkeling Oosterwold, waaronder de initiatieven van cliënten, niet is betrokken in het voorontwerp-RIP; (ii) de negatieve gevolgen van het Windpark Zeewolde onvoldoende zijn onderzocht, nu de gebiedsontwikkeling Oosterwold niet is meegenomen in de referentiesituatie; en (iii) in strijd wordt gehandeld met ruimtelijk beleid. het ontwerp-rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde van 28 februari 2017 van de ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu (de 'ministers') (het 'ontwerp-RIP'); en de ontwerp-omgevingsvergunning van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde (kenmerk: nr. 16z0013723) de ('ontwerp-omgevingsvergunning'); en de ontwerpvergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 26 januari 2017 van de Gedeputeerde Staten van Flevoland (de 'ontwerpnatuurvergunning'); en de ontwerp-watervergunning van het College van Dijkgraaf Heemraden van het waterschap Zuiderzeeland.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	43.2	<p>Kennelijk is in januari 2017 een onderzoek opgeleverd dat onder andere ingaat op de effecten van het windpark Zeewolde op de ontwikkelopgave in Oosterwold. Dit rapport hebben cliënten niet bij de stukken aangetroffen. Graag ontvangen zij daartoe een afschrift van dit rapport, dat al ter inzage had moeten worden gelegd.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Het door de indieners genoemde rapport is gebruikt in een bestuurlijk afstemmingsoverleg. Het rapport laat zien dat door het plaatsen van de windturbines langs onder meer de A27 (in plaats van elders in het gebied) er toe leidt dat de diverse hindercontouren (van de windturbines en de snelweg) elkaar deels overlappen. Dit in combinatie met de sanering van bestaande windturbines in het gebied, leidt er per saldo toe dat er meer ruimte voor woningbouw komt in het plangebied Oosterwold (deel Almere en Zeewolde). In hoofdstuk 4, paragraaf 4.4.3, van het inpassingsplan wordt ingegaan op het bestuurlijke afstemmingstraject. De uitkomsten van dit rapport zijn op deze wijze meegenomen in de besluitvorming.</p>	
	43.3	<p>Cliënten constateren in ieder geval dat de bestuurders van Oosterwold, de ministers en het Windpark Zeewolde hebben afgesproken te bekijken welke van de geschetste mogelijkheden zij kunnen implementeren zodat de ontwikkeling van Oosterwold alsmede het windpark naast elkaar en zo samenhangend mogelijk vorm kunnen krijgen. Het spreekt voor zich dat cliënten graag betrokken worden bij die aanpassingen en de mogelijkheden daartoe. Cliënten menen dat het volkomen terecht is dat (kennelijk) alsnog onderzoek wordt gedaan door de ministers naar de afstemming tussen de gebiedsontwikkeling Oosterwold (een belang van nationale orde) en de inpassing van het windpark Zeewolde. Cliënten zijn wel van mening dat verdere besluitvorming niet kan plaatsvinden zonder de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	43.4	<p>Het ontwerp-RIP maakt het mogelijk dat nabij de percelen van cliënten windturbines gerealiseerd mogen worden met een ashoogte hoger dan 120 meter. De motivering dat dit noodzakelijk is, overtuigt cliënten niet, zoals wordt toegelicht onder 6 van deze zienswijzen.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

43.5	<p>Cliënten vallen buiten de afstemmingsregeling, terwijl zij al zestien jaar grondposities hebben in Oosterwold (zoals ook bekend is bij de overheids-partijen). Er zijn diverse rijks- en gemeentelijke beleidsdocumenten (zie hiervoor) vastgesteld die een nadere invulling geven aan de gebiedsontwikkeling Oosterwold. Hieruit volgt dat de gebiedsontwikkeling van Oosterwold een zekere ontwikkeling betreft en dat cliënten daarvan ook mochten uitgaan. Op grond van de afstemmingsregeling wordt jegens cliënten geen aanpassing gemaakt, die de hinder van windmolens beperkt bij woningbouwontwikkeling. Cliënten menen dat deze grens niet juist is getrokken en dat zij - gelet op de voorgeschiedenis - ook hadden moeten kunnen profiteren van de afstemmingsregeling. Hierbij merken cliënten op dat zij sinds geruime tijd met de gemeente Almere in gesprek zijn over de ontwikkelplannen en zij op 1 november 2016 het laatste ontwikkelvoorstel ter toetsing aan de gebiedsregisseur Oosterwold hebben voorgelegd. Tot slot wijzen cliënten erop dat zij verder zijn in de planontwikkeling dan initiatiefnemers die slechts een intentieovereenkomst hebben gesloten met de gemeente en nog geen concrete plannen ter toetsing hebben voorgelegd.</p>	<p>In een gezamenlijke bestuurlijk overleg van betrokken overheden bij het Windpark Zeewolde en de woningbouwontwikkeling Oosterwold is op 10 november 2016 afgesproken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit neemt, waarbij zij rekening houdt met de woningbouwontwikkelingen tot dan toe. Vanaf dat moment hebben de gemeenten Almere en Zeewolde en de projectorganisatie Oosterwold aan initiatiefnemers binnen Oosterwold kenbaar kunnen maken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde zal publiceren. Hierbij wordt geen andere scheiding aangebracht dan een scheiding tussen woningbouwontwikkelingen die plaats gaan vinden (omdat dit middels een intentie- en/of anterieure overeenkomst in een bepaalde mate van zekerheid is vastgesteld) en mogelijke woningbouwontwikkelingen in de toekomst die niet zeker zijn.</p> <p>Voor overige zaken ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
43.6	<p>Op pagina 28 van de Nota Vooroverleg wordt gesteld dat de milieuonderzoeken zijn uitgevoerd naar de omvang van de hinder van de windmolens en dat de uitkomst is dat het woon- en leefklimaat aanvaardbaar wordt geacht, mede omdat de veiligheid is gegarandeerd. Nog los van het feit dat enkel het voldoen aan (wettelijke) milieugrenswaarden niet automatisch maakt dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en dat dit een afzonderlijke vaststelling betreft, geldt dat voor potentiële kopers het woon- en leefklimaat in grote mate wordt bepaald door uitzicht, geluid, (knipper-)licht en slagschaduw. Via internet zijn talloze voorbeelden te vinden van grote weerstand wanneer besloten wordt één of meer windmolens te plaatsen. Dit maakt te ontwikkelen woningen veel minder aantrekkelijk en daar wordt nu ten onrechte geen rekening mee gehouden. Dit klemt te meer nu cliënten zich tegelijkertijd geconfronteerd zien met een star bestemmingsplan Oosterwold.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 en ten aanzien van eventuele planschade naar paragraaf 2.8 van de antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Voorts ten aanzien van hinder door obstakelverlichting het volgende: hinder van obstakelverlichting voor de omgeving zal zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Hiertoe is door de initiatiefnemers een verlichtingsplan opgesteld. In het verlichtingsplan is opgenomen dat met het oog op de luchtvaartveiligheid een flitsend obstakellicht alleen noodzakelijk is gedurende de dagperiode. In de schemer- en nachtperiode zal er een rood, vast brandend, obstakellicht branden. Bij helder zicht kan de verlichting gedimd worden. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot significante aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). In overleg met de ILT kan het verlichtingsplan worden aangepast, dit kan alleen leiden tot minder zichtbare obstakelverlichting.</p> <p>Door rekening te houden met de elementen geluid, slagschaduw, externe veiligheid (middels wettelijke normen) en obstakelverlichting (middels een zo minst hinderlijk verlichtingsplan) wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met het woon- en leefklimaat in de omgeving van het windpark. Hierbij geldt tevens dat er sprake is van een toekomstige woningbouwontwikkeling.</p>	
43.7	<p>Cliënten menen dat met het vaststellen van het RIP tenminste - gelet op de belangen die zijn gemoed met de woningbouwontwikkeling - erin moet worden voorzien dat de belangen van cliënten zo min mogelijk worden geschaad. Dit kan door in het RIP het Chw bestemmingsplan aan te passen conform het bijgaande beroepschrift van cliënten (indien en voor zover de Afdeling op dit punt niet torent aan de beoordelingsvrijheid van gemeenteraad van Almere). Wanneer het (ontwerp)-RIP immers zou voorzien in de mogelijkheid om roodkavels flexibeler uit te ruilen, wordt meer recht gedaan aan de belangen van cliënten, die de gronden destijds hebben aangekocht in de kenbare veronderstelling de in de structuurvisie voorziene woningbouw te realiseren.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	

43.8	<p>Zoals reeds is onderbouwd, zal als gevolg van het windpark Zeewolde de gebiedsontwikkeling Oosterwold ernstig worden beperkt en kunnen minder woningen worden gerealiseerd. Dit terwijl Oosterwold op basis van de SVIR en de RRAAM onderdeel uitmaakt van het gewenste nationale ruimtelijke beleid en derhalve kwalificeert als te verwezenlijken nationaal belang. Door deze beperking van de gebiedsontwikkeling Oosterwold wordt eveneens in strijd gehandeld met het beleid van de gemeente Almere en Zeewolde, namelijk met de Intergemeentelijke Structuurvisie Oosterwold. Cliënten constateren dat in de Nota vooroverleg in het geheel niet wordt ingegaan op dit punt.</p>	<p>Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
43.9	<p>Uit de toelichting van het inpassingsplan volgt dat de wens bestaat om maximale energieproductie te realiseren binnen het plangebied en dat met kleinere windturbines minder duurzame energie wordt geproduceerd. Niet wordt per windturbine bewezen (c.q. aangetoond) dat met een ashoogte van maximaal 120 meter het vermogen daadwerkelijk ontoereikend is. ontwerp-RIP volgt dat als gevolg van de hogere windturbines, een extra hoeveelheid stroom kan worden geleverd die overeenkomt met 10.000 woningen. Deze extra hoeveelheid stroom is zo gering ten opzichte van het totaal van 280.000 woningen/huishoudens, dat cliënten hierdoor dermate onevenredig benadeeld worden,. Ook om deze reden kan het windpark Zeewolde niet op deze wijze en van deze omvang doorgang vinden.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.3.</p>	
43.10	<p>Zoals ook door de Provincie Flevoland, de gemeente Almere en het Bestuurlijk Overleg Oosterwold terecht is opgeworpen, is het de vraag of het windpark met windturbines van 120 meter economisch niet uitvoerbaar is. Daarop is tot op heden geen antwoord gegeven. De documenten die betrekking hebben op de financiële uitvoerbaarheid zijn op 24 januari 2017 op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (de 'Wob') opgevraagd en verstrekt op 19 april jl. Gelet op de verlate besluitvorming, is het voor cliënten niet meer mogelijk geweest om het besluit op het Web-verzoek en de bijbehorende documenten te bestuderen en deugdelijk te betrekken bij deze zienswijze. Cliënten behouden zich het recht voor om, ook na bestudering van deze documenten, een aanvullende zienswijze in te dienen.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 35.3.</p>	<p>De sanity check is toegevoegd als bijlage bij het inpassingsplan.</p>

	43.11	<p>Clënten merken op dat zij op basis van de AERIUS-berekeningen niet hebben kunnen vaststellen waar en in welke hoeveelheid de stikstofdepositie zal plaatsvinden. Los van het feit dat op basis van vaste jurisprudentie van de Afdeling het niet is toegestaan om op basis van een vaste getalsmatige grens (zoals de grens van 0,05,18) effecten uit te sluiten voor stikstofdepositie, begrijpen cliënten uit het bovenstaande dat geen melding is gedaan in het kader van de PAS, maar dat wel gebruik wordt gemaakt van de depositieruimte van de PAS. Met andere woorden: de PAS wordt gebruikt om te onderbouwen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. Het zal u niet zijn ontgaan dat de Afdeling op dit moment verschillende zaken in behandeling heeft, waarin is aangevoerd dat de PAS in strijd is met de Europese Habitatrichtlijn. In dat kader heeft de Afdeling besloten negen zaken als pilot te behandelen en de overige beroepszaken aan te houden. Het wordt ernstig betwijfeld of de PAS verenigbaar is met het Europees recht, hetgeen naar de mening van cliënten niet het geval is. Bovendien hebben Cliënten begrepen dat de Afdeling voornemens is om prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (het 'HvJ EU'). Gelet op het voorgaande zijn cliënten van mening dat verdere besluitvorming ten aanzien van het Windpark Zeewolde aangehouden dient te worden totdat in rechte komt vast te staan dat de PAS verenigbaar is met het Europees recht en daarmee ook het ontwerp-RIP en de ontwerp-natuurvergunning.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 42.12.	
	43.12	<p>In de ontwerp-watervergunning staat aangegeven dat het belang van de aanvrager bij het verkrijgen van de ontwerp-watervergunning is afgewogen tegen de belangen die door de Waterwet, de Keur Waterschap Zuiderzeeland 2011 (de 'Keur') en het beleid van het waterschap worden beschermd. Voorts is op pagina meermalen opgenomen dat zeer beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen worden geconstateerd. Met betrekking tot voornoemde conclusie merken cliënten op dat in de ontwerp-watervergunning een deugdelijke motivering ontbreekt. Het is cliënten om die reden onduidelijk om welke redenen wordt aangenomen dat het windpark Zeewolde zee beperkte risico's voor de aanwezige watersystemen met zich zou brengen. Dit terwijl bij risico's voor de aanwezige watersystemen, de ontwerp-watervergunning had moeten worden geweigerd. De ontwerp-watervergunning is om die reden onzorgvuldig voorbereid, zodat de ontwerp-watervergunning niet op deze wijze kan worden verleend en het ontwerp-RIP dus ook niet op deze wijze kan worden vastgesteld.</p>	Door en namens de initiatiefnemer zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de risico's van de werkzaamheden van de aanleg van de windturbines alsmede na het in exploitatie nemen van de windturbines voor het aanwezige watersysteem. Deze onderzoeken maken onderdeel uit van de watervergunning. In de overwegingen en beoordeling van de watervergunning zijn de conclusies uit de rapporten overgenomen. In de watervergunning zijn voorschriften opgenomen met aanvullende maatregelen voor de vergunninghouder die ervoor moeten zorgen dat de reeds zeer beperkte geachte risico's nog meer te beperken. Naar het oordeel van het waterschap zijn de onderzoeken -in combinatie met de in de watervergunning opgenomen aanvullende voorschriften- voorzien van voldoende motivatie.	
c9-OB-0044	44.1	<p>Onderwerp van het inpassingplan is het plaatsen van grote windturbines welke in lijnopstellingen zullen worden geplaatst. Dat kan van wezenlijke invloed op het functioneren van de door BP gebruikte zendapparatuur van het zenderpark in Zeewolde en straalverbindingen in de nabije omgeving. Daarmee staat vast, of is in elk geval niet uit te sluiten, dat het inpassingsplan directe invloed heeft op de dienstverlening van BP en de Nederlandse radio-uitzendingen volgens de door de minister uitgegeven frequentievergunningen. Dat maakt, dat het belang van BP en van de klanten die zij bedient, rechtstreeks bij de besluiten is betrokken, hetgeen BP tot belanghebbende in de zin van artikel 1 :2 lid 1 Awb maakt. Waar het zenderpark Zeewolde betreft gaat het zoals gezegd om de radio-uitzendingen die BP voor GNR verzorgt.</p>	Het ontwerp-inpassingsplan is opgesteld met de informatie van de eigenaar van de middengolfzender Zeewolde -NOVEC- dat zij voornemens is de exploitatie van de middengolfzender in september 2017 te beëindigen en de mast te ontmantelen. Dit heeft NOVEC de minister van EZ ook schriftelijk bevestigd. Gezien het windpark later dan september 2017 gebouwd en in gebruik genomen gaat worden is van verstoring van de zendapparatuur van het middengolfstation geen sprake. Er is geen reden om aan te nemen dat deze informatie van NOVEC inmiddels achterhaald is.	

44.2	<p>Het is - anders dan de minister suggereert - namelijk in het geheel nog niet zeker dat het zenderpark Zeewolde per 1 september 2017 zal worden afgebroken. Novec mag dan mogelijk "geen toekomst meer zien voor het zenderpark" maar op Novec rust op grond van artikel 3.24 Telecommunicatiewet (Tw) echter wel een wettelijke verplichting om te voldoen aan alle redelijke verzoeken van aanbieders van omroepzendernetwerken (zoals BP) tot medegebruik van deze niet dupliceerbare infrastructuur. BP heeft met een verwijzing naar die wettelijke verplichting dan ook een verzoek ingediend bij Novec om het bestaande medegebruik van de zendmast Zeewolde na 1 september 2022 te continueren. Ook jegens BP heeft Novec echter in reactie daarop aangekondigd per 1 september 2018 niet langer medegebruik te willen verlenen, zonder dat verder overigens te motiveren. Volgens BP handelt Novec daarmee in strijd met voornoemde wettelijke verplichting. Daarover is thans een geschilprocedure bij toezichthouder ACM aanhangig zoals bedoeld in artikel 12.2 jo. 3.24 Tw. Hangende die procedure (en een eventueel daarop volgend beroep al dan niet met een voorlopige voorziening) kan het zenderpark niet zomaar door de minister "wegbestemd" worden.</p>	<p>Ik neem kennis van het feit dat er een geschilprocedure bij toezichthouder ACM - zoals bedoeld in artikel 12.2 jo. 3.24 Telecommunicatiewet - is gestart. Zolang in deze procedure (en een eventueel daarop volgend beroep) niet onherroepelijk uitspraak wordt gedaan welke NOVEC in het ongelijk stelt op het punt van het stoppen van de exploitatie en de ontmanteling van de middengolf mast in Zeewolde, is er geen reden om het inpassingsplan Windpark Zeewolde niet vast te stellen.</p> <p>Zie tevens het antwoord op zienswijze 44.1.</p>	
44.3	<p>Deze bijzondere positie van Novec kleurt de beantwoording van de vraag of het genoemde verzoek van BP tot medegebruik van het opstelpunt Zeewolde (ook na 1 september 2017) zoals bedoeld in artikel 3.24 Tw redelijk is (en derhalve aan afbraak in de weg staat). De enkele wens van Novec om het terrein te gaan gebruiken voor windmolens is onvoldoende om een redelijk verzoek tot medegebruik af te wijzen. Voor het zenderpark Zeewolde en voor de landelijke hoogvermogen zender van GNR ontbreekt een alternatief zodat dit opstelpunt kwalificeert als een niet dupliceerbare en daarmee essentiële faciliteit. Beëindiging van deze zendlocatie betekent dan ook per definitie het einde van de uitzendingen van GNR, terwijl GNR daarvoor wel over een zendvergunning beschikt. Dat is ook exact de reden waarom deze locatie en essentiële faciliteit met de splitsing van Nozema in 2005 bij het staatsbedrijf Novec onder is gebracht dat als (publieke) taak heeft gekregen om toegang tot dergelijke infrastructuur mogelijk te maken. De conclusie is dan ook dat de minister ten onrechte in het inpassingsplan geen rekening houdt met het bestaande middengolfstation Zeewolde waarvan geenszins vaststaat dat dit zendstation per 1 september 2017 zal kunnen worden afgebroken. Plaatsing van windmolens binnen een straal van 3 kilometer van de zendmastlocatie zal grote nadelige gevolgen hebben voor het functioneren van de zendapparatuur in het zenderpark. Daarmee is ten onrechte geen rekening gehouden.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 44.1.</p>	
44.4	<p>De plaatsing van windmolens kan tevens nadelige effecten hebben voor straalverbindingen in de nabije omgeving. Uit paragraaf 5.10 van het Inpassingsplan blijkt dat de minister erkent dat het plaatsen van windturbines in of nabij een straalpad kan leiden tot storing van het signaal en daar onderzoek naar heeft gedaan. De minister concludeert op basis van dat onderzoek dat er maar twee operators zijn (Vodafone en Tele2) wiens straalpaden hinder zouden kunnen ondervinden van windturbines maar dat deze operators hebben aangegeven dat dit waarschijnlijk het geval zal zijn. Dat onderzoek is echter onvolledig. De minister heeft klaarblijkelijk namelijk geen onderzoek gedaan naar een straalverbinding van BP die door het deelgebied west loopt en gehinderd zal worden door geplande windturbines. Het gaat om een door BP sinds augustus 2015 gebruikte 6 GHz straalverbinding tussen Lelystad en Zwolle. Die kan worden gestoord door 2-3 windturbines in de blauwe cirkel op het plaatje in de zienswijze.</p>	<p>In de MER heeft staalpadenonderzoek plaatsgevonden en de uitkomsten hiervan zijn beoordeeld in het inpassingsplan. Zie hiervoor hoofdstuk 15.9 van de MER en hoofdstuk 5.10 van het inpassingsplan.</p> <p>Er is geen onderzoek gedaan naar de 6 GHz straalverbinding tussen Lelystad en Zwolle omdat deze straalverbinding -en de getoonde cirkel in de zienswijze van de indiener- geen betrekking hebben op het plangebied van het inpassingsplan windpark Zeewolde.</p>	

	44.5	Een tweede punt waar onvoldoende onderzoek naar is gedaan betreft de aantasting dekking en bereik frequenties voor de omroep. Inherent aan de plaatsing van windmolens is dat in de nabijheid van windmolens verstoring van oproepsignalen (analoog en digitaal) kan optreden. Met klem wordt vermeld, dat het hierbij niet alleen gaat om aantasting van de dekking van de zenders die in het zenderpark Zeewolde in bedrijf zijn, maar zeker ook om frequenties die op andere locaties elders in Nederland in bedrijf zijn. De windmolens vormen immers een kordon van staal, dat een blokkade opwerpt voor de spreiding van radiogolven. Dat veroorzaakt schaduwwerking en een blokkade in de ontvangst van radiosignalen van elders. Omgekeerd werken de windmolens ook als blokkerend kordon voor de signalen die vanaf het zenderpark in Zeewolde naar andere gebieden worden uitgezonden. Aldus wordt een deel van het beoogde dekkingsgebied aangetast, en treedt een (mogelijk ernstige) mate van degradatie op voor de signalen van de genoemde zendtorens. Dat staat in direct verband met de hoogte van de beoogde windmolens en de breedte van de rotorbladen.	Zie het antwoord op zienswijze 44.1.	
	44.6	Uit de het ontwerpbesluit volgt dat naar deze mogelijke effecten ten onrechte geen enkel onderzoek is gedaan. Dat is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel conform artikel 3:2 Awb. BP is dan ook van mening, dat er nader onderzoek moet worden gedaan naar de negatieve effecten die de voorgenomen plaatsing van de windturbines zal veroorzaken op de verspreiding en ontvangst van radiosignalen. Daarbij dient BP als betrokken zenderoperator vanaf de eerste stap betrokken te worden; BP (en haar klanten) kunnen immers bij uitstek beoordelen of aantasting van dekking, bereik en toename van storingen bedrijfseconomisch aanvaardbaar of niet-aanvaardbaar zijn en welke materiële betekenis dit heeft voor de frequentierechten van de omroepen en het kunnen bereiken van de luisteraars, de invloed op de bestaande contracten tussen ons bedrijf en haar klanten en de daarin opgenomen prestatieverplichtingen alsmede de uitoefening van de bij wet toegekende calamiteitenfuncties voor betrokken omroepen. In alle gevallen - dus ongeacht de uitkomst van de vervolgstappen en te plegen onderzoeken - zullen er garanties moeten worden geboden aan zowel BP als haar klanten, dat door de plaatsing van beoogde windturbines geen sprake zal zijn van degradatie van straalverbindingen, afname of degradatie van dekking en bereik en zal een voorziening getroffen moeten worden voor de toegenomen storingen op en door de radiogolven. Daarnaast zullen garanties geboden moeten worden door de beoogde vergunninghouders omtrent de Immunitet van hun installaties tegen hogere veldsterktes, afkomstig van het zenderpark in Zeewolde.	Zie het antwoord op zienswijze 44.1.	
c9-OB-0045	45.1	belanghebbende Almeerse bewoners zijn niet actief geïnformeerd over de plannen en de gevolgen hiervan voor hun leefomgeving én zijn niet actief meegenomen in het beslissingsproces. In het RIP voorwoord "Ontwerpbesluit tot vaststelling van het inpassingsplan" worden bij de passage "overleg gepleegd als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Bro" de grote groep belanghebbende Almeerse bewoners noch de BAH vermeld. Pas eind 2015 is de BAH door een bericht in de lokale krant achter de plannen gekomen en zijn wij zelf bij de Ontwikkelvereniging Zeewolde om uitleg gaan vragen. Toen werd duidelijk dat de plannen al grotendeels vastlagen.	In de totstandkoming van het inpassingsplan zijn op verschillende momenten mogelijkheden voor inspraak van eenieder georganiseerd. Ten aanzien van het verloop van de inspraak- en zienswijzeprocedure wordt verwezen naar paragraaf 1.2 van de Antwoordnota zienswijzen.	

45.2	<p>de veiligheid van het woongebied met betrekking tot de luchtvaart op vliegveld Lelystad wordt niet goed meegenomen. De A27 staat loodrecht op het verlengde van de start- en landingsbaan van vliegveld Lelystad. Vanaf Lelystad vertrekkende vliegtuigen in ZW richting draaien snel weg voor ze de A27 naderen. Volgens de MER Lelystad Airport 2014 draaien op Lelystad aanvliegende vliegtuigen van ZW naar NO net vóór de A27 op een hoogte van 1500-1700 ft (460-520m) boven oostelijk Oosterwold - dus binnen de Outer Horizontal Surface contour van 146,3m. Bij genoemde bewegingen dient rekening gehouden te worden met het vliegverkeer naar Schiphol, wat in theorie vaste paden volgt maar in de praktijk sterke variaties heeft. Allereerst valt op dat op RI P figuren 2.7 en 2.8-links deze contour grenst tot aan de A27, op RI P figuren 2.8-rechts en 2.9 is deze precies voldoende van de A27 af getekend zodat er windturbines geplaatst kunnen worden zonder hoogtebeperking. Deze verschuiving wordt niet verklaard, maar de verplaatsing maakt wel de 220m hoge windturbines mogelijk?!. Als tweede worden de geplande 220m hoge windturbines nét buiten de 146,3m hoogtecontour geplaatst. Op Lelystad aanvliegende vliegtuigen kunnen dus zeer dicht bij de 220m hoge windturbines langs de A27 komen. Bij draaiende bewegingen is de hoogte niet altijd constant. Verder dienen de vliegtuigen ook nog eens rekening te houden met het in de praktijk sterk variërende vlieggedrag van vliegverkeer naar Schiphol. Bij een vliegincident door een noodgeval of zeer slechte weersomstandigheden kan een vliegtuig door de beperkte ruimte dus in aanraking komen met een windturbine en daarna in één van de woonwijken neerstorten. Met het grote aantal verwachte vliegbewegingen met grotere vliegtuigen op vliegveld Lelystad is deze kans redelijk aannemelijk.</p>	<p>Vanuit de bevoegde instanties is zorgvuldig beoordeeld, aan de hand van de uitgevoerde technische studies, of de veiligheid geborgd is. Er is een positief besluit genomen en een verklaring van geen bezwaar opgesteld. Deze verklaring was nog niet beschikbaar bij de ter inzagelegging van de ontwerpbesluiten. Bij de vaststelling van het inpassingsplan is deze verklaring wel toegevoegd.</p>	
45.3	<p>de benodigde hoogte van 220m is niet onderbouwd en wettelijk (op zijn minst) dubieus De langs de A27 geplande windturbines worden als economisch noodzakelijk omschreven evenals benodigd vanuit binnenplanse compensatie. Het is onduidelijk welke alternatieven er zijn bekeken, zoals bijvoorbeeld meer windturbines met ashoogte 120m of de keuze om alleen de 276 MW te plaatsen die extra benodigd is op het huidige aanwezige vermogen om te voldoen aan de doelstelling. Als dit laatste alternatief wordt gekozen kan de strook langs de A27 mogelijk worden ontzien en kunnen de 93 bestaande windturbines in een latere fase worden vervangen waarbij door voortschrijdende techniek het energetisch rendement hoger zal zijn. Ook is niet duidelijk of de uiteindelijke keuze gebaseerd is op maximaal energetisch rendement en daardoor maximale beperking van de CO2 uitstoot - de uiteindelijke reden voor het gebruik van windenergie. Verder is er nog steeds onduidelijkheid of de windturbines langs de A27 wel 220m hoog mogen worden of dat deze in hoogte beperkt worden. Het ministerie van I&M zou hier in de zomer van 2016 een beslissing over nemen. Deze beslissing is daarna verzet naar midden december 2016, nu in april 2017 is er nog geen beslissing over genomen. Op RIP pagina 46 wordt vermeld dat uit de Wlv en het Luchthavenbesluit Lelystad volgt dat niet kan worden afgeweken van in het luchthavenbesluit vermelde hoogtebeperkingen. Op meerdere plaatsen in het RIP wordt echter vermeld dat het bevoegd gezag een vvgb zal verstrekken: op pagina 46 is dat "mogelijk", op pagina 47 "voornemens" en op pagina 58 zelfs "afgegeven". Het is vreemd dat de verstrekking van de vvgb in de RIP qua status steeds verandert. Daarnaast is het verbijstend dat er van een in 2015 volgens een rechtmatige bestuurlijke procedure opgesteld officieel Luchthavenbesluit zou worden afgeweken omdat het niet overeenstemt met een later opgesteld Inpassingsplan. Vanuit behoorlijk bestuur gezien zou het Inpassingsplan aangepast moeten worden.</p>	<p>Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p> <p>Zie tevens de beantwoording van zienswijze 35.3.</p>	<p>De sanity check is toegevoegd als bijlage bij het inpassingsplan.</p>

45.4	<p>een vaste dubbeldraai termijn van 5 jaar is onlogisch In RIP 3.5.2 wordt gesteld dat de dubbeldraai termijn 5 jaar is, bepaald "op basis van de door de particuliere eigenaren van solitaire windturbines aangeleverde bedrijfsgegevens". De bouwperiode bedraagt ten hoogste 2 jaar, dus de herstructureringsstermijn is ten hoogste 7 jaar. Volgens RIP 4.2 dient het Windpark Zeewolde in 2020 operationeel te zijn om bij te dragen aan de realisatie van 6000 MW operationeel windvermogen. Gezien het nu april 2017 is, is het goed mogelijk is dat het totale project niet in 2020 opgeleverd wordt. Als het uitgangspunt is dat de herstructureringsstermijn ten hoogste 7 jaar is, dan kan het bij vertraging gebeuren dat voor sommige eigenaren de dubbeldraai termijn minder dan 5 jaar wordt. Dit is gezien de afschrijving van de windturbine naarmate deze ouder wordt ook logisch. Het is dus onlogisch om de dubbeldraai termijn standaard op 5 jaar te zetten.</p>	<p>De lengte van de dubbeldraaiperiode is bepaald mede aan de hand van de economische noodzaak ervan. De beoordeling heeft plaatsgevonden door een onafhankelijke adviseur op basis van de business case van de initiatiefnemers. De initiatiefnemers hebben hierin zelf het risico opgenomen dat de dubbeldraaiperiode onverhoopt korter kan worden 5 jaar.</p>	
45.5	<p>het RIP bevat rechtsongelijkheid Als eerste is er binnen ontwikkelgebied Oosterwold een duidelijke scheiding aangelegd tussen bouwovereenkomsten voor 10 november 2016 en die na deze datum. Indien bewoners van een bouwobject met anterieure overeenkomst voor 10 november 2016 slagschaduw boven de norm ervaren wordt de betreffende windturbine stilgezet, zij zijn echter vrij in de keuze van de opzet van hun bouwobject. Indien bewoners van een bouwobject met anterieure overeenkomst na 10 november 2016 slagschaduw boven de norm kunnen ervaren is het bouwobject niet toegestaan of zijn zij gebonden aan beperkingen in de keuze van de opzet van hun bouwobject indien zij geen hinder van slagschaduw willen ervaren. Bewoners met een anterieure overeenkomst voor 10 november 2016 kunnen dus de molens stil laten zetten, bewoners met een anterieure overeenkomst na 10 november 2016 kunnen dit niet.</p>	<p>In een gezamenlijke bestuurlijk overleg van betrokken overheden bij het Windpark Zeewolde en de woningbouwontwikkeling Oosterwold is op 10 november 2016 afgesproken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit neemt, waarbij zij rekening houdt met de woningbouwontwikkelingen tot dan toe. Vanaf dat moment hebben de gemeenten Almere en Zeewolde en de projectorganisatie Oosterwold aan initiatiefnemers binnen Oosterwold kenbaar kunnen maken dat het Rijk een voorbereidingsbesluit voor het inpassingsplan Windpark Zeewolde zal publiceren. Hierbij wordt geen andere scheiding aangebracht dan een scheiding tussen woningbouwontwikkelingen die plaats gaan vinden (omdat dit middels een intentie- en/of anterieure overeenkomst in een bepaalde mate van zekerheid is vastgesteld) en mogelijke woningbouwontwikkelingen in de toekomst die niet zeker zijn.</p> <p>Voor overige zaken ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
45.6	<p>Als tweede wordt op RIP pagina 25 aangegeven dat "de uiteindelijke keuze voor welk windturbintype gebouwd gaat worden pas wordt bepaald als het proces van vergunningverlening is afgerond" - er wordt alleen een bandbreedte aangegeven. Dit is teveel vrijheid en mag niet toegestaan worden. Geen enkele gemeentelijke of rijksinstantie zal een vergunning afgeven voor een niet volledig gespecificeerde aanvraag, wat hierlijkbaar wel wordt verwacht. Er dient bij de vergunningsverlening duidelijkheid te zijn over de specifieke windturbine en de gevolgen van deze keuze. Als de tiphoogte bij vergunningverlening niet vast staat wordt automatisch niet voldaan aan Regioplan amendement B-5 om "correct onderzoek te laten verrichten naar de mate waarin geluidsoverlast, verlichtingsoverlast, resonantie en trillingen verschillen t.o.v. een windmolen met een tiphoogte van 145m".</p>	<p>Daar waar dat mogelijk is gebleken, wordt, binnen de bandbreedte die in het MER is onderzocht, die flexibiliteit in dit inpassingsplan geboden. Voor de benodigde flexibiliteit zijn de onderzoeken in het MER 'worst-case' (oftewel, een benadering vanuit het ergste geval) uitgevoerd. Gezien het onderzoek en de flexibiliteit die het inpassingsplan biedt, is het mogelijk om vergunningen te verlenen waarbij de aanvraag zich binnen deze bandbreedte dient te bevinden. Op enkele plaatsen in het plangebied, bleek het vanuit randvoorwaarden vanuit het ruimtelijke beleid of het oogpunt van beeldkwaliteit, de uitkomsten uit het MER dan wel specifiek sectorale onderzoek (zie hoofdstukken 4 en 5) noodzakelijk om de nieuwe bestemmingen voor het windpark meer in detail vast te leggen. Daar waar dat nodig is gebleken, is de planregeling minder globaal van aard gemaakt.</p>	
45.7	<p>Vanuit onderzoek naar gerealiseerde windturbines komen de volgende zorgen naar voren: Laagfrequent geluid (LFG) - er zijn reeds omwonenden in diverse delen van Nederland (en daarbuiten) die last ervaren van laagfrequent geluid en trillingen van windturbines in de nabijheid van hun woning. Dit heeft bijvoorbeeld in Houten geleid tot toegekende planschade van 44.000 euro per huishouden en het op gezette tijden stilzetten van de windturbines. Hoewel er (nog) geen officiële normen zijn voor LFG kan het in de praktijk wel leiden tot resultaten die de haalbaarheid van de plannen ondermijnen.</p>	<p>In de geluidnormen zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG) verdisconteerd. Het verdisconteren van soorten geluiden in de norm wil zeggen dat op de gevel van de woning het totaal van geluid, inclusief piekgeluiden, hoge en lage tonen en LFG, hoorbaar mag zijn tot 47 dB Lden resp. 41 dB Lnight. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft dit in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 bevestigd (te vinden op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2014/04/01/laagfrequent-geluid-van-windturbines). Uitgebreid literatuuronderzoek van LBP Sight, in opdracht van RVO wijst uit dat laagfrequent geluid is meegenomen in het geluidsspectrum dat in Nederland standaard wordt onderzocht. De Nederlandse geluidnormen geven voorts een mate van bescherming tegen LFG die vergelijkbaar is met buitenlandse (Deense en Duitse) normen. De bevindingen uit de brief van de Staatssecretaris zijn nogmaals bevestigd door de ABRvS in haar uitspraak van 4 mei 2016 [ECLI:NL:RVS:2016:1228].</p>	

	45.8	Ook slagschaduw kan door verplichte stilstand de haalbaarheid van plannen ondermijnen. Hoewel hier wel normen voor zijn en er in RIP 5.3 onderzoek is uitgevoerd en op RIP pagina 111/112 via een beslisboom wordt geprobeerd de overlast te beperken, is elke vorm van slagschaduw hinderlijk. Bestaande woningen kunnen niet worden ontzien en leiden zeker tot stilstand momenten.	Het windturbinepark moet altijd moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming (met een stilstandvoorziening voor slagschaduw). Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie.	
	45.9	Vanwege de grote hoogte zijn de windturbines vanuit de wijde omtrek op grote afstand te zien, waarbij in de nacht de obstakelverlichting zowel constant als knipperend dient te zijn en tot lichthinder leidt. In paragraaf 5.12.1 van de toelichting van het inpassingsplan wordt vermeld dat initiatiefnemers streven naar een zo minimaal mogelijke uitvoering van obstakelverlichting, maar in paragraaf 5.12.2 geeft duidelijk aan dat voor windturbines met tiphogtes hoger dan 150m dienen te zijn voorzien van obstakelverlichting. De windturbines langs de A27 zijn door hun tiphogte van 220m dus verplicht voorzien van obstakelverlichting en creëren dus lichthinder in de wijde omtrek.	Zie het antwoord bij vraag 2.2. en 11.2/20.3 voor de obstakelverlichting.	
	45.10	Waardevermindering van woningen - de plannen van de windturbines hebben al potentiële kopers voor de woonkern Oosterwold afgeschrikt, op het moment dat de windturbines er echt staan is het mogelijk dat bestaande woningen in waarde verminderen. Voor de bewoners in de Prieelvogelweg en Paradijsvogelweg die in het slagschaduwgebied vallen is de woning mogelijk onverkoopbaar.	Ten aanzien van planschade wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	45.11	Onze wens is geen windturbines te plaatsen langs de A27 en deze te verschuiven naar een alternatieve locatie, om het woongenot van de bestaande bewoners en dat van de vele toekomstige bewoners van ontwikkelend Almere niet te beperken. We hebben het hier over een kleine aanpassing- maar 8,5km van de totale 135km!	Ten aanzien van de A27, waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en Oosterwold wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
c9-OB-0047	47.1	Zienswijzen: De economische haalbaarheid van (de uitvoering) van het Rijksinpassingsplan is onvoldoende getoetst, althans is niet voldoende inhoudelijk beoordeeld, althans de initiatiefnemer is niet in staat en bereid kostenverhaal te bieden door nakoming van de verplichtingen uit de gesloten anterieure overeenkomst. Inmiddels is opgericht Windpark Zeewolde BV, deze moet planschade en onteigeningsvergoedingen voor de saneerde windturbines vergoeden. Het is dus niet initiatiefnemer, die de kosten voor haar rekening neemt, het is een derde partij, te weten Windpark Zeewolde BV, een commerciële marktpartij met thans onvoldoende eigen financiële middelen. Er is dus geen sprake van al aanwezige voldoende funding, laat staan dat er enige garantie is dat in 2024-2026 betaald zal kunnen worden. Dit betekent een zeer aanzienlijk financieel risico voor de gemeente Zeewolde, want de exploitatie van de te stichten windturbines en de SDE subsidie zijn onvoldoende voor Windpark Zeewolde BV om de planschade en onteigeningsvergoedingen te kunnen betalen. De gemeente Zeewolde zal bij uitvoering van dit Rijksinpassingsplan het risico lopen om te moeten onteigenen en gehouden te zijn ex artikel 40 OW de schade voor de onteigenden te vergoeden. Het uitgangspunt dat de windturbines in 2026 aan het einde van hun technische levensduur zullen zijn is in zijn algemeenheid onjuist. Vooral de Vestas V66 1,75 MW (van belanghebbende) zijn bij normaal goed onderhoud van onder meer de tandwielkasten niet aan een maximale technische en economische levensduur gebonden.	Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.	

47.2	De regeling tot terzijde stellen van overgangsrecht in artikel 13.3 is in strijd met het recht, althans is onredelijk bezwarend voor belanghebbende. Het wegbestemmen en uitsluiten van gebruiksrecht van windturbines van 1,75 MW is in strijd met de in het plan beoogde doelstelling om 6000MW aan windenergie op land gebaseerde productie-eenheden te realiseren. Uit de gehanteerde doelomschrijving blijkt dat nut en noodzaak voor het wegbestemmen en uit gebruik nemen van de windturbines aan de Futenweg ontbreekt. Immers de molens zijn immer positief bestemd geweest dus in overeenstemming geweest met een behoorlijke ruimtelijke ordening. Er kan dus geen sprake zijn van een gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zoals in het plan is opgenomen. Ook een bijdrage aan de doelstelling die ten grondslag ligt aan het Rijksinpassingsplan wordt niet voldaan, immer het laten staan en refurbishen van deze molens tot 2 MW molens is binnen de bestaande bouwvorm en contouren mogelijk. Er wordt dus bestaande capaciteit geamoveerd in plaats van capaciteit vermeerderd. Nut en noodzaak tot het vaststellen van dit Ontwerp ontbreekt, althans wordt niet, althans onvoldoende onderbouwd.	Ten aanzien van nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen.	
47.3	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing op het kartelverbod in het kader van de mededingingswetgeving. Het de facto wegsaneren van bestaande ondernemers (belanghebbenden) en deze te verplichten zaken te doen met Windpark Zeewolde BV op straffe van een beoogde (koude) sanering is in strijd met artikel 6 van de Mededingingswet. Het Rijksinpassingsplan is op initiatief van de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde, deze vereniging heeft een commerciële doelstelling, althans de met haar verbonden Windpark Zeewolde BV heeft een commerciële doelstelling. Er is sprake van een kartel, dat tot doel heeft bestaande exploitanten uit de markt te stoten. Commerciële partijen hebben met enige eigenaren overeenkomsten gesloten waardoor deze als front-runner fungeren voor deze derden. Er is geen reden dat belanghebbende niet in staat mag worden gesteld de bestaande twee windturbines aan de Futenweg, met grond en infrastructuur te exploiteren. Ook belanghebbende draagt immers bij met tweemaal 1,75 MW aan de beoogde doelstelling van 6000MW op land.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.	
47.4	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing aan de aanbestedingsregels. Er is sprake van verplichte aanbesteding nu het verwezenlijken van een Rijksdoelstelling betreft. Het doen uitvoeren van ogenschijnlijk de eigenaren in het gebied doet daaraan niet af. Het huidige Rijksinpassingsplan in combinatie met de op 5 december aangevraagde omgevingsvergunning leidt ertoe dat Windpark Zeewolde BV de enige marktpartij is, die het project zal kunnen verwezenlijken, zij is niet op één lijn te stellen met de initiatiefnemer. Dit is niet alleen schending van het mededingingsrecht, doch ook van de aanbestedingsregels. Belanghebbende wordt onevenredig zwaar in haar belang getroffen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.	

	47.5	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toets op staatssteun er heeft geen melding plaatsgehad. De markt voor (groene)elektriciteit is grensoverschrijdend. Het onderhavige plan heeft tot gevolg dat de belanghebbende ondernemers wordt belet hun stroom te leveren aan (buitenlandse) stroomafnemers. Aldus wordt met staatssteun het aanbod van groene stroom beperkt, worden prijzen opgedreven en producent Windpark Zeewolde BV onrechtmatig gesteund. Belanghebbenden leveren stroom die duurzaam is opgewekt, het langer laten produceren van bestaande 1,75 MW turbines komt de milieudoelstellingen ten goede en komt door vergroting van aanbod de prijsvorming voor de consument ten goede. Er is geen reden met SDE subsidie de sanering van bestaande windturbines af te dwingen, althans te financieren en aldus aanbod van goedkope groene stroom te beperken althans Windpark Zeewolde BV te steunen.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van staatsteun: voorop staat dat de windturbines al met het bestemmingsplan Buitengebied geen positieve bestemming hebben gekregen en in zoverre ook thans geen positief bestemde rechten hebben. Verder wordt met het voorliggende inpassingsplan enkel een planologisch regime mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe windturbines onder gelijktijdige oplegging van een saneringsverplichting. Eenieder kan uitvoering geven aan dit plan onder ruimtelijk gestelde voorwaarden, welke voorwaarden nader zijn toegelicht in de plantoelichting. Zoals ook daar nader toegelicht, is de saneringsverplichting onder meer opgenomen vanuit landschappelijk oogpunt en biedt het de mogelijkheid met minder windturbines meer stroom op te wekken. Niet valt in te zien waarom de systematiek als staatssteun is te kwalificeren.</p>
c9-OB-0048	48.1	<p>Zienswijzen: De economische haalbaarheid van (de uitvoering) van het Rijksinpassingsplan is onvoldoende getoetst, althans is niet voldoende inhoudelijk beoordeeld, althans de initiatiefnemer is niet in staat en bereid kostenverhaal te bieden door nakoming van de verplichtingen uit de gesloten anterieure overeenkomst. Inmiddels is opgericht Windpark Zeewolde BV, deze moet planschade en onteigeningsvergoedingen voor de te saneren windturbines vergoeden. Het is dus niet initiatiefnemer, die de kosten voor haar rekening neemt, het is een derde partij, te weten Windpark Zeewolde BV, een commerciële marktpartij met thans onvoldoende eigen financiële middelen. Er is dus geen sprake van al aanwezige voldoende funding, laat staan dat er enige garantie is dat in 2024-2026 betaald zal kunnen worden. Dit betekent een zeer aanzienlijk financieel risico voor de gemeente Zeewolde, want de exploitatie van de te stichten windturbines en de SDE subsidie zijn onvoldoende voor Windpark Zeewolde BV om de planschade en onteigeningsvergoedingen te kunnen betalen. De gemeente Zeewolde zal bij uitvoering van dit Rijksinpassingsplan het risico lopen om te moeten onteigenen en gehouden te zijn ex artikel 40 OW de schade voor de onteigenden te vergoeden. Het uitgangspunt dat de windturbines in 2026 aan het einde van hun technische levensduur zullen zijn is in zijn algemeenheid onjuist. Vooral de Vestas V66 1,75 MW (van belanghebbende) zijn bij normaal goed onderhoud van onder meer de tandwielkasten niet aan een maximale technische en economische levensduur gebonden.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>
	48.2	<p>De regeling tot terzijde stellen van overgangsrecht in artikel 13.3 is in strijd met het recht, althans is onredelijk bezwarend voor belanghebbende. Het wegbestemmen en uitsluiten van gebruiksrecht van windturbines van 1,75 MW is in strijd met de in het plan beoogde doelstelling om 6000MW aan windenergie op land gebaseerde productie-eenheden te realiseren. Uit de gehanteerde doelomschrijving blijkt dat nut en noodzaak voor het wegbestemmen en uit gebruik nemen van de windturbines aan de Futenweg ontbreekt. Immers de molens zijn immer positief bestemd geweest dus in overeenstemming geweest met een behoorlijke ruimtelijke ordening. Er kan dus geen sprake zijn van een gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zoals in het plan is opgenomen. Ook een bijdrage aan de doelstelling die ten grondslag ligt aan het Rijksinpassingsplan wordt niet voldaan, immer het laten staan en refurbishen van deze molens tot 2 MW molens is binnen de bestaande bouwvorm en contouren mogelijk. Er wordt dus bestaande capaciteit geamoveerd in plaats van capaciteit vermeerderd. Nut en noodzaak tot het vaststellen van dit Ontwerp ontbreekt, althans wordt niet, althans onvoldoende onderbouwd.</p>	<p>Ten aanzien van nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>

48.3	<p>Het Rijkspassingsplan ontbeert een toetsing op het kartelverbod in het kader van de mededingingswetgeving. Het de facto wegsaneren van bestaande ondernemers (belanghebbenden) en deze te verplichten zaken te doen met Windpark Zeewolde BV op straffe van een beoogde (koude) sanering is in strijd met artikel 6 van de Mededingingswet. Het Rijkspassingsplan is op initiatief van de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde, deze vereniging heeft een commerciële doelstelling, althans de met haar verbonden Windpark Zeewolde BV heeft een commerciële doelstelling. Er is sprake van een kartel, dat tot doel heeft bestaande exploitanten uit de markt te stoten. Commerciële partijen hebben met enige eigenaren overeenkomsten gesloten waardoor deze als front-runner fungeren voor deze derden. Er is geen reden dat belanghebbende niet in staat mag worden gesteld de bestaande twee windturbines aan de Futenweg, met grond en infrastructuur te exploiteren. Ook belanghebbende draagt immers bij met tweemaal 1,75 MW aan de beoogde doelstelling van 6000MW op land.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	
48.4	<p>Het Rijkspassingplan ontbeert een toetsing aan de aanbestedingsregels. Er is sprake van verplichte aanbesteding nu het verwezenlijken van een Rijksdoelstelling betreft. Het doen uitvoeren van ogenschijnlijk de eigenaren in het gebied doet daaraan niet af. Het huidige Rijkspassingsplan in combinatie met de op 5 december aangevraagde omgevingsvergunning leidt ertoe dat Windpark Zeewolde BV de enige marktpartij is, die het project zal kunnen verwezenlijken, zij is niet op één lijn te stellen met de initiatiefnemer. Dit is niet alleen schending van het mededingingsrecht, doch ook van de aanbestedingsregels. Belanghebbende wordt onevenredig zwaar in haar belang getroffen.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	
48.5	<p>Het Rijkspassingsplan ontbeert een toets op staatssteun er heeft geen melding plaatsgehad. De markt voor (groene)elektriciteit is grensoverschrijdend. Het onderhavige plan heeft tot gevolg dat de belanghebbende ondernemers wordt belet hun stroom te leveren aan (buitenlandse) stroomafnemers. Aldus wordt met staatssteun het aanbod van groene stroom beperkt, worden prijzen opgedreven en producent Windpark Zeewolde BV onrechtmatig gesteund. Belanghebbenden leveren stroom die duurzaam is opgewekt, het langer laten produceren van bestaande 1,75 MW turbines komt de milieudoelstellingen ten goede en komt door vergroting van aanbod de prijsvorming voor de consument ten goede. Er is geen reden met SDE subsidie de sanering van bestaande windturbines af te dwingen, althans te financieren en aldus aanbod van goedkope groene stroom te beperken althans Windpark Zeewolde BV te steunen.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van staatssteun: voorop staat dat de windturbines al met het bestemmingsplan Buitengebied geen positieve bestemming hebben gekregen en in zoverre ook thans geen positief bestemde rechten hebben. Verder wordt met het voorliggende inpassingsplan enkel een planologisch regime mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe windturbines onder gelijktijdige oplegging van een saneringsverplichting. Eenieder kan uitvoering geven aan dit plan onder de ruimtelijk gestelde voorwaarden, welke voorwaarden nader zijn toegelicht in de plantoelichting. Zoals ook daar nader toegelicht, is de saneringsverplichting onder meer opgenomen vanuit landschappelijk oogpunt en biedt het de mogelijkheid met minder windturbines meer stroom op te wekken. Niet valt in te zien waarom de systematiek als staatssteun is te kwalificeren.</p>	

c9-OB-0049	49.1	<p>De economische haalbaarheid van (de uitvoering) van het Rijksinpassingsplan is onvoldoende getoetst, althans is niet voldoende inhoudelijk beoordeeld, althans de initiatiefnemer is niet in staat en bereid kostenverhaal te bieden door nakoming van de verplichtingen uit de gesloten anterieure overeenkomst. Inmiddels is opgericht Windpark Zeewolde BV, deze moet planschade en onteigeningsvergoedingen voor de te saneren windturbines vergoeden. Het is dus niet initiatiefnemer, die de kosten voor haar rekening neemt, het is een derde partij, te weten Windpark Zeewolde BV, een commerciële marktpartij met thans onvoldoende eigen financiële middelen. Er is dus geen sprake van al aanwezige voldoende funding, laat staan dat er enige garantie is dat in 2024-2026 betaald zal kunnen worden. Dit betekent een zeer aanzienlijk financieel risico voor de gemeente Zeewolde, want de exploitatie van de te stichten windturbines en de SDE subsidie zijn onvoldoende voor Windpark Zeewolde BV om de planschade en onteigeningsvergoedingen te kunnen betalen. De gemeente Zeewolde zal bij uitvoering van dit Rijksinpassingsplan het risico lopen om te moeten onteigenen en gehouden te zijn ex artikel 40 OW de schade voor de onteigenen te vergoeden. Het uitgangspunt dat de windturbines in 2026 aan het einde van hun technische levensduur zullen zijn is in zijn algemeenheid onjuist. Vooral de Vestas V66 1,75 MW (van belanghebbende) zijn bij normaal goed onderhoud van onder meer de tandwielkasten niet aan een maximale technische en economische levensduur gebonden.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	49.2	<p>De regeling tot terzijde stellen van overgangsrecht in artikel 13.3 is in strijd met het recht, althans is onredelijk bezwarend voor belanghebbende. Het wegbestemmen en uitsluiten van gebruiksrecht van windturbines van 1,75 MW is in strijd met de in het plan beoogde doelstelling om 6000MW aan windenergie op land gebaseerde productie-eenheden te realiseren. Uit de gehanteerde doelomschrijving blijkt dat nut en noodzaak voor het wegbestemmen en uit gebruik nemen van de windturbines aan de Futenweg ontbreekt. Immers de molens zijn immer positief bestemd geweest dus in overeenstemming geweest met een behoorlijke ruimtelijke ordening. Er kan dus geen sprake zijn van een gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zoals in het plan is opgenomen. Ook een bijdrage aan de doelstelling die ten grondslag ligt aan het Rijksinpassingsplan wordt niet voldaan, immer het laten staan en refurbishen van deze molens tot 2 MW molens is binnen de bestaande bouwvorm en contouren mogelijk. Er wordt dus bestaande capaciteit geamoveerd in plaats van capaciteit vermeerderd. Nut en noodzaak tot het vaststellen van dit Ontwerp ontbreekt, althans wordt niet, althans onvoldoende onderbouwd.</p>	<p>Ten aanzien van nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	49.3	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing op het kartelverbod in het kader van de mededingingswetgeving. Het de facto wegsaneren van bestaande ondernemers (belanghebbenden) en deze te verplichten zaken te doen met Windpark Zeewolde BV op straffe van een beoogde (koude) sanering is in strijd met artikel 6 van de Mededingingswet. Het Rijksinpassingsplan is op initiatief van de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde, deze vereniging heeft een commerciële doelstelling, althans de met haar verbonden Windpark Zeewolde BV heeft een commerciële doelstelling. Er is sprake van een kartel, dat tot doel heeft bestaande exploitanten uit de markt te stoten. Commerciële partijen hebben met enige eigenaren overeenkomsten gesloten waardoor deze als front-runner fungeren voor deze derden. Er is geen reden dat belanghebbende niet in staat mag worden gesteld de bestaande twee windturbines aan de Futenweg, met grond en infrastructuur te exploiteren. Ook belanghebbende draagt immers bij met tweemaal 1,75 MW aan de beoogde doelstelling van 6000MW op land.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	

	49.4	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing aan de aanbestedingsregels. Er is sprake van verplichte aanbesteding nu het verwezenlijken van een Rijksdoelstelling betreft. Het doen uitvoeren van ogenschijnlijk de eigenaren in het gebied doet daaraan niet af. Het huidige Rijksinpassingsplan in combinatie met de op 5 december aangevraagde omgevingsvergunning leidt ertoe dat Windpark Zeewolde BV de enige marktpartij is, die het project zal kunnen verwesenlijken, zij is niet op één lijn te stellen met de initiatiefnemer. Dit is niet alleen schending van het mededingingsrecht, doch ook van de aanbestedingsregels. Belanghebbende wordt onevenredig zwaar in zijn belang getroffen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.	
	49.5	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toets op staatssteun, er heeft geen melding plaatsgehad. De markt voor (groene)elektriciteit is grensoverschrijdend. Het onderhavige plan heeft tot gevolg dat de belanghebbende ondernemers wordt belet hun stroom te leveren aan (buitenlandse) stroomafnemers. Aldus wordt met staatssteun het aanbod van groene stroom beperkt, worden prijzen opgedreven en produceert Windpark Zeewolde BV onrechtmatig gesteund. Belanghebbenden leveren stroom die duurzaam is opgewekt, het langer laten produceren van bestaande 1,75 MW turbines komt de milieudoelstellingen ten goede en komt door vergroting van aanbod de prijsvorming voor de consument ten goede. Er is geen reden met SDE subsidie de sanering van bestaande windturbines af te dwingen, althans te financieren en aldus aanbod van goedkope groene stroom te beperken, althans Windpark Zeewolde BV te steunen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van staatssteun: voorop staat dat de windturbines al met het bestemmingsplan Buitengebied geen positieve bestemming hebben gekregen en in zoverre ook thans geen positief bestemde rechten hebben. Verder wordt met het voorliggende inpassingsplan enkel een planologisch regime mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe windturbines onder gelijktijdige oplegging van een saneringsverplichting. Eenieder kan uitvoering geven aan dit plan onder de ruimtelijk gestelde voorwaarden, welke voorwaarden nader zijn toegelicht in de plantoelichting. Zoals ook daar nader toegelicht, is de saneringsverplichting onder meer opgenomen vanuit landschappelijk oogpunt en biedt het de mogelijkheid met minder windturbines meer stroom op te wekken. Niet valt in te zien waarom de systematiek als staatssteun is te kwalificeren.	
c9-OB-0050	50.1	De gemeente Almere vraagt om meer rekening te houden met de (toekomstige) bewoners van Oosterwold als onderdeel van de gezamenlijke ontwikkeling van Almere 2.0 en met Almeerse bewoners woonachtig nabij het windmolenpark door: (1) de ashoogte van de windmolens langs de A27 te verlagen naar 120m en de tiphoogte te verlagen naar 180m; - 2) zo veel mogelijk molens te schrappen in de opstelling langs de A27 en/of molenposities te verplaatsen/uit te wisselen waardoor de ontwikkeling van een kwalitatief goed en samenhangend woongebied mogelijk blijft.	Ten aanzien van Oosterwold waaronder de totstandkoming van het voorkeursalternatief en de A27 wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	50.2	De gemeente Almere stelt voor om het gebruik van luchtvaartverlichting tot het uiterste minimum te beperken en ook overdag continue verlichting toe te passen in plaats van knipperlichten.	Zie antwoord bij zienswijze nummer 20.3	
	50.3	Gemeente Almere pleit er voor om over de burgerparticipatie-mogelijkheden en het maatschappelijk effect ervan in het inpassingsplan informatie op te nemen onder het kopje Maatschappelijke haalbaarheid.	Ten aanzien van het participatieproces wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen.	
	50.4	De gemeente Almere verwijst voor een aantal detailopmerkingen op het ontwerp-inpassingsplan, waaronder tekstuele onjuistheden naar de bijlage van de ingezonden zienswijze. De gemeente Almere verzoekt het bevoegd gezag hier nogmaals kennis van te nemen ter verbetering van het ontwerp-inpassingsplan en wijst erop dat deze opmerkingen reeds in een eerder stadium zijn ingebracht.	De gemaakte opmerkingen zijn voor zover daarmee de inhoud en werking van het inpassingsplan niet wijzigt, overgenomen in het inpassingsplan.	

c9-OB-0051	51.1	<p>De economische haalbaarheid van (de uitvoering) van het Rijksinpassingsplan is onvoldoende getoetst, althans is niet voldoende inhoudelijk beoordeeld, althans de initiatiefnemer is niet in staat en bereid kostenverhaal te bieden door nakoming van de verplichtingen uit de gesloten anterieure overeenkomst. Inmiddels is opgericht Windpark Zeewolde BV, deze moet planschade en onteigeningsvergoedingen voor de te saneren windturbines vergoeden. Het is dus niet initiatiefnemer, die de kosten voor haar rekening neemt, het is een derde partij, te weten Windpark Zeewolde BV, een commerciële marktpartij met thans onvoldoende eigen financiële middelen. Er is dus geen sprake van al aanwezige voldoende funding, laat staan dat er enige garantie is dat in 2024-2026 betaald zal kunnen worden. Dit betekent een zeer aanzienlijk financieel risico voor de gemeente Zeewolde, want de exploitatie van de te stichten windturbines en de SDE subsidie zijn onvoldoende voor Windpark Zeewolde BV om de planschade en onteigeningsvergoedingen te kunnen betalen. De gemeente Zeewolde zal bij uitvoering van dit Rijksinpassingsplan het risico lopen om te moeten onteigenen en gehouden te zijn ex artikel 40 OW de schade voor de onteigenden te vergoeden. Het uitgangspunt dat de windturbines in 2026 aan het einde van hun technische levensduur zullen zijn is in zijn algemeenheid onjuist. Vooral de Vestas V66 1, 75 MW (van belanghebbende) zijn bij normaal goed onderhoud van onder meer de tandwielkasten niet aan een maximale technische en economische levensduur gebonden.</p>	<p>Ten aanzien van de economische en financiële haalbaarheid wordt verwezen naar paragraaf 2.7 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	51.2	<p>De regeling tot terzijde stellen van overgangsrecht in artikel 13.3 is in strijd met het recht, althans is onredelijk bezwarend voor belanghebbende. Het wegbestemmen en uitsluiten van gebruiksrecht van windturbines van 1,75 MW is in strijd met de in het plan beoogde doelstelling om 6000MW aan windenergie op land gebaseerde productie-eenheden te realiseren. Uit de gehanteerde doelomschrijving blijkt dat nut en noodzaak voor het wegbestemmen en uit gebruik nemen van de windturbines aan de Futenweg ontbreekt. Immers de molens zijn immer positief bestemd geweest dus in overeenstemming geweest met een behoorlijke ruimtelijke ordening. Er kan dus geen sprake zijn van een gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zoals in het plan is opgenomen. Ook een bijdrage aan de doelstelling die ten grondslag ligt aan het Rijksinpassingsplan wordt niet voldaan, immer het laten staan en refurbishen van deze molens tot 2 MW molens is binnen de bestaande bouwvorm en contouren mogelijk. Er wordt dus bestaande capaciteit geamoveerd in plaats van capaciteit vermeerderd. Nut en noodzaak tot het vaststellen van dit Ontwerp ontbreekt, althans wordt niet, althans onvoldoende onderbouwd.</p>	<p>Ten aanzien van nut en noodzaak wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>	
	51.3	<p>Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing op het kartelverbod in het kader van de mededingingswetgeving. Het de facto wegsaneren van bestaande ondernemers (belanghebbenden) en deze te verplichten zaken te doen met Windpark Zeewolde BV op straffe van een beoogde (koude) sanering is in strijd met artikel 6 van de Mededingingswet. Het Rijksinpassingsplan is op initiatief van de Ontwikkelvereniging Windpark Zeewolde, deze vereniging heeft een commerciële doelstelling, althans de met haar verbonden Windpark Zeewolde BV heeft een commerciële doelstelling. Er is sprake van een kartel, dat tot doel heeft bestaande exploitanten uit de markt te stoten. Commerciële partijen hebben met enige eigenaren overeenkomsten gesloten waardoor deze als front-runner fungeren voor deze derden. Er is geen reden dat belanghebbende niet in staat mag worden gesteld de bestaande twee windturbines aan de Futenweg, met grond en infrastructuur te exploiteren. Ook belanghebbende draagt immers bij met tweemaal 1,75 MW aan de beoogde doelstelling van 6000MW op land.</p>	<p>Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.</p>	

	51.4	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toetsing aan de aanbestedingsregels. Er is sprake van verplichte aanbesteding nu het verw ezenlijken van een Rijksdoelstelling betreft. Het doen uitvoeren van ogenschijnlijk de eigenaren in het gebied doet daaraan niet af. Het huidige Rijksinpassingsplan in combinatie met de op 5 december aangevraagde omgevingsvergunning leidt ertoe dat Windpark Zeewolde BV de enige marktpartij is, die het project zal kunnen verw ezenlijken, zij is niet op één lijn te stellen met de initiatiefnemer. Dit is niet alleen schending van het mededingingsrecht, doch ook van de aanbestedingsregels. Belanghebbende wordt onevenredig zwaar in haar belang getroffen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van de verdeling van schaarse rechten wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 38.24.	
	51.5	Het Rijksinpassingsplan ontbeert een toets op staatssteun er heeft geen melding plaatsgehad. De markt voor (groene)elektriciteit is grensoverschrijdend. Het onderhavige plan heeft tot gevolg dat de belanghebbende ondernemers wordt belet hun stroom te leveren aan (buitenlandse) stroomafnemers. Aldus wordt met staatssteun het aanbod van groene stroom beperkt, worden prijzen opgedreven en producent Windpark Zeewolde BV onrechtmatig gesteund. Belanghebbenden leveren stroom die duurzaam is opgewekt, het langer laten produceren van bestaande 1,75 MW turbines komt de milieudoelstellingen ten goede en komt door vergroting van aanbod de prijsvorming voor de consument ten goede. Er is geen reden met SDE subsidie de sanering van bestaande windturbines af te dwingen, althans te financieren en aldus aanbod van goedkope groene stroom te beperken althans Windpark Zeewolde BV te steunen.	Ten aanzien van de initiatiefnemer wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van de Antwoordnota zienswijzen. Ten aanzien van staatssteun: voorop staat dat de windturbines al met het bestemmingsplan Buitengebied geen positieve bestemming hebben gekregen en in zoverre ook thans geen positief bestemde rechten hebben. Verder wordt met het voorliggende inpassingsplan enkel een planologisch regime mogelijk gemaakt voor de realisatie van nieuwe windturbines onder gelijktijdige oplegging van een saneringsverplichting. Eenieder kan uitvoering geven aan dit plan onder de ruimtelijk gestelde voorwaarden, welke voorwaarden nader zijn toegelicht in de plantoelichting. Zoals ook daar nader toegelicht, is de saneringsverplichting onder meer opgenomen vanuit landschappelijk oogpunt en biedt het de mogelijkheid met minder windturbines meer stroom op te wekken. Niet valt in te zien waarom de systematiek als staatssteun is te kwalificeren.	
c9-OB-0052	52.1	Clïent vreest als gevolg van de aanwezigheid van de windmolens op het desbetreffende perceel te worden geconfronteerd met gewasschade. Dit als gevolg van de schaduwwerking van de bewuste windmolens. Immers vanwege het gebrek aan licht zullen de gewassen aldaar niet dan wel erg slecht groeien met alle gevolgen van dien. Schade waarmee in de onderhavige procedures en besluiten ten onrechte geen rekening is gehouden en waarvan tevens niet bekend is alwaar cliënt deze schade kan reclameren en welke procedure daarop van toepassing is. Voor zover de schade niet voor 100 % zal worden vergoed, zal cliënt dus worden geconfronteerd met een ernstige inkomensderving. Wat betreft voornoemd punt is zijn de besluiten onvoldoende gemotiveerd en kunnen op grond daarvan niet in stand blijven.	In paragraaf 7.1 van het inpassingsplan is toegelicht dat Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan planschade ontstaan. De Wro voorziet in een regeling voor vergoeding van planschade. Op basis van artikel 6.1 Wro wordt aan degene die in de vorm van een inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak schade leidt of zal leiden als gevolg van het inpassingsplan, tegemoetgekomen, wanneer de schade redelijkerwijs niet voor rekening van de aanvrager behoort te blijven en voor zover de tegemoetkoming niet voldoende anderszins is verzekerd. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in schade ten gevolge van het inpassingsplan, kan bij de gemeente Zeewolde worden ingediend binnen de periode van 5 jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde inpassingsplan	
	52.2	Gekoppeld aan de geplande nieuwe molens voorziet het plan ook in saneren van bestaande windmolens. Cliënten zijn ook in het bezit van een bestaande windmolen, een Vestas V52 850KW. Cliënten doen niet mee met het project en zijn niet van plan hun molen in te leveren. De molen hoort bij hun bedrijf en maakt hun een netto energie leverancier. Ook maakt de molen deel uit van de maatlat duurzame veehouderij van hun nieuwe stal. In het bestemmingsplan buitengebied Zeewolde 2016 worden de bestaande windmolens weggestemd. Hiervoor loopt een beroepschrift bij de Raad van State.	Zie het antwoord op zienswijze 22.7. De afweging die de gemeenteraad bij vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 heeft gemaakt, ligt in het kader van de vaststelling van dit inpassingsplan niet voor ter discussie.	

c9-OB-0053	53.1	<p>Het onderzoek ten behoeve van het 'Achtergrondrapport Natuur, Windpark Zeewolde en effecten op natuur voor de MER' uitgevoerd door Bureau Waardenburg (Verbeek et al. 2016) betreft slechts de momentopname van één jaar. De veldbezoeken zijn alleen overdag uitgevoerd, terwijl de meeste en ook meest kritische passages van vogels en vleermuizen 's nachts plaatsvinden. In de nachtelijke uren is geen nader onderzoek gedaan naar vlieg-bewegingen van vogels van foerageergebied naar slaapplaats en omgekeerd. Ook is geen onderzoek uitgevoerd naar andere trekbewegingen van vogels. Veel aannames zijn gedaan op basis van andere, o.a. buitenlandse, onderzoeken, waarbij het de vraag is of deze ook altijd van toepassing zijn op de specifieke situatie in Flevoland. Verder zijn er (nog) geen ervaringscijfers of onderzoeksgegevens met de zeer hoge molens zoals die geplaatst worden in het Windpark Zeewolde waarbij de tiphoogte oploopt tot 220 meter bij de A27. Een en ander biedt onvoldoende houvast om stellige uitspraken te doen over de aanvaringsrisico's. Zeker in een aantal gevallen kunnen significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten worden, waar dat nu wel gedaan is. Het volgende kan ter illustratie dienen. Omdat de grauwe kiekendief in het jaar 2015 niet als broedvogel is waargenomen in het plangebied van Windpark Zeewolde, is in het achtergrondrapport en daarmee ook in de MER verder geen rekening gehouden met deze ernstig bedreigde roofvogel die nog in slechts 2 gebieden broedt in Nederland waaronder Flevoland. In andere jaren heeft de grauwe kiekendief wel degelijk ook in het plangebied gebroed.</p>	<p>De onderzoeken zijn op een juiste wijze uitgevoerd. De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Ff-wet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven."</p>	
	53.2	<p>Gelet op de bovengenoemde onzekerheden wat betreft de nachtelijke trek van ganzen en andere vogels waarnaar geen veldonderzoek gedaan is, pleiten wij voor aanpassingen aan de voorziene corridor in de lijnopstelling van molens langs de A27. Wij zouden graag een ruimere corridor zien in zowel periode, tijd als ruimte. Wanneer de corridor geregeld wordt met een automatische stilstandvoorziening met behulp van radar (al dan niet door tussenkomst van een operator) hoeven de molens niet onnodig stilgezet te worden en kan ingegrepen worden wanneer het wel nodig is. Het stilzetten hoeft zo niet beperkt te zijn tot een vooraf ingestelde tijd en periode die altijd arbitrair zijn. Door koppeling van meerdere molens binnen het systeem kunnen de kosten van de voorziening beperkt blijven en kunnen meer molens in de corridor betrokken worden. Dit is een betere oplossing voor de passerende vogels en leidt niet tot onnodige stilstand. Inmiddels is ook praktijkervaring met dergelijke systemen opgebouwd. Laat Windpark Zeewolde hiervan profiteren.</p>	<p>Op basis van de passende beoordeling is vastgesteld dat voor grauwe ganzen en kolganzen barrièrewerking niet met zekerheid kan worden uitgesloten. Weliswaar staan in de huidige situatie ook al windturbines in deze lijn, maar de grotere hoogte van de nieuwe windturbines maakt dat niet is uitgesloten dat de ganzen op verticale richting op tijd kunnen uitwijken. Ook al is de verwachting dat de ganzen (zowel in de huidige als in de nieuwe situatie) zonder problemen tussen de windturbines door kunnen vliegen, is niet met zekerheid uit te sluiten dat de ganzen in de huidige situatie (in het donker) uitwijken voor de bestaande windturbines door er (net) overheen te vliegen. Als mitigerende maatregel is conform de passende beoordeling in voorschrift 18 van de Wnb-vergunning opgenomen dat een corridor van stilstaande windturbines moet worden ingesteld in de periode (in het jaar en van de dag) dat de grauwe ganzen en kolganzen met grote aantallen over het plangebied vliegen. Met inbegrip van deze mitigatie kan het optreden van significant negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen uitgesloten worden. Op basis van de beschikbare onderzoeken is geconcludeerd dat een corridor van twee windturbines afdoende is om aantasting te voorkomen. Hetgeen in de zienswijze naar voren is gebracht, vormt geen aanleiding een ruimere corridor in te stellen.</p>	
	53.3	<p>Vanwege het grote aantal onzekerheden zouden wij ervoor willen pleiten de gevolgen te onderzoeken die het in bedrijf nemen van de molens heeft voor vogels en vleermuizen door bij alle molens de aanvaringssslachtoffers te registreren en dit in een monitoringprogramma op te nemen. Op deze wijze kan in de praktijk getoetst worden of gedane aannames zich ook in de praktijk manifesteren of juist niet. Bij constatering van ongewenste afwijkingen kunnen passende bijsturingsmaatregelen genomen worden. Naar onze mening kan dit goed opgenomen worden in het kader van de monitoring voortvloeiend uit art. 7.39 van de Wet milieubeheer.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 53.2.</p>	

	53.4	<p>Gedurende de herstructureringsstermijn van 7 jaar kunnen molens gedurende een periode van 5 jaar dubbeldraaien. Teruggerekend naar een periode van 5 jaar tellen de negatieve effecten van de molens dubbel, al is in de effectenberekening uitgegaan van slechts 20%. Wij vinden dit op zijn minst arbitrair. Wij begrijpen dat de dubbeldraaietermijn vanuit bedrijfseconomisch oogpunt noodzakelijk is en voorwaarde om het project ook financieel haalbaar te maken. Wij vinden echter wel dat wanneer uit de bedrijfseconomische cijfers blijkt dat deze gunstiger zijn dan waarop het Ministerie van EZ in samenspraak met de gemeente en provincie de termijn van vijf jaar hebben bepaald, de termijn naar beneden wordt bijgesteld. Daartoe dienen de eigenaren van de windturbines hun exploitatiegegevens jaarlijks te verstrekken.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 45.4. Het opleggen van een monitoringsverplichting is niet nodig omdat de initiatiefnemers naar het oordeel van de ministers op voorhand al duidelijk hebben gemaakt dat deze termijn op vijf jaar moet worden gesteld.</p>	
	53.5	<p>Zoals uit de door ons geplaatste vraagtekens bij het onderzoek blijkt is het onderzoek naar de effecten voor de grauwe kiekendief naar onze mening onvoldoende uitgevoerd door de vogel verder niet in beschouwing te nemen, omdat hij in een jaar niet in het plangebied tot broeden kwam terwijl er jaren zijn waarin dit wel degelijk het geval was. Broedende vogels zijn in dit gebied zelfs van zenders voorzien. De grauwe kiekendief is een zeer ernstig bedreigde vogelsoort van de rode lijst waarvoor alles in het werk gesteld moet worden om de vogel als broedvogel in Nederland te behouden. Te meer daar Flevoland tot de slechts twee broedlocaties in Nederland behoort. Nader onderzoek naar de mogelijke effecten voor de grauwe kiekendief als gevolg van het Windpark Zeewolde moet naar onze mening worden uitgevoerd. Terecht wordt gesteld dat er rekening gehouden moet worden met het feit dat de instandhoudingsdoelstellingen voor de Oostvaardersplassen voor de blauwe kiekendieven onverkort van kracht zijn ook als is er in de afgelopen jaren niet gebroed. In het beheerplan Oostvaardersplassen worden maatregelen voorzien om condities te scheppen of te herstellen die ervoor moeten zorgen dat de blauwe kiekendief als broedvogel weer terugkeert. De blauwe kiekendief wordt echter in het Ontwerp-inpassingsplan weggecijferd met de redenering dat op basis van het kleine aantal de kans op een ervaring klein is en dat daarmee een effect op het behalen van de instandhoudingsdoelen is uitgesloten. Naar onze mening moet juist in ogenschouw genomen worden dat de wanneer de blauwe kiekendief slachtoffer wordt van een aanvaring, met alle inspanningen die voor deze vogel gedaan worden, de consequenties voor de instandhoudingsdoelstellingen veel groter zijn dan wanneer het een talrijker vogel zou betreffen. Wij vinden dat dit betrokken moet worden in de analyse van de milieueffecten van Windpark Zeewolde.</p>	<p>De onderzoeken op een juiste wijze zijn uitgevoerd. De commissie MER geeft hierover in het toetsadvies aan dat de informatie, met name door de inhoudelijke aanvullingen uit de bijlagen rapporten bij de ontheffingsaanvraag voor de Ff-wet, volledig en juist is. Gedeputeerde staten van de provincie Flevoland concludeert "Uit de toets blijkt dat significante effecten met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Voor sommige soorten treden wellicht nog licht negatieve effecten op. Er kan een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming worden afgegeven."</p> <p>Zie tevens de beantwoording op zienswijze 38.35 en 38.40.</p>	
c9-OB-0054	54.1	<p>Reclamanten zijn eigenaar van windmolens in het plangebied. De windmolens vallen onder de saneringsregeling bestaande solitaire windturbines. Reclamanten zijn het niet eens met het op termijn saneren van genoemde windturbines. Reclamanten hebben ter zake van het bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 een beroepschrift bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State ingediend. Reclamanten hebben in het beroepschrift aangegeven dat de bestaande vergunde windmolens een positieve bestemming dienen te verkrijgen en niet wederom onder het overgangsrecht moeten worden gebracht.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 22.7. De afweging die de gemeenteraad bij vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied 2016 heeft gemaakt, ligt in het kader van de vaststelling van dit inpassingsplan niet voor ter discussie.</p>	

	54.2	<p>Duidelijk is dat de initiatiefnemer met vorenstaande reclamanten, als eigenaren van de bestaande windturbines, geen contractuele afspraken heeft gemaakt. Er is dus ook geen contractuele afspraak gemaakt om het gebruik van de bestaande windturbines te beëindigen. In het inpassingsplan is een voorwaardelijke verplichting opgenomen teneinde de sanering zeker te stellen. Het gaat hierbij om door middel van een te sluiten overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de eigenaren van de te saneren turbines. Hiermede zou worden aangetoond dat de turbine voor de in bijlage 1 genoemde datum wordt verwijderd. Reclamanten zijn van mening dat in het inpassingsplan geen financiële regeling is opgenomen voor de geleden en te lijden schade bij verplichte beëindiging van het gebruik. Ook in de provinciale Noodverordening ontbreekt een dergelijke passende beëindigingsregeling.</p>	<p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>
	54.3	<p>Reclamanten zijn van mening dat de levensduur van de bestaande en vergunde windmolens langer is dan de planperiode van 10 jaar. Ook na de in het inpassingsplan opgenomen einddata zijn de bestaande windturbines nog goed bruikbaar voor hun doel. De bestaande windmolens kunnen ook na 2026 technisch nog prima in orde zijn. Met het uitvoeren van normaal onderhoud blijkt dit ook in de praktijk het geval te zijn. In het kader van duurzaamheid is het dan ook gewenst om de bestaande windmolens ook na 2026 in stand te laten. Ook om de CO2 doelstellingen van Nederland te halen, is het verstandig om de bestaande windmolens in stand te laten, hetgeen zeker van toepassing is voor die windmolens die de realisatie van de nieuwe lijnopstellingen niet in de weg staan.</p>	<p>In het Bestemmingsplan Buitengebied Zeewolde 2016 zijn aan de bestaande windturbines reeds geen positieve bestemming toegekend. In de toelichting van dit bestemmingsplan zijn hiervoor onder andere de verbetering van de landschappelijke kwaliteit en de komst van het nieuwe windpark benoemd.</p> <p>Ten aanzien van de sanering en mogelijke onteigening wordt verder verwezen naar paragraaf 2.6 van de Antwoordnota zienswijzen.</p>
c9-OB-0055	55.1	<p>De gemeente Huizen verzoekt het bevoegd gezag om de maximale tiphoogte van de windmolens in de lijn langs de A27 te beperken tot 150 meter. Hiermee is obstakelverlichting niet nodig en wordt aangesloten bij de motie van de gemeenteraad van Huizen van 7 juli 2016, waarbij zorgen zijn geuit over de hoogte van de molens en de daardoor benodigde obstakelverlichting.</p>	<p>Volgens het door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) opgestelde "Informatieblad Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland" (d.d. 30 september 2016) moeten windturbines met een hoogte van 100 meter of meer ten opzichte van het maaiveld binnen een afstand van 120 meter van een snelweg worden voorzien van obstakelverlichting (zie paragraaf/sectie 3.2 b van het Informatieblad). Het verlagen van de tiphoogte van de windturbines tot 150 meter langs de A27 betekent dus niet dat de windturbines niet te hoeven worden voorzien van obstakelverlichting. Met het oog op de luchtvaartveiligheid kan het verzoek niet worden ingewilligd.</p> <p>Zie ook antwoord bij zienswijze nummer 20.3</p>

Bijlage 12

AANGETEKEND

Minister van Infrastructuur en Milieu
 Hare Excellentie mevrouw M.H. Schulz van Haegen
 Postbus 20901
 2500 EX Den Haag

Rotterdam, 5 september 2017

Referentie : 538.16.065 GO Zeewolde / advies Windpark
 Van : , senior jurist
 Telefoon
 Fax
 E-mail

Hooggeachte mevrouw Schulz van Haegen,

Op 5 mei 2017 dienden wij bij u en bij de Minister van Economische Zaken eenzelfde verzoek in om openbaarmaking van alle beschikbare documenten inzake het afstemmingstraject tussen het Windpark Zeewolde en de gebiedsontwikkeling Oosterwold (het 'Wob-verzoek', Billage 1). Het Wob-verzoek is door u gevoegd behandeld.

Bij besluit van 21 juni 2017 met kenmerk: IENM/BSK-2017/135349 heeft u ons Wob-verzoek (gedeeltelijk) afgewezen (het 'Bestreden besluit'). Op 1 augustus 2017 dienden wij een pro forma bezwaarschrift in tegen het Bestreden besluit. Bij brief van 3 augustus 2017 heeft u ons in de gelegenheid gesteld om de gronden van bezwaar aan te vullen uiterlijk op 31 augustus 2017. Dit aanvullend bezwaarschrift is op 30 augustus 2017 tijdig bij u ingediend.

De inhoud van het Wob-verzoek wordt hierbij herhaald voor wat betreft de interne communicatie en de gespreksverslagen uit de periode 5 mei tot en met heden.

Dit aanvullende Wob-verzoek is tevens (zekerheidshalve) aan de Minister van Economische Zaken gezonden. Tegen een afdoening van de beide Wob-verzoeken door uw ministerie bestaat geen bezwaar.

Mocht u nog vragen hebben of een nadere toelichting wensen, dan verzoeken wij dat graag.

Blaak 28
 3017 TA Rotterdam

Postbus 791
 3000 AS Rotterdam

T +31 10 440 6440
 F +31 10 436 4400

info@ploum.nl
 www.ploum.nl

BTW: NL8040.02.204.R.01
 KvK: 24066720

Graag ontvangen wij een bevestiging van de ontvangst van dit verzoek.

Hoogachtend,

AANGETEKEND

Minister van Economische Zaken
 Zijne Excellentie de heer H. Kamp
 t.a.v. de Directie Energie en Omgeving
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

Rotterdam, 5 september 2017

Referentie : 538.16.065 GO Zeewolde / advies Windpark
 Van : , advocaat en , senior jurist
 Telefoon
 Fax
 E-mail

Hooggeachte heer Kamp,

Op 5 mei 2017 dienden wij bij u en bij de Minister van Infrastructuur en Milieu eenzelfde verzoek in om openbaarmaking van alle beschikbare documenten inzake het afstemmingstraject tussen het Windpark Zeewolde en de gebiedsontwikkeling Oosterwold (het 'Wob-verzoek', Bijlage 1). Het Wob-verzoek is door de Minister van Infrastructuur en Milieu gevoegd behandeld.

Bij besluit van 21 juni 2017 met kenmerk: IENM/BSK-2017/135349 heeft de Minister van Infrastructuur en Milieu ons Wob-verzoek (gedeeltelijk) afgewezen (het 'Bestreden besluit'). Op 1 augustus 2017 dienden wij een pro forma bezwaarschrift in tegen het Bestreden besluit. Bij brief van 3 augustus 2017 heeft de Minister van Infrastructuur en Milieu ons in de gelegenheid gesteld om de gronden van bezwaar aan te vullen uiterlijk op 31 augustus 2017. Dit aanvullend bezwaarschrift is op 30 augustus 2017 tijdig bij de Minister van Infrastructuur en Milieu ingediend.

De inhoud van het Wob-verzoek wordt hierbij herhaald voor wat betreft de interne communicatie en de gespreksverslagen uit de periode 5 mei tot en met heden.

Dit aanvullende Wob-verzoek is tevens (zekerheidshalve) aan de Minister van Infrastructuur en Milieu gezonden. Tegen een afloening van de beide Wob-verzoeken door uw ministerie bestaat geen bezwaar.

Mocht u nog vragen hebben of een nadere toelichting wensen, dan vernemen wij dat graag.

Bank 28
 3011 TA Rotterdam

Postbus 2011
 3000 AS Rotterdam

T 031 10 440 640
 F 031 30 436 440

info@ploum.nl
 www.ploum.nl

BTW NL 8030.02.104 B.01
 KVK 24466720

Grag ontvangen wij een bevestiging van de ontvangst van dit verzoek.

Hoogachtend,

Bijlage 13

Windpark Zeewolde en gebiedsontwikkeling Oosterwold

Projectnummer: 353542
Referentie nummer: 1:035542A.V.01
Datum: 9-8-2017

Aanvullend onderzoek

Definitief

Sweco
Op Hille 22
3732 HM De Bilt
Postbus 203
3730 AE De Bilt

T +31 88 811 56 00
www.sweco.nl

Sweco *Wolfflaaij BV
De Bilt
Rondelsteunlaan 3D1 3878A
Stad van Gooisland te De Bilt

10.2.e

Verantwoording

Titel Windpark Zeewolde en gebiedsontwikkeling Oosterwold
Subtitel Aanvullend onderzoek
Projectnummer 353942
Referentienummer 500/353942/LV
Revisie D1
Datum 9-6-2017

Auteurs 10.2.e

E-mailadres

Gecontroleerd door

Goedgekeurd door

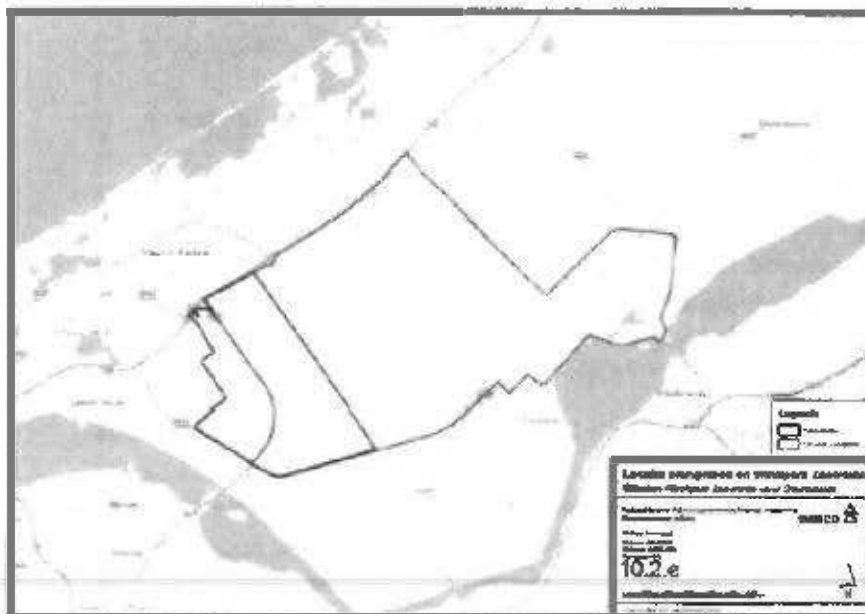
Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Werkwijze	5
2	De realisatie	6
2.1	De feitelijke realisatie	6
2.2	Toedeling financieel windpark	11
2.3	Maatregel W1: verlagen windturbines langs de A27 van 220m naar 160m	12
2.4	Maatregel W2: verminderen aantal windturbines langs de A27	14
2.5	Maatregel W3: verplaatsen lijnopstelling	15
2.6	Maatregel W4: andere windturbines langs de A27 laten vervallen	17
2.7	Maatregel W5: verplaatsen 10 turbines	18
2.8	Maatregel W6: stilstandvoorziening turbines langs de A27	19
2.9	Maatregel W7: veraging tiphoogte windturbines langs de A27 conform minimumscenario RIP en vergunningaanvraag	21
3	Voorkeursscenario	24
3.1	Uitgangspunten	24
3.2	Voorkeursscenario: slimme gebiedsontwikkeling en spelen met stilstand	24
3.2.1	Uitgangspunten ontwikkeling in toeren	24
3.2.2	Uitgangspunten ontwikkelings	26
3.2.3	Uitgangspunten slimme ontwikkeling	27
3.2.4	Uitgangspunten bij beperken financiële consequenties stilstandvoorziening	30

1 Inleiding

1.1 Aankleding

Het beoogde windpark Zeewolde is in voorbereiding. Het ontwerp van het rijksinpassingsplan is gepubliceerd. Het windpark zal grotendeels gesitueerd zijn in de gemeente Zeewolde en overlapt met een deel van het gebied Oosterwold. Oosterwold bestaat een gebied van circa 4.300 hectare tussen Almere en Zeewolde. De windturbines van het windpark Zeewolde liggen in een zone direct ten oosten van de rijksweg A27 binnen Oosterwold en direct ten oosten van het plangebied Oosterwold.

Figuur 1.1: De globale ligging van het windpark Zeewolde (rood omkaderd) ten opzichte van Oosterwold (zwart omkaderd).

In opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf heeft Sweco in twee eerdere onderzoeken de invloed van het Windpark Zeewolde op de gebiedsontwikkeling Oosterwold en de effecten van mogelijke aanpassingen aan beide ontwikkelingen in beeld gebracht.

1.2 Doel

In aanvulling op de reeds verrichte onderzoeken geeft Sweco in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en op verzoek van het gezamenlijke Bestuurlijke Overleg afstemming Oosterwold en Windpark Zeewolde aanvullend inzicht in:

- Welke oplossingen ten aanzien van het windpark mogelijk zijn;
- Wat de (financiële) consequenties van de mogelijke aanpassingen aan het windpark zijn;

- Welke combinatie van maatregelen tot een optimale inpassing van zowel Oosterwold als Windpark Zeewolde leidt.

1.3 Werkwijze

Eerst is de nuksituatie van Oosterwold opnieuw beschouwd, omdat in de eerdere onderzoeken geen rekening is gehouden met de bestaande turbines in het gebied (die zijn vergund zonder einddatum).

Vervolgens is nader gekeken naar de business case van het windpark en met name de financiële gevolgen van diverse maatregelen.

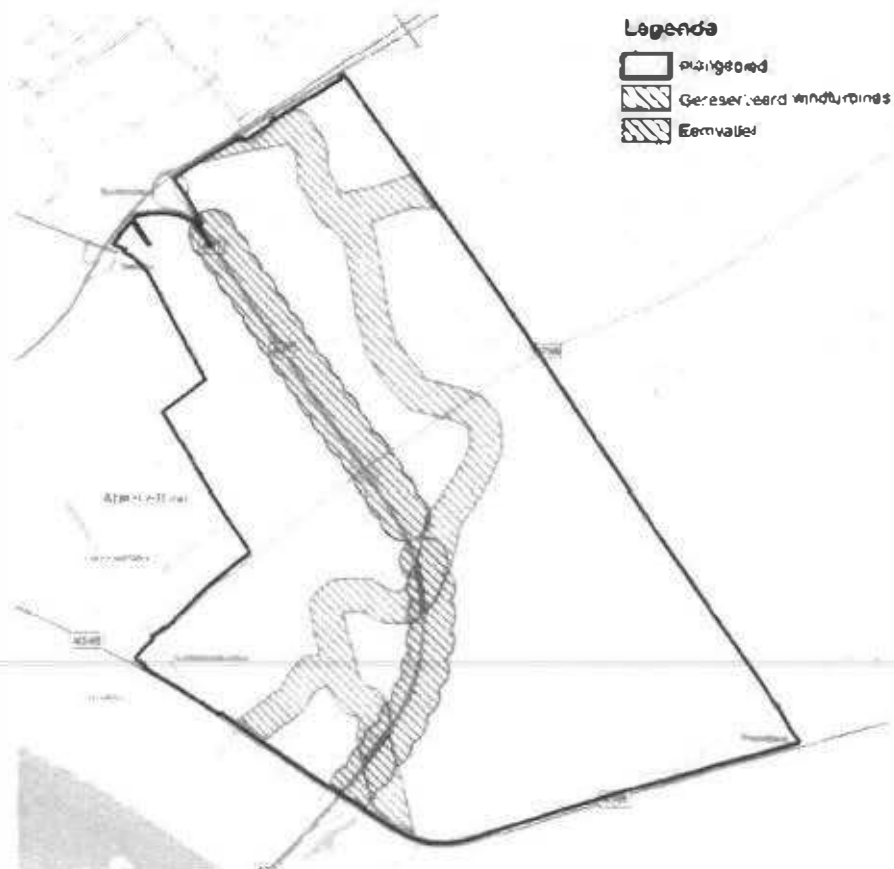
Als derde stap zijn, als aanvulling op de theoretisch denkbare maatregelen die in het eerdere onderzoek al voor Oosterwold en het windpark zijn onderzocht, zijn extra theoretisch denkbare maatregelen voor het windpark in kaart gebracht met de daarbij horende (financiële) consequenties. Daarbij is geabstraheerd van de overige effecten, zoals de juridische consequenties en gevolgen voor de procesgang. Deze worden in de betreffende paragrafen alleen in algemene zin gememoreerd.

In overleg met de ambtelijke begeleidingsgroep is vanuit het complete overzicht van mogelijke maatregelen, tot een voorstel met een combinatie van maatregelen gekomen. Deze worden gepresenteerd op basis waarvan een bestuurlijke afweging tussen effecten voor Oosterwold en effecten voor Windpark Zeewolde kan worden gemaakt.

2 De resultaten

2.1 De feitelijke nutsituatie

Bij de planontwikkeling Oosterwold is tot nu toe rekening gehouden met een reserveringszone voor het nieuwe windpark, dat grotendeels overeenkomt met de geluidzone van het nieuwe windpark Zeevolde (zie figuur 2.1).

Figuur 2.1 Verwachte nutsituatie

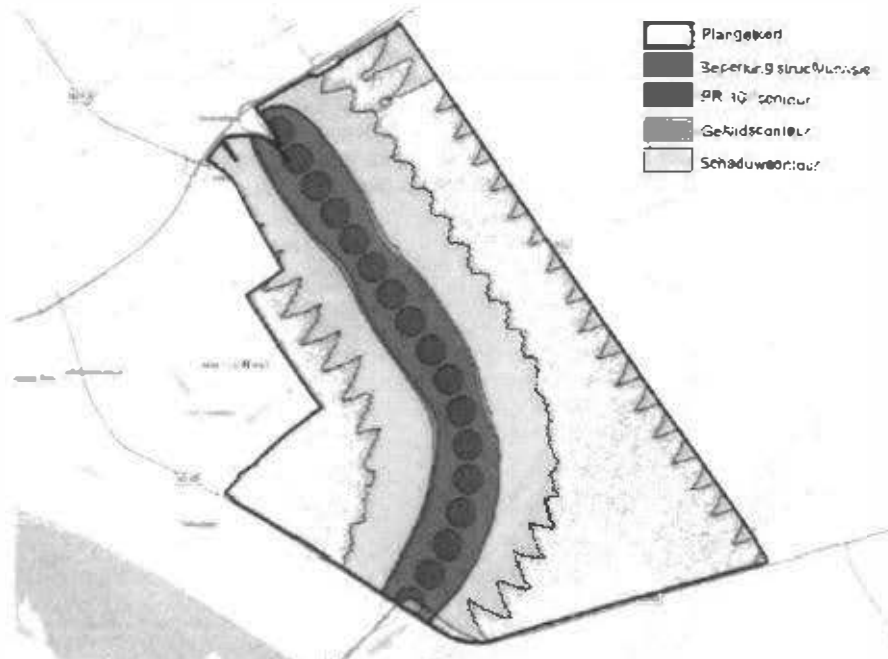
In het plangebied staan momenteel 53 bestaande windturbines, waarvan 43 op het grondgebied van Zeevolde en tien op het grondgebied van Almere. Al deze turbines bevinden zich in fase II van Oosterwold. Uitgangspunt voor Oosterwold was dat deze turbines verdwijnen. In de planvorming van Oosterwold is geen rekening gehouden met deze turbines en de beperkingen die de turbines kunnen hebben voor de woningbouwmogelijkheden.

Dit inpassingsplan is correct voor de 65 bestaande turbines die op grondgebied van de gemeente Aimers staan (in de bocht direct ten oosten van de A27). Deze turbines staan op grond van het Rijksvastgoedbedrijf en deze grond is tijdelijk beschikbaar gesteld voor de exploitatie van de windturbines. Voor de andere 43 bestaande turbines zijn er geen publiekrechtelijke mogelijkheden om de turbines te verwijderen. De turbines zijn vergoed, zonder einddatum. De turbines zijn momenteel niet bestemd in het bestemmingsplan buitengebied. Daarmee is geanticipeerd op de komst van het nieuwe windpark Zeewolde. In het inpassingsplan voor Windpark Zeewolde is ook voorzien in verwijdering van de turbines. Zonder het windpark Zeewolde is echter geen sprake van verwijdering van de turbines en zou Oosterwold ontwikkeld moeten worden rondom 43 bestaande turbines. De feitelijke nutsituatie is dan ook anders dan tot nu toe was aangenomen (zie figuur 2.2).

Figuur 2.2 Feitelijke nutsituatie

Om te bepalen in hoeverre windpark Zeewolde extra beperkingen voor ontwikkeling van Oosterwold oplevert, zijn de hinderzones van windpark Zeewolde (figuur 2.3) vergetekend met de hinderzones van de 43 bestaande turbines (figuur 2.2) die behouden blijven als windpark Zeewolde niet ontwikkeld wordt.

Figuur 2.3 Hinderzones windpark Zeewolde

In tabel 2.1 zijn de woningaantallen en de daarvan afgeleide bijdrage aan het fonds verstedelijking Almere opgenomen voor zowel het oorspronkelijk plan Oosterwold, het plan Oosterwold met de bestaande windturbines in Oosterwold en de geluidzone van de A27 en van de situatie met windpark Zeewolde.

Tabel 2.1. De feitelijke nutsituatie versus Windpark Zeewolde

Maatregel	Aantal woningen	Fondsbijdrage (miljoen)
Oorspronkelijk plan Oosterwold	15.000	€ 158
Feitelijke nutsituatie met bestaande windturbines en gelukzone A27	8.600	€ 65
Vershil	- 6.400	- € 73
<hr/>		
Realisatie windpark Zeewolde met saneren bestaande turbines	8.600	€ 86
Vershil tov feitelijke nutsituatie	+ 200	+ € 2

Hersanering van de bestaande windturbines tot windpark Zeewolde leidt tot een bundeling van de hinderzones rondom de A27. Per saldo leidt windpark Zeewolde niet tot een afname van de woningbouw mogelijkheden.

In tabel 2.2 zijn de opties benoemd die in het eerdere onderzoek zijn onderzocht om de woningbouw mogelijkheden in Oosterwold te verminderen. Deze worden nu niet alleen vergeleken met het oorspronkelijk plan Oosterwold (15.000 woningen), maar ook met de ~~bestaande~~ realisatie waarbij in Oosterwold slechts 8.600 woningen gerealiseerd kunnen worden.

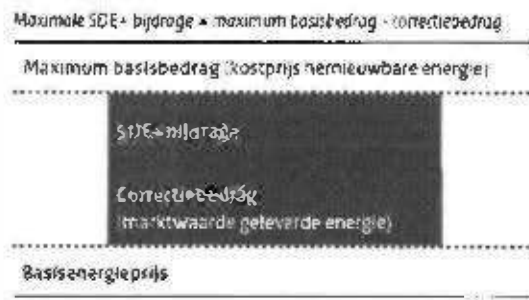
Tabel 2.2: Opties verruimen mogelijkheden woningbouw Oosterwold

Maatregel	Aantal woningen	Fondsbijdrage (miljoen)
Overal mogelijk plan Oosterwold	15.000	€ 158
Feteijk nulturatie met bestaande windturbines en geluidzone A27	8.600	€ 85
Maatregelen Oosterwold op woningniveau		
O1: Met bouwen binnen slagschaduwgebied (1 gevel dicht / afvang slagschaduw op andere wijze)	9.150	€ 94
O2: Met bouwen binnen slagschaduwgebied (2 gevels dicht / afvang slagschaduw op andere wijze)	12.300	€ 126
Maatregelen Oosterwold op stedenbouwkundig niveau		
O3: Met functiescheiding Oosterwold (bedrijven in belemmerd gebied)	12.500	€ 120
O4: Met kaververdeling Oosterwold (landbouw/landschapskavels in belemmerd gebied)	11.000	€ 113
O5: Met verlichting Oosterwold (kernvorming in onbelemmerd gebied)	11.000	€ 105

2.2 Toelichting financiën windpark

Druk op planning

De subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie is bedoeld voor hernieuwbare energietechnieken waaronder windenergie. Met de SDE+ stimuleert het ministerie van Economische Zaken de ontwikkeling van een duurzame energievoorziening in Nederland. De SDE subsidie zorgt voor 15 jaar zekerheid in opbrengsten, de subsidie valt bij een lage stroomprijs aan tot een gegarandeerd bedrag.

Figuur 2.4: Principe SDE subsidie

De afgelopen jaren is sprake van een dalende trend in de SDE: jaarlijks 5 tot 10% lager:

2015: € 98.- / MWh

2016: € 93.- / MWh

2017: € 85.- / MWh

Op het moment van aanvragen van de subsidie dienen de benodigde vergunningen verleend te zijn. Mochten de vergunningen voor het windpark ten tijde van de jaarronde 2017 van de SDE aanvraag niet verleend zijn dan zal het windpark vertraging oplopen doordat zij zullen moeten wachten op de volgende ronde subsidieverlening.

Het mislopen van een ronde SDE heeft potentieel een groot financieel effect voor het windpark Zeewolde. In tabel 2.3 zijn de gevolgen in kaart gebracht bij een afname van de subsidie met 10%.

Tabel 2.3: Financieel effect lagere SDE subsidie

prognose Windpark:	Par jaar	Na 15 jaar
Vertraging: 10.1.c lager		10.1.c
Vertraging: 10.1. lager		
Vertraging: 10.1.c lager		

Projectrendement

Bij windprojecten gaat het om:

- het verwachte rendement in verhouding tot het risico;
- de financierbaarheid van het project.

De investering in windpark Zeewolde bedraagt bijna 10,1 miljoen. De jaarlijkse omzet wordt geschat op 10,1 miljoen (10,1 miljoen).

De opbrengsten zijn, na realisatie van het park, goed te voorspellen. De opbrengsten zijn afhankelijk van de feitelijke wind die optreedt in een jaar. Deze is langjarig goed in te schatten en varieert per jaar met 10 à 20 procent.

Omdat een windpark een stabiele investering is, is 10,1 miljoen eigen vermogen nodig. 10,1 miljoen van het windpark zal gefinancierd worden met vreemd vermogen. De financiers zullen bij het aangaan van de leningen scheep naar de businesscase kijken en beoordelen of de risico's in evenwicht zijn.

De onzekerheid zit op dit moment vooral in de hoogte van de SOE subsidie, de rentelasten over het vreemd vermogen en de aanlegkosten van het windpark (zoals kostprijs van de windturbines).

Bij windpark Zeewolde speelt als extra projectlast mee dat de sanering van de bestaande turbines in het gebied bekostigd wordt uit de omzet van het nieuwe windpark. Deze kosten bedragen maximaal 10,1 miljoen.

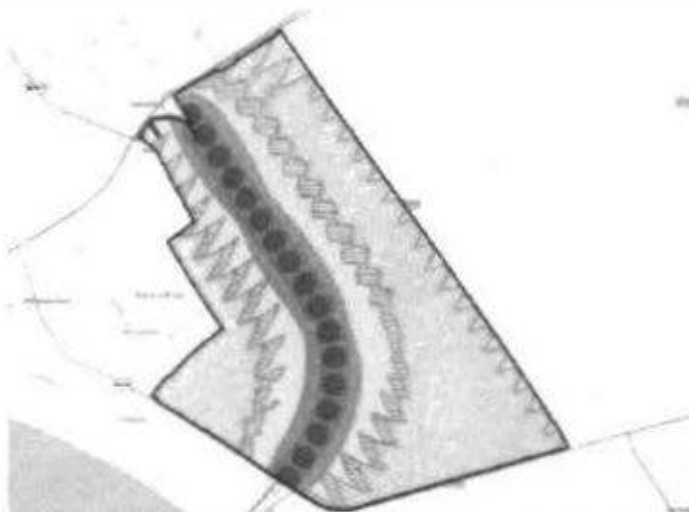
Rebel heeft de businesscase van het windpark in de huidige opzet beoordeeld (2017). Rebel oordeelt:

- Projectrendement 2017 is geschat op 10,1 miljoen. Dit is een laag verdienpotentieel. Ten opzichte van 2016 is SOE lager (minder opbrengst), maar ook de rentelast lager.
- Het rendement op eigen vermogen ligt binnen de gangbare marge van 10,1 miljoen.
- Het project is in beginsel haalbaar en financierbaar, maar kwetsbaar voor rentestijging.

2.3 Maatregel W1: verlagen windturbines langs de A27 van 220m naar 160m

In het tweede onderzoek, uitgevoerd in opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf, is inzichtelijk gemaakt welke effecten het verlagen van de windturbines heeft op de mogelijkheid tot woningbouw binnen Oostervold. Het gaat daarbij om een tiphoogte verlaging van 220 naar 160 meter.

Ten opzichte van de windturbines met een tiphoogte van 220 meter levert een verlaging van 60 meter de volgende reductie aan hinder door slagschaduw. Zie figuur 2.5, waarbij het gearceerde deel van de slagschaduwcontour beschikbaar komt voor woningbouw.

Figuur 2.5: Verlagen windturbines van 220 meter naar 160 meter tophoogte

Tabel 2.4: Effect van maatregel W1 op de woningbouw mogelijkheden in Oosterwold

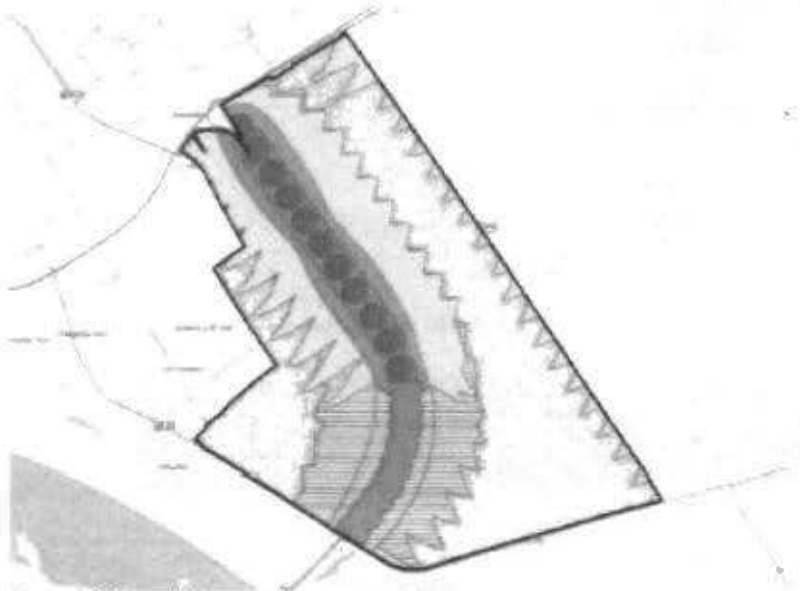
Ontwikkelingsgebied Oosterwold	Woningen	Percentage
Nu/situatie	15.000	100%
Met windpark Zeerwolde (totaal)	8.800	59%
Met windpark Zeerwolde (lagere tophoogte)	11.500	77%

Tabel 2.5: Effect van maatregel W1 op de fondsbijdrage

Fondsbijdrage	Fondsbijdrage (miljoen)	Verscheid (miljoen)
Oorspronkelijk Oosterwold	€ 158	
Met windpark Zeerwolde (totaal)	€ 86	-€ 72
Lagere tophoogte	€ 118	-€ 40

2.4 Maatregel W2: verminderen aantal windturbines langs de A27

In het tweede onderzoek, uitgevoerd in opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf, is inzichtelijk gemaakt welke effecten het eventueel verwijderen van zes windturbines in de bocht van de A27 heeft op de mogelijkheid tot woningbouw binnen Oosterwold. Ten opzichte van de situatie dat alle zeventien windturbines langs de A27 worden gebouwd levert een vermindering van zes turbines de volgende reductie aan hinder door slagschaduw. Zie figuur 2.6.

Figuur 2.6 Vermindere turbines langs de A27

Tabel 2.6: Effect van maatregel W2 op de woningbouwmogelijkheden in Oosterwold

Omvang gebied Oosterwold	Woningen	Percentage
Nu/situatie	15.000	100%
Met windpark Zeewolde (totaal)	8.800	59%
Met windpark Zeewolde (minder turbines)	12.200	81%

Tabel 2.7: Effect van maatregel W2 op de fondsbijdrage

Fondsbijdrage	Fondsbijdrage (miljoen)	Vershil (miljoen)
Oorspronkelijk Oosterwold	€ 158	
Met windpark Zeewolde (totaal)	€ 86	- € 72
Met windpark Zeewolde (minder turbines)	€ 125	- € 33

2.5 Maatregel W3: verplaatste lijnopstelling

In aanvulling op de twee maatregelen die in het tweede onderzoek zijn benoemd, zijn vijf extra theoretische duurzame maatregelen aan het windpark bekeken. Als eerste maatregel is verplaatsing van de lijnopstelling in oostelijke richting overwogen. De turbines moeten een minimale afstand van circa 700 meter aanhouden tot de volgende rij windturbines, gepositioneerd aan de oostzijde van Oosterwold.

Verplaatsing binnen het gebied Oosterwold leidt altijd tot meer gehinderd gebied. De hinderzone van het windpark overlapt nu immers volledig met de hinderzone vanuit de A27 (zie figuur 2.7).

Figuur 2.7: Geluidcontouren rijksweg A27

Wel kan deze maatregel tot een kwalitatief verschil reiden, bijvoorbeeld minder hinder in fase 1 van Oosterwold.

Indien gekozen wordt voor een andere lijnopstelling betekent dit dat het rijksinpassingsplan en het onderliggende MER aangepast zal moeten worden. Na aanpassing zal het inpassingsplan opnieuw ter inzage gelegd moeten worden wat zal resulteren in de nodige vertraging. Dit zal er toe leiden dat de subsidieaanvraag voor het gehele windpark voor de rijksoverheid niet zal worden gehaald.

Gezien de financiële consequenties en het feit dat verplaatsing (kwantitatief) niet leidt tot extra mogelijkheden voor woningbouw, is deze maatregel niet doorroekend op affecten. Deze maatregel ligt niet voor de hand.

2.6 Maatregel W4: andere windturbines langs de A27 laten vervallen

Voor maatregel W2 zijn de effecten in beeld gebracht van het verminderen van het aantal windturbines langs de A27. In dat scenario werd rekening gehouden met het verwijderen van de zes windturbines in de bocht bij de A27. Mogelijk bestaat er een gunstigere locatie voor het plaatsen van de windturbines ten opzichte van de ontwikkeling van Oosterveld.

Geopperd is om niet een aangesloten rij windturbines te verwijderen maar een andere regelmaat te kiezen, bijvoorbeeld om-en-om of een brede vrije doorgang creëren in het midden van de rijopstelling.

Een aangesloten rij windturbines schoppen levert per saldo meer ruimte op voor het ontwikkelen van woningbouw. Wordt om-en-om een windturbine verwijderd dan zal de hinder per windturbine relatief groter zijn doordat de hinderzones van verschillende windturbines minder overlappen. Het om-en-om verwijderen van turbines is derhalve op voorhand geen realistische maatregel.

Ook als in het midden van de rijopstelling een aantal windturbines verwijderd wordt, is dat kwantitatief minder gunstig dan het verwijderen van turbines aan het begin of eind van de rijopstelling. Er is dan immers minder overlap van de hinderzones. Het maximale effect van deze maatregel voor de woningbouwmogelijkheden van Oosterveld wordt bereikt door turbines aan het begin of het eind van de rij weg te nemen.

Mogelijk is vanuit de gebiedsontwikkeling Oosterveld gezien, getoet op de indering van het gebied en de aansluiting bij de kern van Almere, het logischer om de meest noordelijke windturbines langs de A27 achterwege te laten. Dit is vooral een kwalitatieve maatregel, die voor de woningbouwmogelijkheden in Oosterveld vergelijkbare kwantitatieve effecten heeft als maatregel W2.

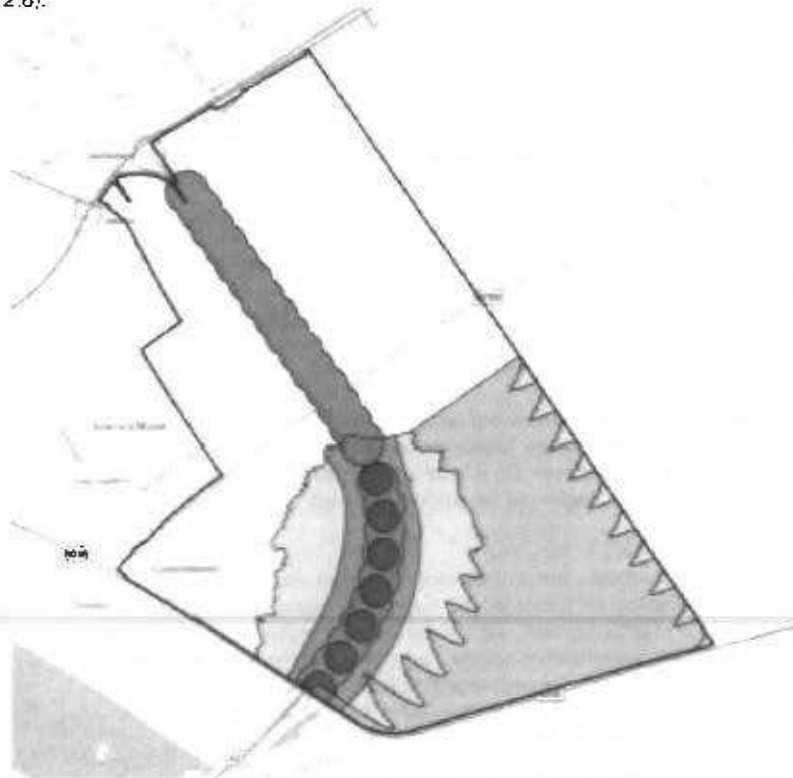
Het eventueel laten vervallen van turbines vanwege de mogelijkheden voor woningbouw, maar heeft een sterk negatief effect op de turbinecase voor het streekpark. Er ontstaat een kleinere basis voor de (algemene) projectkosten, waaronder de saneringskosten. Daardoor zal het projectrendement afnemen. Bovendien is sprake van omzeldering door minder energie geproduceerd wordt, hetgeen niet opweegt tegen de lagere investeringskosten. In tabel 2.8 zijn de financiële consequenties in beeld gebracht per turbine en voor de theoretisch denkbare maatregel dat zes turbines verwijderd worden.

Tabel 2.8: Financiële consequenties verwijderen turbines

Capex (€ miljoen)	Opbrengst (€ miljoen)	Opbrengst (€ miljoen)	Opbrengst (€ miljoen)
Investeringskosten	101 c		
101 c			
Omzeldering 8 turbines			
Omzeldering per turbine			

2.7 Maatregel W5: verplaatsen 10 turbines

Verplaatsen van een aantal turbines betekent dat er elders binnen het gebied van Oosterwold geschikte ruimte voor deze turbines gevonden zal moeten worden. In het scenario dat er aan de noordzijde van de opstelling langs de A27 tien windturbines worden verwijderd is als uitgangspunt voor de verkennende exercitie genomen dat deze turbines verplaatst worden naar de zuidoosthoek van Oosterwold. Daarmee zal dit deel van Oosterwold in dit scenario volledig ongeschikt worden geacht voor woningbouw (zie figuur 2.8).

Figuur 2.8: Verplaatsen 10 turbines naar zuidoosthoek Oosterwold

Voor het overige gebied is de oppervlakte zonder hindercontour van het windpark, maar wel met behoud van een geluidcontour rondom de rijksweg A27, het aantal daar te bouwen woningen en de opbrengsten daarvan voor het fonds verstelijking berekend. De resultaten zijn in onderstaande tabellen weergegeven.

Tabel 2.9: Effect maatregel W5 op de woningbouwmogelijkheden in Oosterwold

Ontwikkegebied Oosterwold	Woningen	Percentage
Plan Oosterwold	15.000	100%
Met windpark Zeewolde (totaal)	8.800	59%
Met windpark Zeewolde (verplaatsen 10 turbines)	7.200	48%

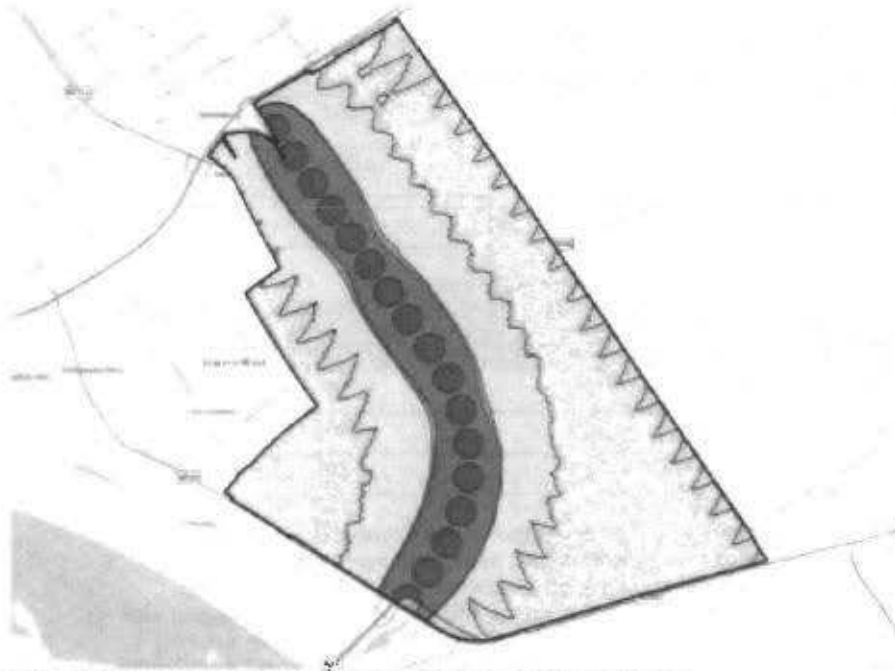
Tabel 2.10: Effect van maatregel W5 op de fondsbijdrage

Fondsbijdrage	Fondsbijdrage (miljoen)	Verschi (miljoen)
Oorspronkelijk Oosterwold	€ 158	
Met windpark Zeewolde (totaal)	€ 86	- € 72
Verplaatsen 10 turbines	€ 76	- € 82

Het verplaatsen van tien turbines van de noordzijde en deze clusteren aan de zuidzijde is vooral een kwalitatief scenario. De ruimte voor het aantal woningen neemt af, maar het wordt wel mogelijk om een meer samenhangend gebied te ontwikkelen. Voor de tien turbines is een nieuw inpassingsplan en een nieuwe MER nodig. Dit zal tot vertraging voor het windpark leiden en vergt onder andere andere garantstelling van overheidswege aan het windpark dat betreffende 10 windturbines daadwerkelijk binnen afzienbare tijd gereedstaand kunnen worden.

2.8 Maatregel W6: stilstandvoorziening turbines langs de AZF

Bij wet is geregeld dat een windturbine van een automatische stilstandvoorziening voorzien moet zijn als 'slagschaduw' gevormd meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag kan optreden. Dit wordt doorgaans vertaald in maximaal 5,6 uur slagschaduw per jaar per woning. De windturbines kunnen voorzien worden van een automatische stilstandvoorziening die de turbines uitschakelt als de zon schijnt en op dat moment 'slagschaduw' kan optreden.

Figuur 2.9 Stilstandvoorziening toepassen binnen slagschaduwgebied

De slagschaduw binnen Oosterwold varieert van 5 uur (aan de rand van het gele gebied) tot ongeveer 30 uur (op de grens van de geluidcontouren van het windpark). Uitgangspunt voor de berekening is dat bouwen binnen het slagschaduwgebied mogelijk is als gemiddeld 10 uur per woning per jaar stilstand wordt geregeld. Daarmee kan aan de normstelling worden voldaan.

In het gele gebied (binnen het slagschaduwgebied, maar buiten de geluidzone van het windpark) is met de Oostse woldse dichtheid fysiek ruimte om 5.900 woningen te realiseren. Als uitgangspunt is gekozen dat de slagschaduw maximaal 1.500 uur per jaar per turbine bedraagt. Dit is afgeleid van het langjarig gemiddelde aantal uren zonneshijns per jaar. Dit is een worst case inschatting, omdat een deel van de slagschaduw binnen de geluidcontouren van het windpark zal vallen en daar geen woningbouw is voorzien.

Voor het berekenen van de kosten van stilstand is in eerste instantie uitgegaan van de gemiddelde energiepductie van de turbines in het windpark, omdat de specifieke productie van de A27 turbines toen nog niet bekend was. Dat is een onderschatting van de kosten, aangezien de turbines aan de A27 de grootste turbines zijn en dus een hogere productie kennen dan de gemiddelde turbine. Daarbij is voor de eerste 16 jaar de hoogte van de S&E subsidie aangehouden en voor de laatste 10 jaar van de exploitatie van het windpark een energieprijis aangenomen.

De kosten van de maatregel om te voorzien in een stilstandsvoorziening zijn sterk afhankelijk van het ontwikkeltempo van Oostervold. Daarom zijn de kosten in beeld gebracht bij uiteenlopende ontwikkeltijden, variërend van 20 tot 50 jaar. In tabel 2.11 zijn de resultaten opgenomen.

Tabel 2.11 Effect maatregel W6 op de omzet van het windpark¹

Stilstand Windpark	Per jaar	Eerste 15 jaar	Totaal 25 jaar
1 uur stilstand per turbine	10 t.c.		
Oostervold in 20 jaar			
Oostervold in 30 jaar			
Oostervold in 40 jaar			
Oostervold in 50 jaar			

Een stilstandsvoorziening biedt extra mogelijkheden voor woningbouw. De stilstandskosten zijn in beeld gebracht, maar zijn sterk afhankelijk van het tempo van de ontwikkeling van Oostervold. Dit terwijl de financiering van het Windpark Zeewolde zekerheid vereist. Temporiseren en faseren van woningbouw kan daar een bijdrage aan leveren.

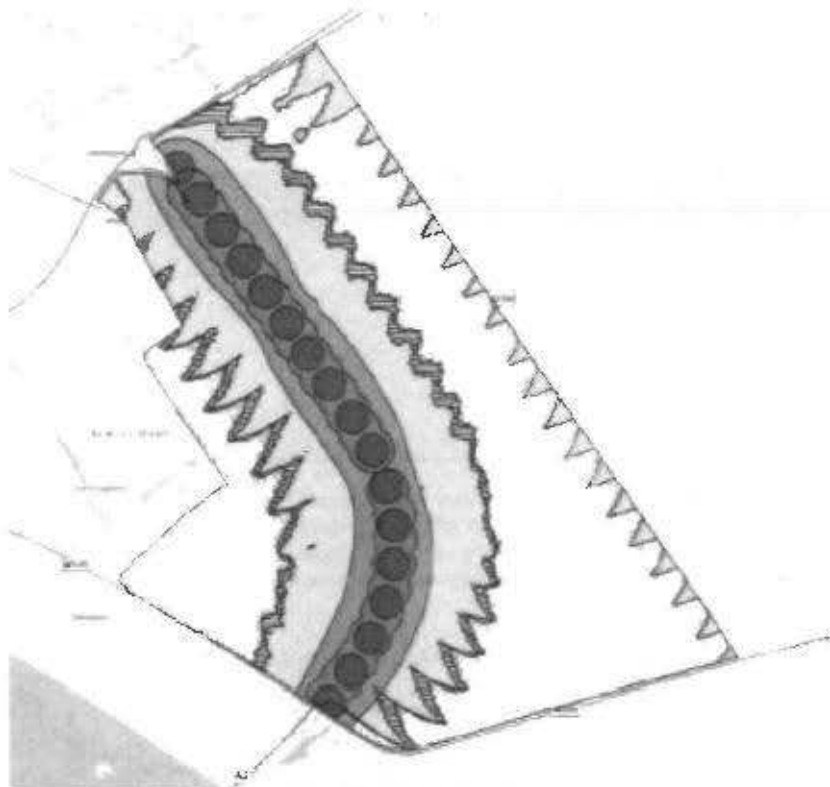
2.9 Maatregel W7: verlaging tiphoogte windturbines langs de A27 conform minimumscenario RJP en vergunningaanvraag

Wanneer het ontwerp rijksinpassingsplan en de ontwerp vergunningaanvraag als uitgangspunt worden genomen is een aanpassing aan de zijde van het windpark mogelijk waarbij aanpassingen van het rijksinpassingsplan en het MER niet direct aan de orde zijn.

Voor de windturbines langs de A27 is zowel in het rijksinpassingsplan als in de vergunningaanvraag gebruik gemaakt van een bandbreedte ten aanzien van de tiphoogte van de windturbines. Een tiphoogte van minimaal 180 meter tot maximaal 220 meter is hier mogelijk. Deze bandbreedte is ruimtelijk inpasbaar en financieel uitvoerbaar (in tegenstelling tot maatregel W1).

Voor het berekenen van de effecten hebben wij een turbine met een ashoogte van 120 meter en een rotordiameter van 126 meter als uitgangspunt genomen. Deze turbine zit aan de onderkant van de aangevraagde bandbreedte. Door niet strikt van 180 meter tiphoogte uit te gaan, wordt ruimte geboden voor een aantal windturbines van verschillende fabrikanten.

¹ Bij deze berekening is uitgegaan van de maximaal mogelijke stagschaduw die kan optreden (worst-case). Er is niet gecorrigeerd voor de stagschaduw die overlapt met de gebouwdomein (naar geen vorming gebouwd worden).

Figuur 2.10: Slagschaduwcontour bij lagere tiphoogte

In figuur 2.10 is het gedeelte van het slagschaduwgebied gaevoerd dat niet langer belemmerd wordt als van de lagere tiphoogte van 180 meter wordt uitgegaan. In onderstaande tabellen zijn de effecten van deze maatregel in beeld gebracht voor de woningbouw mogelijkheden in Oosterwold, de daarvan afgeleide bijdrage aan het fonds verstelijking Almere en voor de exploitatie van het windpark.

Tabel 2.12: Effect maatregel W7 voor de woningbouwontwikkeling in Oosterwold

Ontwikkelingsgebied Oosterwold	Woningen	Percentage
Plan Oosterwold	15.000	100%
Met windpark Zeewolde (totaal)	8.800	59%
Met windpark Zeewolde (lagere tiphoogte, 183 m)	9.800	65%

Tabel 2.13: Effect maatregel W7 op de fondsbijdrage

Fondsbijdrage	Fondsbijdrage (miljoen)	Vershil (miljoen)
Corspronkelijk Costenvold	€ 158	
Met windpark Zeewolde (totaal)	€ 86	- € 72
Lagere tiphoogte: 183 m	€ 103	- € 45

Tabel 2.14: Effect maatregel W7 voor de exploitatie van het windpark

Exploitatie Windpark	Bedrag (miljoen)	eerste 15 jaar (miljoen)	totaal 25 jaar (miljoen)
Investeringskosten:	10,1 c		
Omzetting			

Deze maatregel leidt tot beperkte extra mogelijkheden voor woningbouw. De maatregel heeft een negatief effect voor de financiële haalbaarheid van het windpark door omzetting. Een turbine met deze tiphoogte produceert 10% minder dan een turbine met een tiphoogte van 220 meter. De tipverlaging staat gelijk aan productieverlies van 10% turbines. Bovendien beperkt het de keuzevrijheid bij de aanbesteding van de turbines, omdat er minder turbines gekozen kan worden.

3 Voorkeursscenario

3.1 Uitgangspunten

De individuele maatregelen aan Oosterwold en de individuele maatregelen aan Windpark Zeewolde zijn onderzocht op hun financiële consequenties en effecten voor de woningbouw mogelijkheden. Om tot een keuze te komen welke (combinatie van) maatregelen eventueel toegepast zou kunnen worden, zijn eerst uitgangspunten voor de ontwikkeling van het windpark en voor de ontwikkeling van Oosterwold opgesteld. De uitgangspunten zijn in overleg met de ambtelijke begeleidingsgroep opgesteld en fungeren als afwegingskader.

Uitgangspunten voor het Windpark Zeewolde

- In 2020 groene energie produceren (project is goed voor 5% nationale doelstelling).
- Project moet financieel uitvoerbaar blijven (acceptabele businesscase).
- Sanering van alle bestaande turbines moet geborgd blijven.
- Geen vertraging in procedure vaststelling rijksinpassingsplan, zodat tijdig SDE subsidie aangevraagd kan worden.

Uitgangspunten voor de gebiedsontwikkeling Oosterwold

- Gebiedsontwikkeling Oosterwold moet kunnen plaatsvinden.
- Kwalitatief hoogwaardig woon- en leefklimaat is belangrijker dan kwantiteit (aantallen woningen).
- Negatief effect voor Fonds Verstedelijking Almere zo veel mogelijk beperken.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is gekomen tot het voorkeursscenario waarin een slimme gebiedsontwikkeling Oosterwold wordt gecombineerd met een stilstandvoorziening voor de turbines langs de A27.

3.2 Voorkeursscenario: slimme gebiedsontwikkeling en spelen met stilstand

Het voorkeursscenario gaat uit van een combinatie van mogelijke maatregelen met betrekking tot fase 2 van Oosterwold (binnen de gemeente Zeewolde). Hierbij gelden uitgangspunten ten aanzien van de ontwikkeling, de ontwikkeltijd en de invulling van de gebiedsontwikkeling.

3.2.1 Uitgangspunten ontwikkeling in fasen

Fase 2, het deel van Oosterwold aan de oostzijde van de A27, kan ten tijde van de ontwikkeling van het gebied bijvoorbeeld worden opengesteld in drie delen: (Ia, II b en II c). Zie hiervoor figuur 3.1.

Figuur 3.1: Fasering Oosterwold

De totale woningbouwopgave van Oosterwold is in het kader van dit onderzoek op grond van oppervlakte evenredig verdeeld over de vier fasen. Daarbij is uitgegaan van een gelijke verdeling van beperkingen voor woningbouw zoals de geluidzone, Eemvallei, bestaande bosgebieden en kaveltypen over de vier fasen.

Tabel 3.1: Onderzochte fasering

Fase	Bruto Oppervlakte	Aantal woningen
Fase I	1.360 ha	4.800
Fase IIa	1.055 ha	3.700
Fase IIb	700 ha	2.500
Fase IIc	1.143 ha	4.000
Totaal	4.258 ha	15.000

3.2.2 Uitgangspunten ontwikkeltijd

Voor de ontwikkeltijd van het gebied is, mede om inzicht te krijgen in de robuustheid van de getallen, uitgegaan van twee mogelijke scenario's: een ontwikkeltijd van 30 jaar (500 woningen per jaar) en een ontwikkeltijd van 40 jaar (375 woningen per jaar).

Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Fase I is gestart in januari 2016;
- Fase IIa start voordat fase I al volledig ontwikkeld is. Twee mogelijke startpunten: januari 2021 en januari 2023;
- Fase IIb start nadat fase I en fase IIa volledig benut zijn;
- Fase IIc start nadat fase I, fase IIa en fase IIb volledig benut zijn.

Tabel 3.2: Ontwikkeltijd 30 jaar

Fase	Aantal woningen	Ontwikkelperiode van	tot	Ontwikkeltijd
Fase I	4.800	Jan 2016	Dec 2032	17 jaar
Fase IIa	3.700	Jan 2021 of Jan 2023	Dec 2032	12 jaar of 10 jaar
Fase IIb	2.500	Jan 2033	Dec 2037	5 jaar
Fase IIc	4.000	Jan 2038	Jan 2046	8 jaar
Totaal	15.000	Jan 2016	Jan 2046	30 jaar

Tabel 3.3: Ontwikkeltijd 40 jaar

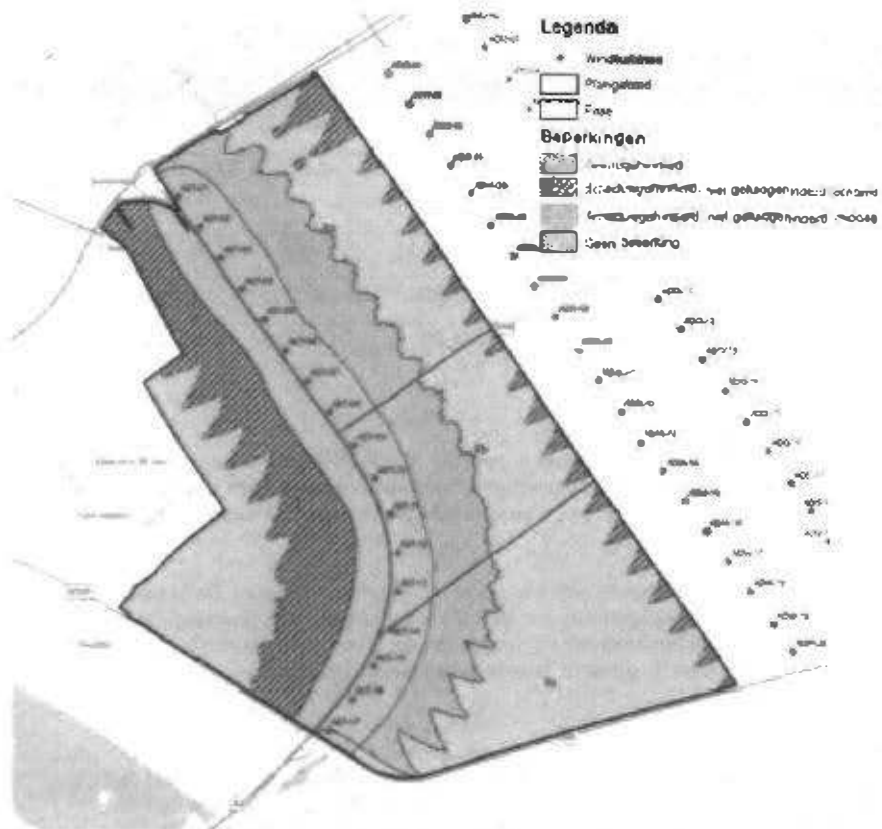
Fase	Aantal woningen	Ontwikkelperiode van	tot	Doorlooptijd
Fase I	4.800	Jan 2016	Jul 2038	22,7 jaar
Fase IIa	3.700	Jan 2021 of Jan 2023	Jul 2038	17,5 jaar of 15,6 jaar
Fase IIb	2.500	Aug 2038	Mrt 2045	6,7 jaar
Fase IIc	4.000	April 2045	Jan 2056	10,6 jaar
Totaal	15.000	Jan 2016	Jan 2056	40 jaar

3.2.3 Uitgangspunten slimme ontwikkeling

Bij de slimme gebiedsontwikkeling Oostenwold is geteekend naar een slimme invulling van het gebied. Daarbij geldt als uitgangspunt dat binnen geluidgehinderd gebied geen woningbouw plaatsvindt. De totale woningbouwopgave per deelgebied wordt binnen het resterende gebied ontwikkeld.

De slagschaduw die valt in de ochtend wordt niet per se als beperkend gezien. Dit betreft alle slagschaduw in fase I en de slagschaduw in fase II aan de oostelijke begrenzing. Deze wordt daarom niet met een stikstofvoorziening weggenomen. Hier kunnen voorzieningen aan de woning worden getroffen (in geval dit regeltechnisch mogelijk wordt gemaakt).

In de fases wordt verscheidend gestuurd op de ontwikkeling. Fase I is sinds januari 2016 al volledig opengesteld voor woningbouw. Daar wordt niet gestuurd op eerst bouwen buiten hinderzone. In het kader van dit onderzoek is aangenomen dat in fase II per deelgebied (a, b en c) wordt ontwikkeld tot de fase vol is en in fase IIa wordt gestuurd op het eerst bouwen buiten de hinderzone. Fase IIa start in januari 2021 of 2023, voor het gebied buiten de hinderzone. Fase IIa binnen de hinderzone start nadat fase IIa buiten de hinderzone is ontwikkeld. Fase IIb start nadat fase I en fase IIa volledig benut zijn. Deze fase wordt in één keer opengesteld, er wordt geen onderscheid gemaakt in bouwen buiten of binnen de hinderzone. Fase IIc start nadat fase I, fase IIa en fase IIb volledig benut zijn. Deze fase wordt ook in één keer opengesteld, er wordt geen onderscheid gemaakt in bouwen buiten of binnen de hinderzone.

Figuur 3.2: Beperkingen geluid en slagschaduw per fase.

Tabel 3.4. Gehinderde gronden binnen Oosterwold

Fase	Oppervlakte totaal	Oppervlakte geschikt voor woningbouw	Waarvan niet gehinderd	Waarvan slagschaduw gehinderd	Waarvan slagschaduw voor 13.00
Fase I	1.380 ha	1.011 ha	455 ha	556 ha	556 ha
Fase IIa	1.055 ha	821 ha	424 ha	387 ha	70 ha
Fase IIb	700 ha	545 ha	305 ha	241 ha	26 ha
Fase IIc	1.143 ha	1.024 ha	793 ha	231 ha	34 ha
Totaal	4.278 ha	3.401 ha	1.977 ha	1.424 ha	686 ha

Als Oostenvold in 30 jaar wordt ontwikkeld volgens bovenstaande fasering geldt per fase de doorlooptijd weergegeven in tabel 3.5.

Tabel 3.5: Doorlooptijden fases bij een ontwikkeltijd van 30 jaar

Fase	Aantal woningen	Start	Doorlooptijd
Fase I	4.800	Jan 2016	17 jaar
Fase IIa buiten hinderzone	2.200	Jan 2021	7,2 jaar
Fase IIa binnen hinderzone	1.500	Feb 2028	4,9 jaar
Fase IIb	2.500	Jan 2033	5 jaar
Fase IIc	4.000	Jan 2038	8 jaar
Totaal	15.000	Jan 2046 gereed	30 jaar

In het geval dat Oostenvold in 40 jaar wordt ontwikkeld volgens bovenstaande fasering geldt per fase de doorlooptijd weergegeven in tabel 3.6.

Tabel 3.6: Doorlooptijden fases bij een ontwikkeltijd van 40 jaar

Fase	Aantal woningen	Start	Doorlooptijd
Fase I	4.800	Jan 2016	22 jaar
Fase IIa buiten hinderzone	2.200	Jan 2021	10 jaar
Fase IIa binnen hinderzone	1.500	Okt 2031	6,9 jaar
Fase IIb	2.500	Aug 2038	6,7 jaar
Fase IIc	4.000	April 2045	10,6 jaar
Totaal	15.000	Jan 2056 gereed	40 jaar

3.2.4 Uitgangspunten bij bepalen financiële consequenties stilstandvoorziening
 Bij het bepalen van de financiële consequenties van de stilstandvoorziening voor de turbine langs de A27 wordt op een alternatieve wijze invulling gegeven aan de wettelijke regeling met betrekking tot slagschaduw (maximaal 5,6 uur).

Voor het windpark Zeewolde wordt uitgegaan van een exploitatie tussen 2020 en 2045. Met de stilstandvoorziening wordt de ochtendslagachaduw niet weggenomen, de middagslagachaduw wel.

Het langjarig gemiddelde aantal uren zonneshijns bedraagt 1.680 uur per jaar. Aangenomen is dat 50% van deze zonneshijns in de middag valt. Dit betekent dat 840 uur per jaar de zon schijnt in de middag. Een deel van deze slagschaduw valt in de zone die niet voor woningen geschikt is, namelijk de geluidzone van windturbines. In de winterperiode zal vanaf circa 13.30 uur stegschaduw kunnen optreden op woningen, totdat de zon ondergaat. In de zomerperiode zal pas vanaf de avond slagschaduw kunnen optreden, totdat de zon ondergaat. Dit leidt ertoe dat per turbine maximaal 270 uur stilstand per jaar nodig is om de volledige slagschaduw in de middagperiode, voor zover deze woningen kan raken, weg te nemen.

Voor elke nieuwe woning die wordt gerealiseerd in het gebied waar middagslagachaduw kan optreden, wordt gerekend met 10 uur extra stilstand per jaar, totdat het maximum aantal uren stilstand is bereikt dat theoretisch mogelijk is (270 uur per turbine per jaar):

- fase IIa: 8 turbines x 270 uur = 2.160 uur per jaar;
- fase IIb: 4 turbines x 270 uur = 1.080 uur per jaar; en
- fase IIc: 5 turbines x 270 uur = 1.350 uur per jaar;
- totaal: 17 turbines x 270 uur = 4.590 uur per jaar.

Berekening financiële consequenties stilstand op basis van de gemiddelde productie van de A27 turbines (gemiddelde productie 10.1.c), aangeleverd door Windunie).
 Daarnaast is voor de eerste 15 jaar uitgegaan van de huidige SDE:

- de turbines in Zeewolde 10.1.c
- de turbines in Almere 10.1.c

Voor de periode van 16 tot 25 jaar is uitgegaan van een energieprijns van € 40 per MWh. Ter vergelijking: de huidige energieprijns is circa € 35 per MWh.

In de tabellen 3.7 en 3.8 zijn de financiële consequenties in kaart gebracht van respectievelijk het sturen op fasering en het sturen op fasering in combinatie met hindercontour.

Tabel 3.7: Financiële consequentie van sturen op fasering, maar zonder sturing op hindercontour.

Startstand (kosten en uren)	Startjaar startstand	Eerste 15 jaar	Totaal 25 jaar
Startdatum fase IIa 2021			
Ontwikkeltijd 30 jaar	2021	€ 3,9 mln 31.400 uur	€ 6,3 mln 72.700 uur
Ontwikkeltijd 40 jaar	2021	€ 3,5 mln 28.300 uur	€ 5,2 mln 58.750 uur
Startdatum fase IIa 2023			
Ontwikkeltijd 30 jaar	2023	€ 3,4 mln 27.300 uur	€ 5,8 mln 68.700 uur
Ontwikkeltijd 40 jaar	2023	€ 3,1 mln 24.400 uur	€ 4,7 mln 52.800 uur

Tabel 3.8: Financiële consequentie van sturen op fasering en sturen op hindercontour.

Startstand (kosten en uren)	Startjaar startstand	Eerste 15 jaar	Totaal 25 jaar
Startdatum fase IIa 2021			
Ontwikkeltijd 30 jaar	2028	€ 2,1 mln 17.200 uur	€ 4,5 mln 58.600 uur
Ontwikkeltijd 40 jaar	2031	€ 0,9 mln 7.200 uur	€ 2,6 mln 35.600 uur
Startdatum fase IIa 2023			
Ontwikkeltijd 30 jaar	2029	€ 1,9 mln 15.100 uur	€ 4,3 mln 56.500 uur
Ontwikkeltijd 40 jaar	2032	€ 0,7 mln 6.000 uur	€ 2,4 mln 34.400 uur

Op deze wijze kan met relatief beperkte kosten enerzijds worden voldaan aan de oorspronkelijke wens om 15.000 woningen op een organische manier te ontwikkelen in het plangebied Oosterwold en anderzijds het voorgenomen windpark te realiseren, zonder dat

huiseigenaren minder ondervinden van de middag- en avondslagschaduw. Dit vergt wel naders afspraken tussen betrokken overheden over aanpassing van de regelgeving (in verband met de ochtendslagschaduw) én financiële afspraken met de exploitant van het windpark over de stilstand van de windturbines voor de middag- en avondslagschaduw.

Bijlage 14

Verslag

Bijlage 1b

Oosterwold

10.2.e
Telefoon 10.2.e

Aanwezig

Dhr. T. Herrema (wethouder Almere)
 10.2.e (projectdirecteur RVB)
 10.2.e (RVB)
 10.2.e (ministerie van Economische Zaken)
 10.2.e (ministerie van Economische Zaken)
 10.2.e (ministerie van I&M)
 Dhr. M. Rijsherman (gedeputeerde Provincie Flevoland)
 10.2.e (Provincie Flevoland)
 Dhr. W. van der Es (wethouder Zeewolde)
 Dhr. G. Dijksterhuis (wethouder Zeewolde)
 Dhr. J. Nieuwenhuis (Waterschap Zuidvriesland)
 10.2.e (programmaadviseur Almere 2.0)
 10.2.e (gebiedsregisseur Oosterwold)
 10.2.e (Sweco)
 10.2.e (Sweco)
 10.2.e (projectsecretaris Oosterwold)

Afwezig

Dhr. J. Lodders (gedeputeerde Provincie Flevoland)
 Kopie van

Systeem bestelling
 12 januari 2012

Locatie
 Collegekamer Stadhuis Almere

Verslagnummer

Bijlage(n)

-

Pagina
 1/5

Beoordelbare workshop Oosterwold en Windpark Zeewolde

1) Opening, mededelingen

10.2.c opent de vergadering en geeft het woord aan 10.2.e voor een presentatie van de resultaten van het onderzoek dat door Sweco is uitgevoerd naar de effecten van Windpark Zeewolde op de gebiedsontwikkeling Oosterwold.

2) Effecten Windpark Zeewolde op Oosterwold

De presentatie wordt uitgereikt.

10.2.e presenteert de resultaten van een onderzoek aan de hand van de volgende onderzoeksvragen:

1. Wat is het effect van Windpark Zeewolde op de ontwikkeling van Oosterwold in het geheel en de gronden van het Rijksvastgoedbedrijf in het bijzonder?
2. In welke mate wordt de toevoeging van nieuwe woonwijken beïnvloed door de komst van het windpark?
3. Welke maatregelen zijn mogelijk om effecten te beperken?

Datum:
21 december 2016

Pagina:
2/6

Voor de beantwoording van de eerste vraag is uitgegaan van een worst case-situatie: rekening is gehouden met de hindercontouren zoals deze in het slechtste geval ontstaan. Onder andere door het slim kiezen van het type windmolen kunnen de hindercontouren wijzigen. Daarnaast is er met de hindercontour die nu is ingerekend sprake van speelruimte ten opzichte van de wettelijke normen: rekening is gehouden met een 5-uurs-grens, terwijl de wet uitgaat van maximaal 5 uur en 40 minuten overlast (17 dagen * 20 minuten per dag).

Bij het in beeld brengen van de consequenties is alleen gekeken naar woningen op standaardkavels, omdat deze een direct effect hebben op de gemaakte afspraken in het RRAAM (19.000 woningen) en de afdracht aan het Fonds Verstedelijking Almere.

Er ontstaat discussie over de vraag op welke wijze rekening is gehouden met de bestaande windmolens in de Inter gemeentelijke Structuurvisie Oosterveld. 10.2.e licht toe dat rekening is gehouden met het saneren van de bestaande molens. Hij bevestigt de opmerking van 10.2.e dat er ook rekening is gehouden met de plaatsing van nieuwe molens. De hindercontouren als gevolg van slagschaduw kwamen echter relatief laat, bij de MER-rapportage in 2016, op tafel, hierna is in de structuurvisie geen rekening gehouden. 10.2.e benadrukt dat ten tijde van de structuurvisie wel degelijk bekend was dat er molens met hindercontouren zouden komen, ook 10.2.e stelt dat 10.2.e

De tweede onderzoeksvraag betreft de invloedster van de windmolens en het effect op de woonmilieus. Om het waarde-effect van de windmolens op de woningen te beoordelen is de planschadewasystematiek gehanteerd en gekeken naar bestaande windparken. 10.2.e is van mening dat 10.2.e

Voor de derde onderzoeksvraag noemt Sweco maatregelen op 3 niveaus voor zowel het Windpark als Oosterveld: situering van Oosterveld en windpark, maatwerk aan kavelinrichting en dimensies windturbines, en maatregelen op woningniveau en aan de windturbines.

3) Bespreking Resultaten

Naar aanleiding van de presentatie vindt discussie plaats over de mogelijke maatregelen. Om beide ontwikkelingen door te kunnen laten gaan zonder te veel aftreuk te doen aan de uitgangspunten wordt gezocht naar 'no regret' maatregelen vanuit beide ontwikkelingen.

10.2.e vraagt zich af of 10.2.e

Gevraagd naar optimalisaties buiten Oosterveld benoemt 10.2.e de mogelijkheid van het vertegen van de Eemvallei naar de hinderzones van de windmolens. 10.2.e

de ligging van de oorspronkelijke Eem wordt losgelaten en de Eemvallei verliest het karakter van groene draai in het gebied. De combinatie met de A27 zorgt daarnaast voor een barrière waardoor het de vraag is of 10.2.e

10.2.e zou willen 10.2.e

. De uniforme dichtheid zoals nu in het onderzoek van Sweco is benoemd is een knop waar je mogelijk aan kunt draaien.

11.1

Datum
21 december 2016

10.2.e stelt dat 11.1

Pagina
3/411.1 , 10.2 e plaatst hier
vraagtekens bij.

10.2.e wij 11.1 , maar vraagt zich af 11

10.2.e stelt dat 11.1

10
noemt als voorbeeld een huis zonder ramen op het zuiden, 11.1
. Volgens 10.2 e zal 11.110.2.e concludeert dat het worst casescenario voor het windpark een fors
effect heeft op Oosterwold, nog zonder effect van luchtvaart. Het is de vraag of
Oosterwold en Windpark wel met elkaar te combineren zijn. Kunnen projecten
elkaar tegemoet komen zonder één van de projecten ter discussie te stellen?10.2.e heeft er vanuit Oosterwold gezien aan dat de hindercontouren
voor het windpark zo slank mogelijk gehouden worden om Oosterwold zo veel
mogelijk te kunnen ontwikkelen zoals beoogd. Ook aan de zijde van Oosterwold zijn
knoppen bespreekbaar.10.2.e benadrukt dat deze kwestie niet nieuw is. Ook in november 2016 is
geconstateerd dat de projecten elkaar raken. Daarbij zijn al afspraken gemaakt die er
voor zorgen dat de projecten naast elkaar kunnen bestaan: voor alle contracten
gesloten tot 10 november 2016 het windpark zich zal aanpassen op de woningbouw,
en dat voor nieuwe woningbouw een beslissing zal worden gemaakt voor het
aanpassen van de woningen.10.2.e geeft aan dat deze maatregelen bedoeld zijn voor de partijen die
al actief zijn in het gebied en dat deze afspraken geen betrekking hebben op
toekomstige ontwikkelingen. 10.2.e stelt dat 11.110.2.e geeft aan dat in november al maatregelen zijn benoemd zijn om te
mitigeren, maar dat daarbij nadrukkelijk in beeld gebracht moet worden wat de
maatregel kost voor het één project en oplevert voor het andere project. 10.2.e
noemt als voorbeeld dat het verkleinen van de rotordiameter een sterk
negatief effect heeft op businesscase voor het Windpark.10.2.e geeft aan dat een verties van 70 miljoen aan de zijde van
Oosterwold ook niet acceptabel is, dat kan nooit de conclusie zijn.10.2.e vraagt zich af of er nog knoppen zijn om de overlast door
slagschaduw verder te beperken. Hij denkt daarbij aan technische maatregelen zoals
zonwering/slagschaduwering.Een andere mogelijkheid is een pilot over het activiteitenbesluit: is het mogelijk om
in Oosterwold andere normen te hanteren voor slagschaduw, als je er als bewoner
zelf voor kiest? Kan de norm ruimer? 10.2.e wij 11.110.2.e vraagt zich af of 11.1 . 10.2.e vindt
11.1

11.1

Datum:
21 december 2016

10.2.e zou 11.1 : er ligt een businesscase Oosterwold en er ligt een businesscase voor de windmolens. Voor Oosterwold hebben partijen in de structuurvisie en in het kader van RRAAM afgesproken dat dit een bijzonder gebied moet worden, een andere manier van ontwikkelen en leven. 11.1

Pagina:
4/6

11.1

10.2.e is van mening dat 11.1

Het verhogen van een aantal windmolens naar 220 meter is niet zomaar gebeurd, maar was nodig om rekening houdend met de contouren van het vliegveld de businesscase voor het windpark sluitend te krijgen. 11.1

10.2.e benadrukt dat er 2 plannen liggen die zijn opgenomen in structuurvisies: de gebiedsontwikkeling Oosterwold en het windpark. 11.1

10.2.e zou 11.1

10.2.e stelt dat 11.1

10.2.e bevestigt dat omfrequenties de aan vlieg routes over het Zeeuwoldense deel van Oosterwold binnen de wettelijke kaders blijft, maar wel effect zullen hebben op de gebiedsontwikkeling. 11.1

10.2.e

zou 11.1

10.2.e wil 11.1

Het aanpassen van de situering van de windmolens leidt tot het moeten overdoen van procedures waardoor geen gebruik gemaakt kan worden van de subsidieregeling duurzame energie (SDE) 2017. Bij het zoeken naar maatregelen is planning hoe dan ook een probleem: het windpark kan zich hierin geen vertraging veroorloven. 10.2.e wil 11.1

10.2.e laat weten dat voor het windpark al is gekozen naar mitigerende maatregelen en dat daarin niet heel veel ruimte meer zit zonder dat dit ten koste gaat van de businesscase.

10.2.e benoemt de klem waarin het Windpark zit ten aanzien van het moeten van sateren van oude windmolens en het plaatsen van nieuwe windmolens; oude windmolens moeten gesaneerd worden. 10.2.e vraagt zich daarop af of 11.1

10.2.e vraagt zich af of 11.1

10.2.e

ziet 11.1

11.1 , volgens 10.2 a
 11.1 , 10.2 a wijst op de
 windgevoeligheid van 10.1 waarmee in de businesscase is gerekend. Deze
 windgevoeligheid is volgens 10.2 e één van de uitgangspunten van de SDE
 (Stimuleringsregeling Duurzame Energie), niet het verlagen van dit percentage komt
 het Windpark niet van de grond. De 10.1 is dan ook geen knop in de businesscase
 waaraan gedraaid kan worden.

Datum
 21 september 2016

Pagina
 5/5

10.2.e vraagt zich af of 11.1
 10.2.e zou 11.1 1

11.1 10.2 e

10.2.e vergelijkt deze mogelijkheid met 11.1

10.2.e geeft aan dat 11.1 zou moeten

11.1 Het idee van 10.2.e 11.1
 zou 11.1

11.1

10.2.e vraagt zich af of 11.1

10.2.e vraagt zich af of 11.1 10.2 e

11.1 Deze tijd is er niet gelet op de afspraak tussen kabinet en
 provincies om in 2020 14% duurzame energie te hebben. 10.2.e geeft
 aan dat 11.1

Ook het failliet vervalten van locaties
 voor molens behoort na vaststelling van het ontwerp inpasingsplan tot de
 mogelijkheden, het verplaatsen van locaties niet.

10.2.e zou 11.1

11.1
 10.2.e erkent 11.1

De verkenning van alternatieven (procedure, planningswinst) voor beide projecten
 kan rekenen op de steun van 10.2 e 10.2 e geeft aan dat
 voor het windpark al diverse alternatieven zijn doorgerekend. 11.1

10.2.e geeft aan dat 11.1
 1

Datum
21 december 2016

Pagina
6/6

10.2.e benadrukt dat

10.2.e concludeert dat

10.2.e zou

Afgesproken wordt dat partijen **gemeenschappelijk** komen tot een opdracht aan een extern bureau, waarbij het ministerie van I&M zal optreden als opdrachtgever. Naast Oosterwold en het Windpark zullen ook de consequenties van de luchthaven hierbij worden betrokken. In afwachting van de resultaten van deze opdracht zal het ontwerp **Rijksinpassingsplan** wel ter **inzage** gelegd worden. De resultaten van het onderzoek zullen medio maart opnieuw besproken worden in een bijeenkomst van het bestuurlijk overleg Oosterwold en de **stuurgroep** windpark Zeewoide.

1) Afsluiting

10.2.b sluit de vergadering

Bijlage 15

Verslag

Bijlage 1b

Contactwoord

10.2 e
Telefoon 036: 10 2 e

Aanwezig

Dhr. T. Heerema (wethouder Almere)
10.2 e (projectdirecteur RVS)
10.2 e (RVS)
10.2 e (ministerie van Economische Zaken)
10.2 e (ministerie van Economische Zaken)
10.2 e (RWS)
10.2 e (ministerie van I&M)
Dhr. J. Laddera (gedeputeerde provincie Flevoland)
10.2 e (Provincie Flevoland)
10.2 e (provincie Flevoland)
10.2 e (provincie Flevoland)
Dhr. W. van der Es (wethouder Zaanstreek)
Dhr. G. Oijlsterhuis (wethouder Zaanstreek)
Dhr. J. Neufelhuis (Waterschap Zuidzandlaan)
10.2 e (programmadirecteur Almere 2.0)
10.2 e (gebiedsregisseur Oostervold)
10.2 e (Sweco)
10.2 e (Sweco)
10.2 e (projectsecretaris Oostervold)

Afwegig

Dhr. M. Rijkerman (gedeputeerde provincie Flevoland)
10.2 e (ministerie van I&M)

Datum bespreking
13 maart 2017Locatie
Collegiekamer Stadhuis Almere

Verslagnummer

Bijlage(n)

Pagina
1/3**Bestuurlijke workshop Oostervold en Windpark Zeevalde****1) Opening, mededelingen**

10.2 e opent de vergadering. De agenda is akkoord. Naar aanleiding van het verslag merkt 10.2 e op dat hij tijdens het vorige overleg niet aanwezig was. Verder is het verslag akkoord.

2) Resultaten onder onderzoek

10.2 e presenteert de resultaten van het onderzoek naar effecten van het Windpark Zeevalde op Oostervold (zie bijlage). Uitgangspunt van het onderzoek is een optimale waarbij het Windpark maximaal het nu ter inzage liggende ontwerp wordt gerealiseerd en er niet in de slagschaduwzones wordt gebouwd. Dit gaat ten koste van 7200 woningen in Oostervold en de daarbij behorende afdracht aan het Fonds Verstedelijking Almere (- 72 miljoen).

De ontwikkeling van de luchthaven Lelystad leidt niet tot overschrijding van wettelijke normen waardoor geen beperkingen voor woningbouw ontstaan.

In het slagschaduwgebied loopt de slagschaduw op van 5 uur naar circa 30 uur per jaar per woning op de grens van de geluidscintour. Door mitigerende maatregelen

(Nouwen met 1 of 2 gesloten gevels, streven op functies, kaveldeling en dichtheid) kan het effect van minder woningen en minder opbrengsten voor het Fonds Verstedelijking worden beperkt. Bij het streven op functies, kaveldeling en dichtheid is echter sprake van traditionele planologie, wat haaks staat op de organische ontwikkelwijze die ten grondslag ligt aan Oosterwold

Datum
13 maart 2017

Pagina
2/8

Aan de zijde van het windpark is onderzocht wat het effect is van het schrappen van windmolens en het verlagen van tiphoogtes. Beide maatregelen hebben een fors positief effect op het aantal m² uitgeefbaar in Oosterwold en daarmee op de woningaantallen en de afdracht aan het Fonds Verstedelijking.

10.2.e zou 11.1

In het vorige overleg werd gesteld dat het effect op de businesscase van het Windpark groot is, maar niet duidelijk is hoe groot.

11.1 zou 10.2.e 11.1

10.2.e stelt dat 11.1

10.2.e 11.1

10.2.e vraagt of er meer maatregelen mogelijk zijn bij het Windpark.
10.2.e vertelt dat het ministerie van Economische Zaken geen andere maatregelen heeft aangedragen (zoals het verplaatsen van molens). 11.1

10.2.e vraagt naar de optie die tijdens het vorige overleg is benoemd: het langer laten doordraaien van molens. 10.2.e 11.1

10.2.e 11.1

10.2.e heeft de indruk dat 11.1 . Hij zou 11.1

10.2.e geeft aan dat de informatie die nodig is om de maatregelen te koppelen aan de businesscase van het windpark beschikbaar is; er is een notitie van Rebel over de businesscase en er ligt een onderzoek van Witteveen en Bos.

10.2.e stelt dat 11.1

wij 11.1

10.2.e

11.1 10.2 e benadrukt dat het aan de windvereniging blijft om de businesscase te beoordelen.

Datum
13 maart 2017

Pagina
3/3

Algemeen wordt dit voor een volgende workshop 3 scenario's worden onderzocht waarbij in beeld wordt gebracht wat de (financiële) effecten van combinaties van maatregelen door het windpark zijn op zowel de businesscase van windpark als op de ontwikkeling van Oostervold. Daarbij wordt minstens inzichtelijk gemaakt de effecten van het verlagen van tiphoogte alsmede de effecten van het schrappen van één of meerdere molens. 10.2 e neemt het initiatief om de opdracht hiermee gezamenlijk met 10.2 e en 10.2 e te formuleren. Op basis van deze workshop en de scenario's zal in het Bestuurlijk Overleg Almere 2.0 een advies aan de ministers van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu over mogelijke maatregelen aan de zijde van het Windpark en aan de zijde van Oostervold worden besproken. In juli vindt besluitvorming over het Rijksaanpassingsplan door de minister van Economische Zaken en de minister van Infrastructuur en Milieu plaats.

Acties:

Actie	Actiehouder
Formuleren opdracht voor vervolgonderzoek naar financiële effecten maatregelen windpark <ul style="list-style-type: none"> - Effect schorten molens - Effect verlagen tiphoogte - Effect schrappen een of meerdere windmolens - Combineren van maatregelen tot scenario's 	10.2 e
Onderzoeken van de mogelijkheid om in het kader van de experientieoporus van Oostervold regelgeving te versoepelen	10.2 e

Bijlage 16

Bijlage 2 - Inventarislijst

Nr.	Datum	Document	Openbaar	Weigeringsgrond
1.	11-11-2016	20161111 Actiepunten overleg WP Zeewolde - Oosterwold	gedeeltelijk	10.2.e
2.	17-1-2017	20170117 CONCEPT Verslag bestuurlijke workshop Oosterwold en WP Zeewolde	gedeeltelijk	10.2.e; 10.1.c; 11.1
3.	17-1-2017	20170117 presentatie Sweco onderzoek fase 1	gedeeltelijk	10.2.e
4.	17-1-2017	20170117 samenvatting resultaten tbv workshop Windpark en Oosterwold	volledig openbaar	
5.	19-1-2017	20170119 BO Almere 2.0 oplegnotitie Wind in Oosterwold	gedeeltelijk	10.2.e
6.	19-1-2017	20170119 verslag BO Almere 2.0	gedeeltelijk	10.2.e
7.	7-3-2017	20170307 eindconcept consequenties wijzigingen inpassingsplan WP Zeewolde	gedeeltelijk	10.2.e; 10.1.c
8.	8-3-2017	20170308 presentatie Sweco Oosterwold en WP Zeewolde	gedeeltelijk	10.2.e
9.	13-3-2017	20170313 Aanvullende onderzoeken windpark	volledig openbaar	
10.	13-3-2017	20170313 CONCEPT Verslag BO Oosterwold en WP Zeewolde	gedeeltelijk	10.2.e; 11.1
11.	13-3-2017	20170313 Agenda BO Oosterwold en WP Zeewolde	gedeeltelijk	10.2.e
12.	15-3-2017	20170315 presentatie Sweco BO Oosterwold en WP Zeewolde 13 maart	gedeeltelijk	10.2.e
13.	1-5-2017	20170501 Presentatie Sweco ambtelijk overleg	gedeeltelijk	10.2.e; 10.1.c
14.	9-5-2017	20170509 presentatie BO Oosterwold en WP Zeewolde	gedeeltelijk	10.2.e; 10.1.c
15.	9-5-2017	20170509 Scenario s afstemming Oosterwold Zeewolde	gedeeltelijk	10.2.e; 10.1.c
16.	9-5-2017	20170509 Agenda BO Oosterwold en WP Zeewolde	gedeeltelijk	10.2.e

Bijlage 18

12

EFFECTEN
WINDPARK
ZEEWOLDE OP
OOSTERWOLD

Projectteam

10.2.8

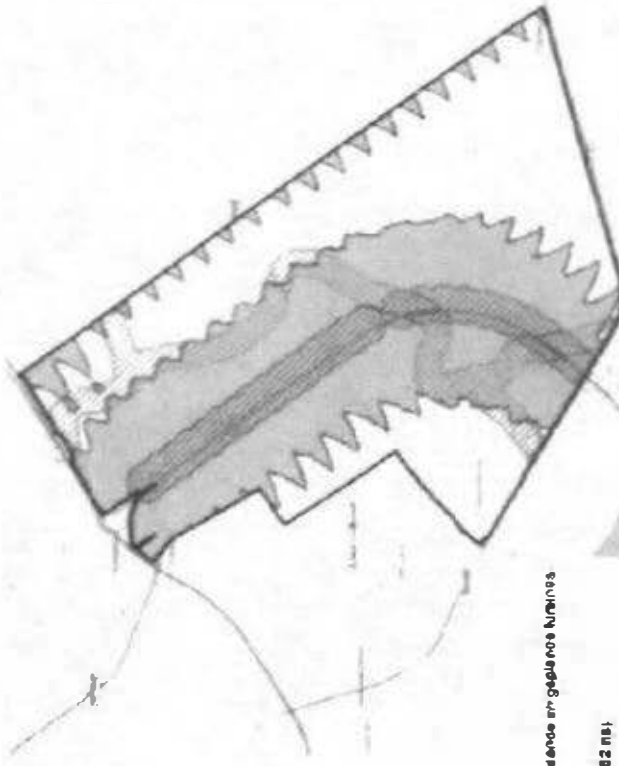

01/13/13

De nulsituatie

Huidkwalite	11.000	100%
Met windpark Zeewolde (toelaat) zonder woningbouw binnen slaagschaduw	5.600	51%

Dorspronkelijk Duisterwold	€ 156	
Met windpark Zeewolde (toelaat) zonder woningbouw binnen slaagschaduw	€ 86	- 57%

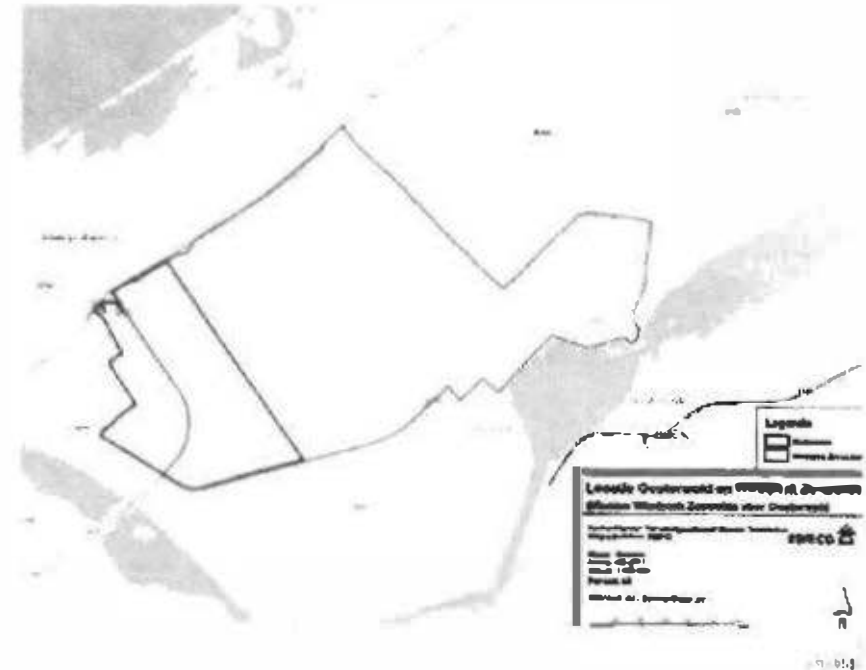

Legenda

- Planning
- Bestaande situatie en geplande realisatie
- Impact
- Minimumcontour (3 252 m/s)

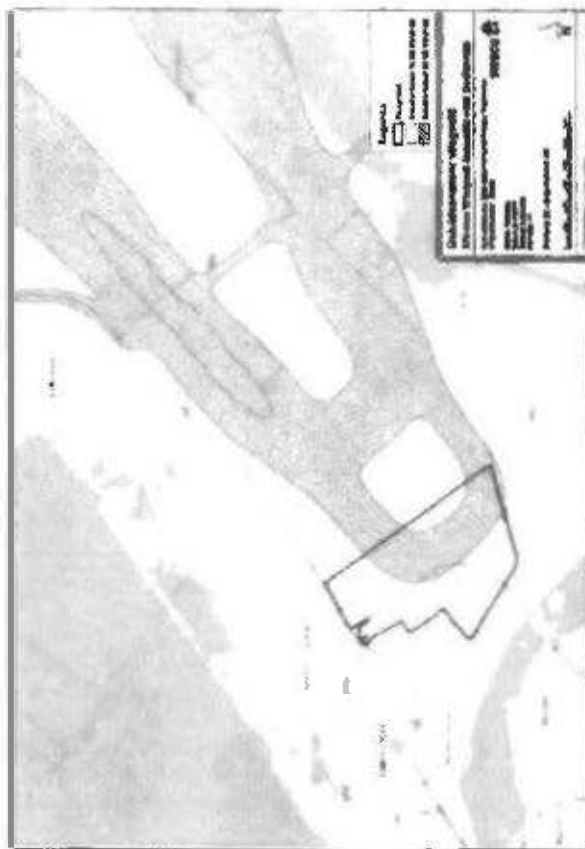
Verdiepingsonderzoek

1. Invloed Luchthaven Lelystad
2. Effect van bouwen binnen stagschaduwgebied
3. Effect van maatregelen Oosterwold
4. Effect van maatregelen windpark Zeewolde

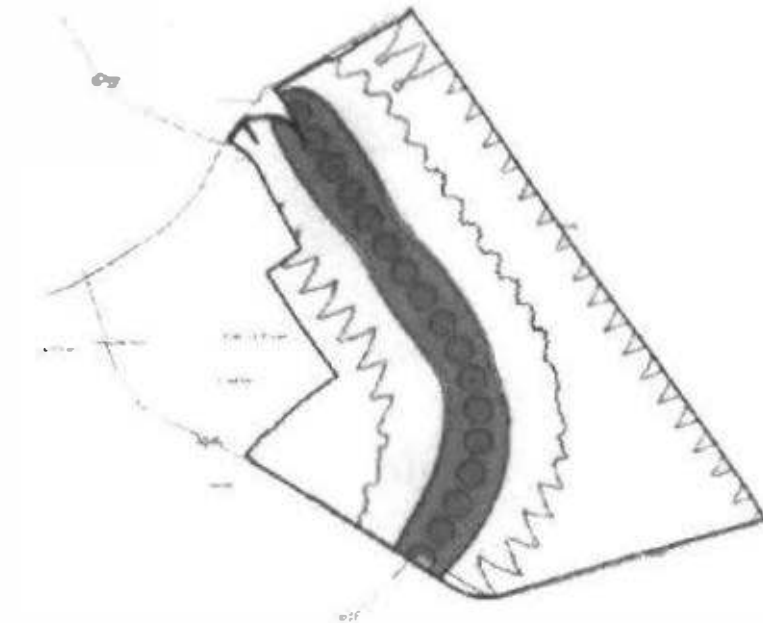
Invloed luchthaven Lelystad

- Gearceerde gebied: invloed van geluid
- 56 dB contour: beperkingen voor woningbouw

Maatregel– Bouwen binnen slagschaduwgebied

- Maximaal 5.6 uur per jaar slagschaduw op ramen van een woning
- Per turbine 2x per jaar circa 3 weken slagschaduw
- Op 'piek' maximaal 1 uur per dag
- Slagschaduwgebied: oplopend van 5 uur naar circa 30 uur per jaar op grens geluidcontour

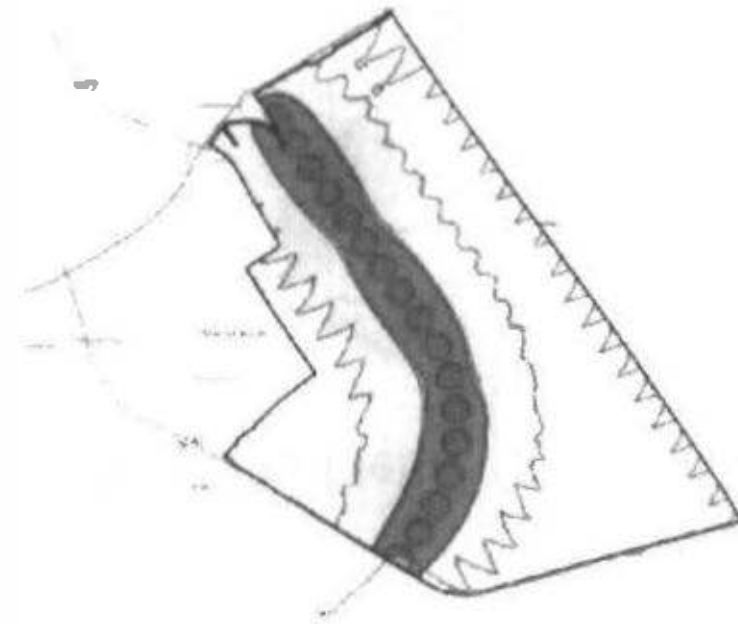
Maatregel– Bouwen binnen slagschaduwgebied

Geen slagschaduw op glas van een gevel door:

- Geen ramen in gevelwand
- Situering en vorm woning
- Afschermdende bebouwing (schuur, schutting)
- Afschermdende beplanting

Ter info:

- 'Pieken' aan westzijde (vanaf ca 1.000 meter) door vroege ochtendzon (voor 7.00 uur)
- Schutting/beplanting van 2 meter hoog schermt op ca 800 meter af
- Schuur van 3 meter hoog schermt op ca 550 meter af

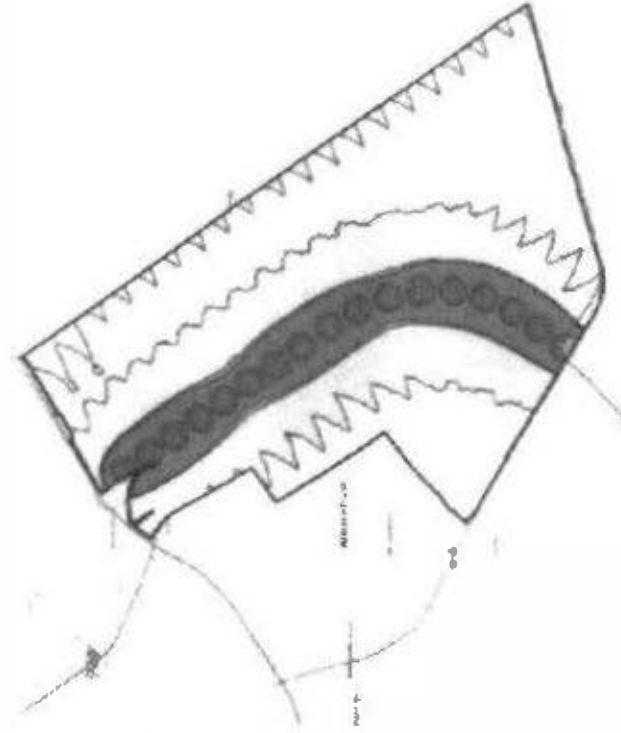

70 00 00

Maatregel - Bouwen binnen slagschaduwgebied

Maatregel	Waarde	Verandering (%)
Substitutie	€ 3.000	130%
Met windpark 2 gevlede (toelaat)	€ 600	59%
Met bebouwing in slagschaduwgebied (1 gevel dicht)	€ 1.800	61%
Met bebouwing in slagschaduwgebied (2 gevels dicht)	€ 2.100	62%

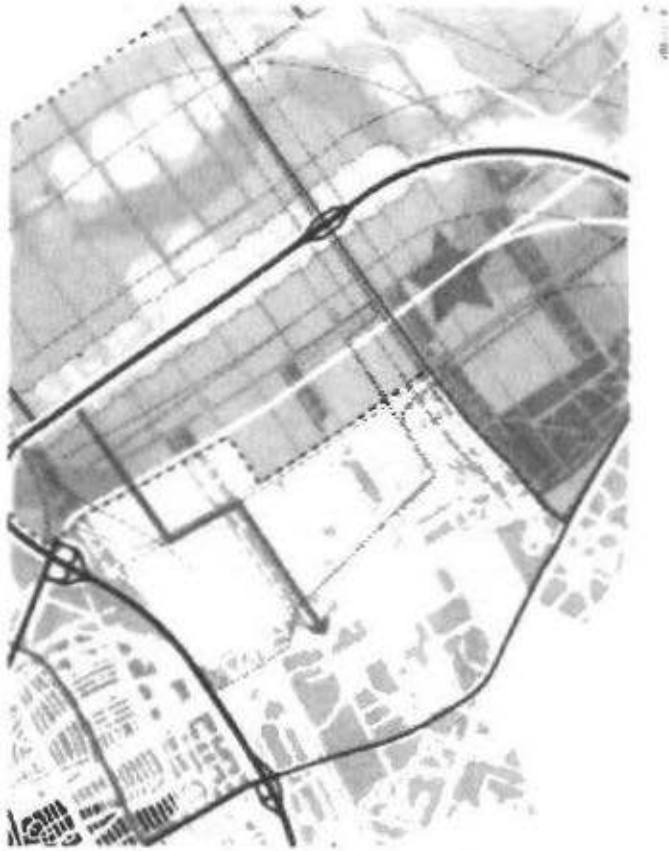
Maatregel	Fondsbijdrage (miljoen)	Verschuif (miljoen)
oorspronkelijk Oosterwold	€ 150	-
Met windpark Zaanwold (toelaat)	€ 86	- € 72
Met 1 gevel dicht	€ 94	- € 04
Met 2 gevels dicht	€ 126	- € 32

2012-08-13

Maatregelen Oosterwold

- Sturen op functies in fase 2
- Sturen op kavelverdeling in fase 2
- Sturen op dichtheid in fase 2

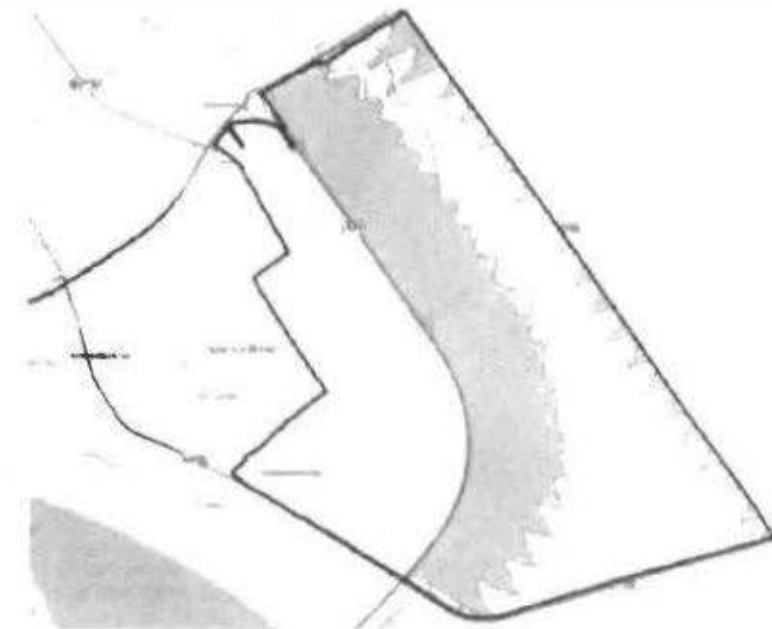

Maatregelen Oosterwold – Sturen op functies

- Concentratie woonfuncties buiten hindercontour in fase 2

Maatregel	Woningen	Percentage
Huidsituatie	15.000	100%
Met windpark Zeewolde (toelaat)	8.800	59%
Alle standaardkavels in fase 2 buiten hindercontour worden woonkavel fase 1 omgezet	12.500	83%

Maatregel	Fondsbijdrage (miljoen)	Verschi (miljoen)
aanpak met Nijk Oudekerke	€ 158	
Met windpark Zeewolde (toelaat)	€ 86	- € 72
Met concentratie woonfuncties	€ 129	- € 29

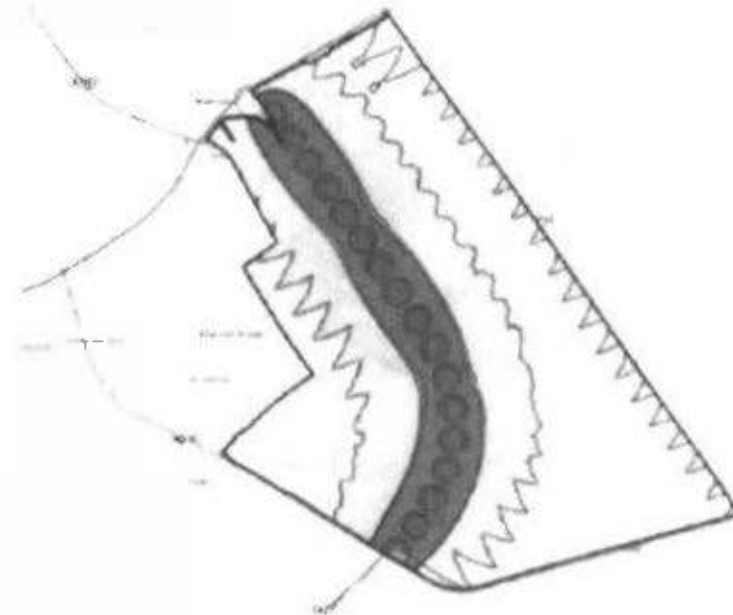
2017-04-11

Maatregelen Oosterwold – Sturen op kavelverdeling

- Geen landschaps- en landbouwkavels buiten hindercontour windpark in fase 2

in/zakke gebied Oosterwold	Woningen	Percentage
Huidstuctie	15.000	100%
Met windpark Zeewolde (totaal)	8.600	59%
Met sturing op kavelverdeling in fase 2, fase 1	13.000	78%

Landbouwgebied	Funderingsdiepte (m) (max)	Uitbreiding (m) (max)
Ongesprankelij Oosterwold	€ 134	
Met windpark Zeewolde (totaal)	€ 86	- € 72
Met sturing kavelverdeling	€ 113	- € 45

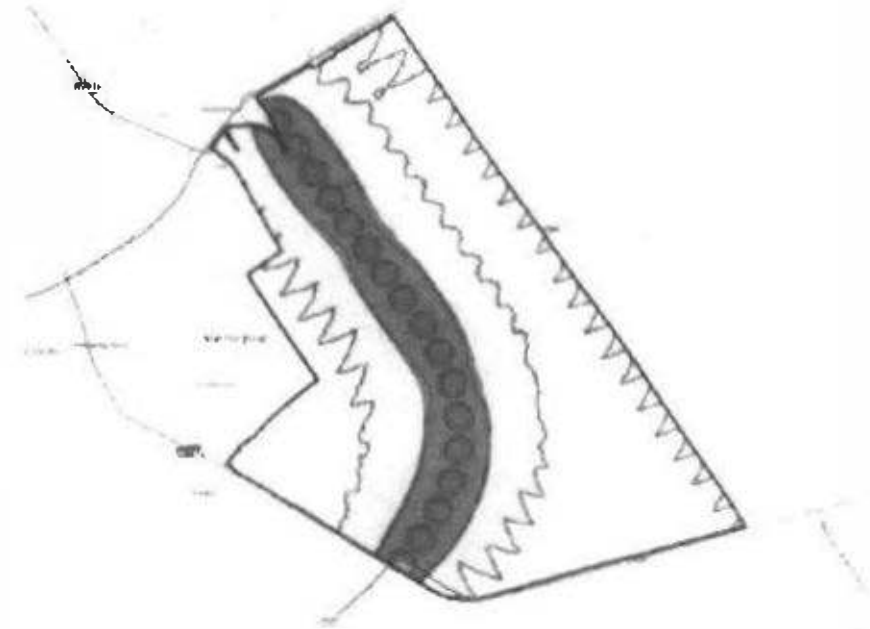
10
-001-00-11

Maatregelen Oosterwold – Sturen op dichtheid

- Verdichten bebouwing buiten hindercontour in fase 2, fase 1 ongewijzigd

Intensiteitsgraad Oosterwold	Vloeropp. (vrijvlak)	Percentage
Multifamilie	15.000	100%
Met windpark Zaandijk (toelooft)	2.800	59%
~% verdichten in fase 2	13.500	70%
10% verdichten in fase 2	11.000	70%
15% verdichten in fase 2	11.500	77%

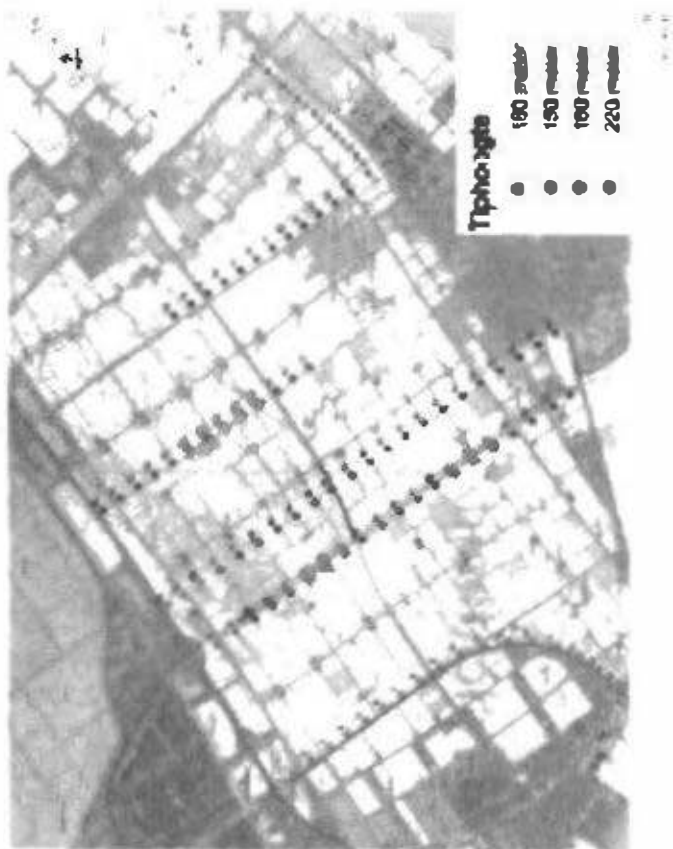
Intensiteitsgraad	Compleet draag. (vrijvlak)	Percentage
Oorspronkelijk Oosterwold	€ 758	
Met windpark Zaandijk (toelooft)	€ 86	- € 72
Met sturing op dichtheid (15%)	€ 105	- € 83

11
2014-13

Maatregelen windpark

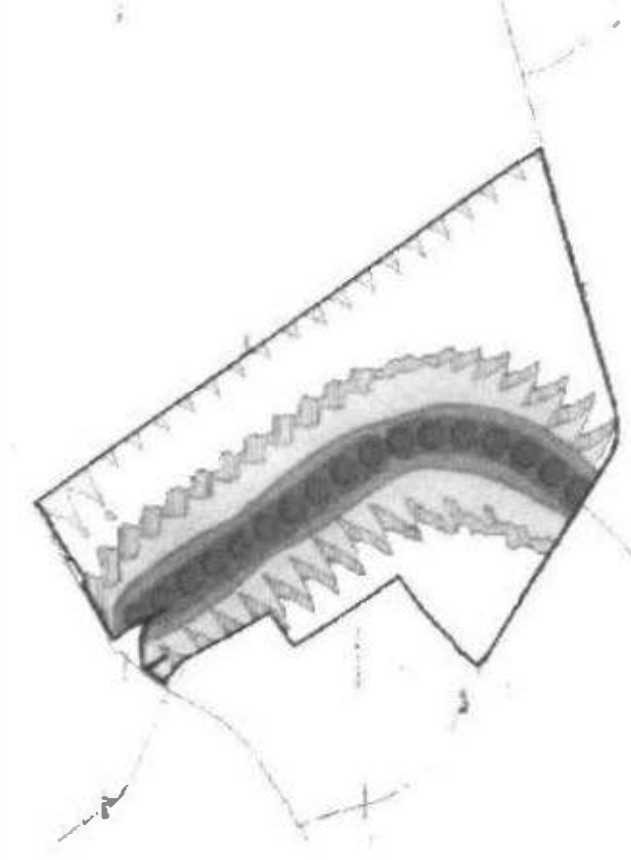
- Verlaging tiphoogte
- Minder turbines

Maatregelen windpark – verlaging tiphoogte (220m → 160m)

Inflatie gebied Oosterschelde		Verlaging	
Auditu alle	15.000	100%	
Met windpark Zeevolde (totaal)	8.500	59%	
Met windpark Zeevolde (lagere tiphoogte)	11.500	77%	

Verlaging		Verlaging (aanpak)	
Samenvattend Oosterschelde	€ 158		
Met windpark Zeevolde (totaal)	€ 86		-6.72
Lagere tiphoogte	€ 118		-6.40

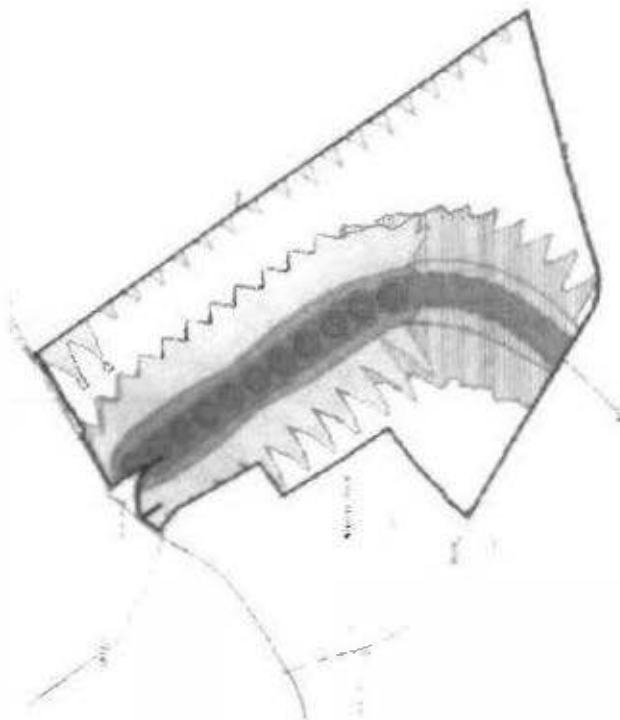

20110511

Maatregelen windpark – minder turbines

Maatregel	Investering (miljoen)	Vermindering (miljoen)	Vermindering (miljoen)
Nu situatie	15.000		100%
Met windpark Zeewolde (toestand)	9.800		34%
Met windpark Zeewolde (minder turbines)	12.200		81%
Opsporingskosten		€ 166	
Met windpark Zeewolde (toestand)		€ 86	-€ 72
Met windpark Zeewolde (minder turbines)		€ 125	€ 39

SWECO

Overzicht effect maatregelen

Maatregel	Capaciteit (MW)	Vermindering (MW)
Complexe Doelwold	14,000	4,156
Met windpark Zeewolde (reëlsituatie)	8,800	€ 86
Met windpark Zeewolde (nieuwe Nijbooghe)	11,600	€ 118
Met windpark Zeewolde (minder turbulans)	12,200	€ 126
Met boeien binnen stagschaduwgebied (1 geval dicht)	9,150	€ 94
Met bouwen binnen stagschaduwgebied (2 geval dicht)	12,600	€ 126
Met functiconcentratie Doelwold	12,500	€ 129
Met kaarversterking Doelwold	11,000	€ 113
Met verdeling Doelwold	11,000	€ 106

Bijlage 19

2.7f

Verslag

Verslag Stuurgroep Windpark Zeewolde 1 september 2016

Aanwezig: (Zeewolde),
 (Almere), (Flevoland),
 (Ontwikkelvereniging Zeewolde) van (EZ)
Afwesig: (IenM)

1. Opening, mededelingen, verslag stuurgroep 30 juni

IenM heeft zich verontschuldigd. De stuurgroep geeft aan wel aan de aanwezigheid van IenM te hachten en zou het waarderen als IenM zich bij volgende stuurgroepen wel weer nadrukkelijk laat vertegenwoordigen.

koppelt terug dat hij met (DC RVB) heeft gehad en dat heeft hierbij aangegeven dat op ambtelijk het hoogste niveau is overlegd en overeenstemming is bereikt dat een volgende optie aan de bewindslieden zal worden voorgesteld. Deze optie zal politiek moeten worden voorgesteld en behoeft ook instemming van de minister van Financiën. De optie zou er als volgt uit zien: de provincie Flevoland wordt gevraagd een saneringsfonds op te richten voor - beleidsmatig ongewenste - windturbines. Het Rijk stort een bedrag in dat saneringsfonds ter hoogte van het verschil tussen de OVZ-systematiek en de opbrengst op basis van een marktconforme grondvergoeding voor windturbines op rijksgrond. Het RVB zal dat bedrag vaststellen en is niet onderhandelbaar. Ook de provincie en gemeenten wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan dat fonds. Het fonds kan dan de initiatiefnemers voor hun sanering van oude turbines een vergoeding aanbieden. Deze optie zal aan de bewindspersonen worden voorgesteld en we zullen jullie daarna over de uitkomsten informeren. heeft aan gegeven de uitwerking en (de kosten voor) het beheer op zich te nemen en de gemeenten te vragen bij te dragen vanuit bijvoorbeeld leges of OZB-opbrengsten. reageert hierop door in te brengen dat een bijdrage vanuit de gemeente niet heel gemakkelijk zal zijn. Leges zijn gebaseerd op een kostendeckend systeem en hogere opbrengsten uit OZB betekent ook lagere Rijksuitkeringen.

koppelt, mede namens IenM, terug dat er nu een meer definitieve en gedragen analyse begint te ontstaan van wat er qua luchtvaartveiligheid mogelijk is. Deze analyse is gesondeerd bij het ILT: de bevoegde instantie voor het afgeven van de benodigde verklaring van geen bezwaar. Dit komt neer op het (voorlopige) beeld dat het VKA zoals in de stuurgroep van 30 juni 2016 is vastgesteld kan op 5 turbineposities mogelijk is (3 zouden lager moeten, 2 zouden moeten verdwijnen). Of het echt noodzakelijk is dat er aanpassingen op deze 5 turbineposities nodig zijn wordt nader onderzocht. Voor de wijziging in het VKA die vandaag wordt voorgesteld geldt dat hierbij vanuit luchtvaart het voorbehoud moet worden gemaakt dat dit qua externe veiligheid acceptabel moet zijn.

koppelt vanuit Almere terug dat de gemeenteraad het bestemmingsplan Oosterwold op 1 september bespreekt. Er is nog een afstemmingspunt tussen het Rijksinpassingsplan WP Zeewolde en het bestemmingsplan Oosterwold: afstemmingsregels rondom de slagschaduwcontour. geeft aan dat er in deze fase geen ruimte is voor het wijzigen van het bestemmingsplan. EZ (geeft aan dat er in een eerdere fase ambtelijk contact en een expertsessie is geweest waarin is verzocht in de planregels van het bestemmingsplan rekening te houden met de komst van het windmolenpark. In het bestemmingsplan Oosterwold is zo'n dergelijke planregel niet opgenomen. Over dit punt wordt afgesproken dat de ambtelijke afstemming tussen de twee plannen geïntensiveerd moet worden.

Conclusie: de stuurgroep neemt kennis van de terugkoppelingen.

Besluit: naar aanleiding van deze terugkoppelingen wordt besloten dat er een er een nadere ambtelijke uitwerking komt van het saneringsfonds -in anticiperend op een besluit van de

bewindspersonen. Tevens wordt afgesproken dat de ambtelijke afstemming tussen Oosterwold en WZ Zeewolde wordt geïntensiveerd.

Het verslag van de vorige stuurgroep wordt besproken. Er zijn geen opmerkingen bij het verslag en deze kan ongewijzigd worden vastgesteld. Naar aanleiding van het verslag geeft [] aan dat waarvoor financiering van de Burgerwindcoöperatie over een bedrag gaat onder de 100.000 dit voor hem bespreekbaar is. Naar aanleiding van het verslag wordt door leden van de stuurgroep aangegeven dat zij hadden verwacht een participatieplan in de stuurgroep te kunnen bespreken. [] van [] (voorzitter van de projectgroep) geeft aan dat het advies van [] en [] over participatie in de vorige stuurgroep is besproken en daar de richtlijnen voor participatie zijn onderschreven. De participatiemogelijkheden zijn overgenomen in het concept projectplan. Dit projectplan heeft echter nog uitwerkpunten en is derhalve niet geagendeerd voor de stuurgroep. Voorgesteld wordt om het participatiehoofdstuk uit het projectplan te tillen en door de stuurgroep te laten vaststellen.

besluit: Het verslag van de vorige stuurgroep wordt ongewijzigd vastgesteld.

besluit: Naar aanleiding van bespreking wordt besloten; 1) er een voorfinancieringsverzoek voor de Burgerwindcoöperatie naar de gemeente Zeewolde kan worden verstuurd, 2) Het participatieplan in de volgende stuurgroep voor vaststelling zal worden voorgelegd.

2. Voorkeursalternatief

Gevraagd besluit: bent u akkoord met het wijzigingen van het VKA van de versie zoals vastgesteld op 30 juni (bijlage 1) naar een VKA zoals weergegeven in bijlage 2?

Bij dit besluit worden de volgende inbreng vanuit de verschillende partijen gegeven;

Almere: nee, kan niet instemmen. De last valt aan de Almere kant en de noodzaak is nog onvoldoende aangetoond.

Overland: ja, mits de onderbouwing businesscase de harde noodzaak hiervoor aangetoond. Ten eerste moet de noodzaak A27 op 220m worden aangetoond, vervolgens moet de noodzaak voor noordelijke adelaars tracé worden aangetoond.

Zeewolde: Sluit zich aan met de mits van de provincie.

EZ (mede namens IenM): het VKA moet nog worden aangepast op de uitkomsten van de Luchtvaart. Dit betekent waarschijnlijk aanpassingen op 2 tot 5 turbineposities. Bij de adelaars tracé geldt derde mits; namelijk het akkoord van (de minister van) IenM op de aanvaardbaarheid hiervan op het gebied van externe veiligheid.

besluit: De stuurgroep besluit dat als er aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan kan het VKA worden aangepast, met de aantekening dat Almere hier geen voorstander van is. Hiervoor wordt de uitkomst van de Luchtvaart afgewacht (komt medio September met een gedragen analyse) en wordt de Initiator gevraagd het verschil voor de business case door te rekenen voor de A27 en de 5 noordelijke turbines bij de adelaars tracé hoog en laag te berekenen. Vervolgens wordt voorgesteld dat Rebel de opdracht worden gegeven deze berekenen te checken. Het is aan EZ/IenM om uiteindelijk, alle partijen gehoord hebbende, een integrale afweging te maken over het VKA in het Rijksinpassingsplan.

3. Kennis nemen van Beeldkwaliteitsplan en stand van zaken brief aanering.

[] koppelt terug dat het Beeldkwaliteitsplan door het college van B&W van Zeewolde is vastgesteld. [] geeft aan dat het Beeldkwaliteitsplan nog kan worden verrijkt door hierin bebouwing, hoogtes en afstand meer in samenhang te bezien. [] onderschrijft dit en geeft tegelijkertijd aan dat hij nog beperkte mogelijkheden heeft dit aan te passen gezien het Beeldkwaliteitsplan reeds is vastgesteld.

Resluit: er wordt kennis genomen van deze stand van zaken en de gemeente Zeewolde doet daarbij nog de Inspanning het beeldkwaliteitsplan te verbeteren met het in samenhang bezien van bebouwing, hoogtes en afstand.

11.00: *verlaat de vergadering en over.*

neemt het voorzitterschap

4. Rijksinpassingsplan

Resluit: de stuurgroep gaat akkoord met het vrijgeven van het voorontwerp-rijksinpassingsplan voor de BRO fase en onderschrijft het in de memo beschreven proces en lijst met gesprekspartners.

Hierbij worden de volgende opmerkingen gemaakt;

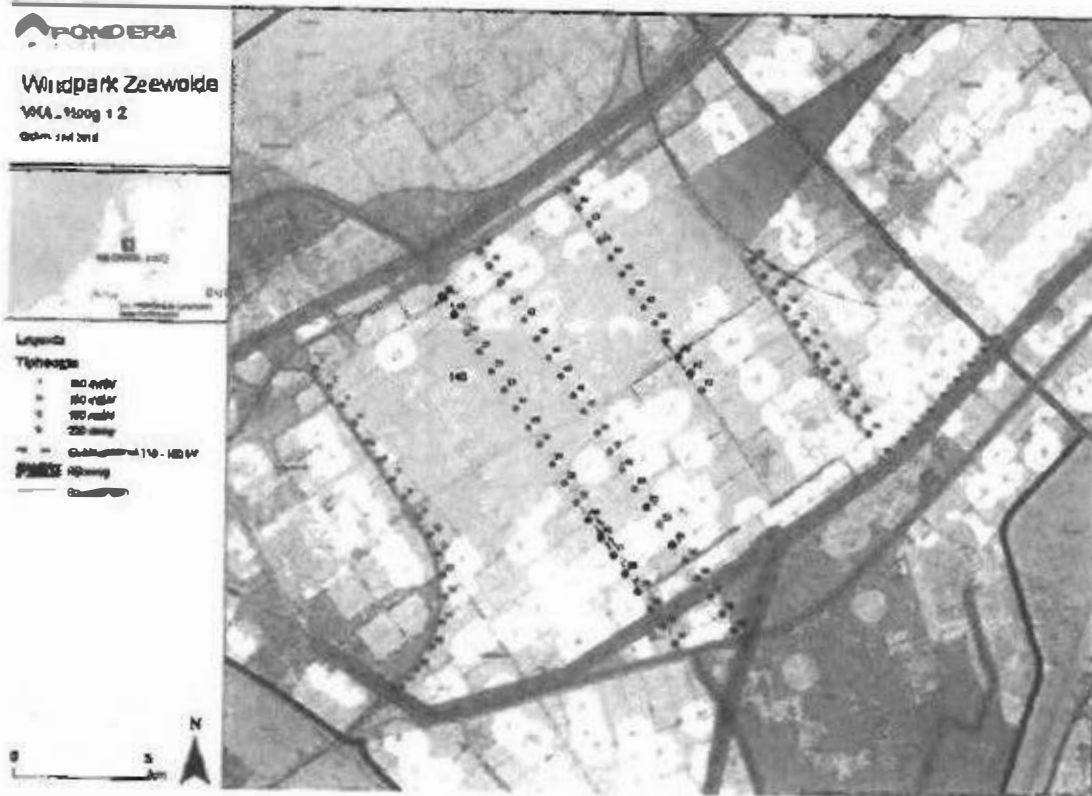
De provincie () op basis van annotatie met instemming van de provincie is nadrukkelijk met het vrijgeven van het voorontwerp en niet een inhoudelijk akkoord. Dit geeft de provincie de vrijheid om in het kader van het BRO-vooroverleg inhoudelijk te reageren. De provincie acht het vo-IP nog niet voltooid lijkt en enkele voor de provincie belangrijke stukken zoals MER en Passende beoordeling nog niet klaar zijn. Met de vrijheid om in het BRO-overleg inhoudelijk te kunnen reageren stemt de provincie in met het vrijgeven. Hierbij wordt door de provincie ook aangekend dat de stand van zaken van getekende/deelnemende windmoleneigenaren/grondelgenaren nog volstrekt onvoldoende is om een ontwerp-RIP ter visie te leggen. Ook vraagt de Provincie aandacht voor het in de toelichting van het vo-IP expliciet en afdoende onderbouwen van afwijkingen van het Regioplan.

besluiten met vrijgeven. Ook vanuit Zeewolde wordt de noodzaak voor een onderbouwing van de noodzaak voor hogere turbines wordt aangetoond. Ook de motivering van het afwijken van het Regioplan is voor Zeewolde van belang. Tevens is het de wens van Zeewolde dat bij het voorgestelde wegbestemmen van de zendmast van NOVEC, de nieuwe bestemming van dit gebied met een bedrijfsbestemming wordt en er een bedrijventerrein mogelijk wordt op deze locatie.

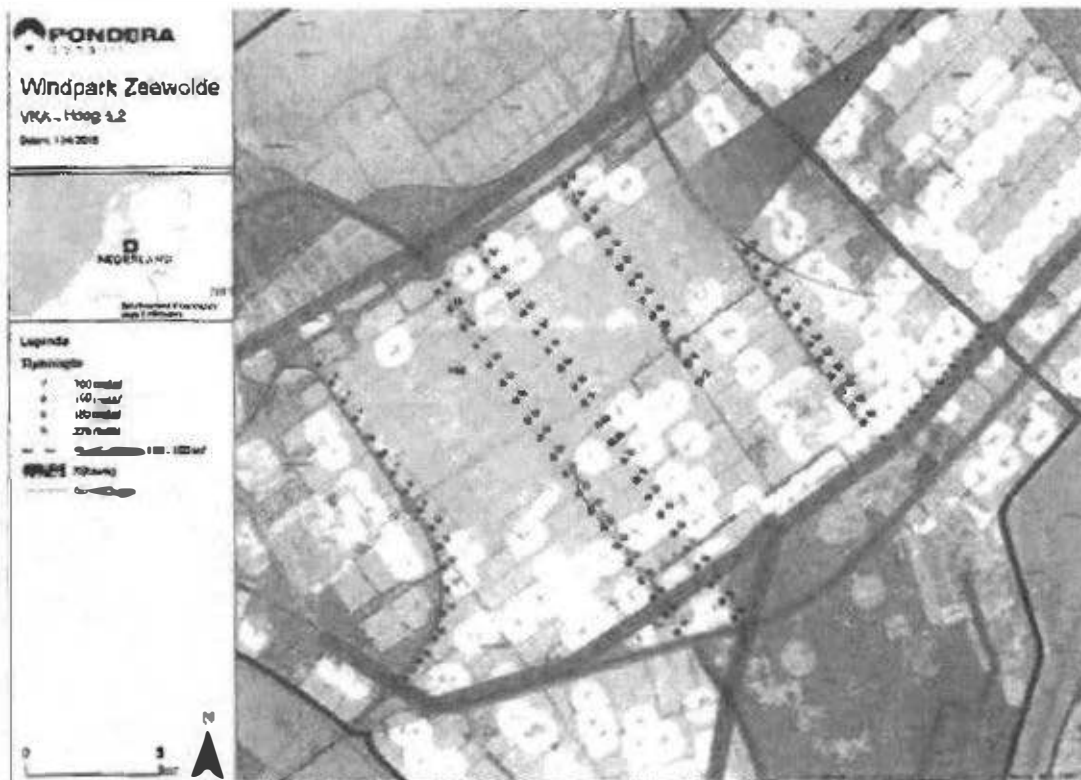
het Rijksinpassingsplan is iets van EZ/IenM. Op het proces van vrijgeven voorontwerp kunnen wij akkoord. Dit is expliciet iets anders dan een akkoord met de inhoud.

NB: tevens wordt bij dit agendapunt opgemerkt dat het vo-IP ontbrak bij de stukken. Deze stukken zullen worden nagemaakt.

Bijlage 1: WCA vastgesteld door de stuurgroep op 30 juni 2016

Bijlage 2: Voorstel van OVZ om turbine 18, 19, 38, 39 en 40 naar tiphoogte 220 meter.

Bijlage 20

Memo

Datum: 12 december 2016

Futenweg 8, 3898 LG Zeewolde

Van: Ontwikkelvereniging Zeewolde, [REDACTED]

Aan: Stuurgroep RCR-project Windpark Zeewolde

Onderwerp: Toelichting memo 'sanity check' adviesbureau Rebel

3A

Toelichting 'sanity check' adviesbureau Rebel

[REDACTED] heeft verzocht om vanuit Windpark Zeewolde B.V. nog een toelichtende memo te schrijven op de 'sanity check' van Rebel over de betekenis van de hoogtebepaling voor de financierbaarheid van Windpark Zeewolde.

Hierbij puntsgewijs onze toelichting:

1. Rebel geeft in de notitie aan (pagina 1) dat ze in de zomer van 2016 een 'sanity check' heeft uitgevoerd, om de vraag te beantwoorden of een dubbeldraaitermijn van 5 jaar noodzakelijk is voor de financiële haarbaarheid van het windpark. Rebel heeft vanuit hun financiële expertise in de windbranche een controle uitgevoerd op de uitgangspunten en uitkomsten van de B.C.-berekeningen van Windpark Zeewolde B.V. Rebel kwam tot de volgende conclusies:
 - de ontwikkelvereniging heeft met zeer redelijke, voor hen zelfs soms wat optimistische (en dus risicovolle) uitgangspunten gerekend.
 - het is, gegeven de nog aanwezige risico's, duidelijk dat van de ontwikkelvereniging niet redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij genoegen neemt met rendementen zoals die volgen uit de businesscase zonder de 5 Jaars dubbeldraaitermijn.

2. Op verzoek van de provincie Flevoland en Rebel heeft Windpark Zeewolde B.V. de businesscase nog een keer door gerekend, maar dan met minder hoge turbines langs de A-27. Die berekeningen en de daarbij behorende gevoeligheidsanalyses (lagere SOE, lagere rente op vreemd vermogen) heeft Rebel ingezien en gecontroleerd. Op basis van die berekeningen komt Rebel tot de volgende conclusies (zie ook notitie van Rebel):

- Het totale effect is negatief en leidt tot een lager rendement op eigen vermogen. Daar het rendement rondom het kostelpunt hangt van een voor de ontwikkelaars aanvaardbare risicoverdeling, is deze van betekenis voor het draagvlak onder de ontwikkelaars.
- De grootste consequentie van het amendement ziet echter op de robuustheid van de business case in relatie tot de nog aanwezige onzekerheden. Zo rekenen de initiatiefnemers voortdurend met de subsidiebedragen (SOE) zoals die vandaag gelden. Hier is echter nagenoeg zeker dat de bedragen voor volgend jaar lager zullen zijn, o.a. gegeven de renteontwikkelingen van afgelopen jaar en doormaakt verwacht men ook een neerwaartse druk gegeven de lage boding van Omg op de wind op zee tender. De initiatiefnemers hebben in kaart gebracht wat de impact van een lagere SOE is op de business case, en deze impact is dusdanig fors dat er geen realistisch rendement overblijft. In combinatie met een verhoging van de rente zou de impact weer op te vangen zijn, maar ook dan is een aanvullende tegenvaller bijvoorbeeld ten aanzien van de saneringskosten niet meer te absorberen. Gegeven de vroege fase in de ontwikkeling zouden wij het zeer onwenselijk vinden als de business case van het windpark dusdanig fragiel wordt dat de ontwikkelaars geen tegenvallers meer kunnen opvangen. Daarom onze opinie heeft de impact van een amendement

dat de invoering van het amendement de potentiële windopbrengst die uit de windlocatie kan worden gehaald aan banden legt. Met turbines op de technisch maximale ashoogte van 159 meter zou in het gebied 852 GWh aan groene stroom kunnen worden opgewekt, rekening houdend met de reeds geldende hoogtebeperkingen als gevolg van de uitbreiding van het vliegveld. Met de aanvullende hoogtebeperking van 220 meter restteert een capaciteit voor 821 GWh, hetgeen hoeks lijkt te staan op de intentie van het amendement om het maximaal houdbare uit de windlocaties te halen.

3. In aanvulling op bovenstaand kan nog het volgende worden gemeld:
- Inmiddels zijn de basisbedragen voor 2017 vastgesteld. Voor Windpark Zeewolde is het basisbedrag ten opzichte van het conceptadvies van ECN verlaagd van 9 cent/kWh naar 8,5 cent.

Futenweg 8, 3998 GG Zeewolde

info@windparkzeewolde.nl www.windparkzeewolde.nl

Ploum
Lodder
Princen

COLOFON

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2400 EA Den Haag

Tevens per telefax (zonder bijlagen): 070 - 365 13 80

Rotterdam, 27 oktober 2017

Referentie : 2017.16.065 GD Zeewolde / Windpark Zeewolde -- Bevoegdheid
Van :

Thiefdon

Fax

E-mail:

Hooggeacht College,

Nimans Partijen Gebiedsontwikkeling Zeewolde Beheer B.V., A.M. Grandbedrijf B.V., Heijmans Vastgoed B.V. en de Stichting de Ailantie (hierna tezamen genoemd: 'Partijen'), domicilie houdende aan de Blaak 28 te (3011 TA) Rotterdam, ten kantore van Ploum Lodder Princen Advocaten en Notarissen, van welk kantoor mr. M.E.S. ~~Maria-Correna~~ ~~en B. Ebben~~ ~~met~~ ~~hulpschat~~ ~~gevoegd~~ ~~worden~~ ~~gevoegd~~, zijks met het recht van plaatsvervangende, stellen wij hierbij ~~tegen~~ beroep in tegen de volgende besluiten ten behoeve van de realisatie van het Windpark Zeewolde:

- het ~~rijksbesluit~~ ~~Windpark Zeewolde~~ van 14 augustus 2017 van de Ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu (de 'Ministers') (het 'RIP');
- de omgevingsvergunning van 5 september 2017 van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeewolde (kenmerk: nr. 1630013723) de ('omgevingsvergunning');
- de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (een ~~stroom~~ wordt op deze vergunning niet vermeld) van Gedeputeerde Staten van Flevoland (de 'natuurvergunning'); en

TX RESULTAATRAPPORT

NAAM :
TEL :
DAT. : 27.OKT.2017 16:25

SESSIE	FUNCTIE	NR.	BESTEMMINGSSTATION	DATUM	TIJD	PAG.	DUUR	MODE	RESULTAAT
2036	TX	001	00001631380	27.OKT	16:04	041	00M9min56s	G3	OK

538.16.065

Bijlage 1

TX RESULTAATRAPPORT

NAAM :
 TEL :
 DAT. : 27. OKT. 2017 17:04

SESSIE	FUNCTIE	NR.	WSP/FM/MS/STATION	DATE	TIJD	PAG.	DOUR	MODE	RESULTAAT
2037	TX	001	0070565T380	27. OKT	16:31	069	00h32m1+30h	03	OK

PER KOERIER

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 HA Den Haag

Aanrjetekende brief Verzekerd

WV-act & trace code: VZ 0003 3F JZ
Vrij na zending op vindt zijzending.nl